

ABHANDLUNGEN

VIERUNDVIERZIGSTER BAND.

ABHANDLUNGEN

DER KÖNIGLICH SÄCHSISCHEN

GESELLSCHAFT DER WISSENSCHAFTEN.

VIERUNDVIERZIGSTER BAND.

ALBERT SOCIN: DIWAN AUS CENTRALARABIEN.

HERAUSGEGEBEN VON HANS STUMME.

MIT 3 TAFELN.

LEIPZIG
BEI B. G. TEUBNER
1901.

DIWAN
AUS CENTRALARABIEN.

GESAMMELT, ÜBERSETZT UND ERLÄUTERT VON

ALBERT SOCIN.

HERAUSGEGEBEN VON

HANS STUMME.

I. THEIL:

TEXTE NEBST GLOSSEN UND EXCURSE.

Des XIX. Bandes der Abhandlungen der philologisch-historischen Classe
der Königl. Sächsischen Gesellschaft der Wissenschaften

N^o I.

LEIPZIG
BEI B. G. TEUBNER.
1900.

Vorgetragen für die Abhandlungen am 3. December 1898.
Das Manuscript eingeliefert am 7. Februar 1899.
Den letzten Bogen druckfertig erklärt am 12. Mai 1900.

HAUPTINHALTSANGABE DER DREI TEILE
DES GESAMTWERKES:

- I. Teil: Texte nebst Glossen und Excuse.
- II. Teil: Übersetzung.
- III. Teil: Einleitung und Glossar. Verzeichnis der Abkürzungen der zitierten Bücher.
Nachträge des Herausgebers.

INHALT DES ERSTEN TEILES

	Seite
1. Nr. 1—39 In Bagdad gesammelte Gedichte	2— 82
2. Nr. 40—71 In Süḳ esch-schijūch gesammelte Gedichte	82—181
3. Nr. 72—106 In Bagdad gesammelte Gedichte	181—256
4. Nr. 107 Prosaerzählung	256
5. Nr. 108—112 In Mardin gesammelte Erzählungen und Gedichte	258—279
6. Anhang. Die 7 Gedichte Wallins mit Wetzsteins und eigenen Emendationen	280—285
7. Excuse. A. Kamel und Sattel	286
B. Pferd und Sattel	288
C. Schusswaffen	288
D. Kunja	289
E. Buchstabenspiel (Reihāni)	289
F. Körperteile des Menschen	289
G. Sandberge	290
H. Beduinenzelt	290
I. Jahreszeiten	290
K. Wasserrad, Eimer, Schlauch	291
L. Himmelsrichtungen	291
M. Geld	292
N. Palme und Dattel	292
O. Säbel	293
P. Lanze	294
Q. Kaffee	294
R. Stock und Knüttel	294
S. Zauberstock	295
T. Thüre und Riegel	295
U. Farben der Pferde	295
V. Opferfest	295
W. Ackerbau	296
X. Bestrafung der Unzucht	297
Y. Milch	297
Z. Besondere Palme	297
AA. Zum Wort ʾārūk	298
BB. Mühle	298
CC. Kochutensilien	298
DD. Kleider u. a.	299
EE. Schaf, Ziege	300
FF. Schiff	300

GESAMMELTE TEXTE

VON

ALBERT SOCIN.

1

- 1 badrin šazaġ^a nūreh šaraġ^b jegħhar-alħalġ, asfar^c wlāħ ūdāħe^d min bēn-elāfāġ^e
2 wingāle gilbāb^a-aḍḍigā zanhu --^b nūrin ġaša-lballūre min nūr-ālašfāġ.
3 lā šamzat-aḍḍihrize^a lā mišzil-aḷbarġ, lā šamse lā baḍrin taġā ḥosnuh-insāġ^b,
4 lā ḥoṣse^a lā jāġūte lā ġauharin ʔolġ^b, lā darre lā fērūze min ʔalligeh^c māġ^d,
5 jihgil bēħaddin^a fiha ʔaml --^b naġšin ʔala-lwaġnāte *bih šejjin-arnāġ^c.
6 aḍfā hiḍārah^a ʔoġbe^b mā-li^c mišā daġ^d, ʔaḷbaḍre lih nūrin^e walaḷ ḥāle šubrāġ^f.
7 lah ġilte jā maḍmiġ^a-elalħāze mā ḥaġ ʔetli wanā lik ja-tlaʔ-elġide^b mištāġ.
8 in ʔāne hū ḥaġġin^a fabī-tamši elħaġ^b limrin tazarraḍ lik wġā lik bētītāġ^c.
9 in ʔāne ḥukmuk ġannib-alħaġġe laḷaġ^a, fulʔof wrif^b bimrin mēn-aḷħamre mā-fāġ.
10 jā mun taġā bēneh^a wbēn-elġumar farġ, waššamse min ḥisn-ašref-azzēne^b tištāġ.
11 ġirwin^a bēzēnin^b mā ḥawā kafe lih raġ, lā wullaḷiḷ inħā^c ʔalā ḥisneh-insāġ.
12 ila-ġbal jigirra-ḍḍalle bumġaḥġal^b-aḷmiġ, bēn-azzumarrad walġawāhir leh-atwāġ.
13 jigdūne^a taḷlāb^b-alħawā ʔanhe^c tubraḷoġ^d, ulahl-aḷħawā mā jirtigā *minħ-aḷoḷtaġ^e.
14 jihriʔ ġulūb ahl-aḷħawā ḥadħa^a ʔal-ʔarʔe *mitl-aḷfērāġi baḷmanāzir-aḷoḷlāġ^b.
15 ubišfāhe šaḥdin^a šāfin jašfi-elħarʔ^b, lā ḥamre lā silsāl^c ʔala-rjāġe^d dirjāġ.

1

Der Verfasser des Gedichtes hiess *muhammed el-ġāḍi*. Derselbe freite um eine Frau, namens *ḥosse*, aber ihre Angehörigen verweigerten sie ihm. Als er jedoch das folgende Gedicht einsandte, erhielt er sie (ar. *antawha iay ġiza halġināwe*). — Das Gedicht ist eines der schwierigsten der Sammlung, teilweise sogar unverständlich, vgl. § 15. Auch kommen im Manuscript verschiedene Fehler vor; ich war damals an das Organ des Rāwi noch nicht gewöhnt. — Metrum *Tawil*, vgl. § 33 c.

1 ^a *šazaġ aḍwa* OGl. — ^b *šaraġ ʔala kill eddiḅje nūreh* es verbreitete sich sein Licht über die ganze Welt OGl. — ^c *asfar šār sifar* hell werden OGl. — ^d Mscr. *udāħ* sich verbreiten OGl. — ^e Mscr. *elafāġ*.

2 ^a Mscr. *gilbab*. — ^b Mscr. *wašraġ, utēbaijan* OGl. Der Reim wäre sehr bedenklich; es ist wohl *ušarġ* = *وشرقي* zu lesen.

3 ^a *eddihriz elbēt elġawwāni* OGl. — ^b s. Mscr. *insāġ* in einem Worte, vgl. V. 11; sich verbreiten OGl. Eine genaue Erklärung des Verses war nicht erhältlich; *taġa* ist vielleicht Nomen. Unsicher.

4 ^a Mscr. *ḥoṣ*, OGl.: *الماز* (sic). Unsicher. — ^b So Mscr., aber mit einem *u* über *o*. OGl.: *waḥēdu* (sic). Unsicher. Vielleicht ist eher *ʔalġ* als *faʔl*-Form zu lesen, vgl. § 165 c; 73 i. — ^c *ʔallaġ* (sic) im Hause aufhäufen, wie ein Juwelier die edeln Steine OGl. Nicht sicher. — ^d *māġ amūġ* = *zād* OGl.

5 ^a Mscr. *ēbħad*. — ^b Mscr. *alġidaġ* gegen das Metrum; vom Erklärer war wenig herauszubringen über den Sinn des Verses. Vielleicht = *elladī daġ*. — ^c Mscr. *bihšejin; raġ* *شکل* OGl. Text und Übersetzung unsicher.

6 ^a Mscr. *hiḍāra, ḥdāra*. — ^b Mscr. *ʔoġub* § 95 c. — ^c Mscr. *li*, „mir“ OÜ. Vgl. § 200 a. — ^d *daġ* schleierlos, vom Gesicht OGl. Vgl. jedoch 89, 9, N. c. Unsicher. — ^e Mscr. *nūr*. — ^f *šubrāġ ġēm ḥafif* OGl. Unsicher.

- 16 وبالطرف صرف فيه سحر اذا احقّ يفتن ويغرى به هوى كلّ عثاق
 17 سلّ العزى والروح في سهمه الغبق والساق ساقته المقادير وأنعاق
 18 اغديت ما أميز شمالي من الشرق قُلْ والقلب بالقدر ساقه الساق
 19 دشيت في بحر طفر بالهوى غرق وعمرت به من شوق ما بي له اسواق
 20 فلا بلى بلواى من جملة الخلق او عيق قلب مثل ما قلبى أنعاق

2

آل عنيزة صار بينهم حريّة هم وآيا ابن سعود وذبحوا عسكريه وطلعت حرمة تنشد عن اخوانها
 وانشدت عنهم خيال واحد فشافها ما هي متغطيّة وجاب بها ها الغناوة واصابها بالعين وقتلها

- 1 وا عيني الى حاربت للنوم واسهرتني بعواك يا سرحان
 2 الى جرى لك جار لي دوم والكل منا بائت جوعان
 3 ان كان تشكى الجوع دونك لحوم صيبا عطر قرونه الريحان
 4 سدد من الوادى الى مرجوم تلقى العشاء شيئا وبنت حصان
 5 لعيون من نهده ظهر مزموم شقر ذوائبها على الامتان
 6 جاءتني تحظا ما عليها لوم تسحب ثياب الفز والقيلان
 7 تبكى وتحش دمعها بكموم من فوق خدي كأنه رمان
 8 شبهتها بدرًا سطع بالنجوم سجان خلاقها عظيم الشأن
 9 تخا عيالا ما بطون اللوم صيان يتلون على الدخان دخان

4 ^a *sqmūd* امشى (sic) OGI. — ^b *ḡlwādī wādī zanēze* OGI. — ^c *merḡūm* eine *dire* bei *zanēze* OGI. — ^d Mscr. *šeh*.

5 ^a Mscr. *lēzujūn*. — ^b Mscr. *nēhedā*. — ^c *maqzmūm* stramm, opp. *munkešir* OGI. Nach Wetzstein ist *zīmīm* der Zug des Tabakbeutels; *zīm* der mittlere Teil des Körpers, die Taille, an der der Gürtel ist.

6 ^a *tahattā taḡšī zala hwēna* (baḡd. *šuwās*) sie geht langsam. Man sagt *jemši* vom Kamel, wenn es im gewöhnlichen Schritt geht; wenn es etwas schneller geht *jedqarhim*, noch schneller *jēḡir*; *ḡāre* Galopp. Vom Pferd *tikiḡ*; *kadd* ist der gewöhnliche Schritt; *thqzib* es trabt; *hizibe* Trab; dann *tirkiḡ*, *tēḡir* OGI. — ^b Mscr. *ḡlzēz*; *zez* (sic) rotes Zeug OGI. Das erste *z* ist für *é* (Mscr. 3, so ist die Affricata *é* im Mscr. bezeichnet) verschrieben, vgl. 6, 3 bedruckter Baumwollstoff OGI. — ^c *ḡelān* Art dunkelfarbiger Abaje, von Weibern getragen. OGI. Vielleicht bloss eine Art Stoff.

7 ^a *makḡš* abwischen OGI. — ^b Mscr. *bukumūm*. — ^c Mscr. *cinhu errummān*.

8 ^a od. *ḡiṡāz*; man sagt vom Mond *nūru sāṡiz*, wenn sich sein Licht ausbreitet OGI. — ^b Eine Sternschnuppe heisst im Ḥauran *zarḡat naḡm*; wenn man eine solche sieht, sagt man *ḡāhibu māṡ* = der, welchem der Stern gehörte, ist gestorben. Not. — ^c Mscr. *lāḡa*.

9 ^a Mscr. *daḡān*.

3

wāhid šāl hamēl šēḥē-ḥmūd^a wijāu arbžāmijet gimel uḡarrebau bašta uḡahum bardin éaid^b uḡaʒfet bazarinūhum uḡazédaḡ arbžat ešhur baḡbarrije wištarā šēḥē-ḥmūd laḡbazarin zeržā uḡau ʒalejha^c albédu ušār jiṭaridhum, eššāhib jehūt-lu ḡubžz usamēn, wāḡḡadū jātridū jermih baṭifcān^d hū uʒaḡēl, wēʒuḡb-arbžat ašhur šālau uṭabbau aššām uḡāl-buh wāhid ḡašide^e:

- 1 wā ʒēni ḡalli ḡarabaṭ nōm ḡalbišar, wumn-ḡassahar ja-lwāili šōfah ḡaṭir^a.
- 2 jā šēḡe jaḡli baḡmērūwat-ištahar, waššābre wattaḡdbire walḡaʒʒ-eléebir.
- 3 obū šikar^a šēṭṭin* teḡaḡḡam winfiḡar^b, ʒamm^c-erresūs^dūdamme^e barrāḡf-ḡlḡadīr.
- 4 ḡēr-eššēḡūš^a *ellēleh aššāʒir^b ḡikar, ʒaṭtar wḡātṭam mā lēhum ḡeīruh neʒir.
- 5 wahjāte^a minš-elmizne^b ḡaḡjāb-ḡalmaṭar, laulā seʒūdū mā wuṣil maʒnā baʒir.
- 6 ḡallā kēbār^a-arrūse tarʒā baḡḡaṭar, baššēfe walminsef^b wāḡā ṭāʒ-almēšir^c,
- 7 baʒzōr^a-aḡadnā^b ʒaṡde maḡmūdaḡ^c šahar, wāḡible^d tarʒā baḡbaḡaṭri waššēʒir.
- 8 ḡāmīmahā biḡšūme^a ʒadlāt-ḡlḡidar^b, aulād ʒalijjin^c éam tawaṭṭau min kesir^d,
- 9 ʒadūwuhum^a jisēūnuh-almirr-ḡlḡadar, jēḡiḡe ʒāʒātin ješibe-bha-ššēḡir.

4

fard wāhid min hal-ʒanēze ʒašāḡ-lu fard ḡorme urādāhā bḡalḡaharām umā ṣaḡāt-luh^a urādāhā baḡḡalāl uḡam mā ṣaḡāt, ʒaijau jēḡauwizūnah ijaḡ-halah. uluh šēdié bōbrejde ubaʒeṭ jistēci ʒaleḡ min daʒwet elḡorme in halāl ʒaijau jēḡauwizūnuh ʒal-ḡorme ubāʒaṭ luh halḡašide^b:

- 1 ḡḡā^a min ḡablahā mīmin wbaʒdah, udālin mā tebaʒhā zōde lāmī^b.
- 2 bēnoḡm-abjāte éilin éid nēsāḡḡha^a, bēšāḡḡi-sḡilletin^b sīd-elfehāmī^c.
- 3 mēšāḡḡirhā éimā tašḡire ʒaʒbin, ilā zillīc bēmanḡirhā ḡēʒāmī.
- 4 neḡā^a maḡmūdahā waḡdar^b ḡimīmah, waʒoʒʒāḡhā^c éimā ʒaʒl-el-imāmī.

3

^a ḡmūd war ein ʒaḡēli aus brēde OGL. — ^b éaid شديد OGL. — ^c sic; unerklärlich; das a ist wohl Gehörfehler. — ^d tifcān, Sg. tifaḡ vgl. Excurs C. — ^e Zum Metrum Reḡez vgl. § 37 a. b.

1 ^a Man sagt ḡaṭir jumūt er ist in Gefahr zu sterben OGL.

3 ^a obu šikar, vgl. Excurs D. — ^b teḡaḡḡam anschwellen; infiḡar übertreten, vom Fluss opp. neḡāš. OGL. — ^c ʒamm daḡfan OGL. — ^d ris Brunnen, in welchem wenig oder kein Wasser ist OGL. — ^e damm unerklärt. — ^f barrāḡ, Pl. barārié Bett OGL.

4 ^a šaḡš ausgezeichneter, braver Mann OGL. — ^b Mscr. ellēle haššāʒir.

5 ^a Mscr. wahjāt. — ^b Mscr. elmizīn. Man sagt allāh enša baḡmizīn Gott möge (sic, besser: hat) die Gewitterwolke aufsteigen lassen; dieselbe kommt von Süden (min eléible) uʒēdeḡdiḡ mitl-elatwab; sie macht Lärm wie die Kanonen. ḡijāl = viele weisse Wölkchen am Himmel OGL.

6 ^a Mscr. ḡbār. — ^b minsaf die grosse Platte, auf der das Essen aufgetragen wird; bei den Beduinen auch ṣaḡn. Kleiner als der minsaf ist baṭi. Die ḡarwa (ḡaurān) ist ein hölzerner minsaf; man bringt sie von ʒakkā OGL. — ^c ešārō-luh jērié elḡālu sie rieten ihm nach Hause zurückzukehren OGL.

7 ^a ezzōr am Euftrat OGL. — ^b aḡadna ḡaʒadna OGL. — ^c maḡmūdaḡ soll ein besonderer Name neben maḡmūd sein! — ^d Mscr. wāḡbil.

8 ^b ḡašma Flintenhahn OGL. — ^b ḡidar Ziel, Treffpunkt OGL. Vgl. Excurs C. 24. —

3

واحد اشال حمل شيخ حمود وآياه اربعمائة جمل وغربوا بالشتاء وجاءهم برد قائد وضعفت
بعرائهم وقعدوا اربعة اشهر بالبرية واشترى شيخ حمود للبعران زرعاً وجاءوا عليه البدو وصار يطاردهم
والصاحب يحط له خبزا وسمنا والعدو يطرده ويرميه بالثفان هو وعقيل وعقب اربعة اشهر شالوا
وطبوا الشام وقال به واحد قصيدة

- 1 وا عيني الى حاربت نوم البشر ومن السهر يا الواي لي شوفها خطير
- 2 يا شيخ يالى بالمرووات اشتهر والصبر والتدبير والحظ الكبير
- 3 ابو شكر شط تقم وانجبر عم الرسوس وطم براق الغدير
- 4 غير الشخص الليلة الشاعر ذكر عتر وحاتم ما لهم غيره نظير
- 5 وحياء منشي المزن جياب المطر لولا سعوده ما وصل معنا بعير
- 6 خلى كبار الرؤوس ترعى بالخطر بالسيف والمنسف ولا اطاع المشير
- 7 بالزور اخذنا عند محمود وشهر والابل ترعى بالختري والشعير
- 8 حامينها بخشوم عدلات القدر اولاد على كم توطاوا من كسير
- 9 عدوهم يسفونه المر الاخضر بجيئه ساعات يشيب بها الصغير

4

فرد واحد من اهل العنيزة عشق له فرد حرمة وارادها بالحرام وما صحت له وارادها بالحلال
وهم ما صحت وعيوا يزوجونها آياه اهلها وله صديق في بريدة وبعث يشتكى عليه من دعوى الحرمة
ان اهلها عيوا يزوجونه على الحرمة وبعث له ها القصيدة

- 1 كء من قبلها ميم وبعدها ودال ما تبعها زودلاي
- 2 بنظم آيات قيل قد نسقتها بصنغ سبلة سيد الفهاى
- 3 مسخرها كما تسخير صعب اذا علق في مغرها خراي
- 4 نفي محمودها وحذر ذميمها وعزلها كما عزل الاماي

^c Mscr. *aylād zalī; sagēl* OGI. — ^d *kēsīr* ein getroffener; *wāhid dērubōh baramje utāh balgāz* einer auf den man geschossen hat und der zu Boden gestürzt ist OGI.

^{9 a} Mscr. *zaddū*. — ^b Mscr. *jēšibē bēha*.

4

^a Wenn mir jemand etwas geben will, so sage ich *mā jēšahli* es conveniert mir nicht OGI. Hier kaum passend, vgl. Einl. 5 neben Einl. 12 und N. b zu 98, 4. — ^b Zum Metrum Hezeg' vgl. § 36.

^{1 a} Mscr. *elhā*; vgl. § 66 e. — ^b Der Name seines Freundes war *muḥammed* OGI.

^{2 a} Mscr. *ēid-inēsāgha*. — ^b Mscr. *sgilleh*. — ^c Mscr. *elfēhāmī*; Sing. *fēhim* OGI.

^{4 a} *neḡā* für *أنقى*; als Imperativ gab der Erklärer *neci* (wohl *necci*) = lies aus! — ^b Mscr. urspr. *wahēdar*. — ^c Mscr. *wazqalḥa*, also I. = aneinanderreihen OGI. Nicht sicher.

- 5 ilā minneh^a tanat̄taḥ^b min zadā-beh^c, bēgōmin mā tētaggā baḷadāmī^d.
 6 azal̄ al-lābeteh^a mil-lā itibeh^b, uḥallāhum jēharsūn alḥijāmī.
 7 tarahhal̄ jā niḍibi^a — — —^b, mēggannibn-arredā^c maḷfā calāmī.
 8 uhū rif^a-alḥaḡāfā win talāfau^b zalā gūdin ḥaḡāhigīn^c hēmāmī^d.
 9 ilā ḡau ḡummarin min fōḡe ḡummar, bida^a jadḥak lohum ḡabl-essalāmī.
 10 *nahā saḡdī^a suḥjin̄ hīne šaḥḥau hal-al-amwāle fi dić^b-alḥētāmī^c.
 11 ilā bāz-almarāḡil^a kille naḡḡilīn^b, šarāh-ūlā^c jēbīzah lō tēsāmī.
 12 huw-allī ḡaḡēbah waḷli hēdātū cītir fi waḡtinā *bohm-alḥēmāmī^a.
 13 buhum imrin ḥaḡīcīn lō mēdaḡtū, uraḡlin mā iwāzin silce ḥāmī.
 14 ićādūn^a aḡtijūr cīmmanne^b fiḥā ḥawāwīmin^c wbaḥ ḥorrin ḡiḡāmī.

5

muḥammad̄ al-āli zašūḡ-luh ḥurme walḥurme maḡ raḡḡāl^a mā tēsūḥluḥ
 jāḥēdaḥ walā tēsūḥluḥ baḷḥarām uḡāb bah halḡašide^b:

- 1 wallāhe^a min ḡalbin ḡadā jā wudūdā^b, mitl-ḡššibah^c loḡjūne zad̄b-assiḡājā.
 2 bāḥ-alazā^a minnī wbaḥat̄ sēdūdā^b, jā ḥōlj-anā^c inḡat̄te^d ḡalbī nējājā^e.
 3 jā zambarin^a ḡā min dijār-elhēnūdā^b, uḡa ḥoḡsetin^c mā ḡallēbōḥa-ššarājā^d.
 4 jā zēne dišnā baḡḡarab^a wassoḡūdā, *nisḡī bēhaddinjā^b fēḥirah^c ḥaḡājā^d.

5 ^a *ila minneh* = von sich selbst aus OGL. Nicht sicher. — ^b نطع V wohl für VI. —
^c sp. *buh*. — ^d *zadam* kleines, 2–2½ Fuss hohes Gestrüpp OGL. Ein Baum oder grösserer
 Strauch heisst *šgīre* OGL.

6 ^a *lābe* Partei, der jemand im Kriege folgt; *elsaḡēl lābeti* die Agel sind meine Partei
 OGL. — ^b *mā-tābina* er hat uns nicht gepasst, nicht zugesagt OGL. — ^c Mscr. *jaḥresun*.
 Vgl. § 136.

7 ^a *nēḡīb ḡarīš* OGL. — ^b Mscr. *bih elminhu*; die Erkl.: zu seiner (Mohammeds) Familie
 (also باهل) ist unannehmbar. — ^c Vgl. die Übersetzung; vielleicht sind jedoch die beiden
 Worte auf den Boten zu beziehen: Unheil vermeidend.

8 ^a *rīf cērīm* OGL. — ^b لعى VI absteigen OGL. — ^c *tēḥaḡhiḡ min elḡūz* (das Kamel)
 wendet sich aus Hunger nach allen Seiten, um etwas zum Fressen zu finden OGL. —
^d *ḥamīm* Pl. *hēmām* schnell vorwärts getrieben; *aḥam rūḥak* spute dich! OGL.

9 ^a so Mscr.; vielleicht ist *bida* zu lesen.

10 ^a *sḡdd*, ebenso 5, 2 und öfter = Geheimnis. Wenn wir zusammen gestohlen haben
 (*biḡnā bōḡe*), so ist dies *sḡdd bēninā* OGL. Hier kaum passend. — Zu *nahā* vgl. 12, 17, N. a.;
 man denke auch an das klassische نأا genügend für. — ^b *dić* vgl. Excurs M. — ^c *ḡtām*
 Mobiliarschätze; das Eigentum mit Ausnahme des Viehs OGL. Unsicher.

11 ^a *maḡḡūle* Kessel OGL. — ^b Mscr. *naḡḡil*.

12 ^a Mscr. *bohum alḥēmāmī* oder *alḥ*; *ḥēmām*, Pl. *ḥamām* geizig, unedel OGL.

14 ^a *ćād* er glich OGL. Vgl. 6, 8, N. d. — ^b *cīmman* wie viele OGL. Unannehmbar;
 vgl. 100, 7, N. b. — ^c *ḥawwām* herumlungern OGL.

5

^a Mscr. *raḡḡāl*. — ^b Metrum Ṭawīl, vgl. § 33. Der Reim der ersten Vershälfte ist
 wohl *ūdā*; vgl. jedoch N. b zu V. 2; N. b zu V. 3.

1 ^a So Mscr.; bei Gott OGL. Kaum annehmbar. Es ist ein Ausruf darin zu suchen;

- 5 الى منه نطخ من عدا به يقوم ما تتقى بالعداى
 6 عزل عن لابتة من لا يثيبه وخلاهم بجرسون الخيامى
 7 ترجل يا نديبى مجنبا الردا ملفى كلاى
 8 وهوريف الهجافى ان تلافوا على قود هجاسج هامى
 9 اذا جاؤا ضمرا من فوق ضمرا بدأ يضحك لهم قبل السلاى
 10 نها سدئ سنجيا حين شجوا اهل الاموال فى دق المحتامى
 11 اذا باع المراجل كل نذل شراها ولا يبيعها لونسامى
 12 هو الى قابضها والى حذاءه كثر فى وقتنا بهم الخيامى
 13 بهم امرا حقيق لومدحته ورجل ما يوازن سلك خامى
 14 يفادون الطيور كما ان فيها حواويم وبها حر قظامى

5.

محمد العلى عشق له حرمة والحرمه مع رجال ما تصح له ياخذها ولا تصح له بالحرام وجاب بها
 ها القصيدة

- 1 والاه من قلب اغدى يا ودودا مثل الشج لعيون عذب السجاي
 2 باح العزاء منى وباحت سدودا يا هولى انا انجت قلبى نيايا
 3 يا عنبر جاء من ديار الهندودا ويا حصنة ما قلبوها الشرايا
 4 يا زين دعنا بالطرب والسعودا نسجو بها الدنيا فاخيرها حكاي

auch *allah* ist nicht gesichert. — ^b Mscr. *udūda*; *udūd* oder *udūd ṣadīc* OGI. — ^c *šibah* *nēšān* Scheibe OGI.

² ^a *zazā* ist in der OÜ. mit „Verzichten“ übersetzt; *zazēt zan fūlān* = auf einen verzichten, einen fallen lassen (aus Überdruß) OGI. *zazā* in diesen Gedichten bedeutet dem Zusammenhang nach aber fast immer „den Umstand, dass man etwas nicht länger aushalten, ertragen kann; Verzweiflung.“ — ^b Mscr. *esdūdi*; *ī* wäre hier als Suffix gut. Zu *سد* vgl. 4, 10, N. a. — ^c Mscr. *hōljāna* oder *ḥayl*; *jā ḥayl flānīn māṭ* o weh! N. N. ist gestorben! OGI. Vielleicht *هول*. — ^d Mscr. *ḡat*, انقطع; *ḡattēt ennhāle min halbustān uḡarastha bēhalbustān* ich habe die Dattelpalme in dem einen Garten ausgegraben und in den anderen verpflanzt OGI. Die Emendation, die VII. Form zu lesen, ist nicht als gesichert zu betrachten. — ^e *naḡāja* (sic) Plur. von *nīje* mal OGI.

³ ^a Vgl. Excurs D. Die Geliebte hiess *ḥajje* (هجة sic); *zambar* ist als Name bei Sklaven häufig (h); *ḥoṣṣ* ein Edelstein (j) OGI. — ^b Mscr. *°nūdi*. — ^c Mscr. *ḥossetin*. — ^d *šarrāi* Käufer; *baḡjā*; Verkäufer OGI. Man wird Ausfall der Verdoppelung annehmen müssen.

⁴ ^a Mscr. *baṭarab*. — ^b Mscr. *nīsīgibādīnja*; *ana siḡēt bhāddīnja* (sic), Impf. *nīsīg* (sic) ich habe mich gefreut, belustigt an der Welt OGI. — ^c Mscr. *fhīra*; die andere Welt OGI. (sic). — ^d *ḥatājū* Pl. von *ḥatī*. Man wird am Ende sagen: *ēānet eddīnja urāḡet* OGI.

5 bēn ennawāhid^a walḥašā walboḍūdā^b, humman^c zasāj-abrā^d cēmannik dēwajā.
6 lōlā mēn-āllūlū bēḥalḡah^a ʔoḡūdā^b, lāḡūle bah min ḥūre ʔadnin tahājā^c.

6

ḥóájetah. fard wāhid šāf-luh ḥorme wēʔošīḡah waʔtāhum fulūs cētīr wištāḡal mázah balḥarām. ḥāššitu^a ʔabde baḡlāl taḥāt ḥoḍūmah wēdeḥlītuh ʔala hal^b-ālbint baḡlāl uḡaʔed hū-walbint bērošān^c arbāzin-jōm, má-dri buh aḡad wēʔḡēb arbāzin jōm daḡjō-buh uḡalaz mn-ārrošān ušārau jaḡšidūnu ʔanah ʔan-elbint, uḡēḡul-lehum maz-ālbādū, uḡal'u-lūh má-hi bmāz-ālbédū, innah baḡdīre waʔant ḡāḡid ʔalēna uḡāb haḡḡašīde^d:

- 1 cīza^a-lḡafne wingāḡat ḡawāriḥ^b mēšībēti, udallēt^c-ʔidd-āijāme dahri wsāʔati.
- 2 ušāijāb^a sawād-ārḡāse min fiḡde ʔandāl^b, ʔanah maḡdar-ašbir jā ʔali sitte sāʔati.
- 3 ʔaḡūb^a elloʔūbe^b šāmʔat-ālbīde darreh^c, ʔalēhā min-ettarḡāte^d waléʔzze^e baḡdlāti.
- 4 aḡamt-ārḡēzinin jā ʔali mistēḡīrum, *nēḡārin wlēlin^a mūheḡin^b *baššīta-ššāti^c.
- 5 ilā ḡilte ḡāti-lī mēn-ālbēte ḡāḡeh, waʔaḡfāḡ^a cīsah mēn-ašḡar-ārḡāse šāffāti.
- 6 uḡaddin jēšāʔiḡ jā ʔali mā ʔalimteḡa, jūḡi^b liḡān buḡc-ālcānādile ʔalcāti^d,
- 7 uridfēne jaḡwin min ḡilāfin tiḡābah^a, ilā šiftēhinn^b-*ašḡanne jaḡlje^c rahāti^d.
- 8 unehdēne ʔammin^a mā lēḡaḡhinne^b ʔaijil^c, jēcādān^d faḡāḡilin bēšadrah^e mēcāffāti^f.
- 9 ḡawabtū waḡḡin^a ʔoḡoḡ^b ʔoḡoḡ^c kitr^d-aḡtuwuḡḡid^e jā ʔali zāde ʔollāti.
- 10 uḡaḡni ḡifāḡ-ānōme waléʔabde ḡarēḡat liḡid-aḡḡāzām-ūjanḡaš-ālhāle ḡaijāti.
- 11 ʔalā fiḡde maḡmūlin ḡaḡiḡin šibābah^a, uḡāḡid^b ʔalā mī-jaḡlūbūn-ālhawā šāti^c.
- 12 ʔadābī wanāri wumtēḡāni wʔolletī fēraḡah ʔanāj^a-ūlāmeḡ-āljōme ḡānnāti.

5 ^a *nihd* Pl. *nuhūd* oder *nawāhid* (vgl. Excurs F) kleine weibliche Brust; *dēd* Pl. *diūd* säugende Brust; die Brustwarze, auch die des Mannes heisst *ḡlimt-eddēd* OGl. — ^b *zuḡūd* Sing. *ʔadd* (sic). Die Schulter heisst *cētf* Pl. *ktūf*; der Ellenbogen *marfaḡ* Pl. *marāfiḡ*; die Hand *cēff* Pl. *ḡfūf*; der Finger *ušbiḡ* OGl. — ^c Mscr. *humman*; jedoch OGl. *humman* (mit *ḡ*) = umarme, umfasse mich; man sagt *ḡammetān flāne*; *ana ḡammētah*. Vgl. 29 A, 28, N.d; besonders aber „*ḡammān* geschmiegt“ (= in Schmiegun) in einem Verse bei Wetzstein in Z. für Ethnol. V, 280, Anm. 2. — ^d Mscr. *ʔasa jabra*; das *j* ist wohl nur als Bindelaut, kaum als Pronomen zu betrachten.

6 ^a Die Kehle heisst sonst *ḡalḡa*; die Gurgel *ḡērān* OGl. — ^b Sing. *ʔaḡd* OGl. — ^c *tahāja* Ähnlichkeiten OGl.

6

^a *ḡašš* hier transitiv hineinstecken OGl. — ^b *hal* *اهل* hier Wohnung. — ^c *rōšān* Pl. *rawāšīn* Zimmer im ersten Stock OGl. — ^d sic. — Zum Metrum vgl. § 30c. Die Antwort auf diese Kaside findet sich unter No. 25.

1 ^a *aḡcāzu assihar* wachen, ohne Schlaf sein OGl. — ^b *ḡāiḡe* grosse lange Wunde; eine kleinere ist *ḡarḡ*, *ḡarḡa*, wovon hier Pl. *ḡawāriḡ* OGl. — ^c *dallēt aktib* ich schrieb fortwährend OGl.

2 ^a *šāb* II grau werden OGl. — ^b Mscr. *fiḡid ʔandāl*; letzteres nach OGl. eigentlich von einem edeln Pferd. Die ursprüngliche Bedeutung des Wortes ist wohl vergessen.

3 ^a *taʔāḡḡabt* ich war froher Stimmung, amüsierte mich; *ʔaḡūb tēkišmir* OGl. Vgl. 45, 13. — ^b Sg. *ḡḡab* OGl. Vielleicht ist *ʔaḡūbin laʔūbin* zu lesen, vgl. 45, 13. — ^c *darre* ist ihr Name OGl. Wohl *durra*. — ^d *tarḡe* persischer Shawl für den Gürtel OGl. — ^e Mscr. *waléqs*; Art Stoff OGl.

4 ^a Mscr. *nēḡāri ulēli*; nach OGl. an das Zahlwort des vorhergehenden Halbverses sich anschliessend; daher ist kaum das Suffix der ersten Person anzunehmen. — ^b *mūhiḡ* heiss habend OGl. — ^c Mscr. *bašḡaššāti*.

5 بين النواهد والحشا والعضودا خمّن عسا ابرا كما أنك دوايا
6 لولا من اللؤلؤ بحلقها عفودا لأقول بها من حور عدن نهايا

6

حكايتها فرد واحد شاف له حرمة وعشقها واعطاهم فلوس كثير وأشتغل معها بالحرام اخشته
عبدة بالليل تحت هدومها وادخلته على اهل البنت بالليل فقعد هو والبنت بروشن اربعين يوم
ما درى به احد وعقب اربعين يوم دروا به فطاع من الروشن وصاروا ينشدونه عنها عن البنت
فيقول لهم مع البدو وقالوا له ما هي مع البدواتها بالديرة وانت جاحد علينا وجابها الفصيدة

- 1 قزا الحفن وانجاحت جوارح مصبتي وظللت اعدّ ايام دهرى وساعاني
- 2 وشيب سواد الراس من فقد عندل عنها ما اقدر اصبر يا على ست ساعاني
- 3 عجوب اللعوب شعبة البيض درّة عليها من الترمات والقز بدلاني
- 4 اقيمت اربعين يا على مستجيرهم نهارا وليلا موهجا بالشاء الشاني
- 5 اذا قلت هات لي من البيت حاجة فاقفت كساها من اشقر الراس صفاتي
- 6 وخذ يشعشع يا على ما علمته ويوضي كان به الفناديل علفاتي
- 7 وردفين بطوين من خلاف ثيابها اذا شفتهن اشقين يا على راحاتي
- 8 ونهدين زمّ ما لحقهن عبل بقادين فناجين بصدرها مكفاتي
- 9 جاوبت ورقا ساجعات في الحان كثر التوجد يا على زاد علاتي
- 10 وجفني جفاه النوم والكبد حاربت لذيد الطعام وينهش الحال حيّاتي
- 11 على فقد محمول غضيض شبابه وياخذ على من يطلبون الهوى شأني
- 12 عذابي وناري وامتحاني وعلّتي فراقها عنائي ولأما اليوم جنّاتي

5 ^a Mscr. *wagēfat*; *gufēt*, Imperf. *acfi* opp. *agbalt* OGI.

6 ^a *mā zalimṭēhū* = *mā šuft ahsan minnuh* OGI. — ^b *wajūdī* zu lesen liegt sehr nahe. —
^c Mscr. *liéannebuh*, urspr. *éannu*. Die Emendation ist nicht sicher. — ^d *aléanādīl halli*
jēzqléünēhin balgahāwi angezündete Lampen, die man in den Cafés aufhängt; *éindīl zalé*
eine angezündete (?) Lampe OGI.

7 ^a so Mscr. — ^b urspr. im Mscr. *hin našg*. — ^c Mscr. *ašgān ja zālī rā*; *ja zālī*
auch V. 16. — ^d sic, mit der Bemerkung, der Plural stehe bloss des Reimes wegen.

8 ^a urspr. *zammōn*; *nīhd zamm* eine straffe Brust OGI. — ^b Mscr. *lēḥāgīhin*. —
^c *aijīl* Säugling OGI. — ^d Mscr. *jiédin*; *halétāb jīdī halčētāb* dieses Buch gleicht jenem
OGI. Vgl. 4, 14; hier ist III. Form anzunehmen. — ^e Mscr. *bésad*. — ^f *éaffēt alfinḡāl*
ich habe das Tässchen umgestellt, opp. *agzadt*; Part. Pass. *mūfī* OGI.

9 ^a Mscr. *wareḡin*; eine Taube, *stētīje* in Damascus; *faḥtāje* in Bagdad OGI. Wohl
Plur. — ^b Mscr. *sāgōn*; zu vermuten ist *sāgēsātīn*. — ^c Mscr. *fī elhūne*, vielleicht ist zu
lesen *fī alhānin*. — ^d Mscr. *kīter*; lies wohl *fakītr*. — ^e *tuwūḡḡid temīnni* OGI. Kaum
passend.

11 ^a Mscr. *šibābe* oder *šibābu*; *šibāb* Jüngling, fem. *šibābe* OGI. Unannehmbar. —
^b *šāt*, Pl. *ša* Schaf. Sie nimmt von allen Leuten *hūwe* OGI. Vgl. 31, 5.

12 ^a Mscr. *zanāqī*; *zana magatte*, *taḡab* OGI.

- 13 šēḥif-ālḥašā mambūz^a-ālardāfe šāḥēbī, wamālī bēgeirah gāid-errime šofāti.
 14 aḡal zaḥke^a mā gābli muwāddin^b gārā-leh rubo^c mā gārā-li min hawā side sādāti.
 15 anā lau sigānī min ṭimānīh^a bēmā-muḍa, falā jirwij-elzaššāne širbuh bēmā-fāti.
 16 zaḥek ašteci ja-ziḥje^a min ḥāle dūnīh^b dibādibe^c dauwin *taḡfij-eddibe^d maḍmāti.
 17 teših aḡlawāzi fi kaḷa-mbūbe^a naḥteh^b, zan-eddibe^c walḡannāse jarzanne^d ṭarbatī.

7

fard wāḥid šaf-luh ḥorme wēzagībūtuh uḡumaz zaḷjah baḷlāl uwaṭah baḷḥarām
 ušālau min dirāthum urāḥau lḡer mēcān winhabaḷ zaḷjah uḡāb-bah ḡašide
 ješci zala-šadiću zabdāllah^a:

- 1 ḡifa-lḡafne ṭib-annōme ja-lzišre^a wašbah^b zala-lḥadde jā zabdallah-eddamze hammālī^c.
 2 uḡabdi zan-elmaṭzūme wašširbe ḥārēbat, uhidb^a-annawāzir šābe min šidde ḡirbālī.
 3 zala fiḍe ḥillin zan maḥallih taḡazzah, zala ḡere ṭibin min ḡanābilī bēmurḥālī^a.
 4 taḡahḥā wzād-elbuḡde baḷḥaḡre^a walḡifa, umer-roḥatū mā sāle jā zašre^b zan-ḥālī.
 5 aḡamm^a-aḷašāfi^b šamzat-aḷbiḍe jihḡil bēḡāddin-il-ōda^c baḍḍigā tiḡle^c mišālī.
 6 unihdēne čarrummāne baššadri zaḡmin, lizā^a dā-lēdā mā-mazze minhinu-aḷaṭfālī.
 7 šēḥif-ālḥašā mambūz-ālardāfe mā mišā zala-ssaḡze^a miṭlah jā zaširi baḷaškālī^b.
 8 anā mim-fērāḡī *šāfiḡ-āḷḥadde ḥalle^a bi humūmin mēhimmātin walā ḥālūkum ḥālī.
 9 anā lau gidāj^a-āḷḥadde^b ḡurbuh wbozdeh^c, ḍarabt-aḷmēḥāmeḥ^d waṭiḡ-āḷḥadde jeṭwā-li^e.
 10 wakejif zala ḥilli wafarriḡ humūmi^a, wanāssif^b zaṭācīlah^c zala mā iwarrā-li^d.
 11 baḷaijā^a dūn-aššōḡe raḡzon^b manādir^c, zošātin naḥōnī zan hawā ḥillij-aḡālī.

13 ^a *mambūz rafiz*; *imbiz* heb auf, d. h. etwas Schweres, das am Boden liegt; *ana neḡazt* OGI. Vgl. 10, 3; Wallin 7, 2.

14 ^a *aḡal zank* ich frage dich; sage mir die Wahrheit OGI. — ^b Mscr. *mūdd*; Liebe OGI. *muwāddin* ist wohl die einfachste Conjectur; vgl. N. a zu 7, 4. — ^c so Mscr.

15 ^a *attimān* die acht Vorderzähne OGI.

16 ^a Vgl. N. c zu V. 7. — ^b so Mscr. — ^c *debdūb* hügelige Wüste; *dibḍibe* Sandhügel, Bodenerhebung OGI. — ^d Mscr. *taḡfī edd*.

17 ^a Neben *ēnbūb* auch *naḡbbūb*, Pl. *nabānīb* Kraut der Pflanze; *zimlūḡ* Pl. *zemaḷiē* Stengel; *warde* Blüte; *zoré* Pl. *zurūḡ* Wurzel; *baḍr* Same; *ḥšibe* Holz eines Strauches OGI. — ^b Mscr. *naḡti*. — ^c *dīb*; bei gewissen Stämmen wird der Wolf, des Omens halber *ḡazāl* genannt OGI. — ^d Mscr. *jarzan*.

7

^a Metrum *Tawīl*, vgl. § 33; 30 c.

1 ^a Mscr. *jaḷzašir* sic. Vgl. § 88 a und Wallin 1, 9, N. a. V. 4 stand im Mscr. ursprünglich *jaḷzašer* (wie 11, 2), sp. *šširi*; letzteres richtig V. 7. — ^b lies vielleicht *baḥā*; ähnlich V. 3; § 29. — ^c *ahmal aḷmaṭar* es fiel Regen; *hamlūl* Regenguss; *zaini tihmil* mein Auge thränt OGI.

2 ^a *hidb*, nom. unit. *hidibe* OGI.

3 ^a *murḥāl rēḥāla* OGI.

4 ^a Mscr. *haḡar*; *ida mā širt tuwād rēfīček fant ḥaḡiruh* wenn du deinen Genossen nicht mehr gern hast, so trennst du dich von ihm OGI. — ^b vgl. N. a zu V. 1.

5 ^a *aḡamm aḡmar* (sic); *ḥimm* in Bagdad *sili* Talg OGI. — ^b *ašāfi* in Prosa *šāfi* oder *šiffēten* OGI. — ^c Mscr. *tiḡil*.

6 ^a لژی I und VI nahe bei einander sein, sich berühren OGI.

7 ^a *atbāḡ* sc. der Erde OGI. — ^b *baḷaškālī* unter allen ihres Gleichen OGI. Kaum annehmbar; vgl. die Übersetzung.

- 13 سخيّف الحشا منبوز الارداڤ صاحبي ومالي بغيرها قائد الريم شوفاني
 14 اجل عنك ما قبلي موادّ جرى له رُبع ما جرى لي من هوا سيد ساداني
 15 انا لو سقاني من ثمانيه بما مضى فلا يروى العطشان شرهه بما فاني
 16 عليك اشتكى يا عليّ من حال دونه دباذيب دوّ نجفي الذئب مُظاني
 17 نسج المجوازيّ في كلاً انبوب نبتها عن الذئب والقنّاص يرعين طرباني

٦

- فرد واحد شاف له حرمة واعجبته ففمز عليّها بالليل ووطئها بالحرام فشالوا من ديرنهم وراحوا
 الى غير مكان فانهبل عليها وجاب بها قصيدة يشكى على صديقه عبد الله
- 1 جفا الجفن طيب النوم يا العشر واصبحا على الخدّ يا عبد الله الدمع همالي
 2 وكبدي عن المطعوم والشرب حاربت وهدب النواظر شاب من شدّ غربالي
 3 على فقد خلّ عن محله تنزّحا على غير طيب من جنباه بهرحالي
 4 نتخّي فزاد البعد بالهجر والحفاء ومن روحته ما سأل يا العشر عن حالتي
 5 احمّ الاشافي شمة البيض ينجلّ بجدّ اذا اوضا بالدجا نقل مشعالي
 6 ونهدين كالرمان بالصدر زمّ لزي ذا لذا ما مّرّ منهنّ الاطفالي
 7 سخيّف الحشا منبوز الارداڤ ما مشي على السبعة مثله يا عشيري بالاشكالي
 8 انا من فراق صافي الخدّ حلّ بي هموم مهمّات ولا حالكم حالي
 9 انا لو جدای الخدّ قره وبعده ضربت المهامه وارتنجى الخدّ بطوى لي
 10 وأكّيف على خلتى وافرّج هموى وانسف عثاكيله على ما بورى لي
 11 بلائي دون الشوق ربع منادر عصاة نخوني عن هوى خلتى الغالي

8 ^a Mscr. *ṣāfi ʿalḥad ḥalbi*.

9 ^a Mscr. *gidai*; *lay gidai hādā mā zabart* wenn es nur das wäre, wäre ich nicht über den Fluss gekommen OGL. — ^b *alḥad albarrije* OGL. — ^c Mscr. °de oder °duh. — ^d Mscr. *mēhāme*; *barrijet elli mā-bah moje*, Sg. *mahmēhije* OGL. Wahrscheinlich ist *mēhāme* Plural. — ^e *antawāt-luh ḥalḡāz* die Reise durch diese Wüste ist für ihn kurz gewesen; „so konnte man dir sagen, als du in sieben Tagen von Damascus nach Hit kamst, während man sonst zehn braucht“ OGL.

10 ^a Zur Noth könnte zur Herstellung des Metrums *humūmijā* gelesen werden. — ^b *nassaf* = versorgen, an seine Stelle legen, z. B. Kleider, wie wenn man die *zabāje* auf den Diwan hinlegt; er meint hier, ich würde ihre Locken bald nach hinten, bald nach vorn legen = *aʿallibhin* OGL. — ^c *ṣotkūl* lange Locke OGL. — ^d *zalā mā iwarrā-li zala majazibān* wie es mir gefällt; *albāraḥ wurrī-li bēhalcītāb* gestern gefiel mir dieses Buch; Inf. *tōrāt* OGL.

11 ^a Mscr. *balāi*; die Emendation ist nicht sicher. OGL.: *balāi alḡasēr mektūz* ich laufe Gefahr, dass die (Schiff-)Brücke abgebrochen ist; es wäre fatal für mich, wenn u. s. w. (Dies war in Bagdad bei Südwind häufig der Fall.) — ^b *rabs zilm* OGL. — ^c *manādīr* tapfere OGL.

- 12 jā rābbi^a tarǧo; mā ǧarā-li bĕmā-modā, ʔalā lāme mil-la dirt^b anā fih-ǧalabdālī.
 13 mēdā dā wjā ʕāzinā ʔalā wašǧe^b waǧnā^c, ǧimalijētīn^d faǧǧ-ǧanneḥar tiḥṭil-aḥtālī^e.
 14 ــــــــــــــــ^a ilā tēzajjad misīrah, tēǧatṭo; *ḥēbāl-ǧalkūr^b-ilā ṭāl-ǧalimḥālī.
 15 ʔalā rāsēhā tarzā mēn-ǧannabte mā zehā^a, baǧaǧfare mā daḥnāhā laššēle ǧammālī.
 16 daḥnēte^a lah kūrin^b wnaṭṭon wǧāzīd^c, uḥirǧīn wmo;zlūǧīn^d ʔilā ḥalle tirḥālī.
 17 ajā^a ṭārīšī^b min ǧāuwu^c feiḥāne^d naššerah^e, u-irĕab^f wḥallah ṭanfod-ǧrabbḥe^g baḥtālī^h.
 18 wtilfī ʔalā rif-ǧhaǧāfā ʔilā luḥau, dara-lǧār-obū ʔoṭmāne firzand^a-ǧalabṭālī.

8

faṛd wāḥid šēḥ boḥrēde uǧāza ʔala ʔāneze waḥādhum^a wḥum ašḥābil-ḷēbīn
 -sē;ūd uzī;ol ʔalēh ibīn-sē;ūd ubā;at ʔalēh uǧābuh wḥbīsūh ba;āred uḍaḷ
 ba;ḥabs arb;at-ašhur ʔond ibnī-su;ūd wu;uǧb arb;at-ašhur rāuweḥūh laǧōf
 waḥēbīsūh baǧōf sittet-ašhur wē;uǧb sittet ašhur ba;at ǧašīde libīn sū;ūd
 wāṭle;ūh mēn-ǧḥabs^b:

- 1 āhe wā ʔazzāhe^a min ǧafnīn ǧifāh^b ǧarhadij^c-ǧannōme mīm baṛd-aššērim^d.
 2 lō tīda;tar^a waǧṭīnā-dā fartīǧa-lli^b ba;lmēlāǧā wāḥidā ḥašš-ǧalkērim.
 3 lō ــــــــــــــــ^a-ššubṭe^b waḥmarr-ǧassima; ʔand-ahalnā mītle-ʔajām-ǧaḥmīm^b.
 4 dāze ʔaǧlī wubtalēt-ūǧīmt-alūǧ^a, wātēǧallab waǧṭilīd^b ʕinnī ǧašim^c.
 5 rāḥe ʔumrī ma-htanēte-b;āšēṭī, ʕāzēdin baǧōfe mākūlī wuḥīm^a.

12 ^a Mscr. *jā raḥb*. — ^b *dār* suchen OGL.

13 ^a *ʕīza tazadda* darüber hinausgehen OGL. — ^b *wašǧ* مركب, der Platz des Kamel-sattels, auf dem man sitzt OGL. — ^c *waǧna* vortrefflich vom Reitkamel OGL. — ^d *ǧimālīje*; das *dēlūl* ist kleiner, als das gewöhnliche Kamel OGL. Unsicher. — ^e *aḥtal* schnell laufen, vom Wolf, vom Kamel OGL.

14 ^a Mscr. *ʔazūm ǧallezūm*; *ʔazūm* vom Kamel und vom Pferd = *ǧalli ma jēǧudbah almīsrās* das Thier, welches das Gebiss nicht hält, das ausreißt; *luzūm* Notwendigkeit OGL. Nicht verständlich; vielleicht ist zu emendieren *ʔazūm elleǧām*. — ^b *ḥēbāl-ǧalkūr* Zügel OGL.

15 ^a *ana zahā li laḥm* = *arīd ākēlah*; es sticht mir in die Augen OGL.

16 ^a Lies wohl *fadaḥ*. — ^b Mscr. *kūr*; alle Nunationsendungen dieses Verses fehlen im Mscr. — ^c *ǧāzīd* ist nach dem Erklärer ein Stück Schaffell, das man im Neǧd noch auf den *naṭṣē*, das Sattelpolster legt mit der wolligen Seite nach oben. — ^d *mo;zlūǧ* s. Excurs A 91.

17 ^a *ajā* = *jā* OGL. — ^b *ṭārīšī* Bote; *ṭerreš* als Boten senden OGL. — ^c *ǧāuw* (sic) Pl. *ǧijān* Brunnen OGL. — ^d *feiḥān* Ortschaft mit Palmen, etwa eine Stunde von *brēde* OGL. — ^e *ana našart* ich bin aufgebrochen auf die Reise; *naššīr elbazārīn* = *ḥiddah mn-ǧmaṛāḥ laḥbarrīje* treibe sie vom Lagerplatz in die Steppe OGL. — ^f Mscr. *wīrĕab*. — ^g *eddēlūl rābīḥ*; *errēĕab rubbaḥ*; *ǧarbeḥ* das Reitthier nimmt Wasser oder Futter in sich auf, bes. vor einer Reise. Wenn ich ein Pferd im Stalle habe, so lass ich es von Zeit zu Zeit in die *dīre* (ins Freie) hinausführen, damit es durch Sprünge (*ḥitāl?*) *jīnfod ǧrabbḥ* das genossene Futter „hinunterschüttelt“ OGL. (Einmal ist das Wort im Mscr. mit *ḥ* statt *ḥ* geschrieben). — ^h Mscr. *beḥīṭālī*.

18 ^a *fīrzand* tapfer OGL.

8

^a *aḥad* überfallen, angreifen, ausplündern OGL. — ^b Das Gedicht findet sich und zwar in einer viel vollständigeren Recension — mit Nennung des Dichters — in Cod. H III, fol. 20^r ff. Dieser Text ist als H hinter dem anderen abgedruckt; vgl. § 14. Zum Metrum Ramal vgl. § 34.

- 12 يا ربّ ترجع ما جرى لي في ما مضى على لأم من لا أدرت انا فيه الابدالي
 13 مضى ذا وبا قاز على وسق وجناء جمالية فحاء النخرتهقل اهتالي
 14 ازوم اللجام اذا تربد مسيرها تقطع حبال الكور اذا طال الامهالي
 15 على رأسها ترعى من النبت ما زها بالاقفار ما دناها للشيل جمالي
 16 فدتيت لها كورا ونطعا وجاعدا وخرجا ومعلوقا اذا حلّ ترحالي
 17 ايا طارشى من جو فيجان نشرها واركب وخطها تنفض الريح باهتالي
 18 فتلفى على ريف الهجافى اذا لفوا ذرء الجار ابو عثمان فرزند الابطالى

8

فرد واحد شيخ في بريدة وغزا على عنزة واخذهم وهم اصحاب لابن سعود فزعل عليه ابن سعود
 وبعث عليه وجابه وحبسه بالعارض وظلّ بالحبس اربعة اشهر عند ابن سعود وعقب اربعة اشهر
 روّحه الى الجوف وحبسه بالجوف ستة اشهر وعقب ستة اشهر بعث قصيدة لابن سعود فاطلعه
 من الحبس

- 1 آه وا عّزاه من جنن جفا جرهدى النوم من برد السريم
 2 لو تدعثر وقتنا ذا فارتجى الى بالملاقاة والهدى خصّ الكريم
 3 لو عساني الشبط واحمر السماء عند اهنا مثل ايام المحميم
 4 ضاع عقلى وابليت وقيمت الوج وانتقلب واجتلد كأتى قصيم
 5 راح عمرى ما اهتنتت بعيشتى قاعدا بالجوف مأكولى وخيم

1 = H, V. 1. — ^a Mscr. *āh wā zazāh; wā zazāh ja fēlān msahlūn* o wie ist jener Fieberkranke zu beklagen! *tēzazzez naḥsuh* er klagt über sich selbst OGL.; daraus geht die Ableitung, sowie die Berechtigung, für das Metrum die Schärfung dez z anzunehmen, hervor. — ^b Mscr. *ǧifā*; vgl. H. — ^c *fēlān tēǧarhad bannōm, baḡǧērān = abta* er hat lange im Koran gelesen; *tazobt min ǧarhadī almašī* ich bin müde geworden vom langen Wandern OGL. Nicht sicher. — ^d *šērīm* (oder *sērīm*) = die im Winter eintretende, einige Tage andauernde Kälte; z. B. *allele lah rābāz tele sērīm* nun ist es schon die vierte Nacht kalt OGL.

2 = H, V. 6; darnach ginge die zweite Vershälfte auf Mose als *كليم الله*, was plausibel ist. — ^a *tidaḥṭarāt umūri* = meine Angelegenheiten gehen in die Brüche OGL. vgl. *Tāǧ-el-arūs*. — ^b Vgl. § 34 a.

3 = H, V. 4. — ^a Mscr. *zasana*° mit halber Schärfung des n; urspr. sogar *zasalna*° (sic); Übersetzung „drücken“; später mit š geschrieben. Unsicher. Die Lesart von H weist wohl auf *عنا*, vgl. Wallin in ZDMG. 6, S. 213, zu 5, V. 8. — ^b Vgl. Excurs H.

4 = H, V. 2. — ^a *لاج* med. و = bald nach dieser, bald nach jener Seite gehen, bes. im Suchen begriffen sein, also = *دور*; *liǧt* 1. Pers. Perf. OGL. — ^b *ǧǧtilid* hin- und her-springen ohne besonderes Ziel OGL. — ^c *ǧašīm = kēsīr; nǧēšūmat riǧli, īdi* mein Fuss, meine Hand ist gebrochen OGL.

5^b vgl. H, V. 30. — ^a *ac̣li mā-hu bēhāni* mein Essen bekommt mir nicht OGL.

- 6 lī maṣ-ḡwīlāne^a waḡnā fatēriḡ-lī^b, min sibāḡhā tiṣṭefīc^c waḡnā^d hamim.
 7 ṣāttat^a-aṣṣummāne^b wufjād-ḡḡaḡar^c, waḡzorūḡ^d-ūrabbāṣat bard-ḡḡaṣim.
 8 fajjēdat^a zuḡb-arrabīṣ-ūḡaijēdat min ḡēmā diḡnā^b ilā wād-ḡnnēzīm^c.
 9 mā janūše^a mṣadderah^b rās-ḡḡaṣā, ṣēzarījat^c muḡramin niṣm-ḡnnēdim^d.
 10 irḡibah jōmēne wāttālit zaṣāk ṣonde ḡal-ḡubbeh^a walaṡ zuḡb alṣatīm^b.
 11 waḡḡaḡā bācīr^a wfēdin^b tiltēfit-luh min waṣā maḡbūre^c feḡḡēhā mēcīm.
 12 waḡḡaṣā zuḡbuh^a bēdīret ṣozwetī^b, muḡbrēmāt^c libtūte^d naḡḡāḡ-ḡḡbērīm.
 13 bakretīl-lī ṣondūhum waḡḡā ḡalūḡ^a, aṣharatnī waṣḡalatnī barrēzīm^b.

H ايضاله (قال ابن جمان)

- 1 اه وعزاه من جفن جفاه جرهدى النوم من جلد الصرم
 2 جال عقلى ولتهدة وقت الوج وتجد واجتلد كنى قصيم
 3 ذكرن برد الشتا عصر مضا لذت الدنيا وجنات النعيم

6 = H, V. 7. — ^a ḡwīlān = *ḡwīlān wā'il* vgl. 35, 2, N. b; Doughty II, 446. — ^b Mscr. *fāter illi, fātir ḡlli āciltin zumrah*, ein älteres grosses Kamel, das nicht mehr lange lebt OGl. — ^c *tiṣṭefīc* so Mscr.; bei der Erklärung *ūṣṭefāḡt* 1 Pers. Perf. neben *jīstēfīc*. Man braucht das Wort vom Kamel, das, wenn der Reiter angegriffen wird, vom Wege bald nach links, bald nach rechts abgeht; ebenso aber auch vom „blinkenden“ Schwerte OGl. Unsicher. — ^d *waḡnā* in beiden Halbversen ist jedenfalls nicht ursprünglich. — Der Dichter will sagen, dass er an dieser Kamelin hängt (*mutḡlaywīn zaḡjah*), sie nicht hergiebt.

7 = H, V. 14. — ^a *ṣāttā* überwintern wird gewöhnlich mit ب construiert OGl. — ^b *aṣṣummān* OGl. (ebenso wie zum folgenden) Ort, der etwa fünf Stunden von *brēde* entfernt liegt; leider ist die Himmelsrichtung nicht bemerkt. Es liegt nahe, an das *الصمان* der arabischen Geographen zu denken, Bekri ٦٠٥ führt einen Vers von *du-rrumma* an, in welchem der Eigenname vorkommt, *Jacut* einen Bericht: *وَقَدْ شَتَوْتُ الصَّمَانَ شَتَوْتَيْنِ*. — ^c *wufjād*, urspr. *wudjād*; *fēde* Wüstenstrich, in welchem im Frühjahr üppige Weide ist OGl. — ^d *zorūḡ* Sing. *zorē* Name sieben grosser Sandhügel im Strich *aṣ-summān* OGl.

8 = H, V. 15. — ^a *fajjad* = fett, dick werden OGl. Unsicher. — ^b *dīḡna* Ortschaft OGl. — ^c *wād-ḡnnēzīm* ist ein grosser Wadi OGl.

9 = H, V. 8. — ^a *nāṣ*, 1 Pers. *nīṣt*; Imperf. *u*, z. B. *lā tenūṣīman* zu einer Frau = berühre mich nicht OGl. — *muṣaddar* Hinterkopf des Kamels(?); *ṣaddart ḡḡḡl* = dem Kamel mit dem Zügel Kopf und Vorderbeine zusammen binden, so dass es zwar noch ein wenig, aber nicht mehr viel, gehen kann; *zaḡalt* = dem Kamel das gebogene Knie zusammenbinden OGl. — ^c *ṣēzarīje* Pl. *āt* = *ḡabrin ḡawīetin ṣala-ddarḡ* OGl. — ^d Er meint seinen Diener, den er mit dem Gedicht an *ibn ṣēzūd* geschickt hat.

10 = H, V. 20. — ^a *ḡubbe* das bekannte Dorf zwischen dem *ḡōf* und *ḡāil*. — ^b *ṣatīm* = das allerletzte Gebet, das zweite *zaṣa*-Gebet OGl.

11 = H, V. 22. — ^a *bācīr* am andern Tage, morgen OGl. — ^b *fēd* 6 Stunden südlich von *ḡubbe* OGl. — ^c *maḡbūr* = *mṣabbar* (vgl. 10, 4 und N. a) in Bagdad *ḡaurān*; hier = das Stück des Kamels oben an den *ḡḡūd* OGl.

12 = H, V. 23. — ^a *zuḡbuh* d. h. nach dem betreffenden Tage. — ^b *ṣozwe* = Verwandtschaft, Familie im weiteren Sinne OGl. — ^c Mscr. *muḡbirmāt*. — ^d *bat* Pl. *butūt* Fäden, aus denen ein Strick gedreht ist OGl.

13 = H, V. 33. — *ḡalūḡ* Kamelin, die ihr Junges verloren hat OGl. — ^b *rēzīm*; man sagt von der Kamelin *arṣamāt*, Imperf. *tīrzīm*, wenn sie ein dumpfes Gebrüll ausstösst, weil sie nach einem Thiere (*ilīf*), das von ihr getrennt wurde, Sehnsucht empfindet; *targī* = sie brüllt, weil sie geschlagen wird OGl.

- 6 لي مع الويلان وجناء فاتر لي من سبقها تصطفق وجناء هيم
7 شنت الصمان وافيض الحجر والعروق وربعت بارض القصيم
8 فيضت عقب الربيع وقيظت من حى دخنا الى وادى النعيم
9 ما بنوش معذرها راس العصا صيعرية مغرم نعم النديم
10 اركبها يومين والثالث عشاك عند اهل جبة ولو عقب العتيم
11 والضحى باكر وفيد تلتفت من وراء مزبور فخذيتها مقيم
12 والعشى عقبه بديرة عزوتى مبرمة البتوت نقاض البريم
13 بكرة لي عندهم وضحاء خلوج اسهرتني واشغلتنى بالرزيم

- 4 لو عتن الشبط وجر السما عند اهلنا كنه ايام الحميم
5 اه الا وعبرتي من غربتي مثل غربة بونس او غربة تميم
6 لو تخلص وقتنا ذا رنجي الى بالمناجا ولعصا خص الكليم
7 لي مع الويلان هوجا فاطر لي من سكرها تجتلد قودا هيم
8 ما بنوش معذره راس العصا صيرية مغرم نعم النديم
9 والمرافق ولعضود وزورها ذا لد عن وسع ذا عن ذا جريم
10 ما حلا زمت مزبر وركها لا لرديف محصره دوشق حشيم
11 كنه ذيب الا وثب من جذيب طالع لشاو وجس الشاوى غشيم
12 كنه عينه يوم عين الشمس تبنى هم قلبها كما عين العديم
13 اصل ابوها من عمان ومها وسها المغزل على فحذه يتم
14 شنة الصمان وافيض الحجر ولعروق وربعة برض القصيم
15 فيضة وقت الربيع وقيضة من حما دخنه الا واد النعيم
16 يوم جبته نهر^a وبه وعجتنا عدتها بالله عن عين الرحيم
17 نضوة لي يوم تبنى حاجة لي مثل هاذا اليوم والطارش فهم
18 ثورت كنه نخل شرشوح جل نهضه ججنانها مثل الظليم
19 يوم توشب مع شفا روس الطعوس كنه ناطا على شوك الصريم
20 راكبه يومين والثالث عشاك عند اهل جبه ولو عقب العتيم
21 استعن بالله ثورها رسم برحمتك يقاك وياه الرحيم
22 ولضحا باكر وفيد تلتفت له من ورا متروز فخذيتها مقيم
23 ولعشا عقبه^b بديرت عزة لي مبرمة لبتوت نقاض البريم
24 حيا هاك لدار جاره ما يذار من خلاص النار ذرية ذلق هيم

^a Unsicher.^b Undeutlich.

- 25 دارنا وبها الدال^a جارنا جارها مع جالها وحش وهم
 26 هم زهاها سورها بعسورها هم وهم سوق لنواشى بالخصيم
 27 درها محلاه لولا شرها امنا يا جعل من عقه يتيم
 28 كم تعشو دونها من روس قوم ودعو البلدان لعيونه هديم
 29 جعل من عداه فى قل وذل او عما ما^b يوحى الداعى صميم
 30 خصهم لى بالسلام وقل لهم حابر بالجوف ولرعا وخيم
 31 ضاع فكرى من بكم يا عزوت لى لولى بى الداى ولبنى^c حكيم
 22 بيتصر بالحال من ما صابنى به انا وضحية وعزا سقيم
 33 بكرت لى عندكم وضحا خلوج نغصتنى وشغلتنى بالرزيم

^a Unsicher.^b Unsicher; eher ما (sic).^c Unsicher.

9

fard wāhid šāf-luh ḥorme mtagāttije^a šāfah bassūg maḥ-alḥarim uzošigah
 uṭalab-mnah baḥḥarām waḥajjat. dālla jišteci zala-rēfīōil-luh baḥanēze ismuh
 gānim-almazjad uḥāt-buh halgāside^b:

- 1 gāle mi^a jabdaḥ ḡarībāt-ālafnānī^b: mitle naẓm-aḍdarre boḡūde^c našmīje^d.
- 2 gāileh baḥlī ḥan-annōme ʿaẓẓānī^a, waudaḥ^b-alli ḡāhilin jiftecir fije^c.
- 3 jā ḥaširi jōm-ālatnēne lāḡānī^a, nūre ḥaddah sāṭeḥon baḡizārīje^b.
- 4 šifte ḥilli lābīsin tōbe sibhānī^a, hū ḥalā min^b ṭabbe sūg-āḥīlīje^c.
- 5 ḡilt ʿsallim gāle li fūte mištānī^a, ante dā darbik wanā ḡarīb-innīje^b.
- 6 *āhe wā ḥazzāhe ḥallānī^a ḥērānī, aḍrib-āḡjimnā beḥaḥ-āššimālīje.
- 7 bēriḡah^a jā maḥnedī^b ḥuḥre^c mirḡānī, ḡāme jōmī-bīh wējaḥḥa-lfēdawīje^d.
- 8 ḡimt-aḥiḥḥ-arrabḥē ṭalcīm^a-āḡlaimānī, unṭoḥū^b jā nācīlin-āḡfērāḡtīje^c.

9

^a mtagattije eine anständige Frau OGL. — ^b Zum Metrum vgl. § 34 c.

1 ^a urspr. *min*. — ^b *fān* Weise; *šilō-tukum fān* hebt eine Weise an = singt! OGL. —
^c Mscr. *boḡūjūd*. — ^d *našmi* coquett; man braucht es auch vom Manne = *jalbas huḍūmin*
zīne uḡaḥḥil zojūmuh wujitēzaššaḡ, der schöne Kleider anzieht, sich die Augen mit Stibium
 bestreicht und auf Liebesabenteuer ausgeht; in Bagdad *ḥwārīde* OGL.

2 ^a Mscr. *ʿaẓẓānī*; das Suffix der 1. Pers. ist auffallend. — ^b *audaḥ* anvertrauen; aber
 auch in der Bedeutung gebraucht wie in dem Beispiel: *audaḥ sūr jēḡarrib laššām* ich
 habe Sair empfohlen, angerathen, nach Damascus zu reisen (indem ich ihm dieses als
 schön beschrieb) OGL. — ^c *fīje* darüber OÜ. Es dürfte analog der 1. Vershälfte das
 Suffix der ersten Person darin stecken; aber wie steht es dann mit dem Reim?

3 ^a Mscr. *laḡā*. — ^b *ḡizārīje* (so im Mscr. und auf dem Schmutzblatt) = Gesichtsschleier aus Baumwollenzug (*ʿaḡ* sic).

4 ^a *sibhān brīḥam ḡīḡi min subeihān* (sic) *min dirēt ābaḡam* Seide, die von Subeihan
 kommt, das in Persien liegt OGL. Wo dieses liegt, wusste der Rawi nicht. — ^b *min* ist
 wohl in ما ان zu zerlegen? *hū* kann doch nur auf *tōb* gehen. — ^c *el-ācīlīje* = *dirē bezōnēze*,
 4 Stunden von *brēde* OGL.

- 34 حرة وركبتها وركى صهات من حليب الشول ورقال الزميم
 35 يوسفى الزين حورى الشباب نازر العضدين بالهيل المسيم
 36 اللخص ومجيد منها والنفس ما يدور الا بشراب النسيم
 37 المكالى هاضمات ولردف من ابراة ولقرون مذيرات ما يجفن لبريم
 38 الثنايا الغردر ذبل ولريق در ولنهود من القدر ما لهجهن^b النظيم
 39 اهل ترى صلب العزوم لوجع صمة وزوم ادركه منبى الخروم سقمه لو هو حكيم
 40 التحطم ولتلطم ولدعاه وليكا هو التمنى للحريم
 41 دا وذا علمن ظان واقع فى ذلزمان من صدق وصدق بيتلا برعظيم
 42 فى دواوين العرب عبرة لمن اعتبر كل من لا جل ذل وكل من لا ظام ظيم
^a Unsicher. ^b Unsicher. ^c Unsicher.

9

- فرد واحد شاف له حرمة منغطية شافها بالسوق مع المحريم وعشقتها وطلب منها بالحرام فعبت
 ظل يشكى على رفيق له بعنيزة اسمه غانم لمزيد وحط به ها القصيدة
 1 قال من يبدع غريبات الافئانى مثل نظم الدر بعقود نشميه
 2 قائلها بالى عن النوم قزانى واودع الى جاهل يفنكر فيه
 3 يا عشيرى يوم الاثنين لقانى نور خدّها ساطع بالجزرية
 4 شفت خلى لابسا ثوب سبهانى هو احلى ما ان طب سوق الاكلية
 5 قلت اسلم قال لى فت مشتانى انت ذا دربك وانا ضارب النية
 6 آه وا عزاه خلانى حيرانى اضرب اليمنى بكف الشمالية
 7 يرقها يامسندى خصر مرجانى قام بوى به وينغى الفداوية
 8 قيمت اخص الربع طلقين الايمانى انطخوا يا ناقلين الفرنجية

5 ^a *ana ištant aljōm* اشتغلت; *tūḡul-li ištērīh ja mḡammed, iḡzīd; aḡul-tik ana mištān* du sagst zu mir: „ruhe aus M., setze dich!“ ich antworte: „ich bin beschäftigt, habe zu thun“ OGL. — ^b *ḡarabt nīje = nawēt* OGL. Vielleicht ist *ḡārībin nīje* zu lesen.

6 ^a Mscr. *āhwa zazāh* (vgl. 8, I, N.a) *ḡallān*.

7 ^a Mscr. *bērīje*. — ^b *māsned ḡlli tirtēci zalēh* = derjenige, an den man sich anlehnt, Vertrauter OGL. — ^c Mscr. *ḡuṣūr*, Pl. *ḡuṣūr* = Armband OGL. Der Punkt unter *ḡ* ist sehr dick; daher wohl in Rücksicht auf Excurs DD 22 *ḡ* zu lesen. — ^d Die *fdāwīje* sind Diener, Angehörige, Klienten des *ṣeīh*; in Friedenszeiten sitzen sie unthätig bei ihm; im Krieg ziehn sie mit ihm aus OGL.

8 ^a *ḡalē-ḡljēmīn* freigebig OGL. — ^b *nataḡt flān* ich bin jemand kühn entgegen gegangen OGL. — ^c *frāḡīje* Gewehr OGL.

9 ^a *ḡībil*, fem. *ḡīble*. — ^b Mscr. *bezḡbīje*; Emendation unsicher.

11 ^a *ḡēdēmi* Dolch; *ḡrāb* = Scheide; *ḡadbe* Griff; *ḡbāb* Dolchspitze; *ḡīl alḡēdēmi* die Rippe in der Mitte des Dolchblattes; *ḡadd* Schneide; *obu waḡḡen* zweischneidig OGL.

- 9 gālaw-ašlīḥhum tara-nna-ddahar fānī, ḥiblin^a-allī jasker-assēl beḳḳibje^a.
 10 lā tīkin jā tāih-arrāi zamjānī, šif bēḥaddah ḥēmet-ḳḳozze maḅnīje.
 11 waḳkufau ḡōmī bēḍillīn wḥōḡrānī, moḳḳderīnīn baḥḥiffaḡ walḡēḍēmīje^a.

10

fard-wāḥidīn šāf-luh ḥorme wuḥṭubah min-hālah waḥajjau jīḡauwīzūnah
 ijāuh, uluh ṣadīcīn ismuh ḥamed ištīkā zalēh waḥād mī-ētēr-riāl faḳzōm^a-behīn
 rēfīcuh, waṣṭāḥēn ahal-ḳḳbīnt waḥajjau jāḥēdūnīhin. unīkaṣ baḍḍarāḥīm uḡāb-buh
 ṣadīcuh halḡaṣīde^b:

- 1 jā ḥamaḍ ḡāfnī zan-annōm-īstīzār^a, cīnne zēnī baḥ jīdarrā-banzērūt^b.
 2 jā ḥamaḍ ḡīmt atbīz-allēl anneḥār, sāḥērīn zazzāḥe ḍajīzāt-ḳḳwugūt^a.
 3 jā ḥamaḍ waḥḥūdēḥā zammīn šēḡār, mīttērīn^a bīḡlūdīhin laḥḥ-attēfūt^b.
 4 jā ḥamaḍ mīstardīfah mītl-azzībār^a, zollet-ḳḳmaḥṭūn-ilā^b šāfah jomūt.

11

wāḥīd šāf-luh ḥorme urād jīḥāṭībah min-halah waḥajjō-bah uḡāb-bah ḡaṣīde
 uzugb-ḡḡaṣīde aṣṭāuḥ ijāuh^a.

- 1 ḳḳbārēḥah mīn ḍīcīt-ḳḳbāle ma-ḡḍēt^a, walḡalbe ḥann-utakke^b baṣṣadre zabrāt.
 2 laḥḥibre^a walḡīrtāse ja-baṣre^b dannēt, ubṣaḥḥe šāf-atṭalḥe^c saḡḡalt-ḳḳlabjāt.
 3 zadl-ḳḳbīnā wallaḥṭīhin zōḡbe ma-šḥēt, umḍāmezi mīn kiṭr-ḳḳlīmāle ḥarōāt.
 4 *mīn wārīd-ḳḳmaḡḍūle^a šamzāt hal-ḳḳbēt, ḡāšī ḡīmāl-ḳḳḥūre ḍajīzāt-ḳḳlōḡāt.
 5 wuḥīj-arbaṣīn usabōḡ baḥḥīndīj-asmēt^b, uḥamsīne maḥ ḥamsīn līnā fīḥā zādāt.
 6 ūmaṣr^a-ufīnḡālīn^b beh-ḳḳḥēle ḍaḡḡēt^c, unāḡmīn waḥabḍīn^d jalḥaḡ-ḳḳḥīḡne zaḡlāt.
 7 uḥḥāfe ḥādā mīn wuṭṭa-ddauwe^a dannēt ḥamrā mēnāḥ^b-ḳḳsēre mīn sāse zērāt^c.
 8 waḍnēte moḳḳlūḡīn wkūrīn wšaddēt mīn fōḡe waḡnā tāḥēd-ḳḳdauwe faḳzāt^a.

10

^a *fīzīst kīḥlān*, Impf. *naḡzaz*; *faḳza* Hilfe OGI. Vielleicht ist hier *فازعا* beabsichtigt, kein Inf. als *mafzūl laḥū*. — ^b Metrum Ramal; vgl. § 34 c (und a).

1 ^a *īstīzār* = *tēzajjar*; *ḳḳburgūt zaijjarān zannōm* (عن النوم) die Flöhe haben mich im Schläfe gestört, verhindert; *lā tazījer ḳḳbasarīn* hindre, störe die Kamele nicht (beim Weiden) OGI. — ^b Zu *zanzērūt* verweist schon de Goeje in der Bibliotheca geogr. arab. IV (Lugd. Bat. 1879) S. 306 mit Recht auf Polak, Persien II, 285. Das Heilmittel beißt.

2 ^a *waḡt*, Pl. gewöhnlich *uḡūt*; so auch hier Mscr.

3 ^a Mscr. *mīttīn*; *mīttīr* مَوْتَر OGI. — ^b *taḥṭ*, Pl. *ṭfūt* = *ḡanāwīz* in Bagdad. Dieses Seidenzeug wird als Hemdstoff verwendet; einfarbig heisst es in Bagdad *sāda*; vielfärbig *ḥāra* OGI.

4 ^a *zūbre*, Pl. *zūbār* Sandhäufchen, welche die Knaben beim Spielen machen; *jezabbīrūn siḥle* = sie häufen Sand auf OGI. — ^b Mscr. *la*.

11

^a Metrum Ṭawīl § 33.

1 ^a Eig. *mā aḡḍēt*, Inf. *ḳḳḡḍaj* OGI. — ^b *تَكَّ* = beengen; z. B. *ṭaḥ baṣrēḡubṭī ḥabl* er schlug mir eine Schlinge, *ṭekākeh* ein Seil um den Hals; *īntaḥ ṣadri* = *šīr ḍajīc* OGI.

2 ^a Mscr. *laḥḥībīr*. — ^b Mscr. *jaḳsaṣer*; vgl. N. a zu 7, 1. — ^c *ṭalḥ kḡḡḍ* OGI.

- 9 قالوا صلحهم ترى ان الدهر فاني خيل الى يسكر السيل بعبيته
 10 لا نكن يا نايه الراى عياني شف بخدها خيمة العرّ مينيّة
 11 ونكفوا قومي بذلّ وحقراني معذرين بالتفق والقديمة

10

فرد واحد شاف له حرمة وخطبها من اهلها وعبوا ويجوزونها آياه وله صديق اسمه احمد اشتكى
 عليه فاخذ مائتين ريال فرعا بهن رقيقه واعطاهن اهل البنت وعبوا ياخذونهن فنكس بالدرهم
 فجاب به صديقه ها القصيدة

- 1 يا احمد جفنى عن النوم استزار كان عيني بها يذرى العنزوت
 2 يا احمد قمت أتبع الليل النهار ساهرا عزاه ضيعت الوقت
 3 يا احمد ونهوها زم صغار مؤثر بجلودهن لح النفوت
 4 يا احمد مستردفها مثل الزبار علة المتنون اذا شافها يوت

11

واحد شاف له حرمة واراد بخطبها من اهلها وعبوا بها فجاب فيها قصيدة وعقب القصيدة اعطوها آياه

- 1 البارحة من ضيقة البال ما اغضيت والقلب حنّ وتكّ بالصدر عبرات
 2 الحبر والقرطاس يا العشر دنيت وبصغ صافى الطخ سجّلت الايات
 3 عدل البناء ألفتهم عقب ما صحيت ومدامعى من كثر الاهال حرقات
 4 من وارد الجدول شمعة اهل البيت غاشى جمال الحور ضيعت الاوقات
 5 هي اربعين وسبع بالهندى اسميت خمسين وخمس لنا فيه عادات
 6 ومصر وفجان به الهيل دقيت نجم وعبد يلحق الهجن عجلات
 7 فخالاف هذا من وطاء الدوّ دنيت حمراء مناه السير من اساس عبرات
 8 وادنيت معلوقا وكورا وشديت من فوق وجناء تاخذ الدوّ فزات

4 ^a Mscr. *min wurd almagdūl*; vgl. 20, 10; *magdūl* = *mičdim*, Pl. *mēčādīm* lange, vorn herabhängende Locke OGI.

5 ^a *ḥsāb elhindī* = *abgād*; sie heisst *mizne* مزنه OGI. — ^b *asmēt* kommt neben Form II vor OGI.

6 ^a Vgl. Excurs D. — ^b Mscr. *ufinḡāl*; die Lesart ist nicht ganz sicher. — ^c *daḡḡēt ḥattēt* ich habe ihn gestossen und hineingethan OGI. — ^d Mscr. *uzabd*.

7 ^a Mscr. *min wutūddau* (*addau* so auch V. 8). — ^b *menāh* (sic) *minwe* OGI. — ^c *dēlūl sere* = *ašil* OGI.

8 ^a *fazz* Impf. *jēfizz* = sich fürchten. *ida amēt zaljah balšaša fazzat mā tēwātin* *alsāša* wenn ich ihr ein Zeichen gebe mit dem Stocke, so fürchtet sie sich(!), weil sie den Stock nicht gewohnt ist OGI. Unannehmbar; der Erkl. dachte wohl an *فزع*.

- 9 mīn fōgehinn^a-alhirge waṇṇaṭ³⁰ haṭṭēt, wumzādilin^b gašš-attifaḡ ḡamse šarbat^c.
 10 lahā zālā bāc-alkalājif^a tēgassēt^b, warkabtēhā laššēhe zaḡl-almērūwāt.
 11 ʔabdallah-almadkūre baḡmaḡde haššēt, allēt^a-obū ʔoda-ʔddarā baḡmēlāḡāt^b,
 12 ja mašnedi jā zaḡbne^a-mun-ḡime^b jā lēt ḡilli jīḡi jisē-ḡlḡašā ʔḡḡbe mā māṭ.

12

raḡḡālin min hal ʔanēze šāʔir ismuh mēḡammaḡ ʔʔabdāllah^a ʔḡāḡi šāf
 -luh ḡurme winhabal ʔala sibbētah^b urād jāḡēḡah wāla šaḡāt-luh uḡāb bah
 ḡašide. ubaʔeṭ ʔḡašide limḡammaḡ ʔʔāli šāʔirin būbreḡide, arkab luh ḡēlūlin
 janḡāu ʔala āhal halḡorme^c.

- 1 *ʔazzi lēḡalbin^a ḡanne ʔḡḡb-ʔulāfi^b, mā-ʔhübē-ʔan farḡa^c-lmēḡibbīne šabbār.
 2 ḡarḡin bēlāḡi^a moḡmaḡ-arrūhe ḡāfi, ḡaḡrin^b zīḡar^c ḡalbī wbuh ḡalle mā šār.
 3 uḡiḡin ḡamiḡin baḡḡašā lih mēḡāfi^a, wēlin ṭawilin ḡāše baḡḡāše ʔannār.
 4 walḡalbe lih bēn-ʔḡḡlūz irtēḡāfi, walḡaḡle ṭār uṭiḡēe fi ḡāmēri ṭār^a.
 5 mim mā ḡarā ḡāfi^a ʔan-ʔannōme ʔāfi^a, ʔid ḡāre kār afkāre bāli baḡaḡdār.
 6 wafkarte wāzin^a ʔḡḡbe mānī bēḡāfi^b, bēḡinḡan bahā farḡa-lmēḡibbīne ḡauwār.
 7 wumn-attēwiḡḡid ʔizzij-ʔḡōme ṭāfi, ʔarrāze^a ḡillin ḡāre^b mā hū bēʔaddār.
 8 rāzi-tṭimāne jā ʔaširi rēḡāfi^a, ʔal-ukḡuwān in^b ʔallāḡa wabl-ʔalamṭār.
 9 waḡḡadde šāḡ^a ūšāḡe^a ʔalbīde nāfi^b, ʔalāji šāḡ^a uṭaḡḡe baḡḡalbe mismār.
 10 walḡalbe ḡadd^a uḡāde^b wuḡṭāze ḡāfi, ʔalli ilā mā fāte ḡaddih beh-inwār^c.

9 ^a Mscr. *ʔhin*. Es ist nicht sicher, dass die Lesart richtig ist. — ^b *ḡaš* Behälter für das Pulver OGL. — ^c *ḡamsē šarbat* ein fünfmaliger Trunk (sic) OGL. Unannehmbar.

10 ^a *kēlūfe* Pl. *kēlājif* = alle Sachen, die zur Besattung gehören OGL. — ^b *teḡaššēt ma ḡallēt-ši* ich liess nicht aus OGL.

11 ^a *lēt*. Von Namen des Löwen kannte der Rawi ausserdem noch *ḡabzē*, *ḡāri*, *obu lmeijis*; fem. *ḡabwe*; Junges *šibl*. — ^b Mscr. *ḡarrab ḡlme*.

12 ^a Zu *zaḡbn*: *ida šār wāḡid dāimān jaṭṭban ʔzbin ʔannuh* = wenn mich jemand fortwährend verfolgt, so suche ich vor ihm Schutz; *zibant sāir* ich habe Schutz bei Sāir gesucht; ich bin *zābin*; er wird *zibnī* OGL. — ^b *maḡjūm* um eines Mordes, der Blutrache willen verfolgt OGL. Das Verhältnis eines *daḡil* wurde vom Rawi als *dihle* bezeichnet, und erklärt *ilā min bēḡūwi dibāḡ bēḡūwi daḡal ʔannuh ʔandē šēḡ waššēḡ jēfākkuh*.

12

^a *ḡl* = *bin* (sic) OGL. — ^b *sibbe* Veranlassung. Man hört im Neḡd auch *min sibabk* um deinetwillen OGL. — ^c Metrum Tawīl.

1 ^a Mscr. *ʔazil ḡalbin*. — ^b So Mscr.; aus *الولاف* entstanden. — ^c Mscr. *ḡu bazanfarḡa*; vgl. § 195 b.

2 ^a *ḡarḡil-lāḡi* eine innere, tiefe Wunde; *liḡa ḡadr ḡudūmi* er hat sich unter meine Kleider verkrochen OGL. — ^b *šābuh ḡaḡr-ḡnnaḡa* es traf ihn ein Wandel des Geschicks(?), *ilā šār wāḡid luh šadiē uḡiṭaḡ riḡluh ʔannuh mā jēsajir ʔalēḡ nēḡūl wārak ḡaḡart fēlān* wenn jemand einen Freund hat und er sich von ihm zurückzieht, indem er ihn nicht besucht, so sagen wir: Warum hast du mit ihm gebrochen? OGL. — ^c *ḡlḡawa jaḡḡir ʔalbāb* der Wind schmettert die Thüre zu; *ḡlḡaddād jaḡḡir ḡēl* der Schmied bläst (das Feuer) stark an, oder auch mit Obj. *ḡlḡir* den Blasebalg in Bewegung setzen; *izḡir ḡissek* erhebe deine Stimme stark = *ḡauwid* (Perf. *ḡauwad*) = singe laut! OGL.

3 ^a *ḡāfi* = niedrig, opp. *ʔāli*; *lik mēḡāfi bēḡalbijūt* du bleibst ja immer unausgesetzt in diesen Zelten, sagt man zu jemand, der stets zu Hause bleibt OGL. Ob diese beiden Angaben zusammen gehören, ist, wie überhaupt die Bedeutung des Wortes, unsicher.

- 9 من فوقهنّ الخرج والنطع حطيت ومعادل قشّ النفق خمس شربات
 10 لها على باقى الكلابف نقصبت وركبتها الى الشيخ عجل المروءات
 11 عبد الله المذكور بالمجد خصيت الليث ابو عودة الذرا بالملفاة
 12 يا مسندى يا زين من ضيم يا ليت خلى يجى يسقى الحننا عقب ما مات

12

رجل من اهل عنيزة شاعر اسمه محمد العبد الله القاضى شاف له حرمة وانهل على سبها واراد
 ياخذها ولا صحت له فجاب بها قصيدة وبعث القصيدة الى محمد بن على شاعر فى بريدة واركب له
 ذلولا بخناه على اهل ها الحرمة

- 1 عزى لقلب حنّ عقب الإلاف ما هو بعن فرقى المحيين صبار
 2 جرح بلاجئى محل الروح خافى هجر زجر قلبى وبه حلّ ما صار
 3 وضيق عميق بالحننا له مهافى وبل طويل جاش بالمجاش كالنار
 4 والقلب له بين الضلوع ارتجافى والعقل طار وطقّ فى ضامرى طار
 5 ممّا جرى جفنى عن النوم عافى قد حاركار افكار بالى بالافدار
 6 وفكرت واع عقب ما انا بغافى بدنيا بها فرقى المحيين جوار
 7 ومن التوجد عزى اليوم طافى زراع خلّ دار ما هو بعدار
 8 راعى الثمانى يا عشبرى رهافى كالاقحوان ان علّها وبل الامطار
 9 والمجد شاخ وشاخ للبيض نافى على شاخ وطقّ بالقلب مسمار
 10 والقلب جض وجاض واغتاظ خافى للى اذا ما فات خده به انوار

4^a *tār* Pl. *tērān* = *tabl*; auch *dammām* genannt OGL.

6^a *wazēt sala hālī* ich bin zu mir selbst gekommen OGL. — ^b *gafēt tērūh eddinja min bālī*; *čintē nēm* OGL.

7^a *ana zarast biḥlān mazrūf* ich habe jemand Wohlthat erwiesen, indem ich auf Vergeltung hoffe; dagegen ist *asdēt* allgemein OGL. Das gewöhnliche Wort für „säen“ ist *bidār*; ein Sprichwort lautet: *bidār-bik fēlān tajjibe ridd salḥ tajjibtuh* „wenn der und der dir eine Wohlthat anthut, so erweise ihm wieder eine Wohlthat“ OGL. — ^b *dār tēzaijar*, in Bagdad *tēšauwaš*, besonders von der Gazelle, wenn sie einen Menschen erblickt OGL. Unsicher.

8^a *rēhif* opp. *mētīn* OGL. — ^b Mscr. *čalčihujānin* (sic).

9^a *šāl* steht hier in drei verschiedenen Bedeutungen 1) vom Silber: unvermischt opp. *mgašūš*; 2) (an dritter Stelle) *šāl* = wurde *šēh*; 3) *šāl*, 1. Pers. *ših*t = etwas erreichen, etwas, wonach man die Hand ausstreckt, langen OGL. Das letztere unsicher; wozu *laḥbiḍ* gehört, ist nicht klar. — ^b Gewöhnlich *nāifin*; *nāfat salḥum* OGL.

10^a *gaḍḍ* Imperf. *jīgaḍḍ* Lärm machen, bes. wird das Wort von dem dumpf grollenden Ton gebraucht, welchen das Kamel, wenn ihm eine Last aufgeladen wird, ausstösst OGL. — ^b *gāḍ* Impf. *jēgūḍ*, Nom. *gōde* = sich entziehen, z. B. wenn sich jemand auf mich stützen will und ich auf die Seite weiche OGL. — ^c *inwār* Blühen OGL. Nicht sicher.

- 11 in fāde^a sēf-ālhāze ʔarfeh wšāfi, bī gāre summin šāre laḥadme^b kaššār.
 12 ʔadb-anniba^a jašba^b ʔazā min ʔiwāfi, ʔalēhe nūrin baḍḍigā jisfir-isfār.
 13 laḥčil^a laṭifin gā-lhawā binʔotāfi^b, ʔarbin^c wfi gālb-almēšaggā ʔamar dār.
 14 fihā wušūfin^a šāfjātin lēṭāfi, aušāfe bah min šāfe mā šifte bah ḥār.
 15 min ḥisne sārā ʔeid ʔisāhā lēḥāfi, uḥḥsn-ibin jaḥgūb *ʔalēha-lḥajā dār^a.
 16 in šāfāhā zāhid bidāhu-ḥtilāfi, ʔaddaḥ wbaḍḍaḥ ʔuḡb-āladkäre buḅkār.
 17 lō ʔāne ʔagleh jā nēha^a-ssādde wāfi, min šāfe lōnah ʔāre mā hū bēšabbār.
 18 jā rācibin min fōḡe ḥamraḅ ʔosāfi^a, ʔoḅḅaḅ ʔajāzīm^b-ʔazzajāzī^c baḅlaḡfār,
 19 waḡnā ʔilā mā ʔāle ḡaḍb^a-ālfajāfi, tiḅḅī maḅ-albēdā^b ʔimā būme^c baḥḥār.
 20 wullā zēlimin ḥīne baḅzēne šāfi, umn-ālwanaḅ^a ḡafā^b maḅ-addaḅuwe mintār.
 21 mā fōḡah-illa-lküre ʔafḥa-ʔzzēlāfi, uḥirḡin wmoḅlūḡin ʔala-lwārḅe woḅdār.
 22 maḅfāk obū zēdin ḥaḡā^a mī-jēḥāfi, muṭfi liḅa-lḥēḡā^b ʔilā maḅ-dduwa^c ʔār.
 23 jā rif ahal ḥiḡnin talāfau tēlāfi^a, mišc-āḅodā summ-āḅafāzī walamrār.
 24 ḡil-liḥ tarā ḡalbī bidāh-inšērāfi^a, wumn-ālwalaḅ bī gāre ḡillin baḅladmār.
 25 walāḡle ḥaff ūḥāfe wuḥṭoffe^a ḥāfi, bišfū^b hawā šāffi^c bēlāmāhe miḥṭār.
 26 ʔal-alleḅī li min ʔēdīmin mēšāfi ʔalēhe ʔajjaḅ-āḥajā jā ḥaḡa-lḡār.
 27 an-inšufa ḡalbī lēḡalboh mēšāfi, ḥaṭṭēte min fōḡ-almēḥāliḅe li kār^a.
 28 jā min ʔilā^a ḡa-mreh binūnin wkāfi^b, ja ʔālim-āḅasrāre ja wāl-āḡaḡdār.
 29 *aṭlubke šuffu^a-ḡlūbinā biṭēlāfi, *wunḅiḡḡe fi^b ʔašr-aṭṭarab ʔoḡb-ālinkār.
 30 waḅaḡḡil bēraḅḅ-ālfāde naḅm-āḅawāfi, fēḅḅin ḡarā minnī ʔimā ʔaḡr^a-ālanḥār.

11 ^a *fāḍ*, 1. P. *fuḍṭ*, Impf. *afīḍ* sich zeigen, erscheinen. *nēfīḍ ʔalēh* (syn. *newīc*; 1. Pers. Perf. *awaḡṭ* von *اقت*) wir sehen uns nach ihm um OGI. — ^b Mscr. *laḅadum*.

12 ^a *nibā* Rede OGI. — ^b *sabētak* ich habe dich beraubt OGI.

13 ^a *laḅc*; *jētēlabbāḡ baḅḥācī jētēlattaḡ* OGI. Vgl. 21, 4, N. c. — ^b *flān ʔatfin ʔala flān, flān sāḥirin fēlān* OGI. Es ist nicht recht klar, von welcher Person die Rede ist. V. 26 würde für eine andere Auffassung sprechen, als die in der Übersetzung ausgedrückte. — ^c Mscr. *ṭarb*.

14 ^a Mscr. *uḅūf*, sp. mit Nunation.

15 ^a Mscr. *ʔalēḥalḥajā dār* über die das Schamgefühl herumgeht OGI. Unannehmbar. Vielleicht: die Schönheit, die mit Scham verbunden ist.

17 ^a *nehā muntehā* OGI.

18 ^a *ʔasaḡṭ eddēlūl*; Pass. *ʔosḡat*; Part. Pass. *ʔasūf*. Wenn man ein Kamelfüllen zum Reittier machen will, bindet man ihm einen mit Sand gefüllten Korb, eine *ḥēše*, *farde* oder *mizwede* an die Halfter, bei den Fellāhen auch ein Stück Holz; es muss dann vier bis fünf Tage seinen Kopf zur Erde gesenkt halten; dann wird es geritten. Dieses Zähmen ist *عسف* OGI. Welche Nominalform *ʔosāfi* ist, ist nicht klar. Vgl. N. c zu 84, 16. — ^b *zēzūm* Bodenerhebung; man sagt *ʔam-lik ḥazm ʔiddāmaḅ* es zeigt sich dir eine Erhebung OGI. — ^c *zēzā ḡāz murṭalibe* OGI.

19 ^a *ḡaḍb ḡaṭēz* OGI. — ^b *bēdā* Sandboden, auf dem jedoch noch etwas wächst OGI. — ^c *būm* ein kleines sehr rasch gehendes Schiffchen, in welchem auf dem persischen Golf besonders der Lotse fährt OGI.

20 ^a *ḥōlina waḡnaḅ* um uns, in unserem Bereich sind menschliche Wesen OGI. — ^b *قفا* hier fliehen OGI. Etwa *جفا*?

21 ^a *ṭufah* (sic) aufblasen; *eššēdād ṭafēḥin min-āddēlūl mā jenūšah* der Sattel ist im rechten Abstand vom Kamel, berührt es nicht. Der Gegensatz ist: *eššidād ṭumisin baḅbēzīr jedammih*, d. h. *jaḡreḥu* er verwundet es; ähnlich *ḡaṭēsin bēḡārib āddēlūl*; ebenso *laḥiḅah aššidād*. Man sagt: *uṭtan dabūlek* untersuche dein Kamel! betaste es mit der Hand (ob der Sattel es drückt)!

- 11 ان فاض سيف الحاظ طرفه وشافى بي جار سم صار للعظم كسار
 12 عذب النبأ يسبى عزى من يوافى عليه نور بالدجا يسفر اسفار
 13 لبق لطيف جاء الهوى بانعطافى طرب وفي قلب المشقى عمر دار
 14 فيها وصف صافيات الطافى اوصاف بها من شاف ما شفت بها حار
 15 من حسن سارا قد كساها كحافى وحسن ابن يعقوب عليها الحياء دار
 16 ان شافها زاهد بداه اختلافى عدل وبدل عقب الاذكار بانكار
 17 لو كان عقله يا نها السد وافي من شاف لونها طار ما هو بصبار
 18 يا راكب من فوق حمراء عسافى تقطع زيازم الزيازمى بالاقفار
 19 وجناء اذا ما طال جذب الفيافى نقدى مع البيداء كما يوم بحار
 20 والّا ظلم حين بالعين شافى ومن الانس قفا مع الدو منثار
 21 ما فوقها الا الكور طغ الظلافى خرج ومعلوق على الورك وعذار
 22 ملفاك ابو زيد حجا من بخافى مطفى لظا الهيجاء اذا ما الدواء ثار
 23 يا ريف اهل هجن نلافوا نلافى مسقى العداء سم الافاعى والامرار
 24 قل له ترى قلبى بداه انصرافى ومن الولى بي جار غل بالاضار
 25 والعقل خف وخاف واخنت خافى بشفاء هوى شقى بلأماه مختار
 26 على الذى لى من قديم مصافى عليها ضيعت الحياء يا حجا الحجار
 27 ان انصفى قلبى الى قلبها مصافى حطمت من فوق المخالقي لى كار
 28 يا من اذا جاء امره بنون وكافى يا عالم الاسرار يا والى الاقدار
 29 اطلبك صف قلبونا بائتلافى ونعج فى عصر الطرب عقب الانكار
 30 وعجل برد الفاظ نظم القوافى فيض جرى متى كما زجر الانهار

22 ^a *flān jehǧi ujidri*; *ahǧet* ich habe in Schutz genommen OGL. — ^b *hǧā* ist poetisch; man sagt prosaisch *hōse* OGL. Häufig ist VI *tahūwaš* sich einen Kampf liefern. Im Zweistromland sagt man *takāwan*; *kōne* = Kampf, vgl. 21, 2, N. d. — ^c *ǧdwa* (sic) *almīh* das Pulver OGL.

23 ^a *tēlaf*, Sing. *taḷfān taḷbān* OGL. Man bemerke das Wortspiel im Vers.

24 ^a *inšerāf* verzaubert, gehehnt sein in der Liebe OGL.

25 ^a *ahṭaffet min-albard jazni ahafliḷif* ich zittere vor Kälte; *flān jehafliḷifuh albard* trans. OGL. — ^b Mscr. auch *bišfāh*; aber die Bedeutung Lippe (OGL) ist nicht annehmbar. — ^c *ana li šaff nērūh* (sic) *aššām* ich habe Lust nach Syrien zu gehen OGL.

27 ^a *flān luḷ kar fūǧ alḷalg* er hat Gewalt über die Leute, steht über ihnen OGL.

28 ^a *ila* wurde als Wunschpartikel erklärt; der Rawi sagte: *ila ḡā ǧētābi men-naǧd ḡarētuh zaḷek* o wenn doch mein Buch aus dem Neǧd käme, dann würde ich es dir vorlesen. Unpassend. — ^b d. h. durch *kuḷn* OGL.

29 ^a Mscr. *ātluḷ ḡešw*. — ^b Mscr. *wunǧiǧǧiḷi*; jedoch mit Glosse: *نعج* und *āna aǧǧim behaddunja* ich genieße dieses Leben.

30 ^a Mscr. *zaǧer*; vgl. jedoch V. 2, N. b.

13

wāḥid šāf-luh ḥorme bubrēde wuhú ḥaṭṭār^a hū wuḥūh wahálhum bēgšēba^b,
wóhū ʔabd walḥorme ḥorre mā tēgúz-luh jāḥēdah weʔšīgah utēḥabbal ʔal-
jah uḡāb bah halḡašide:

- 1 ʔalbārēḥah bānʔat šawāḥid^a-ʔalašbāḥ, walḡafne ʔan-nōm-ʔalmēḥālice bih nōḥ^b.
- 2 dā li ṭimān-ūʔašre^a mā diḡte lumrāḥ, tilūfetil^b-ʔannaḡse min ḡere mašlūḥ.
- 3 ja-ʔlije^a šift-ʔzzēne bimḥadḡab-ʔarrāḥ, tazrā^b ʔalajj-in ḡilte min silselat nūḥ.
- 4 ḡalbi dawā^a bih šamharijat-ʔaḡarmāḥ, ḡilt imnaḡih^b ja-mwarridah^c ḡāle maḡbūḥ.
- 5 ḡāl istēdill bēḡāblik-ʔallī ḡadā rāḥ, mā bēʔatlīnā jaffandim-ʔzzēne^a mašlūḥ.
- 6 ḡilt-ʔalḡaṭā rāsiḥe mā jargi-liflāḥ, maṅtī bēʔatli tauwek^a-ʔaljōme mamdūḥ.
- 7 ḡilt-ʔaḡfe ʔann-in ʔinte ḡaššāf^a-ʔalarwāḥ, kill-amre mā ʔauwēte bi ʔaḡke maḡdmūḥ^b.
- 8 lā ḡat taḡantaḡ^a baḡḡēṭā ḡilte dā tāḥ^b, ṭamši dajaḡ^c wetbaḡdil-ʔarrūḥe barrūḥ^d.
- 9 ḡinsāḥ me-ʔaṭfāl ʔalmehā jertaʔ-ʔdḡāḥ^a, lōlā diṅin-ʔalḡiḡle waššāḡdre bih lōḥ^b.
- 10 ʔ-ʔ-ʔ^a ḡajjēn walā bēnēḥin šāḥ^b, ḡadā lizā^c ḡadā ʔefi ʔēne mašfūḥ^d.

14

ḡard wāḥid ʔonduḥ nāḡe mirḡāʔ^a tawaḡḡaʔat urāḥ jēḡib-lah ʔitaḡ^b min
-háluh uʔḡḡub ma-ʔḡad ʔlʔitaḡ ʔallāmhum ʔāmel ulāḡceth-úmmuh waḡáḡat
minnuḥ ʔlʔitaḡ. uḡāl-luh ḡašidētīn bēšēḡḡe brēde waʔāuḥ ʔitaḡ unāḡe^c.

- 1 jā ʔaziz-ʔalḡār anā^a ṭoḡt binišāḡ^b, bēne ʔaḡbābī umil-lī min ʔērib.
- 2 ḡite ʔāmilhum waḡáḡt minnūḥ ḡaḡāḡ. ḡāle li ḡallūḥ terā dā luḥ ṭēlib.
- 3 ḡilt anā lō bādiil-lī baḡlʔitaḡ ʔazētīn mā-ḡōne ʔonduḥ^a jā ḡaḡib.
- 4 ḡine mā ʔaḡḡēte^a buḥ lummī niṭāḡ^b, ṭūle ḡoḡsuh šāḡe fi šōṭīn^c šēlib^d.
- 5 jōme ʔaḡḡabt-alḡaṭar ḡōn-ʔṭṭalab, laḡēcīman jīhrēfūn iḡrāfe^a diḡ.

13

^a *ḡāṭir* Gast. *ḡaṭṭār* fasste der Erkl. als Plural, weil ihrer zwei seien; es ist aber NF. *fazzāl*. — ^b *ḡšēba* ist 20 Stunden von *brēde* entfernt, gegen Norden OGl.

1 ^a Sg. *šāḡid* OGl. — ^b *nōḥ*. Man fragt: *wuḡ nōḡek maṅte bēzēn ʔljōm*, was fehlt dir? (was hast du zu klagen?) du bist heute nicht wohl.

2 ^a scil. *lēle* OGl. — ^b *ḡilt-li ruḡ laḡḡāʔim umā taṭīni fulūs aḡūl tilūfētīn ʔalēḡ māna bērāiḡ* wenn du mir sagst: gehe nach K. und gibst mir kein Geld, so sage ich: Es wäre verlorene Mühe, bringt nichts ein; ich mag nicht gehen OGl.

3 ^a Mscr. *ja ʔali*. *ʔali* war der Bruder des Dichters OGl. — ^b *ʔarwe* Tadel OGl.

4 ^a *dawā* = *أبعد*, *داح*; *dawāt-buḥ halḡuwāt*, *harrēšāḡe* der Streich, die Kugel ist weit in ihn hinein, durch ihn hindurchgegangen OGl. — ^b urspr. *imnaḡi*; zur Texteslesart OGl.: die Lanze. Zweifelhaft. — ^c Mscr. *mwarride*; *warradt ʔrrumḡ*, *essēf bēḡazzēlime* ich habe die Lanze, das Schwert in diesen Menschen hineingestossen OGl.

5 ^a *affandim ʔzzēn* du über deren Schöne nichts geht OGl.

6 ^a Mscr. *ṭay*.

7 ^a *ḡaṡaft rēḡūbet fēlān* ich habe dem und dem den Hals abgeschnitten OGl. — ^b *maḡdmūḥ mēsamiḡ* (sic); *daḡmaḡt liṭān* Impf. *a = ḡizt* ich bin über sein obwohl mir missfälliges Thun hinweggegangen, ohne etwas dagegen zu unternehmen OGl.

8 ^a *ṭān jaṭēḡantaḡ ḡamši miṭl-ʔssekrān* OGl. — ^b *ṭāḡ* fallen. Das Masculinum ist hier doch auffällig. Man sagt *ḡamaṡ ʔlbazīr bēḡaṡāt* das Kamel ist über einen Stein gestolpert, gestrauchelt = *ʔaṭṭar*; in Bagdad *tēḡantaḡar* (vgl. Dozy S.) OGl. — ^c *ṭamši dajaḡ* frei hin und hergehen, vom unbeladenen Kamel; *deḡān = mā ʔandi ḡēd min ši* unbekümmert, sorglos

13

واحد شاف له حرمة في بريدة وهو خطار هو واخوه واهلهم في قصيبة وهو عبد والحرمه حرّة
وما تجوز له يأخذها فعشقها ونخبل عليها وجاب فيها ما القصيدة

- 1 البارحة بانث شواهد الاصباح والحجن عن نوم المخاليق به نوح
- 2 ذالى ثمان وعشر ما ذقت المراح تلوقة للنفس من غير مصلوح
- 3 يا على شفت الزين بمخضّب الراح تترى على ان قلت من سلسلة نوح
- 4 قلبى دوا به سمهريّة الارماح قلت امنع به يا موردة قال مذبح
- 5 قال استدّل بقلبك الى غدا راح ما بقتلنا يا افدم الزين مصلوح
- 6 قلت الخطأ راعيه ما يرجى الافلاح ما انت بقتلى نوك اليوم مدموح
- 7 قلت اعف عني ان كنت قضاة الارواح كل امر ما سويت بي عنك مدموح
- 8 اذا جاءت تخنطل بالخطا قلت ذا طاح تمشى ديق وتبدل الروح بالروح
- 9 جنسها من اطفال المها يرتع الضاح لولا دنين الحجل والصدر به لوح
- 10 ونهدين اخيين ولا بينهن صاح هذا لرى لذا كفي عين مشفوح

14

فرد واحد عنده ناقة مرجاع توجعت فراح يجيب له قتب من اهله وعقب ما اخذ القتب علمهم
عامل وكفته امه واخذت منه القتب وقال له قصيدة بشيخ بريدة واعطاه قتب وناقة

- 1 يا عزيز الجار انا طحت بالنشب بين احبابى ومن لى من قريب
- 2 جئت عاملهم واخذت منه حقب قال له خله ترى ذا له طليب
- 3 قلت انا لو بادي لى بالقتب عازة ما جاؤنى عنده يا غضيب
- 4 حين ما اقفيت به لاقى ننب طول حسه صاح فى صوت صليب
- 5 يوم عقبت الخطر جاؤنى الطلب لاحقينى يهرفون اهراف ذئب

OGI. Vgl. 21, 10, N. a. — ^d *tebaḍḍil ʔrriḥ barrūḥ* sie erweckt und spendet Liebe OGI. Unsicher.

9 ^a *ʔḍḍāhi* oder *ʔḍḍwēhi* Wüste zwischen *brēde* und *zanēze* OGI. — ^b *lōḥ* Täfelchen aus Silber oder Gold, oben an der Brust getragen OGI.

10 ^a Mscr. *uniḥḍēn aḥai*; darf man *niḥḍēnāhū-ḥai* lesen? — ^b *ṣāḥ ṣāiḥ* OGI. — ^c Mscr. *lūda*; vgl. 7, 6, N. b. — ^d *ṣḥiḥuh zēn* ein böses Auge traf ihn. *zēn maṣṣfūḥ* einer, dessen Auge zauberische Kraft hat OGI.

14

^a Zu *mīrgās* vgl. Excurs K. — ^b Zu *ḥitāb* vgl. Excurs A 100. — ^c Metrum Ramal, § 34 a.

1 ^a Mscr. *āna*; häufig. — ^b *naṣbe dazwe* OGI.

3 ^a *mā-gōn zōnduh* = kommen sie seinetwegen nicht zu mir? OÜ. Unannehmbar.

4 ^a Mscr. *gaḥḥēt*; Impf. *aḥḥi* OGI. — ^b *ntābt fēlūn* scil. *bismuh*; Impf. *ḥntib* mit Namen anrufen OGI. — ^c Mscr. *ṣōtūn*. — ^d *ṣḥib zāḥi* OGI.

5 ^a هرف (einmal auch mit *ḥ* im Mscr.) springen, vom Wolfe OGI.

- 6 laḥcēt-ummī dāme ʔozzah lisibāb foʔlēhā-bī gābl-ašūfe-bha-lmašīb.
 7 waḥlifāt ʔoʃrine dīnina mā tēṭubb darēnā lammā^b jīgī^c ḥabbīk šēbīb^d.
 8 au tēgīb-ilj-ālḥagab lō tīnšilib, tītīlēzūh^a lō cāne fi gāz-ecēčēlib.
 9 auwalin ʔajjēt aḥasb-innuh ʔagāb, tālijin^a gīlt ingataz minhō-nnašīb.
 10 *mīn bagā ʔozzin wāʔalʔoljā^a ṭalab, faḥdiruh^b waḥḥāhe lā jābl-ālčērib.
 11 min faʔājilhum bija-lzumr-inḥatab^a, gāne bašbāb-ālḥagab foʔlin jēšīb^b.
 12 jā naḍibi danne lī ḥamraḥ šibab, min haḡāhīg-ʔanneḡā^a gaṭzah^b ʔagīb.
 13 tibʔod-āmatlūbe ʔar-ʔrāz-aṭṭalab, muḃhamin^a zōrah lēʔaddēhā ḥarīb^b.
 14 cīnne zōlah ḥine maṇdūbī^a ričīb ʔarḡet-ʔanniššābe mīn gōsin čērib^b.
 15 mīn wuṭaḥ dār-āʔalzejā^a laḡalāb^b dōḥe^c nūr aššubḥe firčāb jā naḍīb.
 16 winḥar^a-almadkūre fakkāk-ālḥasāb^b, ḥāwij-āʔadābe warrāj-aššēlib^c.
 17 baṭṭawāḡoʔ nāfēlin^a kill-āʔsarab, min-nišā^b mā čid mišā lamrin jērib.
 18 bašētin jimnaḥ tēʔāṭī laḡmahab, mičērmīn^a dēfuh jēfārrič mā jēgīb.
 19 mirheb-āʔodwāne jilšā in-ṭalab, wun-ṭēlib dēnin falā jaḡš-aṭṭēlib.
 20 šēḥanā ʔabd-āʔaziz ilā^a ḥarab mā ḥawah kāfin čizā ḡafn-ālḥarīb.
 21 mā jaṇām^a-allēle lēn-ilmā ṭalab ʔozzin-aḡḡajim lēmatlūbeh jīgīb.
 22 jaḡhu mizneh mīn faʔājilhum ḡarab dāmēri ḡarḥin^b jēḥiru-bh-aṭṭēlib.
 23 lī mēcānin mā tēʔidu-bh-aššazab, min sibāb ḡēr aššidā mā buh mēgīb.
 24 baḡijil-lī nāḡātin fōḡah čitab, asnijah lēn-inne mirḡāzi teṭīb.
 25 cāne ṭaršik^a ʔazēbin^b fišf^c-āḡalāb^d, baḡbēlade-flā^c tēʔaddar baḡazīb^b.
 26 waḡbāt^a-āḡaṭṭāre ʔau ḡarḡ-āḡḡatab ʔondūkum jōmin lēmatlūbī jīgīb.

7 ^a *dīn* Schwur OGL. — ^b *lamma*; im Mscr. ist die Doppelung als eine nicht vollständig gehörte bezeichnet. — ^c Mscr. *jīgī*. — ^d *šabbēt aḡḡab saṇwet ḥabbi šubbe* ich habe das Getreide aufgeschüttet. *nēḥaššid azzāʔrēz naḡḡiluh bilḡirin, nēdūsuh, nedrāuh* wir schneiden das Korn ab, bringen es auf die Tenne, zertreten es und worfeln es. Hier Redensart: bis du brav wirst OGL.

8 ^a Mscr. *tītīlēzūh*.

9 ^a Mscr. *utāl*. *tālī* folgende, zweite, spätere OGL.

10 ^a Mscr. *mīn baḡalʔozze ulāʔ*; die Emendation ist ziemlich sicher. — ^b Mscr. *faḥḡērūh*. OÜ: warne und ermahne, Imperat.; jedoch spricht das *ā* in *waḥḡāḡē* dagegen.

11 ^a *dibāš ḥalzarab mēnḡaṭīb ʔadmān* (in Bagdad), d. h. das Grossvieh der Bed. ist heruntergekommen, elend OGL. — ^b *jēšīb jēšāijīb* OGL.

12 ^a *naḡdu* oder *naḡwe* auserlesenes Kamel OGL. — ^b *gaṭēz ḡalḡ* OGL. Unsicher; vielleicht eher = Eilen.

13 ^a *muḃhamin* alles was nicht viereckig ist OGL. Die Richtigkeit der Angabe ist zu bezweifeln; vielleicht ist geradezu *muḃramin* zu lesen, was „rund“ bedeuten kann. — ^b *ḡarīb mā jēnūsuh* OGL.

14 ^a *maṇdūb nēdīb*. OGL. — ^b *čērib* scharf aufgezo-gen, opp. *ruḡū* OGL.

15 ^a *āʔalzejā* ein Garten in *brēde* OGL. — ^b *inḡalāb* übergehen, vom Tage in die Nacht OGL. — ^c *aḡḡaṭ addinja* es wurde helle OGL. Man sagt auch *ṭarret elfaḡr* die erste Helle erschien OGL.

16 ^a *naḡart suḡ eššīnḡ* ich bin nach S. e. š. gegangen, um dort etwas zu finden. — ^b *ḡasāb* bes. Rechnung, die man mit jemand, der einem etwas Böses zugefügt hat, abzurechnen hat OGL. Hier unsicher. — ^c *šēlib* ausgezeichnet; *ḡāda ašlab mīn ḡāda* edler OGL.

17 ^a Gewöhnlich *fēlān nāfēlin ʔala fēlān baḡkaram* OGL. — ^b *mīn nišā mīn baṭn ummu* OGL. Vgl. § 201 d.

18 ^a Mscr. *mičerm*.

20 ^a Mscr. *ilā*. — ^b Mscr. *ḡawā*.

- 6 كحقت اتي دام عزها لسبب فعلها بي قبل اشوف بها المشيب
 7 وحلفت عشرين دين ما تطب دارنا الى ما يجي حبك صيب
 8 او تجيب اللى الحقب لو تنصلب تطلع له لو كان في قاع القليب
 9 اولاً عييت احسب انه عجب ناليا قلت انتقطع منه النصيب
 10 من بغى عزاً وللعليا طلب فاحذره وانخه لا يبلى القريب
 11 من فعائلهم بي العمر انخطب جاءني باسباب الحقب فعل يشيب
 12 يا نديمي درز لي حمراء شيب من هجاهيج الانضاء قطعها عجيب
 13 تبعيد المطلوب عن راعي الطلب مهم زورها لعضديها حريب
 14 كأنه زولها حين مندوبي ركب زرقة الشاب من قوس كريب
 15 من وطن دار العليا اذا انجلب ضوح نور الصبح فاركب يا نديب
 16 وانحر المذكور فكلك الحسب حاوى الآداب والرأى الصليب
 17 بالتواضع ناقل كل العرب من نشأ ما قدمشى الى امر يعيب
 18 باسط يبنى تعاطى للمهب مكرم ضيفه يفرق ما يجيب
 19 مرهب العدوان يجتشي ان طلب وان طلب ديننا فلا يجتشي الطالب
 20 شيخنا عبد العزيز الى حرب ما حواه قاف قزى جفن الحريب
 21 ما ينام الليل الى ان لما طلب عز الدائم لمطلوبه يجيب
 22 يا اخو مزنة من فعائلهم ضرب ضامرى جرحا يجرب به الطيب
 23 لى مكان ما تعيد به الصعب من سبب غير الصدا ما به يجيب
 24 باغى لى ناقة فوقها قتب أسنيها الى ان مرجاعى تطيب
 25 كان طرشك عازبا فيش فالحلب بالبلاد فلا تتعذر بالعزيب
 26 وجبة الخطار او خرج الحطب عندكم يوما لمطلوبى يجيب

21 ^a Bei der Erklärung dieses Verses wurde der *harīb* als Subject von *janām* gefasst; was jedoch einen schiefen Sinn ergibt. Übrigens ist Vers b mir auch nicht klar.

22 ^a Mscr. *jāhū mizne*. — ^b Der Text scheint schlecht überliefert; es bleibt nichts übrig, als *jarh* zum Subject zu machen, was aber unsicher ist.

25 ^a Im Text *tarš*; sonst auch *tirš*; Herde im weitesten Sinn, man spricht von dem *t. sagel*; *t. šammar* OGL. — ^b *azib* wollte der Erklärer als nom. verbi fassen; es ist vielleicht eher eine Art nom. temporis. Als Beleg wurde notiert: *bācīr jījī āddibāš min -abazīb* morgen kommen die Herden vom Draussenweiden zurück (wofür term. *jīnḥedīr*). Vgl. 76, 5. — ^c Wenn ich sage: ich habe kein Wasser und es sieht jemand, der von mir Wasser verlangt hat, dass welches da ist, sagt er: *fišfalmōje*: es ist ja Wasser da OGL. Unsicher; vgl. Glossar unter *فتشف*. — ^d *galab* = Markt (in Bagdad *jūbe*) *galab* *gimīli*, *abātī* ich habe meine Kamele, meinen Mantel auf den Markt gebracht OGL.

26 ^a Wenn ich bei jemand einmal gegessen habe, so sage ich: *akalt waḡibe*; zweimal *waḡbētēn* OGL.

15

wāḥid bubrēde luh ṣadīcin baḏzilfi^a ubaḏaṭ-luh ḷalli baḏzilfi gāṣide uradd
salēh ḷalli^b bubrēde gāṣide^c:

- 1 jā marḥabā ḥajje^a raṣm-ḷgāf, mā^b nāḏe^c barrāg^d-ḷaṣjāfi.
- 2 au mā sazā sāiin^a wuṭṭāf^b, au mā teḷāzann^c-ḷalasāfi^d.
- 3 au ʔodde ma-ḷgra-lḷalam baḷkāf^a, au ḡallīb-ḷaṣḷme^b ṣarrāfi.
- 4 taḥḥibin-aḥlā min-ḷalmindāf^a, fi ḏarre waḏḥāt^b-ḷalašāfi^c.
- 5 ḥūrin^a ḥēšāšin^b razam-ḷbiḥfāf^c ḡafrim-ḷbūh-annābte ḡajjāfi^d.
- 6 bik^a jā ḏara-lmistēḡir in-šāf min melit ḷaddahre mā ʔāfi.
- 7 jābū ḥēnēdi éawēte rḏāf^a, washarte mūḡi wanā ḡāfi.
- 8 min-ḷbābe ḡōlek ʔal-ḷašrāf tēḥoṭṭe ʔordī falā tāfi^a.
- 9 maḥnāke ʔondi célile-ḷhlāf^a, mā taṣḥab^b-ḷḷgōle baḷcāfi.
- 10 maḥ dā wjā rācébin mūḡāf^a, faḡḡa-nnaḥar *zōrāhā ḥāfi^b.
- 11 minwaṭ beḥid-ḷalmidā lā ḥāf lah barrahārihe^a rafrāfi^b.
- 12 liḷanne zōlah ma-ḷaššifšāf^a naḡmin dawā^b lā ʔaṣṭaṭ^c éāfi.
- 13 fōḡah ḡēlāmin ʔalēhā ḥāf^a aṣṣubḥe waḏḥā lukum lāfi.
- 14 tilfi mēḥammad zēbūn hiḡḡāf^a, mil-ḷlāde biḥmāhe mā ḥāfi.
- 15 ḡil lā tēḥoṭṭah ʔalā muṭrāf^a, lā taḡma-ḷalḷādre laṣṣāfi.
- 16 ʔan waṣḷlukum šāʔāḷān^a ḡirjāf^b, ḥišfin ḡanābuh linā ḡāfi.

15

^a Mscr. *baḏzilfi*; die bekannte Ortschaft, drei Tagereisen von Brede auf dem Wege nach Baṣra; nach den Angaben des Rawi „östlich“ von Brede (vgl. jedoch Excurs L). —

^b Lies viell. *ḷalli*. — ^c Zum Metrum vgl. § 35 c.

1 ^a *ḥajje flān* ist ein Gruss an Ankommende OGL. — ^b *mā* = *ʔodde mā* OGL. Vgl. V. 3. — ^c *nāḏ* vom Blitz syn. *šāz*, *šāzāḡ*, *oḏa*, *raff*, *lah* OGL. — ^d *barrāḡ* ausdrücklich als „Blitz“ erklärt. Man könnte es allerdings auch als Schwert fassen und *alaṣjāfi* lesen.

2 ^a Mscr. *sāzjin*. — ^b *wuṭṭāf* so Mscr.; vgl. § 172 b. — ^c Mscr. *tēḷāzān*; *flān éizān sébiḡān šār céddāmi* OGL. — ^d *ḷbāḏū ilā šālay šār lehum ṣaḷāf*, *jēsellifin éiddāmḥum ḷmaḡḏāḥir* wenn die Beduinen weiter ziehen, so haben sie einen Vortrab; sie lassen die Kamele mit den Weibersänften vorausgehen OGL.

3 ^a *kāf* des Wortes كُف. — ^b *ṣalm* Gepräge, vgl. Excurs M. Er denkt an die mekkanischen Wechsler, die grosse Haufen Geldes vor sich haben. Man sagt z. B. zu einem solchen *ḏuk éullīb lī ḥannēri* nimm! wechsle mir diesen Neri (vgl. Excurs M 10).

4 ^a *essikkar jindāf*, *maḏjūf bēḷḷān* man hat Zucker in der Milch zergehen machen OGL. — ^b *waḏḥā* Pl. *wuḏḥ* = weisse Kamelin, hat sehr gute Milch. Unter 15—20 Kamelinnen ist eine *waḏḥā*; *sōdā* schwarz, auch *maḷḥā*(?); *ṣafra* zwischen *ḥamrā* und *maḷḥā*; *šāḡḥā* zwischen *ḥamrā* und *waḏḥā*; *šāzālā* oder *šāḡrā* goldgelb, *zāḡḡā* dunkel wie *nīl* OGL. — ^c *šāzāfe*, Pl. *ašzāf* wird die *ḏirwe* des Kamels, wenn dasselbe lange Zeit die Frühlingsweide genossen hat, d. h. das Haar verfilzt, wird wie eine *éēbīne* (Pl. *éēḷān*) Filzdecke. Von dem Kamel, das sein Haar abwirft, sagt man *jefṣaḥ wāberuh* oder *ḷbil ḡadāṣaṭ aubārah* = *hattet el-ubēre* OGL.

5 ^a *ḥannāḡe ḥaḡwāre*, Pl. *ḥūr* = Milchkamelin OGL. — ^b Mscr. *iḥšāš*; *ḥaṣṣe* = die sich leicht melken lässt OGL. Unsicher. — ^c *ḥfāf*, Sing. *ḥāfe* Rand OGL. — ^d *azzāzā*, *ḷlāṣṣāb ḡajif* üppig sein. *tēṣaṭṭah azzāzā* das Korn hat sich (in Folge der Schwere der Ähren) geneigt; *insetih nām* (Imperat.) OGL.

6 ^a *bik* ist Complement zu *marḥabā* V. 1 und *taḥḥib* V. 4.

15

واحد بريدة له صديق بالزلفة فبعث له الى بالزلفة قصيدة وردّ عليه الى بريدة قصيدة

- 1 يا مرحبا حتى رسم الفاف ما ناض براق الاصبا في
- 2 او ما سعى ساع وطاف او ما تقازين الاسلا في
- 3 او عدّ ما جرى القلم بالكاف او قلب السلم صرّاني
- 4 ترحيبا احلى من المنداف في درّ وضحات الاشعاف في
- 5 خور هشاش رعين بجفاف قفر به النبت الغياني
- 6 بك يا ذرء المستجير ان شاف من ميلة الدهر ما عاف في
- 7 يا ابو هندي كويت رضاف واسهرت موقى وانا غاف في
- 8 من باب قولك على الاشراف تحطّ عرضي فلا تفي
- 9 معنك عندي قليل اخلاف ما تصعب القول بالفاف في
- 10 مع ذا ويا راكبًا موجاف تجّاء النخر زورها هاف في
- 11 منوة بعيد المدا اذا خاف لها بالرهاريه رفراف في
- 12 لكأنّ زولها مع الشفشاف نجم دوا اذا اعطت قاف في
- 13 فوقها غلام عليها حاف الصبح والضحا لكم لاف في
- 14 تلقى محمد زبون هجّاف من لاذ بجماه ما خاف في
- 15 قل لا تخطّها على مطراف لا تجمع الكدر الى الصاف في
- 16 عن وصلكم شاعيني غرياف خشف جناه لنا جاف في

7 ^a *rudfe* bes. von einem Stein (*hasāt*), mit welchem man das Kamel brennt OGI.

8 ^a *tūfī* von *wufū*. *ma tigirjah* führe es nicht aus OGI.

9 ^a *ehlāf* von *hālaf* OGI. — ^b So Mscr.: sei nicht Freund vom Reden über den Abwesenden OGI. Vielleicht wäre *tashab* von *سحب* besser; dann wohl vom Ziehen des Schwertes auf die Rede übertragen. Unsicher.

10 ^a *ayūjif* Impf. *tūjif* (Inf. *ūjāf*) stark laufen, ohne angetrieben zu werden OGI. *mūjaf* ist wohl aus Part. Pass. IV entstanden. — ^b Je kleiner der *zōr* eines Kamels ist, desto mehr ist das Thier werth; es fällt leicht, wenn die Brustschwiele die Beine berührt OGI. Vgl. 16, 10.

11 ^a *rahrāhe dawūjetin hālījetin min eljalā* OGI. — ^b *rafrāf tīrān* OGI.

12 ^a *šifšāf* verwandt mit *šifa* Bodenerhebung, von der aus man die Gegend überblickt OGI. Ganz unsicher. — ^b *dawā* Impf. *jadwi* von einer Sternschnuppe, sich schnell bewegen OGI. — ^c Mscr. *lezatāt*. — ^d *ēāfi* Rücken OGI. Also = *قفا*? Ganz unsicher.

13 ^a *hif zala dēlūlek ja sāvir nebi nērūh* setze dein Kamel in Bereitschaft, o Sair! wir wollen weiter ziehen. *ana hīft, ahūf* OGI.

14 ^a Mscr. *higāf*.

15 ^a *mutrāf* = die Klappe einer Vogelfalle; eine solche Falle macht man mit einem Ziegenhorn *higge* (in Bagdad *gazwe*?) OGI.

16 ^a Mscr. *šazban milhūtan; inšazab galbi; mašzūb* beschäftigt OGI. — ^b *kūl-šin gad neḡul girjāf* (frisch) = *tāze* in Bagdad; auch z. B. *hazzarā taḡarjāf* OGI.

- 17 jēdiḡḡe čarnah^a zala-lardāf, ašgar^b cimā gušne šafšāfi.
 18 uniglin^a bēhinn-almēšagḡā šaf ašsarfe wušfahe li šāfi.
 19 mā-lūme ḡalbīn ḡadā mitlaf, lo ḡalaw^a-annāse milāfi.
 20 miḡlāmēni šābēh^a-aḡaššāf, wašbah šanā zizzuhum ṭāfi.

16

fard wāhid ḡammāl ṭalaḡ min-ezzilfi jābi brēde waḡadōh aḡbēdū ubaḡat
 aḡšadičuh būbrēde ḡašide urād-luh šadičuh ḡašide aḡli būbrēde:

- 1 ahlā wsahlā mā tanāman^a-aḡlazmāl, bamr-almēšarrif walmaḡann-almēḡājil.
 2 au mā šanaḡ^a laḡḡāleč-aḡlabde biswāl, ḡērīn wšarr^b-ūmarzimann-almēḡālič.
 3 au mā bēṭīrsin zigḡe zāḡḡin^a wmā sāl, wādin wmā ḡann-almēčāfi mēčābil^b.
 4 tarḡībēn-aḡlā min šufa^a-lḡamre lā sāl min fahe rozbūbin *ilā sile mā nil^b.
 5 waḡḡar mēn-arreḡḡāne waḡbambar-aḡbāl, ubaḡluṭṭe nōmin šāḡi^a beh sāḡēr-aḡlāl.
 6 bik jā darā min dāmuh-aḡdahre wuštāl, ḡimlēne min dēm-aḡbaḡā wazzalāzil^a.
 7 *šif wuša ḡarā-lik min-mēḡaṭṭōst-alasbāl, tarā-lḡumāleh mā-lečī^b bah mēḡāšil.
 8 uḡlub mēn-aḡmazbūde tašlīč-aḡaḡwāl, wōrīf tarā^a da-lḡile jūrid bēṭanzil.
 9 maz-dā uḡā čāzin^a zālā wašḡe mihdāl^b waḡnā maz-azzēzūme zōlah tēḡil ril^d,
 10 tičdi ḡiṭatin daijarah zole ḡabbāl^a, faḡḡa-nmaḡar zōrah tēḡil zēne dirbil^b,
 11 inšer ilā šift aḡḡam-aḡlāle mingāl^a, umā-aššalāt mēšābbēḡin ḡāmi-aḡḡēl.
 12 zaḡbn-aṭṭērīḡ-embārēkin zāč-aḡafzāl, zīrč-annidā waḡḡūde rif-aḡmarāmīl^a.
 13 ḡil čāne tašči bik mēn-aḡbaḡwe^a ḡirbāl, fanā mēn-ašbah-aḡdēba bi ḡarābil.

17 ^a čarn, Pl. ḡrūn Seitenlocke. Das Bild vom Horn ist nicht nachahmbar. — ^b ašgar wird kaum auf das Mädchen zu beziehen sein.

18 ^a Mscr. wuniḡ^o. Sing. naḡla schwarz, ohne dass kuḡl angewendet wird OGI. Im Neḡd wird auch einfach Russ (ḡinḡ) statt kuḡl angewendet; man zündet ḡaṭran an, hält eine Platte über das Feuer, so dass sich Russ ansetzt; dann streicht man ihn an die Augen OGI.

19 ^a Mscr. ḡālau.

20 ^a Mscr. lāmin jēšāb^o, doch ist jē secundär gestrichen.

16

1 ^a tanāman (sic) četēran OGI. — ^b mēḡājil, Sg. ḡijal (sic) ḡēm OGI. Vgl. Wallin 4, 5.

2 ^a ana šanaḡt lallah, Impf. ašnaḡ mit vorgehaltenen Händen, so dass die Hände mit den Flächen nach oben vor die Brust gehalten werden, Gott anzurufen OGI. Ich notierte aus Doughty: he spread out his hands devotedly; aber kann es an der Stelle nicht mehr finden. — ^b ḡēr ušarr doch wohl = ערב ורע ; darnach die Übers. — ^c mēḡālič; jēḡullīnīḡ = jēḡuttūn bēḡāšm aḡḡuwar ḡēlāl ḡatta mā jaḡwa jaḡdaḡ man thut einen Knebel in die Nase des jungen Kamels damit es nicht mehr saugen kann OGI.

3 ^a zaḡḡ; zīḡḡ-aḡčirba schütte den Schlauch aus; zaḡḡēt aḡḡibr bēḡaḡḡirtas die Tinte auf das Papier auftragen OGI. چ sonst = werfen, vgl. V. 17. — ^b Sing. mičfi, opp. mičbil OGI.

4 ^a aḡliban šufa die Milch ist rein OGI. — ^b Wohl besser wäre ilā nil mā sīl; darnach die Übersetzung.

5 ^a ḡlān sāḡīn bannōm = ḡarḡān; siḡt baḡbarrije ich bin weit in die Steppe hineingegangen OGI.

6 ^a zilzāl soll ganz besonders das Unglück in Folge des Auswanderns sein; man sagt ana tēzāḡalt min baḡdād laššūḡ eš-šīnḡ ich bin von B. nach S. ausgewandert, weil ich in Bagdad keinen rizḡ fand OGI.

- 17 يدقّ قرنها على الارداف اشقر كما غصن صفصافى
 18 ونجل بهن المشقى شاف الصرف وشفاها لى شافى
 19 ما الوم قلبا اغدى متلاف لو قالوا الناس مثلافى
 20 من لامنى اصابه القصاف واصبح سنا عزهم طافى

16

فرد واحد جمال طلع من الزلفه يبي بريدة واخذوه البدو وبعث لصديقه فى بريدة قصيدة
 ورد له صديقه قصيدة الى فى بريدة

- 1 اهلا وسهلا ما تنامين الاعمال بامر المصرف واهلن الخائل
 2 او ما شخ للخالق العبد بسؤال خير وشر وما ارزمن الخائل
 3 او ما بطرس زج زاج وما سال واد وما جئن المقافى مقابل
 4 ترحيبا احلى من صفاء الخمر اذا سال من فاه رعبوب اذا سئل ما نيل
 5 وانخر من الريحان والعنبر العال وباللطف نوم ساح به ساهر الليل
 6 بك يا ذراء من ضامه الدهر واشتال حملين من ضم البلاء والزلازيل
 7 شف وش جرى لك من مقطعة الاسبال ترى الجمالة ما لقي بها محاصيل
 8 اطلب من المعبود تسليك الاحوال واعرف ترى ذا الجبل يورد بتنزيل
 9 مع ذا وبا فاز على وسق مهذال وجناء مع الزيزوم زولها نقل ريل
 10 تقدى قطة ذبرها زول حبال فحاء النخر زورها نقل عين دريل
 11 انشر اذا شفت اعظم الليل منجال ومع الصلاة مصبح حاي الخيل
 12 زين الطريح مبارك زاكى الافعال عرق الندى والمجود ريف المراميل
 13 قل كان تشكى بك من البدو غربال فانا من اشباه الطباء بى غرايل

7 ^a Mscr. *šifuš*. — ^b *leci* wohl Passiv.

8 ^a *tarā* steht hier völlig in der Bedeutung von *إت* oder besser *آت*.

9 ^a *flān ézā* od. *tēcāza elhīt* X ist nach Hīt geritten OGL. — ^b *mihdāl hamīm*; *tihdal tamši balsagēl* OGL. — ^c *rīl* = *نعام* OGL.

10 ^a Ins Netz (*šbīce*) wird ein Gefäß mit Wasser gestellt. Der Vogelsteller *habbāl* steht hinter einer Mauer und zieht am Strick OGL. — ^b *dirbīl* Fernrohr OGL.

11 ^a *ingāl allēl mǧarrīb* = *ingāla* die Nacht hat sich (vor der Morgenröte) westwärts zurückgezogen OGL. Zu *aqlam* ist keine gute Erklärung vorhanden; es ist sehr gewagt, es als Elativ zu fassen.

12 ^a Sing. *mīrmīl*; eine Kamelin von den *meramīl*-Beduinen in Jemen, deren *šēh* *ab-errimāl* heisst; eine *ramaliye* ist dann auch das Kamel dieser Leute; sie ist theuer wie eine *zomanīye*, und gilt 400–500 *rīāl* OGL. Diese Erklärung ist wohl ganz zu verwerfen; *marāmīl* hängt sicher mit *armel* zusammen. Der Rawi fügte noch bei: *qēlāl ramla* = *allī mā tēhābīl* die man nicht trüchtig werden lässt.

13 ^a Mscr. *albadū*.

- 14 hišfin tēfarrad baḥhawā ṭajjib-alfā, min-nūre ḥadd-attarfe^a nūr-ālcanādīl.
 15 ēasir-redūfeh ēaššimārihe^a mijāl, šāb-ālḥašā min šāḥēbī siḥri bābil.
 16 lāmāhe ʔogbe-frāgahā ḡaddid-asmāl, ḡarḥī wḡāšī ḡāre beh ʔolla^a ḥābil.
 17 mil-lāmēni fi tēfij-allaṭfe^a mā zāl jinzaḡḡe fi mōḡate baḥr-attahāwil.

17

fard wāḥid luh šaḥībe waḥad^a hu wijāḥ zēmāniḥ ṭawil. ubaʔdēn darjō-buh
 šidḡānil-lūh uṭarridōḥ zānnah wūhi ḥaʔau ʔaljah uḡāzāt^b mēnūḥ mā ṭaḡdar
 tērūḥ ʔālēh. uḡāb-bah ḥalḡašide ješci ʔala šadiʔil-luh baʔzīlfi^c.

- 1 ʔazzī lēmin ḡafneh^a ḡifā nōm-ālislām, wulḡisme ṭawih^b-ālḥawā walḥijāmī^c.
 2 jā ḥefe tiʔci-blāḡij-ālḡāše dammām, walḡalbe ʔogb-ālizzē laddille rāmwi^a.
 3 min ḥaḡre min bazzēne fōḡ-ālmahā zām^a, ʔalēhe damʔ-ālʔēne jirw-ālḥijāmī^b.
 4 hišfin šēfā ḡišši^a bišāfihe mā rām, laššēne naʔl-ālḥūre darb-ālḥarāmī.
 5 obū mēḡādīlin jēdūsah baḥaʔdām, tiʔdi^a ḥawāfi riše ribd-ānnaʔāmī.
 6 uniglin bēḥinn-aššarfe walḥadde biḥ dām nūr-ālḡomar beh niʔtedi^a baʔḡdalāmī.
 7 wunwāḥedin^a ēaššine bašsadre zummām, mā maʔzēhinn-attīffe waḡt-ālfoṭāmī.
 8 ṭawih *bēḡadḡ ošbahe lah^a tiʔat-aʔwām, jisli ḥajālah ʔan ḡimīʔ-āl-anāmī.
 9 ḡarḥī tazajjō biḥ mēn-attarf-ālāḥkām^a, uḡallat maḥāwil^b-ālʔērib-ālmeḥāmī
 10 usallamt-alamre-lmim-balasrāre ʔallām, wadnēte min ʔūḡ-ārriʔab-ālḥēmāmī,
 11 waḡnaḥ ḡimāḥ^a-ālḡime min dirḡ-ālirḡām^b, aṭwāhe^c maṭwāḥ^d-ālḡufūr-ālḥērāmī^e.
 12 daḡm^a-ālmanāsim zōrahā tiḡle mergām^b, mā ḥasse baʔaʔdēne faḡḡa-lʔadāmī^c.
 13 mā fōḡah-illa-lküre wannatʔe wuḡlām, maḥdūbe^a maḡḡūzin jewaddī salāmī.
 14 riʔ-ānneḡā mišʔal-lāḡa^a mil-linā dām, ḡišš-ālʔodā ʔirʔ-ānnidā baʔddawāmī.
 15 firz^a-ālwaḡā mins-aṭṭaḡā^b mirs^c-ālazlām, ila-rḥā-lēmašḡul-ālḥēnūd ʔallegāmī^d.

14 ^a Mscr. *ṭarf*; *latīf* OGL.

15 ^a Zu *šimrāḥ* vgl. Excurs H.

16 ^a So Mscr.; vielleicht ist *غُل* Durst zu lesen; vgl. Note zur Übers.

17 ^a *latf latīf* OGL.

17

^a *aḥad* = *aḡām* OGL. — ^b *ḡāzet* = *mā ʔād tērīduḥ* OGL. — ^c Metrum Ṭawīl.

1 ^a Mscr. *ḡafne*. — ^b *ḥaddēlūl ṭawih-āddarb* = mager machen; *mīntqwi* = abgemagert, eingefallen; *nīūwa šār ḡīld uʔadm* OGL. I vielleicht für IV, vgl. 45, 2. — ^c *flān mēḥāimīn ʔala ḥāluḥ* X hat Sehnsucht nach seinen Leuten OGL.

2 ^a *rām* wünschen, zahm umgehen mit ... OGL. Unannehmbar.

3 ^a *zām ʔala ḥāda irṭafaz*; 1. Pers. *zīmt* OGL. — ^b Sing. *ḥāim* durstig OGL.

4 ^a *ḡašiš* vom Menschen, wenn er weder isst noch trinkt; ebenso vom Thier OGL. S. *ḡišš* V. 14. — ^b OGL. niemand sieht sie, sie sind staubfrei.

5 ^a *tiʔdi* = sie gleicht an Weisse, Reinheit OGL. Vielleicht ist aber *mēḡādīl* Subject.

6 ^a *niʔtedi nīndall* OGL.

7 ^a Mscr. *wunawā*.

8 ^a Mscr. *bēḡad ošbāḥ lah*; secundär *ošbā*. Man könnte wohl auch *bēḡadḡ-ošbā lahā* oder *bēḡadde-šbāḥ lah* lesen.

9 ^a *aḥkām* Plur. von *ḥakīm* OGL. — ^b *maḥāwil* Sing. *ḥīle* (sic!) OGL.

11 ^a *ḡimā*, *ḡima* zōl. Sie ist schlank und mager OGL. — ^b *riḡām* sagt man von Reittieren, die zwischen Schritt und Galopp gehen; *rōḡām* (?) antreiben OGL. — ^c Mscr.

- 14 خشف نفرّد بالهوى طيّب الفأل من نور خدّ الترف نور الفناديل
 15 كاس ردوفه كالشماريخ ميال اصاب الحشا من صاحبي سحر بايل
 16 لأماء عقب فراقها جدّد اسمال جرحى وجأشى جاره على هايل
 17 من لامنى فى طيبي اللطف ما زال ينزج فى موجات بحر التهاويل

17

فرد واحد له صحبة واخذ هو وآياها زمانا طويلا وبعدين دروا به صدقان له وطرّدوه عنها
 وهى حكوا عليها فجازت منه ما تقدر تروح عليه فجاب فيها ها القصيدة يشكى على صديق له بالزلفة

- 1 عزى لمن جفته جفا نوم الاسلام والحجم طاويه الهوى والهيامى
 2 يا حيف طقّ بلاجى الجأش دمام والقلب عقب العزالى الدلّ راى
 3 من هجر من بالزبن فوق المها زام عليه دمع العين يروى المحيامى
 4 خشف شفاء غشى باشافيه ما رام الى الشين نسل المحور درب المحرامى
 5 ابو مجاديل يدوسها بالأقدام تقدى خوانى ريش ربداء النعامى
 6 ونجل بهنّ الصرف والخذّ به دام نور القمر به تقدى بالظلامى
 7 ونواهد كالصين بالصدر زمام ما مزهنّ الطفل وقت النطامى
 8 توه بغض الصبا لها تسعة اعوام يسلى خيالها عن جميع الانامى
 9 جرحى تعيوا به من الترف الاحكام وقتل محاول القريب المحامى
 10 وسلمت الامر لمن بالاسرار علام وادنيت من عوج الرقاب الهامى
 11 وجناء جماها الجيم من درج الارجام اطواها مطواها الففور المخرامى
 12 دقواء المناسم زورها تفل مرقام ما حسّ بالعضدين فجماء العظامى
 13 ما فوقها الا الكور والنطع وغلّام مندوب منجوع يوّدى سلامى
 14 ريف النضاء مسقى لظا من لنا ضام غشّ العداء عرق الندى بالدواى
 15 فرز الوغاء منسى الطغا مرس الازلام اذا ارخى لمصفول الهنود اللجامى

tawāh vgl. N. b zu V. 1. — ^d *edlūl taṭwi ʿaddarb tektēzuh* OGI. — ^e *ḥarīme* Ort, den man passiert, ohne gesehen zu werden. *ilīrnu mazā halḥarīme = ḡannibu alwaṣr* OGI.

^{12 a} *daḡamt ḍufri* ich habe mir den Nagel beschnitten; *d. alḡalam* die Feder geschnitten, vom Querschnitt, also gestutzt OGI. — ^b *merḡām* (sic) kleines rundes Eisen, mit welchem der *wasm* gebrannt wird OGI. — ^c *zaḡām* werden hier wohl die Knochen der Beine sein.

^{13 a} Mscr. *nēḍib*; dieses passt jedoch nicht ins Metrum; vgl. 14, 14, N. b.

^{14 a} So Mscr.; viell. besser *misē laḡa*.

^{15 a} *firz fāris, ḍafir*; *firz* tapfer mit der Hand; *firzand* mit der Zunge OGI. — ^b *ṭaḡa fitne* OGI. — ^c *mīrs allī mā jinfaḡ* der nicht müde wird OGI. — ^d Mscr. *alḡāmi*; zu *lḡām* vgl. Excurs O.

- 16 ʕam rimmētīn fi ḥaddētih fōgāhā ḥām mūm^a-alḡanāḥe-mʕauwētīh baṭṭazāmī.
 17 ʕann-ʔaddawārib^a waddaṇas warridā šām^b, šiblin nišā mer-rūse gōmin ḥēšāmī.
 18 acrih salāmī ʔodde min baḡharam ḡām, au mā sazā wuṭṭāfe^a bard-almēḡāmī^b.
 19 au ʔodde mā taḡdr^a-alḡabāib^b baḡlūlām^c, au mā ḡamal winḡalle waḡl-ḡḡāmāmī.
 20 au mā nišā mim-baṭtet-ādām baḡarḡām, au taṛet^a-ḡbārūde min ʕaffe rāmī.
 21 ḡil wuṣṣ tēwarrā^a jā mēḡammaḡ bēmīl-lām naḡsī *minan ʕanhā^c-teḡadḡd^d-ḡḡalāmī.
 22 baṭṭal maḡlāzīmīh^a wʕan ʕiṣrētī šām, ʕāzōhe^b ʕal-lāmī ʕijāl-ḡḡarāmī.
 23 lō mā liḡā bī lāḡiīn baṣṣufa-ndām, waḡṣa^a-ṣṣaḡar dēm-ḡḡabājib rumāmwi.
 24 *ʕalā fērāḡah dāmērī tiḡle ḡammām^a, waḡḡūde jeḡriḡ min nawāḡil ʕadāmī.
 25 ʕaḡḡil bēraḡḡd-annaḡme lī fāḡḡerah ḡām^a, jaḡḡam mēḡall ennaḡʕe maḡfā ʕalāmī.

18

fard wāḡidin šāf-luh ḡorme wʕaḡēbīṭuh wʕoḡiz jēḡaṣṣelah baḡḡalāl wāla baḡḡarām uḡāb bah ḡaṣīde jeṣī ʕala ṣadīʕīl-luh^a:

- 1 ʕazzī-lēmīn ḡaḡnīh ʕan-annomē ʕazzāḡa, ḡammin wḡalīn^b ḡalle fīḡa baḡlāḡa.
 2 walʕābde jā sitr-ḡḡamāḡiḡe^a jeṣlāḡ dāḡā^b liḡā^c bah min sibājib dēwāḡā^d.
 3 ḡirwin ḡarīb-ḡḡile wazzēne maḡnāḡ, ḡāṣī ḡīmāl-ḡḡḡure ḡāfin^a ḡaṣāḡa.
 4 tēʕazzizū limril-liḡā dāḡe biḡṣāḡ, min ḡaḡre mij-jisriḡ bēḡirmis diḡāḡa.
 5 maḡlūle^a maḡmūlin bara-lḡāle waṣḡḡāḡ, walwā^b bēnāʕem ʕiṣbe ḡalbwī ṣiḡāḡa.
 6 liʕanne ṣāf-alḡoṣṣe maḡḡūme fi fāḡ, uʕāl-almēṣaffā^a ḡāḡibātīh šēfāḡa.
 7 udwāʕḡin^a niḡlin biḡinn-ḡṣḡam dāḡ^b, adūbe lā šift-ḡḡaḡaḡ fi ḡēḡāḡa.
 8 walḡadde barʕ-ḡṣṣēfe^a ṣaʕṣaʕ bēmīnṣāḡ^b, juḡī bēnūreh lā tēḡaṣṣāḡ ḡēḡāḡa.
 9 unwāḡēdin^a mā maṣṣēḡa-ṭṭīfle wauzāḡ^b, utrāibīn^c taṣbaʕ ʕazā min jarāḡa.

16 ^a *aymaq-lḡanāḡ atṭer*, Impf. *jūmi* nach oben und nach unten bewegen OGI.

17 ^a *dārib* عيب OGI. — ^b *šām tēšaiḡam* sich seiner Natur nach von etwas abwenden, enthalten OGI.

18 ^a *wuṭṭāf* so Mscr. Vgl. 15, 2. — ^b scil. *mūḡām ibrahīm*.

19 ^a Vom Wind *ḡḡawa jaḡri* oder *jēḡarri* = die Spreu fortfliegen machen OGI. — ^b *ḡabāib*, Sing. *ḡabūb* Wind OGI. — ^c *ōtim* = mache schnell. *ana ʕulamṣ ʕala ṣuḡli uḡadētuh* ich habe mich schnell an mein Geschäft gemacht und es zu Ende gebracht. *ḡḡōm mēḡabbah ūlām raywēḡu naḡdra* = heute weht er (der Wind *ḡawā*) stark; kommt, wir wollen worfeln! OGI.

20 ^a Mscr. *dāret*, Schreibfehler.

21 ^a *wurri-lī arūḡ laṣṣām* ich habe es für gut gefunden, es gefiel mir, nach D. zu reisen OGI. Vgl. 7, 10 N. d. — ^b Mscr. *min ʕanhā*. Die Conjectur ist nicht sicher. — ^c *taḡadḡēt naṣḡat, saʕalt* OGI. Unsicher; wohl kaum verhört für اتخذ.

22 ^a *maḡlāzīm* Diener OGI. Kaum annehmbar. Die Übersetzung ist nicht sicher. — ^b Mscr. *ʕāzōḡ abʕadōḡ* OGI.

23 ^a *ʕa* machen OGI. — ^b *abʕuṣb ḡadā rumām* zu kleinen trockenen Partikeln werden OGI. Vgl. N. a zu 112, 12.

24 ^a Mscr. *ḡamām*; Taube OÜ.; aber gegen das Metrum.

25 ^a *ḡām* = das Totenhemd OGI.

18

^a Metrum Ṭawīl.

1 ^a Mscr. *ʕāzāḡ*, vgl. 9, 2. — ^b Mscr. *ḡālī*.

2 ^a *ʕamāḡiḡ*: *ʕamḡūḡe* = „schöne Frau“ OGI. — ^b *dāḡa dā ʕābdi* OGI. Unsicher, vgl. § 85 m. — ^c *liḡā*; *jaḡḡi jēṣīb* OGI. Kaum annehmbar. — ^d Mscr. *idwāḡa*.

3 ^a *ḡāfin dāmīr* OGI.

- 16 كم رمة في هدته فوقها رام موى الجناح مقوته بالطعامى
 17 عن الذوارب والدنس والرداء شام شبل نشأ من رؤوس قوم حشامى
 18 أقرته سلامى عد من بالحرم قام او ما سعى وطاف بارض المقاي
 19 او عد ما تدرى الهائب بالاوام او ما اهل وانهل وبل الغامى
 20 او ما نشأ من بعثة آدم بالارحام او ثارت البارود من كفت رامى
 21 قل وش توذى يا محمد بن لام نفسى من ان عنها اتخذى العلامى
 22 بطل ملازيه وعن عشقنى شام قازوه عن لامى عبال المحرامى
 23 لو ما لقي بى لاقى بالصفاء انضمام ودعا الصخر ضيم الهائب رمامى
 24 على فراقها ضامرى نقل حمام والدود يقرض من نواحل عظامى
 25 عجل برد النظم لى فاخرها خام بهم محل النفع ملنى كلامى

18

فرد واحد شاف له حرمة واعجبته وعجز بحصلها لا بالحلال ولا بالحرام وجاب بها قصيدة يشكى
 على صديق له

- 1 عزى لمن جفنه عن النوم قزاه هم وحالى حل فيها بلاها
 2 والكبد يا ستر العاهيج بصلاه داءها لجأ به من سبايب دواءها
 3 غرو غريب الجبل والزين مجناه غاشى جمال المحور هاف حشاها
 4 نعززوا لامرئى لجأ داءه بجناه من هجر من يسرج بخرمس دجاها
 5 مدلول مجمول برى الحال واشقاه والوى بناعم عشب قلبى شقاها
 6 لكن صافى الحص منظوم فى فاه على المصطفى حاجبانه شفاها
 7 ودواعى نجل بهن السهم ذاه اذوب اذا شفت الغضب فى غضاه
 8 والمحد برق الصيف شعشع بمنشاه يوضى بنوره اذا تكشفت غطاءها
 9 ونواهد ما مزها الطفل واوزاه وترائب تسبى عزاء من براها

5 ^a *māḍlūl mā jalmās šī* (Perf. *limist*) sie beschäftigt sich mit nichts OGI. — ^b *alwa ezzaḥzḥ ebās* OGI.

6 ^a *mšaffa zaṣaḥl* OGI.

7 ^a Der Rāwi kannte bloss *adzag* Pl. *diṣg*, ohne *kuhl* schwarz. Mscr. *udaywā°*. — ^b *dāh* später in *tāh* verwandelt, und wohl auch darnach erklärt; *dāh fēlān* = *rāḥ* verloren gehen, *assaham jēdih* der Pfeil macht sterben OGI. Unsicher.

8 ^a Mscr. urspr. *bāridē šēf*; später *bāric* Blitz OGI. — ^b Mscr. urspr. *mmīnsāh*.

9 ^a Mscr. *unawā°*. — ^b *auzāh*; *fēlān auzā-bi šejjēlān šejjīn tēcīl* einem etwas schweres aufladen; *elḥiml jūzi albēšīr* die Last drückt das Kamel. *wuṣ mūzīk* (pl. *mawāzīk*) *zala halḥoṣē* was hat dich gegen deinen Willen zu dieser Liebe verleitet? Nomen *alwuza°*; auch III *wuṣ mūwāzīk tasbar bhalḡuffe* was nötigte dich mit dem Bote übersetzen? VI *atawāza zala hazīme* ich bin zum Fliehen gezwungen OGI. — ^c *tarāib*, Sing. *tērībe* der weiche untere Teil des Halses OGI. Das Wort ist bei alten Dichtern häufig.

- 10 hāf-ālhašā mīmbūz-ālardāfe hāšāh, maššūme beh min ḥisne maṛjaṃ gašāhā.
 11 čarnin tēlilin^a činneḥ-ālēle gaṭṭāh, miṭl-ālšošūme^b-mtaššēbin mil-lawāhā^c.
 12 ḥammj-ūsēgūmī^a wumtēḥāni bēfargāh, uhwāi^b wumnāj-anṭēwi fi ḥašāhā.
 13 jabū šēhāb^a absir bēḥāli fēazzāh, albēne mā lah šālēḥin^b mim-bēčāhā.
 14 abēi hawā ḥišfin šifin^a bēlāmāh, kiṭr-ālbičā lalēne jedni zamāhā.

19

wāḥid mēn-āhel brēde luh šedičín balgēšēzē^a ušāf-luh ḥorme rāš-ālgēšēzē
 ušōšigah ubazēt šladīcuh ālli bōbrēde gāšide urād-luh šadičuh ālli bōbrēde
 ḥam gāšide^b:

- 1 jā rakbe^a jā *mitrahḥēlīn-inniḡājib^b, jahl-annoḏā zūḡó^c-linā rūs-ālinḏā.
 2 tēsammēzū minnī ḡarājid^a ḡarājib, naḏifētīn hādāt^b min-aššadre tinḏā^c.
 3 naḏmin čima-ljāḡūte fi šafḥe nājib^a, naḏdin mēn-ālčifāne balḡajje^b ḥamdā^c.
 4 min mūlāzin ḥallāt dēmūzih sēkājib^a, ḥall-ālmaṭar min mirhišin^b fihe nōḏā^c.
 5 ḡāleh wēhū čid leh san-ālčile tājib^b, lā šakke mā jaḡri^c sal-ālabde jumḏā.
 6 jaḡri ḡēḏāh ūkulle šil-luh sebājib, wāllī rēsīm ballōḥe lā biḏde jigḏā.
 7 wumḥajjedeh^a ḡalbin leh-ālgajje šājib, aḥarre min ḡamr-ālgada^c fōge ramḏā.
 8 bašbābe ḡizlānin lēṭāfin^a rubājib^b, ḡirwin barā ḥālī bēzēnuh ila-ḡḏā.
 9 balšone^a mim-fargāhin-ālgisme ḏājib, walčabde min fičd-ālmēḥibbine tinḏā.
 10 waḏḏū ḡawābwi^a zide ḥazl^a arrēkājib, firz-ālwaḡā čān auwal-ālgēše ḡaḏḏā^b.
 11 mirwi šibā^a ḏāriš^b simiḥ^c-ālgalājib^d, allāh jēsāzid-leh bēdinjā^e ḥaḏḏā.

11 ^a *tēlil* dicht (von der Saat); opp. *ḥall* OGI. — ^b *šošūm* (oder *zūšm*) Plur. von *zašam* (sic) dicke Seile, mit welchen die Wasserbehälter aufs Kamel geladen werden OGI. — ^c *lawā*; *jaḥwin rūsēḥin* sie kämmen ihre Haare; *ṭamšit* OGI. Vgl. 53, 12.

12 ^a *sēgūm* oder *suḡm*; *fēlān mēsācēmin san-ālāčl* = *waḡzān mā jākel* = nicht essen können OGI. — ^b *uhwaj* Mscr. *uhwāi*.

13 ^a *kinjet šadičuh* OGI. — ^b *šāleh mašlēḥe* OGI.

14 ^a *šifūn*; ana *šifūn* (urspr. *šiffūn*) *bēḥalḡaraḏ* ich habe Verlangen nach dieser Sache; *allah jeḡtaš šēfātuk* oder *šaffek* Gott möge deine Absicht vereiteln OGI.

19

^a *alḡšēze* Dorf drei Stunden von Brede OGI. — ^b *Metrum Ṭawīl*.

1 ^a Mscr. *rakub*. — ^b Mscr. *mitēraḥlīnin niḡā*^c. — ^c *azaḡt rās annaḏū* Impf. *azūḡ*; Impt. *ziḡ* zurückhalten OGI.

2 ^a *ḡarājid ḡašāid* OGI. Zu 66, 34 wurde *ḡarājid* mit *elḥāci ezzēn, saiwālif* schöne Reden, Geschichten erklärt. Kaum annehmbar. — ^b *hādāt* طلعت; z. B. *hād* (Impf. *jehīḏ*) *alḡarād* erscheinen, auftreten von den Heuschrecken OGI. Vgl. 7 a. — ^c *auḡast* (viell. Schreibf. *auḡast*) *allahm battābḥ* ich habe das Fleisch ans Feuer gestellt, opp. *naḏētuh men-ālčidr* ich habe es aus dem Kochtopf angerichtet OGI. Vgl. V. 9 (sie fällt heraus OGI.). Unsicher.

3 ^a *nājib* ist bei den Wahhabiten der Mann, welcher beim Frühgebet (*šaṭāt alfaḡr*) die Leute zählt; die Namen der Fehlenden schreibt er auf ein Täfelchen (*šafḥ*). Diese Säumigen müssen Busse zahlen oder der Nāib reisst ihnen, wenn er sie später antrifft, ihre *čeffīje* vom Kopf. Die Verse stehen so eng aneinander, wie die Namen auf der Liste des *nājib* OGI. — ^b *ḡaj hawā, kēf*; ana *ḡawjān (ḡawēt) zala ḥalḥorme* verliebt OGI. — ^c *ḥamd* eine Art *šḡire*; die Kamele, welche davon fressen, kommen wieder zu Kräften (*albazir mibḥit raḡwēḥuh laḥmad jihmad*). Die Verse sind für die Liebe, was der *ḥamd* für das Kamel OGI. Unsicher.

- 10 هافى الحشا منبوز الارداف حاشاه معصوم به من حسن مریم غشاها
 11 وقرن ثليل كأنه الليل غطاء مثل العصوم متعب من لواها
 12 هتى وستوى وامتجاني بفرقاه وهواى ومناى انطوى فى حشاها
 13 يا ابو شهاب ابصر بجالى فعزاه العين ما لها صالح من بكاهها
 14 ابكى هوى خشف شفى بالأماه وكثر البكاء للعين يذنى عماها

19

واحد من اهل بريدة له صديق بالفصيح وشاف له حرمة راعى الفصيح وعشقها وبعث لصديقه
 الى بريدة قصيدة ورد له صديقه الى بريدة هم قصيدة

- 1 يا ركب يا مترحلين النجائب يا اهل النضاء عوجوا لنا رؤس الانضاء
 2 تسمّعوا منى قرائض غرائب نظيفة هاضت من الصدر تنضا
 3 نظما كما الياقوت فى صفع نائب نضدا من القيفان بالغى حمضا
 4 من مولع هلت دموعه سكائب هل المطر من مرهش فيه نوزا
 5 قاله وهو قد له عن القيل نائب لاشك ما يجرى على العبد يمضا
 6 يجرى قضاة وكل شىء له سبائب والى رسم باللوح لا بد يقضى
 7 ومهبطه قلب له الغى صائب احتر من جمر الغضا فوق رمضاء
 8 بأسباب غزلان الطاف رباب غرو برى حالى بعينه اذا اغضى
 9 بالعون من فرقاها الجسم ذائب والكبد من فقد المحبين تنضى
 10 وأدوا جوابى عيد هزل الركائب فرز الوغاء كان اول الجيش جضا
 11 مروى شبا ذارع سميع الغلائب الله يساعده بدنيا حظا

4 ^a *ilā dallat tamtir nēgūl dallat taskub* es giesst fortwährend; *hēdūmi tēsākab mēn -ālmatar* meine Kleider tropfen vom Regen OGI. — ^b Mscr. *mirihišin. mirhiš Pl. marahiš* (sic); *arhašat hak-assaḥābe zala-lbašra* die Wolke dort hat sich über Bašra entladen OGI. — ^c *nōda barj* OGI. *nōd* ist Inf. vgl. 34, 8.

5 ^a *ēl* قصيد OGI. — ^b *ēid leh tājib* er ist seit lange *mēbattil* = zurückgekommen OGI. — ^c *juḡrī*, ist hier und im Folg. das Passivum beabsichtigt?

7 ^a *ana haijaḏt allī bēšadri* äussern, aussprechen OGI.

8 ^a Mscr. *altāfin*. — ^b *rubājib* zahm OGI.

9 ^a *baḷzōn inh-āmṭarāt* gut, dass es nicht geregnet hat, *baḷzōn in-šaijaft zala-lzūbre* gut, dass ich nicht zu spät übersetzt bin.

10 ^a *hadḏelul hazlān* Plur. *hazl*; *harrēcūb hazla* syn. *taḷfān* abgemagert, ermattet OGI. — ^b *gaḏḏ* einen verworrenen Ton von sich geben, bei einem Überfall, bei der Flucht u. s. w. OGI.

11 ^a *šibā* Plur *šibājā*; man sagt vom Schwert: *šātir* (auch mit *t* gehört) = scharf, opp. *dātir* stumpf; *taḷm* = Scharte; *matlūm* schartig OGI. — ^b *dāri* طويل OGI. — ^c *saḡḡ* oder *simiḡ zād* OGI. Dies passt hier nicht: sehr ansprechend ist *سميع* oder *سميع* in der Bedeutung „zierlich“; vgl. Stumme, TTB. S. 143. — ^d Sing. *galab* vgl. Excurs P. — ^e Mscr. *bēdinjā* vgl. § 185 f.

- 12 ḥēteh lēmīn šābih mēn-ālbīde šājib, jāfzaḥ lēmim-ūbih nāgid-ālbēne ʾaddā.
 13 wibādirih^a bimḡarābatin^b ʾagājib, jābrid ʾan-ālmāftūne nārin talāddā.
 14 ʾallī sarad^a ḥālī fērāḡ-āḥabājib, uḡwārēḥī min šidde fargāhe marḡā.
 15 jabā fahād ʾagḡil-bēridd-arrēkājib, wurdūde ʾifānil-lifānnik ʾala-ḡdā.

20

- 1 ḥajj-ālcītab ʾallī bēh-āḥibre dājib^a, ḥajjih^b ʾadaḡ mā sāḡat^c-akwār-āḡindā.
 2 ō ʾidde mā ḥazz-āḥawaḥ ḡaddawājib^a, ʾu ḡallow-ālmāhlūḡe naḡfin wfarḡā.
 3 ʾu ʾodde mā kāl^a-āḡmalāk^b baḡḡahājib, ʾu naḡze^c raḡḡin fī ʾajāzah^d wḡaḡḡā^e.
 4 ʾu halle wāḡḡlin ḡablēh-āḡhadde dājib, wuḡdarre wanwar baḡḡahar nabt-āḡarḡā.
 5 ʾu ʾodde mā fōḡ-attarā min ʾagājib, ʾu mā šaḡḡa^a lillāhe ḡarfin wma-ḡḡā.
 6 ḡarḡibin-āḡlā min ḡalīb-āḡzarājib^a, *ila-ḡḡanne^b fī rōḡin^c ʾu ʾašḡan bēḡamḡā.
 7 baḡlī lifāni^a-mfāḡalin baḡḡarājib, ḡaḡḡin šērīfin ʾondnā leh mēḡḡāḡā.
 8 in ʾāne ḡaḡcī min ḡuwāl-ḡḡawājib, ḡisfin barā ḡalik baḡēneh ʾila-ḡḡā,
 9 fanā mēn-āḡnāsiḡ ḡērūḡi ʾaḡājib^a, wāḡḡabde ʾinnah fōḡe fāḡin^b tēraḡḡā^c,
 10 min wārid^a-āḡmaḡḡūle šāf-attarājib, šifḡeḡ wuhū ḡimḡaddalāḡih jēḡiḡḡā^b.
 11 jāḡūi win-šāf-āḡḡadab ʾanni^a ḡājib, jēḡide ḡēḡi kille mā ḡilte ḡaḡḡā.
 12 jā rācībin min ʾondnā fōḡe šājib, šarāriin^a min sāse ʾērāt-āḡindā.
 13 jīšbih lēbittīlin^a ḡadāḡh-āḡhabājib, ila-ḡbal lēḡibbāt^b-āḡmahāḡir^c jēḡiḡḡā^d.
 14 ʾalēhe mīm-ūmahūbe^a ḡaddauwe ḡājib, jāḡḡil nibā raḡḡi fēḡirah tēḡaḡḡā.

13 ^a Mscr. *wjibā*. — ^b *mḡārāḡ* eng aneinandergereiht OGL.

14 ^a *sarad* sieben ist bagdadisch; der Bed. sagt نخل. Aber doch auch *haddētūl minsarḡḡētīn ḡalāḡ* = *wāḡzāne* angegriffen OGL.

20

^a Dieses Gedicht ist die Antwort auf das vorhergehende. Metrum Ṭawīl.

1 ^a *ḡāb ḡwahāl ʾalā ḡidmi* der Koth ist auf meinem Kleide getrocknet; Impf. *jēḡḡūb*; auch vom Boden sagt man *ḡāḡat* = *jāḡbēḡat* trocken werden OGL. Vgl. V. 4. — ^b Mscr. *ḡajji*. — ^c *elkūr jēsūḡ* = *jēḡizz* der Sattel bewegt sich hin und her, z. B. wenn die Gurte nicht mehr stramm angezogen (*ēḡrībe*), sondern schlaff (*ruḡwe*) sind, etwa in Folge davon, dass das Thier mager geworden ist OGL.

2 ^a *ḡawābe* Gipfel eines Baumes oder Strauches OGL.

3 ^a *kāl*; *elēl etḡaḡḡir* OGL. — ^b scil. *mikājil* OGL. Wahrscheinlich ist dieses Wort volksetymologisch mit *kāl* (bez. dem Partic.) zusammengebracht! — ^c *naḡz*, Impf. i, *nēziz erraḡd* das Ertönen des Donners, wenn er entfernt ist; *jēḡḡiḡ erraḡd* (*jāḡḡ*) wenn er nah und laut ist OGL. — ^d Mscr. *ʾajjāzah*. Wahrscheinlich = Plural *fizāl*. *zēz ʾalēirba* der hintere Theil des Wasserschlauches, an dem der Öffnung (der *ḡalḡa*) entgegengesetzten Ende OGL.

5 ^a *šaḡḡa* ausgucken nach, auch in der II. Form OGL.

6 ^a *zarājib*. Sg. *zarīb* edel, durch Paarung veredelt; *ahl naḡḡ jēzarribūn ʾalbēzārīn* sie lesen edle Thiere zur Paarung aus. Auch von Menschen gebraucht OGL. Vgl. 35, 7. — ^b Mscr. *ilāḡḡan*; aber OGL.: *ḡaddētūl tēḡaḡḡi* es weidet den Vormittag (*ḡlmēḡaḡḡā*) über. ^c *rōḡ* eine Pflanze OGL.

7 ^a Im Mscr. ist eine leise Schärfung des *f* von *lifāni* angedeutet, die jedoch dem Metrum nach unstatthaft ist. OÜ.: „ihm, der mir ein zweigliedertes Gedicht geschickt hat.“ *lifā* muss als trans. gefasst werden, vielleicht für die IV. Form.

9 ^a *ḡaḡīb* von der Wunde (*ḡwāb*) = *ēḡjid* stark, schwer; *ḡaḡabt bēḡḡān* ich habe ihm eine tiefe Wunde geschlagen OGL. — ^b *fāḡ*, Pl. *fīḡān*, Sing. auch *fūde* Holzblock, auf welchem Holz klein gemacht oder Fleisch in Stücken gehauen wird OGL. — ^c *el-ḡaḡḡāb jēḡḡ ellēḡāme* er klopft das Stück Fleisch; es bleibt dabei ganz (*bēḡamdetah*), kann aber

- 12 حيثه لمن اصابه من الييض صائب يفرع لمن به ناجد الين عضمًا
 13 ويادره بمقاربات عجائب ويبرد عن المتنون نارا تلظى
 14 الی سرد حالى فراق المحائب وجوارحى من شدّ فرقاء مرضى
 15 يا ابو فهد عجل بردّ الركائب وردود قيفان لفنك على الضاء

20

- 1 حتى الكتاب الی به المحر ذائب حيا عدد ما ساجت اكوار الانضاء
 2 اوعدت ما هزّ الهواء للدوائب او صلوا المخلوق نفلا وفرضا
 3 اوعدت ما كال الملائك بالسحائب اونزرد في عيازا وجضا
 4 او هلّ وبل قبله الخدّ ذائب واخضرّ وانورّ بالزهر نبت الارضاء
 5 اوعدت ما فوق الثراء من عجائب او ما شخص لله طرف وما اغضى
 6 ترحيبا احلى من حليب العرائب ضحّنّ في روض وعشّن بممضا
 7 بالی لفانى مفاصلا بالغرائب خطأ شريفنا عندنا له مقاضى
 8 ان كان تشكى من طوال الذوائب خشف برى حالك بعينه اذا اغضى
 9 فانا من اجناسه جروحي عطائب والكبد كآتها فوق فاص نرضى
 10 من وارد الجدول صافى الترائب شفته وهو لجدلّاته يقضا
 11 يا اخى وان شاف الغضب عنى غائب يزيد غيظى كلّ ما قلت غضا
 12 يا راكبا من عندنا فوق شائب شرارى من اساس عبرات الانضاء
 13 يشبه لتبيل حدته الهائب اذا اقبل الى غبّات المخاطر بمجضا
 14 عليه من مهوب لا الدوّ هائب ينقل نبا ردّى فاخيرها نفضى

nachher desto leichter zerschnitten werden. *sadaḥ* (Impf. a) *addebīḥe* das Schlachtvieh zum Schächten hinlegen, *ḏabāḥah bissiḥīn* schächten; *kašš* (Impf. i) *adḏam* auslaufen (Blut); dann sagt man vom Schlächter *jaṣlaḥah, jēšīḡ* (sic) *baṭnah, jaṣṣerah*, die Gedärme herausnehmen; *jēgattazah* in Stücke schneiden OGI.

10^a Mscr. *ward* = *wārid* OGI. Vgl. 10, 4. — ^b *algadd* das Aufknöpfen der Haarsträhnen; *jēgīdḏ aljēdājil jēfill rāsah*. Ein anderes Verbum ist *gadd*, wenn man sagt *naḅ nēgād zala halzarab* wir wollen bei den Beduinen hier einkehren, um zu übernachten OGI.

11^a Mscr. *zann*.

12^a so Mscr.; *šarārīn* Kamel der *šarārāt* südlich vom Ḥaurān OGI. Nicht sicher.

13^a *bittil maṣṣab annār* Dampfschiff OGI. Viell. überhaupt Schiff. — ^b Mscr. *gibbat. gibbe* Strudel: auf dem *šatt* = *sōre* OGI. Vgl. jedoch 30, 2 N. b. — ^b Schmutzblatt *maḥāṭir* = Gefahren OGI. — ^d *hoḏḏu rūḥakum nēbi namši* = *istazgīlu* sputet ench, wir wollen aufbrechen; *ḥaḏḥaḏ rūḥuh* in demselben Sinn OGI. Hier nicht besonders passend.

14^a *māḥūb* so Mscr.; das Metrum erfordert *ā*; hocharab. مَكُوب. — ^b In *ladḏay* (so Mscr.) möchte man ein negatives *lā* suchen, was gut zu V. 15 b passen würde. Sollte 14 b und 15 b mit einander zu vertauschen sein? In der Übersetzung ist dies versucht, da andere Auswege noch schwieriger erscheinen. Unsicher.

- 15 *jūsil*^a *naḍīfāt-ālbijūt*^a-*alḡarājib*, min hū lēša**z**bāt-*ālmawārid* jēhiddā^b.
 16 jā lēte jā *ēāfil-gēmīz-ānnawājib*^a, lā tirtēhib nōbek^a *zala-r-rāse* jīgḡā.
 17 labbēke *ēān-āssōge*^a *jird-ālhabājib*, fanā lēmangūd-*attēlilāt* araddā^b.
 18 arbiš lēšāf-*alḡadde* *ḡāl-ālgālājib*, āllī fērāḡeh *jaḡbbēd*^a-*arrūhe* ḡabdā.
 19 fin *ēāne* raddat^a *laḡdāhā* *baḡšašājib*^b *falgōge*^c mā *jillḡāḡ* *ilā zāde*^d *faḡḡā*^c.
 20 *tammāt* *wudā* *mēsūre*^a *radd-arrēkājib*^b, *wassinnet*^c-*attaslime* *warradde* *farḡā*.

21

wāhidil-luh ḡorme ṣadīcētīl-luh waḡad hū wijāh ḡamsē sēnīn janām
 zondah mn-*ālmḡarrib*^a *ila-ššubḡ* ubazd *alḡamsē* sinīn *tēḡauwēzat* uḡadāt *ibn*
zammīl-lah uḡāzat *mīn* ṣadīcah *ankērētuh* uḡāb-bah *halḡašide*:

- 1 *ālbārēhah* *wānnēte*^a *walbāle* *šēnā*^b, *wannāt* *zadimin* *šāfe* *dēm-errufāḡeh*.
 2 *au* *wānnīt*-*allī* *biḡ* *šawābin* *miēinā*^a, *mašbūbētīn*^b *ḡabbat*^c *daḡa-lkōne*^d *sāḡeh*.
 3 *abēi* *wahell-āddamze* *mitl-ālhazīnā*^a, *walḡalbe* *mīn* *dēm-āllajāli* *ḡērāḡeh*^b.
 4 *zala* *ḡalīlīn* *baḡhawā* *mibtilīnā*, *zabtīn*^a *mēsallīnī* *bēḡilw-āllibāḡeh*^b.
 5 jā *mazeḡ*-*allah*^a *min* *zēdābīḡ* *ruwīnā*, *uḡḡabte* *baḡcaff-ālmēḡḡasāb* *ḡelāḡeh*^b.
 6 *ubitnā* *bēsāzāt* *aḡḡarāb* *bāḡēḡīnā*^a, **il-ēne*^a *nūr-āššubḡe* *bān-inšēzāḡeh*.
 7 *wilā* *baḡēt* *aḡḡor* *jēḡūl* *ālhādīnā*^a, *zāḡḡīl* *tarā* *mā-lī* *bēfarḡāke* *ḡāḡeh*.
 8 *waljōme* *minēirn-ālhēbājib* *zālēnā*, *mistālēfil-līh* *min* *danājāhe*^a *zāḡeh*^b.
 9 *ilā* *sājīlik* *zannā* *fēḡīl-līḡ* *ḡadēnā* *waḡḡīn* *walā* *nīswā* *zēnādīn* *bēbāḡeh*^a.
 10 *mā* *zāde* *lī* *ḡēr-ālbēcā* *walḡanīnā*, *zala-lzaša-mšī* *zōḡbe* *hāk-addajāḡeh*^a.

15 ^a Der Rawi erklärte *jūsil* mit: er gelangt; *bijūt* als Zelte; wahrscheinlich ist *jūsil* als Form IV und *bijūt* als Verse zu fassen. — ^b *ana ḡaddēt moḡ mārāḡīn fēlāne = nazaltah ušīribt minnah* ich habe das Wasser dieses und dieses Tränkplatzes aufgerührt OGI.

16 ^a *nōb* Pl. *nawājib zāze* Bedürfnis OGI.

17 ^a *sōḡ*; *ana sigt zala flāne*; *siḡāḡ ḡāhāz* Aussteuer OGI. — ^b Mscr. *adḡēlīl ataradda* ich schliesse Friede mit . . . OGI; nach Sinn und Metrum unannehmbar. Man erwartet statt *aradda* das Activum. Der Schluss des Gedichtes ist nicht klar; die Übersetzung nur ein Versuch, ihn zu deuten.

18 ^a Mscr. *jaḡubḡ*; *rūḡī āljōm maḡbūde = mā-lī kēf* OGI. Unannehmbar.

19 ^a *radd* mit *lē* = darauf ankommen, *tēḡūl-lī zōbir zalaḡīḡi bēḡaššōb*, *aḡūl-lek ālgāsr maḡḡūz*, *tēḡūl-lī zōber baḡḡuffe*, *aḡūl-lak er-raddat ālguffe ma zōber* — du sagst zu mir: „Komm zu mir auf das diesseitige Ufer!“; ich sage zu dir: „Die Brücke ist abgebrochen“. Du sagst: „Setze in einem Bote über!“ Ich sage: „Wenn es auf ein Bot hinausläuft (d. h. wenn es nicht anders geht, als mit einem Bote) so komme ich nicht herüber“ OGI. — ^b *ḡašōib* Sg. *ḡašb*. — ^c *ḡōḡ* Füllen, das noch nicht geritten ist (unsicher), auch von einem Mann = *mā zanduh adḡab* OGI. — ^d *zād*; *ila zād maḡntē bēmzāwēnān lēš tēḡī mēzī* du hilfst ja doch nicht, warum kommst du mit (OÜbers.: zu) mir? OGI. — ^e *faḡḡat adḡēlīl inhāzimūt* den Reissaus nehmen OGI.

20 ^a *mēsūr mōḡūd* das Vorhandene OGI. — ^b *rēkājib* Reiter OGI; die Form ist vielleicht bloss des Reimes wegen gewählt. — ^c sic. Wahrscheinlich ist *wasinnet* zu lesen. Unsicher.

21

1 ^a *wānn*, Impf. *jūwin* stöhnen OGI. — ^b *šēn mētēcāddir* getrübt OGI.

2 ^a *miēin* oder *mtamaḡēcin* tief gehend, von der Wunde. Von einer Kugel, die bloss die Haut streift, sagt man *ḡālīje* OGI. — ^b *mašbūba* = gegossene Bleikugel. *šabbēt arrēšāš baḡḡālab* (d. h. *baḡḡālab*) *zala baḡn-attifaḡ* ich habe die Bleikugel in der Form nach der Weite des Flintenlaufes gegossen OGI. — ^c *ḡabbat ksārat* OGI. — ^d *ālkōn ālmēzāraḡ* Handgemenge OGI.

- 15 يوصل نظيفات البيوت الغرائب من هو لصعبات الموارد بخضاً
 16 يا ليت يا كافل جميع النوائب لا ترتهب نوبك على الرأس يقضى
 17 ليك كان السوق برضى الحبايب فاننا لمنقوض الثليلات أرضاً
 18 ارخص لصافى الخدّ غالى الجلائب الى فراقه يقبض الروح قبضا
 19 فان كان ردت لأخذها بالفصائب فالغوج ما يلحق اذا عاد فضاً
 20 تمت وذا ميسور ردّ الركائب وسنة التسليم والردّ فرضاً

21

- واحد له حرمة صديقه له واخذ هو وآياها خمس سنين ينام عندها من المغرب الى الصبح وبعد
 الخمس سنين تزوجت اخذت ابن عم لها وجازت من صديقتها انكرته فجاب فيها ها القصيدة
- 1 البارحة آتيت والبال شينا آتة عديم شاف ضمير الرفاقه
 2 او آتة الى به صواب مكينا مصبوبة جيت ضحا الكون ساقه
 3 أبكى وهلّ الدمع مثل الحزينا والقلب من ضمير الليالي حراقه
 4 على خليل بالهوى مبتلينا عبت مسلّيني مجلو الآباقه
 5 يا معفى الله من عذابه رويانا وقضبت بالكف المحاسب حلاقه
 6 بتنا بساعات الطرب باجمينا الى ابن ان نور الصبح بان انشعاقه
 7 واذا بغيت اظهر يقول الخدينا عجل ترى ما لي بفرقاك طاقه
 8 واليوم منكر المحبب علينا مستألف له من دناياه عاقه
 9 اذا ساء لك عتاً فقل له غدينا وطأً ولا نسوى زناد بياقه
 10 ما عاد لي غير البكاء والمحنينا على العصا امشى عقب هاك الدياته

3 ^a *ḥazīn* einer, dem ein Angehöriger gestorben ist OGI. — ^b Mscr. *ḥrāgeh*; der Rawi erklärte das *eh* dieser Form als durch den Reim hervorgerufen; *alḡḥāwe šāret ḥrāḡ = iḥtēriḡat* der Kaffee ist verbrannt OGI.

4 ^a *zabt* fem. *zabte lozbije, tēwālif šāḥēbah*, lustig spielend OGI. — ^b *flān lubé*, fem. *lubēeh allī tēsānuh tajīb, jētēlattaf* freundlich kosend OGI.

5 ^a Mscr. *ja mazēf allah* o um Gotteserbarmen (sic) OÜ. Vielleicht eine Form *مَعْفَى*. — ^b Mscr. *ehlāgeh*.

6 ^a Mscr. *ilēnin*.

7 ^a *ana uflān ḥdanna*, ebenso VI wir pflegten vertrauten Umgang *tēwālīfnā* OGI.

8 ^a *ḡanājā* Sing. *dīnī* verwandt; *flān jadnī-li* OGI. — ^b *zāḡe* unnützes Möbel, Überbein; jemand der nichts leistet OGI.

9 ^a Mscr. *ēbbāḡe. bāḡe* das kleine Säckchen, in welchem sich die Utensilien zum Feuerschlagen befinden: der *zinād* Stahl, der *ṣulbūly* Feuerstein, die *ēqdḡe* die von einem Strauch genommenen flockigen Fasern, welche man in Brand setzt. Die Beduinen und Fellahen im Hauran gebrauchen zum Anzünden, als *ṣūfān* (vgl. Dozy I 852) *nībīr* abgängiges Holz von der *sindijān*-Eiche; im Neḡd nennt man einen flockigen Holzstoff, der zum Anzünden dient, *ēqdbe*.

10 ^a *dajāḡe* Wohleben, Fröhlichkeit; *dēḡān* einer der guter Dinge ist, wohl lebt OGI.

22^a

fard wāhid šāf-luh ḥurme waḥadet^b sinētēn mēšaḡlētīn ḡalbuḥ wāla tēḥāššil luh, ukil lēlētīn jēdigḡē ḡhāwē^c ila-ššubḥ mā jēnām min mēḥabbīḥ halḥurme uḡāb-bah halḡašīde:

- 1 *jā-lēḡalbin^a kille ma-ltamm-aḡāšfāḡ^b, min zām-aḡauwal biḥ dawācīce^c waḡfūḡ.
- 2 jēḡāhid ḡēnūdin^a fī sawāḡīḡ^b aḡatrāḡ^c, *ujikšaf leh^d-asrārin kitāma ḡēšandūḡ.
- 3 il-aḡḡanne^a lih^b tidkār-aḡaḡbābe wuštāḡ bālih wḡaffe^c-bhātēriḥ ḡari^d-aššōḡ,
- 4 ḡarrābte lī^a min ḡājet-aḡbunnne mā lāḡ, baḡaḡfē sāfiḡā^b an-aḡadfe^c mānsūḡ^d.
- 5 iḡmiš talātīn^a jā nēdimī zālā sāḡ^b, riḡah zālā ḡamr-aḡadā jaḡdaḡ-aššūḡ.
- 6 ḡadrake^a wānniḡeh^b wbālik waḡaḡraḡ, wašā^c tēšire bāḡḡel-aḡḡamše maḡfūḡ^d.
- 7 ilā-šfarre lōnah ḡumme baššat^a baḡozrāḡ^b, ušarat ēima-ljāḡūte jaḡrab leh-almūḡ,

22

^a Das Gedicht findet sich auch in Cod. H III fol. 46² und wird daselbst dem Dichter *muḡammed el-kādī* zugeschrieben. Die Überlieferung bei H ist in vielen Punkten besser, als die Muḡammed el-Effendis; es konnte daher einmal der Versuch gemacht werden, den Text von H (der übrigens genau nach dem Manuscripte abgedruckt ist), der deutschen Übersetzung zu Grunde zu legen; dagegen sind die Noten natürlich beim Transcriptions-texte belassen worden. Auch die Reihenfolge der Verse bei H verdient wohl den Vorzug. Das Verhältniſ der beiden Texte ist folgendes:

H	S	H	S	H	S	H	S
1—8	1—8	13	10	18	16	23	20
9	fehlt	14	11	19	17	24	21
10	12	15	14	20	18	25	23
11	13	16	15	21	fehlt	26	24
12	9	17	fehlt	22	19	27	25

^b Mscr. *waḡadeḡ* (sic). — ^c Über Kaffeebereitung s. Excurs Q.

1^a Mscr. *jā mil ḡāl*. *ja min lḡalbin = jetezazziz ḡalbuḥ* OGl. *يا مَنْ* ist sicher; aber *lḡalbin* unsicher. *له قلدت* darf man aus metrischen Gründen kaum annehmen. — ^b *šifaḡ* Abendrotwolke OGl. — ^c *dākūk*; *dawācīc zarab* = Spuren eines *gazū*; hier sind die *dawācīc ḡawāḡis* Gedanken, die sich jemand macht, besonders auch Wünsche, die j. hegt, man sagt: *jehōḡis baḡtūs* er wünscht, er hätte Geld OGl.

2^a Mscr. *ēḡnūdin*. — ^b *mashūḡ* = viel begangen, vom Weg; aber auch *šagaḡan essāzi* der Bote ist an mir vorübergegangen, während ich an der Stelle blieb OGl. — ^c *ḡariḡ* Pl. *atrāḡ* oder *ḡawāriḡ* OGl. H *السحاق* verständlich. — ^d Mscr. *ujikšaf ḡlhu*. Vgl. H.

3^a *zām zālaj wuḡaz riḡli* die Wunde an meinem Fuss brach wieder auf; *oḡḡann* sich losreiſsen, vom Pferd OGl. Hier unpassend. Bei H wohl ein Schreibfehler statt der Lesart des Mscr. — ^b In H, V. 3 b findet sich der Übergang von der 3. Pers. zur ersten; es wird jedoch in Rücksicht auf die Übereinstimmung der Manuscripte besser sein auch noch in V. 4 in *lih* das Suffixum der 3. Person beizubehalten und alles auf den *مَنْ* von V. 1 a zu beziehen; natürlich meint der Dichter sich selbst. — ^c *ḡaffe bhātēri*; *ḡā bēbāli*; *ḡaff aḡjab* convenieren OGl. — ^d *ḡari* was einem einfällt. *atrēt sair tēcāllamt buḡ* ich brachte die Rede auf Sair OGl.

4^a Mscr. *lih*, d. h. dem *ḡulām* OGl. Vgl. dagegen N. b zu V. 3 — ^b H. *عاذيبها* unverständlich; daher nach S. übersetzt. — ^c *zadf*; *ana naḡḡēt elḡhawe* ich habe ihn gereinigt; man legt eine Portion in die zu einer Höhlung verbundenen Hände und schüttelt sie; dann fliegen die Hülsen *kšūr*, der Staub *trāb*, die Stiele *zūdān*, was alles *zadf* ist, fort OGl. — ^d *ana naḡḡāt attamr*, *albēzarīn*; *zozalt azzōn šanaḡ waššēn šanaḡ* ich habe das Gute auf eine Seite, das Schlechte auf eine andere gethan OGl.

5^a scil. *talāt ḡabhāt* OGl. — ^b *zālā sāḡ waḡde warā waḡde* OGl.

8 *uzattat*^a *bərihin fādēhin fahirin fāg*, *lā zambarer-riḥah baḷanfāse maṣṣūg*,
 9 *iḥṣah*^a *bēdallat mūlazin*^b *ćinnēhā sāg*^c *baḷlūrētīn maṣṣūbētīn*^d *tigle ġirnūg*^e.
 10 *ḥallah tēfūḥ ūrāzi-alkēfe*^a *jištaḡ*, *ilā tuḥaḥ*^b *lah ġōharin*^c *ṣaḥ-leh-addōg*^d.
 11 *ṣēḡarin gumūrah*^a *ćalḡawāhir baḷirmāḡ*^b, *wukbārēhā ṭāfiḥ*^c *ćimā ṣāfi*^d *al-mūg*.
 12 *zillah*^a *zala waḍḥan*^b *lahā ḥamset-arnāḡ*, *hēlin wmismārin baḷasbābe maṣṣūg*.
 13 *maṣ zaṣfērānin waṣṣumaṭri*^a *ila-nsāḡ*^b, *riḥū mēza-lambar zala-ttāḡe*^c *maṭbūḡ*^d.
 14 *ila-gtima*^a *hādā whādā bētīfāḡ*, *ṣubbaḥ ćefit-al-ōḡe*^b *zan kille maḥlūḡ*,
 15 *bēfiḡāle ṣinin ṣāfiin*^a *zanh-aler māḡ*^b, *jiḡri*^c *wkirsijih*^d *ġēdānin*^e *lēmaṣṣūg*.
 16 *ṣāḡlin ġara*^a *lfiḡāleṣubḡih*^b *ćimā raḡe*^c *dammin bēḡalbin wimmēzi*^d *minhi moṣlūḡ*^e,
 17 *ḥamrin ilā minnih tēsāḡa*^a *baḷarjāḡ*, *zalehe mim-mā*^b *ṣāfiḡ-alwaḗde maḍfūḡe*.

6 ^a *ḥadrāk bāḡik* OGI. — ^b Mscr. *waṣṣūje*. — ^c *ana ṣaḥēt lēṣuḡli* ich habe aufgepasst OGI. — ^d *maṭfūḡ* übereilt; *ḥāci maṭfūḡ* allzuschnelles Sprechen; opp. *rēkade* Langsamkeit; *ana tarakkadt* OGI.

7 ^a *ġildi alġōm ġibiṣ zaraḡ* meine Haut lässt heute Schweiß ausströmen OGI. — ^b Mscr. *baḷṣarāḡ*; *alġahwe tēzaraḡ* *jeṭlaz minnah dihn* OGI.

8 ^a *zatt*, Impf. *ġēzōtt* sich verbreiten OGI. Vgl. 105, 2, N. a.

9 = H, V. 12. H V. 9 wäre etwa zu transcribieren: *kubbuh bēniḡrin ġesmēzuh kulle miṣtāḡ*, *rās-alhawa ġatrab ilā duḡḡe(?) bilfiḡ*. — ^a *ḥaṣēt alġhawe baḍḍalle laḡamtah* ich habe das Kaffeepulver in den Topf geschüttet OGI. H *زله* s. V. 12, N. a. — ^b scil. *mūlazin baḷkēf*. — ^c *sāḡ* Körper OGI. — ^d *maṣṣūba* = aufgestellt; zur Zierde? H *مربوبة* unverständlich; kaum = wohlgehütet. — ^e *ġirnūḡ* ist nach dem Rawi ein ganz weisser Vogel, von der Grösse eines Huhns, essbar; er hält sich im Sommer auf den Palmen auf.

10 = H, V. 13. — ^a H *الكفيف* ist Schreibfehler. — ^b *tuḥaḥ* Impf. *a* oben aufkommen von etwas, das untergesunken war OGI. — ^c *ġōhar alġhawe dihn* der dicke Schaum, von dem sich ein Teil (*ṣibrāḡ*) am Rande des *fiḡān* ansetzt, wenn der Kaffee eingegossen ist OGI. — ^d H *لوق* Schreibfehler.

11 = H, V. 15. — ^a *ġumūr* Schaumkügelchen wie *جد* OGI. Wahrscheinlich sind die auf dem Kaffee schwimmenden Augen gemeint. — ^b Mscr. *baḷērumāḡ* im Ansehen OGI. Unsicher. — ^c In H ist der Artikel zu streichen. — ^d *ṣāfi* das Gelbe(?) OGI.

12 = H, V. 10. — ^a *ana zallet alġēhawe* ich habe den Kaffee in die *dallet elbhār* übergossen OGI. — ^b *waḍḥan*, l. mit H *waḍḥā* weissglänzend OGI.

13 = H, V. 11. — ^a *ṣumaṭri zibād* OGI. Nach mündlicher Mitteilung Wetzsteins auch *شَمَطْلِي*. — ^b *insāḡat* (sic) *riḥū sāḡatna arriḥ* der Duft stieg uns in die Nase OGI. Der Erkl. wollte vielleicht *ان ساق* lesen. — ^c *tāḡ* Rand der *dalle* OGI. Nicht sicher. — ^d *maṭbūḡ* zugedeckt OGI. Kaum annehmbar; wahrscheinlich: angeheftet, angeklebt. Die *dalle* wird nie gewaschen; daher setzen sich die genannten Ingredienzien am Rande derselben an.

14 = H, V. 15. — ^a H *يتغا* unerklärlich; ist etwa *fīla-ttāḡ* *فالا اتفق* zu lesen? — ^b *zōḡ dēzād* (!) Unglück OGI.

15 = H, V. 16. — ^a *ṣāfi* geblendet OGI. Unsicher. — ^b Mscr. *atrumāḡ*. — ^c H *يفضا* wahrsch. = das weit ist; *jiḡri* das trunken macht OGI. Nicht annehmbar. — ^d *kirsi zarf* OGI. — ^e *ġadnān* fem. *e* Bewunderung hervorrufend; neben *ġēdān* OGI.

16 = H, V. 18. — ^a *ġara* Impf. *ġēḡara* überziehen; z. B. auch von Tinte *alḥibr mā ġēḡara-lkāḡād* die Tinte giebt nicht an auf dem Papier OGI. — ^b *ṣubḡih* prosaisch *ṣēbūḡuh* OGI. — ^c So Mscr.; H *الراق*. *rāḡ* ist wohl richtige Lesung, und zwar eine Verstümmelung aus *رُقُق*. — ^d Mscr. *wimzi*; *alġaṣṣāb ġamzaz almoṣlāḡ* = *ġamzatuḥ*, *ġēḡirruḥ* er reisst die Eingeweide heraus. Der Fleischer langt zum Hals hinein und drückt das Blut aus dem Herzen des geschlachteten Tieres OGI. — ^e *moṣlūḡ* Ader, die vom Hals zum Herzen geht OGI.

17 = H, V. 19. — ^a *tēsāḡa iḡtalaṭ* OGI. — ^b Mscr. *mimmā*; ob wirklich *mā* Wasser darin steckt, steht nicht fest. — ^c H *مدلوق* unerklärt; nach der Trscrpt. übersetzt.

- 18 jeḥtāge min ḥamr-ḥassikāreh ilā fāg, ḥišfin jēšuff^a-išfāhe walḥōḥge mafhūg^b.
 19 ʔabtin jēzile^a-bḥubbetin minhe mā māg^b, ūhū jēḍāhī^c bāhi-ḥalḥadre bišzūg^d.
 20 fi wignētēh ilā ḡanaḡ bārēcin ḥāg^a, ʔaḡlir-rēfiḥ ḥaḡḡaha^b-lḡarce^c buḡbūg.
 21 cinn-alḥaraḡ biḥdūdahā ḥōšsin-ḥarnāg, naḡrin ʔalā ṣafḥāte^a baḡlūret-ḡššōg.
 22 ubaḡḥadde cinn-ḡalmisk walwirse^a barrāg, maḥ mišḥašin^b fi ṣadrēhā šāḥe^c maḡfūg.
 23 ḡaḡšī bēriḡcīn^a ḥōfahā midmeg^b-ḡssāg, jaḡṣum^c ḥēḡūlin *ḥazzaha-ttiḡle^d min fōg.
 24 ilā ṣafat lik sāzatin waḡte mišḡāg^a, fiḡḡif ḡumar^b mā lāge^c faḡzumre maḡḥūg^d.
 25 ilā ḥaḡar mā ḡilte ʔindi faḡarzāg biḡē kērimin cāfēlin kille maḡlūg.

H قال محمد الفاضلى

- 1 يا مل قلب كل ماتم الشفاق من عام الول به دواكك وخفوق
 2 ابجاهد جنود في سواهج السحاق ويكثف له سرار كنمها بصندوق
 3 لعنت له تذكر^a الحباب وشتاق بالى وطف بخاطرى طارى الشوق
 4 دنيت له من غاية البن ما لاق بالكف عاذيها عن العذف منسوق
 5 احمس ثلاث يا نديى على ساق ربحه على جمر الغضا يفضع السوق
 6 احذرک ولنيه وبالك ومحراق بالك تصير بعاجل الخمس مطفوق
 7 لاصفر لونه ثم بشة بالعراق صفرا كما الياقوة يطرب لها لموق
 8 وعطة بريح فاضح فاخر فاق لا عنبر ربحه بالناس منشوق
 9 كبه بنجر يسمعه كل مشتاق راع الهوى يطرب الا دق بخفوق
 10 كبه على وضحا بها خمسة ارناق هيل ومسمار بالسباب مسوق

^a Unsicher.

23

ibēn sēzūd mišā ʔala ḥal ʔanēze bēḥarbiḡe unizal ʔala ʔanēze mēzūh sittīn
 bēreḡ kilbēreḡ mōzuh alf zileme, ḡōmin^a sittīn alf. wohaḡ ʔanēze ḥēdaš bēraḡ
 ḡōmeh ḥdaš alf, waḡāḡau tisʔat ašhur mtēḥaribīn hum wijauh, wuḡlāzau ʔalēh
 ḥal ʔanēze mn-ḡḡḡire wiḡbaḡó-mēnuh sittāš alf uḡāḡḡ^b min ʔanēze unizal

18 = H, V. 20. — ^a šaffēt ḡlḡḥāwe ich habe geschlürft OGl. — ^b fahaḡ 1) wegheben (z. B. ein Buch vom Tisch); 2) zurückbiegen; hier um die Geliebte zu küssen OGl.

19 = H, V. 22. — ^a ʔal ʔalaj baḡḥaci, baṣsalām er ist mir mit Reden, mit dem Gruss zuvorgekommen OGl. — ^b ma maḡ mā tēkabbarat ʔannuh OGl. — ^c ḡḡumar jēḍāhī ḡnēḡūm = jēḡālit OGl. — ^d šaḡāḡ od. šaḡāḡa Strahl OGl. In H Schreibfehler.

20 = H, V. 23. — ^a ḡāḡ eig. ḡāḡḡ Partic. von ḡāḡḡ ḡalbarḡ, ḡlmaḡar vor den Augen flimmern OGl. Unsicher. — ^b ḡahā ḡēm tēcīl mitl ḡēšūm ḡlḡibāl šī fōḡ šī übereinandergetürmte schwere Wolken OGl. — ^c H غرق ohne Artikel ist vorzuziehen. ḡalbarḡ ḡarēcin bḡalḡēm fōḡuh šī uḡadruh (unter ihm) šī, er fährt mitten durch die Schichten (Sing. ḡubē) der Wolken hindurch OGl.

21 = H, V. 24. — ^a H unerklärlich. ṣafḡāt Flächen ist vielleicht richtig.

22 Der Vers fehlt in H. — ^a wirs oder wurs (Curcuma) wird von den Weibern in die Haare und auf die Wangen gelegt; es färbt rot. Die Wahhebiten färben alle ihre

- 11 مع زعفران ولشمطرى الانساق ربحه مع العنبر على الطاق مطبوق
 12 زله بدلت مولع كنها ساق بللورة مربوبة نقل غرنوق
 13 خله تفوح وراعى الكفيف يشناق فلا طمخ له جوهر صح له لوق
 14 اصغراقموره كالزبرد بالشعاق وكبارها الطامخ كما صافى الموق
 15 فيلا يتفاهاذا وهاذا بتيفاق صبه كفيه العوق من كل مطفوق
 16 بفتجال صين صافى عنه الرماق يفضا وكرسيه اغدان المشعوق
 17 فيلا نطلق فى ثعبته نقل شبراق رنق تصور بالحمامه على لطق
 18 شكل غر الفجال صبغه كما الراق ادم لقلب امزع منه معلوق
 19 خمر الامنه نساقا بالرياق عليه ما صافى الورد مذلوق
 20 يعتاز من خمر السكاره الافاق غرو تشف اشفاه والعنق مفهوق
 21 سحر كنب من حبر عينيه بوراق خديه صادين ونونين من فوق
 22 عبث يعيل بحبة منه ما ماق وخذها اضاهى باهى البدر بثعوق
 23 فيلا غنج فى وجنته بارق حاق عجل رفيفه بالطها غرق بطبوق
 24 نلقا العرق بخدودها حص ارناق نثر على مخاث باللورة الشوق
 25 يمشى برنق خوفته مدمع الساق يقصم اجمول هزها النقل من فوق
 26 الاحصل لك ساعة ونت مفتاق ففظف ثر ما لاق فالعمر ملحوق
 27 الاحصل ما قات عندى فلارزاق بيدي كرم كافل كل مخلوق

23

ابن سعود مشى على اهل عنيزة بحريّة ونزل على عنيزة معه ستين بريق كل بريق معه الف زلة
 قوم ستين الف واهل عنيزة احد عشر بريق قومه احد عشر الف واخذوا تسعة اشهر متحاربين هم
 وآياه وطلعوا عليه اهل عنيزة من الديرة وذبحوا منه ستة عشر الف وهج من عنيزة ونزل الوادى

Keffijen damit. Es kommt in Stücken aus Mekka und Indien OGI. — ^b *mišhaš* nennt man auch *zar*, Pl. *zērūr* OGI. also Goldstücke. — ^c *šāḥ* reines Silber OGI. Vgl. 12,9 N.a.

23 = H, V. 25. — ^a *bērīfē jawāš jawāš* OGI. In H Schreibfehler. — ^b *midmaq* dick OGI. — ^c *fašam* umbiegen, auseinander biegen, zerbrechen, z. B. *rašn-āddēlūl, ḥalḡet albāb* OGI. — ^d Mscr. *ḥazzahā tīḡūl*.

24 = H, V. 26. Im Colleg (vgl. § 7) führte Wetzstein den Vers in der Form an: وليا صفا لك ساعة وانت مشتناق اقطف زهرا لاج والعمر ملحوق. — ^a H مفتاق In der Übersetzung ist die Lesart W.'s und des Mscr. vorgezogen. „مفتاق“ „zu sich selbst gekommen“ passt weniger. — ^b Mscr. *tumār*. — ^c *lāḡ gāz* OGI. — ^d *malḥūḡ* scil. vom Tode OGI.

25 = H, V. 27.

23

^a *ḡōm* hier Kriegsmannschaft OGI. — ^b *ḥaḡḡ* fliehen, sich zurückziehen OGI.

alwādi alwādi naḥal zanēze jīgi sāsah unuṣṣ udalle jēgattō; bannaḥal wigammir
jīgi arbazin alf rās-naḥal walbāci aḥreguh bēnār. wuṭlāzau zalēh āhāl zanēze
baḥwādi widbaḥōh uhaḡḡi-mn-alwādi unizāl arrōde^c min ḡarāja brēde uḡab-boh
zāli alḥajjāt^d halḡaṣīde^e:

- 1 jā dāranā lā tarḥabī jōmić sēzīd, wun-farrazaṣann^a-albiḍe naḥmā ḡalahā^b.
- 2 lī bindaḡin^a tarḥm-allaḥam^b lō-hū bāzīd, maḥh-alḡērēfe-mḥajjalīn^d jōzbā lahā.
- 3 ḥamser^a-rēšāsah sittet-ašbārin tēzīd, mā wogḡufat baṣṣūḡe ma; ḡallalahā^b.
- 4 min māte zonde-mḥarrumuh jikṭab šēhīd, walmōte mā ḥalla-lḥarime-bdārahā.
- 5 ēam muḥrētīn mā jīcōdah^a ēās^b-alḥadīd, rēšāsānā jadruḥ bēḥaddō-bṭānahā.
- 6 ēam sābēcin jōm-alḡēā ḡarjah jēzīd, zādātīnā ḡabḥah wḡabh-amṭalahā.
- 7 jā šēbe jallī mā niša^a miṭlek wulīd, war-raffazaṣann^a-alḥēle šuhb-aḡḡalahā.
- 8 aḥlī sazā^a baḥharbe jāmir baššēdīd, janzil zālā dārin biēau sikkānahā.
- 9 ḡaṭz-annaḥal mā hū bēzēbin walwuēid, alzēbe baḥlī mā jētimm aḡwalahā.
- 10 lī ḡarsetīn šār-alzawaḡ^a minhā zēhīd, miṭl-alḡawāhir ma tēzadd-aṭmānahā.
- 11 jā mā dēbaḥnā dūna miḥḡarr-alḡērīd, ḡanāizin turmā walaḡḡīn šālahā.
- 12 lā biḍde mij-jōmin ješību-bḥ-alwulīd, naḡbrid lihīb-alḡalbe zan ḡummārahā^a.

24

1 rāzi brēde zabd-alzazīz almeḥammaḡ emir alḡaṣīm ḡazā zala aḡar-rešīd
zabdallah wuzobēd umārā alḡibāl wunizāl baḡēza utalaḡḡā-hu-būr-rešīd ušār
bēnahum ḡabḥatin ēbbaḡza. 2 wunkēsārau hal-alḡaṣīm waddinja baḡēd
ulāḥcuhum zaṭaš utēḡabbau^a bēšīrān^b naḥal baḡza jīgi arbazumjet zileme
min ḡazū hal-alḡaṣīm 3 uḡāhum zobēd ober-rešīd udalla jēšīh-lēhum tazālau
azaṣammīlkum^c waṣammīlkum^d uzala hāḡa zahd-āllah wamān-āllah walḥajjin

^c *arrōde* mit etwa hundert Häusern liegt sieben Stunden von *brēde* entfernt OGI. —
^d Der Dichter stammte aus *zanēze*. — ^e Metrum Reḡez vgl. § 37a. Das Gedicht ist ein
Kriegslied; es wird gesungen, wenn die Parteien aufeinanderstossen.

1 ^a Mscr. *farrazan*; *farrazāt alḥurme* sie entblöste den Kopf bei der *nḥawe*, indem
sie zum Kampf aufforderte OGI. Vgl. اكتشف bei Ibn Hišām 442, 8. — ^b *ḡāl* Pl.
ḡelān (sic) Verschanzung, Festungsmauer OGI.

2 ^a *bindaḡ*, Pl. *baṣādīc* OGI. — ^b *laḥam* Ziel, auf das man im Ernst schießt OGI. —
^c *ḡrēf* Name des besten Pulvers, das von den Einwohnern von *arrās* (9 Stunden von
brēde entfernt, vgl. Doughty II, 461) fabriziert wird. Die Salpeterkrystalle, von denen
Doughty I, 364 spricht, heißen *mēsāmīr*. Aus den kleineren Salpeterstückchen macht
man das beste Pulver; das schlechtere heisst *maḥh aššēbīcē* (Netzpulver) und *maḥh árreka*
OGI. — ^d Die Araber behaupten, das Pulver werde besser, je älter es sei (*kīl ma jubṭī*
albarūd jēšīr zēn); *mḥajjal* oder *ḥawīl* = *alī jubṭī tēzadd sene* was über ein Jahr auf-
bewahrt wird; man sagt *ḥajjalna ṭamrna* = wir haben unsere Datteln aufgehoben OGI.

3 ^a Die Flinten werden nach dem Kaliber der Kugeln unterschieden, die Flinte, deren
Kugel sieben Drachmen schwer ist, heisst *sbāzi*; dann *stāti* sechskalibrig, *ḥmāsi*, *rēbāzi*,
ṭalāṭī, *baṭnah dirhemēn*; die vier- und fünfkalibrigen sind am häufigsten OGI. Vgl. Wallin
ZDMG. 6, 198. — ^b Das Suffix ist wohl nur des Reimes wegen beigefügt.

5 ^a *ana aḡzadt alfaras jēmīn, isār* ich habe das Pferd mit dem Zügel (*baṣānān*) nach
rechts, links gelenkt OGI. — ^b *ēās* urspr. *šāf*.

7 ^a *raffaz* II; gewöhnlich sagt man *tarfaz dēlah* oder *taksīr bēdēlah* das Pferd hebt
(beim starken Rennen) seinen Schwanz stramm in die Höhe. Mscr. *warrqffazan* neben *wanraq*.

8 ^a *sazā tēsabbāb* den Anlass geben OGI. — Mit diesem Verse höhnt der Verfasser

الوادی نخل عنيزة یجئ ساعة ونصف ودلی یقطع فی النخل ویبمّر یجئ اربعین الف راس نخل
والباقی احرقه بنار وطلعوا علیه اهل عنيزة فی الوادی وذبحوه وهجّ من الوادی ونزل الروضة من
قرايا بريدة وجاب به علی الخیاطها القصيدة

- 1 يا دارنا لا ترهبی بومك سعيد وأن فرعن البيض نحی جالها
- 2 لی بندق ترى اللحم لو هو بعيد ملح القريف محیل یعبأ لها
- 3 خمس رصاصها ستة اشبار تزيد ما وقفت بالسوق مع دلالها
- 4 من مات عند محرّمه یکتب شهيد والموت ما خلی المحرم بدارها
- 5 كم مهرة ما یقعدھا قاسی الحديد رصاصنا یضرب بجدّ بطانها
- 6 كم سابق يوم اللقاء جریها یزید عادانا ذبحها وذبح امثالها
- 7 یا شیخ یالی ما نشأ مثلك ولید وان رقعن الخیل شهب اذیالها
- 8 الی سعی بالحرب یأمر بالشدید ینزل علی دار بكوا سکنانها
- 9 قطع النخل ما هو بعیب والوقید العیب بالی ما یتمّ اقوالها
- 10 لی غرسة صار العوض منها زهید مثل الجواهر ما تعدّ اثنانها
- 11 یا ما ذبحنا دون مخضّر الجرید جنائر ترمی ولا احد شالها
- 12 لا بدّ من يوم یشیب به الولید نبرد لهیب القلب عن جمّارها

24

1 راعی بريدة عبد العزيز بن محمد امیر القصیم غزا علی ابن رشید عبد الله وعید امراء الجبل
ونزل ببقعا وتلقی هو وابن رشید وصار بینهم ذبجة ببقعة 2 وانكسروا اهل القصیم والدنیا بالقبض
ولحقمهم عطش وتخبّوا فی صیران نخل بقعا یجئ اربعمائة زلة من غزوا اهل القصیم 3 وجاءهم عید
بن رشید ودلی یصبح لهم تعالوا ازملکم واصملکم وعلى هذا عهد الله وأمان الله والخائن یخون

ibn sēzūd; derselbe hatte geschworen, er wolle in *zanēze* einziehen. Der Dichter sagt ihm nun: *in cān ant hākīm nağd utajjib hinnak* (sic!) *inḥar zanēze* wenn du der Gebieter des Negd und tapfer bist, so ziehe doch in Aneze ein! Das Weinen bezieht sich auf das Abschneiden der Palmen.

10 ^a *zawaḍ* was jemandem bleibt; wenn mir von hundert Kamelen achtzig sterben, so sind die übrigen zwanzig der *zawaḍ* OGI.

12 ^a *gummārah* Palmkronen OGI. Nach dem Erkl. wäre zu übersetzen: an dem wir die Glut unseres Zornes über das Abhauen der Palmkronen kühlen. Aber *zan* passt nicht. Unter Vergleichung von 92, 5 und 109, V. 20 ist ein Wort *gummār* im Sinne von Gluth anzunehmen.

24

Einl. ^a *tēgabbay* für *tēhabbay* OGI. — ^b *šōr* Pl. *šīrān* die kleinen etwa mannshohen Palmen, vgl. Excurs N. 3; *jētēdazsēsūn bewostēhīn* sie verkriechen sich inmitten derselben OGI. — ^c *ṣammalaḥ fēlān* er setzte mich auf ein Reittier *zumāle* OGI. — ^d *ṣammalaḥ fēlān* er gab mir einen Schlauch mit Wasser. *rauw-aṣṣēmīl* fülle den Schlauch OGI.

jēhūnu-beh-állah. 4 wuṭlāzau zalēh mn-aṣṣirān uḡō-lūmmuh killēhum uḡānē
 bəahd-állah uḡēbāḡhum killuhum ṣaḡrē. 5 uḡāb-boh mēḡammad aḡzali ḡaṣīde.
 uḡazau zalēh ʔḡḡbah bēsittet aṣḡur waḡāḡau aṣṣaḡbān^f min diḡār ēber-raṣīd
 inhābau ḡalālēhum wiḡbāḡau riḡāluhum uraddau laḡḡaṣīm^g.

- 1 hēhe^a jā rācibin ḡamraḡ ēerīz^b, ʔalḡah-ḡanniḡe^c min-naḡbt-aḡzadām^d.
- 2 miḡm-bērēdeh taʔalwaḡḡā^a serīz, wurbaʔ^b-arrāse ḡiḡ minnī ḡalām.
- 3 ḡuṣṣuhum killēhum winḡā^a-ḡimiḡ, min ḡēṣēbah^b ʔilā ṣubḡāni ḡām^c.
- 4 ṣubbuw^a-aḡḡarbe wētumu-rraḡīz, taṣal-aḡkārēkum ṣaḡḡin wṣām^b.
- 5 ḡarredū merḡafātin lah limīz, waḡfēraḡḡī^a wḡūlau jā salām^b.
- 6 ḡalle^a barḡah^b jēnūdu-bkille rīz^c. waḡṡē^d jā ṣēḡanā ḡirwaṡ sanām^e.
- 7 baṣṣ^a-arīdek lēmaḡṡlūbī tēṡīz^b, lēn-aḡḡalī ḡarībī mā ḡanām.

25^a

wāḡid būbrēde báʔaṡ luh ṣadiḡil-uh baṣbāḡ^b ḡaṣīde ʔala bintin ṣāifah
 wumtēḡāwin hū wiḡah, ubaʔḡēn rāḡaṡ uḡālletuh. baʔaṡ lṣadiḡuh ḡaṣīde uṣa-
 diḡuh raḡd ʔalēh ḡaṣīde^c:

- 1 *halā mā ḡamal waḡḡlin^a wbiḡ zān-aḡambāti, au mā tēṡāwaḡn^b-aḡḡina-lwargē^c ṡarbāti.
- 2 au mā saʔā sāzin^a wmaṡ ṡāfe ṡāḡif baḡbēt waḡḡau nāḡḡerīn ʔarāfāti^b.
- 3 au-mā ʔ-^a baḡriṣe ṡerīn wmaṡ ṡaraḡ^b, rīḡin bēsāmī^c zāziḡ^d-aḡmōḡe ṣaḡḡāti^e.
- 4 bēḡaṡṡil-ḡifāni fiḡe maḡfūde naḡim, ṣaṡrin^a nisḡaḡ baḡḡafde maḡḡūm-aḡabḡāti.
- 5 biḡ tiṡṡīcī jābū faḡaḡ fiḡde ʔandāḡ, ṡaḡā^a liḡanni-bḡurretah ṣibbe ṣamāti.
- 6 ḡaḡḡā ṡurūbin baḡ mēn-arrīme ṣāreh^a, ʔḡḡin wḡirṣin^a jā mēḡammad wēlaḡṡāti.
- 7 uniḡḡēne ḡarḡummāne baṣṣadre ṣāḡan^a mēn-attaḡṡe^b maḡḡūṣ-aḡḡawā^c fiḡe ḡarāti^d.

^e *flān maṣbūr aḡli jēbāḡ ʔuḡb-aḡkōn, ḡimmaḡn ʔalēh* einer, der nach der Schlacht, nachdem Pardon gegeben worden ist, umgebracht wird OGI. — ^f *aṣṣaḡbān* liegt im *jebel* OGI. — ^g Über das Metrum des Gedichtes vgl. § 38 b.

1^a Mscr. *hēhē*. — ^b *ēerīz* vom Kamel *ʔālī usēmīn* gross und fett; vom Menschen *ēēbīrin ḡirmuh, zōluḡ* gross gewachsen OGI. — ^c Mscr. *ḡanni aṣṣaḡam* OGI. — ^d *ʔadām* der Sandboden, der sich um ein Gesträuch ansammelt; auf diesem Boden wachsen Kräuter. OGI. Unannehmbar; vgl. 4, 5, N. d; und 29, 28, N. c.

2^a *taʔalwaṡ aḡḡēlūl riḡībḡa baḡʔaḡal* sich schnell hinaufschwingen OGI. — ^b *raḡbast rās aḡḡēlūl aḡḡaḡṡah* ich habe es zum Stehen gebracht OGI.

3^a Die *ḡḡawe* besteht in den Worten: *jā fēlān bēdūwi, jā faḡḡatī* o der du mir Freude machst (wenn du tapfer bist) u. a. OGI. — ^b *ḡēṣēba* vgl. 13, Einl., N. b. — ^c *jām aṡraḡf naḡḡ min ḡanūb* liegt am äussersten südlichen Ende des Neḡḡ OGI. Die alten Geographen und Doughty kennen *jām* nur als *ḡabīle*, worauf hier vielleicht *ṣubḡān* weist.

4^a Mscr. *ḡil ṣubbū*. — ^b Mscr. *uṣām; ṣām* Norden OGI.

5^a Mscr. *waḡḡraḡḡi waṡṡifēān* die Flinten. Die Flinten stecken in einem Lederfutteral *ḡifīr* Plur. *ḡifraṡ* (sic) OGI. — ^b *jā salām jallah* OGI.

6^a *ḡallē* Anrede an den *ṣēḡ* OGI. — ^b *barḡah* das Suffix bezieht sich auf die Waffen OGI. — ^c *rīz* Pl. *rīzān* Bergstrecke zwischen zwei Bergen OGI. Der Dichter rāth dem Schech, sich in den Hinterhalt zu legen. — ^d Mscr. *waḡṡē*. — ^e Auf die *ḡirwe*, das Haarbüschel auf dem Höcker (vgl. Excurs A 39) wird keine Last gelegt. Der Dichter will sagen: das Übrige, das Kämpfen, ist unsere Sache.

7^a Mscr. *baṣ*. — ^b Mscr. *ēṡīz*.

25

^a Das hier folgende Gedicht ist die Antwort auf No. 6 dieses Diwans. — ^b *ṣbāḡ* liegt in den Palmenpflanzungen bei *brēde* OGI. — ^c Metrum ṡawīl; vgl. auch § 30 c.

به الله 4 فطلعوا عليه من الصيران وجاؤا الى بمة كلم وخان بعهد الله وذبحهم كلم صبرا
5 وجاب فيه محمد بن علي قصيدة وغزوا عليه عقبها بستة اشهر واخذوا السبعان من ديار ابن
رشيد ونهبوا حلالهم وذبحوا رجالهم وردوا الى الفصيم

- 1 هيهي يا راكبا حمراء قريع عليها التي من نبت العدم
- 2 من بريدة تعلقها سريع واربع الراس وخذ من كلام
- 3 خصمهم كلم وانخ الجميع من قصيدة الى صبيان يام
- 4 شباوا المحرب وايتموا الرضيع نصل اذكاركم شرقا وشام
- 5 جردوا مرهفات لها لميع والفرنجي وقولوا يا سلام
- 6 خل برقها بنوض بكل ربع وانت يا شيخنا ذروة سنام
- 7 بس اريدك لمطلوبى تطيع الى ان اخلى حربي ما ينام

25

واحد ببريدة بعث له صديق له بصباح قصيدة على بنت شائفها ومتهاوين هو واياها وبعدين
راحت وختته بعث لصديقه قصيدة وصديقه رد عليه قصيدة

- 1 اهلا ما اهل وبل وبه زان الانبات او ما تطاوحن الغناء الورق طربات
- 2 او ما سعى وما طاف طائف بالبيت واقفوا ناحرين عرفات
- 3 او ما بالريش طير وما طرق ربيع بسامى زاعج الموج سجات
- 4 بخط لفاني فيه ملفوظ ناظم شطر نسق باللفظ منظوم الايات
- 5 به تشتكى يا ابو فهد فقد عندل تلعة لكان بغرنتها شب شمعات
- 6 غنجا طروب بها من الريم اشارة عنق وخرص يا محمد ولفنات
- 7 ونهدين كالرمان بالصدر شلن من التفت منقوش الغوى فيه خارات

1^a So Mscr.; *hala marhaba* OGI. — ^b *jētētāwahin* (fem.) *alġina* sie singen abwechselnd OGI. — ^c *warġ ḥamām*. Die Taubenart *gūġēsī* kommt in den Palmengärten bloss im Winter, die Art *ġumēri* bloss im Sommer vor OGI.

2^a Mscr. *sāzi*. — ^b Mscr. *zarafāti*.

3^a Mscr. *raḥraf* gegen das Metrum. — ^b *ṭaraġt fēlān ʿaḥf* ich habe ihm einen Schlag mit der Hand versetzt OGI. — ^c Mscr. *zāmi*; *mūrtefiḥ* OGI. — ^d Mscr. *zaziġ. el-ġimal zazaġ šēluḥ* das Kamel hat seine Last abgeworfen. *almōġ jaḥzaġ almōi* die Wellen treiben das Wasser vorwärts; *jinzaziġ almōi zala-lmaḥkaḥ* das Wasser stösst an das Schiff OGI. — ^e *jeḥsiġ almōġ* in Zwischenräumen wiederkommen. *siġġ mišwār utazāl zaleḥ* warte ein wenig; dann komm zu ihm! OGI. Die Übersetzung des Verses ist nicht sicher.

4^a *šaṭr šaṭir* OGI.

5^a Mscr. *ṭaḥsa zālġa, ṭawīle*; msc. *tīlīz*; *tīlīz-alaḥrēab* mit langem Hals OGI.

6^a *zēnah ḥarsa* ganz schwarz, so dass fast kein Weisses mehr bleibt OGI.

7^a Mscr. *šulān rfāzaḥ* OGI. — ^b *taḥt tōb* OGI. Vgl. 10, 3 N. c. — ^c *ġawā kēf*; *ġawjān* lustig OGI. — ^d *ḥāre* seidener Aufschlag OGI.

8 uwaštin éima-rrahḡ-almězazzal^a wwārid asmar əalā maḡbūz-alaḡdāfe sabḡāti.
 9 ilā šāre hādā jā mēḡammad bēḡillik, falā-nte^a bēmaḡljūmin bētaḡwiḡ-alašwāti.
 10 aḡbirk anā^a ḡāblik šawābwi tēbajjan, ašci lēwāl-alaḡalḡe əalim ḡafijāti.
 11 jaḡmaḡ bēlāmā mim-maḡḡanni bēšaddih uhū ḡāble hādā wāfjin fi mēšāfāti.
 12 umislīne zan kill-alaḡamāḡiḡe wašlah, wublāmahā jā šāḡibi diḡte laḡḡāti.
 13 we-in éāne mā taḡkīr linā ḡāriil-lik, abšir bēḡubbin taḡnahab-aššōḡe əaḡlāti.
 14 urabəon manāzīrin^a əodātin^b ilā mišau ḡābaḡu ḡalilik lau warā baḡre sēḡāti^c.
 15 lō éāne dūniḡ dōlaḡ-arradme^a waləḡam, ḡašbaḡ ḡadoḡe-bḡūwe^b ḡēlin wḡilāti.
 16 jābū faḡad ḡillik lūzūmin niḡibuh, bēḡēl-alaḡwulī raffāze šabə-assimāwāti^a.

26 (A)

1 méšā fēšal ibin sēzūd əala zanēze bēḡarbīje unizal baḡḡeḡjīmīje^a
 ubaḡaḡ əala hal zanēze wašlahhum ušajjaḡ buḡum aḡūḡ iḡlūi. uḡaəōd-iglūwi
 šēḡin bēzanēze sittē sinin ufēšal nikas^b il-dirētuh. 2 umā ḡāz-iglūi lēḡal
 zanēze waḡlaəōḡ min zanēze ḡašbin əalēḡ. urāḡ lēḡuh baḡəared umiša aḡūḡ
 əala zanēze bēḡarbījet tānije unizal baḡrōḡāni^c. 3 udallau mtēḡāribin tiəaḡ
 ašḡur uḡlaəō əalēḡ wiḡbaḡau ḡazu ébén sēzūd ubaḡḡ uḡalla-lḡijām waddaḡrāt^d,
 ubaḡaḡō-luh āḡal zanēze tiḡi tēšil-ēḡjāmek uḡaḡrātek wāḡal aḡašim mā faḡēzū
 lēḡal zanēze uḡāb-bohum āššāzīr^e ḡaḡašide^f.

1 jallah-innā lēḡukmek šubarnā, jōme ḡātnā əolūmaḡ niḡājir^a.

2 dāranā mā warā mā šubarnā, ḡaḡḡiḡ-alaḡājib-alaḡjōme ḡādir.

3 kille min-hū bēšārrin nēḡarnā, tāḡe rājuh daḡif-alaḡbušājir.

4 oḡtidarnā wabā mā əadarnā, wōtišamnā buwāl-assaḡājir.

5 wintišarnā bēšēḡin əamarnā^a, ḡājjid-alaḡbāse jōm-alaḡšašājir^b.

6 baḡfēraḡḡi nēəaddil^a ḡidarnā, utālijin^b baḡsijūf-alaḡbawātir.

7 éam əanūdin taḡaḡḡar^a biḡarnā, šāḡe zuḡrūtahā baḡbišājir^f.

8 ^a *rah* Seidenfadenwickel von Holz oder Papier, an beiden Enden dick OGL. —
^b *mezazzal* wurde nicht recht verstanden; es wurde mit „etwas Gesponnenem“ (also arab.
 غزل) in Verbindung gebracht. Vielleicht: leere (Spule). — ^c *sabḡe*; Rosenkranz OGL.
 Der Dichter denkt, wie der Rawi bemerkt, an die ausserordentlich langen Rosenkränze
 der Derwische. Unsicher; man könnte auch an ein Adj. verbale denken; vgl. die Über-
 setzung, die natürlich auch nicht gesichert ist.

9 ^a Mscr. *faḡanti*.

10 ^a Mscr. ausdrücklich *anā*.

14 ^a *maḡzūr* tapfer OGL. — ^b *əodāt* den Leuten feind OGL. Unsicher, vgl. die Übers. —
^c *sēḡāt* Stadt im Süden des Neḡd, am persischen Meerbusen OGL.

15 ^a *radm* vgl. Sure 18, 94. — ^b *ḡūw* = hochar. *قوة* OGL. Auch im ḡaurān hört man
ḡawwak = كيف انت? Not.

16 ^a Mscr. *šabə simawāti* (sic).

26

^a *alaḡḡeḡjīmīje* ist der Name von Palmenwäldern ungefähr vier Stunden östlich von
zanēze OGL. Vielleicht mit *ق* zu schreiben. — ^b *nikas* das gewöhnliche Wort für zurück-
 kehren OGL. — ^c *arḡōḡāni* liegt zwei Stunden nördlich von *zanēze* OGL. — ^d *daḡre* Vorrat.
 OGL. Vgl. jedoch V. 8. — ^e Der Dichter war aus *zanēze* OGL. — ^f Zum Metrum vgl. § 38 b.

- 8 ووسط كما رنَّ المعزَل ووارِد اسر على منبوز الاردا ف سجات
 9 اذا صار هذا يا محمد بخلك فلا انت بلوم بتطويح الاصوات
 10 اخبرك انا قبلك صوابي تبين اشكى لوالى المخلق عالم خفيات
 11 يجمع بلأم من محنى بصدّه وهو قبل هذا واف بمصافاة
 12 ومسلمنى عن كلّ العاهيج وصلها وبلاّمها يا صاحبي ذقت لذات
 13 وان كان ما تذكّر لنا جار لك فابشر بقبّ تنهب الشوق عجلات
 14 وربيع منايعر عداة اذا مشوا جابوا خليلك لو وراء بجرسيهات
 15 لو كان دونه دولة الردم والعجم فغصبا اخذوه بقو حبل وحيلات
 16 يا ابو فهد خلّك لزوم نجيبه بجيل اللوى رقاع سع السموات

26

1 مشى فيصل بن سعود على عنيزة بجرية ونزل بالجيمية وبعث على اهل عنيزة واصلمهم
 وشيخ بهم اخوه جلوى وقعد جلوى شيخا بعنيزة ست سنين وفيصل نكس الى ديرقه 2 وما جاز
 جلوى لاهل عنيزة واطلعوه من عنيزة غصبا عليه فراح الى اخيه بالعارض ومشى اخوه الى عنيزة
 بجرية ثانية ونزل بالروغانى 3 ودلوا متحارين تسعة اشهر وطلعوا عليه وذبحوا غزو ابن سعود
 وهجّ وخلي الخيام والذخرات وبعثوا له اهل عنيزة تجي تشيل خيامك وذخراتك واهل القصيم ما
 فرعوا لاهل عنيزة وجاب بهم الشاعرها القصيدة

- 1 يا الله انّ لحكمتك صبرنا يوم جاءتنا علوم نذائر
 2 دارنا ما وراء ما صبرنا حقت الغائب اليوم حاضر
 3 كل من هو بشر نخرنا تاه رأيه ضعيف البصائر
 4 اعتذرنا وابي ما عذرنا واعتصمنا بوالى السرائر
 5 وانتصرنا بشيخ عمرنا جيد البأس يوم الحشائر
 6 بالفرنجى نعدّل قدرنا نالياً بالسيوف البواتر
 7 كم عنود نعثر بأثرنا صاح زغروتها بالبشائر

1 ^a *nidājir* Sing. *nīdar* (sic) Warnung OGL.

5 ^a *amar* hier: gut führen OGL. — ^b *ḥašājir* ohne Sing. (od. *ḥašr!*) das Aufrufen der Leute zum Kriege OGL.

6 ^a Mscr. *inzaddil*. — ^b So Mscr.

7 ^a Das Straucheln ist ein Lob für ein Mädchen. *ḥormet neḡd jeshalin* (od. *jeshabin*) *alḥedūm warāh* (sic) *balḡās* die Weiber des Neḡd schleppen ihre Kleider nach sich auf dem Boden; besonders wenn sie Eile haben, straucheln sie OGL. — ^b Sing. *bišir* (?) d. h. sie erheben den Ruf: *ābširu, dēbāḥay ḡom ḥbin sezūd* freut euch! Schlagt (?) die Mannschaft des J.S. tot! OGL.

8 ḥabbirū fēṣal innā^a ġidarnā, jōme šimnā^b zan-aḥd-ādḍahājir,
 9 kille^a šēḥin zadīmin^b ḥaġarnā, ṣanne ġaṭṭ-annahal wassaṣājir.
 10 ḥabbir-ahl-ālġaṣim bēḥabarnā, jōme rāḥaṭ zalēhum kisājir^a.
 11 in dumarnā dumarkum boṭṭarnā, wattiffirrié dahāb-ālṣašājir.

26(B)^a

1 miša abdāllah ibn-fēṣal zala brēde min muddet ḥamsē sinin maṣu
 zaskar sīttin ālf unizel zala-brēde bēḥarbiye uṣall ḥamst ašhur mthārēbin
 hu-ujāhum. 2 uṭalaṣ šēḥē-brēde abdalaziz alḥammād uṭalaṣ mézu min zijālu
 arbaza uṣašara min ḥiddāmu ulāḥcēhum min elwahhābi miētēn dēlūl, laḥcēohum
 dūn erraṣ widbaḥōhum. 3 unizil zala brēde zoḡub ma ḍabuḥ šjūḥah waḥaṭṭ
 bah šāḥ min ḥaddāmīnu waṣāll bah ila-ljōm wubin sēzūd riġaṣ āldiretū.

27

wāḥid ṭabb hit ušāf-luh niswān zala-ššēriṣe uṭalābbin moj, ġāl lihin ana
 zaṭšān uġarib, aṣcūn. uġālan ilḥurmētīn maṣhin āsīci ḥalġarib uġalaṭ luh
 alḥurme ġēr alḥarām ḥāġak^a maġdīje, uġāb-bah ḥalġaṣide^b:
 1 zala šarīṣat hit anā wāfēte ġizlānī, mitl-almahā buṣdūrēhin zoḡ-ālhawāwīje^a.
 2 ġālinne^a wēn uġilt-anā laḥbīde zaṭšānī, ġalbi wēnī fi ḥasānikin^b riġāwīje.
 3 ġālan lēḥazuā binte min jirwī šibazānī^a, āsīci ġarībin baḥhawā zēneh šēġāwīje^b.
 4 ġāl-ālġadi^a dāf-ādḍawājib nigl-ālazjānī^b, ġēr-almēḥarrām bannebi ḥāġake^c maġdīje.
 5 saḥḥam zalaj-ūsalle minn-arrūḥe wasġānī, min saḥsibīlin sāle min āḍdarre maġlīje.
 6 sibḥane min ṣauwar bēṣadrah tiġle rummānī, nawāḥēdin mā maṣzēhinn-atṭifile ḥūrīje,
 7 ḥāfan ḥašāhā nūre ḥaddah tiġle fūrmānī, metwaḥlēsīn ġalbi bahā mā lī zanah nīje.
 8 jā mā zan-ālmaṣūme waḥmašrūbe saḥlānī, fōġ-ādḍawāšīc wānnimāḍ^a nimnā bēḥācīje^c.
 9 wilā tēġaššat zanni^a wilaṭṭaṭ balardānī, waḍfat zala ḥaddīn cīma-lballūre ḥibrije^b.
 10 ġimt-atēġallab^a waġtilid^b min šidde mā ġānī, cīnnī ġirišin ġāišin beh nāġēd-ālḥāje.

28

wāḥid šāf-luh ḥarīm uzašāġ minhin waḥēde wūhī mā-li mġauwize, bint.
 wābṭa hū-wijāḥ metzāšrīn, ubazaṭ ḗṣadīcil_luh ġaṣide jīḥibēruh zan ḥālūh^a:

8 ^a Mscr. *fēṣalin inna*. — ^b *šimna* vgl. 17, 17.

9 ^a Später Mscr. *ġil*, was jedoch nicht ins Metrum passt. *kil* ist allerdings schwer zu übersetzen; es geht, wie übrigens auch in V. 3 nur auf Fesal. — ^b *zadim* tapfer, siegreich OGI.

10 ^a Sing. *kesire* Niederlage OGI.

26(B)

^a Als Anhang folgt hier eine Erzählung über einen anderen Kriegszug der Wahebbiten.

27

^a Vgl. V. 4. — ^b Zum Metrum Reġez vgl. § 27 a.

1 ^a *hawāwi zāšīc* OGI.

2 ^a Mscr. *ġālin*. — ^b *ḥasānī iḥsān* OGI.

3 ^a *zāne* Lanze, so lang als ein Mann OGI. Unsicher. — ^b *šēġāwi* sich beklagend OGI. Ich kann mich nicht recht entschliessen anzunehmen, ich hätte *ġ* statt *k* gehört. Die Möglichkeit ist zuzugeben.

- 8 خبروا فيصل أنا قدرنا يوم شمتنا عن اخذ الذخائر
 9 كل شيخ عديم حقنا سن قطع النخل والسعائر
 10 خبر اهل الفصيم بخبرنا يوم راحت عليهم كسائر
 11 ان دمرنا دمركم بأثرنا والتفرق ذهاب العشائر

27

واحد طب هيت وشاف له نسوان على الشريعة وطلبهن ماء قال لهن انا عطشان وغريب
 اسفوني فقلن محرمة معهن اسقى ها الغريب فقالت له المحرمة غير المحرام حاجتك مفضية فجاب فيها
 ها القصيدة

- 1 على شريعة هيت انا وافيت غزلاني مثل المها بصدورهن عوق الهواوية
 2 قلن وبن وقلت انا للبيض عطشاني قلبي وعيني في حسانيكن رجاوية
 3 قلن مخزنة بنت من يروى شبا زاني اسقى غريبا بالهوى عينه شقاوية
 4 قال الغضى ضافى الذوائب تجلاء الاعيانى غير المحرم بالنبي حاجتك مفضية
 5 سلم على وسلى متى الروح واسفاني من سلسيل سال من كالدّر مجلية
 6 سجان من صور بصدرها نقل رماني نواهد ما مزهن الطفل حورية
 7 هافي حشاها نور خدّها نقل فرماني متولع قلبي بها ما لى عنها نية
 8 يا ما عن المطعوم والمشروب سلاني فوق الدواشك والندمنا بحاكية
 9 واذا تعنشت عني والتفت بالارداني واضفت على خد كما البلور حبرية
 10 قيمت انقلب واجتلد من شد ما جاءني كاني قريص غائص به ناخذ الحية

28

واحد شاف له حريم وعشق منهن واحدة وهى ما هي مزوجة بنت وابطا هو واياها متعاشرين
 وبعث الى صديق له قصيدة يخبره عن حاله

4 ^a *gadī* welche den Blick senkt OGI. Das häufig vorkommende Wort ist an verschiedenen Stellen verschieden erklärt; hervorgehoben muss eine Erklärung werden, die besagt, es bedeute mit halbzufallenden Augen, als ob sie schläfrig wäre. Vgl. das Glossar. — ^b *alaxjan* Reimplural. — ^c Mscr. *ḥāḡak*; das Metrum erfordert eine lange Silbe; viell. ist *ḥāḡatke* zu lesen.

8 ^a *nimaḡd* Matratze OGI. — ^b *ḥācīje zabāt ḥafīfe* ein leichter fast durchsichtiger Überwurf, unter welchem man im Sommer schläft OGI.

9 ^a Mscr. *zanu*. — ^b *ḥibrīje* ganz dünnes kleines seidenes Tuch, von den Weibern als Schleier gebraucht OGI.

10 ^a So im Mscr.; aber das Metrum ist nicht in Ordnung. — ^b *agtilit alūg* in unruhiger Bewegung sein OGI. Vgl. 8, N. b.

- 1 jā bin sumajjāne^a jā mašcāi zaḡli dāz, zaḡadte šāf-ḡlībīn ūḡft-ḡlatmāzī^b.
 2 ḡalbi ḡadā bēne ḡaḡḡāt-ḡššībāb-ūšāz^a, wištaḡdimannan baḡlūmā^b širte muḡwaḡzī.
 3 ḡurrin^a biḡḡāšī liḡā lō-hū bēḡḡilīn^b māz^c, wāḡūde šabri zālā ḡasnāt-ḡlatbāzī.
 4 zanādilin ḡurradin^a baḡbabihinn-išmāz, zanūdihīn jištḡzil baḡnnūre^b šizšāzī.
 5 ḡaḡḡ-ḡmahā killēhin ḡauwā jiduh šinnāz^a, wuhū sētādil lehin masmūze wumḡāzī.
 6 ismah ḡamānīne ū-ḡitnēn^a zaḡhāt ḡlḡāz, ḡarr-alzarājib wjāḡūtīn baḡḡšbāzī.
 7 hādā simin-hū^a lēḡērī baḡhawā mā ḡāz, lā^b labbisah ḡablij-alḡajjāle muḡrāzī.

29 A^a

zala zēmān tirkī bin sezūd cān mēḡammaḡ ḡalāli šēḡin boḡrēde usabbū
 šālēḡ alḡēsēn zond ibīn sezūd uḡallāḡ ibīn sezūd ḡalḡōf^b wa-ḡḡad baḡḡōf
 ḡamsē sinīn. uḡaza ibīn sezūd zala ḡḡaḡān we-ḡḡāḡḡum uḡibalḡ ḡḡḡalohum
 uḡalla šjūḡohum usiba ḡarīmūḡum unīḡas ḡḡirētuh ḡalāred. ušāf mēḡammaḡ
 ḡalāli ḡurmetūḡ baḡḡēf ḡāijītuh baḡḡōf uḡāb ḡalḡāšide:

- 1 baḡḡēfe ḡilli jā sēnāfi^a lifānī, ḡalafwe maḡwal^b ḡuḡwetīḡ ḡabj-alaḡfār.
 2 ḡā min cētīr^a-arramle jā zēde zānī^b, ḡanḡc-ḡḡḡigā li zāre jā maḡnedī zār^d.
 3 ḡilt-ḡssibāḡ^a ḡāl-allah-almistazānī. tilūminī bī nābe ḡilt^b-ḡannajā^c ḡār.
 4 jā rūḡe rūḡi jā zarīb^a-ḡlmīḡānī. ānā bēraḡwā šāif-ḡḡdarre baḡḡār,
 5 jaḡmaḡ bēlāmā mim-belī wubtalānī, šār^a-ḡlmēḡḡḡdar baḡḡalam walēidam sār.
 6 jā ḡalbe šim^a wištaḡf^b waḡad baḡzrēḡānī, min naḡšwētīḡ^c mā ḡire jōmin walā ḡār.
 7 jā zēde zād-ḡlwēle walḡēle wānī, wiš^a ḡḡawal^b jābūi^c fī ḡamsēt-aḡḡār^d.

1^a *bin sumajjān* hiess der Freund des Dichters OGI. — ^b Sing. *tumaz* OGI.

2^a Mscr. *ušāz* verteilt; man sagt *sawwēt flūsi ušāz* (in Bagdad *awrār*?) ich habe mein Geld verteilt OGI. — ^b *ūma* (sic) Winken OGI. Sollte etwa ein Plural vorliegen?

3^a *ḡurr nār* OGI. — ^b *ḡilz* Hügel OGI. — ^c *maz* Inf. *mūzān* wie *ḡūbān* OGI.

4^a *ḡurrad* dem Erkl. unverständlich. — ^b Sollte vielleicht *baḡ nūr* zu lesen sein? Für die Übersetzung passt es besser.

5^a Sing. *šāniz* Diener OGI. besonders im Zweistromland beliebt. — ^b Mscr. *stād*.

6^a Mscr. *waitnēn* (lies vielleicht *wiḡnēnin*). Die Geliebte heisst *zēzēleḡ* زعيطة. Der Name wird halb durch Zahlen, halb durch *rēḡānī* (vgl. Excurs E) bezeichnet; *z* = 7; *z* = 70, *h* = 5 zusammen = 82; *darr* = *l*; *jāḡūt* = *j*.

7^a *siminhu* (so Mscr.) übersetzt der Rawi mit „ihr Name“, was dem Sinne nach trefflich passen würde, aber doch kaum annehmbar ist. Vgl. 32, 21. — ^b Mscr. *wala*.

29 A

^a Das Gedicht liegt in drei verschiedenen Recensionen vor; die erste A stammt von dem Muḡammed el-Effendi, die zweite B von Muḡfir, die dritte H aus Codex Huber I, fol. 4v. Diese drei Recensionen sind hier hintereinander abgedruckt; A zu Grunde gelegt und dabei auf B und H verwiesen; die Erklärung dessen, was B und H besonderes enthalten folgt darauf. Nur auf diese Weise war es möglich, ein deutliches Bild von der Verschiedenheit der drei verschiedenen Recensionen zu liefern. Auch bei der Übersetzung wurde A zu Grunde gelegt und dabei auf B und H verwiesen; die Erklärung und Übersetzung der Verse, welche B vor A voraus hat, folgt an zweiter Stelle. Der Versuch, die ursprüngliche Ordnung der Verse nach den drei Gestaltungen des Textes

- 1 يا ابن عيمان يا مشكائى عقلى ضاع عبت صانى الجبين وعفت الاطاعى
 2 قلبى اغدى بين غصّات الشباب وشاع واستخدمنى بالوما صرت مطواعى
 3 حرّ بجأشئى لجا لو هو بضع ماع واجود صبرى على حسنات الاطاعى
 4 عنادل خرّد بالباهنّ شماع عنودهن يشتل بالنور شعشاعى
 5 حتّى المهاكلهنّ جواّ يده صنّاع وهو استاد لهنّ مسبوع مطاعى
 6 اسمها ثمانين واثنين زهاة القاع درّ العرايب وياقوت بالاصباعى
 7 هذا اسمها لغيرى بالهوى ما طاع لا لتسها قبل الخيال مصراعى

herzustellen, ist ausgeschlossen. Dagegen folgt hier noch eine Liste der Concordanz der Verse:

H	A	B	H	A	B	H	A	B	H	A	B
1	1	1	9	4	—	17	27	—	24	—	—
2	2	2	10	5	—	18	—	—	25	—	7
3	3	—	11	28	—	19	—	—	26	30	6
4	—	3	12	29	—	20	—	8	27	31	—
5	—	—	13	—	—	21	—	9	28	32	—
6	9	—	14	—	—	22	—	—	29	24	—
7	—	—	15	—	—	23	—	—	30	23	—
8	—	5	16	—	—						

^b Nach B war der Dichter nicht im *gōf* interniert; vgl. unten.

1 = B, V. 1; H, V. 1. — ^a A und B *jašnāfi*; nach A ist *snūf hajjir, čērīm*; nach B *tajjib* OGL. — ^b natürlich = *ما أطول*.

2 = B, V. 2; H, V. 2. — ^a *čētir; čētib* bei B ist wohl der Lesart von A und H vorzuziehen; darnach die Übers. — ^b *zana* überhaupt = gehen, nach A: *ana zānijaṅ lammaḳ* ich gehe zu dir; nach B: *siččīn* (= Socin, als „Messer“ etymologisiert! das Gegenstück dazu war die Etymologie des Namens Prym als *ibrāhīm!*) *zana lešēḫ almintefīc* S. ist zu dem S. d. M. gegangen. — ^c *ganḫ* ist Verballhornung von *ginḫ* B. Ob das Wort wirklich in der Volkssprache noch in Gebrauch ist, wird schwer zu entscheiden sein. Der Rawi sagte zwar: *albaraḫ gān hutṭār genḫ-lēl* (sic) = *faitin mnallēl wusle* gestern kamen Gäste zu mir, als schon ein Teil der Nacht vergangen war. — ^d Vom Rawi von A wurde dieses *zār* (Pl. *zērān*) als *ginni* erklärt; der Rawi von B fasste es als Wiederholung des ersten *zār*.

3 = H, V. 3; fehlt in B. — ^a *assibaḫ wuš sibaḫ jajjāk-li behalmečān* was ist der Grund, dass du zu mir hierher kommst? OGL. — ^b *čalb maglūt mačlūb* (Bagdad) toll; *alčalb jiglat; ingālat gimāl fēlān*; Inf. *gilt*. Hunde werden toll, wenn sie Eier der *šafāt*-Vögel (?) fressen, die ins *baḫr alḳidre* (?) gefallen sind OGL. — ^c *naja; šābaṅ naja = gadr mn-allah gašbaṅ zalai*; Schicksalsfügung OGL. Unsicher. Die Lesart in H ist noch unverständlicher.

4 = H, V. 9; fehlt in B. — ^a *zarīb* edel OGL.; giebt keinen rechten Sinn. Etwa *غريب*?

5 = H, V. 10; fehlt in B. — ^a *šār* ist wohl dem *سار* H vorzuziehen. — ^b Urspr. *šār*; der Fuss der Frau hierher ist gegangen OÜ. Nicht annehmbar.

6 = B, V. 4; fehlt in H. — ^a *šim* wende dich von mir ab OGL. — ^b *ištāf* VIII von *šāf* sich ersehen OGL. Kaum annehmbar. — ^c *našwe* und *taḫa* sind gleichbedeutend OGL.

7 = B, V. 10; fehlt in H. — ^a Dem Metrum nach ist die Aussprache *wēš* B vorzuziehen. — ^b *ḫawal ḫile* Abhilfe OGL. Besser wohl *ḫawāl*, vgl. 39, 6, N. b. — ^c *jābūi*; selbst wenn der Dichter seinen Sohn anredete, wäre *jābūi* möglich; überall im Osten, besonders im Zweistromland, bedeutet *jābū* „mein Lieber“. — ^d Sing. *šītar*; das Wort wurde vom Rawi A bisweilen mit *s* gesprochen und mit „Reihe“, dann aber, wie vom Rawi B durchweg, auch als *mēšibe* erklärt.

- 8 *auwāl ſiṭar naẓr^a-aššifāwī^b gašāni^c, watlā^d ſiṭar ſibb-attumēdi^e zala-nnār.*
 9 *wullā fanā^a lō rubæ mā bī buḅānī^b, dāb-ālḥaṣā^c min waḅbe^d zaṭbin^ealadkār.*
 10 *jaḷḷon ſēbū min jāmaṇ-almīdumānī^a, willann^b-isēwud rāse jā nāse nakkār.*
 11 *ḡirbijin^a-arwaḡ min ṭini-ālḥaṣānī^b, jarkīd lēda wuldāke *ḡarbūzat-aḍḍār^c.*
 12 *aḡḡas mēn-ālhanzire walbēzawānī^a, jinšib^b bēḡord-ālgāfil-ālgārre mišār.*
 13 *anā bēraḡwā mirhišin lih tanānī^a, rubābḡh^b-arrājāte wubkāre wumhār.*
 14 *miznin rēfife-brūgeh-ālhindawānī, umḥabbīb-aššibli^a razadhā ilā tār.*
 15 *ḥaḡḡat^a walā baḡḡat ḡadau marmahānī^b, buḡdarmaḡ^c-alḡaṣḡdire ḡaṣṣāf-ālamār.*
 16 *ḥaḥimlum-ālli ḡāble dā miklimānī^a, ḡilli whilli ēazēdin jaḡraza^a-aṭṭār.*

8 = B, V. 11; fehlt in H. — ^a *naẓr*, *naẓir* vom Pulver, in welchem zu viel Schwefel ist; dasselbe giebt einen grossen Knall (es ist *şalf*), taugt aber nicht viel. Von der Flinte gesagt, ist *naẓr* spröde, wenn Funken vom Eisen fliegen; von einem Menschen gesagt: einer, bei dem man es nicht aushalten kann OGL. Unsicher; vielleicht eher = wenig. — ^b *şifāwī* oder *şifā* Pulver, das von den Gebirgen von Mekka kommt OGL. — ^c In B ist *gaṭāni* secundäre Lesart; im Text steht urspr. *gašāni*; vgl. ZDMG. 6, 206; V. 8; 213. Es ist schwer zu entscheiden, welche Lesart passender ist. A erklärt, der Dichter beklage, dass er geschossen habe; B, er beklage, dass die Feinde auf ihn geschossen hätten. Das erstere ist nach dem zweiten Halbvers einleuchtender. — ^d *atla tāli* OGL. Vgl. 14, 9, N. a. — ^e *tumēdi*, *tēmēdi* nach A und B *rēṣāṣ* Blei OGL.

9 = H, V. 6; B, V. 5. — ^a *fa* ist sehr gewöhnlich nach *wullā*; z. B. *ḡzber zalai ḡabl aḡḡuhr wulla fēlā tazber* komm zu mir Vormittags herüber, oder (wenn nicht so) komm (überhaupt) nicht herüber. *wullā fa* ist an unserer Stelle kaum verständlich. — ^b Nach A ist *ḡbān*, nach B *bānī*(?) oder *bānāt* ein grosser Berg auf dem Wege nach Mekka OGL. Vgl. *abān*, *abānāt* südwestlich von *ḥaṣīm* bei Doughty. — ^c Statt B's *ṣahār* lies *ṣahar*, was wohl der Lesart vorzuziehen ist. — ^d *waḅ ḥarb*, *ṣalūbe* OGL. B; Schuld; That, mit der Schuld verbunden ist OGL. A. — ^e *zaṭb*; *ḡarḥuh*, *ṣawābuh zaṭb* = *tilf* (*ēājid*) von einer Wunde OGL. A vgl. 20, 9 N. a. Die Lesart von B ist wohl vorzuziehen.

10 Fehlt in B und H. — ^a *mīdumānī* menschliche Person OGL. — ^b *alkān sājir willanni zābir* Sāir hat mich abgehalten; sonst wäre ich hinübergekommen (sic) OGL. — ^c *isēwud rās aswad rās* ein schlechter Kerl OGL.

11 = B, V. 18; fehlt in H. — ^a *ḡirbi ṣabbāb* OGL. Unsicher; besonders in Hinblick auf die Parallelstelle. *ḡuḍzi ālli jētēḡaḡḡaz zandak* der sich bei dir als Freund einschmeichelt OGL. Der Angabe ist nicht ganz zu trauen. Das *ḡ* könnte wegen des Zusammenstreffens mit *z* aus *d* entwickelt, und das Wort mit جَدَع vgl. Socin, Kurd. S., S. 331 unter كَدَى zusammenezubringen sein. — ^b *ḥaṣānī*, in Prosa *ḥaṣēni* Fuchs anderswo *ḥusni* (sic) OGL. — ^c *ḡarbūzat-aḍḍār* Maus OGL.

12 = B, V. 19; fehlt in H. — ^a *bēzawān* ein Thier wie eine Katze OGL. A und B; A gestand, nie eines gesehen zu haben. Unsicher. Vielleicht Verballhornung aus بيزونك (vgl. Justi-Jaba Dictionnaire kurde-français p. 87), das man in Mosul nach meiner Erinnerung als *bēzawenk* hört. — ^b *aḡṣābt almišār* (sic; urspr. Mscr. *alminšār*) *baḷḷṣibe* = ich habe die Säge durch das Holz hindurchgezogen. *raḥēib ḥalmenšār zala helḷṣibe wuḡuṣṣah* lege die Säge an dieses Stück Holz und schneide es durch OGL. B.

13 fehlt in B und H. — ^a *tanānī*; *annaḥal jenāni* die Bienen summen OGL. — ^b *rubābe* ein von der grossen Wolke abgesondertes Wölkchen OGL. Unsicher.

14 fehlt in B und H. — ^a *şibli bārūd* kommt nach Angabe des Rawi nur an dieser Stelle in dieser Bedeutung = Pulver vor. Unsicher.

15 fehlt in B und H. — ^a *ḥaḡḡat almizne balmaṭar antarat* (sic) starken Regen fallen lassen OGL. — ^b *ḡada hallahm marmahān* das Fleisch ist in Stücke auseinandergegangen (indem es sich beim Kochen von den Knochen loslöste) OGL. — ^c *mdarmaḡ* = *malmūm*. *darmaḡt ḥalwūrūḡe* ich habe dieses Papier (zwischen den Fingern) zu einem Kügelchen gedreht OGL.

16 fehlt in B und H. — ^a *meklimānī rāzi ḥaḥin zaki* ein Mann von ausgezeichneter Rede, den man gerne hört OGL. — ^b Mscr. *jaḡra*.

- 17 wəzmāne hān ūlāne waslam-udānī^a, wīmāme maškāt gā zalā hisn-alandār.
 18 tāzau lēsultān-alarab bēbohānī^a, hitt-ankēsar min hēbētuh ʔozz-alamšār.
 19 ʕam ʕawwazū min šēhe gōmin hēsānī^a, rāsih jufūhe-mn-āssikar tiġle ʕammār^b.
 20 dalgīn^a wraddauh-annišāmā^b herānī^a, ʕarbeh^c wradduh baḍr-alaṅšāre^d ġintār^e.
 21 zilġau^a dēmāġuh^b barrēsān walʔonānī, wumsāce^c bālūdīn^d whiġlēne^e wuhġār^f.
 22 dī^a ġidrētīn wullā fanā mislūmānī, ašfaġ zalēhum ʔan tetāzīs^b-alaġdār.
 23 rāz-ālhasānī jingizī baļhasānī, wumġābeleh baššadde^a ʔond-alarab zār.
 24 aļ ʕāzēdeh lō lanne dā-ħir zēmānī, ʕān-ʔstedill bugōle *bētār-alašzār^a.
 25 jābū dawāħīc lā ʕumar ʕiħujānī, ʕamsaṭ taħāmīsīn^b zalēh-alaħajā^c dār.

17 fehlt in B und H. — ^a *ūdānī* (so Mscr.) Ortschaft zwischen *ʔomān* und *rās alħēme* OGI. Die Angabe ist so kaum richtig; jedenfalls muss *u* metrisch kurz sein, viell. *وَدَان*.

18 fehlt in B und H. — ^a *bēbohānī ʕēbūr*. Unsicher.

19 = B, V. 16, fehlt in H. — ^a Mscr. *ʕḥānī*. Beide Erklärer fassten das Wort als *حصان* Pferd und erklärten: wie edle Rosse. Kaum glaublich; wohl von *حسن*. — ^b *ʕammār* Trinker. Der Tapfere ist wie betrunken, *mā jādri bhāluh* er weiss nichts von sich selbst OGI. Wetzstein erklärte daraus den nicht selten vorkommenden Namen *sqkrān* ZDMG 6, 205.

20 = B, V. 13, fehlt in H. — ^a *dalgī* die aus Stahl bestehende Schneide eines Beils *ʕaddūm*, oder einer Hacke; der obere(?) Teil, der aus Eisen besteht, heisst *ħrān* OGI. A. B hat den Vers gänzlich missverstanden; *ħrān* Gurgel OGI. — ^b Sing. *našmi* eig. schön von einem Mädchen, das sich geschmückt hat vgl. 9, 1 N. d; dann auch tapfer, edel, mutig von einem Mann. — ^c Mscr. *ħarboh*; OÜ.: eine Lanzenspitze. — ^d so urspr.; B. hat die Erklärung: *el-mansūrīn*; Mscr. A später *amšār*. Der Dichter dachte wohl an die *anšār* im alten Sinn. — ^e *ġintār* (Schmutzblatt *ġintār*) das kleine Eisen unten am Lanzenschaft an dem der *ħarbe* entgegengesetzten Ende; man steckt damit die Lanze in den Boden. Vgl. Excurs. P.

21 = B, V. 17, fehlt in H. — ^a A und B *zilġau*. *zalaġt rās aḍḍelūl* fest fassen, lenken OGI. A *zalaġt albab* die Thüre schliessen; der *galaġ* des Schlosses ist das fest angenagelte, vertikal stehende Stück des Thüerschlosses, der *mizlāġ* das bewegliche, transversale (vgl. Lane, Manners and Customs I, 24). *zalaġt rās fēlān baššef ġatasteh* abhauen OGI. B. — ^b *dēmāġ* Kopf OGI. — ^c *msāc* die eiserne Fessel, mit welcher man die beiden Vorderfüsse des Pferdes fesselt OGI. A; eine Art Axt OGI. B. Letzteres passt nicht. — ^d *bālūd*, *būlād* OGI. — ^e *hiġīl* Spangen an der Kette OGI. A; *tōġ* OGI. B. — ^f *hiġār* eine Kette oder ein Strick, mit welchen ein Vorderfuss des Pferdes mit einem Hinterfuss derselben Seite zusammengebunden wird OGI. A. Plural *ħuġr*; man sagt *ihġer alfaras belhadīd* lege dem Pferde Fussfesseln an! OGI. B.

22 = B, V. 12. — ^a *dī* bezieht A auf die Verläumdung; das *zalēhum* in der zweiten Vershälfte weist jedoch auf eine Anzahl von Leuten hin; im Zusammenhang von A vielleicht die besiegten *ġhaṭīn*; dazu passt *ʔobretīn* bei B, darnach übersetzt. — ^b *tētāzīs*; *ġān tēzīs* ein Unglück, Hindernis, ist über mich gekommen OGI. A. Das *t* bei B ist durch die Einwirkung des *ʔ* entwickelt; auch A hat: *flān tiṭōzas ʔan haddarḅ* er ist gehindert, den Weg einzuschlagen; *haddarḅ tiṭōzas* ist schwierig; B *flān tētāzīs* (lies *tetāzās*?) *bēhaddarḅ* er hat Unglück gehabt auf der Reise.

23 = H, V. 30; fehlt in B. — ^a *flān mšiddīn ʔan* er zeigt mir Abneigung, Hass OGI. A.

24 = H, V. 29; fehlt in B. — ^a Nach A ist mit dem *bētār alašzār* der Dichter *nimr ibn zadwān* gemeint, der gesagt haben soll: *rāz-ālʕīdīb zāš wrāz-aššitē ħilli baļmoḍāmi* der Lügenhafte bleibt am Leben und der Aufrichtige wird in wasserloser Einöde verlassen (Metrum?) Nach H wäre V. 23 (dort V. 30) der Ausspruch, auf den sich unser Dichter beruft; wahrscheinlich richtig.

25 fehlt in H und B. — ^a *ʕiħujānī* gegen das Metrum; lies *أقحوانى*. — ^b *ħamsaṭ taħāmīs* fünf mal fünf (Tage) OGI. — ^c *ṭāħ zala-ššāmī*, *je ħaja* es ist Regen auf den Landstrich westlich vom Euphrat gefallen.

- 26 _ _ _^a darrin fēnūnin dawānī^b, minha-lhawā waššaffe^c waššōfe^d mindār^e.
 27 _ _^a tumar biḍ-innehūd^b emteḥānī^c, wḥammāt^d zēlūfin maṣlēmīn jaṭlēb-attār^e.
 28 lō dūnēh-aššafra^a unācd^b-alḥadānī^c, huḍn-annigā^d zamdin walau cāne mišḡār^e.
 29 wuṭwēce^a naḥcābnāhe^b mirz^c-aššēmānī, walfaḡre saḥḥamnā^d zalā dare mindār^e.
 30 jā šḥajjif^a-alaḥdāme naḡm-aljēmānī^b, tēḡul anā wijāke māseh^c wmismār.
 31 hādī dawācīc-alḥazā wattōmānī^a, wullā meḥ-atfal-almahā ḡāk-alandār.
 32 tibnā wšibnā^a waḥmid-ḡalli hadānī, wusūdīnā daḥdaḥ^b wnauw-aššazād tār.
 33 min tarrik^a-aššahweh^b wlaḥnaḥs-ahānī, ujistānne^c-laḥkār-annēbī jarḡ-alaṭār.

29 B

- hāda cālam limḥammaḍ alḥali rāzi brēde zasal zalēh ibin sezūd turki
 obū fēšal uḥabas mēḥammaḍ zandeh baḥzāred wāḥaḍ sineh mēḥabūs biḥḥabs.
 lēlah min zard ḡlijal nāim mēḥammaḍ alḥali uješūf binte zammah boṭṭēf,
 ḥormēteh cīnhā zājirteh binnōm. ḡazad mēn-annōm, ḡām jektib ḡašideh:
 1 biṭṭēfe ḥilli jā sēnāfi lifānī, alḥafwe maṭwal ḥoṭwēteh ḍabj-alaḡfār,
 2 ḡā min cētīb-arramle jā zēde zānī, ḡinḥ-ḡaddigā lī zāre jā maṣnedī zār.
 3 lō la-ssowāzid^a wuḍḍulūz-almēhānī. bāḥ-alḥazā waššabre mīm-muḡḡēti tār.
 4 jā ḍabje šim wištaf walad baḥregānī, mīn ṭalḡēteh lā ḍirī jōmin walā dār.
 5 willā fanā lō rubze mā bī boḥbānī, ḍāb iṣṣēhār min welbe zatrim-ḡaladkār.
 6 jā šḥajjif-alaḡdāme naḡm-iljēmānī, tēḡul anā wijāke māseh wmismār.

26 fehlt in H und B. — ^a Mscr. *lawāḥēdin*; *lahid* = glänzend weiss OGL. Unannehmbar. Es hat wohl ein anderes Wort dagestanden. — ^b *dawānī* Sing. *dānī* nahe bei einander stehend OGL. — ^c *šuff* Verlangen OGL. — ^d *šōf*? Man möchte beinahe شوق vermuten. Darnach die Übers. — ^e *mindār* sc. *jammah*, *māli nafsīn bēḡerah* es wird auf sie hingewendet, so dass ich keine andere begehre OGL. Unsicher.

27 = H, V. 17; fehlt in B. — ^a Mscr. *tallan*; sie guckten heraus OGL. Kaum annehmbar; es passt nicht zu *emteḥāmī* und der zweiten Vershälfte; طرة von H ist nicht verständlich. — ^b Mscr. *biḍin nehūdīn*, gegenüber H möchte eher بيضاء zu lesen sein. — ^c *emteḥānī* das, was mich verwirrt OÜ. Unsichere Lesart in Hinblick auf ^a, ^b, allerdings unverständlich von H. — ^d *halḥurme mazah ḥammāt ḡazl*, *ḥēdūm* diese Frau hat einen Arm voll Gespinnst, Kleider; *ḥammēt halḥaṭab* ich habe die Last Holz auf den Arm geladen OGL. — ^e der Mann will sich dafür rächen, dass sie ihn beinahe getötet hat OGL. Unannehmbar; es scheint besser in *tār* den Begriff der Rache nicht zu pressen, sondern das *min* auf die Frau zu beziehen. Aber die Lesart ist in Hinblick auf H zweifelhaft.

28 = H, V. 11; fehlt in B. — ^a *aššafra* (sic) *ḡāzin bēn brēde walḡōf* OGL. Die Ortslage ist nirgends zu finden; H *aḍḍafra* ist möglicherweise richtig. — ^b *naḥd šī zālī ušī wāṭī* uneben, schwierig; auch von der Gangart eines Kamels: *maḡša haddēlūl naḥd* OGL. — ^c *zadān* Sandaufhäufung, besonders auch an den Sträuchern OGL. — ^d *annīja nufūdīn jam-alḡōf* OGL. — ^e *mišḡār aššams alḥārre* Sonnenglut. Neben *iṣṭēḡarat aššams* kann man auch sagen: *šanḡarat aššams* = sie hat gebrannt OGL.

29 = H, V. 12; fehlt in B. — ^a *tuwēc* Berg bei *ez-zūlfī* OGL. Vgl. die Kiepertsche Karte. — ^b *naḥcābna zaḡḡobna* wir haben hinter uns gelassen OGL. — ^c *mirz*; vgl. H; *arzān dēbaḡan* er hat mich belästigt OGL., passt weniger als ردى IV mager machen. — ^d Mscr. *sahamna*; das Metrum erfordert jedoch die II. Form. *saham atṭer bēḡā jēwācīz* er will sich herunterstürzen OGL. — ^e *mindār* gesucht; er meint das Haus seiner Frau OGL. Unsicher in Hinblick auf die Schreibweise bei H.

30 = B, V. 6; H, V. 26. — ^a *šḥajjif* vom Fuss *maḥmūš*: schmal, zierlich OGL. B. — ^b *naḡm-aljēmānī šel* weil er über Jemen aufgeht OGL. A. Dies passt vortrefflich zum Canopus. — ^c *mās* oder *māseh* Magnet OGL.

- 7 an^a-oṅṣufā jā šōge šānik wšānī, lārizze^b-rājāt-ālbīšājir baḷaḡtār.
 8 jā zēne jā ʿindile ḥirmis miʿānī, jā šamzat-iddihrize ʿidwat hal-āddār.
 9 tūrī bēlīnī^a muṭrak^b-āḥēzērānī, zōlin zehā nūreh^c zēfāzife nūwār.
 10 jā zēde zād-elwēle wulḥēle wānī, wēš-issibāb jā zēde fi ḥamset-aštār.
 11 auwal šitar milḥ-iššefāwī ḡatānī, utānī-ššetār šabb-attēmēdi ʿala-unnār.
 12 dī ʿobretin wullā faṇā muṣlimānī, ašfaḡ ʿalēhum min tēṭāʿēs-āḷaḡdār.
 13 ḡalḡah wrāddōh-annišāmā ḥērānī, ḥarbah wrāddeh baḡr-āluṣāre ḡintār.
 14 mā-lūme ḡalbī lau ḡadā biḥluwānī^a, wlā-lūme ḡafnī lō ʿisā tigle naṭṭār^b.
 15 miṭl-ilwaḥaš juḡfaḥ^a bējaḡ muḡrumānī^b, lau la-ššubēlī^c ṭare min ʿaffe saḡḡār.
 16 ʿam ṭauwawau mer-rāse ḡōmin ḥēšānī, rāseh-jēfūḥ men-ʿassikar tigle ḥammār.
 17 zilḡō dēmāḡeh burresān wulʿonānī, wumsāʿe bālūdin wḥoḡlēne wohḡār.
 18 almāhir-ilḡuḡḡī rēḡīc-allēsānī, jarguḡ ḡēḡā wuldāke ḡarḡbūzet-āddār.
 19 aḡḡas mēn-āḷhanzīre wulbēzōwānī, mirʿib bēzard-elḡāfil-elḡarre minšār.

29 H

H ما قال ايضا محمد العلي في تركي ابن عبد الله رحمه الله

- 1 بالطفن خلى يا لسنا في لفاني العنوما طول خطوته ضبي الاقفار
 2 جا من كثير الرمل يا زيد عاني جنج الدجالي زار يا مسندي زار
 3 قلت السبب قال الله المستعاني تلومني بي ناب سم المحشا سار^a
 4 لولا السوعد والظلوع المهاني باح العزا ولعل يا مهجتي طار
 5 ساعت قر المكتوب فجت جاني وعلمك فجانني وانت يا مسدي عار
 6 لو فيك وابي ربع ما بي قراني علمك ولا بي ناب غلت النيا جار

^a Unsicher.

31 = H, V. 27, fehlt in B. — ^a *ṭomānī*, Sing. *tēmīnnī* Wunsch OGL.

32 = H, V. 28; fehlt in B. — ^a Die Lesart von H ist unverständlich. — ^b *daṣḡaṣat* *āḥawa* die Luft kam in Bewegung OGL.

33 ^a In Prosa *tarrīc* OGL. — ^b Mscr. *ʿwe*. — ^c Mscr. urspr. *jīstane* (ohne *u*); später *jīstādīr*. — ^d *ātār* OÜ. Fussspuren; diese Bedeutung passt hier jedoch nicht; die „Folgen“ sind wohl als Belohnungen zu fassen.

B. 3 = H, V. 4. — ^a Mscr. *ššowāzīd*; *šāzīd* Knochen der Achselhöhle unten am Hals OGL.

7 = H, V. 25. — ^a *ān* Übersetzung „wenn“; sonst unbelegbar. Die Lesart *īla* von H ist wohl besser. — ^b *lārizzū*; *la* wurde ausdrücklich als „begründend“ erklärt. H ist metrisch unvollständig.

8 = H, V. 20. In H sind Schreibfehler.

9 = H, V. 21. — ^a Mscr. *bēlīn*; eine lange Silbe muss jedoch folgen; nur ist das *بلينى* von H dem Sinne nach nicht annehmbar. *tūrī* ist wohl zu fassen: sie zeigt = sie gleicht. — ^b *muṭrak* Stock OGL. Vgl. Excurs R. — ^c Mscr. *nūrek*; nach H verbessert. — ^d Mscr. *zēḥāzīf*; Sing. *zaḡzūfa* (sic) Blume mit grossen weissen Blüten OGL.

14 fehlt in A und H. — ^a *beḥluwān mā leh ḡalb*, *maḡnūn* OGL. — ^b *naṭṭār nāṭūr* OGL.

15 = H, V. 8. — ^a gewöhnlich sagt man *jēkaffīḥ* von einem Thiere, das gejagt wird und das der Jäger fangen will: es arbeitet sich gegen denselben ab, wehrt sich mit allen Mitteln OGL. — ^b *muḡrumān mutewellīz biššād* passionierter Jäger OGL. — ^c *šubēlī* Eisen, mit welchem man einen Vogel fesselt OGL. Unsicher; vielleicht aus der Stelle erschlossen; vgl. die unverständliche Lesart von H.

- 7 يا ذا لساني لو عذاته عماني والقلب عيا في ولا دار الافكار
 8 مثل الوحشي يكفخ بيد مغرمانى لولا الثلبى طار من كف صفار
 9 يا روح روحي يا عريب المجانى انا برجوا شايف الذر بالغار
 10 يجمع ابلا ما من بلى وابتلانى سار المقدر بالقلم والقدم سار
 11 لو دونه الضفرا ونكد العدانى خضنا النقا عمد ولو صار مصفار
 12 وطوبى نكبناه مرذى السمانى والفجر سهمتنا على دار من دار
 13 على قبل اليوم سحر عماني ومن العجايب يا هلى وقت الاسحار
 14 ساعت تناوشة بروس الثانى اصحا وطاب لى الكرا واسيق الحمار^a
 15 الن سقية من ثمانى سقانى وحييت وبجالى به ريف الحما اسار
 16 عليت وانهل من ثمانه ثمانى واخذ الرمعشر دينا يتنا^a دار
 17 طره ثم ريفض النهود الختانى واختم زلوف معادم بطلب الثار
 18 قلت الهوين لى تعذر جزانى عقب البث والدل بدل بلا كار
 19 ما لى وما لك يا ضبى المجانى يا خزن دار الزين يا سيد الاعفار
 20 يا زين يا قنديل خرس مكانى يا شبيعة الدهرين قدوت هل الدار
 21 تورى بلىنى مطرق الخير زانى زوره زها نوره زيازم نوار
 22 عليه من كل اليدف ديدحانى ومزم^a مثل النقا غب الامطار
 23 كن المجدد بالزت والرعفرانى بين العواتق والنخر فكرنا حار
 24 الا ولوا يا شوق للانه هونى صبح بسوق الليل بمر لوبى^b سار
 25 الانصا يا شوق شانك لشانى لا رز ريات على كل الاقطار
 26 يا صحيف الاقدام نجم اليمانى تقول انا وياك ماصه ومسمار
 27 هذه دوايك العزا والتمانى والامع اطفال المها جك ال...^c
 28 كنا وتبنا واحمد الى هدى وسعودنا ذعذع ونو السعد ثار
 29 القاعده لولا ان ذا اخر زمانى كان استدل بقول بيطار الاشعار
 30 راع المحسانى ينجزا بالمحسانى ومقابله بالصد عند العرب عار
^a Unsicher. ^b Vielleicht لى. ^c Unlesbar.

30^a

mēḥammad ibn ḡarmāle ʔonduḥ ḥṣānīn ṭajīb ismuh alḥarḡān^b wūṭlēbū
 mēnuḥ sulṭān^c šērīf maḳke ubaṣaṭ luh ḥaṭṭān ʔala-lēḥṣān irīduḥ uṣaija

30

^a Was das Verständnis dieser Kaside betrifft, so behauptete der Rawi, es seien Worte aus der Sprache der ḡḥaṭān darin. In Wahrheit ist das Gedicht (sowie das folgende, die

mḥammad ibn ġarmēle jaṣṭih-ālḥeṣān ubaṣaṭ mḥammad ibn ġarmēle baṣṣērif halgaṣide:

- 1 *jā rācibin min ʔondinā fōge highūg, sauwāg^a mauwāgin^b bēʔidin mēzaššāh.
- 2 asbaḡ mēn-ʔaddanūge^a fi ġibbēt^b-ʔalmōg, umāmsāke sulṭānin zēbūn-ʔalmēḥallāh.
- 3 ʔababdilī^a jalli ʔala-lḥēle maḥfūg^b, zaḥn-ālḥeṣān ilā wuḡaf sēre ʔalbāh^c.
- 4 ʔababdilī jalli ʔala-lḥēle maḥfūg, zaḥn-ʔaddanājā jedzar-ālḥēle ḥoṣzāh^a.
- 5 ja-labdilī lā tiṭtir-ʔalharḡe baḡōg, lauwinne ṭarīna^b-ṭṭiṣān ʔāne ḥo-ṣnāh.
- 6 rāḡjin ʔalḥe-bḥadditin^a waḡalab ʔūg^b, lā ḥalle baḡṭar^c-ʔassibāja^d-lmēṭārāh^e.
- 7 willā ilā wuḡḡaf ʔalā ʔamle^a ʔomhūg, urmā^b mēšēliḥeh^c wjūmi lēmarmāh.
- 8 arriḍḍehin^a riḍḍ-ʔalḡawāzī ʔala-lmōg^b, radd-ʔalbeḡar min diṣetiḥ^c ʔōbe maṣnāh.
- 9 arriḍḍehin raḍḍ-ʔalḡawāzī ʔala-lmōg, umin ḍalle ʔondih^a ḡoṣlet-ālḥēle tāṭāh.

Antwort darauf) schlecht überliefert; dies geht schon daraus hervor, dass 4a Wiederholung von 3a; 9a Wiederholung von 8a; 14a Wiederholung von 13a ist. Ausserdem liegt in Cod. H I, fol. 21^v ein Paralleltexzt dazu vor; derselbe ist hier genau nach dem Mscr. abgedruckt. Es entspricht:

H	Diw	H	Diw	H	Diw	H	Diw
1	1	4	5	7b	9b	13	10
2	—	6a	—	8	8	14	11
3	2	7a 6b	7	9—12	—	15	—

^b *ḥarḡān* fem. *ḥarḡā*, Pl. *ḥorḡ* edles Pferd OGl. Vgl. N. d. zu 102, 1. — ^c *sulṭān* Eigenname OGl.

1 = H, V. 1. — ^a *sauwāg* von *sāg* vgl. N. c zu 20, 1. Kaum annehmbar. — ^b *mauwāg*; *miḡt ʔan-ʔaddarḥ* ich bin vom Wege abgewichen OGl.

2 = H, V. 3. — ^a *dānūg* Pl. *dawānīc*. Man spricht von den *dawānīc ʔalmōzdān* (Stamm in *ʔirāk*); das sind kleine Bote für zwei bis drei Personen OGl. — ^b *ḡibbet ʔlmoj=ʔlmoj ʔalḡarīc* das tiefe Wasser; *ḡibbat ʔzzōr* das Innere des Dickichts; *ḡibbat ʔllēl* die tiefste Nacht OGl.

3 fehlt in H. — ^a *ʔabdilī* Sing. von *ʔabādīle* OGl. Vgl. N. b zur Übers. — ^b *maḥfūg* bei den *ḡḥatān = madkūr* bei den *ʔaḡel* OGl. Unsicher. Vielleicht = reich versehen mit . . . — ^c Mit *sēr* ist gemeint, dass die *ʔalbā* straff sein soll. Wenn das Pferd müde ist, wird sein Nacken steif; es schaut nicht mehr nach rechts noch links; es kann seinen Reiter nicht mehr davon tragen (*mā tēḥazzim rāʔjah*); dann stellt der Tapfere sich vor das Pferd und wehrt die Feinde ab.

4 fehlt in H. — ^a *ʔoṣzā* (sic) Kampfruf, wobei der Betreffende sich nennt: ich bin der und der, indem er durch die blosser Nennung seines Namens die Feinde schrecken will OGl.

5 = H, V. 4. — ^a Mscr. *lauwin*. — ^b *ana ṭara ʔalāi ʔlmaḍḍat* (sic) *laššām* ich habe Lust nach Syrien zu gehen OGl.

6 = H, V. 5. — ^a *ḥaḍde* franz. défi OÜ. — ^b Die Fliehenden drehen die Spitzen der Lanzen gegen ihre Verfolger OGl. Unsicher; die Erklärung würde für *ردي* in H sprechen; darnach die Übers. — ^c *ḡiṭar* = Abteilung OGl. Unsicher. Viell. ist *قطار* Sing. — ^d *sabāja* Sing. *sibīje = sarāja* Abteilung Reiter OGl. — ^e *meṭārāh* Rache OGl. Sicher unrichtig; auch steht der Text nicht fest; für das *شي* des arabischen Textes von H kann keine Garantie übernommen werden.

7 = H, V. 7a und 6b. — ^a Mscr. *ʔamīl* Kamelherde OGl. Man möchte hier eher an ein einzelnes Kamel denken. — ^b Mscr. *urūma*. — ^c *mēšēliḥ* Demin. von *mašlah* OGl.

8 = H, V. 8. — ^a so im Mscr. mit *rr*, vielleicht für *nriḍ*; V. 9a steht im Mscr. bloss ein *r*. *hin* ist auf die *ḥēl* zu beziehen. Natürlich herrscht Unordnung in der Reihenfolge der Verse. — ^b Der Vergleich bezieht sich wohl auf die Sicherheit des Eintretens der Handlung (vgl. b): nach der OGl. auf die Zahl der Feinde. Der Text des Verses ist nicht in Ordnung. — ^c *diṣe*; die *ʔaḡel* sagen *dōse, diḡās* OGl.

9b = H, V. 7b. — ^a *ʔondih* bei dem Mädchen OGl.

- 10 ḥaribinā lō gāṭṭub^a-alḥēle bisrūg, lāzim jēhalli maṣzilih lā nēṣēnāh^b.
 11 ḥonnā ʔalēhum mitle gūgin wmaḡūg, walli tēmaṣnā ḥarbēnā širbe mim-māh.
 12 nisīche summin jaḡḡal-alḥāle maṣnūg^a, wumfarrić-alḥillāne^b hādāk anājah^c.
 13 ma-hdēte li šālin wsēfin wsārūg^a, *ḥitt-anni^b ʔaṣṭi fihe *šafirā sibartāh^c.
 14 ma-hdēte li šālin wsēfin wsārūg, illā ḡawābin minke hādā mēḡādāh.
 15 noṣṭ-almēhār-alli ʔarāćibēhin ʔūg, wilā aṣṭēnā šin faḷa-nḥin bēnaḡfāh^a.

30

ما قال محمد ابن قمرله ابن هادى

- 1 يا راكب من عندنا فوق هجهوج سواج مواج بعيد معشاه
 2 ما فوقه الا لكور ولنطع وخروج وسيفين فوق وركين ترهه
 3 اسبق من الدانوق في غبة لموج ملفاك صلطان زبون الخلاه
 4 يا لعبدلى لا تكثر السوم بالغوج لو كان طاريننا لثمن كان بعناه
 5 شغى عليه برده ولغلب عوج ان حل بنطار السبايا مشاره
 6 وان يجلج المجهول فوق الحنى عوج وخلا مشيلجه وبوى بمرهه
 7 وباح الغزا ووقف على لزل عمهوج من شخ بى عمره عسر الخيل ناطه
 8 لمخدكم حد المجوازي عن الموج وردكم رد البقر صوب مسناه
 9 اهل سرية وان دبرة ركصها عوج وان قلبه شروا محرار المغنده
 10 وكم كاعب تبكى على لعم ولزوج مجر صوت غافى النوم قزاه
 11 وكم سابق تشرا من المال بخروج غدت بروس رماحنا بالمشاره
 12 حربينا ما يرقد الليل مفلوج الناس قد نامو وعينه مشقه
 13 عدونا لو قطب لمخيل بسروج لزما يخلى^a منزله وانصيناه
 14 حنا عليكم مثل^b جوج وماجوج ولى تمنا حربينا شرب من ماه
 15 ذا قيل من يلوى ورا لهرج بهروج بلوى ولا يلوا على كل من جاه

^a Undeutlich.^b Sic!

10 = H, V. 13. — ^a *gāṭṭab* nach der Erklärung bei den *ḡhaṭān* = satteln, wofür die *ʔaḡēl šāl ʔal-ʔfaras ʔassarā* oder *maṣreḡ ʔlfaras* = ihm die Satteldecke (*māṣreḡe*) auflegen, sagen OGL. Vgl. jedoch Wetzstein zu Wallin 2, 10, N. a. — ^b *naṣṭ ʔššām* ich bin aufgebroschen nach Syrien; *ruḥt* OGL.

11 = H, V. 14.

12 fehlt in H. — ^a *maṣnūg*; *snigan fēlān*; Pass. *insanāḡ fēlan* niederwerfen. Die *ʔaḡēl* sagen *intarah* OGL. — ^b *ḥillān*; er meint Mann und Frau OGL. — ^c Mscr. *anājah* wahrsch. انا آياه? Kaum die im Moghrebinischen gewöhnliche verlängerte Form des Pronomens.

13 fehlt in H. — ^a *sārūg* eine grosse, kostbare, bisweilen mit Edelsteinen verzierte Pferddecke, die über das ganze Pferd über den Sattel geworfen wird; in Bagdad *raḥt* (vgl. Dozy S. I, 518 a) OGL. — ^b Mscr. *hittanjasṭi*. — ^c *šafra sibarta* eine dunkelblonde hohe Stute OÜ.; *sibarta* soll ein Wort aus der Sprache der *ḡhaṭān* sein = *ʔali* OGL. Unsicher.

31

raddē-lub aššerif gāšide^a:

- 1 ḥajj-al-écētab-allī bēh-allibre mamzūg, ḥajjeh wḥajj-allī lifa beh wʒannāh^a.
 2 ahlā wsahlā bih walā hū bēmasgūg^a, uḥašmī lēmin gā minhe takrīman-aijāh.
 3 tarḥibe mitl-ādḍōbe maḥlūte biblūg^a, waḥḥar mēn-āḥambar ʔilā gilje^b maṣrah.
 4 gānā ʕitābin min gāra-ttūre^a maszūg^b, wumʒausarīn^c lākīnne ḥinnā fiḥannāh.
 5 min ʒonde miḥ-jāhid ʒalā naḡde maḥrūg, uḣāhid ʒalā min ḥalle fi ʒiṣbah-aššāh.
 6 mēhammad allī leh ḥawālāte^a wurmūg^b, ʕēribin-ubzīdin bēḥazmeh ubarjāh.
 7 titrili^a innuh ḥazmek-aššihhe baḡōg, jom-inne-ḥin^b gīnā wala-ʒtētina-jāh.
 8 min šihhe fi māliḥ falā fihe maḥrūg, wantah^a mēn-allī jistḥiʕeḥ wjāzḥāh^b.

31

- 1 حى الكلام الى به العنص ممزوج حيه وحى الى لفا به وعنا
 2 اهلا وسهلا به ولا هو بمسجوج حشمة لمن جا منه ترحيه اياه
 3 تكريم مثل اذوب مخلوط ببلوج وانوج من العنبر الى اغلى مشراه
 4 القول له حشمة ومعنا ومهروج عند الذى يعرف كلامه ومعناه
 5 جانا كلام معرب الدرر معروج ومعوس لاكن حنا عرفناه
 6 من عند من ياخذ على نجد مخروج وياخذ على من حل فى عشبه الشاه
 7 محمد الى له حوالات ورموق بعيد بعزم رابه وبرياه
 8 نظرى لى ان لشح لازمك بل غوج يوم اتنا جيناك ولا عطيتنا اياه

14 fehlt in H.

15 fehlt in H. — ^a *naḡfāh* wir schauen ihm nicht nach OGL. Wahrsch. I. Form; aber Impf. *a*.

31

^a Auch dieses Gedicht findet sich in Cod. H I, fol. 22^r; der Text in arabischen Buchstaben ist darnach abgedruckt. Das Verhältnis von H zum Transkriptionstext ist folgendes:

H	Diw.	H	Diw.	H	Diw.	H	Diw.	H	Diw.
1	1	3	3	5	4	7	6	9	8
2	2	4	—	6	5	8	7	10—18	—

1 = H, V. 1. — ^a *ʒannāh* von dem es ist OGL. Unwahrscheinlich; vgl. die Übers.

2 = H, V. 2. — ^a *saḡḡet ʒan-āḡarad* etwas vergessen OGL.

3 = H, V. 3. — ^a Auch in Bagdad sagt man *bēlūḡ* (nicht *ublūḡ*, Dozy S. I, 108 b) zucken. — ^b Mscr. *gīli*.

4 = H, V. 5. — ^a *ḡara-ttūr* (*ḡarat tūr?*) liegt bei den Bergen östlich von Mekka OGL. — ^b *maszūg mētarraṣ* abgesandt. *ʒaḡt ḥatt liḡlān* ich habe jemand einen Brief durch einen Boten geschickt OGL. — ^c *mʒausar ʒasr, mā jinʒarif* schwer verständlich OGL.

5 = H, V. 6. — ^a *maḥrūg* Geld; er denkt an die *ḥūwe* OGL.

6 = H, V. 7. — ^a *ḥawāla ḥīle* OGL. — ^b *rmūḡ*, Sing. in anderen Dialekten *ramḡ* = Blick OGL. Die Richtigkeit des Textes wird durch H verbürgt. Der Reim *وق* ist auffällig.

7 = H, V. 8. — ^a *atrēt liḡlān* = zu einem reden von etwas OGL. — ^b Mscr. *jōminḥin*.

8 = H, V. 9. — ^a *antah* sic! — ^b *flān ʒāhiḡin ḥallibs, ḥalfaras* dieses Kleid, Pferd kommt ihm zu; er ist dessen würdig OGL.

- 9 من شخ في ماله فلا هو مهروج وانته من الى يستحقه وبزهاه
 10 وم طليع فوقها اللبس مزوج للشيخ ترخص ما نبي له^a مجازاه
 11 في راى من يجعل مع لسيف ساروج عن الدليل وينذر الخيل بعزاه
 12 سيد الجميع الى له الحكم مصنوع حكم البحر والبر يوم الله اعطاه
 13 من حاربه حاله سقيم ومسجون كن الدبا كحناب بالليل يرعاه

^a Unsicher.

32

wāhid šāf-luh ḥormētēn utahāwa hū wijāhin wabṭau hū wijāhin mtēhāwīn
 uwahēde ʔonduh aḡla min wahēde wuhum^a bubrēde. baʔdēn šālau^a min
 brēde urāḡau wāla jaḍri bajjī dirētīn nʔalau uḡāb bēhin halḡašide ješci zala
 šēdičil-luh^b:

- 1 ḡāl alledī min ḡarīb-ḡāle mirtewī^a, wohū bēbaḍ-ḡalbinā laḡāfe bēṭārī.
 2 jigibe ʔilīh zālā mā šāfe wuštēhā, wiṣāḡḡil-ḡāḡafe fi ʔadlāt-ḡaṣṭārī.
 3 nawājiz^a-ḡāle ʔondih mā jēdauweraḡ, ʔond-ḡalmēwallaʔ ʔasir-ḡāḡafe bīsārī^b.
 4 ḡajjad^a-ḡarāmī^b mahātēnin tanazzaḡan, ʔadmāt-ḡaṣāfe fakrī bēnēhin ḡārī.
 5 ḡkille minhin zala-ḡafrāte^a mūʔifeh^b, ʔadbāt-ḡaṣṣāfā tēḡnri^{*}-bhinn-ḡalabṣārī.
 6 lā šakke minhinne wāḡidtin bēḡātēri, jaḡdāha^a ʔondī ḡimīz-ḡalbīd-ḡalabkārī.
 7 maḡbūzēt-ḡarriḡe maḡlijin bēḡubbahā, ilā ḡikartah wsaḡī^a sā-irin ḡārī^b.
 8 šaḡḡan wmaḡḡan wala-dri wēne waḡḡēḡan, lā^a jaṣlem-ḡāḡēbe ḡēr-ḡalwāhid-ḡalbārī.
 9 wajeste min šofe ḡillānī bēlā ʔadam^a, wadnēte min tāihāt^b-ḡattihe midṣārī^c.
 10 mā ḡāhe fi maḡtēṣīh zōlin jēḡajjirih^a, jaṣā bēraṣīh ʔadāwī^b naḡt-ḡaḡḡārī.
 11 ʔawāidih fi bēʔid-ḡaddauwe^a ḡārīje lā^b misse^c baṣṣere ʔinnīh naḡḡe ṣaḡḡārī^d.
 12 mā fōḡeh-illā maʔāliḡin jērāmēḡah^a, wiṣḡāde fōlānijin^b *waṣḡāle ṭajjārī^c.

32

^a hum und das Subject von šālau sind die Angehörigen der beiden Weiber OGl. —
^b Metrum Basīt; vgl. § 35 a.

1 ^a mirtewī rawjān ganz voll OGl.

3 ^a nawājiz (Mscr. nawāzji), Plural von nāziye fācihe Frucht; eine Dattelpalme ist
 nāziye ausgezeichnet, gut OGl. Ganz unsicher; viell. steckt eine Ableitung von نوع darin.
 Darnach übersetzt. — ^b bīsār (sic) ʔetir OGl. Natürlich dachte der Rawi an pers. bisjār,
 was aber kaum passt; sondern = بيسار.

4 ^a ḡajjad erregen, hervorlocken OGl. — ^b ḡarām, er meint hier ḡaṣīd als Ausdruck
 des ḡarām OGl.

5 ^a eig. ḡifrat; man sagt gew. ḡafra Mädchen, das stets zu Hause gehalten worden
 ist OGl. — ^b mūʔife zala = aḡsan minhin OGl. — ^c Mscr. bhīn wie 6 a minhin.

6 ^a jaḡdāha; kill-ḡḡarīm jērūḡīl-lah fidwe = jēmūtin zannah d. h. sie mögen sterben,
 wenn sie nur am Leben bleibt OGl.

7 ^a Mscr. usāḡi; u ist gestrichen, dann wieder eingesetzt. Die Construction des
 ganzen Verses ist nicht sicher. — ^b ḡār = wuḡaf; man kann sogar sagen ḡār-ḡalmoj das
 Wasser ist stehen geblieben OGl.

8 ^a Mscr. wālā.

- 14 وش عاد لو عيا محمد على الفوج كم بطوالة واحد كنه اياه
 15 فيها ثلاث مية وسنين مسروج غير المجناب فوقها للبس تزهاه
 16 اتم سهيل له مصابيح وبروج وحننا القمر في ليلة انصف مبداه
 17 فلا يسنوى طرياق جوج وماجوج كفرت بالطاغوت وامنت بالله
 18 السد من بين الحبيثين مرتوج بناه ذى القرنين يوم الله اعطاه

32

واحد شاف له حرمتين وتهاوى هو واياهن وأبطوا هو واياهن متهاوين وواحدة عنده اغلى
 من واحدة وهم ببريدة بعدين شالوا من بريدة وراحوا ولا بدرى باى ديرة نزلوا وجاب فييهز
 ها القصيدة يشكى على صديق له

- 1 قال الذى من غريب الفيل مرتوى وهو بيدع البناء للقاف بيطارى
 2 يجيب قيله على ما شاف واشتهى ويتجمل القاف في عدلات الاسطارى
 3 نواع الفيل عنده ما يدورها عند المولع عمير القاف بيسارى
 4 هيض غرامى مهاتين تنزحن عدما ت الاوصاف فكرى بينهن حارى
 5 الكل منهن على الخفرات موقفه عذبات الشفاء تخير بهن الابصارى
 6 لا شك منهن واحدة بخاطرى يفداها عندى جميع اليض الابكارى
 7 منوزة الردف ملى بجبها اذا ذكرتها وساقى سائرا حارى
 8 شددن ومددن ولا ادري اين وجهن ولا يعلم الغيب غير الواحد البارئ
 9 وأيست من شوف خلانى بلا عدم وادنيت من تائهات التيه مذعارى
 10 ما جاءه في مرتعه زول يديره برعى براسه عداوى نبت الاقمارى
 11 عوائده في بعيد الدو جارية اذا مس بالسير كانه نبع سحارى
 12 ما فوقه الامعاليق براحها وشداد فولانى وعقال طيارى

9 ^a *bēlā zadām* = ohne dass sie gestorben sind OÜ. Unannehmbar. — ^b *tāiha*; ein Kamel, das herrenlos herumschweift — es giebt deren nicht viele — heisst gewöhnlich *tīhi*, Pl. *tajāhā*; man fängt es, indem man zahme zu ihm gesellt, so dass es sich mit denselben begattet OGL. — ^c *midzār* eine gescheuchte, zahme OÜ. Unsicher.

10 ^a Mscr. *idājirih*; aufscheuchen OGL. Unwahrscheinlich; vgl. die Übers. — ^b *zadāwi* Sing. *zadi*(?) unberührt von Menschenhand OGL. Vgl. 74, 10, N. a. Unsicher.

11 ^a Mscr. *ḡddau*; so immer, z. B. V. 13. — ^b Mscr. *ilā*. — ^c *massēt arrēcāb* (Impf. i) *ḡḡgattēhīn* zur Schnelligkeit antreiben OGL. — ^d *naḡḡ saḡḡār* vgl. Excurs S.

12 ^a Mscr. *irā*. *haddēlūl tērāmih mezātīch, sifāifeh* das Kamel setzt seine Bänder, seine Troddeln (Sing. *sēfīfe*) in schwingende Bewegung OGL. — ^b *fōlāni* eine Art kleiner Sattel in Oman OGL. — ^c *ḡḡāl atḡajār* ist eine Art Fussfessel, die dem Kamel an die Vorderbeine gelegt wird, die man aber beim Marschieren wegnimmt OGL.

13 umhaddābin^a min gimīz-annāse mitētag^b, dāri lēricb-annēdā baddauwe ḡassārī.
 14 min ḡauwe^a fēḥāne ḡabl-aššamse tauwirih, winḥar zaširī tuwāfīc šabbwīt-annārī.
 15 taḡ-almēzāmīle ʔond-ālṭe sātērah, wumragḡha jātin^a dēlālīh šuḡle ʔaṅṣārī^b.
 16 jēḡūme ṭūlih ʔilā mā šafe tārēšin, nōzm-arrāfīce ʔilā^a ḡarānn-alabhārī,
 17 jizide ḡūdih ʔarīb-ḡidd-obū ḥamad, sahlīn ligāreh ulāʔodwāne ḡabbārī.
 18 ḡil jā fērēḡ^a-intibih fī sūʔā ḥālinā, tarāi^b ʔoḡb-arbaʔin lūḡabre zauwārī.
 19 oḥraʔ ʔalā dūret^a-almāḡmūle waḥbirān^b, laʔallij-absīr bahā wadīr-ḡalfkāri.
 20 tara-smah^a-aššāme walfingāle nihdahā, wishēle nūrah wbī summ-ḡḥanaš^b sārī.
 21 hādā simin hī lēturg-aššēne mā wuʔat, min ḥalḡētah mā jēḡaddīb ḥātēr-ālbārī.

33

wāhid ḡāi jamši maʔ sūḡē brēdeh msajjān^a ušāf-luh ḥurmētīn baṭṭāje^b
 awāḡat^c ʔalēh waḥādat ʔaḡluh uḡāl bah ḥalḡašīdeh ješēi ʔala ṣadīcīl-luh:
 1 ḡafnī ḡifāh-annōme wašṣadre ḡajīc, ulā-ḡanne ḡābli mūlaʔin baḥhawā ʔīc.
 2 ʔal-ḡleḡī šiftih maʔ-ašṣaṭḥe wājīc, waḡt-almēsā waššamse ʔaljah šēbārīc^a.
 3 adʔa^a-lḡaḡī ʔarʔ-ḡdumājir ḥarājīc, utauwar^c mēn-aṭṭājīh ʔalajj-attalāhīc^d.
 4 lī šāre maḡnūnī^a ʔan-ḡdarbe ʔājīc, sīd-almahā roʔbūbe *zēn-almēnāṭīc^b.
 5 ḥaddih ʔīma-lballūre baṅnūre lājīc lahl-ḡhawā jāhīd ḡelūb^aalmēšāfīc^b.
 6 wunḡaddālin mīn fōḡ-ḡamtāne dānīc^a, dōmin ʔalēh-īdaffaḡ^b-almiske taḡfīc.
 7 ḥāf-ḡmīcālī^a waṛrēdājīf dawālīc^b, mā šifte mitlih maʔ gimīz-almēḡhālīc.
 8 sibḥāne rabbīn bēne ḥalḡeh mēfārīc^a, wunḡassēmin^b bēn-ḡoḡbād-ḡmarāzīc^c.
 9 ḥillī ʔal-ḡḥīfrāte baʔzēne fārīc, faṛḡ-ḡddahāb bašṣarfe ʔand-ḡmaḡḥālīc^a.
 10 uḥlāfe dā dannēt-afaḡḡ-ḡmarāfīc, ʔāmēne jarʔā baṭṭajāsī^a zimālīc^b.

13 ^a *mēhaddāb šātīr baḥḥāci* = der gut zu reden versteht OGI. — ^b Mscr. *mīttāḡ māṭūḡ, amīn* zuverlässig OGI.

14 ^a Mscr. *ḡau* Umkreis OGI. — ^b Vgl. 7, 17, N. d.

15 ^a *raḡḡēt* (ausdrücklich mit aspiriertem *ḡ*) *ḡddalle* ich habe die Kaffeekanne vom Feuer abgestellt, damit der Kaffee sich abklärt; Imperat. *arē-ḡddalle* OGI. — ^b *anšūr* Plural von *nušrānī* Christ OGI.

16 ^a Mscr. *fīc ilā*.

18 ^a *fērēḡ*, im Schmutzblatt *frēḡ* geschrieben, ist der Name seines Freundes OGI. Die Lesart mit *ḡ* ist wohl die richtigere; viell. Deminutiv von *فرج الله*, welcher Name nicht ungewöhnlich ist, vgl. Kautzsch, Grammatik des Biblisch-Aramäischen. Leipzig 1884. S. 17, § 12. — Man sagt *tarāi ana ruḥt laššām* o wäre ich doch nach Syrien gegangen! OGI. Hier kaum passend.

19 ^a *dūre* = Suchen nach . . . OGI. — ^b Mscr. *waḥībēraṅ*.

20 ^a Vgl. Excurs E. Ihr Name war *mizne*; *aššām* = *mēdīne*; *fīḡāl* = *zīgāḡ*; *īshēl* = *naḡm*; *ḥanaš* = *ḥamme*. Eigentümlich ist bei diesem Buchstabenspiel, dass die betreffenden Bezeichnungen (ausser *aššām*) sinnreich verwendet sind. — ^b Gegenüber dem *ḥanaš* einer kurzen, giftigen Schlange ist *ḥāje* eine lange Schlange; eine kleine rothe Sandschlange, welche nicht beisst, heisst *slēmānīje* OGI.

33

^a *msajjān ʔoḡb ḡl-ʔaʔr*. — ^b *ṭāje saḥ* Dachterrasse. Die innere Zimmerdecke heisst *ḡamaʔ* OGI. — ^c *awāḡ* (Inf. *tēwīc?*) herunterblicken, z. B. *maʔassaḥ* vom Dach herab, doch auch *maʔalbāb* vom Thore aus hinblicken, ausschauen nach etwas OGI. Part. *wājīc* V. 2 b.

² ^a Sing. *šībrāḡ* kleine leichte Wolke OGI. Vgl. 1, 6 Note f.

- 13 ومهذب من جميع الناس مثنى ضارى لركب النضاء بالدو جسارى
 14 من جو فيجان قبل الشمس ثوره وانخر عشيرى توافق شبة النارى
 15 تلقى المعامل عند الليث ساطرها ومرقيات دلاله شغل انصارى
 16 يقوم طوله اذا ما شاف طارشا نعم الرفيق اذا غرن الابجارى
 17 بزيد جوده عريب المجد ابو حمد سهل لجاره وللعنوان جبارى
 18 قل يا فريج انتبه فى سوء حالنا ترانى عقب اربعين للقبر زوارى
 19 احرس على دورة المجمال واخبرنى لعلى ابصر بها وادير الافكارى
 20 ترى اسمها الشام والنجال نهدها وسهيل نورها وبى سم الحنش سارى
 21 هذا اسم هى لطرق الشين ما وطئت من خلقتها ما يغضب خاطر البارئ

33

واحد جائى يشى مع سوق بريدة مسيان وشاف له حرمة بالطاية اوقت عليه واخذت عقله
 وقال فيها ها العصيدة يشكى على صديق له

- 1 جفنى جفاه النوم والصدر صائق ولا اظن قلبى مولع بالهوى عيق
 2 على الذى شفته من السطح وائق وقت المساء والنمس عليها شباريق
 3 دعا الغضى زرع الضمائر حرائق وثور من الطاية على التلاحيق
 4 لى صار مظنونى عن الدرب عائق سيد المها رعبوب زين المناطق
 5 خده كما البلور بالتور لائق لاهل الهوى ياخذ قلوب المشافيق
 6 ومجدل من فوق الامتان دائق دوما عليه يدقق المسك تدقيق
 7 ها فى المكالى والردائف ذوالق ما شفت مثله مع جميع المخاليق
 8 سبحان رب بين خلقه مفارق ومقسم بين العباد المرازيق
 9 خلنى على الحفريات بالزين فارق فرق الذهب بللصرف عند المحاليق
 10 وخلاف ذا دنيت الفج المرافق عامين ترعى بالتياسى زماليق

3 ^a *adsān* er versetzte mich in einen Zustand, machte mich zu etwas, liess mich als etwas OGI. — ^b *gađi ħurme* oder *zēn!* — ^c Mscr. *utaywarin mnat*. — ^d *talāħīc* Schüsse OÜ.

4 ^a *mađnūni meħabūbi* OGI. — ^b *zēn-ālmanāħīc mantūġuh* (sc. *ħaċġuh*) *zēn* OGI. Unsicher; vielleicht doch eher = hocharab. *مَنَاطِق*.

5 ^a Mscr. *ġlūb*. — ^b Sing. *mišfīc*.

6 ^a *dāniċ nāzil* OGI. Vielleicht bloss nach dem Zusammenhang erraten. — ^b Mscr. *īdaf*.

7 ^a *mēċālī* Ort der *ċilwe*, der Nieren; man spricht auch vom *mađrib alċilwe* in diesem Sinne OGI. — ^b Sing *đaliċ* längliches, hohes Sandhäufchen OGI. Vgl. 10, 4, N. a.

8 ^a Man sagt: *āllāħ mā wāsa ħalġuh* Gott hat seine Geschöpfe nicht einander gleich gemacht OGI. — ^b Mscr. urspr. *mġassīmin*. — ^c *marāzīc* Sing. *rīzġ* (!) OGI.

9 ^a *mħallāġ* Münze, vgl. Excurs M. 15.

10 ^a *attajāsi* ist ein *ġaz* (eine Tiefebene) zwischen *brōde* und *sūk eš-šijūħ* mit guter Weide OGI. — ^b *zimlūġ* Name eines Wüstenkrautes OGI. Unsicher; vgl. 38, 3 N. a.

- 11 ʔāl-ʔdḏahar kūreh mēn-ʔnnijē^a ḏājić, ʔḥirge fōgeh warrēsʔan walmēzālīć.
 12 wumḥaddḏabin rājuh lērāji^a mūwāfić, minni nišar walfā ʔalā fārić-ʔdḏīć.
 13 obū ʔālēwi^a šōge rāʔ-ʔlʔašārić^b, walad ḥamaḏ *minsi sēṭār^c-ʔḥadālīć^d.
 14 win šile fōg-ʔḡubbe zēn-ʔlmēzārić, uḡaṭṭa-lʔagāg-ʔššʔamse walbarre ḡā ḏīć,
 15 uḥīz^a-ʔḡumūʔ uniššerʔann^b-ʔlbajārić, usāḡō lēḏā ḥadā uḥadā lēḏā sić,
 16 fuhū ʔan-ʔššōgeh lēšōḡah je fārić^a, jidʔ-ʔlʔodā ʔorć-ʔnnidā ʔalḡawālīć^b.
 17 lik nišṭēćī ḥillin ʔim-ʔlbādre šārić, lā ḡābe ḥilli sāʔatin ʔanni^a mā-ṭīć.
 18 ḡāk-ʔḡawāb ulā tēkin fihe ʔājić. ʔaḡḡil bēraddih widʔo-li baṭṭawāfić^a.

34

wāhid luh ḥorme ʔadīćetil-luh utawaḡḡaʔ wabṭa mā-ḡā ḥammah ubaʔatʔat-luh
 ḥaṭṭ buh salām uḡaṣide, ubaʔat lah ḥalḡaṣide:

- 1 ḥaij-ʔḡawāb uḥaijī min wallaṭ-ʔlćil, ḥaijih ʔadad mā ʔaʔal-ʔlʔabde maulāh.
 2 au zāle ʔorʔājiṇe ḡilin bēʔad ḡil, au kāle mikājiḷe^a wablin nišar māh.
 3 au šale tōr-ʔssaʔbe ḥalḡin wmā ʔil^b ʔoḡb-ʔlfarājić dāiman jidkar-allāh.
 4 au mā tēsalsʔal bēne ʔādʔam whābil, ilā ma ʔanfah ʔisrāfil - ʔ^a balḡah.
 5 au ḡalle naḥtin ʔoḡbe mā ʔalleh-ʔssēl, au ʔidde sāʔat-ʔddahar ʔau lufaḏ^a fāh.
 6 ḡaribe tarḥibin ḡimilin bēṭahlil, wazkā^a mēn-ʔlʔambar bēʔaṭrin mēn-ʔššāh^b.
 7 wahlā mēn-ʔssilsāle^a bēn-ʔlmaʔasil^b, ufi rićeh-ʔṭtirjāḡe^a waʔsarfe boḡḏah.
 8 lah ḡorrētin buḥ šaʔʔaʔann-ʔlćanādil, wim-fāde nōḏ-ʔlbarḡe walḥadde^a maḥšāh.
 9 ʔarnah wḥaddah nūre ʔubḥin ḡaša-llēl, wuʔoḡah wēnah ʔaʔēbil^a-ʔlalmahā šāh.
 10 ja kōkib-ʔddirri wjā šaʔʔat-ʔḡil, ḡā minke li ʔilin ʔalēh-ʔʔaḡ^a-ʔljah^b.

11 ^a Mscr. *anni*.

12 ^a Urspr. Mscr. *bilrāji* (sic), später *elr*.

13 ^a *obu ʔālēwi* ist die ständige *kinje* zu *nāšir* OGI. Vgl. Excurs D. — ^b *nišriće* ein grünelber Stein von Mekka, der in die Arm- und Halsbänder gelegt wird OGI. Eine sichere Erklärung dieses Verses war übrigens nicht erhältlich; *šōḡ* wurde auf die Geliebte bezogen, was im Zusammenhang unmöglich ist; die Übersetzung ist nur als Versuch zu betrachten. — ^c Mscr. *minsasṭār*, vom Rawi nicht recht verstanden; er erklärte schliesslich: der vergessen macht die Reihen der Helden, d. h. der tapferer als sie ist, was mit allem Vorbehalt in die Übers. aufgenommen ist. Zuerst gab er an, man sage *ḥaddēlul bah ṣṭar*; oder sie ist *maṣṭūre* wenn die Kamelin durchgeht, so dass man sie nicht anzuhalten vermag. — ^d *hidlić* jemand, welcher *ṭaḥḏliḡ ʔal-ḡōm* kühn auf die Feinde losgeht OGI.

14 ^a *mōʔrēḡe* (eig. Schweissdecke?) Art Packsattel.

15 ^a *ʔššēh jehūz ʔḡumūʔ* er lässt seine Leute vor der Schlacht auseinandertreten, sich entfalten OGI. — ^b Mscr. *nišerʔan*; ebenso *nēšʔart ʔlbēraḡ* ich habe die Fahne ausgebreitet; opp. *ṭawēt* OGI.

16 ^a Mscr. *ifārić*. — ^b Nach dem Rawi hat man an geplatzte Säcke zu denken oder vielmehr an einen *ḡūlak* (auch *ḥēše* genannt) d. h. ein Stück Wollzeug, in welches eine Last *ḥašiš* für das Vieh zusammengepackt wird und aus dem das Heu an einigen Stellen hervorragt.

17 ^a Mscr. *ʔan* oder *ʔann*.

18 ^a Mscr. *baṭṭafūwić*, Sprach- oder Schreibfehler.

34

2 ^a Vgl. 20, V. 3.

3 ^a *ʔssaʔbē* scil. *ṭbāḡ* Sing. *ṭbēce* OGI. — ^b Der *ḡōl* besteht im *tehlil* und *subḥan* sagen.

4 ^a Wahrscheinlich ist *šōrē* zu ergänzen.

- 11 عالي الظهر كوره من النى ضائق المخرج فوقه والرسن والمعاليق
 12 ومهذب رأيه لرأبى موافق منى نشر ولفى على فارح الضيق
 13 ابوعلبوى شوق راعى العشارق ولد حمد منسى سطار الهداليق
 14 وان شيل فوق القبّ زين المعارق وغطّى العجاج الشمس والبرّ جاء ضيق
 15 وحيز المجموع ونشّرن البيارق وساقوا لذا هذا وهذا لذا سيق
 16 فهو عن الشوقه لشوقها يقارق يدعى العدا عرق النداء كالجو اليق
 17 اليك نشتكى خلّ كما البدر شارق اذا غاب خلّى ساعة عنى ما اطيق
 18 جاءك الجواب ولا تكن فيه عائق تجلّ برده وأدعُ لى بالتوافق

34

واحد له حرمة صديقة له وتوجع وابطأ ما جاء الى يمّها وبعثت له خطّ به سلام وقصيدة وبعث
 لها ها القصيدة

- 1 حتى الجواب وحتى من ألف القيل حيه عدوما يسأل العبد مرلاه
 2 او ازال عزرائيل جيلا بعد جيل او كال ميكائيل وبلا نثرماه
 3 او شال ثور السبع خلقا وما قيل عقب الفرائض دائما يذكر الله
 4 او ما تسلسل بين آدم وهايل الى ما ينفخ اسرافيل — بالفاه
 5 او جلّ نبت عقب ما علّه السيل او عدّ ساعات الدهر او لفظ فاه
 6 غريب ترحيب جميل بتهليل وازكى من العمبر بعطر منشاه
 7 واحلى من السلسال بين المعاسيل وفي ريقه الترياق والصرف باغضاه
 8 له غرّة بها شعشعن الفناديل وان فاض نوض البرق والمخدّ منشاه
 9 قرنه وخذّه نور صبح غشى الليل وعنقه وعينه كاعب للمها شاه
 10 يا كوكب الدرّى ويا شعبة المجيل جاء منك لى قيل عليه ازعيج الياه

5 ^a *lufaḍ* Sing. *lufde* OGI.

6 ^a *azkā* wohlriechender. Man braucht das Wort noch in Redensarten wie *ziča attazām* das Korn hat gut ausgegeben; *ziča hattūtun* wenn ich den Tabak wäge und finde, dass es statt der erwarteten hundert Pfund hundertzwanzig sind OGI. — ^b sic; vom Schah d. h. aus Persien. Unannehmbar; vielleicht ist *mənqššāh* مُنَشَّى (mit Reim-h) zu lesen; Bedeutung unsicher.

7 ^a *silsāl zasal*. Im Neǧd giebt es aber keinen Honig OGI. — ^b *masāsīl* Händler mit Honig OGI. *mazāsīl* wird Plur. von *massīl* (vgl. 45, 14) sein und mit Honig Versüßtes bezeichnen. — ^c *tirjāg šaklīn mn-āḥamr jiskir* OGI.

8 ^a statt *walḥaddē* wohl *falḥad°* zu lesen.

9 ^a Mscr. *gašā lēl*. — ^b *čāzibe* ist ein hiǧazenisches Wort; wir sagen *gāzide = hī rajjist-almahā* OGI.

10 ^a Im Mscr. ausdrücklich mit *ǧ*; im Schmutzblatt *zazagt*, was möglicher Weise *زعقت* ist. — ^b *alǧāh alwunīn* das Wehe, Ach OGI.

- 11 tēgūle nāsini wanā zanke mā-sil, jā hēfe céf-ansāke wallāhī wallāh.
 12 wallāhī mā gā sāzatin mā bēhā-hil, rijāke fi zēnī wtirjāke^a baľfāh.
 13 jā mā zālā lāmek tawaġġa^{te} baľhēl, waġd-ibne jazġūbin bēsīgnih zālā bah.
 14 ujā mā ħanaġ zoug-ǧħaša⁷ tiġle zingīl, wāġūle wā zazzāhe min dahe bidwāh.
 15 ujā mā bićēt ūnihte nōħ-ǧbalābil, zālēke dāmsin ħarriġ-ǧħadde wadmāh.
 16 baľħubbe mašġūfin ħabilin^a walau ćil mā ġālaw^b-ǧħoddale la-smaz walā-rāh.
 17 jallah bēħaġġ-ǧnūre^a wubħaġġe taⁿzil, ubħaġġe daⁿwet jūnisin jōme baľwāh,
 18 taġmaⁿ ħawānā baľmaⁿwaddih zālā nēl ħišfin duwāj-ūdāi wišfai bišfāh.

35^a

- 1 α jā ƒarēš il zabd^a-ǧķerīm, saľlim zālā-bū ħūdahā^b.
 2 *ōlāde wāġil ħadḏubōk^b, sakkau^c zālēke-f ħūdahā^d.
 3 β zabd-ǧķerīm-emṡallećin^a singār, ĵaġġi zafar^b ĵimlić zālēh.
 4 aššēhe miṡlik mā ĵēlūde-bġār, luħ dirētin tašrah^a zālēh.
 5 γ jā rabbīnā mā min muṡir^a, šaṡṡen wattaľiṡ^b-ašsarāh^c,
 6 ħinnā ħiddāmil-ǧaľwēzir^a waⁿsaćeril-lobū ćanāh^b.
 7 δ zarrīb wulēdek^a zarrēbuh, ǧnāre min mićbāsahā^b,
 8 walzuzze bōrāk-ǧnēsā, ǧli zarrībīn sāzahā.
 9 aľħēre buġsaš ǧnawāš^b, waššarre fi maħāsahā^c.
 10 ε jā rabbīnā mā min muṡir, ġaṡṡān ĵewaććif^a baľzālāh^b.
 11 ħinnā ħiddāmil^a-ǧaľbēzir, waⁿsaćerin dūn-ǧbaⁿāh.

12^a Mscr. *tirjāk*; wohl für *ترياق*; *zōlić bēzēnī ġubal utirjāć* (sic) *bićmī ġubal* deine Gestalt ist immer vor meinem Auge und dein T. (d. h. dein mir beim Kusse gespendeter Speichel) immer in meinem Munde OGI.

16^a *ħabil maħbūl, mħabbal, buħ ġinn* toll. — ^b Mscr. *ġālaw*.

17^a Wahrscheinlich ist mit *annūr* Sure 24 gemeint.

35

^a Hier folgt eine Anzahl durch griechische Buchstaben unterschiedene sonst zusammenhanglose *ħēdajān*, vgl. § 23 d; zur Metrik derselben vgl. § 37 f. Über die politische Situation, die in den einzelnen Liedern vorausgesetzt ist, konnte der Rawi keine Angaben machen. Er schrieb die Strophen den *zaneze* zu.

1^a Mscr. *taššilsabd*^c. — ^b Wenn die Beduinen von jemand etwas erbetteln, so sagen sie: *elħadije ĵā fēlān, ħalsabūt, ħāľfaras* schenke mir den Mantel, die Stute. Dann sagt der andere: *ħūdah* nimm es! Weil *zabd-ǧķerīm* keine Bitte abschlug, heisst es hier *abū ħūdahā*. Nicht ganz sicher.

2^a Mscr. *ġil ōlād. ōlād wāġil* sind die *zaneze* OGI. — ^b *ħadḏub* er hat umringt OGI. Vielleicht verhört für *حصب* (s. Glossar). — ^c Mscr. *sakau*. Zu *sakk* vgl. Excurs T. — ^d Bei *fēħūd* ist wohl an die Stammesabteilungen zu denken.

3 Das Metrum von β ist nicht in Ordnung. ^a *mēṡallećin inhazam min* OGI. Unsicher. — ^b *zafar* ist *tell zafar* bei Mosul OGI. — ^c *amlakt*, im Negd *amlāćt zala flōne* besonders = ich setzte mich in den Besitz einer Frau, gewann sie OGI.

4 a *širih ĵašrah* c. *zālā* einen inständig anflehen. Man singt:

addūrē miṡl-ǧbintē ĵićšaf mēġaṡṡah
lū sāre mā tiľšū zawāćib rēġalah.

Das Land ist wie ein Mädchen: man hebt seinen Schleier auf, wenn man sich nicht fürchtet

- 11 ونقول ناسينى وانا عنك ما اسيل يا حيف كيف انساك والله والله
 12 والله ما جاء ساعة ما بها اخيل رباك فى عينى وترياقك بالفاه
 13 يا ما على لامك توجعت بالحيل وجد ابن يعقوب بسجته على اياه
 14 ويا ما خنق عنق الحشا نقل زنجيل واقول وا عزاه من داه بدواه
 15 ويا ما بكيت ونحت نوح البلايل عليك دمع حرق الخد وادماه
 16 بالمحب مشغوف هيل ولوقيل ما قالوا العذال لا اسمع ولا اراه
 17 يا الله بحق النور وبحق التنزيل وبحق دعوة يونس يوم بلواه
 18 تجمع هوانا بالمودة على نيل خشق دواى ودائى وشفائى بشفاه

35

- 1α يا طارشا الى عبد الكرم سلم على ابو خودها
 2 اولاد وائل هذبوك سكاوا عليك فخودها
 3β عبد الكرم مطلق سنجار يبنى عفر يملك عليه
 4 الشيخ مثلك ما بلوذ بغار له ديرة تشره عليه
 5γ يا ربنا من مطير شطين والثالث الصراه
 6 حنا خدام للوزير وعساكر لابوقناه
 7δ عرب وليدك عربه النار من مقباسها
 8 والعز باوراك النساء الى عريب اساسها
 9 والمخير بقصص النواصى والشر فى محاسها
 10ε يا ربنا ما من مطير قفطان يوقف بالعلاه
 11 حنا خدام للبعير وعساكر دون البناء

vor den nachfolgenden Thaten seiner Männer. So wird hier Mesopotamien als Mädchen vorgestellt, das um Befreiung von den nachstellenden Männern (den *zgneze*) bittet OGI.

5 ^a *mā li muḥir* ich habe keinen Ausweg OGI. — ^b so Mscr.; dem Metrum zu liebe ist wohl *wētālīt* zu lesen. — ^c *šarā* (sic) ein See, der durch ausgetretenes Wasser in der Wüste entsteht OGI.

6 ^a *wēzīr bāšā* OGI. — ^b *obu ʿaṅnā* hiess der türkische General (*serdār*) OGI.

7 ^a Mscr. *ulēdek*. — ^b *mičbūs* womit man Feuer anzündet OGI.

9 ^a Sing. *gūšše*; man sagt *gūššētuh zēne* er ist ein braver Mann. Umgekehrt von einer Frau: *gūššētah gāšrah* sie ist unheilvoll (für das Haus) OGI. — ^b Mscr. *ḡnawāsi*. — ^c *maḥās* Mord und Plünderung OGI. Unsicher. Der letzte Vers ist unverständlich; ob er überhaupt zu dem Liedchen gehört, sehr fraglich. Er bezieht sich auf Pferde.

10 ^a *wagḡaf* sich etwas ansehen, beobachten OGI. — ^b *alšala* (sic) ist eine Gegend in der *šāmīje* d. h. der Wüste diesseits des Euphrats OGI.

11 ^a so Mscr. wie 6a; vielleicht ist dem Metrum zuliebe die Doppelung des *d* aufzugeben.

- 12 ζ jabū timānin dībālin^a wirhāf, zadābētāl labālhawā,
 13 ugdēlētah riš-annažām arđāf^a, jalzab-bahā sal^b-alhawā.
 14 η zāšat jamin-aššānēz^a-albētār, jašnaz šanāšil^b mozdēdi^c,
 15 jā mozdēdi tistāhēlik jimnāi, tağsir ilā hāb^a-arrēdi.
 16 θ^a hēlin hadāha^b bargās tisame bass^c elhāleh,
 17 gāna-lhomēdi nājir, wubū somar jabrā^b-leh.
 18 ι jā zēne jā samh-addawājib, mā-zalle jōmin mā jikiddeh,
 19 rabzi zaṭibin-aḍḍarājib, win halle jōmin fihe šiddeh.
 20 κ jobū hēdēdin ēinnēhā-lgirtas, wumōrağin^a dağğ-aluḅbar,
 21 allī haliluh mā cisab nūmās^a, wuš zāde lō gāh-alḅabar^b.

36

gaza abd-alaziz rāzi brēde zala-ddağin min brēh^a wakān^b zalēhum bułge^c
 waḅad halāluhum^d udibah minhum miye uḅamsin zileme ugābū halāluhum
 lubrēdeh uḅaṭṭōh balmezād uzazal sitmijet nāgeh usašarat rūs hēl ubazāṭhin
 maz uliduh abdalālah libin sēzūd ugāb-buh šāzirin halğaside^e:

- 1 nahmid-almasbūde ja-lmūde^a gājāb-almaṭar, haijērin kill-almalā tirtēgi faḍāileh.
 2 naḍrib-albar zal-zabar^a mā niḍill mēn-alḅaṭar, bamrē šēhin mičdağmin^b ēid muḍat^c fazāileh.
 3 kille mā zamjaun^a-ēlarjā jēforrah balmoḅar, jaḅğid-almaḅrūme mā tāhe fi daḷāileh.
 4 šēh-ibin šēhin šigāzin ilā minnih^a šahar, mi-ğjēnūši-mmiḅlibeh *rikkēzat našāileh^b.
 5 min zaša-lğuşmāne^a mā zaḅbimah zanna-lbahar, mā jigī min gurbētih gēre naḅsiah zāileh^b.
 6 alhēbēri^a jōme rāsih jēfuḅ men-ašsakar, laḅḅašar mā ḍannēti tirtēḅil rahāileh^b.

12 ^a *dābil* trocken bes. vom Kraut OGI.

13 ^a *ardāf* übereinandergelegt OÜ. Unsicher. Etwa *على الرداف*? — ^b *alhawā sal* der Wind ist stark OGI. Unsicher.

14 ^a *šāni*: Schmied OGI. — ^b *šānāšil*, Sing. *šānšūl* kleine Klingeln OGI. *jēgargeš* klingeln OGI. — ^c *mozdēd* eiserne Spange, die über die Hand angezogen und am rechten Oberarm getragen wird; sie bewirkt, dass die Hand die Lanze um so fester hält (ar. *jaḅkrub* [Mscr. *jaḅgrub*] *alḅad larrumḅ*) OGI. Doughty I, 458 berichtet von kupfernen „mathūd“, welche die Knaben tragen.

15 ^a Mscr. *hab*.

16 ^a Das Liedchen ist von einem Mädchen aus der Schēchfamilie *dūšān* (Sing. *dūwīš*) einer Abteilung der *mṭēr* (2000 Zelte), die zu den Beduinen des *ibn sezūd* gehören; ihr Vater hiess *homēdi*, ihr Oheim *obu somar*; sie lobt die Feinde: *bargās ibn miḅlūd* den *šēh zanezet nağd* OGI. — ^b *hadāna tarādnū gašb* er hat uns (vor sich hin) getrieben OGI. — ^c Mscr. *bas*.

17 ^a *abrān fēlān* er hat sich zu mir in eine Reihe gestellt OGI. *jabrā* ist doch wohl I. Form.

20 ^a *flāneh zayragat* (*zōra*?) *jaddah* u. s. w. tüpfeln OGI.

21 ^a *nūmās* Beute; *tanōmas* er hat Beute gemacht OGI. Kaum annehmbar. — ^b *ḅabar* vielleicht die Nachricht von der Schönheit der Weiber. Übersetzung unsicher.

36

^a Die *brēh*-Beduinen, 1000 Zelte stark, zu welchen die *dağin* gehören, sind Freunde der *mṭēr* und zelten wie diese zwischen *gašim* und *zāreḍ*; sie sind den Wahhabiten unterthan; ihr Schech heisst *zēribān*. Der grösste Stamm ist der *alziğmān walmorre*; sie sind 4000 Zelte stark und wohnen zwischen *alzāreḍ walḅasa*. Die *ḅarb* zwischen *nağd* und

- 12^c يابوثان ذبل ورهاف عذابة لباهوى
 13 وجذيلتها ريش النعام ارداف يلعب بها سلف الهوى
 14^r عاشت يمين الصانع البيطار يصنع شناشيل معضدى
 15 يامعضدى تستاهلك يماى تجسر اذا هاب الردى
 16^g خيل حداها برجس تسعين بس لحاله
 17 جاءنا الحميدى نائر وابو عمر بيرأ له
 18^t يازين يا سمع الذوائب ما زل يوم ما يكده
 19 ربى عطيبين الضريب وان حل يوم فيه شده
 20^x يابو خديد كأنها قرطاس ومعورج دق الابر
 21 الى خليله ما كسب نوماس وش عاد لو جاءه الخبر

36

غزا عبد العزيز راعى بريدة على الدعاقين من بريه و آكان عليهم بيلغة واخذ حلالهم وذبح منهم
 مائة وخمسين زلة وجاب حلالهم الى بريدة وحطه بالمراد وعزل ستمائة ناقة وعشرة رؤس خيل
 وبعثن مع ولده عبد الله لابن سعود وجاب فيه شاعرها الفصيذة

- 1 محمد المعبود يا حمود جياب المطر خير كل الملا ترنجي فضائله
 2 نضرب البر على عبر ما نذل من الخطر بامر شيخ مقدم قد مضت فعائله
 3 كلما عين الارياء بفرها بالفر ينقض المبروم ما تاه فى دلائله
 4 شيخ بن شيخ شجاع الى منه شهر من ينشه بخنبله ركزت نصائله
 5 من عصا الفصمان ما زبته عنا البحر ما يبجي من غرته غير نفسه زائله
 6 الهيرى يوم راسه بفوح من السكر الى المحشر ما ظنتى ترنجل رحائله

alḥigāz sind nur 2000 Zelte stark, ebenso die *zaneze* zwischen *alḡašim* und *alḡureḏ* und die *šammar* zwischen *alḡōf* und *alḡašim* OGI. — ^b später *warakan*. — ^c später *ebbūlge*; *bulge* liegt drei Tagereisen südlich von *brēde* OGI. — ^d *ḥalāl* Herden OGI. — ^e Zum Metrum vgl. § 38 a.

1 ^a *ḥmūd alḡabri* hiess der in *alḡaḏar*, drei Stunden südlich von *brēde* wohnhafte Freund des Dichters.

2 ^a *zabar* begangene Wege OGI. Unsicher. — ^b neben *miḏdimin* ein vorangestellter OGI. Wohl für *مقدم* kühn. — ^c Mscr. *mūḏad*.

4 ^a *ila minnih* vgl. 4, 5, N. a. — ^b *ana rakkazt našile* ich habe einen Grabdenkstein aufgestellt OGI. Vgl. 97, 27, N. a.

5 ^a *ḡuṣmān*, Sing. *ḡāšimi* Nisbe von *ḡašim* OGI. — ^b *illa hū mēt mā jīḡi*, *baḡāḡire jīḡi* ausser wenn er tot ist, kommt er nicht; zuletzt kommt er OGI.

6 ^a *alḡhēberi* hiess der Schech der *daḡaḡin*, dem alle Kamele geraubt wurden OGI. — ^b Sing. *ruhūle* Lastkamel OGI.

37^a

- α 1 ḥonnā ḥēmāt-aẓẓamle zan šarr-alkodā, ḥonna^a ʿēzam-alkājil^b-alfasgāni.
 β aṣṣabze jethnā jabī ʿādātinā, ʿādātinā^a narḥm-alkašā laḍḍārī.
 γ jā mā tētawahna^a-lferḥgi bēnina, šaḡḡana^b šaḡḡin mā rufah-arrāfi,
 δ lā tekḥolin-alkēne jā-rq̄būbeh^a, lā^b taṣḥanin-alkaṭre laḍḍillāni.
 ε alḥarbe mā jasā^a buh-illā nādir^b, wuld-ālḥamise blēlet-arrāḥmāni^c.
 ζ ḥonnā neṭawwiḥ dīddinā bisjūfinā, wunḍarrib-alkājil ṭerīc-alkādī^a.
 η jābū tēmānin daḡḡēhinn-izmām^a, jā zēne mā toṭṭ-alwugāb^b.
 θ ʿādātinā narḥm-alkadīm iṣmām^c, min fōgi nābij^d-ālḥaḡāb^c.
 ϑ jā ṭarēši lamḥm-ālḥēnēni, ḡil-lih tara-nnašših^a warāk.
 2 buḡt-aṣwādin waḥmislumāni, jōm-inne rabbik mā hadāk.
 3 jōm ante fi sinn-ālḡahāl, āllī wuṭā ḡerek wuṭāk.

38

wāḥidin luh šedičeh bubrēde waḡṭa zanah mā šāfītuh wubaṣaṭāt-luh salām uḡāb-bah halḡašide^a:

- 1 ḥajj-aṣsalām-āllī lifā min šōḡī, ḥajjih zaḍaḍ ma-ltaḡmaṭ-alkašfāḡī.
 2 au ʾodde mā hall-aṣṣēḥāb ḥāḡūḡī^a, au nāde fi aḡzāzehin^b barrāḡī.
 3 au ma-ḥtalāf fi naḡbtēhin zimlūḡī^a, au sāḡaw-ālḥiḡḡāḡe laḥḥorḥfāḡī.
 4 ṭarḥibin-āḥlā min ḥalīb-ānnūḡī, lā diḥe^a bih *šākr-ūḥamar^b ʾarāḡī^c.
 5 uḥlāfe dā jā rācēbin maṭfūḡī^a, nāb-ālḡarā kūreh mēn-ānnī dāḡī.

37

^a Die hier unter einer Nummer zusammengefassten Gedichte sind *ḥurāb* vgl. die Einleitung § 23c; zum Metrum Regez vgl. § 37e.

α ^a Mscr. *uḥonne*. — ^b *zāl* = *tēzadda*.

β ^a Mscr. *uṣādā*.

γ ^a Mscr. *tētawahna*; vgl. 72, 36, N. a. — ^b Mscr. *šajḡan*; jedoch: sie haben uns zerrissen OÜ. Eine Redensart lautet *šajḡin mā jerrefi* (*jenrefi*) ein Riss (Friedensbruch) lässt sich nicht ausbessern OGI.

δ ^a Mscr. *ja-rroṣ*; möglicher Weise ist *jā rōṣbūbetin* zu lesen, vgl. V. 5. — ^b Mscr. *ulā*.

ε ^a *saʾā* anfangen mit etwas *ant saʾet bharrawācīb* (Sing. *rākūb*) du hast angefangen, Sāir die Reisenden zuzuweisen OGI. Die Bedeutung passt nicht. Wenn man *سعى* im Sinne von „Beute machen“ fassen dürfte (vgl. Stumme, TTB. S. 143), so bekäme man einen guten Sinn. — ^b *nādir šātīr* OGI. Vgl. *manādīr* 7, 11 N. e. Lies vielleicht *dirin*. — ^c Mscr. *arḥamāni*.

ζ ^a *ādī dīdd-alkājil*; *īcītīdēt* ich bin auf dem richtigen Wege (*darb alcīdā*) gegangen OGI.

η ^a *izmām* Pl. *izimme* ist ein grosser Nasenring aus Gold , der im rechten Nasenloch getragen wird; die Weiber in *zirāk* tragen oft zwei Nasenringe, im rechten Nasenloch einen grösseren *warde*, im linken einen kleineren *ḥēzāme* OGI. — ^b *wuḡāb* das Verlangte, hier der Kuss OGI. — ^c *iṣmam baṣaḡāl* schnell; man sagt *ḥalāt aššeī mēšamme* (sic) die Sache ist pressant OGI. — ^d Mscr. *nābit*; OGI.: *nābi* hoch. — ^e *ḥaḡāb* Croupe des Reittieres, der Knochen, der vom Hinterschenkel nach oben hinaussteht OGI.

37

- α حنا حُجاة الزمل عن شرِّ العداء حنا كِعام العائل النفساني
 β السبع يتلونا ببغى عاداتنا عاداتنا نرمى العنا للضارى
 γ يا ما تطوحن الفرنجى بيننا شقنا شقنا ما رفاه الرافى
 δ لا تكلى العين يا رعبوبة لا تسعنى العطر للذلى
 ε المحرب ما يسعى به الا نادر وكلد الخميس بليلة الرحانى
 ζ حنا تطوع ضدنا بسيفونا ونضرب العائل طريق القادى
 η يا ابو ثمان دقهن زمام يا زين ما تعطى الوجوب
 2 عاداتنا نرمى العدم اشمام من فوق نابى المحجب
 θ يا طارشى الى يمّ المحبىنى قل له ترى النسفة وراك
 2 بقت اسود والمسلمانى يوم انه ربك ما هداك
 3 يوم انت فى سنّ الجهل الى وطأ غيرك وطأك

38

- واحد له صديقة ببرىة وابطأ عنها ما شافته وبعثت له سلام وجاب بها ها القصيدة
 1 حتى السلام الى لفى من شوقى حيه عدد ما التمت الاشفاقى
 2 او عدّ ما اهل السحاب حاقوقى او ناض فى اعيازهن برافى
 3 او ما اختلف فى نبتهن زملوقى او ساقوا الحجاج للارفاقى
 4 ترحيبا احلى من حليب النوقى اذا ديف به شكر وخمر عراقى
 5 وخلاف ذا يا راكبا مطفوقى نابى القرا كوره من النى ضاقى

θ ^a *zazalt annaššeh* ich habe von meinen Soldaten einen Teil auf die Seite gethan, die auserlesen sind, nie fliehen, sondern bis auf den letzten Mann kämpfen: die nennt man *našše* OGl.

38

^a Zum Metrum vgl. § 37d.

² ^a *ḥaḡūḡ* (sic) Platzregen OGl. Vgl. 29, 15 N. a. — ^b *zēz* Pl. *zajāz* (sic) Hinterteil (vgl. 20, 3 N. d.). Im vertraulichen Gespräch sagt man zu jemand: *wahḥīr zēzak* geh mir vom Leibe! OGl.

³ ^a OGl. zu *umbūb*: wir sagen dafür *zimlūḡ*; vgl. N. a zu 6, 17 und N. b zu 33, 10.

⁴ ^a *dīf*; *ana dīft baḡmōje tēḥīn* ich habe Mehl ins Wasser gemengt OGl. — ^b Mscr. *šākīr uḥamr*. — ^c *zarāḡī* aus *zīrāk* OGl.

⁵ ^a *matfūḡ* behend, schnell. Man sagt auch *halḡēzūd tafēe* schnell OGl.

6 mā fōgeh-ill-*alḥirge* waḥmoḥlūgī, min sāse hiġnin mā jābi sauwāgī.
 7 ġim jā nēdibi sir ʿēfit-*alḥōgī*, auṣil ḥaliġ-*alġāfe* baḥ-*aurāgī*,
 8 zaḥn-*addanājā* mirwij-*almaḍlūgī*^a, lahl-*addumājā* māraḍin faġfāgī^b.

39^a

mēḥammaḍ ibel-*loḥbūn* ʿān baḥzubēr^b uġallōh hal-*azzubēr* uġāb baḥmaḍ
 ibn dāḥi šēḥ ezzubēr halġaṣide:

- 1 ja rakbe mā reḥtū lējūsif be-*jaḥgūb*, baḥd-*alfaġer* maḥdāḥe^a wallēle ġirbīb^b.
 2 miġdāre mā jefraġ mēn-*alkāse* maṣrūb^a, taraijadū^b jā rakbe m-*āntum* beġānīb.
 3 mā jistedir-*eddōre* minkum lēmaṅjūb^a, illā weʿid ġarrēte^b raṣm-*almēkātib*.
 4 ila-*ftarre*^a baṣṣām^b-*alfaġar* mitle ḥorḥūb^c, taḍḥak zaḥa-*ddājeh*^d fēdānnū jaṣābīb^e.
 5 ġalāišin win-*šāfaṭ*-*alkāse* maṣrūb, ḥannaṭ mēn-*alfarġā* ḥanin-*addawālib*.
 6 aṣḥaḥna^a naḥla-*elḥajje* waṣṣanne^b buḥbūb^c, metṣauweḍatin ʔōġb^d-*alafjā* lawāḥīb^e.
 7 fiġġin^a ḥarāġiġin^b barā ḥalāḥa-*ddūb*^c, min kitre mā raḥaṭ wma ġaṭ maṅādīb^d.
 8 janfā^a menāsimh-*alḥaṣā* mitle ḥālūb^b, ġādir^c šēbūbah^d sāriġaṭ aṅnaḥāḥīb^e.
 9 lō ṣābēḥin min ġibb^a-*elidlāge* ḍārūb^b, felhinne ṭibbin baḥḥaṣā walḥarādīb^d.
 10 *win-*gāderan* ġōsim mēn-*albēne* maḥrūb, ḥalfin^a fiḥinn-*iḥrāme*^b nabṭ^c-*annešāšib*.
 11 ṣaḥḥāt-*alēdi* — — — — —^a. hiġnin ġemāliġate^b ʔūġ-*alḥarāēib*.

8 ^a *maḍlūġ* mit einer Spitze versehen = Lanze OGl. — ^b *faġfāġ* süß OGl. Unsicher; viell. sprudelnd.

39

^a Das Gedicht stammt aus Cod. Socin 46, S. 143 und 144. Zuerst wurde in *sūḥ eššiūḥ* ein schwacher Versuch gemacht, es zu transcribieren; später wurde es von Mohammed el-Efendi dictiert: doch hielt sich derselbe nicht sklavisch an die Vorlage. Einige der von ihm angebrachten Veränderungen verbessern, andere verschlechtern den Text. Im Ganzen sind die beiden Textgestaltungen, die der Handschrift und die des Rawi in ihrer ursprünglichen Form zum Abdruck gebracht; nur beim Transkriptionstext sind einige Änderungen, die das Metrum erforderte, eingetragen. — Die Kaside trägt, wie der Rawi selbst bemerkte, sehr stark hocharabische Färbung und ist wegen Verballhornungen schwer verständlich. Die Übersetzung kann nur als Versuch bezeichnet werden, die zahllosen Schwierigkeiten des corrupten Textes zu lösen, viele Stellen sind gänzlich dunkel. — ^b *azzubēr* bei Baḡra.

1 ^a *maḥdāḥ* doch wohl = ما und ضاح VII; vgl. 64, 5. — ^b *ġirbīb* kennt die heutige Sprache nicht OGl.

2 ^a *maṣrūb* scil. *ġḥāwe* OGl. Die Lesart in S ist ebenfalls gut. — ^b *teraijadū* wartet OÜ.

3 ^a *maṅjūb* notwendig OGl.; man sagt jedoch auch *ana eljōm maṅjūb* = *zandi ḥuṭṭār* ich habe Gäste OGl. Hier wenig passend. — ^b *ġarrēt*; *flān ġarr-alġalam* er hat die Feder (über das Papier) gezogen OGl.

4 ^a *ftarr* aufgehen OGl. — ^b *baṣṣām* Morgenröthe OGl. Die Lesart mit من ist auch metrisch etwas hart. — ^c *ḥorḥūb* bes. hohe Frau, Schechfrau OGl. — ^d *dāje* allgemein *zabdeh* schwarze Schlävin; hier = die Nacht gegenüber der weissen *ḥorḥūb* OGl. — ^e Sg. *ġirbīb* Reittier, kommt nur in der Poesie vor OGl. Vgl. die Lesart bei S.

6 ^a Mscr. *aṣḥaḥan*. — ^b Mscr. *waṣṣan*. — ^c *ḥabb saḥālin bēn nēfūdēn, ġebilētēn* grüne Ebene OGl. — ^d عن S passt nicht ins Metrum. — ^e *lawāḥīb*, Sg. *lāḥīb* Glutstrahl OGl.

7 ^a *fiġġ*, Sg. *afaġġ*, deren *marfaġ* weit vom *zōr* entfernt ist OGl. — ^b *ḥirġūġ mā zaḥḥ ṣaḥm* mager OGl. — ^c *dūb* immerwährend, wenn auch langsam gehen. Man hat das Sprichwort: *eddūb jeġtaṣ etṭūleh* die mit Stätigkeit verbundene Langsamkeit überwindet den langen Wēg OGl. — ^d *maṅādīb* = geschickt; *andābt flān laṅaġd raḥwaḥtuḥ, baṣaṭtuḥ* OGl. Hier unannehmbar. Unsicher.

- 6 ما فوِّه الا الحرج والمعلوقى من اساس هجن ما بين سواقى
 7 قم يا نديبى سر كفييت العوقى اوصل حلى القاف بالاوراقى
 8 زين الدنيا مروى المدلوقى لاهل الظايا مازد ففقاى

39

- محمد بن لعبون كان بالزبير وجلّوه اهل الزبير وجاب فى احمد بن ضاحى شيخ الزبيرها القصيدة
- 1 S يا ركب ما رحتوا ليوسف بيعقوب بعد الفجر مانضاح والليل غريب
 2 مقدار ما يفرغ من الكاس مسكوب تريضوا يا ركب ما انتو بجنايب
 3 ما يستدير الدور منكم لمنيوب الا وجد جريت رسم المكاتب
 4 واقترب سام من الفجر مثل خرعوب تضحك على الدايه فدنوا الجمعايب
 5 فلايص من شافة الكاس مشروب حنت من الفرقا حنين الدواليب
 6 اصبحن نزل الحى وامسن بخيوب متعوضات عن الاقيا لواهيپ
 7 فح حراجيج برا حالها الدوب من كثر ما راحت وما جت مناديب
 8 تنفا مناسبها الحصا مثل حالوب غادر شبويه ساريات الحاجيب
 9 لو مسهن من غب الادلاح ضاروب فلهن طب بالحصا والحرايب
 10 او غادرت قوس من الدين مكروب خلفن فهن حزام نبط النشايپ
 11 سمحات اليدى مرتبهن مشعوب هجن جماليات عوج العراجيب

8 ^a *elbazir nifa elhasis jakil ezzen ujrahhir esšen* das Kamel liest die Kräuter aus; es frisst die guten und lässt die schlechten stehen OGI. S *tanfā*, viell. besser. Bedeutung unannehmbar; vgl. die Übers. und das Glossar. — ^b *hālib* Hagelkörner OGI. — ^c *gaddarat essēhāb* die Wolke bewirkte Tümpel, so hier I *gādir* OGI. Vgl. jedoch V. 10. — ^d *šebūb* Regen oder Wolke OGI. Der Erklärer kannte das Worte aus der Umgangssprache nicht. — ^e *nahhābe nauwāhe* Klageweib, hier Umschreibung des Donners OGI. Die Erklärung des ganzen Verses (dessen [des Hagels] Regen Tümpel bildet, und dessen Donner in der Nacht kommen OÜ.) ist nicht sicher; vielleicht ist jedoch auch die Überlieferung verderbt.

9 ^a *min gibb* in Folge von . . . OGI. S *الادلاح* S ist Schreibfehler. — ^b *dārūb* was dem Fuss des Kamels eine Wunde versucht, Wunde OGI. — ^c Mscr. *fihin*. — ^d *hirdubbe* oder *hirdūb* kleine, meist runde Bodenerhebung in der Ebene (Der Rawi legte seine Kaffije unter den Teppich, um eine solche Bodenerhebung zu bezeichnen) OGI.

10 ^a *gādar* hier = vorausseilen, resp. hinter sich lassen OGI. (durfte dies nicht auch für V. 8 anzunehmen sein?) Der ganze Halbvers wurde übersetzt: Wenn (die Kamele) vorausseilen vor den gespannten Bogen, die hinter ihnen sind. Die Übersetzung ist sicher grossenteils unrichtig; *mēn-ālbēn* ist gar nicht übersetzt, und in *halfin* steckt vielleicht ein Verbum. — ^b *ihram; ahram hazzelimeh, ahramat haddēlul maz hasšēzib* er hat sich, weil er von ferne einen *gazu* erblickte) in ein Seitenthal geschlagen OGI. Mit *حزام* S ist nichts anzufangen. — ^c *flān nibaṭ enneššābek* = er hat den Pfeil abgeschneilt. *nabṭ* bedeutet auch das Wegschnellen der Dattelkerne (in Bagdad *nawāt*, im Neǧd *zābise*, Pl. *zābus*) mit den Fingern, was bei den Knaben beliebt ist OGI.

11 ^a Mscr. *mastarāhin* (lies im Metrum *hinnē*) *qdrūb* (urspr. *ejrūb*). Sekundär wollte der Erklärer *zqdrūb* lesen = Fehler, vgl. V. 35 a. Der Text ist gänzlich unsicher, auch der von S unverständlich.

- 12 mitl-annašame-bħiddet^a-alħāle^b marzūb, in-zarfaḷan^c walħāle^d mitl-alažāsīb^e.
 13 fi saḥsaḥin^a ċinneḥ ġufa-ttarse^f maġlūb, tarbin beh-algīnni zala fiċdeh-addīb.
 14 ġafrin kalāh-umbūbe sāgin zala-mbūb, zarġ^a-alzasāġ^b biḥmāhe mitl-almēġalīb^c.
 15 waḥšin ġibāhe-mṭil-elahwāle^a marhūb, mā ḥawwalat timtāhe^b māh-almarāċīb.
 16 jā miltēġmin fi haġireh bešihūb^a, wumfārēċin-almā wbird-assarādīb,
 17 wumġāmēlmin^a zan hawā kille rozbūb, wumwaddēzin^b laṭtarab _ _ _^c.
 18 dārin^a zalēhā dam-alahbābe maskūb, dār-algawā walgeje^b dār-alašāḥīb.
 19 dārin ḥadamhā šolet^a-elġirġe^b waṇnūb, mā nabaha-ttāġi biġinduh walā-nib^c.
 20 dārin zalēhā sarđiġ^a-albizze mansūb, dār-alarab^b warrūme^c dār-alazārīb^b.
 21 jedzikum-alcimri zala rāse nibnūb^a, beḍauwin^b dabādibin^c whiġnin manāġīb^d.
 22 *tēġallalad burdin^a ḥawāšihe maktūb, ġālī salāmin jiḥtifā beh wtarḥīb.
 23 uḥjetin mitl-addahab tāhe maḍrūb fi ċaffe moḥtāgin walā leh mazazīb^a.
 24 waḅrad ilā dāġat mēn-attalġe maḍjūb, šarbat^a daḥā ḥāmis liḍā^b ḥannet-ennib.
 25 laḥmintehi sitr-alamāhiġe^a maṇtūb, in zaligat ġubr-allaġali ċalalīb.
 26 *tiġmiz dawāsihā ḥašāšāte wuġlūb, ġamz-almazāli libniġusif ḥawāġīb^a.
 27 ilā-rtimāhe^a mtajjir-elġole biċdūb, illā-rtimāhe mn-āsibājā ġanādīb^b.

12 ^a *ħiddeh ḥadd* OGl. — ^b *alħāl* Name eines Berges OGl. Vgl. Doughty II, 468. — ^c *zarfaḷat addelūl = darḥamat* traben. Der Text ist unsicher; vgl. S (sic). — ^d *walħāl*; viell. ist *faḥāl* zu lesen OGl. — ^e *zažāsīb ennaḥal*. Verdreht aus hocharab. يعاسيب; vgl. S, wonach zu lesen sein wird.

13 ^a *sahsaḥ* Wüste; S. — ^b *tars = duff* (Tamburin) der Volkssprache OGl. Nicht annehmbar. Es ist *turs* zu lesen, wohl ohne Artikel.

14 ^a *zarġ*; *tēzārāġ šei jeṭih*; ebenso I OGl. Kaum annehmbar; es ist vielleicht Pl. *zurġ* zu lesen. — ^b *zasāġ*. Aus der Wurzel *zrē* der Saat entsteht zunächst der *jašīl*, der etwa einen halben Fuss hoch ist; dann die *ġuṣab* oder *ġešāb* (nom. unit. *ġšūbeh*) die Halme. Die *zasāġ* (nom. unit. *zāsīgeh*) sind die oben an den Halmen befindlichen Keime der *sibal* (nom. unit. *sbīleh*) Ähren; die *ġsubeh* hat einen Knoten *cazb*; die *sifā* (nom. unit. *sifāt*) sind die Grannen OGl. — ^c *mēġalīb*, Sing. *mēġallab* vgl. Excurs S 7. Das tertium comparationis ist unklar.

15 ^a *mṭil-alahwāl* Übers. „macht immer Schreck“. Sehr unwahrscheinlich. Die Lesart passt nicht ins Metrum. — ^b *timtāh*, gew. *flān māh* (Impf. *jēmih*) *addalu*. Wenn ein Brunnen wenig Wasser hat, muss jemand in denselben hinabsteigen und den Eimer mit einer *tašeh* füllen; das ist *māh* OGl. Zu *almarāċīb* und *mā ḥawwalat* sind keine Glossen vorhanden.

16 ^a *šihnūb* oder *šihnubbe* Zufluchtsort unter einem überhängenden Felsen (nicht in einer Höhle) OGl. Vgl. jedoch die Lesart in S mit *ġ*.

17 ^a *ġamel zan* sich (aus Sittsamkeit und andern Gründen) von etwas fernhalten. Unsicher. — ^b nach S corrigiert; Mscr. hat *māywerinīn*. — ^c Mscr. *gawānīb*; dies verstand der Erklärer nicht, er behauptete *b* sei bloss angehängt! Gesänge!!

18 ^a *dārin*. Woran sich dieses Wort anschliesst, ist zum mindesten nicht sicher. Nach dem folgenden ist das Haus des Schech vor *az-zubēr* gemeint. — ^b *gawā* oder *ġei* (so Mscr.) = *kāf* OGl.

19 ^a *šōle* Dienstboten, Dienstbotenpersonal OGl. — ^b *elġirġ*; *ġirġjeh*, Pl. *ġarāġi* Georgierin OGl. — ^c *nib* als Passiv erklärt. Unsicher; msc.?

20 ^a *sarđaġ* (sic) grosses Zelt für 400–500 Personen, von *hām* OGl. Viell. ist mit S *zalēha-srā*^c zu lesen. — ^b *zarab* sind die eigentlichen Araber, die schon vor dem Islam arabisch sprachen, im Gegensatz zu den Bewohnern des *zirāḥ*, den *zrūbi* (= *mustaribeh*) Pl. *azārīb*. — ^c *qrrūm* passt nicht recht hinein.

21 ^a *nibnūb* schlanker und gerader Stamm eines Strauches OGl. — ^b urspr. bloss

- 12 مثل النعام بجده الحمال مرعوب ان زل فلن والحال مثل اليعاسيب
 13 فى مهمه كانه قفا الترس مقلوب طرب به الحنّ على فقهه الذيب
 14 قفر كلاه انبوب ساقن على انبوب زرق العسق بحماه مثل المغاليب
 15 وحش جباه وطام الهول مرهوب ما عرجت تمتاح ماه المراكيب
 16 يا ملتجين فى هيجره بشغوب ومفارقين الما وبرد السراذيب
 17 ومجاملين عن هوا كل رعبوب ومودعين للطرب والغوانيب
 18 دار عليها دمع الاحباب مصوب دار الغوا والغى دار الاصاحب
 19 دار خدمها دولة القرح والنوب ما نابها الطاغى بجنده ولا نيب
 20 دار عليها سراق العز منصوب دار العرب والروم دار الاعارب
 21 يدعيكم الجمرى على ساق نبوب دون ديادين وهجن مناجيب
 22 تجلت برد حواشيه مكتوب غالى سلام يحتنى له بترحيب
 23 واتحيه مثل الذهب طاح مضروب فى كف محتاج ولا له معازيب
 24 وابرد الى ذقة من الثلج مذبوب شربت ضحا خامس الضاحت النيب
 25 المتحنى ستر العاهيج مندوب ان علق غمس الليالى كلاليب
 26 تغز دواعيها حشاشات وقلوب غمز المعالى لابن يوسف حواجيب
 27 من لا رتمه مطير القول بكذوب الارتمه من السبايا جناديب

dawwin. — ^c *dibdibe* Wüste OGI. s. 6, 16 N. c. Vgl. jedoch S, dessen Lesart unverständlich ist. — ^d sp. *manādib*. Nach dem Erklärer sind *manājīb* (H) und *manādib* beide = *trūš* abgesandt sein. *wānājīb* wird wohl Parallelförm zu *نجيب* und richtige Lesart sein. Übrigens ist der Zusammenhang der Halbverse unverständlich.

22 ^a *tēgallalad* ist, was allerdings im Zusammenhang Schwierigkeiten macht, nach dem Erkl. auf die Kamelin des Boten zu beziehen, die mit einem *burd* als *gēlal* gesattelt ist; darunter soll das (kostbare) Gedicht zu verstehen sein, an dessen Rand dann noch ein prosaischer Gruss geschrieben ist. Ganz unsicher: auch das Metrum ist nicht ganz in Ordnung.

23 ^a *mazāzib* Leute, die jemand als Gast aufnehmen OGI. Sing. *mezazzib* Notiz aus dem Hauran.

24 ^a *šarbat* fasste der Erklärer als Verbum. — ^b *liḍā* vielleicht die innere Hitze, Durst. Der Satz ist schwer zu construieren.

25 ^a *zambūgeh hadallegi* OGI. (sic; lies *حَدَلَّتْجِه*). — ^b *manṭūb balkaram* = *madkūr* rühmenswerth; vgl. jedoch S.

26 ^a Der Doppelvers ist metrisch intact; er war jedoch dem Erklärer völlig unverständlich; das *hā* von *dawāzihā* wollte er auf die Platte (*šufeh*) beziehen; statt *hašāšāt* brachte er Emendationen vor, wie *hašāhīš* von *hašhūse* Freundlichkeit; aber *glūb* blieb unerklärt. — *ibn jūsiḥ* der Freund des Dichters OGI.

27 ^a *elirtimāi elgāreh*; *šammer irtimo zanezeh aḡāray zalehum* OGI. — ^b *ganādib*, Sing. *gendūb* hinter einander hergehen. Auf schlechtem Terrain (*war*) ziehen die Kämpfer nicht in ausgedehnter Reihe (*sirbe*), sondern einer hinter dem andern OGI. Eine Erklärung des Verses war nicht zu erhalten; daher die Übers. fraglich.

- 28 walā šubar ʔand-ʔalbalā šabreh-ʔijūb, jōm ʔadārā^a dāhēlat-ʔalgalābīb.
 29 *jalʔam hedūdi-mkahfērāt ʔ winjūb^a, miṭl-ʔddahar lih fi šērūfeh tazāgīb.
 30 jidḥak ʔalā ʔāl ibretillah wzārūb, wilā deḥiʔ jīṭlōʔ meʔābilēhā hīb^a.
 31 ʔšēi zimānin bih^a gada-rrāse maḡlūb, mīn ḡalub ʔššībāne fi ḡalub-ʔššīb.
 32 *libāne min ḡūdeh ʔʔijāte wuḥrūb, waḡfōhe sēzānin fērāg-ʔal-ʔašāḡīb^a.
 33 fakkāke^a ʔāḡāti wriḡzāne dālūb^b, sāmoʔ nidā mīn dāmēh-addahre wumḡīb.
 34 win ḡāle leh mij-jaḡrib-elmitle ḡālūb^a adāre ḡilāteh wfakreh lawālīb.
 35 šiblin-nišā^a mā dāse baḡzumre ʔḡdrūb, wumnaʔzāhin mā ʔābe ʔordeh walā ʔīb.
 36 winḡibe maḡlūbin mēn-ʔalfāḡre maḡjūb, faḡmaḡ waḡad dāḡi ʔolāḡih ʔilā ḡīb.
 37 dīm^a-ʔalmaḡal murḡ^b-ʔalfahāḡ ʔḡḡbe mā hūb^c, jirzim ṭāwil-ʔannābe šōḡ^d-erraʔābīb.
 38 ʔḡzzī maḡlādi win ḡidā^a kille sirsūb^b, šēḡi waḡad ʔammī sēnādi ʔala-ṭṭīb.
 39 adḡa-lwafā ʔḡḡbeh mawāzide ʔḡḡbūb, ḡāšāhe^a hū middī ḡuḡḡ-ʔalmawāḡīb.
 40 mā ʔallimat šams-ʔalḡiḡā^a minhe beḡrūb, illā lahā mīn maṭṭāz-ʔššāḡe ta-wīb.

40

1 sālḡétah. kān iḡwān iṭnēn wāḡid šēḡir uwāḡed ʔēbir. šār bēnēhum mālin ʔētir. ḡāmu-lēbīr wāḡad ḡāk-elḡorme, walḡorme ʔinnīḡet^a ʔalēh. ʔnt jā wuld-essēḡir. 2 ḡāl jaḡūi ṭalliʔ ʔḡḡorme uʔaija-ḡūh, ḡāl mā-ṭōlliʔah. ḡāl jaḡūi elmāl bēni wabēnik, la šekk ana jōm-innek ma ʔʔētēni^b an-asel, lim ʔalēk, ulijāllah ḡum ja-lwāḡad. 3 wirēʔab maʔ ḡāk-elēāḡēle, uṭabb bēdi, ret elḡōṭa^c uḡēšūfah ḡāk ʔššāḡīb min-ahēl eddīre, ḡāl-leh abik tēḡumm^d ʔandī, wiššāḡīb ʔandah ḡasril-leh wulḡasrū-bwust-ʔannaḡal, wulḡasēr biḡ ḡabāʔ bēnijil^e-liššāḡīb. 4 ḡāl

28 ^a S *alḡawāni*. Wir nennen die *ḡḡabāt* so OGl. — Die zweite Vershälfte passt nicht zur ersten.

29 ^a Der ganze Halbvers war dem Erklärer unverständlich; er wollte den Sinn herausbringen: er thut stets seine Pflicht; aber *mkahferāt* verstand es nicht; das Metrum ist nicht herzustellen.

30 ^a Mscr. *ʔāl ibritilleh*; die Länge in *ʔāl* ist metrisch berechtigt; jedoch der ganze Vers unverständlich. Der Erklärer übersetzte: er lacht, wenn ihm der Feind eine Nadel (etwas Kleines) oder eine Ahle (*zārūb*, wir sagen *mīkrāz*) nimmt (frisst!), und wenn er gelacht hat, zieht er gegen ihn, und die Vergeltung für das Weggenommene ist ein *ḡīb* d. h. ein grosser Klotz von Eisen, auf dem man Steine zu Bauten zuhaut. Kaum annehmbar.

31 ^a H *lih*.

32 ^a In der ersten Vershälfte ist S vorzuziehen. Zu *sēzānin* (Nebenform im Mscr. *sēzāneh*) wurde die Glosse gegeben: *sēzān*, Plur. von *sāḡīs*; man sagt bes. von einem Beduinen, dem Hab und Gut geraubt worden ist: *flān sās* (Impf. *jīsūs*) *baḡḡireh* er geht herum, sucht Unterkunft in der Ortschaft OGl. Wahrscheinlich ist aber auch hier der Text von S richtiger, nur ist das zweite Wort unverständlich.

33 ^a Mscr. *ʔāḡāt*. — ^b *riḡzān dālūb* verstand der Erklärer nicht; die Übersetzung: er kehrt sich, wie der *dālūb ʔalfāḡek* sich dreht, mir wieder zu, ist nicht anzunehmen. Die OGl. *arḡas allah ʔalēna* Gott hat uns wieder Regen gespendet, giebt doch vielleicht einen Fingerzeig für den eigentlichen Sinn.

34 ^a *ḡālūb* etwas falsches, um jemand zu betören OGl. Die Emendation des Verses durch den Erklärer ist nicht übel, wenn auch nicht gesichert.

35 ^a Mscr. *šibl-innišā*; d. h. ein Löwenjunge von Anfang an OGl.

37 ^b *dīb* bei S ist nicht erklärbar. — ^b *murḡ* er macht das Kamel brüllen. Wenn der Kamelhengst im Winter geil wird (*jehīḡ*), schlagen wir ihn mit kurzen dicken Stöcken (*ʔḡmūt* Pl. *ʔeni*), bis er brüllt (*arḡam* oder *haddar*); er hat dann Schaum (*zebābīd*) vor dem

- 28 ولا صبر عند البلا صبره أيوب يوم الغواني ذهلات الجلابيب
 29 بيرز حداد مكهفات ونيوب مثل الدهر له في صروفه تعاجيب
 30 يضحك على كلا برت له وزاروب من ضحكك تطع مقابلها هيب
 31 اشكى زمان له دعى الراس مقلوب من قالب الشبان في قالب الشيب
 32 لى بان من جوره عضاضات وحروب والى لسيعامة وفرقاى لصحيب
 33 فكاك عاقانى ورجعان دالوب سامع ندا من ضامه الضد ومجيب
 34 وان جيل به من يضرب المثل قالوب من دار حوليات فكره لواليب
 35 شبل نشا ما داس بالعمر عذروب ومنزه ما عاب عرضه ولا عيب
 36 وان جيب مسلوب من الفقر مصيوب فاحمد ولد ضاحى علاجه الى جيب
 37 ذيب المحل مرغى الفحل عقب ما هوب يرزم طويل الناب سوق الرعايب
 38 عزى ملاذى وان جد كل سرسوب شينى واد عى سنادى على الطيب
 39 اضحا الوفا عقب مواعيد عرقوب حاشاك هو مدى حقوق المواجب
 40 ما سلمت شمس المحجا منه بغروب الا لها من مطاع الشرق تاوب

40

1 سألتهما كان اخوان اثنين واحد صغير وواحد كبير صار بينهم مال كثير قلم الكبير واخذ
 هاك الحرمة والحرمة كان نقدت (?) عليه انت يا ولد الصغير 2 قال يا اخى طلق الحرمة وعى اخوه
 قال ما اطلقها قال يا اخى المال بينى وبينك لا شك يوم ائتك ما اعطينى انا اسلم عليك وليا الله قم
 يا الولد 3 وركب مع هاك القافلة وطب بديرة الحوطة ويشوفه هاك الشائب من اهل الديرة قال له
 ابيك تضم عندى والشائب عنده قصر له والقصر بوسط النخل والقصر به سبع بنات للشائب

Munde; sobald er brüllt, hört seine Geilheit auf OGI. — ^c *hüb* unerklärt, doch wohl kaum für *hüb* Passiv. — ^d *šōj* ist wohl gute Emendation gegenüber S. Aber der Zusammenhang ist schlecht.

38 ^a *ǰida* Impf. a c. عن zurückbleiben, jemand nicht schützen OGI. — ^b *sirsüb* oder *sirsibeh* der im Kampf seinem Freunde nicht beisteht OGI. Unsicher.

39 ^a *hāšakā* bei S ist vielleicht richtiger.

40 ^a Mscr. *aḍḍuḥā*, was ganz sinnlos ist; vgl. jedoch *ḍaḥa-lkōn* 71, 16, wo *ḍaḥa* auch für Tag steht; so vielleicht hier: des einen Tages.

40

^a So Mscr.; darüber steht (*cinnaḥ*); *ana naǰadt zala halḥorme* ich habe die Frau betrogen; *niǰād zōb* OGI. — Unannehmbar; die Bedeutung muss sein: sie betrog ihn. — Der Text der ganzen Stelle ist ganz verderbt; auch das folgende *ant* u. s. w. ist unverständlich; vergl. Note zur Übers. — ^b Mscr. *astētēni* OÜ. folgen. Der Text ist nicht in Ordnung. — ^c *alḥōta* liegt fünf Tagereisen nördlich von *alwādi*; *alwādi* ist das *wādi dowāsir* 18 Tagereisen südlich von *brāde*; dort spielte die ganze Geschichte OGI. — ^d Mscr. *tētumm*; vielleicht richtig, wenn *tētumm* geschrieben wird von *tamm* bleiben. Nach der Erklärung ist aber *teḍumm* zu lesen; *ant ḍammēt zand albāšū* du bist in des Paschas Dienste getreten OGI. — ^e *bēni* Töchter (sic); Sg. *bint* OGI.

leh ja wulidi abik hēt-innik ešgīr tidiš^f zal-ūlharam. gāmu-lwalaḍ urāh māzah ušār bēhidmeteh. gām jidhul zala-lbēt ujjidhar ujigib zaša-ssaḅjān uzašāhum uḡadāhum. 5 ċinn-elbint eššēgīre zašigat ālwalaḍ, walwalaḍ mēzaiji, jegūl anti iḥti ma afzāl all-inti tebinā. muddat zaman wajām tērāudeh zala hal-amēr, wulwalaḍ mēzaiji. jōm gā jōm min-āljajām wala^g zandēhum heṭṭār gāmū-ššajib jāmir zal-ūlwalaḍ jedhul ujjidhar. ċin wahidin mēn-ālhettār ṭalab ma, gām-ūlwalaḍ jab-igib ālma. 7 wēl-īlbint eššēgīre wāciftin zand-ālma. gālāt-ileh wūš-ṭabi. gāl ābi mā^a ašc-ilheṭṭār. gāmet zal-ūlwalaḍ uḡabbetih. aḡbaḷ ḡāibin ālma, wil-ōbu-lbint šāf ālwalaḍ mētēḡajirin waḡhah. 8 gāl-lah wuš-fik. gāl mā fi šej. eššajib zaraf. tazaššau ālhettār, rāhau, gāl-leh eššajib uḡzūd āllimni, gāl-leh mā zandi zilmin ċzāllemk. gāl-lah lo zāref ḡarimik laḍbahah, lā šek šāni ušānek isselāme, rah zānni. 9 aṭ-ūlwalaḍ muṭje wizhāb wuflūs uḡām-ulwalaḍ urāh. tazaššāḡ ulwalaḍ fi hāk-essāza ulifa zand hāk-arrāḡāl. gāl-lah arrāḡāl wuš fik zallimni, in ċint zašic ēbšir-bēha, win ċint maṭlūb zal-āllah ufāḡ. gāl ālwalaḍ wuš ismek ja šajib. gāl-lah ismi ṭōḡ. gāl^b:

- 1 jā ṭōḡe jā ḡāzi^a zalā ḍahre ḍāmir^b, tēbūḡe-īlfjāfi *baidātin kēḍāimeh^d.
 2 fēlā sirte-^ajā ṭōḡe ḡamsim-mēzarrebah^b, uwāfēte^c min ḡašr-edda^azēḡi^d zalāimeh,
 3 saḷlim zalā ḡašr-edda^azēḡi umim-beh^a, zādāḍ mā talāza^b bilzašājā^c ḡamāimeh.
 4 *tarā ḡobbēhum jā ṭōḡe ċannaḡre biššufāh^a, unaḡr-uššufā mā hi ٧٧^b wusāimeh.
 5 unaḡr-uššufā lau ḡabbat-arriḡemā ḍarāh, wē-in ḡa-lḡajā mā ḡarrab-ūlmā zalāimeh.
 10 rāh ṭōḡ ilbint wilfa zand ahālha ujigi ālbint ḡāzedtin zala-lma. gāl-leha ṭōḡ ālwalaḍ zāšēcić, ḡālet wan-āḡibbeh, miṭelma jēḡibbēni āḡibbeh. gāl uššajib ālḡašide ilbint. gāmet ālbint ubūcāt uraddat zala ṭōḡ:
 6 *tēḡūl jā ṭōḡ jā lētē zašrek jintini^a, bauwal šibābin *ċāne jā ṭōḡe šāimeh^b,
 7 jā ṭōḡe win ḡit-il-ḡābibija^a māḡid, šubri^b baḷmēlāḡā baijmātin fazāileh.
 8 min hābe bird^a-ilma^a šider zanhe^b maṭtewā, lō ċāne bilmā^a šārēzātin^c keḍāimeh^d,
 9 ḡableh jilāwunni^a šijūḡin ċētire, *lāwā zalāh^b bilzomre min hi^c telāimeh.
 10 wallāh-inni āḡā min ḡamāmāte maḡkeh, unumferdētini^a tulwā^b baḷēdi ḡazāimeh.

^f *tidiš tedhul, tēḡib ālḡarāḍ* OGI. Vielleicht geradezu *dašš* = bedienen. — ^g sp. *wila*. — ^b Zu dem Gedichte vgl. die Duplette H aus Cod. Huber III, fol. 49^r, welche als Anhang besonders abgedruckt ist.

1 = H, V. 1. — ^a *jāzi* ماشى; vgl. 16, 9 N. a. — ^b so Mscr.; vielleicht ist fem. oder *dāmirin* zu lesen. — ^c *bāj* durchmessen OGI. Die Lesart von H ist unverständlich. — ^d *kēḍāim* Hinterzähne (jedoch nicht die allerhintersten), diese sind der Kamelin, die alt und geübt sind, ausgefallen (*baidat*) OGI. Unsicher; vgl. V. 8; H, V. 7.

2 = H, V. 2. — ^a Es fehlt eine Länge; lies etwa von *سار* IV *filā-sartehi*. — ^b *ḡamsimmēzarrebah* (so Mscr.) = fünf und vier, also neun (Tage). Kaum glaublich; vgl. H, V. 2, wo natürlich *عشر* = zehn volle (Tage) zu lesen ist; darnach die Übers. Vielleicht Abendstationen. — ^c lies mit H *waṭṭālastē*. — ^d Ob H *الديمي* richtiger ist, ist nicht zu sagen OGI.

3 = H, V. 3a und 4b. — ^a so Mscr.; vielleicht ist hocharab. *يه* zu lesen; am Anfang des Verses *fa*. — ^b *tēlāza* singen OGI. — ^c Mscr. *šije*.

4 = H, V. 5, darnach ist zu lesen. — ^a Mscr. *ujil tēlum jā ṭōḡ ḡobbēhum ċannaḡr-uššufāh*. — ^b Mscr. *betibra*. OGI.: es werden nicht wiederhergestellt seine Spuren, als ob nichts da wäre OGI. Nach H, V. 5 ist *mā hi bētumhā* in diesem Sinne zu lesen.

5 = H, V. 6. V. 6 fehlt in H. — ^a Auf Herstellung des Metrums dieses Halbverses muss verzichtet werden; *tēḡūl* gehört wahrscheinlich nicht zum Vers. — ^b *ċān* ... *šāimeh* als du zu fasten begannst; als du vierzehnjährig warest OGI. Nicht annehmbar.

4 قال له يا ولدى ابىك حيث ائتكَ صغير تدش على الحرم قام الولد وراح معه وصار بخدمته قام
يدخل على البيت ويظهر ويحجب عشى للصبيان وعشاهم وغداهم 5 كان البنت الصغيرة عشقت
الولد والولد معبى يقول انت اختى ما افعل الى انت تبين مدة زمان وآيام تراوده على ها الامر
والولد معبى 6 يوم جاء يوم من الايام والا عندهم خطار قام الشائب يامر على الولد يدخل ويظهر
كان واحد من الخطار طلب ماء قام الولد ببى يحجب الماء 7 ويلا البنت الصغيرة واقفه عند الماء
قالت له وش نبى قال ابى ماء اسقى الخطار قامت على الولد وحبته اقبل جائبها الماء والا ابو البنت
شاف الولد متغيرا وجهه 8 قال له وش فيك قال ما فى شئ الشائب عرف تعشوا الخطار راحوا
قال له الشائب اقعده علمنى قال له ما عندى علم اعلمك قال له لو عارف غريك لأذبحه لا شك
شأنى وشأنك السلامة رُح عنى 9 اعطى الولد مطية وزهاب وفلوس وقام الولد وراح تعشق الولد
فى هاك الساعة ولنى عند هاك الرجال قال له الرجال وش فيك علمنى ان كنت عاشق ابشر بها
وان كنت مطلوب على الله وفاق قال الولد وش اسمك يا شائب قال له اسى طوق قال

- 1 يا طوق يا قازى على ظهر ضامر تبوج الفيا فى بائدات كظائم
- 2 فاذا اسرتها يا طوق خمس معربه ووافيت من قصر الدعيقى علائمه
- 3 فسلم على قصر الدعيقى ومن به عدد ما تلاعى بالعشايا حمامه
- 4 وقل لهم ترى حبهم يا طوق كالنقر بالصفاه ونقر الصفا ما هى بتحمى وسائه
- 5 ونقر الصفا لو هبت الريح ما ذراه وان جاء الحيا ما خرب الماء علائمه
- 10 راح طوق الى البنت ولنى عند اهلها ويحى البنت قاعدة على الماء قال لها طوق الولد
عاشقك قالت وانا أحبه مثل ما يحببني احبه قال الشائب القصيدة للبنت قامت البنت وبكت
وردت على طوق

- 6 نقول يا طوق يا ليت عصرك يشنى باول شباب كان يا طوق صائه
- 7 يا طوق ما جئت الى حبيبي ماجد صبي بالملافة بينات فعائله
- 8 من هاب ورد الماء صدر عنه ما ارتوى لو كان بالماء شارعات كظائم
- 9 قبله بلا وونى شيوخ كثيرة لاوا علاه بالعمر من هى تلامه
- 10 والله انى اتقى من حمامات مكة ومنفرطة تلوى بالأيدى حزائم

7 = H, V. 7. — ^a Mscr. *mā šift; alhabibi*. — ^b Mscr. *šubjīn*; vgl. jedoch H.
8 = H, V. 8. — ^a Mscr. *hā(b)bird*; die Lesart *wird* ist wohl vorzuziehen. — ^b *zannih*.
— ^c *šārēsāt swaredāt* OGL. — ^d *keḏāimēh* auch hier Zähne OGL.
9 = H, V. 11. — ^a *jilwunnī jlyatbūnni* OGL. Unsicher. — ^b Mscr. *jēgūtūn lawa*
zalah oder *zala*; *lawā zalah* = o dass doch! OGL. Vgl. jedoch 48, 3 N. b. — ^c Mscr.
minhī. Unverständlich.
10 = H, V. 14. — Das Metrum ist verdorben. — ^a Mscr. *mumfērdtin* kleines Kind
OGL. In Hinblick auf H ist viell. *منفرطة* zu lesen; nach einer Glosse soll *فرض* be-
deuten: ein Kind einwickeln. Unsicher. — ^b Mscr. *talāwa*.

11 ġa abuha uwuġaf zala hałcalam uġal-lah ja toġ ila zad ǧlbint tābi ilwalađ wulwalađ ġābi elbint ana mā-frighum, ħallah ġiġi ġāħēd-ēlbint, om-bēġāna ġā-halah allah ġēħajjeh wūmma baġāna ġāħid ǧlbint uġērūħ. 12 ġām toġ urikaħ delūleh uṭaħbb zal-ǧwalađ zand ahālhe uġal-leh abūšširk inn-elbint ħēšālat, aštānaha obūha, ranwiħ mazai ċnġauwizek elbint uġum ġā-lwalađ. wirēaħ mazā toġ uṭaħbb zal-abū ǧlbint uġauwazħijāħ wašāṭāħ ħalālin ċētir ubānā-lah ġašrin zandē ġašruh.

40

H قال ما جد ولد راع لخرج بساره بنت لدعيمي

- 1 يا طوق يا قازي على كور ضامر تفوج الفياقي ناحلات خدائه
- 2 لاسرته يا طوق عش كوامل ونطالعة من قصر الدعيمي علايه
- 3 سلم على قصر الدعيمي ومن به اجاويد ما داسوا بنا قط لايه
- 4 سلم عدد ما هل ويل من السما او ما تلاحا بالعشايا حمايه
- 5 ترا حبهم يا كوق كالنقر بصفنا ونقر الصفا مهيب نحا وسايه
- 6 نقر الصفا لوهبة الريح مخلا^a ولوحا الحيا ما خريا الما علايه

ردة عليه ساره

- 7 يا طوق ون جيت الحبيبي ماجد ومن بالمعادي بينات وسايه
- 8 قل من هاب ورد الما صدر منه مرتوي لوكان بالما شارعات كضايه

^a Mit Punkt auch unter خ.

41

1 hadōla zarab ǧbu-rrēħejjis^a ġazau zalā sbēz^b ġabi-ġāħēdūn ǧbil. ġom-inhum wāšalau ǧzarab uġārau zalēhum irkubu^c zalēhum ǧzarab zala ħēl uġējš^d wūksərau obē-rēħejjis 2 wuđrubañ wāħid min ġōm ōbu rēħejjis bittifāġ, wuksārau sāġel, tāħē bilġāz. nahħa-be-rrēħejjis, ġāl ċbu-rrēħejjis nahbi našēlibkē^e biššidād. ġāl mā bī ġūweh. 3 nahħa wāħid min-āħūjah uġal-leh flān ġā-ħawiji. ġām ǧlwalađ uġazēd zand-ilmašjūb. ġā obu-rrēħejjis uġal-lehe nēšiddi flān biššidād uġāl mā ġāġdar urāħau ħālloh hū wij-aħawijeh. tēmettel ǧwalađ almašjūb:

- 1 ġā hēhe ġā-ħaġ šāibat-ilmaħāčib^a, ġāffanne^b men zandī ġēdād-ǧlatāri^c.
- 2 aġfañ-bēruħšatin^a ēimā ġiċfiġ-ǧddib, win^b tālez-ǧššawī bēlēlin ġēdāri^c.
- 3 lačinne šafġ-edġalēhin biħaračib, raġġāšetin taġġi bōzēneh tēmāri^a.

41

^a abu-rreħejjis sind šēmūmire-Beduinen; das Wort wurde einmal auch mit *š*, bisweilen auch mit einem *r*, also ohne Artikel gehört. Der Schech führt den Namen des Stammes OGI. Möglich wäre übrigens, dass er eig. *ibn rħei*^c hiess. — ^b sic; vielleicht ist السبييع mit Artikel zu lesen. Der Rawi wusste nichts über diesen Stamm. — ^c urspr. *irčibū*. — ^d *gejš* gegenüber *ħel* sind Kamele OGI. — ^e *našlib* wir wollen binden OGI.

11 جاء ابوها ووقف على ها الكلام وقال له يا طوق اذا عاد البنت تبي الولد والولد ببي البنت
 انا ما افرقم خله بجي ياخذ البنت ان بغانا يا اهلاه الله بمجيه وان ما بغانا ياخذ البنت ويروح
 12 قام طوق ركب ذلوله وطب على الولد عند اهله وقال له ابشرك ان البنت حصلت اعطاناها
 ابوها روح معي تزوجك البنت وقم يا الولد وركب مع طوق وطب على ابو البنت وزوجه اباها واعطاه
 حللا كثير وبني له قصرا عند قصره

9 ومن كثر التصديد عن من يوده على غير بغض مخطر ما يلايه

10 ومن ضل يرحى بالحسا^b بات بالحسا^b تلهيه غارات النيا عن ولايه

11 قل عشقه ونا كل شيخ يقول لي لو اعلى بالعمر منهي نلايه

12 وملايى ولد الحبيبي جنه لاجنة الدنيا لحي بدايه

13 فكم ليلة بتناوش بات بيننا احد الحن محنى بليدى نضايه

14 وقوم ونا اطهل من حمامات بنبع ولا فرط تلوى بليدى حزايمه

15 رجه على جيبى وطرياه فى ورياه توقضى ولا كنة نايمه

16 فنا كل ما بنية قصر من العزى مجيه من اصداف النيا ما يلايه

^b Unsicher; viell. بالعسا.

41

1 هذولاء عرب ابو الرخيص غزوا على سبيع يبي ياخذون الابل يوم انهم وصلوا العرب
 واغاروا عليهم ركبوا عليهم العرب على خيل وجيش وكسروا ابو الرخيص 2 وضربوا واحد من
 قوم ابو الرخيص بالتفق وكسروا ساقه طاح بالثاق نخي ابو الرخيص قال لابو الرخيص نبى نصليك
 بالشداد قال ما بى قوّة 3 نخي واحد من اخوياءه وقال له فلان يا خوى قام الولد وقعد عند
 المصوب جاء ابو الرخيص وقال له نشد فلان بالشداد وقال ما يقدر وراحوا خلوه هو وايا خوته
 تمثل الولد المصوب

1 يا هيه يا اهل شائبات المحاقيب افنين من عندى جداد الآتارى

2 افن برخصة كما يقفى الذئب ان طالع الشاوى بليل غدارى

3 لكان صفق اذياهن بالعراقيب رقاصة تبغى بزبنها تمارى

1 ^a *maḥācīb* Plural zu *ḥaḡab*; die Gurte sind weiss, weil abgenutzt OGL. Unsicher. —
^b Mscr. *goffu men*; metrisch unmöglich; OÜ.: sie sind weggegangen von (mir); viel-
 leicht ist wie in V. 2 die 4. Form zu lesen. — ^c Mscr. *alātāri* grammatisch richtig, aber
 das Metrum verlangt eine Kürze. „Mit neuen Spuren“ = eben erst OGL.

2 ^a Mscr. *bēruḡṣa*, OÜ. mit meiner Erlaubnis. — Es passt dies kaum in die Situation. —
^b statt *win* wäre wohl besser blosses *in* zu lesen. — ^c *gēdari* dürfte Reimform und Re-
 miniscenz aus dem Hocharabischen sein.

3 ^a Mscr. *itmāri* in Erstaunen setzen OGL. Nicht ganz sicher.

- 4 j̄abu-rrēh̄aj̄jis kubbe^a z̄ank-ezzuwarib^b, azmārēna j̄abu-rrēh̄ej̄jis z̄awārī^c.
 5 h̄awij̄ēnā^a mā nešlēbeh^b bilmešālīb^c, wilā j̄išteci minnā t̄ürüg-ḡlazārī^d.
 6 ḡazmin tēgik-ummī bēč̄abdeh lawāhib, taḡbci umun-kiṭr-ḡlbečā mā tēdārī^a.
 7 tis-ḡlkē billi z̄ālīm-ḡssirre walḡēb, wēn-ibnij-illi lek h̄awij̄in mēbārī^a.
 8 ḡil z̄āde^a ḡallēteh bēzāl-elmērāčib, bēdāwij̄ētīn^b mā z̄andeh-ill-ḡlḡhabārī.
 9 j̄itnāh^a h̄awij̄eh lēnī j̄ibdi beh-aṭṭīb, wullā^b j̄igīh mēn-ḡlmēčādīre ḡārī.
 10 incāne mā n̄amšī lēhum bilmuwāḡīb, tiḡram z̄alēnā lābēsāt-ḡlḡazārī^a.

42

1 z̄abdāllah arrēbīzā lah ḡurme bilkuwēt wūhu min akābir ḡlzarab, māḡid telāte snin bēsūg-ešjuh. nām lēleh min z̄arḡ ḡlaj̄jām^a u-šaf ḡurmēteh binnōm ulī j̄ōm j̄ērūh z̄anḡa ḡāmīl, arād allah ḡābet waḡlād, wulwaḡlād sammōh zēd.
 2 rāzaha binnōm wilēh^b j̄itēḡāčā maḡha j̄ēḡūl tazālī z̄andi utēḡūl mā aḡī, abṭēt z̄annā telātē sinīn, lēš taḡid. j̄ēḡūl ana čāzid aḡaššil-lukum maḡzāš. uḡj̄ēḡūl z̄abdallah arrēbīz:

- 1 ḡid mā tarāh-uḡhallā z̄ank-ḡlmēḡalā, j̄āḡalbij-elli killī j̄ōmin bēminwāl^a.
 2 kubbi-ittēmānī mā z̄alēh-ittikālā, wuš waḡlāz̄ak^a fi ḡibbētīn mā līhā ḡāl^b.
 3 saḡlim lēmeḡtūm-ilḡēdā lā tēsālā, uḡj̄ā mā ḡadar^a faj̄-ilmēčādīre min ḡāl.
 4 almōḡtēfi fi mičbilat^a-illij̄alā, ḡureh^b j̄ēbm-ūburgēz-ḡššakke^c j̄inḡāl^d.
 5 dōz deh wj̄ā tēfin z̄anā-lī šēmālā, waḡdū-šider^a b̄alzōne min ــــــــــــــــ^b.
 6 aḡfā idaḡrič^a-iššarah widdālālā, ḡlli daḡā maḡsgūf-ḡlaḡlāze ḡihwāl^b.
 7 leh ḡilte raj̄j̄āz^a ḡāle j̄ā hēhe lā lā, bēni wbēnek nāzēh-ilbōzde wullāl^b.
 8 ḡādī telāte-snīne z̄annā titālā, mā bik raḡam mālik raḡam māлке z̄aj̄jal.
 9 ḡilt ī nazam wastāḡfar-allah tazālā, min ḡāḡesin ja-zwēde *j̄ehbuṭ b̄alāz̄māl^a.
 10 ḡalli tēdeččirni fēraḡ-ḡlaz̄aj̄alā, mā lōnen^a-emfārīč ḡamidim-ḡlafzāl.

4 ^a *kubb* انْبُكْ OGL. — ^b *zārūb* einer, der zum Rückzug, zur Flucht auffordert; *jezōrib rabzeh jēḡawwiflum* OGL. — ^c Sing. *zarije* geliehenes, anvertrautes Gut OGL.

5 Der Erklärer gab an, von V. 5 an spreche der „Freund“. Dies passt jedoch für V. 6 nicht. — ^a Mscr. *ḡawwina*; Plur. *ḡuij̄āna* OGL. Vgl. Einl. 3. — ^b Mscr. *nēšlībēh*. — ^c *mišlīb* Sattelholz OGL. — ^d Sing. *zuzēr* Unglück, das jemand zustösst OGL.

6 ^a *medārā* leise reden OGL. Wohl unrichtig. Sehr gut würde die Bedeutung passen, welche داري (mit مِرِي) im Dialekt von Oman hat: sich genießen, Reinhardt S. 123, vgl. JRAS. 21, 816 to be ashamed. Darnach die Übers.

7 ^a *mbārī* begleitend; besonders häufig ist *ana wij̄āk nētēbāra biddarīb* = wir wollen uns für die Reise als Weggefährten aneinander anschließen OGL.

8 ^a *zād* jetzt gerade noch OGL. — ^b Mscr. *bēdāwītīn*; *dāwīje* = Wüste OGL.

9 ^a Mscr. *j̄itna*; *ana tančteh* ich habe bei ihm gesessen zur Pflege OGL. — ^b Mscr. *wula*.

10 ^a *ḡazārī* (sic) *tumbūl* Ohrringe von Gold mit einem kleinen Edelstein OGL. Vgl. 68, 11, N. b.

42

^a *min zard-ḡlaj̄jām* von den vergangenen Tagen OGL. — ^b sp. *wilī*.

1 ^a *minwāl* Erstreben dessen, was man nicht erreicht OGL. Wohl allgemein.

2 ^a *waḡlāz* treiben OGL. — ^b *ḡāl* Pl. *ḡilān* Ufer; vgl. جالة bei Stumme, Beduinenlieder 137.

3 ^a Mscr. *ḡadr*. Ein Sprichwort lautet: *ilū dart fakrik fēnādīr ḡlli ḡadrīk* wenn du

- 4 يا ابو الرخيص كَبَّ عنك الزواريب اعمارنا يا ابو الرخيص عواري
 5 خويّنا ما نصلبه بالمصاليب واذا يشتكى منا طروق العزاري
 6 لازم تجيك امي بكبدها لواهب تنكي ومن كثر البكاء ما تداري
 7 نسألك بالي عالم السرّ والغيب وبين ابني الّي لك خويّ مباري
 8 قل عاد خلّيته بعالي المراقيب بدويّة ما عنده الا الحباري
 9 يتناه خويّه الى ان ييدي به الطيب والا يجيه من المقادير جاري
 10 ان كان ما نمشي لهم بالمواجيب نُعُرم علينا لابسات الخزاري

42

1 عبد الله الربيع له حرمة بالكويت وهو من اكابر العرب أخذ ثلاث سنين في سوق الشيوخ نام ليلة من عرض الايام شاف حرمنه بالنوم وهي يوم يروح عنها حامل اراد الله جابت ولد والولد سمّوه زيد 2 رآها بالنوم واليه يتحاكى معها يقول تعالى وتقول ما اجىء ابطأت عنا ثلاث سنين لاى شىء تأخذ يقول انا قاعد اُحصّل لكم معاش ويقول عبد الله الربيع

- 1 خذ ما تراه وخيّي عنك المحالا يا قلبى الّي كلّ يوم بمنوال
 2 كبّ التمانى ما عليها اتكالا وش ولّعك في غبّة ما لها جال
 3 سلّم لمختوم القضاء لا تسالا يا ما حدر فيّ المقادير من حال
 4 المختفى في مقبلات الليالا خيره يبين وبرقع الشقّ ينجال
 5 دع ذا ويا طيف عنى لى شمالا ورده صدر بالعون مذ
 6 اقفى بدغركها الشره والدلالا الّي دعا مسقوف الاضلاع جهوال
 7 لها قلت ربّع قال يا هيه لالا بينى وبينك نازح البعد واللال
 8 هذه ثلاث سنين عنا تنالا ما بك رحم ما لك رحم ما لك عيال
 9 قلت اى نعم واستغفر الله تعالى من هاجس يا زويد يجبط بالاعال
 10 يالى تذكّرني فراق العيالا ما لونا مفارق حميدين الافعال

dir Gedanken machst, so blicke auf die Leute, welche unter dir sind, d. h. es noch schlechter haben, als du.

4 ^a Mscr. *miçibat*. — ^b *āna hiri ab-ahajjiti zebun* ich muss mir nothwendig einen Rock nähern = *ehig* OGL. — ^c Mscr. *assajj* aber OÜ. Zweifel. — ^d *jinjal jinjal* OGL.

5 ^a *wardūsider* Gehen und Kommen. Unklar OÜ. — ^b Mscr. *minhasgerigal* unerklärt und unverständlich.

6 ^a *dagrak* packen, erfassen OGL. — ^b *ghiwāl* kleine Stückchen, z. B. *dazēt elhašab ġ°*. ich habe das Brennholz in kleine Stückchen zerschlagen OGL.

7 ^a *rajjaz radd* umkehren OGL. Kaum annehmbar, vgl. 52, 20 N. b. — ^b *lāl* Fata morgana OGL.

9 ^a unerklärt; die Übersetzung ist unsicher.

10 ^a *mā tōnen* nimmer, auf keine Weise OGL.

- 11 fog-ittazab ja-zwēde wintum zazālā, ḥisnāi meḡhūdīk wbillōme zammal.
 12 illi warid birḡale širbih zaḡalā, winassēh^a-ilmazdūme lau warde^b biḥbāl.
 13 waḡūle jā mā min zēḡatri^a-lhēbālā, jaḡlli tēsawwi^b-lek bēda-lwaḡte ḡahhāl.

43

ʿabdallah eber-erēšid^a šēḥī bēḡibaḡ šammār mudda ṭawile, leh ʿajāl zamm
 gawijm ṭerīdoh min-elmulk isammūneh ḡalālī^b. rāḥ ila buḡdād. ḥōrmeteh
 bint zammeh ḡallāha ʿandēhum biddire. ḡā mīm-buḡdād jaḡšī ʿala riḡlēh,
 ṣuṭa ʿalēhum biḡlāl ubāḡ^c aḡḥorme waddaha wiḡāḥ jimšūn sawa, edderb bēzīd
 biššams, jēšigḡ min ṭobeh wiḡāzim rizlēh ʿan-erramḡa wiššōk^d, ḡūḡam jēḡūl
 ḡawāb:

- 1 jā ḥēhe jaḡlli-li min-ḡammāse wuddād, mā terḡamūn-elḡāle jā ʿozwēti lēh.
 2 mā terḡamūn-elli ḡadā damzali^a-abdād^b, dā leh zimānin^c ḡarreg-edḡamze ḡaddēh.
 3 min šōfēti^a ḡattirfe maḡzmūm-ḡlanḡād, mišelliḡim^b jaṭa ʿala-čdāme riḡlēh.
 4 eššōke mā leh ʿam-muwāṭiḡe raḡdād, ʿedā^a walā ʿamcīn ḡuwijim^b jēwāciḡ^c.
 5 ʿisā^a jēḡūl elḡarbe lilmāle naḡfād, --^b rāz-ḡassēfe ḡil lēše ḡāniḡ^c.
 6 incāne mā nerwī ḡēdūdeh baḡoḡdād, waḡdūhe jaḡmm-aḡzarfēḡiḡeh^a ṭērauwih.

44

1 ḡadā wāḡid jēḡāl-leh mēḡammed elʿali min-āḡlē brēde mīm-ešjūḡ zamm
 -eḡḡēlān elli ṭarēnāḡ^a min-sāza, tišāḡeḡ ḡū wiḡa-ḡḡēlān ʿala šḡḡat-eddire, ḡadā jēḡūl
 āna šēḡ udāk jēḡūl āna šēḡ. ḡḡēlān ṭaḡḡ mēḡammed elʿali, rāḡ mēḡammed elʿali,
 ṣār ḡalālī ʿan-eddireh. 2 rāḡ libnī sēzūd filʿareḡ. ḡazēd ʿand fēṣal ēbin sazūd
 muddētīn ṭawile. štika ʿala ḡḡēlān ḡāl ana ṭarāḡdni ḡḡēlān. ḡāl-leh ēbin sēzūd
 an-aḡoṭṭ wiḡāḡ ʿasker winšējiḡḡak utiṭred ēḡḡēlān, ḡāl mēḡammed elʿali-
 jimdiḡ iḡbin sēzūd:^b

- 1 baḡ elcīnin ubāḡe mā cīnte cāmī, wumn-aḡabāḡir^a baḡe mā cāne maktūm
 2 wumn-aḡḡata ʿajā nāse fejiḡḡ cālāmī, ḡēfn^a walā jiḡdar ʿal-aḡḡēfe šuḡmūm^b.
 3 šim^a lā tēḡāmī^b jā cēlil-irreḡāmī, ʿandiretin birbāḡa ḡallēte^c mācūm^d.
 4 fič-iššēḡā^a jā dāre wulfāre nāmī, wahl-ittāna ʿwulkāre jā dāre ličḡōm.
 5 jā dāre mismārič ʿal-aḡabde ḡāmī, miṭl-ḡmse wuddālib ḡadā fičē min jōm^a.
 6 min jōme šifti-bḡ-aḡḡifā min ʿamāmī, boṣt-erreḡa ʿwuljāse^a ʿanhum ʿan-ellōm.

12 ^a Mscr. *winašh*; aber OÜ.: er treibt weg. — ^b *ward* wurde als Verbum gefasst. Der Text des Verses scheint verdorben zu sein.

13 ^a *zēḡatri šēḡāz mā jismaz jēḡīb rūḡah ʿala-lḡōm* ein Tapferer, der ohne auf etwas zu hören, sich auf den Feind stürzt OGI. Unsicher. — ^b Mscr. *čšay*.

43

^a *ʿabdallah* war *šēḡ elḡadār*, nicht der *bedu*. Die Geschichte spielte vor 18 Jahren (also ungefähr i. J. 1852) OGI. — ^b *ḡalālī* oder *ḡalāl* der aus seinem Vaterlande Ausgestossene OGI. — ^c *baḡ* eigentlich stehlen; vgl. Wallin 2, 5; ZDMG 5, 18. Auch hier steht *baḡ* nicht in moralisch schlechter Bedeutung; *billōḡe* ist heimlich (vgl. *bissirka* in ders. Bed. in Tunis). — Das eigentliche Wort für stehlen ist im Neḡd *annatle*; *flān jaṡtil*, *flān nēṡīl* OGI. — ^d Mscr. *wiššōḡ*; ebenso Vers 4.

2 ^a Mscr. *ḡama* ʿā. — ^b *abdād* eig. zerstreut, dann vergessen OGI. — ^c Mscr. *zimān*.

- 11 فوق التعب يا زويد واتم زعالى حسنای مجحودك وباللوم عمال
 12 الى ورد برجال شربه زلالا وبتزح المعدوم لوورد بجبال
 13 واقول يا ما من زغترى الهبالى يالى نسوى لك بذا الوقت جهال

43

عبد الله ابن رشيد شيخ بجبل شمردة طويلة له عيال عمر قويين طردوه من الملك يسمونه
 جلالى راح الى بغداد حرمته بنت عمه خلاها عندهم بالديرة جاء من بغداد يشى على رجليه سطا
 عليهم بالليل وباق الحرمه وداها واياه يمشون سوى الدرب بعيد بالشمس يشق ثوبه ويجزم رجليه عن
 الرمضاء والشوك هو قام يقول جواب

- 1 يا هيه يا الى لى من الناس وداد ما ترجمون الحال يا عزوتى ليه
 2 ما ترجمون الى اغدى دمعه ابداد ذا له زمان حرقت الدمع خديه
 3 من شوفتى للترف مزوم الانهاد متشحا يطا على اقدام رجليه
 4 الشوك ما له عن مواطئه رداد ايضا ولا سمك قوتى يواقيه
 5 عيسى يقول الحرب للمال نفاذ راعى السيف قل لائى شىء حانیه
 6 ان كان ما نروى حدوده بالاضداد ودوه يم العرنجیة ترويه

3 ^a so Mscr.; vielleicht besser *šafteh*. — ^b *tēšellaht bihēdūmi* ich habe die Kleider über den Kopf gelegt (um mich vor der Sonne zu schützen) OGI.

4 ^a *zādā aḡḡā* OGI. — ^b *ḡawī nēšit* OGI. — ^c Mscr. *ivačih; elsabat wuḡa san-ālbard* der Mantel dient als Schutz vor der Kälte OGI.

5 ^a *zīsā waḡlad zamm sabdallah* OGI. — ^b Mscr. *ḡilleh jīnšid*. Die Übersetzung giebt den allgemeinen Sinn wieder. — ^c *ḡānī; esscf muhteni mastūf* gebogen; die *ḡinwe* des Säbels ist gegenüber der *ḡādibe* der untere scharfe Teil OGI.

6 ^a *āḡawf'ēḡiḡe* hiess die Frau des *ḡēḡelan* des Schechs von *brēde* OGI.

44

^a *ḡarēnah; ḡarēteh bizzen ubiššēn* einen lobend oder tadelnd erwähnen. Zu *ḡeḡelan* vgl. 43. 6 N. a. — ^b Das Gedicht findet sich auch in Cod. Huber III, fol. 22^r; dieser Text hier als Parallele abgedruckt, ist viel ausführlicher überliefert; jedoch nicht durchweg verständlich und jedenfalls nicht fehlerfrei. Unter diesen Umständen wird kein Anspruch auf eine zusammenhängende Übersetzung der einzelnen Verse, oder auch bloss Halbverse, erhoben werden können.

1 = H, V. 1. — ^a *zōbāre* Kenntnis OGI. Unsicher; etwa gar Thränen?

2 = H, V. 2. — ^a *ḡef' ḡulām mā jinfas*. — ^b *šūḡmūm ḡaiḡib, ḡabrīḡ* tapfer, freigebig, edel OGI. Die Lesart bei H. ist unverständlich.

3 = H, V. 4. — ^a *šimt ruḡt*, z. B. *min brēde ila dīret ibin sēzūd*; Impf. *ab-ašūm*. — ^b *lā tēḡami* scil. *zaleḡum* kümmer dich nicht um sie; man sagt *ellī mā jēbīk mā ḡabīh* wenn einer von dir nichts wissen will, so wolle du auch von ihm nichts wissen! — ^c Mscr. *birbā* oder *birbau*, ohne Erklärung. — ^d HO Mscr.; doch urspr. *mačūm*; später *mačūm*.

4 = H, V. 12. — ^a Sing. *šāt* (sic) Fledermaus OGI.

5 = H, V. 8a und 6b. — ^a Ist *min jōm* bloss eine gewisse Prolepsis zu V. 6?

6 = H, V. 19. — ^a Die Lesart *ḡalīamī* dürfte vorzuziehen sein; die Übersetzung nach H.

- 7 wullḡorre jā ṣubjāne wun-ḡime šāmī^a, wuddirre bissikkar maz-aḡḡēme zaḡḡūm^b.
 8 šarjōhe^a jā šumm-innišāmā^b-lḡešāmī, ḡlḡēn^c obū raḡlin iḡāmīl zaḡ-llōm.
 9 ḡākum dubūrin^a jā-nnišāmā wulāmī^b fih-elḡaḡab min ḡēzat-errāi markūm^c.
 10 ʔeḡdrah wusib – jōme kesser-zaḡāmī, ḡālan ḡadā lennāre maz maḡriḡ^a-elḡom^b.
 11 ḡilt eššeribah^a jā rebib-ḡlḡētāmī, ḡāl intebir^b jā zālēm-innaḡse maḡzūm^c.
 12 lā biḡḡinna^a mīm-fōḡe ʔorbīn^a hemāmī, naḡkir maḡāsinkum zaḡā bizzēlin kum.
 13 hawāribin duwāribin^a ʔunnē zāmī, zaḡāʔimīn^b ḡām^c-min *šēmāšime ʔalkūm^d.
 14 ʔomā^a ḡālēt-ilḡāmne hū wullḡijāmī, walḡjēte ḡiḡerin baywal-aḡḡahre maḡmūm^b.
 15 *wullā fēli-rraḡmeh^a weḡannat muḡāmī, wulḡomre lā biḡḡdeh wēlō ḡāle maṣrūm.

44

- 1 H حل الرحيل وباح ما كنت كامي ومن العبايرهاض ما كان مكتوم
 2 وتبع جيش الجاش وبدا غرامي ما لتبع لاجي في دجا الروح مردوم
 3 ومن الخطا يا ناس هيض كلاي حيف ولا يصبر على الحيف شوم
 4 شم لا تخاي يا قليل الرحاي عن ديرة ضليت برباه مركوم
 5 دار جفة عيانها ولتظاي يوطا بها وطى الوطا كل مجحوم
 6 يا دار عيانك غدوبك رماي مثل امس الذاهب غدو فيك من يوم
 7 قلط على جيك حما كل حاي وقزان عنك مصادم الضيم والزم^a
 8 يا دار مسارك على الكبد حاي ومن الثنا يا دار الخيار واللوم
 9 رجالتنا كنه من المهم راي ولا سقيم مسة سقوة الروم
 10 لعزاك يا دار الندادك دامى ولعداك الذ من لشهد يومك اليوم
 11 ولى على يا دار حيك بجاي يوطا ويلجى ايزع المرو لزوم
 12 فيك السحا ولفار يا دار نامى وهل الثنا ولكار يا دار لك قوم
 13 يا دالعتيق وكل حد الحسامى وستغنج^c المشوم وستفرس اليوم

^a sic.^b sic.^c unsicher.

7 fehlt in H. — ^a *šāmī* unerklärt. Man wird kaum übersetzen dürfen: er fliegt hoch OGL. — ^b Der *zaḡḡūm* ist eine *šḡare* in *dowāsir* mit Früchten, die Samenkörner (*hebd* pl. *habid*) enthalten; man mengt sie dem *sene* oder *ḡālul* — Purgativ — bei und braucht sie als Mittel gegen Bauchschmerzen OGL.

8 = H, V. 22. — ^a *šarjōh. āna šārēt wāḡid* Inf. *mšāra* oder *ʔaneze šaray maz šummar bilḡōme* die A. massen sich mit den Š. auf dem Kampfplatz OGL. Damit ist jedoch das Wort nicht erklärt. — ^b Sing. *naḡsmī* Pl. *nišām* oder *nišāmā* OGL. — ^c *ḡlḡēn* ist Verballhornung der bekannten Verwünschungsformel; der Text bei H sollte wohl einfach *ḡlḡēn* (*ʔobū?*) zu lesen sein. Beim Erklären wurde *ḡlḡēn* mit Auge übersetzt und behauptet, man sage *ʔēn obūk tinḡuḡeḡ* möge das Auge deines Vaters ausgeschlagen werden!

9 = H. V. 23. — ^a *dubūr* Nordwind, opp. *naḡba* OGL. — ^b sonst *walm*, z. B. *ēlmakabb waḡlmīl-ḡilmḡarḡab* der Wind ist dem Schiffe günstig; *ḡudūmī zaḡēi waḡm* die Kleider passen mir OGL. — ^c Von der ganzen zweiten Vershälfte war keine Erklärung zu erhalten. *markūm* vgl. H, V. 4 b. *مزدوم* ebenfalls unerklärlich.

- 14 دار بها الداش غذا له سنای یاخذ علیها من عما الراى معلوم
 15 الجسم منى کن سیناه^d سای ومن شاف حالى قال یا میت مرحوم
 16 فی دیرت لقرب قریب^e لندامی ومن العباير ذریها الیوم مدقوم
 17 یا دارسادوبك اعیال الحرای وحر یا دارالمخطا فیک مجروم
 18 سادوبك القابات وهل اللقای رجالهم کنه من الهم منجوم
 19 من شفة بها الجفا من عامی بعث الرجا بالیاس منها عن اللوم
 20 امشى بها وتلا العصا نقل عامی ویش السبب لی محضرا وقع دوم
 21 لا شک ما نجا المذاره مداى ولذل یا صیان ما فک مبشوم
 22 شربوه یا شم النشاما الخشامی یا لعن ابو رجل یجامل علی اللوم
 23 جاکم دبور یا حماقا ولاى وبه الغنمب^f من ضیعة الراى مردوم
 24 اف علی رغم النشاما الغشامی ومعود غیض علی کل ملغوم^g
 25 ترعا به العربان نية العدای ترعا بنحو طرفه حجا کل مضموم
 26 الا ثبت لهیجا وثار القامی ووما علی ولم التوايبت ملهوم
 27 لوما علی الثران ولوت حامی فکم راس راس^h عن علایبه مزوم
 28 باله ربیع لالنشاما الغشامیⁱ وبدکنه حق للجواد مرسوم
 29 ریف الضیوف^k الا تلافوا اعیای ان شخخ الرعاد والزرد معدوم
 30 یا من لکید الضد سم السقای یا من شهر لمصطر الجیش زیزوم
 31 ان ساتی یا شیخ عن ما جرای فاخبرک مضموم ولا نیب مرحوم
 32 جيته ونا عجل برد السلاى ونکر علی وقال بالعوق مدهوم
 33 قلت لشریعه یا ربیع الینای قال اینعم یا ظالم النفس مکتوم
 34 اقفونا العانه ودار وحدامی ولما قسى عن لمتی غوب الصوم

^d undeutlich. ^e unsicher. ^f unsicher. ^g unsicher. ^h sic. ⁱ unsicher. ^k unsicher.

10 = H, V. 35. — ^a *mādrīq. drijāt algōm zala halgōm* gegen einander in die Schlacht ziehen OGl. — ^b *hōm* Schlacht OGl. Vgl. حومة (V. 8 N. a). Der Sinn des Verses ist unklar.

11 = H, V. 33. — ^a Mscr. *eššērīze*. — ^b *intebir* sagt der Sieger zum Besiegten: *lātēhāci wātētek* ich bin über dich Meister geworden, halts Maul! OGl. — ^c *‘āzamt mḥammad* = ich habe M. bedrückt OGl. Ein Sinn ist nicht herauszubringen.

12 = H, V. 36. — ^a *zrb* pl. von *zarīb* eig. lang; hier viele Kamele OGl. Vgl. 52, 23, N. b.

13 = H, V. 37. — ^a *durūb* = lenkbar *‘alli tēdiš elhōš* welche in das Gehöft hineingeht, opp. *harīš* (lies *harīš*) *šazba* OGl. — ^b *zalkam nāge mā tegīb sazāl* OGl. — ^c *‘ān min nesl.* — ^d *zalkūm gēzūd ašgar, muḡhim gēzūd aswad; muḡtir gēzūd abjad* OGl. — Von *šemāsīm* war keine rechte Erklärung zu erlangen; *šunšūm* bedeute Scheitel!

14 = H, V. 39. — ^a *یما* des ar. Textes wird = *یا ما* und richtige Lesart sein. —

^b *mādmūm* „verborgen“ OGl. Die Lesart von H passt nicht.

15 = H, V. 41. — ^a Mscr. *wul(l)āf lirrāhme*.

- 35 عذره وسيع يوم دهك عضامى قال ان غد النار مع مدرج الحوم
 36 لا بدنا من فوق عرب الهامى نذكر محاسنكم على بزل كوم
 37 هوارب دواب¹ كا النعامى علاكم جن من صاصيم علىكوم
 38 ترمى بلاوى دوة ما ترمى عنها ردى الخال جاذى ومقصوم
¹ sic.

45

- zabdállah errabîz zaššāg-leh ħurmeh bēnegd bēdiret ībin sēzūd wuhú bissūg,
 gām jitzaššāg jēwuddha čētir, gāl aḡgašide:
 1 minni lēmin saḡm-^ailgaḡzah saḡlāmā^a, waddūhe jaḡlli bih tēmīddūne byktāb.
 2 salāme maḡgūzin^a taḡwāh-illijāmā, aḡra-lwālaḡ beh bēne gōmah walāḡnāb.
 3 hanijēkum ḡilb-iddiḡa^a ja nijāmā, wazēni lēhā aḡl-leddet-ennīme haḡḡāb.
 4 ilā simaḡtu-mḡarrēdāt^a-aḡḡamāmā, haḡḡ^b-ilhawā^c bēni wbēn-elḡajā bāb.
 5 auri-lḡalāḡ wudmūze zēni tahāmā^a, mil-lāhibin lō hū bēšumm-uššufā dāb.
 6 zan-naḡḡde mā ḡā min jēraḡdd-elzālāmā^a, ja min jēḡarriḡni^b wulo éane céddāb.
 7 ja rakbe ḡumū fuḡe hiḡnin hēmāmā, dewāribin šarwa-lmēḡahāle^a ḡorrab^b,
 8 jišḡanne^a ḡol mdejjarat-innazāmā, in ḡam taḡwāmā^b bilmēfāliḡe^c ḡijāb^d.
 9 lā taḡbe lihilhāḡe ḡulw-ulmaḡnāmā, ān-ašḡad inn-illḡarḡe^a bakwārēhin taḡb.
 10 ja rakbe win ḡitū manāzil dēhāmā^a, ubejjal-lēkum min nāzēs-aḡḡarfe naḡbbāb^b,
 11 win sāja-lō zanni ubān-ilmaḡlāmā, tazadde^a-li ja zaribin-aḡḡsāb.
 12 ḡālū zalēh-iljome birriḡe zāmā, win-dāre ḡolēh zanke^a ḡadr-itḡarā ḡāb.
 13 ḡāl-eḡḡēbib iš-tištēhi ḡilte lāmā, zaḡḡābe lazzābin^a warā nāif-ehḡāb.
 14 afkar wēḡāle-dwāke ḡadr-ellēḡtāmā, ḡilt-i-nazaḡ mir-rīce maḡsūl-aḡḡanjāb.
 15 hū riḡē ḡalbwī zanhe mā li mēḡāmā, lōlā zarib-ilḡāḡde ḡadḡāz^a-aḡḡarḡāb.
 16 in silē^a min-lū ḡilte wāfi-ddemāmā, šēhin rubaz^b bilḡimle mā šiē leh-ennāb.

45

- 1 ^a Mscr. ^cḡizassalāma.
 2 ^a *fujāst abūi* ich bin meines Vaters beraubt worden OGI.
 4 ^a Mscr. *ilā simaḡthumḡar^a*. — ^b *haḡḡ* mit Gewalt aufschlagen (Thüre) OGI. —
^c *hawā* Wind oder Leidenschaft?
 5 ^a *tēhāmā tēnetter* OGI. Wohl Imperf. VI.
 6 ^a Urspr. *elēlāmā*. — ^b *ḡarḡ ḡaci* OGI.; vgl. No. 9a.
 7 ^a *mēḡahāil mahḡāla* OGI. Das Tertium compar. ist wohl die unablässige Bewegung.
 — ^b *ḡarib* eilend OGI. Vielleicht Fehler für *hārib*.
 8 ^a *hāda jišdi hāda* OGI. *شدا* gleichen. — ^b *jētēwāmā* er schwankt hin und her
 z. B. ein Mensch in seinem Gang; eine Troddel am Fes OGI. — ^c *muḡtiḡ* der bei Tag
 und bei Nacht auf dem Wege nicht ruht OGI. Die Erklärung ist sicher unrichtig und
 unpassend. — ^d Mscr. *ḡi^c*; Sg. *ḡāḡib* von Ferne kommend OGI.
 9 ^a *ḡarḡ* = Reden OÜ. Vgl. Anm. 6 b und 46, 21 N. a. Hier unpassend; auch ist
 kaum *ḡarḡ* zu emendieren.
 10 ^a *dēhāmā* ist Eigenname eines Mannes *ōbu daywās*, im *wādi ḡanīse*; seine Ortschaft
 heisst *msēlme* vgl. jedoch 63, 21, N. d. Es passt dies nicht recht zu V. 17. — ^b *naḡbbāb*
 jemand, der einem entgegenkommt und nach dem *čēf* fragt OGI.

- 39 يا جليت الم هو ولهاى اوجية ذاكر باول العمر مذموم
 40 وجليت مرفى دجا الكبد طامى ولا طعة بالمخاطى يام وماموم
 41 والافرحامة وجنة مفامى والعمر لا بدو ولو طال مصروم
 42 حل لرحيل وغردت الحمى بزكا صلاة لمن عن اللوم معصوم

45

عبد الله الربيع عشق له حرمة بنجد بديرة ابن سعود وهو بالسوق قام يتعشق يودها كثيرا
 قال القصيدة

- 1 منى لمن سن القطيعة سلاما أدوه يا الى به تدون بكتاب
 2 سلام فمجموع اطواه الهياما ازرى الولوج به بين قومه والاجناب
 3 هنيئكم جلب الدجا يا نياما وعيني لها عن اذنة النوم حجاب
 4 اذا سمعت مغرّدات الحماما هنج الهواء بينى وبين الحياء باب
 5 اورى المجد ودموع عيني تنهاى من لاهب لو هو بصم الصفا ذاب
 6 عن نجد ما جاء من برّد العلاما يا من يهرجنى ولو كان كذاب
 7 يا ركب قوموا فوق هجن هاما دوارب شروا المحاحيل حراب
 8 يشدن جول مثيرات النعاما ان جن نتوامى بالمفاليح غياب
 9 اذا طاب الهلباج حلو المناما انا اشهد أنّ الهرج باكوارهن طاب
 10 يا ركب وان جئتمو منازل دهاما وبين لكم من ناعس الطرف نباب
 11 وان سألوا عني وبان الملاما فتعدّروا لى يا عربيين الانساب
 12 قولوا عليه اليوم بالريف عاما وان دار حوله عنك حدر الثرى غاب
 13 قال الطيب اى شىء تشتهى قلت لأما عجاب لعاب وراء نايف اهضاب
 14 افكر وقال دواءك حدر اللثاما قلت اى نعم من ريق معسول الاياب
 15 هوريف قلبى عنه ما لى مقاما لولا عريب المجد خضاع الارقاب
 16 ان سئل منه قلت وافى الذماما شيخ ربع بالحمل ما شق له الناب

11 ^a Es ist wohl *fatsad*° zu lesen.

12 ^a *zank* gehört nach der Erkl. zum folgenden; es ist dies jedoch nicht sicher. Vielleicht eher: wenn er aber noch länger von dir entfernt lebt, so wird er sterben.

13 ^a Mscr. *lazāb* (sic); = *gašmeri* OGI.

15 ^a *ḥadašt rējūbet fēlān baššēf* abhauen OGI.

16 ^a Mscr. *ēil*; jedoch Übersetzung: wenn gefragt wird nach ihm. — ^b *rubāz* mit der Last aufstehen; das Bild ist hergenommen von einem männlichen grossen Lastkamel *ḥēd* pl. *ḥijūd* OGI.

- 17 *bānder*^a ilā lezz-ilḥaḡab liḥžāmā, ḥammāi zaṃli-mḥaddarātin biličtab.
 18 ḥorrin ilā arḥā šēbūḡah^a wuḥāmā, nilt-ilfarāḡ min đirbe čaffeh wumiḥlāb.
 19 ḥir-ettanā jibḡā wjifna-lḡehāmā^a, wlā zāše min jigra^a zālā ḡerehum bab.

46

mḥammad aššalih alḡādi min-āl^a zanēze kān šazirin bēliḡ zemāneh wata-
 wallaz bēḥurme šāhibe^b wakān jaḡiḥa uṭaḡiḥ muddat liḡali wasēninin kēṭire.
 zāzalāt zalēh refiḡeteh jom min zarđ alajām wataḥid sene zālāne, iwaddi-
 lēha čalāmin zēn, iwaddi-lēha flūs waludūm muftalḡrāt utijābi-mn-alḥarir.
 waṭālaz^c raḡil ilḥurme zālā mēḥammad alḡādi uzālā ḥurmēteh uḡām uṭā-
 laḡha, ahālha bēdire ḡēr dire ismēhā-šāḡra^d. ḡāl mēḥammed abjāt šizir
 fi-lḥurme:

- 1 ḥall-ilfērāḡ ubejjih-issādde maknūn. uḡalbi *tazajau fihe^a šaṭrin-alaṭbab.
 2 ḥērāne ḡālbwī bizzēnāḡile maḡḡūn, fi siḡn-ibin jazḡūbe anḥā^a wuhū šāb.
 3 bī zollet-ejjūbin wḡirbāle da-nnūn, wbi zabret-elmakḡūm^a-anā ḡibte mā ḡāb.
 4 wbi zollētīn kill-ilmāla^a mā jeṭčūn moššārēhā lō-hū bēšamm-aššufā^a dāb.
 5 šarfin barā ḥāli baḡaḡdāre māḡūn, jā ḥēfe šāb-errāse minnī wanā šāb.
 6 li bēne ḥarf-eššāde walzēne^a maḡnūn, bilkāfe ṭāfe^b-bzēne ṭāzāt-elarčāb.
 7 ḡirwin šēzāz^a-ennūre jūḡi bēmaḡrūn, wuḡḡāḡe^b čindil-alḥaram bide šābbāb.
 8 walḥāzēhā sēfin mēn-alḥinde maḡnūn, wuḥrābe^a jeṭzam-bih wejozlič bēnaššāb^b.
 9 ubēni-šfitēh mēn-ašraf-aḡdirre maḡmūn, ḥiššin wjaḡūtin bēhin šarf-alalbab.
 10 ubiḥ siḡre ḥārūtīn wmarūte maḡrūn, wašsarfe jigḡā^a min ḡēbūneh wējḡāb.
 11 kāmil ḥalājā^a zēn-anā minhe maṭzūn bēsalmin jēsill-errūḡe-^bsalle dūlāb.
 12 rūḥi tisām usūmehā bēze maḡjūn, jā min jēsūm errūḡe liḥḡere čessāb.
 13 faḡḡaḡte tōb-iḡḡiḡere wabdēte maknūn, ušabri^a-nfiḡaḡ annōḡe wuddamze siḡkāb.
 14 jehiḡḡe sazḡ^a-iddamze dammin lēmaḡtūn, *ḡalbi uzēni muḡrijātin baḡalḥāb^b.
 15 muṭḥammilin lā ḡalaw-annāse maḡnūn, anā lēmā ḡālau šēmīmin wzattāb.

17 ^a *bānder* war vor *nāšir* Schech der *muntefič*; sie waren Vettern OGI. Ich kann mich nicht recht dazu entschliessen, *bānder* hier als Eigennamen zu betrachten. Vgl. V. 10.

18 ^a Sg. *šubḡ ḡanāḡ* OGI.

19 ^a *ḡēhām ḡesed* OGI. Unsicher.

46

^a Mscr. *al.* — ^b *šāhibe* unerklärt. Unsicher; schwerlich Hetäre; sie ist verheiratet; eher Appos. „einer Geliebten“. — ^c *ṭālaz* er ging OGI. Ich vermute, es sei VIII. Form oder ein Äquivalent derselben zu lesen, und übersetze demgemäss. — ^d *šāḡra* liegt vier Tagereisen *ḡēnūb* von *zanēze* OGI.

1 ^a Mscr. *tazjau fī*.

2 ^a *anḥa kuber šajjāb* OGI. Unsicher.

3 ^a *makḡum* David OGI. Unsicher im Hinblick auf Sure 68, 48.

6 ^a Das Buchstabenspiel blieb unerklärt. Vielleicht gehört auch *bilkāf* (*bilkefāje* OGI.) des zweiten Halbverses noch dazu. Die Geliebte hiess *ḥajā* OGI. — ^b *ṭāf* unerklärt; vielleicht übertreffen; Mscr. *ṭāf bezēn*; Emend. unsicher; vielleicht eher *ṭāf bazzēn*.

7 ^a Mscr. *šāz.* — ^b *ḥeḡāḡ*, Sing. *ḥiḡḡe* Augenbraue OGI.

8 ^a urspr. *ḥrāb*; Sing. *ḥarbe* OGI.; jedoch weist *bih* u. s. w. auf ein msc. zurück.

- 17 بندر اذا لَزَّ الحُفْبَ للحرّاما حَمَاءَ زَمَلٍ مَحْدَرَاتٍ بِالْاِقْتَابِ
 18 حرّاً اذا ارخى صبوقه وحاماً ننت الفرج من ضرب كَفِّه ومخْلاب
 19 خير الثناء يبقى ويفنى الجهما ولا عاش من يفرع على غيرهم باب

46

- محمد الصالح الفاضى من آل عذينة كان شاعراً بليغ زمانه فتولّع بجرمة صاحبة وكان يجيها وتجيها
 مدّة ليال وسنين كثيرة زعلت عليه رفيقته يوم من عرض الايام وتأخذ سنة زعلانه يؤدّى لها كلاما
 زين يؤدّى لها فلوس وهدوم مفتخرات وثيابا من الحرير فطلع رجل المحرمة على محمد الفاضى وعلى
 حرمة وقام وطلّقها اهلها بديرة غير ديرة اسمها شقراء قال محمد ايات شعر فى الحرمة
 1 حلّ الفراق وبيّح السدّ مكنون وقلبي تعبوا فيه شاطرين الاطباب
 2 حيران قلبي بالزناجيل مسجون فى سجن ابن يعقوب انى وهو شاب
 3 بى علّة أيوب وغربال ذى النون وبى عبرة المكظوم انا جبت ما جاب
 4 وبى علّة كلّ الملاما يطبقون معشارها لو هو باصمّ الصفا ذاب
 5 صرف برا حالى بالاقدار مأذون يا حيف شاب الراس مئى وانا شاب
 6 لى بين حرف الصاد والعين مظنون بالكاف طاف بزبن تلعات الارقاب
 7 غرو شاع النوء يوضى بمقرون وحجاج قنديل الحرم بيد شباب
 8 والمحاطها سيف من الهند مسنون وحراب يطعن به ويلقى بنشاب
 9 وبين شفتيها من اشرف الدرّ مضمون حصّ وياقوت بهن صرف الالباب
 10 وبه سحر حاروت وماروت مقرون والصرف يغذى من جيبه وينجاب
 11 كامل حلايا زين انا منه مطعون بسهم يسلّ الروح سلّ ذولاب
 12 روحى تُسام وسومها بيع مديون يا من يسوم الروح للخير كساب
 13 فضحت ثوب الذكر وابديت مكنون وصبرى انفضح النوح والدمع سكاب
 14 بحقّ سقق الدمع دما لمفتون قلبى وعينى مغريات بالاحباب
 15 متخامل اذا قالوا الناس مجنون انا لما قالوا صميم وعتاب

Vielleicht ist *bah* zu lesen. — ^b Mscr. *bennqššāb* od. *beh nqššāb*, beides gegen das Metrum. Text und Übers. unsicher.

¹⁰ ^a *ana gaḏēt rummān* ich habe Granatäpfel gepflückt OGI. Erklärung und Lesart zweifelhaft.

¹¹ ^a *ḥalāja* Sing. *ḥilja ḥisn* OGI. — ^b Zur Ergänzung des fehlenden Jambus kann *ḥimā* vorgeschlagen werden. Unsicher.

¹³ ^a *uṣqbrī* passt nicht recht in den Zusammenhang; wahrsch. falsche Lesart.

¹⁴ ^a Mscr. *sāzūj: iszag alcidah bilgāz = kubbeh, intereh* ausgiessen OGI. — ^b Die zweite Vershälfte passt nicht zur ersten.

16 mā lāmīn-aḥḍīn lau zan-elḥāle jedrūn, mil-lāmīnī bumwarrād-ḥadde jinšāb.
 17 tēšīleh šijāṭīmīn min-ḥālgāne jaḍwūn^a bissābze sabbī-snīne mā zanhe naḥbbāb^b.
 18 min ḥībbe ḡotrūfīn^a bara-lḥāle baḥzōn, barj-ilgalam fi ḥāffe šaṭrīn wkattāb.
 19 jaḥlije^a ḥetl-innefse hū dīcre mesnūn, taftūne baija maḍḥabīn ḥalle wuktāb.
 20 ḡānī^a mēn-aḡrābī neṣāḥīn^b jazazzūn^c, *ḡālay-safāh^d billḥāle jā ḥefe mīnšāb.
 21 zarrāḍtēhum billāhe lā lī tēḥarḡūn, jā nāse kiṭr-ḥarḡe^a wannuše mā-tāb^b.
 22 in^a ḥānēkum tirdōne billī tēzabdūn, meḥji-lḡōḍām-ilbālijeh raḥb-ḥarabāb,
 23 waḥḥāhe ma-smaḥ ḥarḡēkum lō tēliḡḡūn, biṣṣōte jentib^a mīnkum-eššēḥe wiššāb.
 24 ḥḥān^a simaḥ firzōne mā ḡāle hārūn, au jismaḥ-ḥmajjit nibaḥ ṣōte naḥḥāb.
 25 ānā būwād-ettīhe^a wentum tēḥarḡūn bēnī ubēne-ḥrūḡēkum sitre woḡḡāb.
 26 aḡli zaraḡ^a beh waḍḥab-ḥaddīme marhūn, urūḥī ḥācīnneh bēne lāwī^b uḡeddāb^c.
 27 jaḥlije ḥadd-innefse mā dūnēhā dūn^a, walā maḥ-ḥḥajjīne tergīne biḥsāb.

47

hāda nīmīr bin zaḍwān šēḥ zaḍwān zaḍdah ḥurme zōḡetīl-lah utāḥīḍ
 zaḍdah tnaššer sene jēḥībbehā ḥētīr, uḡābet minḥē waḥḥad wāḥḥad ismeh
 zaḡḡāb waḥḥorme isēmha waḥḥa, arād āllah mātet. jōm mātet šābeh mitl-
 ilḡēnūn zaḥeha wāḥḥad tēmānīn ḥorme zoḡbēhā baḥnātē-šjūḥ mn-ḥlbeduḥ ukullē-
 hum jeṭṭīlīḥum mā rādhum, idauwīr mitḥa, mā-lu bēlācī, uḡāl zaḥeha
 ḡaṣīdīn ḥētīr^a:

- 1 *sār-ilgalam *fi ḡubbet-ilḥibre^a sārā, *fi sēsef-ilḡirtāse^b jā moḡḡētī^c sār.
- 2 wuḥṭāb^a ḡarāmīn šābbe fi-lḡāše nārā, lā nīret^b-innemrūde tišbih lihe-bnār.
- 3 azwī zawā ḡībin bēlēl-ūnēhārā, waḥinne ḥīnī ḥēde^a tāwin^b zaḥā-ddār.
- 4 mīm-fōḡḡāḥā jazḡāb zoḡjūnī sēhārā, lācīnne^a jaṣḡḡīb tūmet^b-ilḡalbe minšār.
- 5 jazḡābe mā wallah mēḡīr-innēhārā^a, mīḡrī sefīnet nūḥe fi ḡīb-ḥalabḥār,
- 6 uḥallāḡe mā fōḡ-elbosīṭah wsārā^a, au mā zanā līlbēte ḥīḡḡīn wzūwār,
- 7 lau ḡāu baḥnāt ḥḥadwe^a ṣāffīn tūbārā, zaḥ-ḥḥanājā^b dīllēzaḥ^c kille ḥauwār^d,
- 8 wī-ḡām-baḥnāt-ḥḥadre naṣl-ḥḥamārā, mīḥḥalīfīn^a biṣḡḡūrēḥīn tīḡle nūwār,

17 ^a *duwā bēḥalḥelīb*; *eššētīn duwā-beh* mit einem herunterfahren OGI. — ^b *mā zanḥ naḥbbāb mā ḥad jēridd zanḥ ḥabar* OGI.

18 *ḥḥawā jēḡatīrif baḡḡuṣn* der Wind biegt den Zweig OGI. Unsicher. Der Vers paßt nicht in den Zusammenhang.

19 ^a Mscr. *jā zālī* (ebenso V. 27) vgl. 13, 3, N. a.

20 ^a sp. *ḡōnī*. — ^b Mscr. *naṣṣāḥīn* gegen das Metrum; man wird das Wort als *فعل* Pl. zu *nāṣīḥ* fassen müssen. Vgl. jedoch Anm. d. — ^c Sie sagen: *zoḡ zan ḥalḥurma*; *ana zazēt zan flāne* entsagen, nichts mehr zu thun haben wollen mit j. OGI. Unsicher. — ^d Mscr. *ḡālay ṣīfāh*. Man sagt *ja wasfah* oder *wasfah* (sic) *zala flān* = *وا أسغاه*. Ob die Lesart, die im Texte steht, die richtige ist, läßt sich nicht bestimmen; es wäre dann *wā* ausgefallen. Eventuell ist *ḡāl wā-safā* besser.

21 ^a Mscr. *ḥḥā*^c; ebenso V. 23 und 25. — ^b *atāb ḥḥlān bīlṣīḥn ḡūbeh tamām* OGI. Vgl. 4, 6 N. b.

22 ^a *in* und der folgende Satz steht eher mit 21 a, als mit 23 a in Verbindung; vielleicht urspr. mit keinem von beiden.

23 ^a Vielleicht wäre *وييتب* zu lesen; darnach die Übers. *nīṭāb, ab-antīb flān* einen zu etwas auffordern, indem man seine und seiner Vorfahren Thaten rühmt OGI. Vgl. 14, 4 N. b.

- 16 ما لامنى احد لو عن الحال يدرون من لامنى بمورد المخذ بنصاب
 17 تشيله شياطين من الجمان يدون بالسبع سبع سنين ما عنه نئاب
 18 من حب غطروف برى الحال بالعون برى الفلم فى كفت شطر وكتاب
 19 يا على قتل النفس هو ذكر مسنون تفتونى باى مذهب حل وكتاب
 20 جاني من اقوابى نصاح يعزون قالوا اسفاه بالحال يا حيف منصاب
 21 عرَضتهم بالله لالى تهرجون يا ناس كثر الهرج والنصح ما ائاب
 22 ان كانكم ترضون بالى تعبدون محبى العظام البالية رب الارباب
 23 والله ما اسع هرجكم لو تلجون بالصوت وينتب منكم الشيخ والثاب
 24 الا ان ساع فرعون ما قال هارون اوسمع الميت نبا صوت نئاب
 25 انا بوادى التيه وانتم تهرجون بينى وبين هروجكم ستر وحجاب
 26 عطفى عرج به واذهب الدهن مرهون وروحي لكائه بين لاوى وجذاب
 27 يا على حد النفس ودونها دون ولا مع المحيين ترجينى بحساب

24 ^a sp. in *cān*.

25 ^a *wād ettih* zwischen *hiǧāz* und *neǧd* OGL.

26 ^a Mscr. *sarrāǧ*; obenso Glosse *ana sarrāǧt min fēlān yādēt šuǧli minnu usarrāǧt* OGL. In letzterem Falle ist das Wort mit ق geschrieben; fortgehen(?) OGL. — ^b urspr. *dāwi*; *burǧi* Bohrer OGL. Zweifelhaft. — ^c *ǧeddāb* = *miǧdāb*.

27 ^a Sinn: wenn ich die Geliebte nicht bekomme, ist mir alles gleichgiltig, selbst das Leben OGL. Das Suff. in *dānēhā* geht wohl auf die Geliebte.

47

^a Das Gedicht findet sich in etwas anderer Form auch in Cod. Huber I fol. 44^r, darnach ist der Text in arabischen Buchstaben abgedruckt. Ausserdem liegt es mir in stark verkürzter Form auch noch in einem Notizheft (N.) vor, das ich auf der Reise von Damascus nach Bagdad (vgl. Ausland, 24. März 1873, S. 221) bei mir führte.

1 = H, V. 1, N, V. 1. — ^a N. *ja agāb baǧzāǧ*; darnach *ǧazǧābe baǧzāǧe*; *ǧubbe baǧn* OGL. — ^b N. *bisaisafalǧartās*, Blatt OGL. — ^c Mscr. *moǧh*.

2 = H, V. 2; N, V. 2 jedoch ganz verderbt. — ^a Von H als Imperativ gefasst: N *iktub*; Mscr. *wuštāb*. — ^b *nire harīc* OGL. Der Vers ist in N ganz sinnlos.

3 = H, V. 6. — ^a *ḥed* vgl. N. b zu 45, 16; *ṭāb* bei H ist gute Lesart. — ^b Mscr. *dāwin*, nach H verbessert trotz der Glosse *dāwa ḥalībēzīr ṭāh*.

4 = H, V. 4 a, 21 b. N hat den letztgenannten Vers in einer der von H ähnlichen Form: *ūlay lo zūzi fūr galbi oṭāra, la tiǧil ṭaṣṣar bisret elǧalb, minšār*. — ^a Mscr. *ulācīn*. — ^b Mscr. *dūmet*; jedoch *tūmeh*, Pl. *atwām* Spitze z. B. an einem Stock der gebogene Teil; hier das unterste OGL. *bisra* muss etwas ähnliches bedeuten.

5 fehlt in H. — ^a *nēhār fūṭāǧ* OGL. Man denkt an die Sonne.

6 = H, V. 9. — ^a *usārā* unsicher, vgl. H.

7 = H, V. 11. — ^a Mscr. *alḥadū*. — ^b *ḥanīje*, Pl. *ḥanājā* eine für die Frauen auf den Pack- oder Reitsattel des Kamels gesetzte Sänfte, d. h. ein Dach gegen die Sonne OGL. — ^c *dillēzan* an Gesicht und Brust entblösst OGL. Vgl. 52, 29 N b. — ^d *ḥaywār* mittel-feines gutes Kamel OGL.

8 = H, V. 12. — ^a *mithālīfīn* (°in?) kann kaum *ḥāl* zu *ḥamāt* sein; die Lesart ist kaum richtig, jedoch aus H unmöglich zu emendieren.

- 9 wi-ġanne ʔandī _ šerēc-innehārā, wiġale lī jā nimre ġum šufe wuħtār,
 10 mā-lī suwā maḍnūne^a ʔēnī hijārā, eṣṣāhib-illī forre^b ʔaġlī maʔah tār.
 11 riħat neḥṣṣah mitle riħ-elbehārā^a, ubēn-išfitēhā ṣarħadin^b bide ħammār.
 12 *lōnah šīġar _ _ bijāde-bħamārā^a, wulʔoṅge ʔoṅg-illī razā naḅt-aḷaġfār.
 13 šimaṭ fuhūd ūḅḅh zaʔānef^a numārā, wumn-ilġamāl eljūsefi zāde baṅwār.
 14 mil-lāmēn-illā tōre wullā ħēmārā, ettōre tōr^a in-ćile laħ dire jindār.

47

H ما قال نمرابن عدوان

- 1 سار الفلم بعقاب بلجر سارا بي زفzf الفرطاس يا مهجتي سار
 2 اكتب غراما شب بلقلب نارا ما نيرة النمروذ يشبه لها نار
 3 بعقاب من ناري ندوب الحجرا لو قرطيان صار شدا^a من لنار
 4 واوتى منها عيونى سهارا ما كهن^b الابين شبا^c وحنزار
 5 على حيبى خم قلبى تورا وخالن فى الدنيا شقا ومختار
 6 اعول عويل الذيب ليل ونهارا وحن كنى ثلب ثاو على الدار
 7 والله لا كذبه ولاهى قارارا ولا هو يزعم انى بلئثال بيطار
 8 من عصر نوح الى دهر قندهارا ما خبر بنجد^d مثل بلواى اخبار
 9 وحية فوق البسيطة مزارا او ما طاف طواف او ما زار زوار
 10 وحية بيت الله زاه النوارا وحيات من جا بدليلات مختار
 11 لو جن بنات لبدو وصفا تبارا على الهوادج حفلن^e كل خوار

^a Unten zwischen ʔ u. > stehen noch zwei Punkte. ^b Über ھ steht ein Punkt.
^c Unter ʔه stehen noch zwei Punkte. ^d Die Punkte von ڏ und ج fehlen im Mscr.
^e ف isť unsicher.

9 Zur zweiten Vershälfte vgl. H, V. 14; ähnlich N; nur hat letzteres als 1. Vershälfte dazu: *uġā ʔali laŷ taġmaʔ ġimīʔ aḷʔadāra* (vgl. H, V. 13); als zweite: *wiġāl ja nimr ešīći ġum wuħtāra*. Metrisch emendiert würde der Vers lauten: *jaʔliġe laŷ taġmaʔ ġimīʔ-aḷʔadārā, wiġāle jā nimr-ešīći ġime wuħtār*.

10 = H, V. 15. Als ersten Halbvers hat N *ulā ħoḷ heda maʔnūn ʔēnī hijāra* (lies *ħiḍa* statt *heda*). — ^a *maḍnūn* vgl. 46, 6 OGI. „Geliebte“; hier OGI: *ġirret ʔēnī*. — ^b *forr* floh OGI. Unsicher; viell. eher Nomen.

11 = H, V. 20. — ^a *behār ʔatr* OGI. Vielleicht ist eher an eine Art wohlriechende Blume zu denken. — ^b Mscr. *ṣarħadin*, wohl Verballhornung des vom Dichter aus dem *Kāmūs* geschöpften Wortes.

12 fehlt H. — ^a Mscr. *lonaššīġar maʔ bijād bħamāra*.

13 = H, V. 17 a, 16 b. — ^a *zaʔānef* nach OGI. Sing. *ʔoʔmūf* „der sehr zornig ist“, also von *زعف* abgeleitet! Vgl. 64, 1, N. c.

14 = Vgl. H, V. 22; N hat *mellāmēnī-laṭaur ulāho ħmāra*; Mscr. *jā lāmī fihā tōr* etc. gegen das Metrum. — ^a N *attaur ašwa* wie H; zur Bedeutung vgl. 53 H, 38.

48

^a Im Manuscript folgt dieses Gedicht auf 47, wird also *nimr ibn ʔadwān* zugeschrieben. Dagegen findet sich in Cod. Huber I fol. 19^r dasselbe Gedicht, dem Dichter *ابن ربیعة*

- 12 ون جنا بنات الحضر وصف المهارا او يزهن بدل مختلف نقل نوار
 13 لو كان يجمع لى كثير العذارا من سحر^f نجد الباب تونس لسبحار
 14 يوقفن صف ابيوم وضحا بنهارا ويقال يا نمر الشقى قم وختار
 15 ما خذ انا الاسيد عيني خيارا الصاحب الى فر عطفى معه طار
 16 زينه غزير او به حمار بصفارا^g ومن لجمال اليوسفى زاد بنوار
 17 شيمت فهود او به زعانف نمارا ومن المها الجازى بها وقم ميمار^h
 18 او بيها خصايل وافيات كثارا او بيها شليلⁱ منهن لفكر يتجار^k
 19 نطقه صحيف مثل قطف الثارا تسبا دليل مناديه نقل سحار
 20 ريمحة سنمها ناف ربح البهارا وبين اشفتيها خد^l بيد خمار
 21 لو لظلوعى فى قلبى وطارا لاكن ينشر بسرة لقلب مثار
 22 ولى يلومن نور والاحمارا الثوراشوا انقيه دير يندار

^f Unsicher. ^g *نه* unsicher. ^h Undeutlich. ⁱ Undeutlich.
^k Undeutlich, doch kaum *يكتار*. ^l Undeutlich.

48

gāl^a fiha gašidētīn tānīje:

- 1 šerb^a-ilgālam fi gūbbet-ilhibre ṭerbī^b, win-gilte leh hāt-ettifānīne ḡābī.
 2 jā ḡdēze bun ḡāblāne bāḡ-iddahar bī, ubāḡit lijālīhā maḡ-ajjāmēhā bī.
 3 ubāči-llijālī miḡhidātin^a bēḡarbi, jā ḡdēze jā maškāi lāwā^b zaḡābī.
 4 uṭēr-issazaḡad jā sitre mūdī^a šēhar-bī, jamm-ittērejīa wulcuwācīb rēḡā-bī.
 5 wadlā zalejji muḡlebil^a leh zaṣar^b-bī, ubā-dri jēḡarribnī ḡal-ejjāte bābī.
 6 maḡ mitle silc-ilzankēbūt-inḡadar-bī, jā-ḡdēze fi nuḡret ḡadōḡā^a rumā-bī.
 7 ḡāni-tṭaḡrib-ūmaṣṣīnī wuftikaḡ-bī, walā leḡaḡ ḡēr-iššahādeh^a ḡuwābī.
 8 jā rācēbin min zaḡdēnā fōḡe darbi^a, sūhāḡitīn^b minnī tēbūḡ^c-issarābī.
 9 maḡāzēlin ṭaḡaṭ linā zoḡbe ḡarbi, ajjāle^a - - -alḡodā^b mā tēhābī.

zugeschrieben, allerdings in stark veränderter Form; darnach ist es unten als H abgedruckt.

1 = H, V. 1. — ^a Mscr. *šerēb*. — ^b *ṭorbi* (sic) *mustānes* OGL.

2 = H, V. 6. — ^a sp. *ḡdēz*; er gehörte zu den *zadwān* OGL.

3 = H 6 a. — ^a Mscr. *miḡihdād*. Dass die IV. Form richtig ist, ist zu bezweifeln. —

^b Mscr. *lawā* o weh über ... OÜ.

4 Vgl. H, V. 6 b. — ^a *mūdī uḡt ḡdēz* OGL.

5 = H, V. 7 a, 8 b. — ^a so Mscr.; vgl. H, dessen Lesart metrisch besser ist. — ^b Mscr.

urspr. *šēhar*.

6 = H, V. 9. — ^a *ḡadōḡā* in Syrien OGL.

7 = H, V. 11. — ^a Mscr. *de*. Er meint, er werde sterben OGL.

8 = H, V. 2. — ^a Mscr. *darbi* (sic) *ḡēšūd ettajjīb*, *fahl bazārīn* OGL. Wahrscheinlich ist *darbi* richtig. — ^b *sūhāḡ* (sic) *nāḡil rēfīz* OGL. Unsicher. — ^c *bāḡ* sich schnell bewegen, etwas überholen OGL.

9 = H, V. 5. — ^a Mscr. *zajāl*, *zoḡāl*; *jezīl zala flān jabṭiš* OGL. — ^b Mscr. *lōḡih* die Gesichter OGL. Unverständlich.

48

- H 1 خط القلم في غبت الحبر شربى ينثر^a سواد الحبر فوق الكتابى
 2 وخلاف ذا يا راكبا افنج دربى مرداس دو للخلا ما بهابى
 3 مرباعها برعلى الكبد طربى من ماسك البلقا السائح اذبابى
 4 حوران بليمننا^b دع الشام غربى حصرا وحماه تلقا منازل احبابى
 5 بر^c ديرتن طلبت لهم عقب ضربى^d فرسان لوجية لعد ما نها بى
 6 يجديع يا مشكاي مال دهر بى طيرنيا يا ستر موسى عدا بى^e

^a Vielleicht ينشر. ^b Unsicher. ^c Viell. بى. ^d Unsicher. ^e Unsicher.

49

jōm ḥarb maṣṣūr essōzdūn^a wija-lḥokkām mīn muddet ṣābaḥ sinīn āna miṣṣīr^b gilt zālēh šisēr^c:

- 1 zaḡ^a-ilḡūd^b buḥrahīn^c niḡīb niḡīb^d, frabbīna tūwāfi wūṣūfah^e utōṣīb^f.
 2 tēsalsal^a-behā ḡarman^b ḥamīmen^c tēdekkar, aḥillāhe wudmūz-āḥojune siēib^d.
 3 ilā ḡanne-leh^a ḡīnh-āddalāme wulāḡliḡat nuḡūm-āddiga^a afdā *bēcīlin^b-adīb.
 4 zālā maṣṣarin^a jā tāle mā^a nāse ribzahā^b *aḡday šētātīn^c wuzzēmāne merīb
 5 wuḥlāfe da^a jā rācībīn kūre wāḡna faḡḡīn nēḥarhā wulmenācībe šīb^a.
 6 tiḥtālēhā^a jā ṣāḥe fi bahreg^b-issirā, tišbā^c zālā rūs-eṭṭozūse^d ḥabīb^e.
 7 sirhā šēmālin jā nēdībī mijammum, uḥalli-lḡedi lek buḥḡeḡāḡī rēcīb.
 8 ulajjīn resenhā^a jā fiṭā ḥēte toṣībī, bēḥajj-illēdi beh zoḡze kille ḡarīb.
 9 wuḥtaṣṣī-li minhum sēnādi uḥireti, umil-li ilā ḡar azzimāne jīḡīb.
 10 sēnādi zala-ššiddate rīfi zala-lēisā, maṣṣūr ober-rašid suḡum kuḥ ḥarīb.

49

^a Die Familie *sozdūn* ist die Schechfamilie der *muntefič*. Der in V. 11 genannte *tamir* war der Grossvater von *maṣṣūr* (V. 10) und *niṣīr* (ZDMG 24, 473). Nach dem Kriege mit den *muntefič* wurde *maṣṣūr* nach Bagdad geführt und ein Vetter von ihm, *fahid*, an seine Stelle gesetzt; vier Jahre später wurde *fahid* nach *dūwānīje* versetzt und *nāṣīr* wurde Schech OGI. — ^b Es ist bezeichnend, dass der Dichter nicht nur sein eigenes Machwerk nicht metrisch vortrug, sondern dass im Metrum grosse Unregelmässigkeiten vorliegen. Ebenso auffällig ist, dass der Dichter sein Gedicht nur mangelhaft zu erklären verstand; man vergleiche freilich das in der Einleitung § 3 über ihn Gesagte. — ^c Metrum vgl. § 30; 31 b.

1 ^a Der Dichter giebt dem *tāriš* seine Aufträge. *zoḡt arresan* oder *alḥētām* die Halfter anziehen OGI. Vgl. 19, 1 N. c; 80, 18, N. a.; Mscr. hier *zaḡḡ*, wohl metrisch richtig; doch ist der ganze Vers metrisch nicht emendierbar. — ^b so Mscr., Sing. *ḡode delūl* namentlich welches vorangeht OGI. Vielleicht ist *ḡēzūd* zu lesen, wogegen aber wieder *hin* als Suffix 3. fem. spräche, wenn dieses ganz gesichert wäre; man könnte aber auch *ببراه نجيب* vermuten. — ^c *alberah* der Strang des Zügels; *resan* an der Stirne, *ḥētām* über der Nase OGI. — ^d *niḡīb* 1) edel; 2) wir wollen (dir) einen *ḡawāb* mitgeben OGI. Die Erklärungen sind kaum annehmbar. — ^e Mscr. *frabbīn etūwāji ūṣūfah*; das Verbum wurde als VI. Form erklärt, also *rabbī net*. — ^f Mscr. *utōṣīb*. Die Übersetzung des ganzen Verses ist in Verbindung mit der metrischen Incorrectheit zweifelhaft.

- 7 ادل على بمخلب له شهرى لم لكواكب وثر يا قابى^g
 8 هام لجنوب او هام شر^h وغربى ولدري بوجهب يا على ة بابى
 9 فى مثل سلك العكبوت انا نحدربى هفيتⁱ فى غب حطوظا هوبى
 10 عظيت بنى^k بنا يوم اصتقربى لا ما خفس^l فى شفتى رس نابى
 11 جانى طيب عسنى^m وفتكربى وعقب شهادت ما ثنا لى جوابى
 12 لرⁿ صاحب يلجديع سعا ويختربىⁿ وفسⁿ ظام ليجديع ربح وفا بى

Viell. بم. § sic. ^h Unsicher; viell. حشر. ⁱ Unsicher. ^k Unsicher.
^l Unsicher. ^m Viell. بمسنى. ⁿ Unsicher.

49

- يوم حرب منصور السعدون وايا الحكماء من مدة سبع سنين انا مصفر قلت عليه شعر
 1 أعيح القود ببراهن نجيب نجيب فرينا نوافى وصفه وتصيب
 2 تسلسل بها قرما هيمما تذكر اخلاءه ودموع العيون سكيب
 3 اذا جن له جنح الظلام والجلجت نجوم الدجا افضى بقيل اديب
 4 على معشر يا طال ما الناس ربه اغدوا اشتانا والزمان مريب
 5 وخلاف ذا يا راكبا كور وجناء افتح نحرها والمناكب شيب
 6 تختالها يا صاح فى بهرج السرى تشبى على رؤوس الطعوس خيب
 7 أسرها شمالاً يا نديبى ميما وخل المجدى لك بالحجاج رقيب
 8 ولين رسنها يا فتى حيث تصبح بجى الذى به عز كل غريب
 9 واختص لى منهم سنادى وخيرنى ومن لى اذا جار الزمان يجيب
 10 سنادى على الشدات ربنى على القساء منصور ابن راشد سقم كل حريب

2 ^a *tēsalsal*; *salsalt elhēt mn-ālbišt* ich habe die Fäden aus dem Wollstoff gezupft OGI. Was das Wort hier bedeutet, ist unklar: etwa „abstammend“; aber *behā* ist unklar. — ^b *garm* edler Held OGI. — ^c *hamīm* (sic) *biššugēl* rasch OGI. — ^d Mscr. *siēcīb* gegen das Metrum.

3 ^a *leh* kann sich nur auf den Dichter beziehen; dies passt nicht recht zu V. 1; der *garm* von V. 2 kann doch wohl kaum der Dichter sein. — ^b Mscr. *bēcīl*.

4 ^a *jā tāl mā* statt *jā mā tāl*. — ^b Mscr. *ha*; das Suffix kann sich wohl nur auf *masšar* beziehen; besser wäre *ma-nnās*. — ^c Mscr. *gaday štāt*; am ehesten wäre *fa-āgdau* zu lesen.

5 ^a *šīb biḍ* OGI. Warum diese *šifa*?

6 ^a *ihīlt* od. *hīlt aššei albēzid bēzōjūni = šiftah* OGI. — ^b *bahraḡ ellēt-ettawīl mitēl lel išta* OGI. Unsicher. — ^c *šibā* Inf.; *ana šibēt hassaḥ šazadt* ich habe erstiegen OGI. — ^d *tozūs* Sandhügel OGI. Vgl. Excurs G 4. — ^e *ḥabīb* = eilig OGI.

8 ^a Wenn man das Kamel rasch vorwärts treibt, nimmt man den Zügel in die Hand; sonst lässt man ihn hängen OGI.

- 11 mansūren-almādi sēlālate tāmira^a lilgūdi ʿassab-elgēmil-errēhib^b.
 12 tazallā dara-lgōdā^a bēzazmin whimme muḡāmin^a zalā min jimtēnihe šēzib.
 13 lā zantar-ʿalabsī walā huwa^a ʿaḡwād^b walā hū nahāz-alkāimate^c šēbib^d.
 14 afras men-almuḡdāde^a fi jōm-ʿalwagā, bēʿaffin wufjin^b lillhūwāte zaṭib^c.
 15 il-ōmā^a zalā riknin^b min-el-hēle fallāh, ʿimā firce ḡānin dārezom^c behe^d ḡib.
 16 jā ʿāsib-eṭṭōlāt ujā ʿāsib-attānā, ujā rife min ješci-lḡafā bēmēḡib.
 17 ʿāšci-lek-ehwāli whammī wəllēti, zumānin^a zalēnā bilḡawāle mērib^b.
 18 ilā fāte minni ḡaḡzat-innāse zabrah, ḡaṭrin zalā zadl-udḡulūze tēzib.
 19 lē nāme zēn-ilwāše ḡallēte sāhir, waḡarte min ḡōli *bēcā^a unēḡib.
 20 ḡittā wujūni-ljōme zamjet men-ilbecā, lidmūzahā fōḡ-ʿalḡēdūde šēbib.
 21 ʿabci wuḡūtin jikfij-allāhe šarrēhā, lēzātahā^a minḡa-lḡaṭime jīšib.
 22 jā min zala-ššiddāte^a liḡḡodde billēḡā, lētin zalā min jēztemihe tēzib^b,
 23 jā marham-ilmaksūre fi kille šiddeh, jā min ilā ʿall-eṭṭābibe ṭāḡib.
 24 bēḡike^a ṭaḡbur mā fiṭar min ʿoḡāmī, tarāi^b min ḡaḡr-ezzimāne šawib.

50

mōhsin šēh el-ḡariḡ — elḡariḡ min ḡisbet ʿalḡēnūb min^c wādi dowāsir arbzat-
 aijām — umōhsin rāzi hawa, jitrab men-ʿalbēnije-zzēne^a ušaf ḡāk-elbint elḡasnet-
 elḡēmile, ḡāl zalēha-lḡašide elmērōbaza^b:

- 1 ʿams-udḡuḡa^a wāfēte ḡaḡj-ʿalafāšī^a, ḡaḡjin ʿēḡilīn^b hejjed-illī bēḡāši,
 ḡaddeh ʿimā bargin sara^a birtahāšī^c, baḡjāze^d miznin ḡallāt-ʿalmā marāhiš.
 2 afizze^a mīn nōmī ila-rwaḡte riḡah^b, waḡḡaḡ wahallī-beh mezi leh nēšihah^c,
 wabdēti-leh bissitre^d ḡābl-alfāḡihah, ḡūmi-sēini mīm-mirḡifāṭik walā biš.

11 ^a Mscr. *sēlālat ta*. — ^b *reḡib* der zu allen Leuten *marḡaba* sagt OGI. Unsicher.

12 ^a Mscr. *umuḡā*.

13 ^a Mscr. *hu*. — ^b *agwad* Schech der Tāi OGI. — ^c *alkāimat alkōn* OGI. — ^d *šēbib* ein tapferer *tubba*: OGI.

14 ^a *muḡdād = miḡdād* OGI. Vgl. Usd algāba 4, 409. — ^b *wufi* wichtig OÜ. Unsicher. — ^c *zaṭib* hier: tiefe Wunden schlagend (vgl. 20, 9 N. a.). *hawā flān biḡflān huwātin zaṭibe* er hat ihm eine tiefe Wunde geschlagen OGI.

15 ^a Mscr. *lōmā* wenn er kommt OGI. Vgl. 17, 16 N. a. Unsicher. — ^b *riku ḡamēz ḡēl urigāl* OGI. — ^c *daraz: jidraz edḡib balḡanam* der Wolf ist unter die Schafherde geschlichen, eingebrochen. — ^d Mscr. *beh*.

17 ^a Mscr. *uzumā*. — ^b Mscr. *wālēmrib. hawāl* (Plural *āt*) *aijām annaḡse, elmūstan-kere; tahaywal ʿalzarab min-attīl* die Beduinen geraten in (mit Furcht gemischte) Verwunderung vor dem Telegraph OGI.

19 ^a Mscr. *ēbcayne*, *bēcā* muss für *bibēcā* genommen werden.

21 ^a Mscr. *lēzātah; lēza* Trauer; *ana maḡjūs zala ummi* ich bin in Trauer über den Tod meiner Mutter OGI.

22 ^a Mscr. *šiddāt* (ohne Art.). — *tēzib* schwer OGI.

24 ^a neben *baḡik*. — ^b *tarāi*, in Prosa auch *tarāni* OGI.

50

^a Mscr. *zēne*. — ^b Das Gedicht (zur *mōbaza* vgl. § 25 d) findet sich, freilich in sehr stark abweichender Form, in Cod. H I, fol. 20^a. — Unter diesen Umständen schien es geratener, H neben der arabischen Umschrift unseres Textes zu geben. Dasselbe Gedicht hat Wetzstein in Kenākir, 8 Stunden südlich von Damascus, sich aufschreiben lassen;

- 11 منصور الماضي سلاله ثامر للجود كساب الجميل الرحيب
 12 تعلّى ذرى المجودى بعزم وهمّة ومقاما على من يمتنيه صعب
 13 لا عثر العيسى ولا هو اجود ولا هو نهار الكائنات شيب
 14 افرس من المقداد فى يوم الوغى بكفّ وفى للهواة عطيب
 15 اذا اوما على ركن من الخيل فله كما فرق ضأن دارع به ذئب
 16 يا كاسب الطولات ويا كاسب الثناء ويا ريف من يشكى الحفاء بمغيب
 17 اشكى لك احوالى وهى وعلتى وزمان علينا بالهوال مرعب
 18 اذا فات منى هجمة الناس عبرة خطر على عدل الضلوع تعيب
 19 اذا نام عين الواشى ظلمت ساهرا واسهرت من حولى ببكاء ونحيب
 20 حتى عيونى اليوم عميت من البكاء لدموعها فوق الحدود صيب
 21 ابكى وقوتا يكفى الله شرها ليعاتها منها الفطيم يشيب
 22 يا من على الشدات للصدّ باللقاء ليث على من يرتميه تعيب
 23 يا مرهم المكسور فى كلّ شدة يا من اذا كلّ الطيب طيب
 24 اباغيك تجبر ما فتر من عظامى ترانى من هجر الزمان صويب

50

- 1 امس الضعى وافيت ظبى العفاشى ظبيا كحيا هيص الى بجاشى
 خدها كما برق سرى بارتهاشى باعياز مزن اهلت الماء مراهيش
 2 افتر من نومي اذا اروحت ربحها واقحص واهلى بها معى لها نصيحة
 وابدبت لها بالستر قبل النصيحة قوى اسقنى من مرهفانك ولايش

zwei Strophen daraus hat er in der Zeitschr. f. Ethnologie 5, S. 290 veröffentlicht; die hier folgen mögen:

Jâ mâ ḥalâ 'okb-el-firāk-in telākū
Min-el-mebāsim kas-sebīl-in tesākū
Waljergehemū 'okba leilan wa-fākū,
Chamman wa-telḥāfan bil-eidī wa-tefrīš.
Nekest-edauwir chātiman bī medāsah
Etr-inḡaṭa' (Text °ta) rummānatan min 'ifāsah
Jâ zāri'an (Text zāri an) zer'a-el-ḥašā tumma dāsah
Hebb-el-hawā, jū nāsīlāt (Text nāsīlāt) -el-'akārīš.

1 fehlt in H. — ^a *alḡafāšī* Wüste, eine Tagereise südlich von *al-ḡarīḡ* OGL. Vielleicht ist *ī* nur des Reimes wegen hinzugefügt. — ^b Mscr. °*ḥīl*. — ^c رهشى VIII. Man sagt *essaḡāb irtaḡāš bilbarḡ* wenn es stark blitzt und bald regnen will OGL. Vgl. 19, 4. N b. Unsicher. — ^d Sing. *zēz*; *zēz-innāga* der Platz, auf welchem der *rēdiḡ* sitzt OGL.

2 fehlt in H. — ^a *fazz* rasch aufstehen, aufspringen OGL. Vgl. Stumme in Zeitschr. f. afrikan. u. ocean. Spr. II, 129, 7. — ^b sp. *rīḡa*. — ^c Mscr. °*ṡīke*. — ^d Mscr. *bisitir*.

- 3 gālat aḥāf tēḥabbir-āḥajibinā^a, ḥalafti-leh mā zād-aʒallim^b ʒalēnā,
ākūde^c raḥbwi hū riʿibin ʒalēnā, wallah ḡafūrin ʒondī tell^d-ilmērāmiš^e.
- 4 gālat lij-inḥaḡ jamme waḏd-ilmēṭauwaʒ^a, šif-hū ḥalālin tellēhin mā jērauwaʒ,
gilt* innij-istaftēte waḏd-ilmēṭauwaʒ, jēḡule zēnin — tell-elmērāmiš^b.
- 5 gālat nēṭiʒ-aššarʒe filli jēḡūli, lau kāne ʒaffat šāmētāt^a-elḥēḡūli,
mā^b dimte ḥajjin ḡable ʒomri jēzūli, wilā ḡadēt-iššaffe^c tuḅ lā tēšauwiš.
- 6 tarā^a waʒadk-ālli beh-amsin ḡaʒadnā, *jōm-*inneḥ-ādḏan^b fōḡe tōbeh sigednā,
inʿānēhum šallau fēḥonnā ʒabādā, rekʒāte bēni-nḥūdēhā ḡable naṭriš.
- 7 ḥalaftē mā jaḏri bēnā-lla^a-lmēdāsi, ellā-nḡeṭaʒ rummāneti^c bilmēḥāsi^e,
gālat nehētek lā tētillin bēraʒi, mā-wuddina^a jedrūne hū ḡādijel-liš.
- 8 ḡoṭar jēḏauwir ḥātimeh fi mēdāseh^a, waṭr^b-inḡeṭaʒ rummānetin min ʒofāseh^c,
ālli ḥaʒad ʒarʒ-āḥaʒa^a tumme dāseh, ḥabb-ilhawa^a ja nāḡeḏāt-elʒāʒariš^d.
- 9 dā šāḥibil-lā ḡāme bālik tubātaḥ, taʒaijanau lilḥēle jāmbit bēmātaḥ,
walā jeḏurr-ezzibde lō cāne jaṭaḥ, aḥaffe maḡbūz-errēdājiḡ mēn-ārriš.
- 10 šaddeṭe maḡdūliḥ waḥẓẓete rēseh^a, ukšafte ʒan šāf-ilḡēbīn-āḡkērēseh^b,
uttālaʒat^c fuʒsāne ḥēli uḡēseh, riḥnā ʒalā ḡēseh nēḡanni šāwābiš^d.
- 11 tarā-smēhā^a jā ḡāhilin-āḥēbojjib, ḥamāmetin wubḥāre bʒinnin ḡērejib,
rummānetin fiḥā tumarḥā mʒejib, wublēhijin^a mimwat bēʒid-ilmāṭariš^b.

3 fehlt in H. — ^a *ḥajib redī* OGI. Kaum annehmbar; vielleicht: die, welche nichts bekommen haben; vielleicht ist aber *ḥajimina*, oder *ḡāib*^c zu lesen. — ^b sp. *ašarriḡ*; *mā aḥalli ḥadin jistiriḡ ʒalēna ana wiʒak* OGI. — ^c Mscr. *akūd*. — ^d *tell* = ziehen OGI. — ^e *merāmiš*, Sing. *mirmaš* Locke OGI. Unsicher.

4 fehlt in H. — ^a *waḏd-ilmēṭauwaʒ* ein Gelehrter, ein Molla (wie sein Vater es war) OGI. — ^b Die in dieser Strophe enthaltenen Wiederholungen deuten auf Textverderbnis.

5 fehlt in H. — ^a *šāmit* oder *maḡmūt* solide opp. durchbrochen. — ^b Die Verse der Strophe passen trotz der Reime nicht recht zusammen; denn man kann doch kaum mit dem Erklärer von Vers 3 ergänzen: so bin ich doch dein eigen.

6 fehlt in H. — ^a *tarā tazāl* OGI. — ^b Mscr. *jōm inḥadḏan*.

7 fehlt in H. — ^a Mscr. *bēna ellā*^c. — ^b *rummāne* (*zāḡūr* Pl. *zuwācīr*) ist eine hohle goldene oder silberne Kugel, von denen auf jeder Seite des Körpers eine hängt; die Enden der Haare oder Locken werden hineingesteckt. Unten dran hängen kleine Zottelchen (*širšūb*) von Gold- oder Silberfäden mit Perlen. Die *rummāne* hängt an einer Kette oder einer Schnur, die im dichten Kopfhaar mit einem Haken (*ʿillāb*) befestigt ist OGI. Besser wäre *rummānetin* zu lesen; darnach die Übers. — ^c *mēḥās* Liebesspiel von *ḥās jēḥūs* eig. umrühren, mischen OGI.

8 = H, Str. 13; vgl. Wetzstein's Verse S. 105. — ^a *medās makān*; jedoch ist die Erklärung unsicher; vgl. H. Wetzstein übersetzt *medāsah* mit Lager. — ^b *atār*; (*w*)*atārni šallēt* habe ich denn wirklich gebetet? — ^c *tazāfasay taṭāraḥay, tašāraʒay* OGI. Wetzstein *ʿifāsah* ihr Halsband. — ^d *ʒokrūš tarf aḡḡašibe* das Ende, der Knoten der Haarflechten OGI.

10 = H, Str. 6. — ^a *rēš* das hintere Haar ausser den Locken OGI. — ^b *kērēše* langer Schleier aus einem Stück mit dem Unterschleier. OGI. Die *kērēše* wird wie die *ḡidfe* oder *šēhe* von der Frau über das Gesicht gedeckt, wenn jemand sie ansieht. — ^c Mscr. *utuṭā*^c. Die Lesart bei H ist vorzuziehen. — ^d *šūbāš* syn. *hurṛāb* Freudengeschrei OGI.

11 ^a Nach dem *rejhāni* vgl. Excurs E. Jedoch stimmen die dortigen Angaben nicht ganz zu dem Namen *tērēfe* *طريفة*; *ḥamām* als Vogel bezeichnet *t*; „der Wohlgeruch des nicht weit entfernten Cafés“, muss also als „Blume“ *rejhān* gefasst werden; die Granate als Frucht *f*; *blēhi* als *hāmme* = *albēzīr ʒalli mā jārḡi* ein Kamel, welches nicht (viel) brüllt. — ^b *mutrāš* Ort, wohin der Bote geht OGI.

- 3 قالت اخاف نخبر المخائينا حلفت لها ما عاد اعلم علينا
 اكود ربى هو رقيب علينا والله غفور عند تل المراميش
 4 قالت لى انهج يم ولد المطوع شف هو حلال تلهن ما بروع
 قلت ائى استفتيت ولد المطوع ويقول زين تل المراميش
 5 قالت نطيع للشرع فى اللى يقولى لوكان عفت صامتات المحجولى
 ما دمت حيا قبل عمرى يزولى واذا قضيت الشف تب لا نسوى شىء
 6 ترى وعدك اللى به امس قعدنا يوم انه اذن فوق ثوبها سجدا
 ان كان هم صلوا فحنا عبدنا ركعات بين نهودها قبل نظريش
 7 حلفت ما يدري بنا الا المداسى الا انقطع رمانتك بالمحاسى
 قالت نهيتك لا تلتنى برأسى ما ودنا يدرون هو غاد لى شىء
 8 قوطر يدور خاتمه فى مداسه واثر انقطع رمانته من عفاسه
 اللى حصد زرع الحشا ثم داسه هب الهوى يا ناقضات العكاريش
 9 ذا صاحى اذا قام بالك تباطئها تعينوا الى الهيل بنبت بموطأها
 ولا بضر الزبد لو كان يطاها اخفت منبوز الردايف عن الريش
 10 شدت مجدوله وهزيت ريشه وكشفت عن صافى الجين الكريشة
 وتظالعت فرسان خيلى وجيشه رُحنا على جيشه نغنى شوايش
 11 ترى اسمها يا جاهلين الحبيب حمامة وبهار بن قريب
 ورمانة فيها ثمرها مسيب ويليهى منوة بعيد المطاريش

50 H

ما قال محسن الهزاني

- 1 يا خردات ناخنى^a فى العيد ما هن من غزلان الحاج^b ببعيد
 منهن قال مورد لخد والمجد شرا جمال اليوسفى قلت انا بيشى^c
 2 قالو تلکم قلت بالروح ومحال وبكلما ما حاشة ينى من المال
 كله فدا لصويجى عدم المثال يفديك يا بو جذله كنها الريش
 3 قالت لداياة لها من ور الباب هو ذا لمشقا فى هوا تلغ الرقاب
 قالوا نعم يا سيد نرفات لثاب اغضا ومجلى بالعبون المرا....^d
 4 قالو تعال ان كنت لزين طالب اشترقماش ما ظهر للعجالب
 شاربه يازين العاهيج غالب مجمول معسول محكا^e ساح الريشى

^a Unsicher. ^b Unter خ steht noch ein Punkt. ^c Unsicher. ^d Unlesbar. ^e Unsicher.

- 5 اقفا وشديت لثبك^f والعثارق شفق على الا الخليل المفارق
 قد قال سلطان سولمعارق^g خلى الثبك^h وقضب مثن العكاريشي
 6 شديت مجدوله وهزيت ريشه . وكشفت عن صاف الحجين الكريشه
 وبتناطحة فرسان خلبىⁱ وجيشه رحنا على جيشه نفعه شوايشي
 7 عفر متركا نقشه في ذراعه على المتون مجدله طول باعه
 يا حظ منهو عانقه^k كاساعه وشرب من غر الثنايا المباحيشي
 8 عفر به في ما قفن^l قال ليباك تفضح محيف عقب ما فرح بلك
 قلت انى شفى شربة من ثناياك والا احرى انى من لغير^m ما بيشي
 9 انهل دمع ثم زاد انزعاجه شفق على طفل لها با المواجه
 اففن عنى ما تقيضت حاجه الهقورانيⁿ عقب الطفل ما عيشي
 10 مرسل قانه^o من محبي جوابه ولا يسمعك من كان جرح لهوا به
 السد علقنا عن الوشى بابه ثم انشده يا طارشى هو يمينش
 11 الله يلوم الى يلوم الحجين خصن^p ليا ذو كلهم متشين^q
 اتياه في بحر السفاه متفين وقلوبهم غدت دفاق دقا رشى
 12 هنيهم عقب الفراق ان تلاقو ومن المباسم سلسيل تساقو
 وليرجهنو عقب حمر وفاقو حب وتلميس باليدى وتفيش
 13 جيته بدور خويمته في محاسه وثر تقطع رمانه من عفاسه
 يا زارع زع الهوا ثم داسه هب الهوايا ناقضات العكاريش
 14 قلت المواصل قال ما في يدى حيل ما تبي^r امهل علينا الى الليل
 قلت الرهانة فال هاك المفليل^s والطوق والمفرق ولياك طيرش^t
 الخلفت اخوانك وبوك ان دروبى اروح من عندك ولا قضى نوبى
 قالت احطك بين جلدى وثوبى وسقيك^u شى كالعسل ما بعد ذيق

Unsicher. ^g Unsicher. ^h Unsicher. ⁱ Unsicher, wohl für خلبى. ^k sic. ^l sic.
^m Unsicher. ⁿ Unsicher. ^o sic. ^p Unsicher. ^q sic. ^r Unsicher. ^s Unsicher.
^t Unsicher. ^u Vielleicht وسقيك.

51

1 nāṣir hū-ija fāris ibn zammah tēšāgau^a ʔala-ššiḥe ujaḥid ḥarbhūm ṭawil,
 muddat tnažēš sene, hāda joṭrid hāda, sene ješih hāda usene ješih hāda,
 ulūhum ibn zamm tālit jēgal-leh mešāri, mešāri šegāz baḥḥel, fāris loh

51

^a sic; die Doppelung wurde wohl überhört. — ^b Das Gedicht liegt auch in Cod. Huber III, fol. 53^v vor; darnach ist es in arabischen Buchstaben abgedruckt (H). Der

- ṣāhib, ṣāhibeh ʿabdallah ʿarrēbīz ibin miʿrin mn-assoʿūd šēḥ-ilwahhābijē.
 2 mšāri tazājer wijā ʿabdallah, jēgūl-leh mēšāri ṣāhibīk fāris mā jinfaz,
 mā*-hu šegāz, wint mā bīk hēr, antē gebān. šār sene min ʿarḍ hassinin,
 fāris ʿarad nāšir umēšāri min-eddirē. gāl ʿabdallah šizēr jimdeḥ fāris^b:
 1 hiḍ mā tarāh^a uḥalle ʿank-ettēfācīr, jā gālbe-jālī kille mā gāhē dārah.
 2 lā biḍde milḥosr-almēnauweḥ mijāsir ulā biḍde mā tiḡf-annidārah bišarah.
 3 aḷabde mā-leh ʿan ḥētūf^a-elmēcādīr, mā kitbe lah^b lō hū bēšandūge zārah.
 4 *mā-gille dell^a-uḥāgetī jā hal-elīr, tīrsin tuwāddūnah lēḥāmī ḡuwārah.
 5 min dīret-ilʿaywāme^a rūḥū mēsāfir^b, talḡune jāmbūz-anneda^a winnumārah.
 6 gōmīn jēsirīk^a wirdēhum wulmaṣādīr, *wilḡalbe tōzin šammaṭay linnijārah^b.
 7 šār-elgezā lī min ʿašīri māzājīr, lēteh išāriḥnī^a mišāri mēšarah.
 8 incāne ḥonnā jā^a ḥawālik ʿaṭāṭīr, fuḥmūde^b taḡṭīl šimētīḥ wōṣtibārah.
 9 mā tiftēcīr fī ḥiṭbētīk binte senhīr^a, inšid benī ʿatbeh^b tara-lāḡme^c dārah.
 10 obūh-aḥaḍ^a naḡdijētīn^b biddēnānīr^c abjāḍ^d wētīkram^e *dāḥēlijeh ṭahārah^f.
 11 ḥonnā hal-elbās-iššēdid-elmanāzīr, uḥonnā ʿilā-ḥarib^a-almēdāhib ʿamārah.
 12 jišḥad-linā ʿoḡḡāle gōmek bēṭafḥīr, ḥonnā hal-ʿalḡōgā^a wḥonnā fuḡārah.
 13 jā hēhe min šanzā ʿilā mā warā-ddēr ʿanšidke mil-lemm-ilbowādī^a ḡuwārah^b.

Anfang ist in beiden Überlieferungen sehr ähnlich. Im Mscr. fehlt oft das *h* am Ende des zweiten Halbverses, besonders bei der Femininendung.

1 = H, V. 1. — ^a Mscr. *tarā*.

2 = H, V. 2.

3 = H, V. 3. — ^a Mscr. *ḥiṭūf* niederfallen OGL. Vgl. jedoch H. — ^b Mscr. *kitib*; *lah* fehlt und ist nach H zugesetzt.

4 = H, V. 4. — ^a sic; *mā-gīll* ist viell. = *مَا أَقَلَّ*; aber *dell* unerklärt.

5 = H, V. 5. — ^a Der Erklärer wusste, dass *zubeir ibn el-ʿawwām* gemeint sei. Vgl. Usd el-ḡābe II, 196. — ^b *mesāfir* Plur. von *musāfir* OGL. Kaum annehmbar; vgl. 65, 11, N. g.

6 = H, V. 6. — ^a *jēsirīk* auf wen das Suffix geht, ist unsicher. — ^b Der Halbvers ist in beiden Recensionen unverständlich; die OGL. zum Mscr. ist unsinnig: und wenn Sieger wird ein Gehorchen, luden sie auf zur Flucht.

7 = H, V. 7. — ^a *širīht zala flān zazalt ʿalch*; *flān tešārah māz flān* sich mit einem zanken, auseinandersetzen OGL. Der Halbvers ist schwer zu übersetzen.

8 = H, V. 16. Der Vers passt jedoch besser hierher. — ^a *jā* o du Schmäher OGL. Unsicher. In der Übersetzung ist es absichtlich ausgelassen. — ^b Der Dichter meint wohl *sazūd* I oder II.

9 = H, V. 17. — ^a *senhīr ʿabd aswad* OGL. Unsicher; vielleicht ein Eigenname. — ^b *benī ʿatbeh ʿanzeze* in *kuwet* OGL. Unsicher. — ^c Mscr. *lāḡam*; ebenso V. 14.

10 = H, V. 19. — ^a Mscr. *obūh ḥad*. Das Metrum wird auch durch die Lesart von H nicht gut hergestellt. — ^b Mscr. *naḡdētīn*. — ^c *denānīr* = fränkische Thaler und persische Gran. — ^d *abjāḍ*; die Lesart von H ist verständlicher. — ^e *tīkrām qnt mukarram ʿanḥa* OGL. — ^f *dāḥēlijeh ṭahāra ašēlḥa sindās*. — Auf eine eigentliche Erklärung von Vers 9 und 10 muss in Hinblick auf die Verse 17—19 bei H wohl verzichtet werden. Der Erklärer wollte wissen, das Mädchen, um das es sich handelte, sei eine *bint clbēdārīn* gewesen, deren es in *dowāsīr* viele gebe; es seien ächte Araber und der Verfasser des Gedichtes habe *mēšāri* nur zornig machen wollen.

11 = H, V. 9. — ^a Mscr. *ḥarīb*, sogar mit leiser Schärfung des *r*.

12 = H, V. 10. — ^a *elḡōgā wādī ḥanīfeh* bei *rijād* OGL. Nicht ganz sicher.

13 = H, V. 11. — ^a *bowādī ʿorbānīn kēṭīr* OGL. — ^b *ḡuwār ḡīrān* d. h. *lammēnāhum beḡīratna* so dass sie unter unserer Botmässigkeit waren OGL.

- 14 waṣṣidke min hēleh bēfāris mēšāhīr, waṣṣidke min ṭammā^a ʔala-lʔagme^b nārah.
 15 min ṭaywaʔ-ʔlmāmūre bissēfe wilmēr^a, ʔan ʔmineh šarʔah^b wsēfih jisārah.
 16 hādāk-ibin ʔammī wḥalli-lgimāhīr^a, jāḥū ʔamar^b wuʃ ḡabēnā lʔaṭārah.
 17 in ʔānet-ilḡīrbeh^a rumāṭnā bētašḡīr, ḥīd rāsēhā^b jallī tēṭahmartī^c ḡārah^d.
 18 *errājit-ilbēdā^a leḡal nījet-ilḥēr, mā dāmet-ilʔēnēne tirʔa-ssēmārah^b.
 19 bēt-issalāf bēt-ilḥalaf wulmoḡāhīr^a, bētīn ʔamār-ʔlmintēfīc min ʔamārah.
 20 bētīn tēḡašṣadh-ʔlhajāfā^a mēn-ʔnnīr^b, allah jīdāmmīr min ʔaʔā fi dumārah.
 21 bēt-innidā bēt-ilḡīnā lilmēhāzīl, bētīn ṣalāṭīn-ʔlʔarab min ḥarārah^a.
 22 bētīn bēnāšīhum^a ʔalāmeḥ ʔan-elḡēr, mā laḡlīḡat ʔēnēhe lḥdāre^b ḡārah.
 23 ḡḥtašš-obū ḥazzāʔe^a ḡubš^b-ʔṭṭowābīr, min ʔajjer-ʔlmašṭūre^c jīnsā ṣētārah.
 24 šēḥīn ʔalā waḡḥ-innīḡa^a kōneh ʔoṣēr, wullēle ḡaṭṭa^a min tičallāḡ dāʔarah.
 25 raḡbīn ʔal-ʔīmaḥnum wēraḡbīm-mijāsīr, uḡallay ʔamar ʔāmūdēḥum fi-lmēzārah^a,
 26 adwā mēn-ezzōreh^a ʔīmā mīḥlīš^b-elcīr, willī ʔalā ʔerjeh ʔaḡabhum^c šērārah.
 27 ḥīrrīn tedakkār mākarah^a wadlaḡ^b-issēr, jā wēlūkum jallī sīkātū dijārah.
 28 āmīne ḡūlūhā maʔī ḥātēmaṭ ḥēr, mīm-mīḥlīšīm-māmūne sirreh ḡēḥārah.

51

H ما قال عبد الله بن ربيعة

- 1 خذ ما تراه واخل عنك التفكير يا قلبى يالى كلما جاء داره
 2 لا بد للسر المنوخ مياسير لا بد ما يقفا النذاره بشاره

14 = H, V. 12. — ^a *ṭammā* er hat ausgelöscht. *ṭum-ʔḡḡay* (sic) lösche das Licht aus! OGL. Vielleicht seinen Rachedurst stillen.

15 = H, V. 13. — ^a *mēr amēr* OGL. — ^b Mscr. *eššarʔa*; wie das Metrum herzustellen ist, bleibt unsicher.

16 = H, V. 15. — ^a *ḡumḥūr cīḡb*; *flān ḡamḥar ʔalejī bilcīḡb aʔtāni ḥačīin cīḡb* OGL. — ^b *ʔamar āḥū mēšārī* OGL.

17 = H, V. 8. — ^a so Mscr. *ilḡīrbeh* unsicher; vgl. H. — ^b Mscr. *rāsah*. — ^c *tēṭahmart* = *nēḡast* (von نغز) = über etwas springen OGL. Nicht recht passend. — ^d *ḡār* = *ḡeḡalīm-medāwār*, was man in Damascus *tell* nennt OGL. — Der Sinn des Halbverses ist unverständlich.

18 = H, V. 20. — ^a Zur grünweissen Farbe der Wahhabiten vgl. Palgrave, I 208: „Obeyd (in Hāil) now unfurled his own peculiar standard, in which the green colour distinctive of Islam had been added border-wise to the white ground of the ancient Neḡdean banner, mentioned fourteen centuries back by ʔOmar-ibn-Kelthoom, the poet of Ṭaghleb (sic), and many others.“ — ^b *semār* Schlaflosigkeit, Angucken der Sterne OGL. Unsicher.

19 = H, V. 21. — ^a *moḡāhīr* Kamele, welche die Lasten tragen, bes. auch die Weiber OGL.

20 = H, V. 23 und 22. — ^a *hajāfā*; *šābah ḥēf ḡūʔ*; jemand ist *mḥajūf* OGL. Unsicher; *ḡaḡā* bei H hat diese Bedeutung. — ^b *ʔnnīr makān bilcōl ḡamm-ʔššām* OGL. Kaum annehmbar.

21 b = H, V. 22. — ^a Mscr. *ḥarāreh* Adel OGL. Unwahrscheinlich. Die Lesart bei H ist wenigstens verständlicher.

22 = H, V. 24. — ^a *nāš* (sic) *ʔamūd* OGL. — ^b *ḥēdār* Stück Baumwollenzug, das man vor den Eingang des Zeltes hängt, wenn man ausgeht, opp. *ṣētār* Hinterwand des Zeltes aus *šar* Stoff OGL.

- 3 ولعبد ما له عن حتوف المقادير ما كتب له لو هوا بصندوق زاره
 4 ما قل دل وحاجتى يا هل العير طرس توادونه^a محامى اجواره
 5 من دبرت العوام روجو مسافير تلفون ينيوع^b الند^b والناره
 6 قوم يسرك وردهم ولمصادير ولغاب طاع وصنطر والنياره
 7 صار الجزا لى من عشيرى معاذير ليته يشارهنى مشارى مشاره
 8 ان كان صار^c لغربه رمتنا بتصغير خذ راسها بالى نطهمرة قاره
 9 حنا هلا لباس الشديد المنايعر وحنا الا غرب لمذاهب عماره
 10 تشهد لنا عقال قومك بتفخير حنا هلا لعوجا وحنا فقاره
 11 يهيه من صنعا الا ورا الدير انشدك من كم^d البوادي جواره
 12 ونشدك من خيله بفارس مشاهير ونشدك طما على العجمه تاره
 13 ومن طوع المامور بالسيف والمير وعن ين^e شرعه وسيفه يساره
 14 فن قيل تور مقرى السبع والظير اسهر اعينون اهل المدن لا لنطاره
 15 هذاك ابن عى وخل الجماهير بخواعمر ون جانبنا للعطاره
 16 فن حنا يا خوالك عطاظير فحمود تبطل شيمته وعتباره
 17 ليتك تبرق^f حطبتك بنه صنير انشد بنى عتبه تر العجم دره^g
 18 مجناه من دسبول والمجد بنجوير اشقر ولطام خده خساره

^a Das l in diesem Worte ist sehr undeutlich. ^b sic. ^c Das Wort ist am Rande hinzugefügt, wohl statt كان. ^d sic. ^e Vielleicht يمينه. ^f Unsicher. ^g sic.

23 = H, V. 26. — ^a *obu haẓẓāz fāris* OGI. — ^b *ḡubṣ tōb ḡaṣīr, ḡumbēra* Mörser, Kanone OGI. — ^c *ṣaṭart flān sufasteḥ* oder *ḡarabt leh ṣṭāre* d. h. ich habe ihm einen Schlag auf den Kopf oder auf den Nacken gegeben OGI. Nach anderer Erklärung soll *maṣṭūr ṣeḡāz* tapfer sein. Eine einigermaßen befriedigende Erklärung des Halbverses war nicht zu erlangen. Der Text bei H ist auch nicht verständlich.

24 Die Erklärung des ganzen in H fehlenden Verses ist unsicher; die bezüglichen Angaben gänzlich unbrauchbar. Das einzige einigermaßen Annehmbare ist die OGI. *wadḥ = neḥār. ẓoṣār* als Deminutiv von *ẓaṣr* giebt keinen rechten Sinn; vielleicht ist *ẓaṣīr* zu lesen; *nīḡa* (OGI. *ṣidč*) ist vielleicht in *līḡā* zu verwandeln. In der zweiten Vershälfte ist *tičallāḡ* (OGI. لبس) unklar; *ḡaṣārāḥ* dürfte eher Subjekt zu *ḡaṭṭa* (OGI. „Decke“; dem Metrum nach jedoch Verbum II oder *fazṣāl*-Nomen) sein. Der Sinn ist darnach vielleicht: Ein Häuptling, dessen Kämpfen in der Frühe des Zusammentreffens schwer ist, und des Nachts bedeckt (beschützt) der Schrecken (den er einflösst) den, welcher . . .

25 fehlt in H. Der Vers steht in keinem Zusammenhang mit dem Vorbergehenden. — ^a *mēzāre mēḥās alḥāl* Kampfplatz OGI. Unsicher.

26 fehlt in H. — ^a *ezzōreh = buḡḡād* OGI. — Wahrscheinlich ist das Euphratwilajet *ezzōr* gemeint. — ^b *mīlīs ḡadīd ḡāmī finnur* OGI. — ^c *ẓoḡubet annār ẓala flān mā ṭāḡat ẓalč* d. h. die Funken fielen über ihn hinaus und verschonten ihn OGI. Die Übersetzung des Verses ist unsicher.

27 fehlt in H. — ^a *māker wakr*. Dies soll auch das (etwa drei Fuss hohe, oben mit einem Lederknopf versehene) Holz sein, auf welchem der Falke sitzt OGI. — ^b *adlāḡ: ḡalāḡ flān min buḡḡād ilā-ssūḡ* eilen, eilig reisen OGI.

- 19 وجدك اخذ هندية بالدنانير بيض وتكرم داخله طهاره
 20 الراية البيضاء لها نية الخير ما دانة العينين ترعا الساره
 21 بيت السلف بيت الخلف والمظاهر بية عمار المنتفق من عماره
 22 بيت الهفايا ولصفوف المقاصير بية صلاطين العرب من جواره
 23 بية تقصده الهلاك من النير الله يدمر من سعا في دماره

52

- hādā šāzir jēgal-leh ibēn ʔošbān min ahlē gelāgil^a, kān hū refīcīl-laḥmed
 eššedēri, waḥmad aššedēri šēḥ-ilgāt^a, wēʔozālah ʔbin sēzūd fēṣal ušējjahah
 filḥasā wulḥasa^a bēlādin kaḥharah jāmir ujinha bāha ujeḥābis ujeṭig refīceh
 ibn ʔošbān šāzir ulah moṣtād^b ʔalēh kul seneh. jom hū šēḥin filgāt jaṣṭi
 ʔisweh umwījet riḡāl kuḷ senē. mīm̄bazdē mā rāḡ laḥasa gīṭaz ʔmoṣtād.
 bin ʔošbān ʔerreš wulideh laḥmad aššedēri bilḥasa jētēšerrah ʔalēh bilgāšide^a:
- 1 mil-lā jēwāfić lā tērafić leh-ašnāz^a, lo min nidā ʔaffeh ʔanāl-ilmoṭāmiz.
 2 maḡgaz mešafateh lik-ihzā^ae^a winzāz^b, ušomin ʔawāciḥb-iššena^a wuttēšāmiz.
 3 umil-lā ʔaḡ-ššiddāte wulhūne^a ṭabbāz, ʔarrić šufā lāmeḥ wbirriḡse laḡ bīz.
 4 umim-^c*bāze lek lāmin^a fēbizeh ʔilā bāz, lāmin wfarić boḡ fērag-ilgērabiz.
 5 ō brašā šimātin^a ʔaneḡ gēre dennāz, fi mā jērizek^b min gīmājez wēṭaṭmiz.
 6 umil-lek mišā^a šibrin fēgom wumše laḡ bāz, ukull-eššēniḥu-mēāfiin bittēšaniz.
 7 wibzid jigī šibrin ʔan-elzēb widrāz, ḥittā ʔanāme-mserrērin^a bilmēgāḡiz^b.
 8 waḡḡar maṇāmin^a bēn-^c*ilaṇjābe wašbāz^b, liššabze ʔaḡriṭin fašālin bēṭaḡḡiz.
 9 win šabbe nār-ilḡarbe lek kille ʔammāz, bimāl-idēk ūbārēzik billowāmiz,
 10 ošhar bešartātin^a laḡarḡābe gāṭṭaz, tūridke šummaḡ^b-ilḡola^a wulmērāfiz.
 11 wum^a-irtaḡaḡ liḡḡidde mā bēn-elḡḡāz, dānet lik-argābah dēlālin mēḡḡāḡiz.
 12 mā ḡiēre^a rāsin tiḡṭazah ḡāke fazzāz^b, lō laḡ ṭalab tārin nēḡar-izzāziz^c.

52

- ^a *gelāgil* und *gāt* zwei Ortschaften bei *ez-zulfe* OGI. — *moṣtād rašm*, *mšahhara* OGI.
 1 ^a *šanaḡ ḡarb* OGI.
 2 ^a urspr. *ihzāz*; vielleicht ist *اخضاع* zu lesen = Erniedrigung. *flān inhazāz* = *bāz ašluḡ* OGI. Noch besser passte *اخزاء*. — ^b *inzāz* Zanken OÜ. Unsicher.
 3 ^a *hūn rāḡe* OGI.
 4 ^a Mscr. *bāzalkēlā*.
 5 ^a *šimāt* muss (falls sich dieser Vers wirklich an den vorhergehenden anschliesst [ō ist unverständlich]) etwas wie Freundschaft bedeuten. — ^b *flān rāz flān* abweisen, einem etwas versagen, entziehen OGI.
 6 ^a *lek mišā* er geht von dir weg OGI. Unsicher; die Übers. ist auch nicht sicher.
 7 ^a *mserrērin mistānis, lā tēḡāf min aḡad ulā wāḡid jēḡāf minnek* OGI. — ^b *meḡḡāz* (sic) Lager; *inḡiḡāzṭ ʔala frāši* ich habe mich auf mein Lager gelegt OGI. Unsicher.
 8 ^a Mscr. *maṇām*. — ^b Mscr. *ilaṇjāb wašbāz* (mit Schärfung des *š*) Zähnen (= *ʔoḡwān*) und Tatzen (!) OGI. *anḡāb* hohe Herren ist klassisch (Thorbecke verweist auf *Ḥamasa* 297, 1 und 3); dann ist *sbāz* (oder *wassibāz*?) zu lesen wegen des Folgenden.

- 24 بية بناشيم علامه عن الغير ما لجلجة عينيه بخدار جاره
 25 بيت الحمد من^h تربته اصغير ما لى سواهم يعلم الله تجاره
 26 وختص ابو قسس الطواير وصر المصطور بين العطاره
 27 ردم العرب من شنبⁱ لالشام للبير ولا عاش من يسكن سكن دار عاره
 28 امين قولوها مع خاتمه خير من مخلص مامون سرجهاره

^h Unsicher ⁱ Unsicher.

52

هذا شاعر يقال له ابن عشبان من اهل جلال كان هو رفيقا لاحمد الصديري واحمد الصديري
 شيخ الغات فعزله ابن سعود فيصل وشيخه في الحسا والحسا بلاد قهارة يامر وينهى بها ويجبس
 ويطق رفيقه ابن عشبان شاعر وله معتاد عليه كل سنة يوم هو شيخ في الغات يعطى كسوة ومائة ريال
 كل سنة من بعد ما راح الى الحسا قطع المعتاد ابن عشبان طرش ولده الى احمد الصديري بالحسا
 يتشره عليه بالفصيدة

- 1 من لا يوافق لا ترافق له اصناع لو من ندى كفه تنال المطامع
 2 مرجع مصافاته لك اخزاء وانزاع وشوم عواقبه الشنا والتشايح
 3 ومن لا على الشدات والهون تباع ترك صفاء لأمه وبالرخص له بيع
 4 ومن باع لك لأما فيبعه اذا باع لأما وفارق به فراق المجرابيع
 5 او برفع شيمات عنه غير دناع في ما يربعك من جمابع وتطمع
 6 ومن لك مشى شبرا فقم وامش له باع وكل الصنيع مكافأ بالتصانيع
 7 وابعد يجيء شبرا عن العيب وذراع حتى تنام مسررا بالمجاضيع
 8 واحذر مناما بين الايناب والسباع للسمع تفريط فعال بتضضيع
 9 وان شب نار الحرب لك كل طماع بهال يدبك وبارزك باللواميع
 10 اشهر بشرثات للارقاب قطاع تورذك سماخ العلى والمرافيع
 11 وان ارتهق للضد ما بين الاضلاع دانك لك ارقابه ذلالا مخاضيع
 12 ما ذكر رأس تقطعه جاءك فزاع لولا طلب نارا نهار الزعازيع

10 ^a *šarte ḥadd-essif* OGL; Schwierigkeit macht ausser dem Plural *ḡaṭṭās*. — ^b sic; *māh* würde besser ins Metrum passen.

11 ^a Die Schärfung des *n* steht im Mscr.

12 ^a Mscr. *dičir*; wahrscheinlich als Verbum zu erklären. Unsicher, wie der ganze Vers, der in der Übers. etwas freier wiedergegeben ist. — ^b *fuzzās*; *fuzasū alḡom niṭahnāhum* angreifen OGL. — ^c *zozzās*; *zazaz flān šoteh* x hat seine Stimme vor dem Kampf erhoben, um zu rufen: greift an! OGL.

- 13 in gāde ḥaddik finte masmūze wumtāz, wimirin balā ḥaddīn ʿchlil-ittēwabāz.
 14 diz dā wujā muḍdin nibā rašm-aḷanwāz, min nāš^a-umin šāddech behāzm^b-ilmāšārīz,
 15 mīm-fōge mā jidni wuḥo-lbīde silwāz^a, māmūnētīn min sāse hiḡnin ṣalāwīz^b,
 16 maḡḡūget-aḷaddēne *būrūd-aḷodbāz^a, tiḡtāhe^b minzāh-olḡērūm^c-aḷmuwāsīz.
 17 in rauwahat min-nāsij^a-aḷḡazne^b laḡḡāz, tišdi *bēzīzaf^c-ilwuḡaf^d wizzuwāmīz^e.
 18 naḡmir-rīgīm mīm-fōge mistarē-aḷašmāz, lah bimfērātah^a winḡēṭātah sašāšīz.
 19 au sāḡiūn minsāḡḡeh^a-aḷmoḡe wišrāz, sāḡeh mēn-assāḡeh^b nisum-aḷḡadāzīz^c.
 20 billāhe li jā min tazallā bēmoṭwāz, tīrbāz^a ṣalīb-arrāse muḡḡāre mā rīz^b.
 21 ašṭike rašmin ṣaṭṭarah mitl-aḷaḡmāz^a, ḡībrīn bēṣaḡḡīn ṣāḡīn ʿarruwāmīz^b.
 22 mil-libbe mišcāzin^a mēn-aḷbozede miḡzāz, šād-ilcūwāfi bilbena^a wuttēbādīz.
 23 bislāmīn^a-aḡḡā mil-libān zorb^b-aḷaḡṭāz, wun-ḡaṭṭaṭaf^c tiḡānē^d ḡaḡrīn tanāwīz.
 24 waḡanne^a mir-rīh-aššumaṭrī pīlā fāz^b bizlūfe ḡotrūfin ḡasīm-ettīṭābīz.
 25 *jinzoš liḡa-lwāḡiḡ mēn-aṭṭaḡe wim-māz, jīḡšāz lahā liḡā^e ḡaḡfren manācīz^a.
 26 wilā zaṭṭek mā zeha-ṭṭarse bīrāz, inšīr mēkāḡam^a-ilbala^a wuttībāšīz^b.
 27 darb-illḡēda^a mīm-fōge wāḡit-aḷ aḷwāz^a, liššarḡe sir ḡārek ḡaḡīd-elmuwādīz.
 28 unḡāre ḡāmis laḡḡer-rīfe min ḡāz, ʿīdwaṭ rīrbā^a ḡaḡrīn mēṭīl^b-elmaḡarābīz^c.
 29 šōḡī ḡašā nūreh zan-eššemse maḡnāz, tiḡmil^a ḡēṭāh-aḷbīde zannī mēḡḡābīz^b.
 30 jā ṭāle mā zannī ḡuḡan sitre wīcūnāz, waḡḡanne min zolī rēzābīn maḡḡārīz^a.
 31 ḡillīte fi lēl-iḡḡīḡa^a ḡīḡḡe ṭallāz^a, ḡalāwīn ḡīlī bēḡḡāllīn^b balācīz^c.
 32 ʿīnnī bēḡēr-ḡāze lilmūse ballāz, bīḡāhe lā ṭāliz walā lilmūbābīz.
 33 ḡum zazzīnī jā zizze maḡṭūz-aḷaḡfāz, jā minteḡ-ššēcūwā sēnād-ilmēḡārīz^a.

13 ^a Sing. *tābīz*.

14 ^a *minnāš* soll auf den *šḡēri* gehen; also zu einem, welcher zur Hand nahm (?), welcher sattelte . . . Ganz unsicher; wahrscheinlich gehört der Halbvers in einen anderen Zusammenhang; V. 15^a passt zu 14^a. — ^b *ḡazm* ein Riemen, der vom Gebiss des Pferdes bis hinter die Ohren geht; *šḡār* ein Riemen, der vom *naḡr* zum *ḡārīe* und zu den *mutūn* reicht; bei den Muntefik *kāc* genannt OGL.

15 ^a *siḡwāz*; *eddīb mēšalwāz* der einen leeren Bauch hat, abgemagert ist OGL. Die Wiederholung desselben Wortes im zweiten Halbvers weist auf Corruption des Textes.

16 ^a *būrūd aḷodbāz* verbunden damit, dass ihre Achselhöhlen herunterfallen, gelenkig sind OGL. Unsicher; in der Übers. ist ein Versuch gemacht, den Vers zu erklären. — ^b *aḡṭāḡat adḡēlūl* das Kamel hat im Laufen gut ausgeholt, Inf. *ḡōḡ* OGL. — ^c *ḡūrūm*; *ḡarm edḡarb aḷbasīd silbarr* OGL.

17 ^a *nāsi mīrtēšīz šwoiḡe* etwas über die Umgebung erhaben OGL. — ^b *ḡazm zorb erraml* OGL. — ^c *zīzaf*; *jēzafzaf aṭṭer* mit den Flügeln schlagen beim Fliegen OGL. — ^d *wuḡaf* Pl. *awḡaf ḡīṭa* d. h. Kaṭa-Vogel. Unannehmbar. — ^e *zūwāmīz*; *mīzmāz mišḡāb* Sternschnuppen OGL. Unannehmbar.

18 ^a *infērāt* Fall OGL.

19 ^a *mīnsāḡḡeh*; *aḷmoḡ jēsiḡḡ aḷmarḡab jēwaddīh* OGL. Die Construction ist nicht klar; etwa *mīnsāḡḡet? sāḡī* Schiffchen OGL. Unsicher. — ^b *sāḡeh*; *flān bēšāḡet flān jemšī* er geht hinter ihm drein OGL. — ^c *ḡozḡāz ḡawa aššubḡ* OGL.

20 ^a *zorb aḡḡelūl* halte an! OGL. — ^b *rāz ḡazed*; *raḡjaz li šwoi aḡḡaf li* = warte! OGL.

21 ^a D. h. wie die Thränen einzeln herunterfallen. — ^b *ruwāmīz*; *rumāz aḷmīzn ṭāḡ aḷbarad mīnna* OGL.; also Hagelkörner.

22 ^a *mišcāz marīḡ, wuḡzān*; einer ist *mašcūz*; auch *ḡalmarad šācēzīn flān* die Krankheit greift einen an OGL.

23 ^a Mscr. *bēsalām*. — ^b *zorb*, Sing. *zarībe emāḡet elḡēlīle, muḡebbere, mēṭīne, ʿēṭīret elḡalīb* OGL. — ^c Mscr. *wunḡaṭṭafat*, sp. *ḡaṭ*. — ^d *ṭāḡ* Spitze, Krone einer Pflanze OGL.

24 ^a *aḡann* Elativ von *ḡannīn* wohlriechend OGL. — ^b *fāz* sich verbreiten (Geruch) OGL.

- 13 ان جاد حظك فانت مسموع ومطاع وأمرء بلا حظ قليل التوابيع
 14 دع ذا ويا مؤدّ نبأ رسم الانواع من ناش ومن شدّه مجزم المصارع
 15 من فوق ما يدنى وطاء البيد سلواع مأمونة من اساس هين سلاويع
 16 هفجوجة العضدين بورود الاضباع تجتاح منزاح المحزوم المواسيع
 17 ان روحت من ناسى المحزم الى قاع تفدى بزفراف الوجف والنرواميع
 18 نجما رجم من فوق مسترق الاسماع له بانفراطه وانحطاطه شعاشيع
 19 اوساجى منسجه الموج والشراع ساقه من الساقفة نسيم الذعاذيع
 20 بالله لى يا من تعلّى بمطواع ترعب صليب الراس مقدار ما رعب
 21 اعطيك رسا سطره مثل الادماع حبر بصفح صاف ركالرواميع
 22 من لب مشكاع من البعد مجزاع شاد القوافى بالبناء والتباديع
 23 بسلام احلى من لبن عرب الاقطاع وان قطفت تيجان قفر تناويع
 24 واخن من ربح الشمطرى اذا فاع بزلف غطروف حسين التطابيع
 25 ينعش لذا الواهيج من الثلج وان ماع يخشع لها لهلاء قفر مناقيع
 26 واذا اعطيتك ما زها الطرس بيراع انشر مكافا البلاء والتباشيع
 27 درب الهدى من فوق وافية الابواع الى الشرق سر جارك حفظ المواديع
 28 ونهار خامس لاف ريف من جاع قدوة ارباء هجر مطيف المرابيع
 29 شوفى غشى نوره عن الشمس متاع نهمل غطاءها البيض عنى مداليع
 30 يا طال ما عنى ضفن ستر وقناع واقفن من زولى رعايا مخاريع
 31 خيّت فى ليل الضحى خلف طلاع خلاوياً خلبى بخلبى بلاقيع
 32 كانى بغير يجاس للموس بلاع بالفاه لا طالع ولا بالمباليع
 33 قم عزّنى يا عزّ مقطوع الافزاع يا منتهى الشكوى سناد المفاريع

25 Der ganze Vers ist unverständlich; die Glossen ergeben nichts Zusammenhängendes: *nazaš* aufheben, *wāhiǰ harāret alǰalb*; *maš* zergehen; *ħašaš* an etwas gehen; *lahūt* (!) Obergaumen; *liħlū* Speiseröhre (! s. übrigens 2 N. a.) *manǰaš* Wassersammelplatz.

26 ^a *mēkafūnm*. Die im Mscr. bezeichnete Doppelung des *n* ist metrisch erforderlich, jedoch grammatisch unerklärbar. — ^b *beššami* = er hat mich beschimpft OGL.

27 ^a Sing. *bāš*; *baucasat* von einer Kamelin, die grosse Schritte macht OGL.

28 ^a *irbā*, Sing. *rābi* Einwohner OGL. — ^b *māyif ʔaiṣin zaħum bilkeram, biššihā* OGL. — ^c *marābīš*; *marbūš erraǰūl laħu taṣid ula-ħu ǰašir* OGL.

29 ^a *tiħmil*; *ahmalt ʔaiǰast*; hier: sie unterlassen es, den Schleier umzuthun; opp. ضفى (V. 30): *oḏfī ǰeṭuē, ʔēnūzē, ħudumeē* schlage den Schleier um dich! OGL. — ^b *dełasat alħurme; fāne ʔul:ah jēṭib, būn alħsaf* sie werfen die Umhüllung ab OGL. *medālīš* (Mscr. *middālīš*) wird Plural von مدلوعة sein.

30 ^a *maħarīš*; *šabah ħarza* Erschrecken OGL.

31 ^a *ħilfe ʔallūš* hinter einem weiterziehenden OGL. Unsicher, wie der ganze Halbvers. — ^b Mscr. *bēħilliin*; *ħilli* ganz leer OGL. Unannehmbar; l. *beħallin*. — ^c *baḷǰāš* Ebene ohne die geringste Bodenerhebung OGL.

33 ^a *mefarīš, mfarrīš* (sic) nackt am Kopf OGL. Unsicher; vgl. jedoch 23, 1. N. a.

53

- mēḥammad zāl^a-ʾabdallah alḡādi min ahlē zanēzeh ilah šāḥibeh ʿeṭīr
 jēwuddēhā, rāḥat ʿēblād ḡērī-blād, šḥādāt leha zōg raḡil, šābah ʾalēha walaḥ
 ʿeṭīr arbaḥ sēnīm mā šāfah wālā sāfeteḥ, ḡāl ʾalēha ʿaḡlām šīr ḡašīdētēn^b:
 1 ʾala-ddāre^a bilmasrūfe jā rakbe zūḡā^b-lī, baḡēdi bērah^c-liḡnīn zan-eddāre zillālī^d.
 2 awādīḥ maḡāzil mūlōzil-lī bēribzahā^a, šīfīcīn wḡān-iddahre fi muḡrēmīn^b tālī.
 3 aḡammilkum-ettaslime ʿān-antēḥat bukom, ʾalāḥurraḡbīn šarwa-nmōḡāniḡe^a ḡiffāh.
 4 behā ḡāret-aḡdāmī wḡānnēte mītle mā tōrezzem^a šaraf^b ḡilḡ^c-ihmōtālī^d ʾala-ttālī.
 5 ʾalawwāhe^a laḡ jāti zimānīn muḡā linā, maḥ-ʾaššōḡe laḡ miḡdāre mitḡāle ḡirdāh.
 6 *ariḡe bēhā^a naḡsī zan-aḡḡamme wulḡasā^b, walaw sāzatin^c zanni šīda-lḡāḡre jīḡāhī^d.
 7 alā^a jā ʾalī^b ḡānnī baḡāḡbābe maḡwil^c, waḡāl ʾanke ḡāḡrī mā wuḡā lī bēmā ḡālī.
 8 ḡawānī-lḡawaḡ ḡāij-īlfērūmīne wultewā^a, ʿīmā ḡāser^b-īlḡāmbūtī^c leh sittet-aḡwālī.
 9 *tarā-smah^a ʾalā ḡālbī ʿīmā muḡre ʾālim^b, wuḡīcēt boḡīlīn waḡḡānah^c ḡōfe moḡtālī.
 10 tēḡāddad bih-ezzāḡ-ʿelōrāḡī *ilā mā ḡadā^a zirīfīn wēboḡ katbīn noḡīfīn wfūrḡā-lī.
 11 ʿīmā mašʾal-iššāmī^a *tēlīhī^b ḡībīnahā, ilā mā šāḡāz^c jasrī ʾalā nūreh-ettālī.
 12 tēḡatḡat^c ʾazīz-ʾazdāī mīmī ilā lowā ḡīlīn ʾalā maḡbūz-aḡardāfe maḡjālī.
 13 anā nābētīn ḡīldī ʾalā ḡālle waḡḡlukum, aḡal^a ʿēfe jīstāḡbīr ḡērāmī uḡīrdā-lī.
 14 zahā ḡījā^a fi zimānī^b ʾaḡšīme ḡīḡḡeḡ, bahā mīlte ḡāḡjātī wmaḡḡsūdī wāmālī.
 15 جـ جـ جـ جـ jōmīn wjōmīn jēlīddenī, ʿīmā rōneḡ^b-ettāwūse jāḡbdī leh-aḡḡāhī.

53

- 1 على الدار بالمعروف يا ركب عوجا لى بليد برا هجن عن الدار زلالى
 2 اوداع منازل مولع لى برعه شفيق وخان الدهر فى مغرم نالى

53

^a *zāl abu* OGI. — Das hier folgende Gedicht findet sich in Cod. Huber III, fol. 45^v in viel umfangreicherer Überlieferung wieder; dieser Paralleldruck ist abgedruckt. Es entspricht

H	Diw.	H	Diw.	H	Diw.	H	Diw.
1—3	1—3	17	11	26	9	32	13
4	—	18	—	27	10	33	7
5	4	19	12	28—30	—	34	5
6—16	—	20—25	—	31	8	35	6

H enthält alle Verse von S mit Ausnahme von 14 und 15. Es ist hier der Versuch gemacht, den Text von H der Übersetzung zu Grunde zu legen; freilich bleibt das Verständnis desselben, schon wegen der Unzuverlässigkeit der Handschrift, sehr lückenhaft. In dem vom Rawi diktierten Texte ist der Zusammenhang der Verse geradezu unverständlich. Die Einordnung der Verse 14 und 15 in den Rahmen von H ist nicht möglich.

1 = H, V. 1. — ^a *dār* der Platz ausserhalb der Ortschaft, was man im Neḡd die *lōḡat ʿaddīre*, in Bagdad *beden eddīre* nennt OGI. Es ist jedoch eher an die Wohnstätte der Geliebten zu denken. — ^b *zūḡā* unerklärt, etwa Dual? — ^c so Mscr. *brah*, aber das *h* ist undeutlich. — ^d *zillāl*; *zillāt ḡalmotīje* etwas schnell laufen OGI.

2 = H, V. 2. — ^a *ribḡe* der ganze Umkreis von Zelten um das Zelt des Schechs herum OGI. — ^b urspr. *muḡrēmīn*; in H ist nicht zu unterscheiden, ob *مضرم* oder *مغرم* da steht.

3 = H, V. 3. — ^a *nēḡāniḡ* hohe Zweige OGI. Sicher unrichtig; vgl. die Übers.

4 = H, V. 5. — ^a *tōrezzimāt anmāḡe ʾalā ḡwārḡa* die Kamelin stöhnt, weil sie ihr

- 3 احملكم التسليم كان اتحن بكم على^a هرب شروى الثنائيق جفالى
 4 بلوناع لى والرفق مقدار ما ارى مغانى حبيب لى بها مصعد على
 5 بها حارة اقدامى وحنيت مثل ما ترزم بها خلع المتالى على التالى
 6 مضالى بها فى ما^b سلا لعطف طربه بالسعاء يوم المحظ ولوقت بقيا لى
 7 بسطنا بها ما لا لرجا فى طرابه على رفرف الديباچ والسندس الغالى
 8 لكنى بها فى جنة المخلد يوم انا وحباب فى تفنين غى ودركا لى
 9 فلما سعا الواش فى تفريق شملنا وغنا بها الحادى على كل مرقالى
 10 نفرق بها شمل المحين ومبتلى غريم بصبح الدار فى صوته العالى
 11 تكدر ليا لى ما صفالى وكلما صفا الدهر كدر مشربه حكمة الوالى
 12 كضية^c كاس الصد ولوجد والنيا بالكروه وعزاه^d من بات به خالى
 13 على ما برا حالى جرا لى صبايه كما دمع مقلات على الخد هطالى
 14 اهايم اشتافى كما هبة^e الصبا على عوهيخ من خرد العين مكسالى

^a sic. ^b undeutlich. ^c unsicher; vielleicht كعنية. ^d lies وعزاه. ^e oder هية.

Junges nicht bei sich sieht OGL. — ^b *šaraf* die edelsten OGL. — ^c *hiṭg* Plural von *ḥaliḡ* OGL. — ^d *miṭlāt annūḡeh elli tiḥlab* die Kamelin, welche gemolken wird OGL.

5 = H, V. 34. Die Lesarten von H sind dem Zusammenhange zu Liebe wohl vorzuziehen. — ^a *zalaḡwa* oder *zaliwa* möchte doch! OGL.

6 = H, V. 35. — ^a Mscr. *ariḥibhā*. — ^b *zasā jās* Verzweiflung an einer Sache, die man erwartet und die nicht kommt OGL. — In dieser Bedeutung findet sich in den Gedichten nicht selten *zasā*; *zasā* wird hier jedoch durch H gestützt. — ^c *sāṣatin*; die Lesart von H ist unbegreiflich; geht sie etwa auf einen Gehörfehler zurück? — ^d *jingāli*; *ḡal aṣṣaffar* (sic) *alḡidēr zan-aṣṣida* polieren OGL. Kaum annehmbar.

7 = H, V. 33. — ^a Mscr. *zala*. — ^b Zu *zali* vgl. 13, 3, N. a. — ^c sic; es ist wohl *muṭcalin* zu lesen.

8 = H, V. 31. — ^a *wultewa*; worauf sich das Wort bezieht, ist unklar. In H, wo aber das fem. wohl auf *فرايمين* sich beziehend steht, passt es zu *طواه*. — ^b *ḥasir*; *flan ḥasser eljambūt* die Blätter seiner Gerte abstreifen OGL. — ^c *jambūt almutrek* (sic) *alḡdēḡic almuttesis rasah uḥadrah kulleh waḥid* dünner gleichmässig dicker Stock OGL.

9 = H, V. 26. Die Lesarten des Rawi erscheinen grossenteils besser. — ^a Mscr. *ṭarāšēmha*. — ^b *zalim* Rechtsgelehrter, Notar OGL. — ^c *waḥṣanah*; das *w* ist schwer zu erklären. *aḥṣant wuṭīceti bilbištaht* ich habe mein Document im Schreibkästchen gut verwahrt OGL.

10 = H, V. 27. — Die Lesarten von H sind vorzuziehen.

11 = H, V. 17. — ^a *šāmi* hier Mekkapilger aus Damaskus OGL. — ^b *tēlīlī* durch das Metrum und H gestützt, jedoch ohne Erklärung ausser Conjectur = *jēlālī jūdī* er glänzt. — ^c *mā* fehlt im Mscr.; *šalaz alḡumar talaz* aufgehen OGL.

12 = H, V. 19. — ^a *tēbatbat*; *tēbatbatan alḥēbāl tēgattāzan* OGL.

13 = H, V. 32. — ^a Mscr. *hal*; *āhal ēf* die Geliebte OGL. Die Lesart *garāmū* gegen H ist gut.

14 fehlt in H. — ^a Mscr. *lī*. — ^b Nach diesem Worte steht im Mscr. noch *ḡadēr*, gegen das Metrum.

15 fehlt in H. — ^a Mscr. *juwuddinī*. — ^b Mscr. *rōnek* Farbe; *tēraḡnaḡ* vielfarbig werden, erscheinen OGL.

- 15 لها العين من غزلان حور وجيدها تلعب ومجدول كما سبق الوالى
 16 سنا نور مصقول الترابى الابدى^f كما نور بدرشق الفاق^g جلالى
 17 كما مشعل الشامى تليلى جبينه^h الا ما شلع يسرى على ضوحه التالى
 18 تهزه هو اغياف الطراف مثلها^h غضن تهزهز به نسيم الهوى مالى
 19 تبتت عزيز الروح منى الالوى تليل على منبوز الرداف مبالى
 20 شتة غراب اليبين شلى وشلمهم بالبعاد طال مصاحبⁱ الصاد والدالى
 21 وناظن الريانوها^k قوضة بهم^l بلبعاد عارضنى صفا صحصح الالى
 22 تبصرت هل عينى^m ترا لى منازل سلواكⁿ سكنها يا ليتنى مثلهم سالى
 23 بهم خاتنى^o قلبى الاعن ذكرهم تجدد غرام الشوق يا على لولالى
 24 لاكننى هيهات لورمت كيدهم فنا مثل مملوك تحت^p والى مالى^p
 25 جميل العزا ولصبرمنى جلا ده على الرغم^q مشروب كما الحنظل الفالى
 26 ترا سها على قلبى كما رشم عالم بعيسة^r بجبل وحصنه خوف محتالى

^f Lies vielleicht الابدى. ^g ex conj. الآفاق. ^h Metrum nicht in Ordnung.
ⁱ ex conj. ما صاحب. ^k Unsicher. ^l sic. ^m Unsicher. ⁿ Unsicher. ^o sic.
^p Unsicher. ^q Mscr. eher الدغم. ^r sic.

54

nimr-ibn sadwān cān mēriḡ uṭāf lahē ṭef billēl cīnhum zala-rēāb rācībim
 wūhū bēsakarāt ǧlmōt jēǧūl ād:

- 1 jā rakbe wēni-mnēne-lāwēne lāfin, ǧitu tēhiddūn-errēkajib hēfāfi^a.
 2 laṇtum ḥazāsil^a min wara-ššatṭe lāfin^b, wulāntum rēfēzātin^c zalēkum cīfāfi^d.
 3 aṇtum ṭurūš-elbēne maṇtum bēḥāfin, asālēkum^a bʿillī zala-nnāse kāfi.
 4 in ǧau ---^a uǧālaṇ nimir fēn, ǧūlū nimir fi sakrat-ǧlbēne ǧāfi.
 5 šāfēt-an-umm zoǧābe zašrin wuzāmēn, uǧallabte fi šadr-ellēbojjib rēzāfi^a.

55^a

- 1 bismillētū wəbdēt-enā-lḥāmde --^a wulbatt^b-alāḥar bittēmātīle maḥwīc.
 2 zan dīnūkum jā ḥmūd^a-ana-ljōme walḥabt^b, wadnēti-li zaǧb-ettēšāmīfe nuḍwīc.

54

1 ^a hēfāf mā zalḥam sei illa zulum leicht beladen, bloss mit Menschen, ohne Gepäck OGI.

2 ^a ḥazāsil der Beduinenstamm südlich von Hille OGI. — ^b lafin wahrscheinlich falsche Lesart, da das Wort schon in Vers 1 im Reime steht. — ^c arfēz Beduinen, die zwischen den muntēfi und Hille wohnen OGI. — ^d cīfāfi unerklärt; viell. Plural von keffīje; darnach übersetzt.

3 ^a Mscr. asālūm urspr. asāl, was ins Metrum passen würde.

4 ^a Mscr. msājirīn (sic); mich besuchend OGI. Man ist geneigt, msājirīn daraus zu machen; dies würde jedoch ins Metrum nicht recht passen.

5 ^a Mscr. auch errēzāfi, mēǧān OGI. Unsicher.

- 27 تجدد بها الزاج العراقي بكاغد نظيف وبه كتب رريف⁸ وفرجالى
 28 الاحن⁹ فى قلبى ليال مضه لنا ضرب مهجتى من رجفة الشوق زلزالى
 29 لا عنن لى تذكار الحباب بالهوى طرقتنى على مدى اللجا من ولوالى
 30 فلا ينتهى مثلى عن الغى لوبغا بروم العزا منهم وهو بالهيا سالى
 31 طواه الهوى طى الغراميل¹⁰ والتوت كما حاسر الينبوت له ستة احوالى
 32 انا نابة جلدى على طل وصلهم فهل كيف تستخبر عراضى وترضالى
 33 يا على انا وصلى بالحباب مطول جل عنك دهرى ما وفا لى بما قالى
 34 علواه لو يافى زمانى بعهدنا مع الشوق لو مقدار مثقال خردالى
 35 اربح بها روحى عن الوجد العسا فى ساعد عنى صد الهجر بيجالى
 36 اروم التمانى بعد الياس ورتجى من ما معى هاذا وهاذا ما بولالى
 37 فلو اعلا لولا لتمنين¹¹ جهاله الامفترق من نازح الشمل يدنا لى
 38 فن فرق الرحمان بينى وبينه فظن قرب الموت عن صده اشوالى
 39 يصلى اله العرش ما ذر شارق على المصطفى ولرسل ولصحب ولاءلى
⁸ sic; lies نظيف. ⁹ Unsicher. ¹⁰ Kaum الغراميل. ¹¹ Unsicher.

54

نمر بن عدوان كان مريض وطاف له طيف بالليل كأنهم على ركاب راكبين وهو بسكرات
 الموت يقول عاد

- 1 يا ركب وين من اين الى وين لافين جئتو تحضون الركاب خفانى
 2 لا اتم خراويل من وراء الشط لافين ولا اتم ربيعات عليكم كفانى
 3 اتم طروش الين ما اتم بخافين اسألکم بالى على الناس كافى
 4 ان جاؤا وقالوا نمر فبين قولوا نمر فى سكرة الين غافى
 5 صافيت انا وام عقاب عشر وعامين وقلبت فى صدر الحبيب رعافى

55

- 1 بسلته وابديت انا احمد والبت الاخر بالتائيل ملوى
 2 عن دينكم يا حمود انا اليوم وهبت وادنيت لى عجب التصانيف نضوى

55

1 ^a Dieses Gedicht schliesst sich im Mscr. unmittelbar an das vorhergehende an, dürfte also vielleicht ebenfalls als ein aus zusammenhanglosen Versen bestehendes Bruchstück einer von Nimr gedichteten Kaside anzusehen sein; vgl. jedoch 2, Anm. b. Bei der Erklärung wurde behauptet, es liege hier Sprache der *širarūt* vor. — ^b Mscr. *bašbat*; *bat* = Faden OGI.; Zeile OÜ. Die Lesart passt jedoch nicht gut in den Reim. — ^c *maḥwi*; *šan lawā-leh bijūt* Verse machen OGI.

2 ^a *ḥmūd waḥlād zammeh* OGI. — ^b Viell. bloss poetische Einkleidung; die Zeile spricht kaum für Nimr als Dichter des Liedes. — ^c *nuḍwi* Pl. *nuḍa* ḡešūd *abjad* OGI. Unannehmbar.

3 nuḍwī sibartī^a min wuṣūfah^b tēzagǧabt, bilwaṣfe lā ʔaljāte^c lā ḍabje^d-lā-rwi^e.
4 lā dābe^a lā dālūbe^b lā *fōrrat-ʔassabt^c, lē gāke min ǧauw-ʔassēmāwate muḥwi.

56^a

1 šarb-ilǧalam fi ǧubbēt-elhibre dennī^a, win ǧilte lah hāt-attēmātile ǧābi.
2 ja-ʔǧābe naḥbuk ʔōle lēlik maḥannī. min ǧōletik ja-ʔǧābe jā nimre jābi.
3 ʔond-ǧabarab ja-ʔǧāb-an-ǧḥak bēsinnī, ubard-ǧḥalā ja-ʔǧāb-aserrid^a ʔijābi.
4 in debbun^a-elḥissāde ja-ʔǧābe mwiini, ǧarrēte ʔōtin miṭle ʔot-iddēbābi.
5 win ǧābaw^a-alḥissāde ja-ʔǧābe ʔannī, lāǧūḥe^b ǧōḥe-mharwalāt^c-eddijābi.
6 ja-ʔǧābe mā wiššamse wilkōkab-innī ma-nsāh^a-ana^a lo waṣsidōni-ttōrābi.

57^a

sālēfātāh hū ʔān šēḥ bilbarab bilǧof wistadʔaf utridōh rēfāgeteh ʔajal
ʔammeh uǧēšir ǧlūwiin ʔand ʔanezeh benǧrāt-ʔššām. ʔǧub mā rāḥ mā
ʔābhūm ʔozz, taḥṣṣifō^a ʔalēh, ǧāmo jēkitēbū-lehē ḥtūt, jēǧulūl-leh tazāl.
wuhū mēʔaiji jēǧul māǧi, jēǧul ʔantum ḥauwāneh.

1 jā rāʔibin min ʔandēnā fōǧe ʔnnsī^a, ʔnnsī sibartij-abḥāǧin^b sēsēḥānī^c.
2 wuṣḥar ʔalēh-illoze^a min ǧēre limsī, wuṣaṣre wintj-bdāre ḥaiji mēdām.
3 *biḥlāle wohlālēne wiljome waṣsi, uṣahrin wuzašrin waḥbezin wuṭimānī^a.
4 lā bissahād^a lā bilmahād^b ǧaṭṭe^c ǧnnsī, illā walā miṭli bilī mūdīmānī.

3 ^a *sibartī* vom Kamel schnell OGL. Unsicher; vgl. 30, 13 N. c. — ^b Mscr. *uṣūfah*.
— ^c *ʔaljāt ʔrin ʔēbūr jifris ʔttajūr* OGL. Unsicher. — ^d Mscr. *ḍabi*. — ^e *ērwi* Wolf
OGL. Unannehmbar, vgl. die Übers.

4 ^a *dāb ʔorbīd* (sic) schwarze Schlange OGL. — ^b *dālūb dālūb; duwālūb* sind auch die
Räder eines Dampfschiffes OGL. — ^c *fōrrat assabt* das Fliegen des S., eines Vogels wie
eine *ḥǧīle*; er fliegt hoch und stürzt dann rasch auf seine Beute hinab (*ahwa* = *duwa*,
kaum annehmbar) OGL. Unsicher.

56

^a Das Gedicht scheint ebenfalls von Nimr zu sein; vgl. V. 2.

1 ^a *dennī*; *flān ḍann* (Impf. *i*) *bihelēlīb ʔāḥ* fallen. Unsicher.

3 ^a *aserrid ašigǧ*; neben F. II auch I: *iširdah* zertrenne, zerresse es (das Kleid) OGL.

4 ^a Mscr. *debbu* mit Mittelding zwischen *ū* und *ō*; *ǧjbalāu, ǧāzadāu ʔandī* OGL.

5 ^a Mscr. *ǧābaw*. — ^b Mscr. *lāǧūḥ*; *ǧāḥ* springen OGL. — ^c Mscr. *mēharwalat; ḥarwal
addīb ʔala-lǧanam ǧaṣṭi* springen OGL.

6 ^a Das Suffix bezieht sich auf seine Frau *wadhā* OGL.

57

Die hier folgenden Strophen scheinen nur ein Bruchstück aus einem grösseren
Gedicht zu sein, welches sich Cod. H. I, fol. 44^r findet und daselbst dem Dichter *nimr
ibn zadwān* zugeschrieben ist, vgl. Einl. § 11^b, wo auch der erste Vers abgedruckt ist.
Da der Codex sehr schlecht geschrieben ist, und die wenigen, mit seinem Inhalt über-
einstimmenden Verse, die hier vorliegen, nur geringe Anhaltspunkte bieten, wie die
Schrift zu lesen ist, wurde von einem Abdruck des vollständigen Gedichtes hier ab-
gesehen; dagegen wurden wenigstens einzelne Parallelstellen herangezogen.

- 3 نضوى سبرتي من وصفه تعجبت بالوصف لا علية لا ظبي لا اروي
4 لاداب لادالوب لا فرّة السبت اذا جاءك من جوّ السماوات مخوى

56

- 1 شرب القلم في غبة الحبر دتي وان قلت له هات التماثيل جابي
2 يا عقاب نخبك طول ليلك محني من قولتك يا عقاب يا نمر يا ابي
3 عند العرب يا عقاب انا اضحك بسني وبارض الخلاء يا عقاب اسرد ثيابي
4 ان دبوا الحساد يا عقاب متي جرّيت صوتا مثل صوت الذبابي
5 وان غابوا الحساد يا عقاب عتي لأجوح جوح مهرولات الذبابي
6 يا عقاب ما والشمس والكوكب اتي ما انساها انا لو وسدونى الترابي

57

سالفنها هو كان شيخ بالعرب بالخوف واستضعف وطردوه رفاقته عيال عمه ويصير جلويًا عند
عنزة بنقرة الشام عقب ما راح ما اصابهم عزّ تحسّفوا عليه قاموا يكتبوا له خطوط يقولون له تعال وهو
معني يقول ما اجيء يقول انتم خوانه

- 1 يا راكبا من عندنا فوق عنسي عنسي سبرتي ابهق سيسحاني
2 واشهر عليه اللوز من غير لمسي والعصر وانت بدارحيي مداني
3 بهلال وهلالين واليوم وامسي وشهر وعشر واربعين وثاني
4 لا بالسهد لا بالمهد جنسي الا ولا مثلي بلي مودماني

^a *tāhassaf* = sich sehnen OGI.

1 ^a *zūsi* männliches Reitkamel *mezanis addarb; dzoms erroh warridd* das Gehen und Kommen OGI. Unannehmbar. H: عنسي سبرتي أسود لئون غطسي (das letzte Wort ist unsicher). — ^b *abhaḡ abjaḡ* z. B. von meiner Gesichtsfarbe; *muṣfir ḡaḡar* M. ist dunkel OGI. — ^c *sesḡani zaḡil* OGI. Unsicher.

2 ^a Cod. S. V. 2a lautet: هوزة بعود الوز من غير لمسي *lōz zaṣa lōz* OGI.

3 ^a Cod. S. V. 11 ff. lauten bis zum Schluss des Gedichtes:

- 11 والبارحة يتجديع واليوم ومملي^a وقول ربي بلمتالف رمانى
12 او من قبلهن اربع ليال او خمسي او ست او سبع او ليلتين او ثمانى
13 وهلال هلالين ولعام طرسى ومن عام لول وها لساع بانى
14 ما باسهد ما بلمهد مثل جنسي ايضا ولا مثلي خلق ميديماني

^a Unsicher.

4 ^a *sahad; ḡlard ḡsshada* das ganz ebene Land OGI. Unsicher. — ^b *mahad* Wiege OGI. Unannehmbar. Vgl. hochar. سَهْد مَهْد. — ^c Besser wohl *ḡadd*, da es dem مثل in Cod. S entspricht.

58^a

- 1 jabu rēšid^a en éinte meddade murra^b, hid-lī gawabin min tašānife éli.
 2 ašfān-amān uḥāne ballah wǧarrā, ašfān-amān uḥāne wallah kéfih.
 3 wilkille minkum buḥḥijaneh mǧarrā, ja ḥmūde wallah ḥāre fikun dǧhli^b.
 4 ḡarātu baǧza^a kylli jōmin tumjirā, fi ḡameri min foge ḡōšin wḥēh.
 5 moti zazizin ǧand-ǧlaǧnābe barrā ḡšwa^a walā ǧand-errǧāgeḥ dǧli.

59

fannin zala-ttār; ḡāl mušfir^a:

- 1 lēte^a ḡailin fannin beǧileh^b, fann-ahabbir bel-ilibid-elbaǧajib.
 2 lētēnī ḡāšēdin mashum wošileh^a, éān ǧāš^b ḡubjin ǧǧbe šājib.
 3 buḥḥafa šūft-anā ḡamm^a-elḡāmīleh, mārtazah bēne riḡānin^b zašajib.
 4 šilt-ileh ḡilte ja ḡabj-issēlileh^a, orḡam-illi ḡādā zaḡmī ḡaḡajib^b.
 5 šāḥībik šābe mā tismaz zawīleh, ḡamze zēneh zālā ḡaddeh siǧajib.
 6 nāsīm-ilbūde^a bū zēnin éǧḥileh, isēini ḡalsēbilin sāle dājib^b.
 7 šarbetin min tanājāk-aššēlileh, abrid-ilḡāše zan kitr-ǧlḡḡajib^a.
 8 an ḡēḡēnik bēlēlin ḡaltēḡi^a-leh, sābatin ja-lḡaḡi wulwāše ḡajib.
 9 atyfarraš^a ḡērūnil-lek tēhleh, māḡēdi bēne niḡdek watterajib.
 10 di siǧājā ḡalhin maz ḡalileh, lā taḡāfau ǧǧub jās-ǧḡḡajib.
 11 mā tarā li zālā ḡērek bedīleh, lēne jirkez zālā ḡabri nošajib.
 12 ḡimlet-elbid nēḡūmil-liddēlileh^a, winte baḡdrin ḡālā ǧanh-issahajib.

60

ḡāl mušfir^a:

- 1 wargin zanānī jēḡurr-ǧḡāu^a, ḡableh wanā dālēhin sāli.
 2 ja-lwārge mā zāde-lī mōdān, bilḡejje maz baḡz-alamtālī.

58

- ^a Das Gedicht ist von demselben in der Verbannung lebenden Dichter, wie No. 57.
 1 ^a sp. *rēšideh*, als Mädchenname erklärt. Dann müsste *en* wegfallen. — ^b *murra murra zalej* OGL. Ist *murra* oder *murra* (freilich nicht *مُرَّة*) nicht etwa Eigenname?
 3 ^a *mǧarra* (sic) *maǧrār* OGL. Unsicher. — ^b *dēlilē ǧbaǧl, alǧukūr* OGL.
 4 ^a Mscr. *buǧza*; *šabētek* oder *taǧǧētek buǧza mēšibe* OGL. Liegt vielleicht der Eigenname der Ortschaft vor, von welcher in der Einleitung zu 24 die Rede war?
 5 ^a *ǧšwa flin* von einem Kranken: sich etwas erholen, besser werden OGL. Nicht passend; es liegt vielleicht ein Elativ vor.

59

- ^a Hochzeitslied. Mušfir behauptet, dieses und das folgende Lied selbst gedichtet zu haben. Zum Metrum vgl. § 35 d.
 1 ^a Mscr. *let min*. Übers. „möchte ich doch sein!“ Es ist wohl *lētēnī* wie V. 2 zu schreiben; freilich ist der Sprachfehler unbegreiflich! — ^b *bēǧileh* in seiner Zeit OGL. Nicht sicher.
 2 ^a *šāl* anheben zu singen; *flin šāl ǧfann ḡannū bilfann* OGL. — ^b Mscr. *éanǧabati arǧaz šabi* OGL. Etwa *كان أبي أبي*?
 3 ^a *ǧamm* Gazelle, die keine Hörner hat, mit langem Hals und ganz schwarzen Augen OGL. Also hocharab. *أَجَم*. — ^b Mscr. *be vrī*.
 4 ^a *issēlileh makān biǧnūb wadi eddawasir, barr lašekk mā mabeh* OGL. Dass da-

58

- 1 يا ابورشيدان كفت مدّاد مرّا خذلى جوابا من تصانيف قبلى
- 2 اعطاني امان وخان بالله وغرّا اعطاني امان وخان والله كفيلى
- 3 والكلّ منكم بالخيانة مغرّا يا حمود والله حار فيكم دليلى
- 4 غارات بقعا كلّ يوم تمرّا فى ضامرى من فوق جيش وخيلى
- 5 موتى عزيزا عند الاجناب برّا اشوى ولا عند الرفاقه ذليلى

59

فنّ على الطار قال مصفر

- 1 ليتنى قاتلا فنّا بجيله ثمّ اخبر به البيض العجائب
- 2 ليتنى قاعدا معهم واشيله كان ابى انى صبيّا عقب شائب
- 3 بالحفاء شفت انا اجمّ الجميلة مرتعه بين رمضان عشائب
- 4 صحمت اليه قلت يا ظبى السليمة ارحم لى اغدى عظمى حطائب
- 5 صاحبك شاب ما تسمع عويله دمع عينه على خده سكائب
- 6 ناعم العود ابو عين كحيلة اسفنى سلسيلا سال ذائب
- 7 شربة من ثناياك الصقيلة ابرد الجأش عن كثر اللهائب
- 8 او حضينك بليل العجى اليه ساعة يا الغضى والواشى غائب
- 9 انفرش قرونا لك ثليمة مرقدى بين نهديك والتراتب
- 10 ذى سجايا خليل مع خليله اذا توافوا عقب ياس الحجائب
- 11 ما ترى لى على غيرك بديلة الى ان يركر على قبرى النصائب
- 12 جملة البيض نجوم للدليمة وانت بدرجلا عنه السجائب

60

قال مصفر

- 1 ورق عنانى يجرّ الحان قبله وانا داله سالى
- 2 يا الورق ما عاد لى ميدان بالغى مع بدع الامثالى

selbst absolut kein Wasser zu finden sein soll, stimmt schlecht zu V. 3. — ^b *juda zaḍmī* (Mscr. *zaḍma*) *ḥatājib* = *inkesār* OGI.

6 ^a *zūdē fan zēn* ihr Körper ist schön OGI. — ^b *ḍajīb barid* OGI.

7 ^a *lahājib* Pl. von *lahāb* OGI.

8 ^a Mscr. *altēgi*.

9 ^a Mscr. später *atū*.

12 ^a *ḥiddētilēh* unerklärt; vielleicht der Name der Geliebten.

60

^a Zum Metrum vgl. § 35 c; 23 b.

1 ^a *jēgurr aḥhān jēganni* OGI.

- 3 jallāhe fi gāh-ibin zadnān^a, wubgāhe zamma^b waḷamfālī^c.
 4 wuṭṭūre^a maz sūret-alzomrān^b, wubmin sigād biddigā-lḥālī^c.
 5 tirḥam ġarībin šicā woġzān, mā leh šēdiēin walā walī.
 6 aġfōhe^a rabzeh maz-alḥillān, rabz-errahā^a mā lḥum tālī^b.
 7 oḥṭass-ana-lġarm-ibin ġēbān, jistāhil-ilmagde raġġālī^a.

61

1 hāda berekāt eššerif waḷadin zand zammeh uhū jisrah bilbil. ġālet marat ċmbārek ibn moṭṭelib aḷwaḷad ḥallah istēriḥ zandina biddireh. jōm -innah riġaz bilbil ġāl zammeh jā berekāt lā tēzazzeb bilbil uzāzzebha zammeh ċmbārek unām aḷwaḷad billēl bilferāš. 2 marat-zammeh zošigeteh, ġāteh bilfrāš tērideh, intībeh min-elmaṇām, ġāl min hāda? ġālet ana marat zammek. ġām zalēha uḍarabha biššōt. 3 ġā zammeh lafin bilbil, dašš^a zalēha zammē berekāt uġālet hāda fožēl bin oḥūk berekāt, jābi jifāl-bi walā raḍēt waḍarabni haḍdarb. wuġtaz ċmbārek zala ēbin oḥūh uġalās zala-lkirsi fi maḥall aḷḥukūm uġāl lilmēġahwi zaćēib^b berekāt elfingāl. 4 uzaġġebah aḷmēġahwi elfingāl. ġāl leh berekāt lēš tezaćēibni elfingāl? ġāl leh zammeh mitlek min jēzaġġab elfingāl. ufezz^c min-eddiwān zožlān waḥad čfruseh wuḍelūleh uzabdeh unahar člḥuwēzeh^d ušālji -bhi. 5 ċmbārek daigēteh elġūmān. jōm zožefō berekāt rāiḥin zanhē kuḷli jōm tētiġġah ġarah. ġāl min jeḥabbir berekāt imm-elġōm daġġōni wuḷāḥ tēmānmijet riġal. ġāl eššubī^e ana jā zomēmi čḥabbireh. 6 woroćēib aššēlubi dēlūleh min-aḷḥēġaz uṭabb zalā berekāt bilḥuwēzeh uḥabbar berekāt, ġāl jā berekāt zammak mēdājik-aḷġarāt killi jōm tētiġġah, uġaḥaš^f berekāt waḥad arbaz min-elḥēl *ḥaḍra uḥamra wuḍḥame unabtas uḍēlūleh uzabdeh. 7 wurāćēibē berekāt nāši zammeh, wuḥaywal zalā zammeh wuġōmān mēdāigiteh. hū raćēib faras eddēḥame ulābis ġoḥin aswad fog eddirāč wuṭṭāseh. ġām jaḍrib elḥēl zardīn uṭūl ukisārhum. jōm tāni raćēib aḷḥam^g uġar zalēhum ukisarhum. tēfarrag aḷġāzu killah, udašš makkah čmteġattir^h, jābi bint zammeh. 8 ġā zandē bint zammeh unām zandēha hāk-ellēleh. fāzinⁱ jābi jidhar, ġālat aḷbint ašṭēni bijān^k awarriḥ abūi, aḥāf mā isāddigni^l innak nimt zandi. ašṭaha mūḥerah umādd zanha. ašbah ašsubḥ, āḥādat aḷmuḥēr uḍābbatah zal-abūhā. uġālat lobuha hāda muḥēr berekāt. 9 ġāl ċmbārek wēn ant wijāh, laḷḥēl elfēdāwije^m. ġālaw ḥādirim. ġāl oṭēlbū berekāt. raćēibū, ċmbārek mtēġallaṭⁿ hal-elḥēl lāḥiēin berekāt wollāġah berukēbah^o, *wuḥaywal māzah min-aḷḥēl utēšārah wijāh.

3 ^a *ibn zadnān muḥammed* OGI. — ^b *zamma* bezieht sich wohl auf Sure 78, 1. — ^c *sūretu-l-anfālī* ist Sure 8.

4 ^a Sure 52. — ^b *سورة آل عمران* Sure 3. — ^c Muḥammed?

6 ^a Mscr. *ġifōh* gegen das Metrum. — ^b *mā lḥum tālī mā jittōn rēfēḥum* OGI. Unsicher.

7 ^a Mscr. *ilmāġdarreġālī*. Die Emendation ist nicht ganz sicher.

- 3 يا الله في جاه ابن عدنان وبجاه عمّ والامثالي
 4 والطور مع سورة آل عمران ومن سجد في الدجا الخالي
 5 ترحم غريبا شكا وجعان ما له صديق ولا والي
 6 جفوه ربه مع الخلان ربع الرخاء ما لهم تالي
 7 اختصّ انا القرم ابن جيبان يستاهل المجد رجالي

61

1 هذا بركات الشريف ولد عند عمّه وهو يسرح بالابل قالت امراة مبارك بن مطلب الولد معي خلّه يستريح عندنا بالديرة يوم انه رجع بالابل قال عمّه يا بركات لا نعزّب بالابل فعزّبها عمّه مبارك فنام الولد بالفراش 2 امراة عمّه عشقته جاءته بالفراش تربده انتبه من المنام قال من هذا قالت انا امراة عمك قام عليها وضربها بالسوط 3 جاء عمّه لاف بالابل دس عليها عمّ بركات فقالت هذا فعل ابن اخوك بركات يبى يفعل بى ولا رضيت فضربنيها الضرب واغتاض مبارك على ابن اخوه وجلس على الكرسي في محل الحكم وقال للمقهوى عقب بركات النخجان 4 فعقبه المقهوى النخجان قال له بركات لاى شىء تعقبني النخجان قال له عمّه مثلك من يعقب النخجان ففرّ من الديوان زعلان واخذ فرسه وذلوله وعبده ونحر الحويزة وشاخ بها 5 مبارك ضيقته القومان يوم عرفوا بركات رائح عنه كل يوم تطقه غارة قال من يخبر بركات أن القوم ضيقوني فله ثمان مائة ريال قال الصليبي انا يا عمي اخبره 6 فركب الصليبي ذلوله من الحجاز وطب على بركات بالحويزة وخبر بركات قال يا بركات عمك مضيق الغارات كل يوم تطقه فحخص بركات واخذ اربع من الخيل خضراء وحمراء ودهماء ونبطاء وذلوله وعبده 7 وركب بركات ناص عمّه وحوّل على عمّه والقومان مضيقته هو ركب الفرس الدهماء ولبس جوخا اسود فوق الدرع والطاسة قام بضرب الخيل عرضا وطولا وكسرهم يوم الثاني ركب الحمراء واغار عليهم وكسرهم تفرق الغزوكه فدمش مكة متغتر بيغي بنت عمّه 8 جاء عند بنت عمّه ونام عندها هاك الليلة فاذا بي بيظهر قالت البنت اعطني بيان اوريه ابوى اخاف ما يصدقني اترك نمت عندي اعطاها مهره ومدّ عنها اصبح الصبح اخذت المهر وذبتّها على ابوها وقالت لابوها هذا مهر بركات 9 قال مبارك ابن انت وآياه للخيل الفداوية قالو حاضرين قال اطلبوا بركات ركبو مبارك متقلّط اهل الخيل لاحقا بركات ولحقه بركة وحوّل معه من الخيل

61

^a *dašš* eintreten OGL. — ^b *zajjeb* übergehen OGL. — ^c *fazz* vgl. 50, 2, N. a. — ^d *huwēzeh* in Chuzistan OGL. — ^e *šubi* einer der *šeb* OGL. — ^f *jaḥaš* „aufbrechen“ OGL. — ^g Vgl. Excurs U. — ^h *əmtgattir* verkleidet OGL. Wahrscheinlich besser = heimlich. — ⁱ so Mscr.; wohl für *fūzzin*. — ^k Mscr. *bijān*. — ^l urspr. *išaddiēnū*. — ^m *fedāwi* vgl. 9, 7, N. d. — ⁿ *mtējallat* er ritt vor ihnen voraus OGL. — ^o *rukbah* (sic) fünf Tage-

gāl auṣal ʿlhuwēzeh aḥīd zaǰālī wēzauwid, waṣsal lāha^p wurūgeh, haḡḡaṣīde^q,
gāl berekāt ibēn moṭṭelib:

- 1 afa-llāhe zan zēnin laḡda^a mēḥāribeh uḡalbin^b denfin zāid-āḡḡamme šāḡibeh.
2 abāte^a ilā^b nām-āḡmeāfa^c wmedmezi^d ʿid^e-inhalle min siḡb^f-emmoḡrēne sāʿibeh.
3 fēḡilte ilā mā^a zaǰa ṣābrī wuḡḡi-bi ṣēdīcin šēfīcin ḡajjidātin mēḡahibeh,
4 doḡ-elzadle zanni jā nēšihī^a whallini. šarwāke^b mā jirḡa^c hawānin lēšāḡibeh^a.
5 idā mā *hidānin aḡḡaf-āḡbuzdī azmih^a, uzāše^b bēḡdillin rāʿibin foḡe ḡaribeh.
6 šaharte^a zan-ezzahdah^b wuhli wusīzeh^c, walā jimnaz-āḡmahlūge mallāhe kātībeh^d.
7 جـ^a fēḡid^b ašrafte dāte zašije, zalā mirḡabin *āli-ḡḡerā^c min mēraʿibeh^d.
8 fiǰā-mbaḡḡeḡin^a minni^b ḡuw^c-ilḡūde wittānā, umin^c šābbū^d šarāte-elmasānī^e mēčāsibeh.
9 mēbāreke^a zaḡbu-elḡāzījāt^b-ibue moṭṭelib, ḡara-ḡḡare waḡḡanne^c zan kille nāibeh.

reisen östlich von Mekka OGI. Vgl. Jācūt; bei Doughty Rukkaba. — ^p d. h. seiner Frau; diese Angabe passt in keiner Weise zum Inhalt des Gedichtes. — ^q Das Gedicht (Metrum Ṭawil, vgl. § 30 c ff.) liegt ausser in der vom Rawi (vgl. § 3 c) dictierten Gestalt noch vor 1) in Cod. Huber I, fol. 23^r (HI); 2) Cod. Huber III, fol. 8^r (HIII); 3) Cod. Socin (S) S. 160 und 161 (jedoch fehlt a. l. O. die erste Hälfte in Folge Verstümmelung der Handschrift). Ausserdem liegen mir drei Stücke des Gedichtes in der Form (W) vor, wie sie uns Wetzstein im Colleg (vgl. § 7 c) vorlegte und erklärte. Das erste derselben besteht aus 7, das zweite aus 10, das dritte aus 17 Versen; ich habe dieselben mit fortlaufenden Zahlen versehen. Mit der Recension des Rawi stimmt die in Cod. S. enthaltene in Bezug auf die Reihenfolge der Verse überein. Was die Recension in Cod. H betrifft, so ergibt sich das Verhältnis derselben zu der des Diwan aus folgender Tabelle:

HI	Diw	HIII	S	W	HI	Diw	HIII	S	W
1	1	1	—	1	18b	30b	24b	9b	—
2	2	2	—	2	19	32	—	11	11
3	4	4	—	3	20	33	—	12	—
4	5	5	—	4	21	34	—	13	12
5	6	6	—	5	22	11	—	—	—
6	8	7	—	7	23	26	22	5	9
7	9	9	—	8	24	27	23	6	8
8	11	10	—	—	25	38	—	17	19
9a	12	—	—	—	26	39	—	18	20
9b	15	13	—	—	27	40	—	19	21
10	16	14	—	10	28	—	—	—	16b
11	17	15	—	12	29	—	—	—	22
12	18	16	—	14	30	—	—	—	23
13	19	17	—	15	31	21	—	—	6
14	23	29	2	16	32	35	—	14	23
15	25	21	4	17	33	36	—	15	24
16	—	—	—	—	34	37	—	16	—
17a	30a	24a	9a	10a	35	—	—	—	27
17b	31b	25b	10b	10b	36	—	—	—	28
18a	31a	25a	10a	10a	37	—	—	—	—

Was die Erklärung dieser schwierigen Kaside betrifft, so stammen einige Glossen vom Rawi (Erkl. I), die meisten von Muḡammed el-ʿEfendi (Erkl. II). Letzterer behauptete von einzelnen Ausdrücken, sie gehörten speciell dem *ḡijāz* an, im *nejd* spreche man anders.

1 = HI, HIII, W V. 1. — ^a Mscr. *laḡda* ʿmḡ. HI schreibt للعضا wahrscheinlich statt للاعضا; HIII und W للعضا. — ^b HI, HIII und W وجسم, was vielleicht vorzuziehen ist. — ^c HI شاربته, W شاعبه = unklammern.

2 = HI und III; W V. 2. — ^a HI und III, W بات. HIII und W اسهر. — ^b W البيا, wofür vielleicht ليا zu lesen ist. — ^c Mscr. *mēzāfeh* später *fah*. HI und III اطعافا;

وتشاره وآباه قال أصل المحويزة آخذ عيالي واعاود فارسل لها ورقة ها القصيدة قال بركات
بن مطلب

- 1 عفا الله عن عين للاغضاء محاربه وقلب دنيف زائد الهم شاعبه
- 2 ابات اذا نام المعافا ومدمعى قد انهل من سحب النظرين ساكبه
- 3 فقلت الا ما عى صبرى ولج بى صديق رفيق حيدات مذاهبه
- 4 دع العدل عنى يا نصيحي وخننى شرواك ما يرضى هوانا لصاحبه
- 5 عزمه وعاش بذل راكبا فوق غاربه
- 6 شهرت عن الزهدة وهى لى وسيعه ولا يمتع المخلوق ما الله كاتبه
- 7 فقلت فقد اشرفت ذات عشية على مرقب على الثرى من مراقبه
- 8 فيا مبلغا متى ذو الجود والثناء ومن شب شارات المعانى مكاسبه
- 9 مبارك زين المجاذيات ابن مطلب ذرا الجار والجانيين عن كل نائبة

elli ma buh hamm, udijeh OGL. — ^d HI ودمعى — ^e HIII كد am Schluss des ersten Halbverses. HI قد, W قد; ^f HI جبرا; HIII und W بين.

3 Der Vers fehlt in HI und W ganz; in HIII entspricht V. 3; die erste Vershälfte lautet aber *وقول الا ما ضاق صدرى وحل بى*. — ^a Mscr. *fägilt lamma*.

4 = HI und W V. 3; HIII, V. 4. — ^a HIII نصوحى — ^b HI und II ومثلك W; ومثلك W; ومثلك HI — ^c Mscr. urspr. *eşşah*; W صاحبه — ^d Mscr. *فمثنك*.

5 = HI und W V. 4; HIII, V. 5. — ^a Nach HIII emendiert. Mscr. *ida mā hida abzad bezazmih*; HI فلا هدان; W ايا ما هدان. Erkl. II wollte emendieren: *ida ma-lfetā abzad bezazmeh wrajeħ* (sic), wenn ein rechter Kerl nicht mit aller Kraft [von zu Hause] fortstrebt Auf die richtige Erklärung von هدان brachte mich Wetzstein. — ^b HI وصبح.

6 = HI und W V. 5; HIII V. 6. — ^a *šahart irt* OGL. Nach Wetzstein „ich habe mich erhoben“; er bemerkte zu Wallin 2, 8 *ašhar* hoch erheben, man sage الجبل الشاهر der sich hoch erhebende Berg. — ^b Mscr. *zanizħada; zħada dill* OGL.; III und III الزهدا; W الزهدة das Gemeine. Eigentlich wohl der Umstand, dass sich jemand mit wenigem zufrieden giebt. — ^c HIII وهى فضيه W وهادى وسيعه — ^d HIII يكاتبه.

7 = HIII, V. 8; fehlt in HI und W. — ^a HIII قنته, was auch nicht ins Metrum passt; vielleicht ist *fägiltä* im Text zu ergänzen. — ^b Mscr. *fägiltä*; das > des folgenden Wortes steht nicht im Mscr. HIII قد — ^c HIII غالا لبنا Mscr. *zali elđera*; der Erkl. sprach *farā*, wollte aber *ğara* lesen. — ^d Mscr. urspr. *maraj*. *mizğab ras elğibal* OGL.

8 = HI V. 6; HIII und W V. 7. — ^a HI فيا مدى. Besser W مُبلغا — ^b HIII فيا مُبلغا — ^c Mscr. hat bloss *min*. — ^d HIII ^e Mscr. urspr. *dawil*; HIII ذوى; HI ذرا; W لنا. — ^f Mscr. urspr. *zali*. — ^g HI und III, W زينات. — ^h HI شد.

9 HI, V. 7 واجبه في كل واربعة ذرا الدار والجانيين من كل نائبة
ابوى مبارك زين الجانيات ابن مطلب مطلق حنجا الجار والجانيين عن كل نائبة
HIII, V. 9. — ^a Mscr. ذرا الجار والجانيين من كل نائبة W 9
^b Mscr. urspr. *ijät*; mit drei Glossen: 1) *ijät* (sic) *allal birrakd* ermatten; 2) *teğzi* *alfaras* = Durst ertragen; 3) Verweis der Erklärer auf *ğatijät* (HIII) als im Koran vorkommend (45, 27?). Mit der ersten Erklärung stimmt die Wetzsteins überein: *eljudijät* sind die Pferde, welche, wenn es einen schnellen Ritt gilt, nicht mit fortkommen können. — ^c spätere Lesart *walğirän*. *ğani* der etwas Unrechtes begangen hat. Andere Erklärung = *meğalle* der Verbannte, wofür man im *ħigaz*: *meğanna* sage, in Bagdad *mesğünin sirğin* oder *nefar samm* OGL. Wetzstein übersetzte: Flüchtlinge.

- 23 تيدكروم^a tidkerni يلآ^b gātke^b ribeh^c, وآلمآله^d uḡa-lmāle^d jilḡda^e ḡāfilin min mazāzibeh.
 24 utedkare أججانان^a aǰǰānan^a زالآ^b zalā دیرت-یلودآ^c dīret-ilōdā, جیتوره^d jētūre نغآز^e neḡaz^b دوآه^f dūwā^e فہآ^g fihā شآلآهه^h šalāhibeh^c.
 25 بجومین^a bijomin^a کادآگه^b kadāḡi^b- للآهه^c llēle دآفین^d dāfin^c کوتآمه^e kōtāmeh^d, وفه^f ufih^c- سسبآجآ^g ṣalḡhawātite^e لآزهه^h lāzēbeh.
 26 عین-الغینا^a ċinn^a-ilḡina^a^b مآ^b mā بآنه^c bēne دولآ^d dōlā وبنمآ^e ubēnīmā, عیمآ^f ċimā آرسجیت^g aršijet^c برین^h birin توآلین^i tuwālin مآغآدیهه^j meḡādībeh^d.
 27 ریش-الغینا^a riš^a-alḡina^a^b هومہ^c hōmeh کآگیربانہ^d kaḡirbāne^c دیمہہ^e dimneh, زالآ^f zalā رآملآتین^g ramlatin^d بن-سسیممآنه^h bēn-eṣṣemīmēne^c غآتہه^i ḡātēbeh^e.
 28 زآمه^a zāme گآنمہ^b ḡānmeh^a بیللگآ^c billiḡā ہومت-یلوآگآ^d homet-ilwāḡā, کآبب^e kabbb^b- سسبآجآ^f ṣibājā غید^g ḡid غآطآ-لغآوہ^h ḡaṭṭā-lḡāwe دآچہه^i dāčībeh^d.
 29 وآلغآ^a wāḡlā^a ہآوید^b hawīd^b- الہلآهه^c alḡhēle min شآدده^d šādde^c وآغزآہآ^e wāḡzahā, کآشلآلآه^f kašlšālā رآزدین^g razdīn min مآتآنآ^h meṭānī^d شآلآہه^i šalāhibeh.
 30 وانآ^a wānā فآهه^b fōḡe غآببآن^c ḡābbān تہہم^d tīḡham^a- الزآدہ^e alzāde زآندآل^f zāndāl, مآروآفآزآتین^g meṛroffāzātin^b شآزوآه^h šāzawā^c توآلین^i tuwālin^d مآنآعہه^j mānācībeh.
 31 توآلآتہ^a tuwīlāte^a زآدم-آسسآهه^b zādm-āssāḡe وآفین^c wāfin شآبورہہ^d šēbūrēhā, لآہآ^e lahā میتلہ^f mītle زآنگ-آدده^g zāng-ādde^c توزن^h tozen مآغآدیهه^i meḡādībeh^b.
 32 وولآ^a wulī فآهہ^b fōḡēhā نآشبن^c našbin^a وآدیزین^d wādirīn وآسآه^e wāseh, وسفین^f usēfin بآجیمون^g bājīmūn^b آبلآگین^h āblāḡin^c جستآلآدہ-ہه^i jīstālādī-beh.
 33 مآز^a māz تولہ^b tūle زآشرآن^c zāšran^a فہہ^d fihē زیرگآ^e zīrgā سینمہہ^f sinmeh^b, کآنمآهہ^g kānmeh^c توآدہ^h tūḡī فہ^i fihē دیغآ-للآهه^j diḡā-llēle سآگہه^k sāḡībeh^d.
 34 ولآ^a wilā $\text{شیکآن-آترآف-آررēmآهہ}^b$ aṭrāf-errēmāhe مآن-آددمآ^c mēn-ādduma^a, فآسفہ^d fēsēfī وورومہہ^e wurumhī min دومآ-دآدده^f dūmā-dādde^c شآرہه^g šāribeh.
 35 غیلته^a ḡilte^a زالآ^b zalā بآتین^c bētin آددمین^d āddīmīn سآمآتہہ^e sāmoṭeh^b, زالآ^f zalā میتلہ^g mītle mā غآل-آتتمیمآ^h ḡāl-ettēmīmī^d لآشآہه^i lāšāhibeh^c:

23 W, V. 17; HI, V. 14; HIII, V. 29; S, V. 2. — ^a Mscr. *zasāk* und HI und III *عساک* gegen das Metrum; dagegen S und W *لعلك*, was passt. — ^b sp. *ḡak*; so HIII, W und S; HI *جتك*. — ^c *ribeh* = *ḡēch*; H und W *ضيقه*. — ^d HIII *وجا المال*; HI *وجا مال*; S *وجا الحال*. — ^e HI *يكدآ*; W *يُكُدى*; HIII *يهد*; S *يهدآ*.

24 = S, V. 3; in HI und III, W fehlt der Vers. — ^a Mscr. *utedkar aj*; auch S *وتذكر ايانا*; Mscr. sp. *ajāmi*. — ^b *neḡaz*; *naḡzat almīh*. *ettabl* Laut, Ton OGI. — ^c Mscr. *neḡaz odduwa*; S *الضوا*. Vgl. 12, 22, N. c. — ^d S *سلاهبه*. Der Erklärer verstand das Wort nicht; er behauptete, man sage *salḡab edduwa* = *inṣḡab elmīh min baṭn ettiḡūḡ ilā ṡaret* (sic).

25 Vgl. HI, V. 15; HIII, V. 21; S, V. 4; W, V. 25. — ^a W *يومآ*. — ^b sp. *ċād* (Erkl.). — ^c Mscr. *ṣafī*, S *ضافى*, W *ضافآ*, HIII *غاطى*; HI *غاط*. — ^d Mscr. *ktāmeh*, sp. *ċtāmeh* (II *كتامه*, S *قتامه*) Dunst OGI. Wetzstein = *عجم*. Man sagt auch *eddīnġa meċċettāmeh*. — ^e HIII und W *فيه*; HI *وبه*; S *وفيه*. — ^f *sibāja* Pferde OGI. Nach Wetzstein poetischer Ausdruck für Pferde. — ^g *ḡaṭīf* Schwalbe OGI; ebenso W.

26 W, V. 9; HI, V. 2.3: *ولكن لفتنا ما بين ذولا وذلا اشرت في بئر طولا متجاذبه*
 HIII, V. 22: *فيه لسبايا ولقنا يقرعا القنا كاشطان في بئر طوال متجاذبه*
 S, V. 5: *وكن الجنأ ما بين ذولى وبيننا كما رشيه بئر طوال متجاذبه*
^a Mscr. *ċin*; sp. Erkl. II *ċin*; W *لا كن*. — ^b sp. Erkl. II *ilcī* und so stets für *ċ*. — ^c Mscr. *ċimā rišet*; die Textlesart (nur sprach er *ċimā*) stammt vom Erklärer. — ^d Mscr. *meḡāz*.

27 = HI, V. 24 *وريش القنا يقدى الغرب دمنته على رسم بينى السميمين قاطبه*
 HIII, V. 23; S, V. 6; W, V. 8. — ^a HI, HIII und S *وريش*; W *روسهم* (d. h. *على*). — ^b Erkl. II *alċina*, S *الجنأ*. — ^c Mscr. *kaḡaribān*; Erkl. II *ċaḡirbān*. HIII *كآغربآن*. — ^d HIII, W und S *رمة* wohl die richtige Lesart; darnach übersetzt. — ^e HIII und W *السليمن* (sic); S *السميمين*; *eṣṣemīmīn* sind zwei Berge östlich von Mekka OGI. Unsicher. — ^f *واقعة* = *عاطبه*.

28 fehlt in W, HI und III; bei S (V. 7) lautet er
او زام غنما بلقا حومة الوغا غبو السبايا قد غط الجو ثاقبه
 Unverständlich, trotzdem das Metrum correct ist. — ^a urspr. *ḡānmeh*. Der Erkl. II wollte lesen *wāyiza* *bāzammī* er trieb ihn in die Enge; jedoch ganz unsicher. — ^b Erkl. II *ḡibb* *essibāja* *ċid ḡāda-lḡāy* u. s. w. — ^c Mscr. *kaṭṭā*. — ^d *dācīb* *zotme* OGI.

29 fehlt in W, HI und III; S, V. 8. — ^a *talġa* stammt vom Erkl. II; Mscr. *utīza*(?); S *وعاد*, darnach übersetzt. — ^b *hawīd* Niederlage OGI. Die Erklärung ist falsch; gut passt *hawīd* wie Wetzstein bei Delitzsch Job 2, 516 (1478) Anm. anführt: Klang der Glocke, welche diejenigen, die sich als Helden bekunden wollen, dem Pferde umhängen, um die Aufmerksamkeit des Feindes auf sich zu ziehen. — ^c Erkl. I *šidd*. — ^d *maṭne wust*; *tīmaṭna allēl* wenn die Nacht stark angebrochen ist OGI.

- 23 لعلك تذكرني اذا جاءتك ريبة وجاء المال مجدى جافلا من معاربه
 24 وتذكر ايان على ديرة العدا يشورنقع دواء فيها
- 25 بيوم كداجى الليل صاف كتامه وفيه السبايا كالخواطيف لاعبه
 26 كان الفنا ما بين ذولا وبيننا كما ارضية برطوال مجاذبه
 27 ريش الفنا حومة كغربان دمنه على رمة بين الصميمين قاطبة
 28 بالقاء حومة الوغى قتب السبايا
- 29 وتلتى هويد الخيل من شد وقعبها كصلصال رعد من مثاني سحائبه
 30 وانا فوق قبا تقم العود عندل مرقعة شعواء طوال مناكبه
 31 طويلة عظم الساق واف شورها لها مثل عنق الديك طوعا
- 32 ولي فوقها نصب ودرع وطاسة وسيف ييمنى ابلج يستلاب
 33 مع طول عشر فيه زرقاء سنية كالنجم توضى فى دجى الليل ثاقبة
 34 واذا سكن اطراف الرماح من الظاء فسيفى ورعى من دماء الضد شاربه
 35 قلت على بيت قدم سمعته على مثل ما قال التميمى لصاحبه

30 S V. 9; H I erste Vershälfte V. 17 سميرت ، die zweite Hälfte = V. 31; H III, V. 24 اجيك على قبانة الخيل عندل النخ. *قبانه* ist unsicher. W, V. 20a lautet *قبنا طوالا شبورها* als b = V. 31b; das andere fehlt in W. — ^a Der Erkl. II wollte *tichim* lesen. Er meinte, das Thier helfe die Lanze (*zūd*) einzulegen, mit derselben zu stossen. Möglicherweise richtig. — ^b *mroffaza dāmīr* OGL. Unsicher. — ^c *šawā* Pl. *šezū* goldfarbig OGL. Kaum annehmbar. — ^d H I اكبار , H III كبار, so wohl richtig.

31 = S, V. 10; H III, V. 25b; H I als zweiter Teil von V. 17. — ^a Mscr. *lut*. — ^b اجاذبه; die Form ist unerklärt; man sagt *flān jejḏib rās alfaras barresan* den Kopf des Pferdes mittelst des Zügels (nach einer Seite) wenden OGL. W اجاذبه: Wendungen; also leichtbeweglich.

32 W, V. 11; S, V. 11; in H III fehlt der Vers; H I, V. 19 lautet

من فوقها لبسى ودرع وظامن

^a *naṣb sarj*. Unsicher und kaum passend. W hat am Anfang von a *بتجنافا*; *تجناف* ist die rote Satteldecke, die der beduinische Held seinem Pferde auflegt, um den Feind anzulocken. Im Ḥaurān heisst sie *يابوخ* W. — ^b S ييمنى; H I بيمنى; W ييمناى. — ^c W ابلقا.

33 = S, V. 12; fehlt in H III und W; H I, V. 20. — ^a H und S مع طول عشر OGL.: mit einer (Lanze), deren Länge 10 Spannen beträgt. Die Construction ist nicht klar. — ^b H I سنية wohl Schreibfehler. — ^c H I النجم, — ^d S ثاقبه (richtig); H I ثاق به (sic). Wahrscheinlich beruht die Textlesart (mit *s*) auf einem Gehörfehler.

34 fehlt H III; H I, V. 21 wo die erste Hälfte lautet:

فى لا صدرن رماح القوح يشكن من الظما

S, V. 13 وليا شكن كل الرماح من الظما سيفى الخ W, V. 12 وان شكن

35 fehlt H III: H I, V. 32; S, V. 14; W, V. 13. — ^a S فقلت; H I قلته; W وقولى. — ^b H I سمته. — ^c *zala* fehlt S und Mscr. — ^d Der Dichter *cttemīmī* soll vor ungefähr zweihundert Jahren gelebt haben OGL. Vgl. übrigens § 11d; Cod. H III, fol. 39^r). — ^e W بصاحبه.

- 36 ida-lhille warrāk^a-eṣṣēdūde fuwāreh^b ṣēdūdin wulū^c kānet gīzālin^d wuhāibeh.
 37 kin zanhe ṣāgnā minhe zanke^a walā takun^b ḡezūzin wulō ḥaḡḡat^c baḡaḡfā^d rēkāibeh.
 38 *filā nabāḥatna^a min ḡeribin čēlabēhum, داببات زلننا زغاريبه^b,
 39 nelēnāhe^a baurāk-ālmoṭājā wjammit binā ṣōbe ḥazmin^b ṣārēḥātin^c tazālibeh.
 40 *bejōmin min-elḡōzā^a wmuṣtaḡid^b-alḥaṣa, tēlūde bē'aṣḡādā^c-ālmoṭājā ḡēḥādibeh^d.
 41 walā ḡiltah-illā waḡmaṭājā zuwārif^a zan-ilwāše wal-aḡdāde wunnaḡme ḡāṭčebh^b.

62

maššān čēbir ṣānezeh msāfirin ṣala-ḥaseh wulah ḥarḡiētīn ṣala mḥammed
 elḡorēzir ḥamsmījēt rijāl lilčisweh^a uḥamsmījēt rijāl lilčēl^a uhū jēsajir ṣal
 -abū ṣaḡḡah ṣāzīrin rāz-elḥoṣa, ḡāl jābu ṣaḡḡah ab-asauwi ṣalēk ḥalḡaṣideh,
 in ḡāḡdētēh^b lak ḥarḡiēti min mḥammad alḡorēzir. ḡāl maššān ibn ḥaddāl šēḡ
 ṣānezeh^c:

36 fehlt HIII; S, V. 15; HI, V. 33:

الام لا وراك لمصدود فوره

^a Mscr. *awrāg* (sic); S وراك; W واليا الامر وراك. — ^b Mscr. *fuwāreh*; Erkl. II *faōreh*. —

^c W ولا. — ^d HI اجزل.

37 fehlt HIII und W; HI, V. 34:

وكن عنه اغنا منه ولا تكن جزوع اللى حنت بالقفا ركايبه

S 16 وكن عند اعنا منه عنك. — ^a fehlt HI und Mscr. — ^b Erkl. II *tekin*. — ^c *ḥaḡḡ*
 schnell kommen OGI. — ^d S بالاقفا; Erkl. II *baḡaḡfā*; unerklärt.

38 fehlt HIII; S, V. 17; W, V. 19; HI, V. 25:

فليا بنسكتنا من قريبن كلابهم ودبت علينا عن البغض عقاربه

^a Mscr. *filamba*^o; S قالنا نبسكتنا; W فليا أندهتنا; W ندا = نده. — ^b Mscr. *umīn*
alḡaḡḡa (Erkl. II *ḡaḡḡa*); S من البغضا; W ودبت بالبغضا علينا. —
^c Erkl. II *zabū*^o. — Wetzstein führte hier Verse eines Beduinenmädchens an; dasselbe
 heiratete einen Bauer; ihren Vetter wollte sie nicht nehmen, weil sie behauptete, der-
 selbe sei so grob wie ihr Bruder:

والنبي والنبي ما آخذ إلا أجنبي
 ال يُكِدِّي الموبلح ويقول لى اركبى
 القرابة ما اريده ولو كان صاحبى

Beim Profeten, beim Profeten, ich will nur einen Fremden heiraten, der mir das schwarze
 Kamel herbeibringt und zu mir sagt: Sitz auf! Einen Verwandten (msc.) mag ich nicht,
 auch wenn er mein Geliebter wäre.

39 fehlt HIII; S, V. 18; HI, V. 26; W, V. 20. — ^a HI نكيتنه بوروك. — ^b W
 خرم. — ^c Mscr. *ṣārēḥātin*, Schreibfehler.

40 fehlt HIII; S, V. 19; H, V. 27; W, V. 21. — ^a Nach S, Mscr. *umīn elḡōzeh*;
 HI ومستافد; W ويستافد; S ويوم من الشعري. — ^b HI und W ومستافد. —
^c S und W بعضاد; HI بظلال. — ^d *ḡuḡḡ* ist im Neḡd, was *ḡuḡḡ* in der syri-
 schen Wüste, ein kleines 1½ Zoll grosses ungeflügeltes Thierchen, das Ähnlichkeit mit
 der Heuschrecke hat, aber dicker ist. Es zeigt sich in der heissen Jahreszeit, kann aber
 trotzdem nicht viel Hitze vertragen, sondern flüchtet sich gleich in den Schatten der
 Reitthiere, wenn diese anhalten; das Thier ist das Abbild der Genügsamkeit, Demut,
 Armut, Entbehrung W.

41 fehlt W, HI und III; S, V. 20. — ^a S زوالف; *zērufat arrečāb, tezerrufat* =
muddat, mišat OGI. — ^b S قاضيه; Mscr. urspr. *ḡuḡḡ*; *ḡuḡḡat annūḡum četerat baṣsimā*
 OGI. In S folgt noch der Vers:

- 36 اذا المجلّ وركّ الصدود فورّه صدودا ولو كانت جزالا وهايه
 37 كُنْ عنه أَعْنَى منه عنك ولا تكن جزوعا ولو حقت ركائبه
 38 فاذا نجتني من قريب كلابهم دبّت علينا عقاربه
 39 انحيناه باورك المطايا ويمّت بنا صوب حزم صارخات نعاله
 40 بيوم من الجوزاء ومستوفد الحمصا تلوذ باعضاد المطايا جناده
 41 ولا قلته الآ والمطايا زوارف عن الواشى والاضداد والنجم قاطبه

21 وصلوا على خير البرايا محمد عد ما هما وبل السما من سكايبه
 (lies عدد statt عد). In HI finden sich noch folgende Verse, die im Vorhergehenden nicht angeführt sind:

- 16 ولا ارتجاف الخيل * من شو وجهها^a هملول انهل من مثنائى سكايبه
 28 ما تعب^b الدوحة الا من اصلها ولا افة الانسان الا قرايبه
^a unsicher. ^b unsicher.

29, 30 entspricht Wetzstein V. 32, 33. Ebenso HI 35, 36 = W 27, 28.

37 وصلوا على سيد البرايا محمد نبى الهدا ازكا قريشى مناسبه

W enthält noch folgende Verse:

- 25 وصاطم بصعبات المعانى فرّما تنال بها العليا والاقدار غالبه
 26 ولا توّرى الحاسد^a الآ جلاد^b وكثر^b حسّاد الفنا من قرائبه

^a Dem Metrum gemäss wäre نُورى الحُساد zu lesen. ^b lies وكثرة. Nach Wetzstein hat der Damascener das Sprichwort البغضا بين الاهل der Hass ist unter den Familiengliedern. Vgl. Socin, Arabische Grammatik 3, S. 37*, Z. 7.

W 27 = HI, V. 35

- 27 ومن قلط^a الهندي وقد وخر العصا جلا لهم وأصبح نازجا عن حبايبه^b
^a H sind auch Verwandte. Beim Stock handelt es sich um Zank untereinander. ^b H قدم — فمن قدم

W 28 = HI, V. 36:

- 28 ومن وخر الهندي وقد قلط العصا اصبح بذلا رايبا^a فوق غاربه^b
^a H بذراكب — ^b H غاربه sic.

W 32—33 = HI, V. 29—30:

- 32 موت الفنا فى كل دوا سَمَلتجا^a * خلى من الاوناس قفرا^b جوانبه
 33 على الرجل اشوى من * مقامه بقربة^c بيوت بها والذلّ دو ما مطائبه
 34 ترى قولة بركات فى قالع المدا ولا قولة بركات قد هان واجبه^d

Der ganze Vers ist metrisch in Unordnung. Der Ausdruck قالع المدا bedeutet das, was die Stricke ausreisst, beseitigt = endlos. W.

- حياتن زربه^c H — خلين من الوناس قفرن^b H — دو سملقا^a H
 .يموت به والذم دوم مطائبه^d H

62

^a elbet jērīd ēl ucisweh = acēl ulībs Nahrung und Kleidung OGl. — ^b jādētch sawwēt mitthe OGl. — ^c Die hier folgende nach dem Rawi über hundert Jahre alte Kaside (vgl. zum Metrum § 36), ebenso wie No. 63, welche die Antwort des abu zanḡa enthält, findet sich auch in Cod. Huber III, fol. 11^r ff. Der Übersetzung ist die etwas bessere Recension in H zu Grunde gelegt. Das Verhältnis der Texte ist folgendes:

- 1 dannū-li dowāti wulḡelāmi, ab-aktib ma zehā-li min ʕalāmi.
 2 bijūtin ʕinnāhā naḡm-ilzumarrad^a, aw-iljāgute jazhī baḡmoḡami^b.
 3 bijūtin mā temattal fi sufah^a, walā šogin^b zehā libs-ezzemāmi.
 4 biʕēt-ūhalle ḡamī min zujūnī, uʕabdī ḡarūbet ḡulw-uttazāmī.
 5 zēzulīn^a mā-teḡannā^b fi ḡazām, wozēnī ḡarūbat liḡḡat maḡnāmī.
 6 biʕēt-ʕaḡjāde woḡwād-aššējūh^a, waḡslāfin ʕ--^b ḡlḡēhāmī^c.
 7 ušibbānen menāzīrin zoḡām^a, bērus-ḡarmāḡēhum riš-ḡannēzāmī.
 8 u --^a mā ḡaḡarha killū wāš^b, walā jedḡil biḡin waḡd-ḡlḡaramī.
 9 ʕazizīn-ḡannofūs^a bēkille šimeh, bimā ḡālay wafījīn^b-ḡḡdemāmī.
 10 ḡara-ḡnūāne zoḡzil-loššēdiʕeh^a, hal-ilzālǰā^b bezīdin-ḡalmešāmī^c.
 11 usbīn-ḡlḡawājā^a bilmazādī, kēbīrin^b-ḡššoḡūn ahl-ḡlmoḡāmī^d.
 12 ʕērimīnīn pīlā šān-izzūmān, uḡall-izzāde mā jaḡḡā ʕisāmī.
 13 rāḡay waḡḡat^a-ḡḡḡinǰā zālḡum, rēsūm-ḡḡkārēhum miḡl-ḡlḡelāmī.
 14 ukill-ḡannāse fi ḡaḡḡ-zzēmān, esāmīn tintēsib zala-l-ḡasāmī.
 15 ʕalā^a jā mūsīlin minni-lzoḡnāḡī^b, zašīri bilmēḡimmāt-ḡlḡezāmī.

H	Diw.	H	Diw.	H	Diw.
1—7	1—7	22	—	29—31	—
8	—	23	21	32	27
9. 10	9. 10	24	24	33—36	—
11	10	25	22	37	28
12	11	26	23	38—44	—
13—20	13—20	27. 28	25. 26		

1 = H, V. 1.

2 = H, V. 2. — ^a Mscr. sic, nicht *izzu*. — ^b urspr. *jaḡze ḡann*.

3 = H, V. 3. — ^a sp. *sufah*, vom Erkl. als Abstractum gefasst = *bēʕamr-erredī*. Unannehmbar, wie ebenso die Lesart von H. — ^b sp. *bšōḡ*.

4 = H, V. 4.

5 = H, V. 5. — ^a *زهول* H ist Schreibfehler. — ^b *ما اتبنتا mā-teḡannā*.

6 = H, V. 6; zum zweiten Halbvers vgl. H 63, 23. — ^a Mscr. *ḡjād woḡwād(in) aššējūh* (sic), am besten wäre wohl *ḡjwādīn šījūh(in)* zu lesen. — ^b Mscr. *ijādūn*; der Erkl. las *jeēddūn* sie führten. Wohl *قدي* II vgl. die Übers. — ^c *ḡēhām* sämtlicher Viehbesitz eines Stammes OGI. Unsicher und unpassend.

7 = H, V. 7.

8 = H, V. 8 und 9. — ^a Mscr. *uḡzjan*, welches Wort der Erklärer nicht verstand; er wollte *uinzūl* als Pl. von *naḡzīl* Niederlassung lesen, dem Sinne nach passend (darnach übers.); das *رلا (رلا?)* H V. 9 ist ebenfalls unverständlich. — ^b *wāš naḡḡil* OGI.

9 = H, V. 10. — ^a *ḡlān zazīzētīn naḡsuh*, opp. *ḡanījētīn*, hochherzig; viell. die etwas auf sich halten. — ^b urspr. *wawāfin*; sp. bloss *wāfin*; vielleicht ist *muwāfin* zu lesen.

10 = H, V. 11. — ^a so Mscr.; der Erklärer wollte von der Endung *eh* nichts wissen. Die Lesart von H ist wohl besser. — ^b Die *ḡanze* rufen sich im Kampf, um sich vor den Feinden zu erkennen, an mit: *hal elzālǰa*, im Neḡd *hal-eššarfa*, in der Nuḡra *hal-elbouēḡā*, die *sēbēz* mit *hal ḡlzarfa* OGI. — ^c *mēšāmī* verstand der Erkl. nicht; er erklärte es mit: ihr Thun reicht weit. Die Lesart von H ist einfacher.

11 = H, V. 12. — ^a *ḡawājā*, Sing. *ḡawāt* Schlag OGI. — ^b Mscr. *kubār*. — ^c Mscr. *min ahl*. — ^d *ḡlān rāzī moḡām mā jēwalḡīr zan moḡāmeh, kil min ḡāh jēḡa zanduh aʕēl uḡhaweḡ*.

13 = H, V. 13. — ^a Mscr. *waaḡfat*; gegen das Metrum; es fehlt vor *rāḡay* eine Kürze.

14 = H, V. 14.

15 = H, V. 15. — ^a Mscr. *zālū*. — ^b Mscr. *ʕlzoḡnāḡī* = *obu zanzā* OGI.

- 16 naṣīḥi bilwudad abā ḥēsēn, umīn ḥalfī uġiddāmī jēḥamī.
 17 ṣalām-ufiḥe ḥi baṣḍ-ḡššikāt, bimā aājante^a min-naḡkt-ḡlanāmī.
 18 tūmān-ḡḥšāle ḥarṣīnin ṣalēhā^a, uḥamsin ḡajjazohā biṭṭimāmī.
 19 auwalliḥinne^a ṣamt-ḡnnāse rāḥ, mā jišrā wlū jigḡab jēsāmī.
 20 utāmhinne ḡuffinn^a-ḡboḡūl, ḡēr-attilte mā jilḡā ḥarāmī^b.
 21 utālīḡhinne mā jūlaf^a ṣēdič, wulū ḥū ṣāfiin ṣaḡlah tēmāmī.
 22 wērābiḥhinne toḡir^a-ḡlbčḡīl, četīr-ilmāle jigḡaṣ ḡaḡ ṣēmāmī^b.
 23 wulū ḥū tōre minḡātīn jēsīr bēzēn-innāse —^a ḡḥamāmī^b.
 24 uḡāmīshinne fiḡḡir-ḡljōme libsin, wulādḡāt ḡḡmefāriš bilmēpāmī.
 25 usādīshinne tarbīṭ-ḡḡḡalāl, ubaṣḍ-ḡlmāle jaḡnī ledḡēmāmī.
 26 umālim — mā jezozzi-bḡā-ṣṣēdič, fekīṭrāt ḡake jīnsab^a libḡodāmī.
 27 utāmīnḡhinne ḡissādin ḡēbāt, ila ḡallat murūwāt-ḡḡēmāmī^a.
 28 ḡaṭṭaḡ fi ḡēbūrīn medresāt^a, walā^b ṣanḡum jerodḡūn-ḡḡolāmī.
 29 *.^a ḡalām — mā lāḡe bargīn fi ḡamāmī^b.
 30^a ufattak^b lizzehar^c zēn^d-ḡḡkēmāmī.
 31 usal^a-ūšāle mā čiddāme waḡḡe^b, —^c lissahle sēleh waḡḡodāmī.

16 = H, V. 16.

17 = H, V. 17. Die Übersetzung nach den Lesarten des Rawi. — ^a So der Erkl.; Mscr. *ṣaj*^o.

18 = H, V. 18. Nach dem Erklärer ist der Mensch aus dreizehn Eigenschaften zusammengesetzt. — ^a Erkl. *ṣalḡhīn*.

19 = H, V. 19. In b folgt die Übersetzung der Lesarten des Rawi. — ^a Mscr. *ḡin*; so auch in den folgenden Versen.

20 = H, V. 20. — ^a Erkl. *ḡuffīn*; wohl richtiger. — ^b *ḡarām* es sei geschworen OGI. Unsicher. Die Übersetzung ist ebenfalls unsicher.

21 = H, V. 23. — ^a Mscr. *jālīf*.

22 = H, V. 25. — ^a Erkl. *tōčīr*. — ^b Mscr. *ḡšmāmī*; zur Bedeutung = eilig vgl. 37, 7, N. c.

23 = H, V. 26. — ^a Mscr. *kubrumm* so gross als. Unpassend; vgl. H. — ^b *ḡamām* Sinne auf einer Mauer OGI.

24 = H, V. 24.

25 = H, V. 27.

26 = H, V. 28. — ^a *jīnsab* richtige Lesart; darnach übersetzt.

27 Vgl. H, V. 32. Im Mscr. steht zwischen der ersten und zweiten Vershälfte, jedoch eingeklammert, folgender, dem ersten Halbvers H, V. 36 entsprechender: *ḡuwwēn ellī ḡḡum ṣaḡḡ urādḡ*. — ^a *ḡēmām* Unrat, Kehrwort OGI. Die Erklärung passt jedoch hier nicht. Vgl. 4, 12 N. b. b passt nicht zu a.

28 = H, V. 37, wo der Vers besser in den Zusammenhang passt und bessere Lesarten aufweist. — ^a urspr. stand im Mscr. *fīḡēbūr elmed*. — ^b Mscr. *bīmā* (sic); die Lesart von H ist in den Text aufgenommen.

29 Vgl. H 63, V. 1 a. — ^a Der erste Halbvers lautet im Mscr.: *maṭḡēl ḡbu ṣanḡa ṣalā maṭḡēl mešān*. Es passt dies nicht zum folgenden Halbvers. — ^b Nach diesem Halbvers folgt im Mscr. noch ein zweiter Reimvers: *waṣḡar minḡ ḡēḡūr aḡḡolāmī*. Vgl. H 63, V. 1 b.

30 = H 63, V. 2. — ^a Mscr.: *uaḡṣaḡ līrraṣēḡ minḡḡaḡwāḡḡah. tēḡaṣṣaḡ* zusammenpoltern; *waḡḡah maṭar*. Es ist wohl وَأَنْعَصُ zu lesen. — ^b Erkl. *fattay* sich öffnen OGI. Wahrsch. ist der Regen Subject. — ^c Erkl. *bizzehar*. — ^d Der Erkl. *las rūs*.

31 = H 63, V. 3. — ^a Subject muss der Regenguss (V. 30?) sein. — ^b lies wohl *ḡeh*. — ^c Mscr. *uarkab*.

- 32 wē'asbaḥ^a minhe waḡh^b-errōde jazhī, lačinn^c zoṭre^d nafl̄eh *misče šāmī^e.
 33 lačinn-ezzalle^a maṅšūrin zalēh, aw-ālḡārāte^b ḡālīn^c-elmēsāmī.
 34 *جـ ذـ ذـ ذـ dezaḡa^a-elmūhzelin^b, *jēsūḡūn-ālbaham hī wussuwāmī^c.

62

H ابن هذال يسند على ابو عنقا

- 1 دنوا لی دواة مع اقلامی ابا کتب ما زها لی من کلامی
- 2 ایوت کنها نظم الزمرد او البقوة زاهیه النضای
- 3 ایوت ما تمثل فی شفاء ولا شوق زها لبس الزماي
- 4 بکیت وهل دمی من عیونی وکبد حاربة لذ الطعای
- 5 زهول متهنا فی معاش وعینی حاربة لذة منامی
- 6 بکیة اجواد وجیاد اشيوخ وعیان یقدون الجهای
- 7 وشبان منا غیر اعدام بروس ارماحم ریش النعای
- 8 یقزون العدو من کل دار ویسقونه امرار الشری حای
- 9 وربا ما حضرها کل واش ولا یدخل بها ولد الحرامی
- 10 عزیزین النفوس بکل شیمه بما قالوا وفین الذماي
- 11 ذرا یجیران عزلا لتزیل هل العلیا بعیدین المرای
- 12 وسعین الهوايا بالمعادی کبیرین الصحون اهل لمقامی
- 13 راحو وقفة الدنیا علیهم ارسوم اذکارهم مثل المحلامی
- 14 وباق الناس فی هاذ الزمان اسام تنتسب علی الاسامی
- 15 فلا یا مدى من العناقى غشیری^a بالمهمات الزماي
- 16 صحیبی بالوداد ابا احسین ومن خلنی ومن قدمی یجای
- 17 کلام فیہ لی بعض الشکات وما امعنته من بعض الانامی

^a sic.

32 = H 63, V. 4. Die Lesarten des Rawi sind im Allgemeinen vorzuziehen. — ^a so der Erkl.; Mscr. *uaṣḡab*. — ^b der Erkl. wollte *zūṣb* lesen. — ^c urspr. *lačinn*. — ^d Mscr. *zoṭūr*. — ^e Mscr. *misčāmi*; der Erkl. *misčēš*.

33 = H 63, V. 5. — ^a *zall zūlīje* OGI. Unsicher. — ^b *ḡāre* ist ein getüpfelter Stoff, der aus Indien kommt neben *ṡāje* Musselin OGI. — ^c Mscr. urspr. *ḡālīn*. Die Lesart ist vorzuziehen.

34 = H 63, V. 6. Die Lesarten von H sind mir unverständlich. — ^a Mscr. *deḡīnleh aḡzāf*; viell. ist *tēḡīnn-īlēh* (Erkl. *waḡannal-leh*) zu lesen: es seufzen nach ihm. — ^b So nach dem Erkl.; Mscr. *zerīn*; lies vielleicht *īnā*. — ^c Die Leute treiben Klein- und Grossvieh dorthin, weil es dort reichliche Weide giebt OGI.

- 18 ثمان اخصال حرصين عليهن وخمس ضيعوهن با التماي
 19 اولهن سمت الناس ضاع ولا يجلب ولا يوجد يسامى
 20 وثانى هن خفن العقول وغير الثلث ما يلقا حرامى
 21 ثالثهن فعال المليح ^b مجاز^b بالقباحه والملاي
 22 ورابعهن هرج الرجل زور وبهتان ونقله لا لتماي
 23 وخامسهن ما يومن صديق ولو هو صافي عقله تماي
 24 وسادسهن فخر اليوم لبس ولذاة لمفارش بالمناي
 25 وسابعهن توقيير البخيل كثير المال يتخص^c له شامى
 26 ولو هو ثور منحات بصير بعين الناس كبرام لحماي
 27 وثامنهن تربية الحلال وبعض^d المال يدنى للملاي
 28 فمال ما يعزبه الصديق فلا له ذكر ينبا بالعداي
 29 وتاسعهن راع راع^e الكذب عاش وراع الصق^f خلى بالمضامى
 30 وعاشرهن هل الشيمات راحوا عليهم غارة الدنيا اولامى
 31 وحادى عشر ما فيهم حميه ولا مرقات صعبات المرامى
 32 وثانى عشر حساد اخباث اقلوب اذياية تننا الولامى
 33 وثالث عشر بجل ليس فيه وعند الناس كذب ولا ذمامى
 34 رابع عشر بالحلل وبالفعال ولا يروون مشروخ^g الحسامى
 35 على الرخات عيان اعدام وعلى الشدات رخوين الحزامى
 36 وبين الى بهم دسد ورد الاقلت مروات الخمامى
 37 حطو باللحود المدرسات ولا عنهم يردون العلامى
 38 فباقي ذكرهم ولفعل منهم وذكر الطيب ما يحا دوامى
 39 الاعدت خصال الطيبين فبو سعدون عد بالمقامى
 40 يبذل المال وكرام الضيوف الاشحوا على الزاد الليامى
 41 رخي الكف شيال المحمول ينفد ما بجوش من الخطامى
 42 محمد ما نشا مثله بصير^h بتالى وقتنا هذا حرامى
 43 فلا خلا حلاله راس مال على السمان لالشيمات حامى
 44 ختمنا ذا الجواب وما نقول على المختار تفضيل لسلامى

^b Lies يُتجازى.^c Unsicher.^d sic.^e sic; dele.^f sic; lies الصدق.^g sic.^h sic; vielleicht نصير

63^a

- 1 *ala jā marḥabā ahlān wsahlā^a, zadād mā nāḥe gimriḥ-ḡlḥamāmī.
 2 tēḥjet ṣahībīn ṣāf-ḡlwudād, zalēke-ḥsēne bissāḡeḥ jīḥāmī^a.
 3 bēmaktūben lēfānī min rēfīcē, zarīb-ḡlḥāle^a maṇtūb^b-ḡlḥamāmī.
 4 lifānī biḥ ḡlām-ūbīḥ ṣalām, udakkarnī whajjadnī ḡlāmī.
 5 laḡinnah bēne zēnī jome siffah, uzajantah ufaddēt-elḥētāmī^a,
 6 gimīše-ljūsēfin fī sēn-obūh, dahā ṣammah rufaz farfah uḡāmī^a.
 7 ḥelāf-udḡuhre maddah li beḡaffī, uḡumte-mfarḥatī dahšīn ٥٠٠^a.
 8 laḡinnī mālēcīn ḥaḡrīn bēḡaffī, aw^a-ḡlḥalrēne wudjār^b-ḡlḥimāmī.
 9 atigg-ḡlmuhre wāmīr fīhe^a waḥba, men-ḡššōḡ^b-elledī-bī waḡḡaramī.
 10 walā dī farḥatī bīḥ *baḡ hi^a akbar, wazōnd-allāhe ḡahbār-ḡlḥolāmī.
 11 muḡā ḥādā wujā doḡrī ٥٠٠^a umōsned ḥōḡetī ʔin ḡite dāmī.

63

^a Das Gedicht findet sich auch in Cod. II III, fol. 12^v; darnach ist der Text in arabischen Buchstaben abgedruckt. Ausnahmsweise ist auch hier versucht worden, den besseren Text, welchen H bietet, zu übersetzen, nicht den des Diwans. Das Verhältnis der Texte ist aus folgender Tabelle ersichtlich:

H III	Diw.	H III	Diw.	H III	Diw.
63, 1	62, 29	63, 14	63, 9	63, 28	—
2	62, 30	15	63, 10	29	63, 29
3	62, 31	16	63, 11	30	63, 30
4	62, 32	17	63, 12	31	—
5	62, 33	18	63, 33	32	63, 31
6	62, 34	19	63, 34	33	63, 25
7	63, 1	20, 21	63, 35 u. 36	34	63, 18
8	63, 3	22	63, 26	35	63, 19
9	63, 4	23	63, 14	36, 37	63, 20
10	—	24	—	38	—
11	63, 5	25	—	39	63, 21
12	63, 6	26	63, 27	40—42	—
13	63, 8	27	63, 28		

Ob II III, V. 1—6 wirklich hierher gehören, ist allerdings zweifelhaft; noch unpässender freilich stehen sie am Schluss der vorigen Kaside.

1 = H, V. 7. — ^a Nach H; Mscr. *salān ahlān usahla*.

2 = fehlt bei H; der Vers passt nicht in den Zusammenhang. — ^a *flān jēḥāma sāḡet* (sp. *ṣāḡet*) *flān - ma jēḥallī aḥad jēḡībuh* (sic) *bēḥacīn šēn ila ṣar ḡājīb* den Ruf jemandes vertheidigen OGI.

3 = H, V. 8. — ^a H hat die bessere Lesart. — ^b Urspr. *maṇḡūb. flān maṇtūbīr aṣḡuh maḡsūsīn zala aṣḡuh* z. B. *ila wājīl* OGI.

4 = H, V. 9; b nach der Trscr. übersetzt.

5 = H, V. 11; die Lesarten des Rawi sind eher vorzuziehen. — ^a Mscr. *elḥēt*.

6 = H, V. 12.

7 fehlt bei H. — ^a Mscr. *uḡāmī*; unverständlich; Erkl. *ikrāmī* gegen das Metrum.

8 = H, V. 13. — ^a Der Erkl. las *maḡ* wie H. — ^b Nach der Lesart des Erkl.; Mscr. *ay dār*.

9 = H, V. 14. — ^a *fīh* vom Erkl. zugesetzt; fehlt urspr. — ^b Die Lesung in H ist undeutlich; wahrscheinlich wie in S; darnach die Übers.

10 = H, V. 15. — ^a so der Erkl.; Mscr. *balāhī* (!).

11 = H, V. 16. — ^a Lücke im Mscr. In b hat die Trscr. wohl die besseren Lesarten.

- 12 ujā dār^a-alġarīb^b zan-alġerīb^c, ujā milfi-lġarīb^d zan-ilmelāmī^e.
 13 lifāmī minke ḥaṭṭin bāhe^e ṣabri, utedkar beh manāzīrin ġedāmī.
 14 wawagtar-rāhe worgālin šefāt^a, zala-lmazrūfe *šalbīmin ʔgdāmī^b.
 15 uʔajjāmin moḍat maz ṭibe zēš, ġedētī-bhenna^a ġajāt-elmarāmī.
 16 tēgūl-āgḥat tēšābih-ḥilme lēl, teḥajjil^a-annawādir bilmanāmī.
 17 ʔolīt^a ūġarek-allah jā sēnādi, fēdā ṭabz-ollijāli wulzawāmī^b,
 18 ferudd-errāse wondur mā tešūf, tēšūf-ahwāle^a min *ḥāmin ʔusāmī^b.
 19 fuwēn-ʔal-ollijā waššālḥim^a, hal-attahġide^b fi ġinḥ-ḡddolāmī.
 20 uʔondur wēne šaddādin wʔad, ḡadā mulkaḥ wʔiwāneh ḥedāmī.
 21 uʔondur wēne zāmī^a wēne ʔagwād^b, uʔalmiġrin^c *wbin dawwās dēhāmī^d.
 22 ḡadau mā ḥallafau illā-lġemil, wuġuddin^a šājizen bēn-elbanāmī.
 23 uʔašlāfin tēšallaf fi darāhum, ilā zammau^a zala dīddin ḥawāmī.
 24 fēlū lā-ššarḥe fi ḥādā jēṭal dekarnā lek ġeṭilin wussalamī.
 25 fēḥid mā zāne min waġṭik uḡall^a, lā tišrah ʔāmūrin mā tērāmī.

12 = H, V. 17. — ^a *dār*; der Erkl. wollte *dar*, im Metrum also wohl *darʔa-l* lesen. — ^b Mscr. urspr. *alġarīb*; Erkl. *alġa*. — ^c Erkl. *alē*. — ^d So Mscr. — ^e So der Erkl.; Mscr. *nāmī*. Wie der Vers ursprünglich lautete, ist nicht auszumachen.

13 fehlt in H. — ^a *bāḥ rāḥ* OGI. Unsicher; dann doch wohl eher causativ.

14 = H, V. 23 (erster Halbvers). Übersetzung nach der Trscr. — ^a Mscr. *worigālin ašfāt*. Letzteres Wort verstand der Erkl. nicht; es ist vielleicht Plural von *شافي*; vgl. Dozy S.; Cuche giebt als Bedeutung auch *sincère*. — ^b Der Erkl. wollte *šalbīn alḥē-zāmī* lesen.

15 fehlt in H. — ^a Mscr. *ibhen*.

16 fehlt in H. — ^a Mscr. *utēḥil*, die Conjectur ist nicht sicher.

17 fehlt in H. — ^a *ʔolīt selimt ʔošt* OGI. — ^b Mscr. *wulazwāmī*.

18 Vgl. H, V. 34. — ^a so urspr.; sp. *aḥawāl*. — ^b *ḥāmi usāmī* zwei *dirē*, eine im Westen hinter dem Meer, eine im Osten OGI. Unsicher; man darf nicht an Ham und Sem denken.

19 = H, V. 35. — ^a Mscr. *ʔija aššālḥim*. — ^b *taḥġid* Inf. zu V OGI. Der Erkl. wollte übrigens *taḡḥid* lesen.

20 Vgl. H, V. 37 und 36. Wer V. 36 mit *كيسر* neben *قيصر* V. 39 gemeint ist, ist nicht zu sagen; vgl. jedoch die Parallele zum letzten Vers.

21 = H, V. 39. Die Richtigkeit der Angaben über die hier genannten Persönlichkeiten ist höchst problematisch. — ^a *zāmīl* = König der Neġd in *zared* zur Zeit der *ġāhilije*. Der Erklärer setzte freilich hinzu, dass man unter *ġāhilije* im Neġd auch die Zeit vor der Wahhabitenherrschaft verstehe; damals habe man Steine angebetet und Gräber besucht! — ^b *aġwad* ein freigebiger Mann wie *ḥātem*; er lebte in *ġašim*, wo seine Nachkommen sich noch befinden OGI. — ^c Erkl. *miġrin* = der erste der *sēzūd* Familie OGI. Nach Burckhardt, Bemerkungen, S. 381, hiess der Clan der Beduinen, zu welchem *sēzūd* gehörte, Mokren (Medschren) *مكرن*. Es ist wohl eher *مقرن* zu schreiben. — ^d Mscr. *ubin dawāsīn edhāmī*: *ibn dawās* lebte in *šder*; *libēuh edhāmī*, sein Beinamen war *edhāmī*, weil sein Vater und Grossvater *edhām* hiessen OGI. Viell. ist eher *wēbin dawās-iddē* zu emendieren.

22 fehlt in H. — ^a Der Erkl. wollte *wulicrin* lesen; wohl anzunehmen; darnach die Übers.

23 fehlt in H. — ^a Mscr. *sāman*; der Erkl. *zammau*. An einer anderen Stelle findet sich die Glosse *ana sammet zala haddarḥ iltazamt bah* ich bin gezwungen, den Weg zu gehen.

24 fehlt in H.

25 = H, V. 33. — ^a Lies viell. *ḡallī*.

- 26 riġāl allī tabī rāḥay šitat, bəġītau^a mitle ribdān^b ʔanṇēsāmī.
 27 ġisūmin^a šūwerat taḥt^b-aḥḥedūm, tīranin tēġil *lūla-lḥalāmī.
 28 falā jarġī manāfoḥum šedič, walā jāmin dagājilhum maḥlāmī^a.
 29 ʔala-llah *ʔan mēlājamhum^a ġimīz, fēlāma-llāhe aḥsan kille lāmī.
 30 falā jā ábū^a mašhūr-almesammā, ilā tar-addaḥan min kille rāmī.
 31 uja ḥajjale zaml-aḡāwijāt^a, ilā min^b täre ʔanhin-illētāmī.
 32 ʔolite-bmā ḥačēt-ūmā šičēt, ulak ʔozzim-men-aḡbārī duwāmī.
 33 falā tašči tarāk-ašġalte ġalbī, uʔarračtah^a bēzidāt-elmarāmī^b.
 34 wuḥajartah wudačkartah ʔamūr, anā ʔanhā bēšiglin^a winfētāmī^b.
 35 feḏā waġtin beha-lʔoġġāle tišġā, tašlik fihe ġihhālin^a fēdāmī^b.
 36 jihīr-elḥorre beh^a ʔan ġūte rāsch, utišbaʔ fihe ʔefāt^b-errēḥāmī.

63

H رد عليه ابو عنقا محمد

- 1 هلا مناض برق في غمى وما سفر منه ديجور الظلامى
 2 ونفض بالرعد او هل ودقه وفتق بالزهر روس الكماى
 3 ومال وشال ما قدام وجهه وركب السيل سهله والعدامى
 4 وصبح منه وجه الارض منور كنه اعطور مسكه مسك شامى
 5 كن الزل مشور عليه او الخرات غالية المسامى
 6 تعنا له اركاب المحلين يسوقون ابلهم هى ولسوامى
 7 الا يا مرحبا وهلا وسهلا عدد مناح قمرى الحمامى
 8 بكتوب لفانى من عشيرى عريب الخال متوب لعامى
 9 لفانى به سلام وبه كلام^a و هبضنى وذكرنى غرامى
 10 شلته فوق راسى هو وعينى وحينه^b وقبلته اشامى

^a sic. ^b Lies *حبيته* oder *حبيته*.

26 = H, V. 22. — ^a Erkl. *bečitu*. — ^b Sing. *rabda*, nach dem Erkl. weil die Thiere selten und flüchtig sind. Vgl. jedoch zu den Lex. Wetzstein zu Delitzsch Job 1 475; 2 513.

27 = H, V. 26. — ^a So der Erkl.; Mscr. *ġērūmin*. — ^b Der Erkl. sprach *that*.

28 = H, V. 27. Nach der Trscr. übersetzt. — ^a *malāmi* Tadel OGl. Sicher falsch; wahrscheinlich statt *ملائم*.

29 = H, V. 29. — ^a So der Erkl.; Mscr. *ʔanimlāmāhum*.

30 = H, V. 30. — ^a So Mscr.; *abu* passt nicht ins Metrum; vgl. § 85 d.

31 = H, V. 32. — ^a *ġāwijeh* oder *ġāwijāneh* geschmückt OGl. Er meint die Mädchen, welche die *nḥawe* machen und deren Kamele der Kämpfer befreit OGl. — ^b sp. Erkl. *ma* 32 fehlt in H.

33 = H, V. 18. — ^a So der Erkl.; Mscr. *ʔradtha*. — ^b Besser als die Lesart bei H.

34 = H, V. 19. — ^a Mscr. *mišiglen*; nach H verbessert. — ^b Nach Erkl.; Mscr. *ʔdāmi*. Die zweite Vershälfte ist nach H, die erste nach der Trscr. übersetzt.

35 = H, V. 20 und 21. Übersetzung nach der Trscr. — ^a So der Erkl.; Mscr. *ġāhālin*. — ^b *fidām* einer der sich den ganzen Tag beschäftigen muss, nie ausruhen kann OGl. Unsicher.

36 = H, V. 20 und 21. — ^a *beh* nach H hinzugefügt. — ^b *ʔefeh maʔjūf* OGl. Unsicher.

- 11 لكنى اليوم بالعينين شفته وقابلته وشاهدت المحتامى
 12 قميص ليوسف فى عين لبوه ضحا شه فتح طرفه وقامى
 13 كنى مالك هجر بكنى مع^e الجرين وديار الايمامى
 14 اطق المهر وامر فيه ونها من الشوش الذى بى ولغرامى
 15 فلا هى فرحتى به بل هى اكبر عند الله خبار العلامى
 16 ومع هاذ ويا ذخرى وخزى ومصدر حولتى ون جبة ضامى
 17 فيا منجا الغريب عن الحريب ويا منجا الحريب عن الملامى
 18 فلا تشكى تراك اشغلت قلبى وعرضته بعيدات المضامى
 19 وحيرتن وذكرتن امور ونا عنها بشغل ونهزامى
 20 فدوقت به العقال تشقا وتسلك فيه عيفات اخمامى
 21 بجمير الحربه عن قوت راسه وعاشة فيه جهال فدامى
 22 نرالرجال الى تبي غدوشنات بقينا مثل ربدى النعامى
 23 ارجال ما عليهم من شفات ولا صاروا يقدون الجهامى
 24 اهل مكر وكيد لو عطوك مواثيق مع اديان اعظامى
 25 سوات الال بورى من بعيد ولا تشرب الا ما جبة ضامى
 26 جسوم صورت تحت الهدوم ثيران ترا لولا الكلامى
 27 فلا برجى منا معهم^d صديق ولا يا من دغابلم ملامى
 28 لا قابلتهم ذكرت وصفك تراه ما^e صاب فيهم بالتمامى
 29 لى الله عن ملائهم جميع ولام الله احسن كل لامى
 30 فلا بو مشهور المسما الا ثار الدخن من كل رامى
 31 وحل الطعن فى ذولا وذولا وعاد الخيل طار الها فتامى
 32 يا خيال زمل الغاويات الا ما طار عنهن اللثامى
 33 خذ ميزان من وقتك وخل ولا تشرح امور ما ترامى
 34 الابصرت فى هذا لزمان تشوف احوال من حامى وسامى
 35 وين النيبا ولصالحين هلا لتيجيد فى جنج الظلامى
 36 ونظر وين كسرى هو وكيسر غد^f ملكه ومنزلته هدامى
 37 ونظر وين شداد وعاد زهة له وقبلة له بالتمامى
 38 وبراك الغربرى مع مهنا ومن شيد جميلات^g الخيامى
 39 ونظر زمل هو قبصر وحمود ابن دواس الدهامى

^c sic.^d Vielleicht ^e منافعهم, aber der Punkt auf fehlt.^f Lies غدا.^g sic.^e Unsicher.

40 وما نسل عرير مع احمد وماجد ونت يا بحر الفطاي
 41 يحق لي الحشر لولا احمد ابو سعدون كساي الترامى
 42 ختمنا ذا الجواب وما نقول^h على المختار تفضيل السلامى
^b نقول. ^b Vielleicht

64

moḥsin elḥazzāni isenuid zala sirdāḥ zāl zobēdāllah šēḥ beni ḥalid^a
 halḡasīdeh^b:

- 1 jā rakbe jā metraḥḥēlinin muwāḡif^a, dewārēbin tašci lehin^b-ezzaānif^c,
 hiḡnin^d zalēhin min nezāmin^e ilā ḥif^f, lēhin^g ḡḡre zoḡbe lēlēne mušbāḥ.
 2 hiḡnin ḡḡāḡiḡin^a ḡḡānin^b ḡḡābiḡ^c, jaṭwūne^d dijan-ḡḡēzād-elmaḡnābiḡ,
 lū šāre^e min ḡaṭz-ettanājiḡ ḡarāḡiḡ, fihinne^f mišbār-elbezājid wmirwaḡ^g.
 3 duwāribin *filinne ḡibb-issera^a —^a unrabbazātin fi ḡara^a kille šigḡum,
 bēn-eṭṭowil^b-ūbēne ḡamḡin^c aw-ḡlkmūm^d, fi ḡaḡrētin *jiḡzad lēḡa^e kille mišlāḡ^f.
 4 kubār-ilḡawāšin^a lejjināt-ilmašī, zūḡ-ilmarāfiē nāzēḡāt-ḡlmašāšī^b,

64

^a Die *beni ḥalid* waren früher bedeutend; sie wohnten in *el-ḡasa*; jetzt sind sie südlicher gezogen OGI. — ^b Das Gedicht wurde aus dem Cod. Socin S. 88 ff. dictiert; bei der Herstellung des Textes musste hin und wieder auf das arabisch geschriebene Original zurückgegriffen werden. Ausserdem steht die Kaside in Cod. Huber III, fol. 28^r; in letzterer Form ist sie hier (II) abgedruckt, während die Lesarten von S, die sich grossenteils mit denen des Rawi decken, bloss in den Noten berücksichtigt sind. Es entspricht

H III	Diw	H III	Diw	H III	Diw	H III	Diw
1	1	10	11	15	18	19	21
2	3	11	10	16	19	20	22
3	2	12—13	12—13	17	15	21	—
4—9	4—9	14	20	18	—		

Der Erklärer sagte: *ḡlam moḥsin ḡabs* unverständlich, schwierig. Die Strophen, welche H allein aufweist, sind schwer verständlich und daher unübersetzt geblieben. Zur Form des Gedichtes vgl. § 25 c.

1 = H, Str. 1. — ^a Sing. *muḡif* schnell OGI. — ^b Mscr. *lehin*; Erkl. *behin*, wie H. — ^c *zazaḡif*; man sagt von einem Kamel *bah ḡawet ras*, *bah šēṭār*, *bah zazaḡif*, *zazaḡif* wenn es sich nicht lenken und zügeln lässt; dann sind die Kamele stark OGI. — ^d H *نشيلا*. — ^e *nezam* ist der *šarab* oder *ḡaber ennasam* in *seder*, ein See, der sich in Regenzeiten füllt OGI. — ^f *ḡif* vgl. 15, 13, N. a. — ^g Mscr. *lehin*.

2 = H, Str. 3. — ^a so urspr.; später nach S in *ḡaḡaḡiḡin* verwandelt, welches Wort jedoch am Versende noch einmal steht; *ḡaḡaḡiḡ* könnte ein Plural zu einem *ḡaḡiḡ* sein; *elḡaḡiḡ elḡazimēh* OGI., vgl. Ged. 30, V. 1. — ^b Sing. *ḡaḡin ḡamši zala ḡunuh*, *ḡawāš* langsam laufen OGI. Unsicher. — ^c *ḡḡēlul lēḡaḡaḡ* es geht nach rechts und links, wie der Reiter will. — ^d Erkl. *jaṭwīn*. — ^e *šar* das msc. ist auffallend; ebenso in H. — ^f Mscr. *fēlīḡin*. — ^g *mirwaḡ* Ort wo man vor dem Abend hinkommt OGI.

3 = H, Strophe 2. — ^a Mscr. *dom*, ohne passende Erklärung; die Lesart *الزوم* von H ist wahrscheinlich die bessere, aber schwer verständlich; vgl. jedoch 112, 10. — ^b Der Erkl. las *eṭṭowal* und gab an, es sei ein Brunnen zwischen *brede* und *sūḡ eš-šijūḡ*. — ^c *ḡamḡ marād fōḡ elḡasa* OGI. Vgl. 74, 9, N. e. — ^d Nach Cod. S; Mscr. *ḡlkm*. Der Erkl. wollte *alatakam* lesen *tēlul fōḡ mašḡad zali ḡarbi* OGI. — ^e *jiḡzad leḡa* vgl. H, darnach übersetzt. — ^f *mišlāḡ*; *ḡan jēšallih ḡaluluh barrēbi* er lässt sein Vieh sich durch die Frühjahrweide wieder erholen OGI.

4 = H, Str. 4. — ^a *ḡōšan ḡḡēlul* oder *ezzilēmēh* alles, was zwischen den Händen und Füßen ist. Unsicher. — ^b Sing. *marāšša* (sic) Ort des Abendessens OGI. Unsicher;

jišdan letuffah^c-essahāb-ennuwāšī, haššan ʔila-staġfāhe^d ġarbij-ālarjāh.
 5 billāhe jahle^a tāfēhāt^b-essifājīf, hidb-aḏḏohūr-eljozmelat^c-elkalājīf,
 min diretin bēn-elhēšūm ennowājīf, šiddau ʔilā min^d šiftaw^e-eššubhe minḏāh.
 6 *šiddau zala kwār-ālhānī mā bazad šīb^a, fila^b-ʔaḷlētū fōġe zūġ-elmošalib^c,
 teraijedō^d-li ḥadde mārūhe wāġīb rašmin bēras-elzūde fi šafhe^e waḏḏāh.
 7 salāmin^a-ahlā min *fēġāġ-errowājīh^b, waḥanne waḥwāġ^c min šida-lzūde fajīh,
 o zambarin ġā min maġānīhe tājīh^d, fi ʔaffe ḥaywāgin^e ʔidauwir lalarbah.
 8 waḥlā min-essilsāle haššan ʔilā dīb, waladde min dirr-ilbēkār eššehānīb^a,
 walabbe^b min haėj-elbēnīj-errazābīb, waltaf min-ennisnāse^c waḥmā^d min-errah.
 9 waḥanne min roḏin tēzāḥraf bēwādi, fi ġafreṭin mā zaḥḥaḥa^a-lbowādi^b.
 min kitre mā ṭabčī zalēha-lġawādi^c, jīġnī zan-ālbambar zabireh ʔilā faḥ.
 10 zalā teġil-erroze^a bilkōne wahhāb, hām^b-errumāk šūġr-innoḏā^c ʔolṭ^d-ālarġāb,
 šaffāte^e mā^f bilʔaffe ḥammāle mā nāb, *zibn-āḥafāja^a minwaṭ-aḏḏeḥe sirdāh^b.

vielleicht *mazāš*. — ^c *tuffāh* unerklärt; viell. = voll. Vgl. V. 5 Anm. b. — ^d Mscr. *ʔfā*; das Suffix muss auf *essahāb* gehen.

5 = H, Str. 5. — ^a Mscr. *billāh li ja taf*; so auch S بالله لي يا; der Erkl. schlug vor *ja hal* zu lesen, vgl. H. — ^b *tāfēhāt* hoch aufgeworfen OGl. Vgl. aber H. — ^c *eljozmelat* kannte der Erkl. nicht (vgl. jedoch N. b zu 80, 6); er schlug vor: *muzammalat* = *musawwatīn kalajīfhīn* (vgl. H). Zu letzterem vgl. 11, 10 N. a. Darnach die Übers. — ^d Erkl. *mā*. — ^e Mscr. *šiftaw*.

6 = H, Str. 6. — ^a So Mscr. Die Lesart macht Schwierigkeit, da man, wie neben Dozy S. auch Landberg Prov. 390 richtig bemerkt شد الدابة oder على (selten) braucht. Daher las der Erkl. mit Cod. S. *zala hijnin bēkār ālhānī šīb*; aber *bēkār* ist nicht leicht zu erklären. Die Übersetzung folgt H als dem verständlichsten Text. — ^b Mscr. *ilā*; S *فيلًا*. — ^c *mislāb zaša elkūr* OGl. — ^d Mscr. *teraijedō*. — ^e S *رامس*.

7 = H, Str. 7. — ^a Mscr. *salām*. — ^b Vom Erkl. wurden *rowājīh* als Hagelwoiken erklärt; also durchaus missverstanden; sicher Wohlgerüche; zu *fēġāġ* wusste er auch keine rechte Erklärung. Vielleicht herb; eventuell auch angenehm. Nach einer andern Glosse ist *فتجاج* ein Ort, wo sich Regenwasser sammelt. — ^c *awwāġ*; *nāġat riḥ ḥalmisē*; *nōġet riḥ* das Sichverbreiten des Duftes OGl. — ^d *tājīh* was zufällig gebracht wurde OGl. Besser passt die Ableitung von *توج* bei Beaussier: *envoyer quelqu'un, une chose très-loin*; *متوج* = *venu on ne sait d'où*. Nach einer anderen OGl. sagt man *allāh jiefīna šurr attawājīh warrawājīh*; *tāiḥeh* ist ein Schuss, der einem nicht bestimmt ist, der einen zufällig trifft; darnach wäre wohl *rawājīh* als Gegensatz dazu zu fassen. — ^e *ḥaywāġ zattār* OGl.

8 = H, Str. 8. — ^a *šehnūb ḥašm elġebīleh* Bergnase, hier bildlich von der Grösse OGl. — ^b *alabb altaf* OGl. — ^c *nisnās* leichter kühler Westwind im Sommer OGl. — ^d *anna* von *nima* Zunehmen OGl. Unsicher.

9 = H, Str. 9. — ^a In *zāreḏ* sagt man *elbēdu zaḥjāyū* (sic, nicht II; Partic. *mzaḥjūġ*) *elzūšb*, wir sagen *flān dahaē ʔzzarsē* niedertreten, zerstampfen OGl. Vgl. H. — ^b *bowādi* Beduinen OGl. — ^c H *الغوادي* ist nicht deutlich. Was *ġawādi* bedeutet, war dem Erkl. unbekannt.

10 = H, Str. 11. — ^a *rōz*; *rūz ḥalfurdeh* schütze das Gewicht dieses Sackes ab; *rūzū ḥalzarab* seht zu, ob diese Araber Stand halten oder flichen, d. h. erprobt sie OGl. — ^b Der Text nach dem Erkl.; im Mscr. stand urspr. *ham iddimāk dazt innoḏa zallāt ālarġāb*; in S (und H) steht jedoch *شعث النضا* (S *النظا*) und *علط*. — ^c *noḏa lōn* OGl. Unannehmbar. — ^d *ʔolṭ*; man sagt *zalla* von einer Hand, die keinen Schmuck *šōġ* trägt; *zalat errumh la šar mā buh zirġeh*, wenn sie keinen Schmuck hat. Hier Pferde ohne Halsbänder und Zäume OGl. — ^e *šaffāt*; *flān jušfoṭ bašḥafeh arbaz dēbājīh* lässt vier geschlachtete Thiere auf die Platte legen OGl. — ^f *ma* fehlt im Mscr., steht jedoch in H und S. — ^a Mscr. *zibēnū ḥafāja*. In H Schreibfehler für *الدنيا*. — ^b *sirdāh* unerklärt, muss hier ein Lobesausdruck sein.

- 11 zaḍb-inniba-ḡālī ḡiḡa^a-lmiltǧmā, sahl-ilḡanāb ūfihe lilmuḡḡterinā
 maḡḡdin^b wrāḡḡdin min ḡēlaf-errēḡinā^c, in ḡalle ḡaḡr-clmizne lilkōme^d ḡabbāḡ.
 12 wēš-inte tǧššig jā ḡēḡā kille ḡajif, wēš-inte jā zibn-ḡlmešāfiḡe^a šajif,
 fi ḡāzed-innīhdēne nāb^b-errēḡajif, maḡḡlule maḡḡmūlin *mēn-ḡlbide^c maḡḡzāḡ.
 13 taḡwah ḡarīrin mā bazad *biše fāha^a, ḡablah wanā lǧššig walā li siḡāhah,
 bilḡaḡḡe wulmašā wbilbēt ḡḡāhah^b, ilḡanne^c jišḡmi^d zalā ḡillet-išlāḡ^e.
 14 salāḡ medāmeḡ nāḡirī bilhawā meḡ^a, lā min hawa-lēibleḡ^b walā min hawā meḡ^c,
 wilḡome müfl-ḡli^d talāḡat zawāmi^e, *jā min lēḡarm-ḡḡōme bilkōne ḡabbāḡ^f.
 15 *ahūme^a wašrif merḡab-elḡeḡje^b warḡā, wānuḡe min farḡa-lḡaḡi nōḡe warḡā,
 wilā^c ketamḡ-essadde zan *ḡaḡre warḡā^d, abdāḡe minni nazfe ḡamzi ilā sāḡ.
 16 tiḡfin-nišā mā šife miḡlah walā-šēḡid^a, lā raḡe lā tirḡaḡe riḡah^b walā-šēḡid^c,
 lā ḡadde šifūā mitle ḡaddah walā šēḡid^d, walā šamamḡā mitle riḡeh^e faḡarḡāḡ^f.
 17 *la-bḡā^a walā-ḡmaḡ min ḡubeḡḡin^b walā-ḡbal, la-ḡfā ḡanīn-elḡēbe ḡamši walā-ḡbal,
 lahwa ḡadin ḡereḡ walā-bḡi walā-ḡbal, lō šare zan zēni liḡid-ḡkara-ḡzāḡ^c.
 18 lah ḡaḡibēnin ḡid zehān belḡērānā, umzallimīneh min ḡalāḡ-ḡḡērānā,
 *luw-inne^a maḡḡlij-ettanāḡā siḡanā, obū tiḡilin foḡ-ḡlamḡāne sabbāḡ.
 19 ḡawāḡirin min nūrah-albaḡre aḡāḡā^a, jā mā lahā min mistēḡāmin ḡid-aḡā,
 hanḡjēkum bušāle ḡajḡin ḡid-aḡā^b, fanā-lleḡi lūšāle šarwāke maḡḡḡāḡ^c.

11 = H, Str. 10. — ^a *ḡiḡa*; *flān jehḡi uḡidri* er gewährt Schutz OGl. — ^b S سد, vgl. H. — ^c *rehīn* geschlagen in der Schlacht OGl. Unsicher. Der Sinn des ganzen Verses ist nicht klar. — ^d Erkl. *lalkūm*.

12 = H, Str. 12. — ^a Erkl. **fīc*; S *مُشَافِيح*; Pl. von *mušfi* sich sehrend OGl. — ^b S نَابِي. — ^c Mscr. *lirrazabib* (sic); *من البيض* vgl. H.

13 = H, Str. 13. — ^a Mscr. *jābs fāha*. Die Conjectur *bis* stammt vom Erkl. — ^b Mscr. *beit ḡāha*. Wahrscheinlich ist *وجاهه* für *وجاهها* zu lesen. — ^c Mscr. *illan*; S *الثلا*; zu *illanne* vgl. 29 A, 10. — ^d so im Mscr.; Eklr. *jišc*; in S undeutlich; es fehlen über *ق* jedenfalls die Punkte. — ^e *išlāḡ*. Die OErkl. ist gänzlich unbrauchbar. Vielleicht ist *اصلح* Landberg, Prov. 194 zu vergleichen.

14 Die Strophe fehlt in H. — ^a Mscr. urspr. *bilhawāmi*; *meḡ* stammt vom Erklärer, ebenso die problematische Erklärung = Wasser, *هوام* wird wohl Nebenform zu *هيام* sein. — ^b S *لجبالا* Erkl. *lēibleḡ* d. h. Mekka. Unsicher. — ^c *meḡ* = Name eines andren Mädchens OGl. Er denkt an hochar. *مَيْتَة*. Unsicher; etwa pers. = Wein? — ^d So nach dem Erkl. und S *موفلي*; Mscr. *mūfinī*; „wir sagen *mēimāllō telāte sinīn*“ OGl. — ^e Mscr. *awwāmi*. — ^f Die Zeile passt nicht als Abschluss dieser Strophe.

15 = H, Str. 17. — ^a *ahūm arkiḡ* OGl. Unsicher, vgl. Str. 14, Note a. — ^b Mscr. *elḡej*. — ^c S *فبلا*. — ^d *ḡaḡr warḡa* sind Fellāḡen bei *šdēr*, über welche er *šēḡ* ist OGl.

16 Die Strophe fehlt in H. — ^a Mscr. *šahad*; Erkl. *šhid*. — ^b so nach dem Erkl. und S; Mscr. *miḡlah*. — ^c Mscr. *šahad*. — ^d Mscr. *šihd*, ist gesehen worden OGl. Was für ein Unterschied zwischen dem Reim des ersten Verses und des dritten sein soll, ist nicht einzusehen. Vielleicht ist an einer Stelle *عهد* zu lesen. — ^e *riḡeh*, wie auch S hat, passt nicht; wohl *riḡeh*. — ^f Erkl. *baḡ*.

17 Die Strophe fehlt in H; ebenso im Mscr.; die Transcription stammt vom Erkl. nach S. — ^a S bloss *أبها*. — ^b Vielleicht wäre eher das Suffix der ersten Person anzunehmen, als das indeterminierte Deminutivum; so die Übers. — ^c *flān ʿnzāḡ rāḡ* OGl.

18 = H, Strophe 15. — ^a Mscr. *lū in*; hier Wunsch (*tēminni*) OGl.

19 Die Strophe fehlt im Mscr.; die Transcription stammt vom Erkl. Aus der Vergleichung mit H, Strophe 16 geht hervor, dass der Text von S unsicher ist. — ^a Mscr. *albahḡr aḡā*. — ^b Ein *aḡā* ist jedenfalls = *أض* med. j. mit Reim-ā. Die Erklärungen

- 20 lah^a zēne ḥarsā činnahū zēne šādin, uḡsūre ḥubbeh fi ḥaṣṣa-lgalbe šādan^b,
 ḥaddah ṭumar wārdin^c walanjābe šāden^d, šōḡbūbe^e mirtakm^f-almēgādime^g tijaḥ.
 21 diḡt-elbeluḡ ūdiḡte šāf-ālasaḡ mā^a, walā diḡte baḥlā min zasal riče saḡmā,
 ḡjā zēne *hilli min dēmūzič zasa-lmā, *jaḡfi^b dumā mirḡil ḡarāmī ilā faḡ.
 22 ṭiflin sigānī min ṭanājāhe^a saḡsaḡ^b, zaleije^c min zēneh sijūf-elkesaḡ^d saḡ,
 filā neḡaḡ dāfi ḡēzūd-elmesaḡsaḡ, ḡarred ḥamām-eššōḡe fi diḡl-ālatraḡ.

64

H قال محسن الهزاني

- 1 يا ركب يا مترحلين مواجيف دوارب تشكى بهن الزعانيف
 شيلو عليهن من نعام الاحيف لهن هجر عقب ليلين مرواح
 2 دوارب غب السرى فيهن الزوم متربعات في ذرا كل شغوم
 بين الطويل وبين دمح ولكوم في قفرة يوده لها كل مصلاح
 3 فلايص عوص هجان ههاهيح دوارب تطوى بعيد المناهيح
 لوكان من قطع الغيا في حراجيح فلهن منشاد بعيد ومرواح
 4 فح المرافق لينات الماشى كبار الحواشى نازحات لمعاشى
 يشدن لطفاح السحاب النواشى خصن الاستفاه عصر الرياح
 5 بالله يهل موميات السفايف حذب لظهور المعاملة الكلايف
 من ديرة بين مخشوم النوايف قوموا الا ما شفتوا الصبح منضاح
 6 حوفو على هجن سواة المحنى شيب فيلا اعتلتو فوق عوج لمصلايب
 تقفرولى حد ما روح وجيب رسم براس لعود بصفح ولفضاح
 7 سلام احلا من فجاج^a الروايح وخن ونوج من شذا كل رايح
 قزنفل جا من مغاينه تايح في كف حواج يبي فيه الرياح
 8 واغلا من لجلوب خص الا جيب ولد من در البكار الشخانيب
 ورق من در العذارا الا عيب ولطف من السناس ونما من الراح

^a Der Punkt auf dem ڤ fehlt.

sind so bodenlos, dass es sich nicht verlohnt, sie anzuführen. — ^c S جداح, vgl. H. Sollte es mit Cuche's مغدوح „pris de“ zusammenhängen?

20 = H, Str. 14. — ^a Mscr. lehā. — ^b šādīn OÜ. sind gebaut worden. Also شاد intr.? — ^c Mscr. wārdī. — ^d šād ist etwas weisser wie Perlen, wird in den Schmuck gethan, kommt von Mekka OGI. — ^e S شوبوب sic; der Erkl. šōbbūb ḥajizerān-Stock, was unannehmbar ist. Vgl. Lane. — ^f Erkl. murtečib; vgl. H. — ^g mičdim vorn herunterfallendes Haar OGI.

21 = H, Str. 19. — ^a mā unerklärt. — ^b Unsicher, schon wegen der Lesarten; viell. ist يَطْفَى zu lesen; darnach übersetzt.

22 = H, Str. 20. — ^a Mscr. ṭanāja; S ثنایا. — ^b saḡsaḡ silsāl OGI. — ^c Mscr. zalei. — ^d kesq das nichts thut OGI, Nicht recht passend; vgl. jedoch مَكْسَال im Glossar; man denkt auch andrerseits an kislān wortbrüchig bei Reinhardt S. 59.

- 9 وخن من روض ترخرف بوادی فی قفرت ما عفلجتها البوادی
 من کثر من تبکی علیه الفوادی یغنی عن العنبر عیره الافاح
 10 لذریا النبا الغالی حجا الملتجینا سهل لجناب وفیه للمحترینا
 صد ومد فی خلاف الرهینا ون قل قطر المزن للکوم ذباح
 11 علی ثقیل الروز بالکون وهاب صفاط ما بالکف جمال ماناب
 معط الرمک شعث النظا علط الرقاب رین^b الدنا منوت الصیف سراح
 12 ویش انت تعشق یا حجا کل خایف ویش انت یا زین لمشافیق شایف
 فی قاعد النهیدین نابا الردایف مد لول مجمول من البیض مزاح
 13 توه غریر ما بعد فی سفاهه قبله ونا معشق ولا بی سفاهه
 بالیة ولمسعا وبالحج جاهه لیاہ یشقینى علی قلت اصلاح
 14 له عین خرس که عین شادن وقصور حبه فی حشا لقلب شادن
 خده ثمر ورد ولبیاب شادن شیبوب^c مرتکب المقادیم طیاح
^b sic. ^c sic.

65

hāda wāhidin jēsennid zala sāhibil-leh ḥabīb bin ḥamīs^a:

- 1 ḥabībe mā aḥānta jōm-ilbowādī ḥafau^a zalā ḥumr-innoḍa^a wilmāḡātī^b,
 2 ḍamzin jēhilleh^a muḡletī ḡalḡawādī, waḡgā^b rijāḡin fi ḥūdūdī mēzāhīr.
 3 tēziffire^a ḥorrah-ūjēḡīb^b-alḡēmādī^c, tēšūbb-ileh baḡḡša^a ḡēmīrī mēsāsīr^d.
 4 liḡat^a bēḡalbi jōme nāde-lmēnādī, aḡand-elmēḡīd ūzāḡzīmān^b-almoḡāhīr.
 5 walwa^a zalā raḡmī jēmin-clbēlādī, foḡ-ilḡēlaš^b-eljozmēlat-ilmoḡāhīr^c.
 6 aḡfā maḡal-ḡorbāne bēn-ilbowādī, jīḡfanne maḡḡhūrah ḡēmīz-elmoḡāhīr.
 7 mā aḡwuḡān^a jōm-innijā^b walbēzādī, jēḡūle ḡillā ḡōle maḡkūre bilḡēr^c.
 8 wutḡotēhum zēniḡ ḡifāh^a-arruḡādī, jēhille minhā^b ḡassēḡāb-ilmomātīr.

65

^a Das Gedicht wurde vom Erklärer ausdrücklich als Beduinengedicht bezeichnet; der Dichter ist *zēd elḡorḡzīr* aus *elḡhasa*.

1 ^a Inf. *ḡijāfeh* OGI. — ^b *muḡtīr* ganz weiss *elbēḡa-lḡēl* OGI.

2 ^a Der Erkl. las *tēhīlluh*. — ^b Im Mscr. sind Spuren von urspr. *waḡḡan*, was wohl auf die Wolken zu beziehen wäre.

3 ^a Mscr. *tizfar*; *tēziffīr* stammt vom Erkl.; man sagt *jētēzuffar* vom Regenbach, vom Feuer u. a. im Sinne von stark werden OGI. Unsicher. — ^b Mscr. *ḡorrah jēḡīb*; viell. ist *ḡorrahū jēḡīb* zu lesen. — ^c Erkl. *alḡuwādī*. — ^d *mēsāsīr* Feuersbrünste; sonst Sing. *sasīrek* OGI.

4 ^a Mscr. *liḡūḡ*; der Erkl. *liḡat* = sie trat ein (wobei an *ولج* gedacht ist); besser wohl *liḡḡat*. — ^b *zāḡzīmāt* = *zāḡcamāt* = *mišat* OGI. Unannehmbar.

5 ^a *alwa* = herunterfallen vom Vogel, der von einer Kugel getroffen ist OGI. Kaum annehmbar; viell. *لوى* I od. IV; noch besser wäre Plur., auf die Leute bezogen. — ^b Im Commentar ist hier das bekannte Sprichwort angeführt: *ūla darret ḡālūšīk jīḡtūāba*,

- 15 وله حاجبين كد زهاه القرانا ومعلمينه من غلاه القرانا
 لون بجلى الثنايا سقانا ابودليق فوق لمتان سباح
 16 جواهر من نور بجره كدحنا يا ما لهن من مستهام قدحنا
 فنكانكم لوصول حيه قدحنا فنا الذى لوصول شرواه قداح
 17 هم انصا مرقب النى ورقا ونوح من فقد الغضى نوح ورقا
 انا ان كتمة لسد عن حضر ورقا بيديه ذارف دمع عينى الاساح
 18 يا من الا وردن الضعان ما ورد يا من برشوش اقرونه لشقر ما ورد
 على ما ركه الحنايا ولا ورد بالدين مثل ابية^d عند سرداح
 19 ذقت البلوج وذقت صافى عسما ما ذقت بجلا من عسل ريق سلما
 يا عين هلا الدمع وبكى عسى لما يطفى لضا مرجب غرامى الاساح
 20 يا من سقانى من ثنياه سلسل على من عينه سيف الكسل ل^e
 فيلا نقض هندس جعدها المسلسل غنا حمام الشوق فى خيل الفراح
 21 يا شيخ انا انكرت العذاب الملايح من يوم شفة الشيب بالراس لايح
 ذكرت قول محول قبل طايح من قيل حول خير من قولت طاح
^d Unsicher. ^e sic.

65

- هذا واحد يسند على صاحب له حبيب بن خميس
 1 حيبى ما عاينت يوم البوادى حافوا على حمر الانضاء والمغائير
 2 دمعا بهله مقتنى كالغوادى وسقى رياضاً فى خدودى مزاهير
 3 تزفر حره وبذيب الجمادى تشب له باقضى ضميرى مساعير
 4 لجت بقلبي يوم نادى المنادى عند المديد وزمزم المظاهر
 5 على رعى يمين البلادى فوق الفلاص اليعملات المظاهر
 6 اقفى مع العربان بين البوادى يقفين مظهره جميع المظاهر
 7 ما عاوضنى يوم النيا والبعادى يقول اه قول مذكور بالخير
 8 واتبعتم عينا جفاه الرقادى بهل منها كالسحاب المماطير

fatā bidd alġūlūs mnaġlobūs, wenn deine Kamelin Milch hat, so melke sie; denn unzweifelhaft wird das Kamel versiegen. — ^e Hier muss ein anderes Reimwort gestanden haben, vgl. V. 4 und 6.

⁷ ^a Mscr. *zawudah*; Der Erkl. las *zawudan* = antworten. — ^b Mscr. *innija*. — ^c d. h. *allah jedkirk balhēr* Gott möge deiner zu deinem Heile gedenken OGL. Der Dichter hatte ein freundlicheres Wort zum Abschied erwartet.

⁸ ^a Mscr. *ġifāh*. — ^b Der Erkl. will „Wasser“ als Subject ergänzen. Kaum richtig.

- 9 قالوا الى العُدال ما ذا مثلك فلا يجزع اذا هجمج الغير
 10 قلت اننى حاربت لين الوسادى يا عاذلى وانا بتمّ المعاذير
 11 لو بقلب فى سببها من صلف بعد المسافير
 12 خلتى رأيا ما بعقلها ستادى والعلم به يفهم فحول التمارير
 13 لعب الهوى بى لعب طفل المهادى فى حبّ عذبات اللما والغنادير
 14 المخاتلات الفاتلات العنادى الفاتتات المنكرات المغارير
 15 منهن غدا قلبى واخطأ الجوادى يا اهل الهوى وشربت كاس التمارير
 16 يا اهل الهوى حاذوركم والبعاى عن شرب كاس فيه بعض التكاوير
 17 اهل العقول منكم وأهل الرشادى لا يسكنون دروب طرق المخاطر

α hu rumḥek-illī zirtenaḡ bih ṭājil, au hū ḡaṣīr-aššābre fī rāseh ṭanāb^ε.
 ḡal-leh obu šēzēb:

β lā wallah-illā ṭājilim wubrāseh^h maḡdlūgetⁱ-alḡaddēne *tiēdi lattaḡab^k.

γ ūāna^l mitl-ḡlḡorre wakrī baijin, ---^m brūs-ḡzawālī wiššidabⁿ.

δ lā^o ḡāfid-illā lilmulūk teḡommid^p. *mā ḡāfid-ḡlḡandāle^q hāfin-erritāb.
 ḡāl obu šēzēb fī berekāṭ eššerif^r:

66

^a zarraḡ ḡallaf OGL. — ^b ḡlḡuh der Bruder des Gestorbenen OGL. — ^c später hinzugefügt. — ^d Bei Dozy S. unter حلت (Ende) ist حلتك البركة Druckfehler; siehe Boethor s. bienvenu. — ^e ḡallḡaltina uḡadētana wurden als Passiv erklärt; wahrscheinlich ist die Aussprache unrichtig. — ^f Zum Metrum vgl. § 37d. — ^g ṭanāb kleine Lanzenspitze OGL. — ^h so nach dem Erkl.; nach dem Rawi lautete der Text: illī rumḡḡ ṭawīl udārīz ubērāseh. — ⁱ so nach dem Erkl.; urspr. maṣlūbet. — ^k so nach dem Erkl.; urspr. tišbih littaḡab. ṭaḡab ḡadir elmā ilā ṣār tebrīḡ OGL. — ^l Mscr. wāna. — ^m Mscr. ma ḡāḡa; illa. — ⁿ šēḡibeh Berggipfel OGL. Nicht sicher. — ^o Mscr. walā. — ^p so der Erkl.; urspr. teḡommid. — ^q so der Erkl.; urspr. mānī bētil-ḡandāl. — ^r Der Erklärer behauptete, die Kaside sei über zweihundert (an einer andren Stelle hundertundfünfzig) Jahre alt. Sie soll ḡigāzenische Spracheigentümlichkeiten enthalten. Metrum Reḡez vgl. § 37a und b. Jedenfalls ist der Text des Gedichtes stark verderbt. Derselbe liegt in vierfacher Überlieferung vor: 1) der des Rawi in sūḡ: eš-šijūḡ (D); 2) der des Erklärers, der sehr oft Verbesserungen anbrachte und die Kaside ebenfalls zu kennen behauptete; 3) in Cod. S, S. 135; 4) in Cod. H III, fol. 9^v. No. 1 und 3 sind nahe mit einander verwandt. Die Versionen S und H sind im folgenden mit allen Fehlern zum Abdruck gebracht. Das Verhältnis von H zu den anderen Überlieferungen zeigt folgende Tabelle:

H	D	S	H	D	S	H	D	S	H	D	S
1—4	1—4	1—4	16	—	—	28	33	34	40	47	48
5	6	6	17	19	19	29	34	35	41	49	50
6	—	—	18	20	20	30	32	33	42	50	51
7	5	5	19	—	—	31	37	38	43	—	—
8	7	7	20(h)	22	23	32	39	40	44	51	52
9	8	8	21	—	—	33	40	41	45	53	54
10	9	9	22	25	26	34	—	—	46	55	56
11	10	10	23	26	27	35	56	—	47	57	57
12	11	11	24	27	28	36	41	42	48	58	58
13	13	13	25	28	29	37	42	43	49	59	59
14	16	16	26	29	30	38	43	44	50	—	—
15	17	17	27	30	31	39	44	45	51	—	—

- 1 aṭlub ʔələlan^a liddijār-elmumhēli^b, joʔtādēhā nauw-issēmāc-elmōʔtēli.
 2 ـــــــــ^a haṭṭāl^b-essehābe-mdajjim, *lāčinnē fihe ʔessijūf^c tesallēli.
 3 laġ^a bilhijāl lačinne^b fi ġambāteḥ^c, ʔablin bēsērāt^d-elmēlūk jezałzili,
 4 jisġi^a dijārīn ḥalle fi ʔarsātēhā^b ʔolm^c-ilbala ʔamset^d bałāġizen^e ḥali^f.
 5 illā suwā^a ʔarwa-ġimāġim ġittam, sūd-elġibāh min *imtiḥān-elmāġġēli^b.
 6 *darin lēhēfā^a bēne ʔiṭān^b-ellowā, wussirre^c waḍḍāḥi^d ubēni-mġazzēli^e.
 7 min ʔoġbe mā čānaṭ tēriḥ^a-bḥejjahā, ʔasākērin wusmiṭe^b ḥēlin ḥijēli.
 8 umrāčibin^a ʔūġin wʔozzin ġātib^b, jāmum-bēḥa-ـــــــــ^c elmūtwaḥḥēli^e.
 9 waḥraidin^a ḍāk-annēḥār bērubāhā, ʔāfētēḥinn-ajjāme ḥaḍḍi muġbēli.
 10^a . . .^b min mōḥāt-essifāḥ^c mēsāġġēli.
 11 jā ʔāle mā maṇṇannēni^a waġfannēni, uḥḍamtēlin^b ʔala-lhawa uḥḍammē^c-li.

1 = S, V. 1; H, V. 1. — ^a Mscr. *aṭlāl eddijar*; Erkl. *laṭlāl*; vgl. S und H. — ^b *el-mumhēli* mit Reim-ī; die msc. Form ist auffallend.

2 = S, V. 2; H, V. 2. — ^a Mscr. *biddālu*; Erkl. *beddāl* = es möge sich vertauschen. Verständlich; die Lesart von H ist relativ leichter. — ^b *haṭṭāl* (Mscr. *ḥaṭ*) *elmaṭar elli jēḥiġġ wjāġif* d. h. der etwa eine halbe Stunde dauert; opp. *dim*. — ^c Mscr. *lačīn fiḥ esjūf*; vgl. S und H; wie das Metrum herzustellen ist, ist nicht sicher. Der Erklärer bezog den Vers auf die Blitze.

3 = S, V. 3; H, V. 3. — ^a Mscr. *laġi*. Der Erkl. *las ilaġbal*, darnach die Übers. Vgl. H. — ^b Mscr. *lačīn*; Erkl. *ličān*. — ^c Mscr. *ġnibātah*, Erkl. *ġamb*. — ^d *sērāt* Heereszüge OGI. Unsicher, wie die Übersetzung des ganzen Verses.

4 = S, V. 4; H, V. 4. — ^a Erkl. *jisēi*. — ^b Mscr. *ʔars*; nach dem Erkl. = die Öffnungen in den Mauern, durch welche das Wasser der *saġġeh* in die Gärten gelassen wird. Unsicher. — ^c *sū* von H ist wohl vorzuziehen. — ^d Mscr. *ḥumset*, wohl Schreibfehler. — ^e Erkl. *āčizen*. — ^f Mscr. *ḥali*; der masc. Sing. ist auffällig.

5 = S, V. 5; vgl. H, V. 7. — ^a *suwā* unverständlich. — ^b *maġġēli* Tapferkeit OÜ. Unannehmbar.

6 = S, V. 6; H, V. 5. — ^a Mscr. *dār-elḥē*; *hēfā* hiess seine Cousine; vgl. jedoch H. — ^b Mscr. *ʔiṭān* unerklärt; vgl. S. *ʔiṭān* könnte Plural zu einem Wort *ʔaṭ* sein; dieses bezeichnet nach The Survey of Western Palestine, Arabic and English Name Lists. London 1881, p. 59 "a place between two tracts of high ground in which water collects"; vgl. die klass. Wörterbücher. — ^c *sirr* vgl. 76, 26, N. b. — ^d *edḍāḥi* — die Lesart bei S ist wohl unrichtig — nach dem Erkl. Dorf in *ġasīm*; vgl. jedoch V. 28, N. c und Doughty II 675 unter eḥ-Thāḥy, bes. aber Huber, J. 583 wonach das Wort bei der Rede appellativ = *nēfūd* ist. — " *mġazzel* nach dem Erkl. sind diese Ortschaften alle ungefähr je eine Tagereise von einander entfernt.

7 = S, V. 7; H, V. 8. — ^a *tēriḥ* unsicher, vgl. S und H. — ^b *smiṭ*, nach dem Erkl. besser *ṭasmiṭ*. Der Zusammenhang des Verses ist ganz dunkel.

8 = S, V. 8; H, V. 9. — ^a urspr. *umarāčē*. — ^b *elġēm ġātib ila ḍufa ʔalā kill-eddinjā*; *elʔurbān ġātibetin ʔalā-ʔṣaṭṭ ilā abṭaḥ belmaṇzil*. — ^c Mscr. *elmūtēwaḥḥel* der sich fürchtende OGI. Unsicher; vgl. H; *beḥā* soll auf *ʔanēze* gehen.

9 = S, V. 9; H, V. 10. — ^a Mscr. *ḥarā*.

10 = S, V. 10; H, V. 11. — ^a Mscr. *maḍḍār* (Erkl. *baḍḍār*; darnach Übers.) *jā ʔal* (Erkl. *ṭūl*) *mā lāsibannēni* (Erkl. *baṇnēni*); Metrum? — ^b Mscr. *ġamġin*, Erkl. *ġamēin*. *haššūġēl ġamē*, *ḥalēitābeh ġamēeh* fein, schwierig zu unterscheiden, auch = geheim OGI. — ^c Mscr. *esifāḥ*. Nach dem Erkl. wird der Halbvers bedeuten: indem wir im Geheimen einander schnelle und undeutliche Liebesworte zuflüsterten. Unsicher. H ebenfalls unverständlich.

11 = S, V. 11; H, V. 12. — ^a Mscr. *māġannēni*; Erkl. *luġēmaṇnēni* (wäre im Metrum zu verkürzen); die Emendation nach H ist nicht sicher. — ^b Mscr. *uḥād*. — ^c Mscr. *uḥāḍmaṇnēli*.

12 *lā ʔan raʔaʔn^a-eššēbe fiʔ-ankar^anam^b. wuššēbe lammā bāne mā jitbaddal^c.
 13 wuljōme mā jismaḥna^a li fi ḥāgeh. lū čiute mulken binuēbūwah mirsēli.
 14 wānā^a behamd-allāhe lū fāraḡnaḡnī^b, waḡda-ššiba^a wadna-lmēšib-iḥawwēli^c,
 15 ḡurb^a-almēsāḡid li-lilāh mēḡāwer. buḡfa-limām^b ilā-lhedāi muḡbēli.
 16 jiḡnini^a zan tiḡkārēhin ḥarideh. fiḥa-lḡimāl-eljūsēfi mēčammēli.
 17 zāhijet^a-al-ʔāḡāfe nāʔomt-aššuba^a, ḡarrā^b lačinne^c-ḥḡāḡēhā^d siḡḡḡēli^c.
 18 wabmugletin^a naḡla^a uʔēne^b-frideh. wāšāfin^c ḥumrin wḡurrin^d dībbali.
 19 mašjunetin zan kille zēbin fāḡih^a, waufā zazāhā min tiḡāl-elʔḡḡēli.
 20 mā sāmarat ḡejj-iltērič wulā sarat, behwāte^a jōmi-bḡilet-elmitḡajjēli^b.
 21 činnī wuḡid^a šadd-errahile-bḡajjahā, šarḡan šērēḡa^a wussuwām^b jēzazzeli,
 22 wanḡanne^a min ḡāh-elluwa^a muḡfarič^b, ḡā miḡnibin zan ḡā^c whāḡā mišmīli.
 23 ḡāk-innčhāri-mfāriḡin zēnijeh^a, ḡamran^b mēšazšastju tešabb^c ūtišzali.
 24 tilḡā mēfaričhā nehārin^a šrābčhā^b, mitfarrečīn baḡn-elḡēnūb^c bēḡḡandēh^d.
 25 au^a mālēčīn min^b-nābe rāsed^c ḡiḡḡēh^d, maḡḡūfe^e summeḡ baḡʔoḡām ilfalfali^f.

12 = S, V. 12; fehlt in H. — ^a Mscr. *lasan raʔan*. Der Erkl. las *lā* (sic) *ḥēf lāḥ*. — ^b Mscr. *ankarannēni*; die Form ins Metrum Ṭawil passen. — ^c *jitbaddalī jeridd aswad* OGI.

13 = S, V. 13; H, V. 13. — ^a Mscr. *ismahān*; *jašḡin* vgl. S. Unsicher.

14 = S, V. 14; fehlt H (mit Recht; 14 und 15 unterbrechen den Zusammenhang). — ^a Mscr. *wāna*. — ^b Mscr. *fāraḡannaḡnī*. — ^c *āna ḥawwālt eddrīḡeh* ich bin Stufe um Stufe hinabgestiegen.

15 = S, V. 15; fehlt H. — ^a so der Erkl.; Mscr. *ḡarb*. — ^b Mscr. *ḡimām*.

16 = S, V. 16; H, V. 14. — ^a Mscr. *jiḡnī*.

17 = S, V. 17; H, V. 15. — ^a Mscr. *zāḡit*. — ^b so der Erkl.; Mscr. *ḡurrin*. — ^c Erkl. *lūčān*. — ^d *ihḡāḡ* (sic) Stelle oberhalb der Augen; die Lesart von H ist wohl vorzuziehen; am liebsten im ganzen Vers; darnach die Übers. — ^e *siḡḡḡēl* poet. für *siḡilleh* OGI. Dem Sinne nach passend; aber doch nicht annehmbar.

18 = S, V. 18; fehlt H. — ^a Mscr. *bēmuḡ*. — ^b so der Erkl.; Mscr. *uʔēnin*. — ^c so der Erkl.; Mscr. *uāšāf*. — ^d so der Erkl.; Mscr. *ḡurr*.

19 = S, V. 19; H, V. 17. — ^a *wāḡih* bei H ist gut.

20 = S, V. 20; H, V. 18. — ^a *hwāt* vom Erkl. nicht verstanden; er wollte *bēšōt* lesen. — ^b Mscr. *jōmin bēḡiletin tēḡajjeli*; die Emendation der beiden letzten Worte stammt vom Erkl.

21 = S, V. 22; fehlt H. — ^a *wuḡid* sp. mit č, dann mit é. — ^b *essuwam* (sic) *eddibaš*; der Erkl. wollte *walḡal* lesen.

22 = S, V. 23; H, V. 20b. — ^a Mscr. *uanḡan*. — ^b Das Masculinum ist auffällig und unerklärlich. — ^c Mscr. *ḡāh*.

23 = S, V. 24; fehlt H. — ^a *zēnijeh ḡurijeh* OGI. Wohl bloss geraten; man erwartet ein Wort für „Leuchte“ oder dergleichen. — ^b Erkl. *ʔa* (resp. *rā*). — ^c so der Erkl.; Mscr. *tešibb*.

24 = S, V. 24; fehlt H. Der Erkl. gab zu dem Verse Conjecturen, aber keine irgendwie genügende Interpretation. — ^a Erkl. *nehār*. — ^b Mscr. *šarābha* unerklärt; Erkl. *medūḡa*. — ^c Erkl. „viell. *baḡn-elḡēbūr*“; übrigens ist auch die Lesart *التخبوب* in S nicht sicher; es könnte auch *التخبوب* dastehen. — ^d *ḡandel* bei den *ḡḡaḡān* Doleh OGI. Kaum richtig.

25 = S, V. 26; H, V. 22. — ^a Mscr. *u*. — ^b *min* unerklärt; OÜ.: einer, an den gekommen ist der Zahn. — ^c Mscr. *rāsed*, sp. *rāset*; Erkl. *rāsīd*; gew. *rāsūd* grosse schwarze Schlange OGI. Unsicher. — ^d *ḡiḡḡeh* Jahr OGI. Viell. ist *rāsīd* zu lesen und zu übersetzen: die ein Jahr auflauert. — ^e so der Erkl.; Mscr. *maḡḡūh*. — ^f *ilfalfalī jēnettir* OGI.

- 26 amarte^a rabī birrēhīl ūǧallēbū^b, wilkille minhum li moṭṭim-miǧmēli.
 27 waḍuau ḡēlašīn činnēhin nazājim, --^a ṣadr-ālwaḡfed-ilmetrahhēli.
 28 unhadna^a min dāh^b-alǧašim ḡuwašid, ilā^c-maṭlas-annuǧm-aššāmāh zan hal.
 29 wānā^a zalā hajjāfatīn^b lačinnāhā^c tišdā^d *maṇāsīmā šēlib^c-alǧandēli.
 30 *taṭwi-lǧēdīl^a bozzūmēhā^b wiriddahā, čaffī wuhī zand-errahīli-tǧaffēli.
 31 waḡfētēhā^a bauzāme^b kuḷ taṇūfah, tēhā tēkilli^c-bha-nnoḡa watmaḡmaḡlī^d.
 32 --^a --^b lačinn-ašǧārēhā laḡmin zalā --^b bēhubt-almānzēli.
 33 ilā šičau^a ṭul-elmēsiri-rbāzētī, wistājaš^b-inuǧdl-elhidān-ezzummaḡi^c,
 34 allētēhūm^a beǧrāidīn wǧrājib^b, wubdičre sajjidna-lmētaṇwaǧ *bā zah^c.
 35 ḡittā begat^a naḡwātēnā lū himmelat^b *būmdahḡan-ō būmzaššān-ō būmǧejjēh^c.
 36 *amn-alfuwād^a zann-isschād ulū bēgat, naḡwātēnā buḡbālāhā lam tozǧēli.
 37 walḡan *benā-lfēhā^a wohin tuwālif, naḡwātēnā^b šarwa-lǧērāid noḡhēli.

26 = S, V. 27; H, V. 23. — ^a so urspr.; sp. *amart*. — ^b *ǧallibō* (sic) sie folgten OGI. Kaum annehmbar; vgl. das Hocharabische.

27 = S, V. 28; H, V. 24. — ^a Mscr. *jaṭruban*; Erkl. *jiṭribin*. Jedenfalls ist *يَطْرُبْنَ* zu lesen.

28 = S, V. 29; H, V. 25. — ^a Mscr. *unahdan*. — ^b *dāhi* = der Name der *nēfūd* bei den *zanēze* OGI. — ^c sic; besser wäre *lā* für *ilā*.

29 = S, V. 30; H, V. 26. — ^a Mscr. *wāna*. — ^b so der Erkl.; Mscr. *hiǧā*. Der Erkl. verstand jedoch das Wort nicht. Gehört es etwa zu *أهْيَف* vgl. Dozy S.? Vgl. jedoch H. — ^c Mscr. *lač*; die Lesart passt nicht; Übersetzung nach S. — ^d Mscr. *tišdaz*; nach dem Erkl. bedeutet *šēda* hier angreifen; man sagt auch *rāsi ješdān* ich habe Kopfweh. Die Lesart von S würde auch passen; *شَطِي* V ist nach Belot⁴ = être brisé et dispersé. Am besten wäre mit Anschluss an H *تنفى* zu lesen, vgl. 39, 8; darnach die Übers. — ^a so der Erkl.; Mscr. *baḡāsīmā šēlib*.

30 = S, V. 31; H, V. 27. — ^a *taṭwi* unerklärt, weil der Erkl. *lǧedil* (Mscr. *el*) nicht verstand. — ^b Mscr. *bēzazū*; der Erkl. wollte *bēzazēmha* lesen (also *e-bazmēhā*), vgl. H. — ^c Mscr. *ḡil tiǧfilī*; Erkl. *ḡil-tēǧaf*.

31 = S, V. 32; fehlt in H. — ^a so Mscr.; Erkl. mit S *wā*. — ^b *wāzzam* einen etwas sehr schwieriges zu thun nötigen OGI. — ^c Erkl. *tečilli*. — ^d *flān jētēmaḡmal baḡǧazdeh* er hat das Unthätigdasitzen satt OGI.

32 = S, V. 33; vgl. H, V. 30. — ^a Mscr. *maḡlāmḡalāt*; *maḡāl* Stellen auf der Reise, wo kein Wasser zu finden ist OGI. Unklar. — ^b *ǧimmin*; Erkl. *ǧillīn* Stroh. Unsicher.

33 = S, V. 34; H, V. 28. — ^a so der Erkl.; Mscr. *šikan*. — ^b Erkl. *wistēas*; die Lesart von H dürfte vorzuziehen sein; darnach die Übers. — ^c *zummaḡ*; *flān jazmaḡ mēn-ǧddarib* er fürchtet sich vor der Reise, auf der er sich befindet OGI. Vgl. das Hochar.

34 = S, V. 35; H, V. 29. — ^a Statt *alhōthum* wollte der Erkl. *zallaltheum* lesen. — ^b Mscr. *uǧarūib* d. h. Kasiden. — ^c Damit (*bin zali*) ist *ḡosēn* gemeint OGI. Der Erkl. bezeichnete diese Lesart als *rāfēdi*; sie sängen (vgl. H) *ubedičer mōlānā-lwulī almōstēli* d. h. *allah*.

35 = S, V. 36; fehlt in H. — ^a *beǧat* sie blieben da OGI. Wahrscheinlich unrichtige Lesarten aus V. 36. — ^b so der Erkl.; Mscr. *ḡammaḡat*. Die II. Form ist sonst nicht zu belegen; es ist die IV. zu lesen; natürlich passiv. — ^c Mscr. *umḡahē umzašē umeǧē*; *ō* stammt vom Erkl.

36 = S, V. 37; fehlt in H. Der Vers verbindet sich schlecht mit dem vorhergehenden. — ^a so der Erkl. nach S; Mscr. *mēnḡweffid*.

37 = S, V. 38; H, V. 31. — ^a so der Erkl.; Mscr. *bēnā liḡf* ist die grosse Stadt (vgl. Lane); er meint hier Basra oder Huwēzeh OGI. — ^b Die Lesart von H ist wohl vorzuziehen; jedoch V. 38.

38 lammanne^a gābalna-lččrīm wnauwēhat^b. ʔogb-asser^c --^d addauw-ahali.
 39 berkate^a hčr min ʔantēsib min hašim^b. essejjid-elmulk^b-elhēmām-elfešeli,
 40 mulkin hawa ʔurğ-ilmazānī killāhā. bymrūwetin wušğāzētīn wuʔḏḏah.
 41 min gāddeh^a ---^b wobūh-embārek, tāğ-almēlūk ūzammeh-elmolā zali.
 42 mīrğif mčğām-ettorke fi ʔaṭānēhum. mahma ʔjetālīshum jēdūs wjağṭeli.
 43 jā mā rumā bēn-ešsuwēb^a uwāsīt^b, min rāse rūmījin lēsābzōn mīrmēli.
 44 gāṭṭaz^a suwābilhum uzād-ṭaṭānēhum fiha-rrağife-bdirhemin mā jehšali.
 45 ġēdūme kille sarbētīn naḅwījeh^a, zalwījētīn^b mā zan gādāhā^c mağfili^d.
 46 zēzūmēhā^a jā mā hamā min sāgeḅ, bsēfeh ʔilā ḏall-errēdi wustağfeli^b.
 47 lā zantar-ahabsī walā zamrin walā ġarm-elğērūm^a-elfāris-ibn-aššamzah^b.
 48 eḏā walā-bu-izzibregān^a ūlā-llēdi, ġazz^b-alfuwāris zan zalāl-almānḅali.
 49 ḥatmin^a walā račb-assērūğ walā wuṭa, fōğ-elwuṭa min ḥāfin umnazali^b.
 50 šarwāke jā berkate lā^a māğid ʔobū^b *biḏ-edḏēba ʔhāmī wuṭēs-elğahfali^c.
 51 *jīknā bēhā berkate jindāb bismeh^a, waḥḅēle min ḏarb-ahawālī ġīffali.
 52 *ṭaḷḡa-lḥēsēnī walwuğūh^a zawābis. jēḥūd ḥijād^b-ūṭīsḅā^c mā jīšili.

38 = S, V. 39; fehlt in H. — ^a Mscr. *lamman*. — ^b Erkl. *ḥan*; *naurab* sich lagern OGI. — ^c so der Erkl.; Mscr. *issila*. — ^d Mscr. *tādāra*; Erkl. *eddēlūl tēdarras mna-almāšī* lahm werden OGI. Unannehmbar; es ist wohl *watdarras* zu lesen.

39 = S, V. 40; H, V. 32. — ^a Mscr. *berck*; so immer. — ^b Erkl. *elmāluk*; ebenso V. 40 a.

40 = S, V. 41; H, V. 33.

41 = S, V. 42; H, V. 36. — ^a Erkl. *jjid*. — ^b Mscr. *elḥasan*; Erkl. *alḥesen*; die Lesart von H dürfte ins Metrum passen.

42 = S, V. 43; H, V. 37.

43 = S, V. 44; H, V. 38. — ^a Wo *ešsuwēb* liegt, wusste der Erklärer nicht; die Lesart von H ist kaum annehmbar. — ^b *wāsīt*, die Lage war dem Erkl. unbekannt; vgl. aber N. a zu 76, 29.

44 = S, V. 45; H, V. 39. — ^a Mscr. *ğatṣon*; Erkl. *ğīta*.

45 = S, V. 46; fehlt in H. — ^a Mscr. *naḅwīw*. — ^b Erkl. *ṣḅurwījeh essadeh* OGI. — ^c *ğadāha*, wohl besser *ḥū* mit S; darnach die Übers. — ^d so der Erkl.; Mscr. *mīğ*.

46 = S, V. 47; fehlt in H. — ^a *zēzūm ḥarb awal* der allen vorausreitet OGI. — ^b so der Erkl.; = *ğīfal*; Mscr. *wustak*.

47 = S, V. 48; H, V. 40. — ^a *ğarm* in S قوم oder قمر, wahrsch. doch das letztere. — ^b *سمعل* kommt als Name schon in alter Zeit vor.

48 = S, V. 49; fehlt in H. — ^a über *ibn zibriğūn* wusste der Erkl., wie über alle (ausser *zantar*) genannten Tapfern nichts. — ^b Erkl. *čassā* (sic) *ṭarad* OGI. Unsicher. — ^c so der Erkl.; Mscr. *almūn*.

49 = S, V. 50; H, V. 41. — ^a Erkl. *ḥatam*. Unwahrscheinlich. — ^b Mscr. *umenazali*.

50 S, V. 51; H, V. 42. — ^a Mscr. *illā*; auch das *الی* von S (و-) ist unverständlich. — ^b fehlt im Mscr. — ^c Der Erkl. verstand den aus klassischen Reminiscenzen zusammengesetzten Halbvers nicht; die Übersetzung ist unsicher.

51 = S, V. 52; b = H, V. 44. — ^a so der Erkl.; Mscr. *lačinnibhā berekāt jundib bismeh* (auch Erkl. *bismeh*). Ist der Vers mit dem vorhergehenden zu verbinden? Worauf bezieht sich *hū*? (vgl. auch V. 52, Note c.). Der Erkl. gab an, zur *ḥaweh* gebrauche man im *ḥiğāz* die *kinje*; etwa *abū māğid*?

52 = S, V. 53; fehlt in H. — ^a so der Erkl.; Mscr. *tilga-lḥasan walwūğūh*; *elḥēsēnī* — *berekāt* OGI. — ^b Mscr. *ehjād*. — ^c Mscr. *uṭēs*; Erkl. *wuṭīs*. Das *hā* soll sich auf den Kampf beziehen.

- 53 min fōge sālit-ilgētāte^a-tmirreh^b. au ġārihin^c salma-lgējūne^d-mazzēli^e.
 54 wublāfe dā jā mir-regā dirg-ilqola^a lā zilte bunnaṣr-elčēdime-maǧǧali^a,
 55 jā sejjidin muṣalselin min sejjid, bēn-elbētūl-ūbēne tāha^a wulwēli,
 56 ja walde^a mil-lēǧḥat^b moṭijet dēfeh^c, uṣṭanne^d hāšihā^e wuhū *lām jis>ali^f,
 57 jā sejjidi naḍb^a-arrēbiṭ-ilā begā baḥḥabse dūneh ṣalfe bābiu muǧfēli.
 58 *au naḍbe maṭrūhin^a *temākān^b kaṣreh, zaṭb-aṣṣelāmeḥ^c wēḡan-innah čid wēli.
 59 inni tēdaijant fi rēǧāki-bdimeḥ, hū-lāke mā dijinte^a ḥabbet ḥardēli.
 60 winn-aḍdijūne-bdā-zzimaṅ rēhimeḥ, jā sejjidi wilēke^a zanhā miǧfili^b.
 61 wiḍā tēziš^a wiṣlām wdim fi noṣmeḥ, woǧtaṣ wēšil^b woṣšil bēmulkok woṣdēli.

66

1 هذا واحد يقال له ابو شعيب شيخ عنيزة هو كان شيخا بالديرة وله اخ ومات وعرض له ولد
 فشاخ اخوه وتم الولد يتيم حدر بد عمه الولد ولد زين وكرايم وله اصحاب قدر خمسين ولد يقصون
 واياهم ويسيرون واياهم 2 قالوا له يا ابن شعيب ما تقول لعملك يزوجك ها البنت بنت عمك قال
 يا عم زوجني ها البنت قال العم حلت البركة لا كن على شغل شاور امها بالليل قالت امها ما
 نعطيهها ولدا يتيم عندنا 3 درى الولد عن جواب امراه عمه اغناظ الولد واخذ فرسه وذلوله وظهر
 من الديرة زعلان ويطلب سوق الشيوخ ومن سوق الشيوخ نصا بركان بن مطلب في بلد الحويزة
 4 اقبل على بركات وسلم عليه قال له بركات انت اديب قال له بركات اديب من اين دلتنا
 وهدبتنا ونحن من وراء الشطين شرقى الحذب

α هو رمحك الى زرتنا به طائل او هو قصير الشبر في راسه طناب

قال له ابو شعيب

β لا والله الا طائل وبراسه مذلوقة الحدين تقدى للثغب

53 = S, V. 54; H, V. 45. — ^a so der Erkl.; Mscr, *tāh*. — ^b Der Erkl. verstand das Wort nicht. — ^c Erkl. *čā*. — ^d Erkl. *lēc*. — ^e *mazzal* mager, dünn an den Hüften OGL. Kaum annehmbar.

54 = S, V. 55; fehlt in H. — ^a Mscr. *awali*; Erkl. *mēwajǧṭi*, was er jedoch nicht verstand.

55 = S, V. 56; H, V. 46. — ^a *tāha* der Profet OGL. Nach dem Anfang von Sure 20. Auch *jāsin* (Sure 36) ist ein gewöhnlicher Name.

56 fehlt in S; H, V. 35. — ^a Erkl. *ibin*. — ^b Mscr. *leǧḥat* (sic); Erkl. *luǧḥat*. — ^c Erkl. *fuḥ*. — ^d Mscr. *uṣṭan*; Erkl. *wiṣṭan* spielend hin und her laufen, ohne dass jemand darauf sitzt OGL. — ^e Erkl. *tabzha* (lies *tā*). — ^f Erkl. *mā jis>ali*.

57 = S, V. 57; H, V. 47; fehlt in Mscr.; die Transcription stammt vom Erkl. — ^a *naḍb* den anruft OGL. Vgl. das Hocharab.; kaum richtig.

58 = S, V. 58; H, V. 48. — ^a so der Erkl.; Mscr. *awladēbēmaṭ*. — ^b Erkl. *timācān* (lies *temācān*). *kaṣruh* oder *ṣawābul mētēmačēin* die Wunde ist in der Mitte, opp. *mete-tarriḥ* auf der Seite, eine Streifwunde OGL. Vgl. jedoch 21, 2, N. a. Die Lesarten von H sind übrigens wohl vorzuziehen; darnach die Übers. — ^c Erkl. *ma*.

59 = S, V. 59; H, V. 49. — ^a so der Erkl.; Mscr. *daijant*.

60 = S, V. 60; fehlt in H, sowie im Mscr.; die Transcription stammt vom Erkl. — ^a Mscr. *wil*. — ^b Mscr. *miǧifli*.

61 = S, V. 61; fehlt in H. — ^a Mscr. *wēziš*. — ^b Mscr. *wāšil*; Erkl. *wūšil*.

٧ وانا مثل المحرّ وكرى يّين بروس العوالى والشذب
٥ لا افد الآ للملوك تعمّد ما افد الاندال هافين الرّتب

S قال ابو شعيب

- 1 اطلب الاطلاع الدبار المحلين يعتادها نو الساك المعتلى
- 2 بدلوا هطال السحاب مديم ياكّن فيه السيوف تسلى
- 3 ليج بالخيال لكن فى جنباته طبل بسيرات الملوك يزلزلى
- 4 يسقى ديار حل فى عرصاتها علم البلا فامست بلاقيع خلى
- 5 الاسوى شروى الجماجم جثم سود الحياه من امتحان المرجلى
- 6 دار لهيفا بين شيطان اللوا والسرو والصاحي^a وبين مجزلى
- 7 من عقب ما كانت تزيف بجيها عساكر وسيط خيل حيلى
- 8 ومراكب عوج وعز قاطب يامن بها المتوحل المتوحلى
- 9 وخراید ذاك النهار بربعها صافيتهن ايام حظى مقبلى
- 10 ما الدار يا طال ما لاعبنى غمق من موحة السفاه مسجلى
- 11 يا طال ما ماينى وجفينى وخدمتهن على الهوى وخدمن لى
- 12 لحن راى الشيب فى انكرنى والشيب ليا بان ما يتبدلى
- 13 واليوم ما يسحن لى فى حاجه لو كنت ملك با النبوه مرسلى
- 14 وانا بحمد الله لو فارقتنى وغد الصبا ودنا المشيب مجولى
- 15 قرب المساجد للاله مجاور بقفا الايام الى الهداية مقبلى
- 16 يغنين عن تذكاهن خريده فيها الجمال ليوسنى مكلى
- 17 زاهية الاعطاف ناعمة الصبا غر لكن حجا سنجلى
- 18 وبمقله نجلى وعين فريده واشاف حمر وغر ذبلى
- 19 مصيونه عن كل عيب فاصح^b واوفا عزاها من تقال العقلى
- 20 ما سامرت غى الفريق ولا سرت بهواة يوم بجيلة^c المتجلى
- 21 سمح الزمان لنا بطيب اوصالها ثم اتوة عنا باقصا المنزلى
- 22 كنى وقد شد الرحيل بجيها شرق شريق والسوام يعزلى
- 23 وانحن من ضاحى اللوا متفارج ذا مجنب عن ذا وهذا مشملى
- 24 ذاك النهار مفارق عينيه حمرا مشعشعه تشبا وتشعلى
- 25 تلقا مفارقها نهار شرابها متفرق بطن الجنوب بجندلى
- 26 او معلق من ناب راصد حجه مقدوف سمه با العظام يفللى

^a sic.^b sic.^c sic.

- 27 امرت ربي با الرحيل وجلبوا والكل منهم لي مطيع مجمل
 28 وادنوا اقلاص كنهن نعائم يطربن صدر الوافد المترحلي
 29 ونهضن من ضاحي القصيم قواصد الى مطلع النجم الشمالي عن هلي
 30 وانا على هيافة غيراته نشطا بلاسها صلاب الجندلي
 31 تطوى الجديل بعزومها ويردها كفي وهي عند الرحيل تجفلي
 32 وافيتها باوزام كل تنوفه تيهها نكل بها النظا وتمللي
 33 محل محلات لكن اشجارها لحم على جن نجبت المنزلي
 34 الى شكي طول المسير رباعتي واستايس النذل الهدان الزملي
 35 الهيتهم بقرايص وغوييب^d وبذكر سيدنا المتوج با على
 36 حتى بقت نضواتنا لو اهلت مضحا ومعشا اوبقيلي
 37 امن الفواد عن السهاد ولو بقت نضواتنا مجالها لم تعفلي
 38 ولفن بنا للفيجا وهن توالف نضواتنا شروا الجرايد نحلي
 39 لمين قابلن الكرم ونوخت عقب السرا وتذارع الدوا المحلي
 40 بركات خير من انتسب من هاشم السيد الملك الهمام الفيصلي
 41 ملك حوا طرق المعاني كلها بمروة وشجاعة وتفضلي
 42 من جد الحسين وابوه مبارك تاج الملوك وعمر المولى على
 43 مرجف مقام الترك في اوطانهم مهما بطالعم يدوس ويقتلي
 44 يا ما رما بين السويب واوسط من راس رومي لسبع مرمل
 45 قطع سوابلهم وعاد اوطانهم فيها الرغيف بدرهم ما يحصلي
 46 قيديم كل سر به بنوية^e علوية ما عن قضاه مجفلي
 47 زيزومها يا ما حما من ساقه بسيفه الى ذل الردي واستكفلي
 48 لا عترة عيس ولا عمرو ولا قرم القروم الفارس بن الشمعل
 49 ايضا ولا بن الزبرقان ولا الذي جز الغوارس عن زلال المنهلي
 50 حتم ولا ركب السروج ولا وطا فوق الوطا من حافي منعل
 51 شرواك يا بركات الى ما جد ابو ايض الضبا حامى وطيس الجحفلي
 52 يكتي بها بركات يندب باسمه والخيل من ضرب العوالي جفلي
 53 تلقا الحسنى والوجوه عوابس يخوض حياض وطيسها ما يفلسي
 54 من فوق عالية القطاه طمره او جارح سلم القيون معزلي
 55 وخلاف ذا يا من رقا درج العلا لا زلت بنصر القدم مؤجلي

d sic.

e sic.

- 56 يا سيد من سيد متسلسل بين البتول وبين طه والولى
 57 يا سيد ندب الریط الى بقا بالحبس دونه الف باب مقفلى
 58 اوندب مطروح تماكن كسره عطب السلاما واين^f انه قدولى
 59 انى تدين فى رجالكم دينه لولاك ما تدينه حبت خردلى
 60 وانا الدبون الزمان رهينه يا سيدى واليك عنها مجفلى
 61 وايضا عش واسلم ودم فى نعه واقلع واصل وافصل بملك واعدلى
 62 ثم الصلوة على النبی محمد ما لاح برق فى سحاب يشعلى

^f sic.

H فقال الشعبي فى بركة الشريف

- 1 اطلب للاطلاع الديار المخلى يعتادها نونو السعود المقبلى
 2 من كل هطال السحاب مديم لجم لكن به السيوف اتسلى
 3 يجدها الخيال لكن فى جناتها طبل لسيرة الملوك بزلزلى
 4 يسقى اديار حل فى عرصاتها سو البلا ومسة بلا قيع اخلى
 5 دار الحسنى بين سيطان اللوا ولسر والضاحى وبين امجلى
 6 لعبة بها غبر السنين فاصبحت قفر سباريت بها ها مجلى
 7 خلت سوا ثوا الجماجم جئا سهر الجباه من متخان المرجلى
 8 من عقب ما كانت تروف بجيها بعساكر وصميط خيل حيلى
 9 ومراكب عوج وعز قاطب يا من بها المتوحد المتذالى
 10 وخرابدها ك النهار بربعها صافيتهن ايام حظى مقبلى
 11 نعيم الذرا يا طول لا عبتن ايام عجة السفاه موجلى
 12 يا طول ما مننى وجفنتى على الرضا خدمتهن وخدملى
 13 واليوم ما يقضن لى من حاجه لو صرت ملك بالنبوه مرسلى
 14 الهتنى عن تذكاهن خريده فى الجمال اليوسفى متكملى
 15 ميالت الردفين ظامرت الحشا لكن لون اخدودها السججلى
 16 تكسى المتون بلاية مغذية بطيب وعرجس وقرنفلى
 17 ومصبونه عن كل عيب واضح منها هلا لعقول يميز المتعقلى
 18 ما سامرت جنح الفريق ولا سرت با الليل عليها حياة التجميلى
 19 سمح الزمان لنا بطيب وصاله همن تجوعنا بقاص المنزلى

- 20 الحى من واد الفضا^a متفاخة ذا مجنب عنها وهاذ مشعلى
 21 بانث توادعنى وبت لكننى نى^b لحم على جال المليله اصتلى
 22 معلقة با الشاب راصد جهه مقذوف سم بالعضام يغلغلى
 23 فومرت ريعى با الرحيل وجلبوا الككل منهم لى مطيع مجعلى
 24 فدنوقلايص كنهن النعام يفرحن صدر الوفد المترحلى
 25 عشر من اوطان القصيم نخثهن مرن نخب وتارتين نهذلى
 26 ونا على هباعة رباعه تنقا مناسمها صليب الجندلى
 27 نتل الجديل بعزمه ويردها كفى وهى على الرحيل تجفلى
 28 فيلا شتكو طول المسير ارباعى وستنفس النذل الهدان الزملى
 29 فذاكرتهم بغرايب وقريض وفى ذكر مولان اليلاه المعتلى
 30 ونخيل بجولات لكن اشجارها شوش على جن بجنة نزلى
 31 لفن بنا الفيحا وهن توالف غب السرى شروا المجريد النخلى
 32 لفن بنا بركات ابن مبارك المدرس ولد اليمام الفيصلى
 33 حايش جوا طرق المراحل كلها بشجاعة ومروة وتفضلى
 34 ركايب ولدننىك حقايق وعدتهن مرعا لنعام الجفلى
 35 يا بن من لفة مطية ظيفه وستن تابعها وهو ما يسئلى
 36 من عمه المحسن وبوه مبارك تاجا الملوك وجده المولا على
 37 مرجف مقام الترك عند اوطانهم مما بطالهم يريد ان يقتلى
 38 يما رما بين السويس ووسط من راس روى لسبع مرعلى
 39 اذهب ذرارهم وعاد اديارهم فيه الرغيف بديارهم ما يحصلى
 40 لا عتر العيسى ولا عمر الذى قوم المقيم الفارس ابن لشمعلى
 41 حتما فلا ركب لسروج وما وطا فوق الوطا من حافى ومنعلى
 42 شرواك يا سيدى الا ما لبسوا يوم الملاقا كل قبا تعجلى
 43 بيوم عبوس قمطريه كله فيه الرصاص وكل ربح مرعلى
 44 البيض غضات الشباب حواسر ونخيل من ضرب الطوال تجفلى
 45 قد^d فوق نايبه القطاة اشهره او قارج سلما القيون معزلى
 46 يا سيد من سيد متسلسل بين البتول وبين طاها ولولى
 47 يا سيدى تايتك تبة مدرك بالحيس دونه الف باب مقفلى

^a Unsicher; vielleicht الفضا.^b Vielleicht bloss zum Ausfüllen der Zeile.^c Undeutlich.^d Unsicher; vielleicht ون.

- 48 ولا طريق خلى بتالى كسيره كسر السلاما وايقن انه كد ولى
 49 انا تدین فی رجاك بحيله لولاك ما دينة حبة خردلى
 50 تر المروه صعبة مرقاتها لو صعابتها رقتها الزملى
 51 ذا ولصلوة على خير الملا ما ناض برق فى خياله وشعلى

67

hāda wāhidin šēḥ min haḷ-ḡḥasa ismehe slēmān ḡḥēmēli sauwa zalēh
 bim-mesallām nēšideh, ḡāl mḥammed bim-mēsallām^a:

- 1 min-errai sāmiḥ šāḥibek lā tēzātibeh, idā *zalle ʿūʿabtā^a bēšejjin tērāḡibeh.
 2 ʿḥid mā tējasser minhe wistor ʾojūbeh, ilā zāde nefsik fi mēlāmāhe rāḡibeh.
 3 winčāne mā-lak fihe baṭṭule^a ruḡbeh^b, iḡtaḥ ḥabel waṣlah wbalik tēḡāribeh.
 4 idā ʾudte fi kill-ilmēšāḥī^a mēwadibin^b, zašriḥ fēmin telḡā-llēdi lā tuwadibeh.
 5 fēmil-lā isāmiḥ šāḥibeh ʾānde zelleh^a, ḥallāhe šarf-elbēne min ḡere šāḥibeh.
 6 falaššāḥib-eššāfi *ḥuḡuḡal-lāwāzim, ḥamsin wuhī fi šamt-ḡlaḡwāde wāḡibeh.
 7 idā zāre ʾikrāmen wēʾin šadde nišdeh^a, wēʾin zalle ḡufrānen wēʾin ḡābe kātibeh^b.
 8 waḥāmiseh ʾin ḡāke fi ḥadde^a zāzeh, tašfaz bih-eddinjā waššāfihe lāḡibeh^b,
 9 taḡḡuḡe^a bilmaḡḥude ʾaḡlin fērubbamā, tiḥmid mēkāfatih ʾidā ḡatke nāibeh.
 10 fama-lbirre ʾillā bēn-ḡalabjāre silfeh^a, čimā čile ḡābli wuttuwāriḥe *ḡāte beh^b.
 11 fēlamman jīḡī^a naḡḡan zālā ḡadde^b ḥāḡeh, killen ʾilā ʾēser ganā^c dūne šāḥibeh.
 12 wama-lwaḡhe^a ʾillā ṭule fitrin wēzardab, ilā dāze min jaštike waḡhin tuzāde beh^b.
 13 šineḥ zan redij-elḡāle^a wilḡinne^b willaḡdi ilā šāfe waḡḡhek ḡāšēdeh šarre ḥāḡebeh.

67

^a Nach dem Codex S heisst der Dichter *ibn dāḥi*, der Erklärer wusste, dass er aus *kuwet* stammte. Der arabische Text ist nach der Vorlage, die der Dictierende in S, S. 125 ff. hatte, abgedruckt.

1 ^a Mscr. *zall wabtā*.

3 ^a so nach d. Erkl.; Mscr. *beṭūl*. — ^b Erkl. *raḡbeh*.

4 ^a *mešhā fʾal maḡšā* OGI. — ^b Mscr. *ʿdibeh*, vgl. S. Die Übersetzung des Verses ist nicht ganz sicher; der Erkl. kannte die III. Form von *دب* nicht.

5 ^a Als Redensart wurde vom Erkl. angeführt: *min wāḡad rēfīcuh baḡwāl zelleh ḡallāḥu ezzēmān baḡlā rēfīc* wenn jemand seinem Gefährten den ersten Fehltritt übelnimmt, so macht ihn das Schicksal freundlos.

7 ^a Unerklärt. Übers. nicht ganz sicher. — ^b Man erwartet *mukātebeh*; statt 3. P. Perf.

8 ^a *ḥadd waḡt* OGI. Unsicher; viell. das Äusserste. — ^b *ḡuḡūb zataš*; der Erkl. verwies auf den Koran, wo freilich diese Bedeutung nicht passt. Man sage *flān jelāḡib elmoj* nach Wasser lechzen. Unsicher.

9 ^a Mscr. *ḡā*; Erkl. *ḡuḡ*; Conjectur unsicher; vgl. § 148 g.

10 ^a Mscr. *silfeh* oder *suḡ*. — ^b Mscr. *čātibeh*; Erkl. *čā*.

11 ^a Mscr. *jīḡi*. — ^b Erkl. *čād*. — ^c Vielleicht für *اغنى*; der Sinn von b ist nicht klar.

12 ^a *waḡh* Ehre OGI. In V. 13 b wird das Wort wohl in seinem ursprünglichen Sinne zu fassen sein. — ^b Nach S lies *تعاض*; Mscr. *tašādibeh*; der Erkl. verstand es nicht; die Vocalisation stammt von mir.

13 ^a so urspr.; später *elḡal*. — ^b *ḡinn baḡl* OGI. Unannehmbar.

33 tara-lminhezim lārādde warwa sīlāḥah^a, jūrfa^a ḥamāleh^b reddetih fi mēgāḍibeh.
 34 walā jinfaz-almāḍjūne >emhale sāzah, ida ḥalle ḥitn^a-eddōne wōstāze ḥālibeh.
 35 walā jidfaz-eddejjāne zan ḥalbe ḥaḡḡah, *kūd-ilwafa^a fiḡzil zaḥa^a min tēsācībeh^a.
 36 ilā zāde lā ḥidd-ilmedīne^a min-ilwefa^a, falā jāsezeh^b kūd-elzaḥā wunnigāzī beh.
 37 *walā jingebir ḥaddōne min cāne mōssir, wajoḍdar^a walā tilgā jadīn fihe gāḡebeh.
 38 fēḡid ḡere maḡbūrīn bedinjāk zal-elledī wazādtaḥ bēmazrufek uḡamsa^a jiraḡibeh.
 39 wullā fēḥarriḡ-lah bezōḍrīn wējirzawī^a, maz ḥāmil-elmaktūbe lā ḡāke ḡāibeh.
 40 zōḍrīn mehḥīn fi kētābīn mezagḡāl *aḥēr ۰۰۰ raḡwā^a >amāmhe cāḍibeh.
 41 uḡejjīn jēsīdde-lsāzetīn dūne sāzah^a, ۰۰۰^b cētīrīn muḥtīn wulḡanātī beh.
 42 wōzder wēsāmeh >in ḡarū min muḥibbek, zalēk ۰۰۰zalleh wulmeḡādīre^a ḡālebeh.
 43 wīn silte zan ḥālī fēḥalōz risāletī, filḥaḥḥe jāmbī zan ۰۰ ḥāle ḡāḥibeh.
 44 tarā ḥarīḡ-elḡinsāne miftāḥe zaḡlah, jēḡāḥībke zanḥ-elzilme lū mā tēḥāḥibeh.
 45 mitlak jēzarīf-elḡāle^a wulḡā bēḡōzmeḥ maḥrūsētīn billāḥe zan kille nāibeh.
 46 adāme linḡ-lbārī liḡāḥ ḥajātek, walā diḡte lak^a jōmīn welā jōme sāibeh^a.

67

S قال بن ضاحي

- 1 من الراى ساه صاحبك لا تعاتبه اذا زل وابطى بشيء تراقبه
- 2 اخذ ما تيسر منه واستر عيوبه الى عاد نفسك فى ملامه راقبه
- 3 وان كان ما لك فيه بطول رغبه اقطع حبل وصله وبالك تقاربه
- 4 اذا عدة فى كل المشاحي موادب عشيرك فمن تلقا الذى لا توادبه
- 5 فمن لا يساه صاحبه عند زله خلاه صرف الدين من غير صاحبه
- 6 فلصاحب الصافى حقوق لوازم حمس وهى فى سمة الاجواد واجبه

33 ^a Erhl. *ḥuh.* — ^b Eine einigermaßen zuverlässige Erklärung dieses Wortes und Halbverses war nicht zu erhalten; der Erkl. wollte *tarfā* lesen und *reddetih* zum Subject machen, *maḡāḍīb* = Plätze, an denen man sich vor dem Feinde schützt = *matūrīs* (falsch Mscr. *maḡterīs*).

34 ^a *ḥitn* Verfall OGI. Unsicher; viell. *ḥitm*.

35 ^a so Mscr.; *fi* „mit“ (also *فى جزل*) OGI.; unpassend. Daher ist die Lesart bei S als Imperativ zu fassen. Statt *tēsācībeh* wollte der Erkl. *tēsāḥībeh* lesen; *ḡsācībeh* ist wohl ursprünglicher, aber die Bedeutung nicht gesichert.

36 ^a *medīn* Schuldforderer OGI. Kaum annehmbar. Übrigens bei S vielleicht *المديد*. — ^b *mā jāsezīn illa arūḥ* ich kann nicht anders als gehen OGI.

37 ^a so nach dem Erkl., dessen Text natürlich nicht gesichert ist; Mscr. (vgl. S) *wullā jēsīḥ bēdēn alḡflās muḡsil* (sic) *uḡjōḍdar*; unverständlich und gegen das Metrum.

39 ^a *jirzawī jērāzī* OGI. Unsicher.

40 ^a Mscr. *aḥēr min raḡwān*; man wird kaum *aḥērīn min-errāḡwā* lesen dürfen.

41 ^a Mscr. (und S) *walā*, dem Sinne nach gut: -- ist besser als . . ., passt jedoch nicht ins Metrum; etwa *aḥēr min*.

42 ^a so der Erkl.; Mscr. *wulmeḡādīr*.

45 ^a Mscr. *jazrif elḡāl*; vgl. Einl. § 136.

46 ^a Mscr. *leh*; Erkl. *lik*. — ^b Mscr. *nāibeh* vgl. S. Die Richtigkeit des Textes ist zweifelhaft.

- 7 اذا زار اكرام وان صد نشده وان زل غفران وان غاب كاتبه
8 والخامسه ان جاك فى حد عازه تصفع به الدنيا واشا فيه لاغبه
9 تلقاه بالمجهود عجل فربما تحمد مكافاته اذا جاك ناييه
10 فما البر الا بين الاخيار سلفه كما قيل قبلى والتواريخ جات به
11 فلمن يحى نفع على قد حاجه كل الى ايسر غنى دون صاحبه
12 وما الوجه الا طول فتر وعرضه الى ضاع من يعطيك وجه تعاضه به
13 صنه عن ردى الخيال والفن والذى الى شاف وجهك قاصده صر حاجه
14 ولكن عرضه الذى ما يكوده حفظ السماء والارض والناس قاطبه
15 فهو الذى فى كفه المنع والعط والرزق عنده والفرج والملاذ به
16 ضمن للاجابه وامر الناس با الدعاء وحاشاه ما تنكس يد منه خاييه
17 جعل رزق ذا مندا وهذ عند ذا ولو شا اغنا هذا وذا من وهاييه
18 ولكن له فى كل ما راد حكمه يدبر بها خلقه على ما ارد به
19 عطا المال من يهوا وما ليس يهتدى ولا يسوى العاصى لعينا مثالبه
20 ولكن حسن الخلق اعطاه من يشا والمجد من يصلح للبسه كسا به
21 فيا مبلغ منى سليمان سجله فيه التحيه والشرى من مكاتبه
22 فتا المجود جمال الثقيلات بالحجسا اذا اصبحت كلاب الايام قاضيه
23 فتا فاق فى الافاق شبان عصره بفعل المراجل وهو ما طر اشاربه
24 فتا لا نوى بالمجود او هم بالثنا وساويس نفسه با الردا ما تقاربه
25 تسابق على المعروف راحت كفه من يوم تونس خاطره لان جانبه
26 سحاب اذا امطر سقا الخد شيله وشط اذا كرخ رقا الحجر ساحبه
27 وبجر الى من سكن فى قعره الغنا وان عب موجه والتطم لا تقاربه
28 مدحته على مدح الملا فيه راغب والناس ما تمدح حد كور راغبه
29 اشارة له وامل برجوا جميله ومن لاح له برق ترجا سحاييه
30 فيا بها التدب الذى فاق جيله بمجده وعمت كل خل مواهبه
31 اضلة علينا من سحاييك مزنه تلالا بروق وابطا سواكبه
32 فلا غيمها حال فنقطع به الرجا ولا غيثها هام فترا لعطاش به
33 ترا المنهزم لا رد واروا سلاحه يرفا خماله رده فى مقاضبه
34 ولا ينفع المدبون امهال ساعه اذا حل حتن الدين واعتاز طالبه
35 ولا يدفع الديان عن طلب حقه كود الفا فجزل عطا من تساجبه
36 الى عاد لا بد لمدين من الوفا فلا يا سعه كود العطا والنجاز به

- 37 ولا يصبح بدین الافلاس معسر ويعذر ولا تلقا يد فيه غاصبه
 38 فجد غير محبور بديانك عالذی وعدته بمعروفك وامسى يراقبه
 39 والى فطرش له بعذر ويرعوى مع حامل المكتوب لاجاك جايه
 40 فعذر ملج في كتاب معجل اخير من رجوا امانيه كاذبه
 41 وشء يسد لساعه دون ساعه ولا كثير مبطل والغنائت به
 42 واعذر وسامح ان جرا من محبك عليك زله والمقادير غالبه
 43 وان سالت عن حالى فطالع رسالتى فالخط بينى عن حال صاحبه
 44 وترا طارش الانسان مفتاح عقله يحاطبك عنه العلم لو ما تخاطبه
 45 ومثلك يعرف الحال وابقا بنعمه محروسة بالله عن كل نايه
 46 ادام لنا البارى لبالى حياته ولا ذقت له يوم ولا يوم سايبه
 47 وصلوا على خير البرايا محمد عدد ما هما مزن وهبت هبايبه

68

hādā jēgāl-leh ibīn gēleg^a min ahēl negd nezzāl bizzubēr uhū bēsūg-eššijūh
 uḥalm bint zammeh inhā majjiteh waṣṣad zalēha bin gēleg nešideh^b:

- 1 zārēnī^a zoḡb-ibāša^a ṭefin jēgūl, antēbih jā šēte^b mitlek mā jēnām.
 2 lū darētī-bmā ḡarā min šin jēhūl, čāne ḡarabt-elkara^a zošrine zām.
 3 ḡilte jā dā^a asālek birrasūl, wiš ḡarā jā šēte min ḡubt-ḡalālām^b.
 4 ḡālē^a jifdak^b-elḡaḡī zēn-eddēlūl, šarbe kāsin fihe maṣzūg-elḡēmām.
 5 ḡilte rāṣatk^a-iddēwāhi min jēgūl, min tēsannad zanhe mandūḡ^b-elčalām.
 6 ḡāl-anā marrēte jōm-essebte dōl^a, zande bābih lirrēzābib-izdāḡām.
 7 šābčnī roḡbin wedazzēt^a-erresūl, bāḡiin zoḡmin ilā raḡḡah^b timām.
 8 ḡālē li ḡillik^a ḡadā mā fihe ḡōl, ḡḡumah rabb-issīma^a ḡoḡn-ilḡitām^b.
 9 šōḡē zēnī jōme dinnī liḡasūl, waṭṭowāiē^a fašsalohil-lah^b ḡērām.

68

^a Mscr. *ḡelek*; vgl. jedoch S. — ^b Das Gedicht stammt aus Cod. Socin, Seite 114 ff., der Text in arabischer Schrift ist unverändert nach der Handschrift abgedruckt. Metrum Ramal, vgl. § 34 a.

1 ^a so der Erkl.; Mscr. *zarinjā*. — ^b *šēt* ist Imprecation; wir sagen *jāšēn* OGl. Unsicher.

3 ^a دل bei S liess der Rawi aus, wohl weil er es nicht verstand; vgl. V. 34. — ^b so urspr.; sp. *ḡalāl*: = *ḡalālūm* OGl.

4 ^a Mscr. *ḡāl li*. — ^b Wir sagen *tēzīš* bei dem Ankündigen einer Trauerkunde OGl.

5 ^a *rāṣat šābat* OGl. Unsicher. — ^b *mandūḡ* was ausgetröpfelt ist OGl. Unsicher.

6 ^a *dōl* Versammlung von Leuten, die sprechen OGl.

7 ^a *ḡazz* schicken OGl. — ^b Nach S wollte der Erkl. *riddid* lesen.

8 ^a Mscr. *ḡālī wušillī*, unverständlich, wie auch die Lesart bei S. Der Transcriptions-text stammt vom Erkl.; unsicher.

9 ^a *ṭowāiē*, Sing. *ṭāḡeh* OGl. Mscr. *waṭṭowāi*; das *ē* stammt vom Erkl. — ^b Mscr. *lahā*.

- 10 wasmaḡ-ummeh ʒunde tefših^a-elhēgūl, walḡazārī^b wil-ahillah wuzzēmām.
 11 taḡdibek baḡḡōte waḡmazhā tēgūl, lēt obū waḡḡhā kiḡaf ʒanha-llētām.
 12 ḡahhizohā tummā šalohā ḡčhūl^a, ʒozwetin bēn-ilmaḡāwil wilbamām.
 13 farrān^a-elḡhifrāte mā maḡḡin ʒōgūl, ḡaḡčēdīnīn^b bilimuwādaḡ wussalām.
 14 waḡmalō-beh^a lilmēšallā waḡfēḡhūl čātēfmin^b killēhum ḡalf-el-īmām.
 15 jis-ʒalūn-allah ʒasā^a-lah bilḡubūl rōdetin jihna^a bētēbā lah mēḡām.
 16 wirḡāḡau^a biḡšōḡe ḡiblij-innēzūl^d, ʒan ḡaḡan baḡrī ḡēnūbin lilmēḡām.
 17 odēzō-leh ḡofretin bilḡaze ḡul ḡāmetin wilḡorde šibrēnin timām.
 18 wiḡdarohā ḡamsētīn minhum čēfūl^a *ḡaḡraḡ-ḡḡāḡib^b maḡnāzīrin kērām.
 19 waḡsidohā ʒoḡbe *dībāḡ-ʒzzēlūl^a libnatin fi ḡōfē *maḡwījin hijām^b.
 20 oḡaḡō fōḡah ḡanādīl^a-ettēlūl, winnoḡāḡib rakkezohil-lah^b ʒalām.
 21 tumme ʒaḡfau^a muḡrēmin biddēḡhūl, waḡḡaḡi ḡalloḡe ḡarčēj-elmēḡām.
 22 fi fuḡā rōdin *mēdaḡḡil-lassejūl^a, bēn ībin sirīne^b waḡḡuhb-elkērām.
 23 šōfe ʒēnī waḡḡobā ḡolāḡ tēgūl, bādarān ḡabraḡ bēḡḡubbin wiltimām.
 24 wulwuḡūš-ennāfreh min kille ḡol^a karreḡan^b ḡabraḡ *lčhin biḡ iḡstimām^c.
 25 wulfuwāḡit^a min ʒoḡub dik-ḡḡijūl, jizʒaḡan bennōḡe baḡwāt^b-elḡamām.
 26 woḡḡojūr-ḡḡāimeḡ min kille zōl čātēfīnin ḡallāḡannaḡ waḡḡamām.
 27 maḡ-lledī šābeh čidā bilwaḡte ḡol, čēfe jālīf bilkarā ḡib-ilmaḡnām.
 28 ḡuunte marzūbin wbāḡarḡeh bēḡōl, kuḡfe jā maḡzōne ʒan bāči-lčalām,

10 ^a *elḡurme tafḡah ḡōḡah, ḡudūmah* die Frau legt ihren Schmuck, ihre Kleider ab; in Bagdad sagt man *taḡzaz*, in Damascus *taḡḡlah* OGL. — ^b *ḡazārī; ḡizrije* in *elḡasa* und *zuber* Ohrring; wir sagen *šēḡabe*, Pl. *šēḡab*; in Bagdad *tirčijeh*, Pl. *tarāci* OGL.

12 ^a *ḡihl* (sic) wir sagen *ḡarm* OGL.

13 ^a *farrān* sie standen schnell auf OGL. Die Lesart ist nicht gesichert. — ^b *ḡaḡdeh* lautes Geschrei; wir sagen *luḡḡeh* (sic) OGL.

14 ^a Erkl. *waḡmalō-bah*. — ^b *ḡčtaḡ fēlān* die Hände (resp. Unterarme) zum Beten übereinander legen; *mičtif*. V. 26 *čatif* verweilend OGL.

15 ^a *ʒasa*. Man sagt *ʒasallah jērauwīḡk jēḡibek baḡssalāmeḡ* Gott möge dich wohlbehalten reisen und wiederkehren lassen OGL. Die Construction des Verses ist nicht klar.

16 ^a *ḡān arḡal* wir sagen *istaḡḡal*, in Bagdad *ḡajjar* OGL. Unsicher. — ^b *ḡiblij-ennēzūl* südlich von dem Orte, wo der Grossvater ist OGL. Liegt ein Eigenname vor? Doch wohl bloss = Niederlassungen.

18 ^a *čēfūl čāfētin* OGL. — ^b d. h. ihr Mann.

19 ^a *ʒzzēlūl* mit langen Haaren wie ein persischer Teppich OGL. — ^b Der Erkl. verstand dies nicht und wollte daher emendieren. *maḡwī* wird ein ausgemauerter Raum sein; *hijām* hocharabisch *ḡīām*.

20 ^a *ḡanādīl* wahrscheinlich = Steine; der Erkl. wollte *ḡanādīb* lesen und behauptete *ḡandāb* oder *ḡindūb* sei die Erde, die man beim Graben des Grabes hinweggenommen habe und wieder aufschütte. Unsicher. — ^b Erkl. *zōhā-lah*.

21 ^a Mscr. *ḡafau*.

22 ^a Mscr. *medaḡḡil esjūl*, vom Erkl. verbessert und übersetzt: wo die Wasserbüche einbrechen. Kaum glaublich; S wird die richtige Lesart haben. — ^b Mscr. *ren*.

24 ^a Nach S *جول* übersetzt. — ^b Mscr. *karwakan*; die Texteslesart stammt vom Erkl.; der *كرك* I in der Bedeutung = brüten (*eddēḡḡeh kriḡat* vgl. JRAS 21, 823; Reinhardt, S. 144) zwar kannte, jedoch angab, sie sagten dafür *rḡanaḡ* OGL. Das Wort bedeutet vielleicht eher herumgehen um . . . , wie im Aramäischen. — ^c Mscr. *ēlḡin biḡiḡti*; Erkl.: sie lieben es. Text und Erkl. sind nicht gesichert.

25 ^a Mscr. *wāḡit*; vom Erkl. ganz missverstanden. — ^b Mscr. *baswāt*.

- 29 wā ḡaḍij-ettarfe wā ḍabj-essčzūl^a, nābij-ilwarčene mahdūm-ahčzām.
 30 wā *ḡaḍij-ettarfe^a tihjin^b mejūl, lajjin-el-aštafe ḡaddih binhoḍām.^c
 31 wā ḡalilī^a ma-rtēgi fihī^b-lbčdūl, winnisa ḡērah zalā mitli ḡarām.
 32 iḡtefā safi-lbēhā zēn-aḡḍčlūl, zan ḡčbābeli bāte fi laḡḍin^a ḡolām.
 33 mā ḡasabt-inn-ilḡumar nūrah jčzūl, tumme jidḡan bilwuḡaḡ baḡr-ettimām.
 34 lū rasūl-ilmōte tiḡnoḡ-elbčdūl^a zan ḡasīn^b-eddelle lū jigli-lmčsām,
 35 čāne siḡnā leh zaḡijātin ḡčzūl, min ḡazūr-ilmāle warḡaḡna-ssuwām.
 36 itrekū zankum maḡlāmī ja-lbčdūl, wulkufur^a minnī zala-lčddāle zām.
 37 lū lukum jā min tēlūmūnī zoḡūl, čāne siḡtō ḡāle mitli mā silām.
 38 kaḡḡarāid mā paḡūme-mn-aḡnehūl, mā begā bī kūde ḡismī walbaḡām.
 39 min fēraḡ-ettarfe bānaḡ bī ḡčlūl^a, nāḡčlin ḡismī wḡalī binsimām^b.
 40 čēfe ḡā joḡdal bčlōmin paḡ ^و bilzumur^b ḡulin wuhū fi ḡa-ssčḡam.
 41 mā bčḡā-li ḡilčtin^a paḡ ḡēle ḡol, kūde *baḡlah zūmdčti zaḡd-elwčzām^b.
 42 raḡḡem-iššāčwā umil-luḡfah zaḡūl, mā suwa-llāḡ li whū^a naḡr-ahmoḡām.
 43 aḡ-al-allah baḡnčbi wiḡa-lbetūl, *waḡnčsā wottūre^a walbēt-elḡarām.
 44 oḡtēzi ḡabrin wsiḡmi ḡaḡ jčzūl, min ḡānaḡ raḡbbin čččrimin mā jčrām.

68

S قال بن جلق

- 1 زارنى عقب العشا طيف يقول اتبه يا شيت مثلك ما ينام
 2 لو دريت بما جرا من شي يهول كان حارية الكرا عشرين عام
 3 قلت يا ذا دل اسالك برسول وشي جرا يا شيت من خبت العالم
 4 قال يفدك الغضى زين الدلول شرب كاس فيه ممزوج الحمام
 5 قلت راعتك الدواهي من يقول من تسند عنه منضوح الكلام

29 ^a Mscr. *ešščzūl*; *siḡl* ist ein ausgehöhlter Stein, der, wenn es regnet, Wasser in sich aufnimmt; dieses trinken die Gazellen, bisweilen auch die Slubis OGI. Beim Ritt nach Engeddi durch die Wüste Juda beobachtete ich solche hohle Felsen oft.

30 ^a **ḡaḍij-ettarf* ist hier kaum ursprünglich; vgl. V. 29. — ^b *tihī* wild gewordenes Kamel OGI. — ^c *binhoḍām* kurz, klein OGI. Vgl. Wallin 4, 4, N. b.

31 ^a *ḡalilin* wäre wohl mit S die bessere Lesart. — ^b viell. ist *fīha* zu lesen.

32 ^a Mscr. *liḡ*.

34 ^a Der Erkl. schlug *elbčdūl* vor. — ^b Mscr. *ḡasin*; *ḡasīn* kommt 52, 24 vor.

36 ^a Mscr. *wulkufčr*.

39 ^a *ḡilleh*, Pl. *ḡčlūl* Defect OGI. — ^b Mscr. *binsiḡām*; die Lesart von S ist in Hinblick auf V. 40 vorzuziehen.

40 ^a Mscr. *jčḡūl*, vom Rawi falsch gelesen; Erkl. *jčḡāl*, was keinen Sinn giebt und schon wegen des Reimes unstatthaft ist. S undeutlich; aber *بنول* ist wahrscheinlich richtig und *bčnōl* ist im Reime möglich; darnach die Übersetzung. Gesichert ist die Lesung und Übersetzung nicht. — ^b Mscr. *bilzumčr*.

41 ^a so Erkl.; Mscr. *ḡil*. — ^b so nach dem Erkl. und S; Mscr. *lillāḡ raffāz alḡamām*.

42 ^a Mscr. *hū*.

43 Der Vers wurde beim Dictieren, ebenso wie der letzte ausgelassen; die Trscr. von 43 stammt vom Erkl. — ^a Sure 4 und 52.

- 6 قاله انا ريت يوم السبت ضول عند بابه لرعايب ازدحام
- 7 صابني رعب ودرزيت الرسول باغي علم الى ردد تمام
- 8 قالي وسلي غدا ما فيه قول الهمة رب السما حسن المختام
- 9 شوق عيني يوم دني للغسول والطوايق فصلوهن له حرام
- 10 وسع امه عند تفصيح المحجول والخزاري والأهله ولزام
- 11 تندبك بالصوت وسعها تقول ليت ابو وضحا كشف عنها لتمام
- 12 جهزوها ثم شالوها جمول عزوة بين المخاول والعام
- 13 فرن المخفرات ما معهن عقول جاضين بلموادع والسلام
- 14 واشلو به للمصلا والفحول كا تفين كلم خلف اليام
- 15 يسألون الله عسى له بلقبول روضة بهنا بطيبا له مقام
- 16 ورجلو بالشوق جبلي النزول عن حسن بصرى جنوب للمقام
- 17 وودعو له حفرة بلفاع طول قامته والعرض شرين تمام
- 18 وحدروها خمسة منهم كفول حضرة الغايب مناغير كرام
- 19 وسدوها عقب ديباج الزلول لبنة في جوف مطوي هيام
- 20 وودعو فوقه جناديل نلول والنصايب ركروها له علام
- 21 ثم قفو مسرعين بالدخول والغضى خلوه شرحى المقام
- 22 في فضا روض مدق السيول بين بن سيرين والصحب الكرام
- 23 شوف عيني والضبا حوله تجول بادرن قبره بحب والتمام
- 24 والوحوش النافره من كل جول كركن قبره الهن به ستمام
- 25 والفواخه من عقب ذيك الجيول يزعجن بالنوح بصوارة الحمام
- 26 والطيور الحايه من كل زول كاتفين ضلته والغمام
- 27 ما الذي صابه كذا بلوقه هول كيف بالف بلكراتيب المنام
- 28 قعة مرعوب وبادرته بقول كف يا ملعون عن باقى الكلام
- 29 واغضى الطرف وا ضبي السعول نابي الوركين مهضوم المخزام
- 30 وا غضى الطرف تيهين ميول لين العطاف قدّه بنهضام
- 31 وا خليل مرتجى فيه البدول والنساء غيره على مثلى حرام
- 32 اختفا صافى البها زين اللدول عن حبابه بات فى لحد ضلام
- 33 ما حسية ان القصر نوره يزول ثم يدفن بالوطا بدرالتمام
- 34 لو رسول الموت تجنعه البدول عن حسين الدل لو يغلى المسلم
- 35 كان سقنا له عطيات جزول من غزير المال ورخصنا السوام

36 اتركوا عنكم ملاي بلعدول والكفر منى على العذال عام
 37 لو لكم يا من عدلتونى عقول كان شفتو حال مثالى هو يلام
 38 كجرايد ما اقوم من الخول ما بقا بى كود جسم والعضام
 49 من فراق الترف بانه بى خلول ناكل جسى وحالى بنسام
 40 كيف ذا يعذل بلوم او بنول بلعمر طول وهو فى ذالسقام
 41 ما بقا بى حيلة او حيل حول كود بالله عمدتى عند الوزام
 42 راحم الشكوا ومن لطفه عجول ما سوا لله لى وهو نصر المضام
 43 اسئل الله بالنبى ويا التول والنساء ولطور والبيت الحرام
 44 اعتزى صبر وسقى ذا يزول من ثنا رب كرم ما يرام
 45 والمختم ازكى صلاتى لرسول المشفع للملا خير الأنام

69

obu ḥamzeh^a min kubār beni zāmīr tēšāḥan^a maḥ zaġal zammaḥ wensāḍ
 -ibēhum hannēšideh^c:

- 1 jā ḥallēti^a zūgū bēṇa-ḥandāi, baṇṣā^b dijārin zaḍbet-ilḡerzāi^c.
- 2 dārin zaḡat aṭāre sākin ḥaijahā, wōzā^a bēḥāli šōfēhā wubčāi^b.
- 3 wōzā bēhā ṣaḡḡ-erriġāh^a walā beḡa^a illā-rrēsūm-ūmā jēḥaijīd zaḥāi^b.
- 4 naḥw-aḍḍēbēzah^a fi zadāmāt-alḡada^a, maḡṣed mēḡīb-innaḡme lilḡōzāi^b.
- 5 ḡallat bēhā zansī^a tēdūr^b uḡalle-bi waḡḡdin^c tēwaḡḡḡad^d fi ečnīm ḥaššāi.
- 6 mūm-bāčīrin ḥittā hafat šams-uḡḡoḡa^a lemḡībēhā wuḡtādēha-lmesāi^a.
- 7 dārin lēšāfit^a-alḡēbin lačēinnaha^b gumrin jēbūḡe^c-bḥīndes^d-eḡḡolmāi.

69

^a Der Dichter war nach dem Erkl. ein Beduine. Das Gedicht stammt aus Cod. S, S. 91 ff.; der Text in arabischer Schrift ist unverändert aus der Handschrift abgedruckt. — ^b *šāḥan I zaḡal*; VI eifersüchtig um etwas streiten OGL. — ^c Zum Metrum Reḡez vgl. § 37^c.

1 ^a Erkl. *ḥilleh* (sic) *zašīreh* OGL. Also wohl = *أخلاء*. — ^b Der Erkl. wollte *naṇṣā* lesen. — ^c *ḡerzā ečlīb* OGL. Unannehmbar; vgl. hocharab. *جرعاء*.

2 ^a Mscr. *wōza*; *waza* belästigen OGL. Urspr. stand hier und V. 3 a im Mscr. *ōdā*; vgl. S. — ^b Die Verbindungspartikel ist hier nicht recht am Platz; noch weniger V. 3 b bei *ūmā*.

3 ^a Mscr. *ōhē*. — ^b *zaḥā* Klage; doch sagt man auch *flīn mūstazī ebbēḡād* er hat Bagdad satt, möchte lieber nichts mehr von B. wissen, wie es im Sprichwort heisst: *ḡēzūḡīn zaḡū ḡēr elḡareḡ maraḡ* wenn jemand zwecklos unthätig verweilen muss, wird er krank OGL.

4 ^a *aḍḍēbēzah* liegt nach dem Erkl. westlich von *zāreḡ*. — ^b So Mscr. und S; der Erkl. wollte *elḡōzāi* lesen, was freilich im Metrum schwierig ist.

5 ^a Mscr. *zansīn*. — ^b So der Erkl.; Mscr. *bēdūr*. — ^c Erkl. *waḡīd*. — ^d Mscr. *fāwaḡḡd*; Erkl. urspr. *fwaḡḡḡd*; sp. wie im Text.

6 ^a so der Erkl.; Mscr. *lmesmāi*.

7 ^a so der Erkl.; Mscr. *uṣāfit*. — ^b Erkl. *ličēnnaha*. — ^c *jēbūḡ* verstand der Erkl. hier nicht; er wollte *jēbūḡe-bḥīn* lesen. Er hat vielleicht Recht; vgl. jedoch 40, 1; 48, 8. — ^d so der Erkl.; Mscr. *ḥīndes* wie S. Unsicher.

- 8 *au miššalin^a fi rabwetin^b mašgābis, au bārićin^c ʔōdā min-almāšnāi^d.
 9 filā tēbassām zan tanājā dibbal, ʔidā wmuḡlat ḡādilin^a uḡsāi,
 10 lā tištēci ramdin^a walā matrūfeh^b, illā walā *mašbūhetin galbār.
 11 lā bilgašireh bilḡijām walā-iletī ḡard-āboḡām ʔowilet-innaḡzawāi.
 12 saḡḡh^a-ezzimān lanā bēṭib-ūšālčah^b, lamma-ntawāt fi niḡet-iššamtar.
 13 ʔallat biha-lʔajāme ʔannā wungadaṭ ʔann^a-errēḡā^b wiḡad^c ḡabil^d riḡai.
 14 waḡḡat maḡā ʔarbin^a lačim^b-dʔūnčhum naḡlin tēmle-brūsčh-ilḡāḡnāi.
 15 *ćid ḡitčhā^a wallēle ḡid ḡatt-ḡnnedā, wānā warāi ʔwāriin tuḡar^b.
 16 wānā maḡi šaf-čelḡadid eššārim^a māḡi-dēčbāb — ^b fi jinnāi.
 17 jā min beh-algalb-elḡēsūr^a ʔaḡ-ḡoḡaḡ ʔḡm-errēṭiče-blelet-ēdḡolma.
 18 *— ḡašš^a-aḡḡobārā — ^b *ṭērin ḡitatin^c *ʔan — ^d.
 19 *lam telḡam^a jōmin ʔaderrig^b ḡāloḡ, illā wānā maḡ tillet^c-elmaḡšar^d.
 20 lam telḡam^a ʔillā ʔala jōḡbūbah nōṭa^a-ḡonān ʔowilet-ilḡobāi.
 21 čalfāḡde^a bal-ayṭābe^b ʔillā ʔinnahaḡ ḡalf-almehalla činnchā ʔarḡai.
 22 mā jilḡag-errāḡl^a-elgašir maḡannčhā^b, illā-likūn^c laḡā ʔala-ssandāi^d.

8 ^a Mscr. *umiš*. — ^b Mscr. *rabu*. — ^c so der Erkl.; Mscr. *walidin*. — ^d Der Erkl. wollte *almāšnāi* lesen.

9 ^a *ḡādil* Gazelle, dichterich OGL. Feminin?

10 ^a Mscr. *rumād*, gegen das Metrum. — ^b so der Erkl.; Mscr. *matrūch. intrūḡat elčn* wenn etwas ins Auge gekommen ist (z. B. ein Stückchen Holz), sodass es schmerzt OGL. — ^c Mscr. *mašbūhetilḡat*; *šibaḡ* = aufhängen, aufhalten OGL.; *ḡalba* = *ḡolā*; msc. *aḡlab* OGL. Kaum annehmbar.

11 ^a *naḡzawā* Hinterer OGL. Unglaublich.

12 ^a der Erkl. las *simāḡ*. — ^b Mscr. *uḡā* gegen das Metrum. — ^c *šamtai* von *šimat* wegnehmen, entreissen OGL. Unsicher.

13 ^a Es ist عتā oder عتي zu lesen; Mscr. *zan*. — ^b Statt *errēḡā* hat wohl ein fem. Subject dagestanden; vgl. das Versende. — ^c Mscr. mit halber Schärfung des *d*. — ^d Mscr. wirklich *ḡabil*.

14 ^a Mscr. *ʔarābin*. — ^b Mscr. *lačim*. — ^c *čannā*, Pl. gew. *činjān*, vgl. Excurs N. 11.

15 ^a so der Erkl.; Mscr. *ḡiditčha*. — ^b *ayṭet ḡissuh* ich habe einen Laut von ihm gehört; *wiḡāḡeh sim* OGL.

16 ^a so Mscr.; nach S besser *šārimin*. — ^b Mscr. *jintifad* es wird geschüttelt OGL.; dies passt jedoch nicht ins Metrum; die Wortform in S ist unverständlich.

17 ^a so Mscr.; der Erkl. *elḡēbār*.

18 ^a urspr. *jā bin mčḡašš* sp. *min ḡašš*, aber ohne erwähnenswerte Erklärung. Metrisch vielleicht *jā ʔibnč min*. — ^b Mscr. *čār wuham*, unerklärt; Erkl. *wāḡim* unversehens. — ^c Er ist kein Falke, sondern ein *ḡata*, der sich immer vor mir fürchten muss OGL. — ^d *ʔann dāim ezzai*; Erkl. *lezzāi* sich fürchtend, versteckend; *ʔann* = *ʔanni* OGL. Ganz unsicher.

19 ^a Mscr. *lammantelginni*; ebenso V. 20. — ^b *aderrig* ich treibe OGL. — ^c Mscr. *ṭilbet* beruht auf falscher Lesung des Mscr. S. *ṭilleh*, behauptete der Erkl., sei = *ḡilleh* (vgl. Dozy S.) das, was die Fliehenden im Lager zurücklassen. Wahrscheinlich hocharab. *كئدة*. — ^d Der Erkl. wollte *ennisāi* lesen.

20 ^a *nōṭ* (sic) *ṭawil*. Sonst bedeutet *nōṭ* in *ʔureḡ* und *elḡasa* einen Dattelkorb aus Palmzweigen, wofür man in Bagdad *ḡēšeh*, bei uns (d. h. also in *brēdech*) *ḡēsūfeh* sagte OGL.

21 ^a Mscr. *čahad*. — ^b Erkl. *baḡwutab*.

22 ^a Mscr. *errāḡil*. — ^b *maḡanncha* unverständlich, vielleicht auch falsch vocalisiert. Erkl. *jezinneha* = er zäumt sie. Unsicher. — ^c Mscr. *liḡčkūn*. — ^d *ḡandā mččan ʔāli* OGL.

- 23 ʿid ʾimbazātnaʾ bittēmleḥ^a ʾalībī^b, waǧdim fowaz^c-alǧulle fi ʾaḥṣai.
 24 wammā^a meǧālek ʿid ǧawēt^b ḥaliletī^c, wallāhe ___^d bēhā zēnāi.
 25 wullā fēʿan jēsīre li min dūnahaʾ ḥumlate lētīn fi serīze-ǧdāi^a.
 26 wiṣīd *serāt benī sēnān^a faʾinnahum biḍ-elwuǧūh^b rubājib ennoǧmaī^c.
 27 zan ṣabbēhum ʾordī^a wʾan teṣnēzēhum^b, ūzan meǧālāt^c ṣabbēhum ʾābāi.
 28 ___^a aḥāk jābā *mēnīfīn^b ǧāil šōbī bijūtīn ___^c wuhǧāi.
 29 mā tīḍkerūn-elbīde jōm taraktuhum^a *biḍ-elwuǧūh rubājib en-uoǧmāi,
 30 jendibnakum^a ǧīḥ-ḥāre zanhum^b-alǧeḥaʾ baṣmāukum wmarriḥ bilʾābāi.
 31 uzaddētūkum^a zanhum walā ʾarʾōnahum, min ḥōfeti ḥallētu ___^b.
 32 waḍḍazne jā mā dītūkum zan gurbuh^a, dōd-eḍḍuwāmi zan wurūd^b-elmāi.
 33 waǧlētūkum bilkirhe zan firsānēkum, zan ʾihtirāǧ^a-eḍḍazne ___^b.
 34 fin ʿint meḥḍḍībīnī fēʾiṣīd zāmīr, *rāzi-lǧabā^a wilmūḥret-illḥamrāi.
 35 lammaḥ-lahaǧtah bilmoḍē ūǧālī-li ʿeddim waḥḥīr^a ʾin baǧēt ǧīzāi.
 36 fezaddalte rās-errumḥe tumma-rkezteḥ fi rāzīj-ilmaǧḍalet^a-iṣṣaǧrāi.
 37 fūǧḥan ʾogub wurūdēḥin ṣuwādir sekraʾ ʿīsā laǧtjēḥin^a dimāi.
 38 fin ʿinte ja-bn-ǧzammē ʾaktar ʾozweḥ^a, falā bāse jābn-elzamm beǧeḍ ḥanai.
 39 fin-iddīǧāǧ *ʿēṭiretin fērahah^a wimm-oṣṣogūr ʿēlilet-ilʾaḍnai.

23 ^a *ettēmleḥ* eine *ʿarjeh*, zwei Tagereisen nördlich von *zared* OGL. — ^b *ʾalībī* = *ana ʾalībī* OGL. Unannehmbar. — ^c Erkl. *waǧīd fowaza*. Gänzlich unsicher und unerklärt.

24 ^a Mscr. *wama* was betrifft OÜ. — ^b *ǧawet*; *ǧawi* beduinisch = *nisi* OGL. Unpassend. — ^c Mscr. hat nach S *ḥalī*. — ^d Mscr. *māttakḥat* metrisch richtig Erkl. *mā ʾittēcaḥat*; dass dies etwas wie „sehen“ bedeutet, hat der Erkl. wohl nur geraten.

25 ^a Mscr. *ǧaḍāi*.

26 ^a *serāt* brachte der Erkl. mit *serīje* = *tūbūr ḥēl* zusammen. Die *benī sēnān* hausen zwischen *ʾomān* und *elḥasa* OGL. — ^b Mscr. *elwǧūh*. — ^c Vgl. S; es dürfte hier in Hinblick auf V. 29 anders zu lesen sein.

27 ^a so der Erkl.; Mscr. *ʾardī*. — ^b so der Erkl. mit S; Mscr. *šēnīzātī*. — ^c Mscr. *meǧālāt*; *ǧ* ist wohl richtig.

28 ^a Mscr. *wara* warum OGL. Das Metrum verlangt einen Spondaeus. — ^b Mscr. *mēnīf*. — ^c Mscr. *ǧolmētī*. Unerklärt. Am ehesten denkt man an ein Subst. im Sinne von „Wehethun“; vielleicht mit Nunnation.

29 ^a Das fem. Suffix wäre am Platze; im Metrum wäre *tarrak* besser.

30 ^a Mscr. *jendibbīkum*; Erkl. *jendēbīnmuk*. Natürlich ist an die *nḥawe* zu denken. — ^b Erkl. *zanḥīn*; so auch V. 31.

31 ^a *zaddēt aḥḥart* OGL. — ^b Mscr. *ulōṭāi*; Erkl. *ḥalletuhīn ʾatwāi* zu Boden liegend, Pl. von *tawi* OGL. Darnach die Übers.

32 ^a so der Erkl.; Mscr. *ǧerba*. — ^b Mscr. *wūd*.

33 ^a *ihtirāǧ*; der Erkl. wollte *ihtirām* lesen; doch hat seine Erklärung keinen Wert. — ^b Mscr. *biṭṭozāi* Gehorsam. Unannehmbar.

34 ^a Mscr. *rāzi elǧabba* = Pferd OGL.; die Doppelung ist aus metrischen Gründen unstatthaft.

35 ^a Statt *uaḥḥīr* (so Mscr.) ist vielleicht *او احر* also *ʾaw-aḥḥīr* zu lesen; OGL.: thue uns nichts zu Leide.

36 ^a *maǧḍālah, ḥān ʿīdal frusuh* den *šēlīl, šēbīb zariš* d. h. den Schweif des Pferdes stützen = *ǧaṣṣ* oder *ḥassan frusuh* OGL.

37 ^a so der Erkl. = Lenden; es muss Pl. von *فطاة* sein; Mscr. *laǧīṭēḥīn*.

38 ^a Mscr. *ʾozwa*.

39 ^a Mscr. *ʿēṭiret elʿerahah*; der Erkl. *ʿretin ʿerahah*.

- 40 filā rubā fil-ḡṣṣe ḡṣṣar-afḡaḡ, tiḡdā ḡēmī-ettēr zamuh^a ḡeda.
 41 *ḡma-ttabčtin ila-lḡulūb^a tarāḡifat, ḡonnā *ḡaṣāt-iddā^b zala-l-ḡḡdaī.
 42 ḡonnā čimā ṣillīn^a rubā fī rōdeh, maṣrūbēhā mā-ennidā ḡuhwāī^b.
 43 *maṣrūbēhā mā-ennidā^a mitḡarrem^b, zēnāhe tūdi činnēhā ṣamzāī.
 44 ḡonnā nēdajjin ḡārēnā min čēlēnā, undājineh^a dēnin bēḡēr ḡizāī.
 45 ḡonnā ḡilā ḡarb-ḡnnczil alḡārēnā, naṣbir maḡāfat ṣamit^a-il-ḡḡdaī.
 46 wānā ḡobū^a ḡamzeh duwābat zāmir, ḡajjalēha-lmaṣrūfe bilḡēḡāī.
 47 mā-bize ḡaḡḡi bissifāh^a wulū beḡat linnāḡērm ṣimāmetī ___^b.
 48 tābā zan-eḡḡamā^a-azzēhēde-ufūsanā, ūfrūḡanā tābā zan-alfāḡšāī.

69

S قال ابو حمزه

- 1 يا خلتي عوجوا بنا الانضاء بنصا ديار عذبة المجرعاء
 2 دار عفت اثار ساكن حبيها ووزا بجالي شوفها وبكاء
 3 اوذايها صفق الرياح ولا بقا الا الرسوم وما يهيبض عزاء
 4 نحو الضيعة في عدامات العضى مقصد مغيب النجم للجوزاء
 5 ظلت بها عنسى تدور وظل بي وجد واوقد في كين حشائي
 6 من باكر حتى هفت شمس الضحى لمغيبها واقتادها السماء
 7 دار لصافية المجين لكننها قمر يوج حندس الظلاء
 8 او مشعل في ربوة مع قابس او بارق اوضى من المثناء
 9 فيلا تبسم عن ثنايا ذبل ايضا ومقلة جادل نعساء
 10 لا تشتكى رمد ولا مطروفه الا ولا مشبوحة قلباء
 11 لا بالقصيره بالقيام ولا التي جرد العظام طويلة النزواء
 12 سحح الزمان لنا بطيب وصالها لمنتوت في نية شطاء
 13 علت بها الايام عنا وانقضت عن الرجا وانجد حبل رجاء

40 ^a Mscr. *zanhē*.41 ^a Mscr. *ḡonnaḡ tabčtin idalḡlūb*. — ^b *ḡaṣāt-iddā* d. h. wenn in der Leber sich Steine bilden OGI. Man hat doch wohl an die Steine zu denken, die nach der Sage auf die *aṣḡāb elfīl* fielen.42 ^a so der Erkl.; Mscr. *ṣullīn*. — ^b Mscr. *wehūwāī*.43 ^a Die Wiederholung dieser Worte aus dem vorigen Vers ist wohl nicht ursprünglich. — ^b Mscr. *mētedarrim*; der Erkl. kannte das Wort nicht; er erklärte es mit „sich enthaltend“ = *metebahriz* in Bagdad.44 ^a Der Erkl. las *ndaj*.45 ^a Der Erkl. schlug *ṣamtat* vor.46 ^a sp. *bu*.47 ^a *ṣifāh* wildes Leben OGI. Unannehmbar. Vielleicht *h* zu streichen. — ^b Mscr. *ḡādbāī*. Der Erkl. *ḡarbāī* haarlos. Unsicher. Vielleicht ist *ḡdḡā* zu lesen.48 ^a Mscr. *eḡḡamaṣ*.

- 14 وقتت مع عرب لكن ضعونهم نخيل تميل بروسه الاقناء
 15 قد جيتها والليل قد حط الندى ونا وري ضورين توحاء
 16 وانا معي صافي الحديد صارم ماضي الذباب يتفض في يناء
 17 يا من به القلب المجسور على العدى نعم الرفيق بليلة الظلماء
 18 يا بن من قص الحبارا واهم طير قطاٲ عن اديم الزاء
 19 لم تلقني يوم ادرج ضالع الا ونا مع ثله المنشاء
 20 لم تلقني الا على يعبويه نوطا العنان طويلة العلباء
 21 كالفهد بالاثواب الا انها خلف المخلا كنها عرجاء
 22 ما يلحق الرجل القصير معنّها الا ليكون لها على سندا
 23 قد انبعثنا بالثميله طالبي وجد فاوزى الغل في احشاء
 24 واما مقالك قد غويت حلتي والله ما لتكحت بها عيناء
 25 والا فكان يصير لي من دونها حملاة ليث في سريع قضاء
 26 وانشد سراة بنى سنان فانهم بيض الوجوه ربايب الاعماء
 27 عن سهم عرضى وعن نشنيعهم وعن بحالة سهم ابائى
 28 ورا اخاك يا ابا منيف قايل صوبى بيوت ظليمتى وهجاء
 29 ما تذكرون البيض يوم تركتهم بيض الوجوه ربايب النعماء
 30 يندبنكم قد طار عنهن الغطا باسمائكم ومر بالاباء
 31 وعديتكم عنهن ولا ترعونهن من خوفتى خليتم الاثواء
 32 والظعن يا ما ذدتكم عن قربه ذود الظواى عن ورود الماء
 33 واجليتم بالكره عن فرسانكم عن احتراج الظعن بالطعواء
 34 وان كنت مذكىنى فانشد عامر راعى القبا والمهرة الحمراء
 35 لمن كحفته بالمضيق وقال لي قدم واخران بغيت جزاء
 36 فعدلت راس الرمح ثم ركزته فى راعى المفدولة الشقراء
 37 فاقفن عقب ورودهن صوادى سكرى كسى لقطيهن دماء
 38 فان كنت يا بن العم اكثر عزوه فلا باس يا بن العم بجيد ثناء
 39 فن الدجاج كثيرة افراخها ون الصقور قليلة الاضناء
 40 فالى ربا فى العش اشقر الفح تغدى جميع الطير عنه احداء
 41 حنا الثابطين اذا القلوب تراجفت حنا حصة الدا على الاعداء
 42 حنا كما صل ربا فى روضه مشروبها ماء الندى وهواء
 43 مشروبها ماء النداء متضرم عيناه توضى كنها الشمعاء

- 44 حنا ندابن جارنا من كيلنا وندابنه دين بغير جزاء
 45 حنا الا ضرب النزيل خيارنا نصبر مخافة شامت الاعداء
 46 وانا ابو حمزه ذوابة عامر خيالها المعروف بالهيجاء
 47 ما بيع حتى بالسفاه ولو بقت للناظرين سامتى جدباء
 48 نابا عن الطمع الزهيد نفوسنا وفروجنا نابا عن الفحشاء
 49 ثم الصلاة على النبي محمد ما رجعت جنج الدجا ورفاء

70

gal zād elqorēsir zala dretch^a:

- 1 zafa-llabe zan zēnin zan-ennōme zāifeh, uiefsin zan-ezzad-elhani mā tuwālifeh.
 2 tihinne čimā ḥann-ilḥaluġ^a-elledi lahā, ḥūwārin walā tilgāhe min bēn-alaifeh.
 3 umum-bazde dā ḡabčī *liđi rāi^a ḥāzim zālēh-eđdahaṛ ḡaḥnā wġaṭṭaz^b ṭarāifeh.
 4 umummā šičā^a galbī uḥajjaġ lēḥāteri wargan talāzā fōg-ḡaṭṭale šāriifeh.
 5 jā warġe lā ṭalī^a bēšōṭin^b mēġarrād, walā toṭṭeli-ḡaṭṭale wiġa-lmēšāriifeh.
 6 jēḥonu-elledi min jōme fārag ḡalifeh, aġḡal čēfe min fārag ġimājoz walāifeh.
 7 li ḡabzat-ażwāmin zan-elwuṭne^a nāziḥ, aġāsi šigā-ddinjā walā li mēsāifeh.
 8 ilā mā ḡatāni-llēle warḡā sētūrah, išibbe bēḡalbi lahib-ennāre zāšifeh.
 9 nahāri wulēli walḥidin killēhin suwā, walā bāne li ḡubḥin walā-nā bēšāifeh,
 10 woġile matā jā naḡse tiḡḡar šēmūsčnā, uġidḡar liṇā faġrin lah-ennūre šāriifeh.
 11 uniḡdā bēwaš-elḡille wiġa-lġarāib, utiġlā ḡumūmin fi ḡašāi-mtarādifeh^a.
 12 ufāte ḡaḡḡi ḡūtedārakt^a biḡ-ḡlḡlā, walākinne ḡaḡḡi fāte māni^b bišāifeh.
 13 aġfa-ššibābe zanni *lā wādčzannēni^a, waġākinne bađ-eljōme mānā bēḡalifeh.
 14 ḡad-elbēne wussinnēne wiġesme bazde dā, waḡāfā^a ważawāḡni bēšējin ḡatāifeh^b.
 15 *jefyrra-ġali^a wuḡin diġar *zašre eššibā^b, walākinne mā jinfaž čēṭrin wusāifeh^c.
 16 wuḡlāfe dā jā rāčibin kūre ḡāmir, ḡorrin čima-lḡāṭufe tūmi^a siḡāifeh.
 17 mēzidin zālā ḡaṭz-ilfiġafi wsērčhā, lēlin tēsiri-bḡa-lḡošā mā tēkālifeh^a.

70

- ^a Das Gedicht stammt aus Cod. S, S. 71 ff.
² ^a Mscr. *ilḡā*.
³ ^a Mscr. *liđdara*. — ^b Mscr. *uġaṭṭan*.
⁴ ^a Erkl. *šičā*; die Lesart von S, d. h. شقا I od. IV, dürfte richtig sein.
⁵ ^a *ḡabzi* schreien, auch vom Kind OGl. — ^b Mscr. *bēšōṭin*.
⁷ ^a Mscr. *elwuṭan*.
¹¹ ^a so der Erkl. nach S; Mscr. *āġifeh*, urspr. sogar *āčī*.
¹² ^a Mscr. *tedā* ohne *ā*. Der Text ist corrupt; die Wiederholung derselben Worte in a und b ist sicher nicht ursprünglich. — ^b urspr. *māna*.
¹³ ^a Mscr. *walāwāddēzanneni*; die Form könnte nur 3. Pers. Plur. fem. sein. Nach OÜ. ist sie 3. Sing.; *šibāb* als collectiv zu fassen, passt nicht, vgl. V. 14.
¹⁴ ^a Mscr. *waġfa*. — ^b *ḡatāifeh čēṭil* OGl. Unsicher.
¹⁵ ^a Mscr. *jefyrr zaġāli*. — ^b Mscr. *zašer eššibā*; der Hiatus ist hart, der Vers wohl verderbt. — ^c so der Erk.; Mscr. urspr. *usāifeh*; *čtēḡissif* OGl.
¹⁶ ^a *tūmi* sie lässt hin und her schwanken OGl. Wahrscheinlich ist *siḡāifeh* Subject.
¹⁷ ^a die Kameḡn muss Subject sein.

- 18 tēḥammaḷmen-^aaṣṣobb-^aalmēzanna^arisāleh, min baḏdemā čān-^aankerohū^b maḏārifeh.
 19 wu^ain ġīte li baġrin ^aكُتَاهَا^b, tarā dārēnā min-elġēnūbi^c ṭawārifeh^d.
 20 siġa-llāhe đik-eddāre min wābil-elḥajā, lū čāne mā ṭabdi zaḷaija^a zaṭāifeh^b.
 21 zaḷā šāne ġōmin sākininin^a bēḥajjaha^b, riġālin kērāmin ḥajjirmin ġaṭārifeh.
 22 u^ain ġīte li ġōmin wtismaḏ bēdičrēhum, luhum ritbetin dūn-elbērijāte nāifeh,
 23 zaḷēhum salāmin^a kille waġtin wsāzah, mā habbat-^aal-^aarjaḥe ṭadri suwāifeh^b.
 24 āhin zaḷā āhin ^aتَابْرِيدِ^b ṣubābeti, wulū ġilte^b āhin mā ^aسِفَايْفِه^d.
 25 wulū ġilēti āhin tēbarrid^a lēġilleti, ġazalt āhe āhin silmetil-^ali muwāifeh.

70

S قال زيد ال عربر

- 1 عفى الله عن عين عن النوم عايفه ونفس عن الزاد الهنى ما توافه
 2 تحن كما حن الخلوج الذى لها حوار ولا تلقاه من بين الايفه
 3 ومن بعد اذا ابكى لذى راى حازم عليه الدهراخنى وقطع طرايفه
 4 ومما شجى قلبى وهيج الحماطرى ورق نلاعا فوق الاطلال شارفه
 5 يا روق لا تلغى بصوت مغرد ولا تعلى الاطلال ويا المشارفه
 6 يحن الذى من يوم فارق اليفه اجل كيف من فارق جمابع ولايفه
 7 لى سبعة اعوام عن الوطن نازح افاسى شقى الدنيا ولا هى مساعفه
 8 الى ما اتانى الليل وارخى ستوره يشب بقلبى لاهب النار عاصفه
 9 نهارى وليلى واحد كلهن سوى ولا بان لى صبح ولا ناب شايفه
 10 واقول متى يا نفسى تظهر شمسنا ويظهر لنا فجر له النور شارفه
 11 ونحظى بوصل الخل ويا القرايب ونحلى هموم فى حشاى امترادفه
 12 وفات حظى وتداركت به العلى ولا كن حظى فان مايبب بشايفه

18 ^a *aṣṣobb almēzanna* verstand der Erkl. nicht; er wollte es in *aṣṣabī elmēġanni* verwandeln. Es liegt hocharab. *صَبْت* vor. — ^b Mscr. *erōh*.

19 ^a Mscr. *fūnṣē* Imperativ von *نَصَى*; aber es passt nicht ins Metrum. — ^b *kūt* Befestigung OGI — ^c so der Erkl.; Mscr. *ġēnūbin*. — ^d *ṭawāriḥ atṭāf* OGI. Kaum annehmbar. Vgl. Excurs H 11.

20 ^a Mscr. *zalej*. — ^b *zaṭāifeh ḥarīm* OGI. Kaum annehmbar.

21 ^a Mscr. *sūkēnīn*. — ^b sic; worauf *ha* geht, ist nicht klar; auch was *ḥaj* hier bedeutet, ist unklar.

23 ^a Mscr. *salāmī*. — ^b *sāfijeh* (sic) nach dem Erklärer eine Erhöhung, die der Wind aufhäuft, indem er alle feinen (*nāsīm*) Gegenstände wegbläst und aufhäuft. Man sitzt Nachts gern auf der *sāfijeh*; auch in *brāde* ist eine solche. Eigentlich sollte der Plural *sawāfijeh* lauten.

24 ^a Mscr. *lū*, passt jedoch nicht ins Metrum. Übersetzung unsicher. — ^b Mscr. *ġilt*; viell. ist *ġiletī* zu lesen. — ^c Mscr. *ṭabrid*; etwa *tēbarrad*? — ^d Sing. *šeffijeh* (Mscr. *šeffī*) Sehnsucht OGI. Unsicher. Der Text ist wohl nicht in Ordnung.

25 ^a Mscr. *ṭabrid*.

- 13 اقفى الشباب عنى ولا وادعنى ولكن بعد اليوم ماناب خالفه
 14 خذ العين والسنين والجسم بعد ذا وقفنا وعاوضنى بشى حتايه
 15 يفر عطفى وان ذكر عصر الصبا ولكن ما ينفع كثير وسايه
 16 وخلاف ذا يا راكب كور ظامر حر كما الخاطوف توى سفايه
 17 معيد على قطع الفيافي وسيرها ليل تسير به العشا ما تكالفة
 18 تحمل من الصب المعنى رساله من بعد ما كان انكروه معارفه
 19 وان جيت لى هجر فانص كوتها ترا دارنا من الجنوب طوارفه
 20 سقى الله ذيك الدار من وابل الحيا لو كان ما تبدى على عطايه
 21 على شان قوم ساكنين بجيها رجال كرام خيرين غطارفه
 22 وان جيت لى قوم وتسمع بذكرهم لهم رتبة دون البريات نايفه
 23 عليهم سلامى كل وقت وساعه ما هبت الارياح تدرى سوايفه
 24 آه على آه لو تبرد صبايتى ولو قيله اه ما تبرد شفايفه
 25 ولو قياتى آه تبرد لغاتى جعلت آه آه سهمه لى موالفه
 26 وصلوا على خير البرايا محمد عدد ما سرا ركب الى البيت طايه

71

hādā^a rāzi-lbīr dīretih jēgāl-lehč gōf ukull séneh isauwī-leh gāšīdeh ujāfidha
 ʔalā ʔoʔdūn elmēḥammed ḥākim negd min benī ḥālid ulā wuḥād ʔalēh aʔāh
 gīdar ḥamsmīt riḡāl uʔaʔer giḡālīn^b waʔā čēsāwīl-leh učēsāwī lhiddāmeḥ
 uḡleh uʔabīdeh utamm ʔanḡ gīdar ḥamsč sinīn mā wuḥād ʔalēh usaḡwa ʔalēh
 ḥamēšīdeh, gāl rāz-elbīr fi ʔoʔdūn almēḥammad:

- 1 marāčīl-ʔola^c ʔaʔbin šēdīdin sēnūdehā, mukādaḡ^a ʔalā ʔazmi-ddaḡāḡā^d ʔoʔūdēhā.
 2 fēmin rāmahā bilhūne mā nāle waʔlahā, *walā raḡde ʔēlat-elmālā fi kēbūdēhā.
 3 šarāhā begāl-errūḡe wulmāle wiššigā, uʔaḡbrin ʔalā miḡr-illijālī wkūdēhā^{1a}.
 4 fēlū^a-lā gālāhā sāmēhā kille miḡis^b, ulū-lā ʔanāhā čāne killin jērūdēhā.
 5 walākinnahā baḡazme waḡḡazme wiššigā, mēḡaḡer bēḡalātīn ḡafijīn sēdūdēhā^a.
 6 ubaḡdl-elʔaḡā fi māḡīb^a-elḡamde wettana^c, uḡaḡb-elḡaḡādi biddimā min ḡumūdēhā.

71

^a Das Gedicht stammt aus Cod. S, S. 64 ff. — ^b *gēlānīje ʔabāt sōdā šuḡčl elḡasū* OGL.

1 ^a *mukād čāḡīd* schwierig; vgl. V. 3 *kūd ʔoʔb* OGL. — ^b *daḡāḡā* Pl. von *denījeḥ* OGL.
 Wahrscheinlich nicht richtig; sondern Plural von *denī* دَنِي.

2 ^a Eine befriedigende Erklärung dieses Verses war nicht zu erlangen. Der Erkl.
 führte an: *ʔilt ʔala flān* einen in *ʔelēh* Unvermögen versetzen. Unsicher, vgl. 22, 19, N. a.

4 ^a Mscr. *lū*. — ^b Mscr. *miḡ* od. *muḡ*.

5 ^a *sēdūd* Geheimnisse OGL.

6 ^a *māḡīb mūḡīb* OGL.

7 uḡaddīn naḡdir-elbēne zan dāmbe šāhib, tiḡi min šadičīn załletin mā jezūdēhā.
 8 jigībe ʔilā nāḡa-lmēnādi lēmaḡlabin serīzin moḡīzin sālimin min hoḡūdēhā.
 9 ubałłilme^a zan załlāt-alāšhābe ʔolāh^b, uwałm^c-elāšā *mā jigītaš-aššarre zūdēhā^d.
 10 falā ʔere ʔillā bilḡanāhēne ʔajir, walā čaffe ʔillā bilḡuwā^a min zēnūdēhā.
 11 fēmil-lā jeruḡdd-elḡēde bilḡilme zaijenat lah-aḡmaḡse ḡalātin ḡabitēn wurūdēhā.
 12 umin - -^a biššabre ḡittā jeruḡddahā išūfe moḡālīz^b-ilhēda^c fi wurūdēhā.
 13 falā fajitin min šāliḡin fi hawādeh, falā ʔajilin fi ḡatze čaffin zēnūdēhā.
 14 walā ḡere fi zēnin ḡadīdin *c nadrēhā^a, čeribin wjozma^c šōfēhā zan ḡasūdēhā.
 15 fēmin ḡābe ḡāb-ūāše biḡdille wašrafat zalēh-il-āzādī ʔalibinin ḡuḡūdēhā.
 16 umin šarra^a-elḡaḡḡi ḡaḡa-lkōne wintaḡa^b, nahār-elwaḡa^c bīd-ezziba^c min ḡēmūdēhā.
 17 taḡama^c ḡēmāh-aḡḡide min nāzeh-elmeda^c, uḡallet leh-argāb-elzōda^c fi sēḡūdēhā.
 18 falā türid-elḡāḡate ʔillā lēḡāhid, aḡādīhē^a mā jirḡ-ḡlḡida min mēdūdēhā.
 19 wmuḡdd-erriḡā wuḡsid ḡanābin tazawadāt jaḡmīneh bēmeddīm^b min ḡawāli fiḡūdēhā.
 20 fēmin^a zaḡwedak min fēde jimnāhe zādeh, zalēhe lēzūmin bissoḡā-in jēzūdēhā.
 21 umin faḡke zan zaḡdeke bilḡsre jisrah^a, uḡi čāne maḡwiin zalēhā zēnūdēhā.
 22 zaḡāja^a tiḡi min bārez-ḡlḡūde tidḡar^b uḡiḡfa-lzaḡāja zoḡbe ḡadā woḡūdēhā.
 23 tarān^a kinte ḡālēt^b-aḡḡana^c fi mēdiḡeh aḡal zanke mā ḡāb-erregā fi ḡešūdēhā.
 24 famā ḡere soḡdūnin malādin ʔilā ḡaḡat zalēna-llijāli šāilātin ḡēnūdēhā.
 25 medḡḡteh zalā mā kāne miḡḡāre foḡleh, falā zaše kaḡḡām-elḡasānī ḡeḡūdēhā.
 26 wuhū li zala-ššiddāte diḡrin wmaḡšad, uḡā nozme maḡšūdel-linā min ḡēhūdēhā.
 27 bēwaḡhin ʔelīcin bilbišāšāte mišrič, uzēnin zan-elānī ḡililin šēdūdēhā.

8 ^a *hoḡūd hoḡūḡ* OGI. Unannehmbar.

9 ^a so der Erkl. nach S; Mscr. *ubādel elḡilm* gegen das Metrum. — ^b *ʔolāh, ḡabal* OGI. — ^c *šir wałm biswa-lḡhawe* sei bereit, mache schnell Kaffee; *ōlim šuḡlek* OGI. — ^d Ohne genügende Erklärung. *ā* könnte Reimvocal sein.

10 ^a Mscr. *bilḡūwā* (sic).

11 ^a Mscr. *wrūdehā* Ausgänge OGI. Nicht sicher.

12 ^a Mscr. *zanāha*; Erkl. *zānaha*, jedoch ohne genügende Erkl.; viell. mit S *zanmahū* er zäumt sie d. h. die Seele. — ^b Mscr. *ʔālīz*. — ^c Der Erkl. behauptet *wurūdēhā* sei hier gleich *ruḡdēhā*. Viell. ist geradezu *rudūdēhā* zu lesen, obwohl *rudūd* als Inf. sonst nicht vorkommt. Die Übersetzung folgt dem Text, obwohl nicht schön ist, dass derselbe Reim hier wiederkehrt.

14 ^a Mscr. *naḡdarha*; vielleicht stand ein anderer Infinitiv da, der ins Metrum passt.

16 ^a so der Erkl.; Mscr. *ašraš*. — ^b Mscr. *wintaḡa*. Der Rawi und der Erkl. verstanden den ganzen Vers nicht; der letztere verstand unter *bīd* etc. Mädchen. Er behauptete, *ḡimḡ* nenne man im *ḡōf* eine Art Weibersänfte, in welcher die Mädchen vor den Augen Neugieriger geschützt seien; dasselbe, was man bei ihnen (den *zaḡēl*) *muḡšar*, bei den *zaḡeze ḡōḡāḡ* oder *zoḡfeh* nenne.

18 ^a Mscr. urspr. *fajādi*.

19 ^a Mscr. *maḡd*. — ^b so der Erkl.; Mscr. *medd*, wie S. — ^c *fēd rizḡ* OGI. Vielleicht dem Reim zu Liebe statt *fiḡūdēhā*; vgl. V. 20.

20 ^a Mscr. *min*.

21 ^a so Mscr. Der Erkl. wollte *bilḡisr zoḡrah* lesen; aber eine gute Erklärung war von dem ganzen Verse nicht zu erhalten. Der Text ist wohl verderbt.

22 ^a Erkl. *zaḡājan*. — ^b Mscr. *ʔāḡaher*.

23 ^a Mscr. *tarā in*. — ^b so der Erkl.; urspr. *ḡālīt* teuer halten OGI. Unannehmbar. — ^c Mscr. *ḡsūdha*. Der Erkl. verstand den Vers nicht.

28 bēčaffin^a hamīdin _^b čerimin banāneh, učam dā halā^c fəgr-elmčēilline gūdčhā.
 29 harīb-erredā misči-ləḡdā šarbet-elčidā^a, min-elgēde gušsāt^b-albalā fi kebūdčhā.
 30 halif-attama müdi-ssana^a tārīč^a-ilgānā, *muğaddem lēhabbāsin^b wbāni zamūdčhā.
 31 hawā min gīmilāt-elmažāni sēmānčhā, ušaf-ilmēzāja^a *lirredāja tēzūdčhā^b.
 32 ulābis^a tijāb-elhamde bīdin gīdaid, ulilgēre pabgā mā rumā min gērūdčhā.
 33 uğaddad fēzāl-izzōne fi kille maṭlab, jēdibe maz-alhessābe^a wāfi zūdūdčhā.
 34 bēgūdin whilmin waḥtimālin whimmeh, ufarzeti^a miğdādin^b tarāhā šchūdčhā.
 35 *ušābrin *zala-lgānī^a wšafwin wšimeh, unefsin hamāhā zam-čmōzāri nēgūdčhā^b.
 36 uḡol^a-elwafā mā jakel-ellēle zilmeh, ila-smāte^b pādāl-ilmālā min gērūdčhā^c.
 37 midā-ləomre mā gā zelletin jidkerūnčhā, walā hane^a min gōmin rēmātin^b zohūdčhā.
 38 tēčilin marāz-elhīlme rahbin gānābeh, wafij^a-ādḡara^a lihilmteḡi zan dčhūdčhā.
 39 walā tāišin jōmin ilā nāle nājil, walā gāzēzin min šarfe dinjan wkūdčhā.
 40 izide zalā zəqr-illijālī simāhah, ilā zādāt-aššiddate jizdāde gūdčhā.
 41 uljiddēfe ziddin rākēdātin gēfāneh, tazādā bēhā humr-errazāja^a wsūdčhā.
 42 tēčille beha-dḡefāne wilgāre čimeh wurūd^a-eḡḡumāja mā lahā min jēdūdčhā^b.
 43 učam dā wuṭā dār-elmēzādī^a bēgārah, šubālūn we-ahlah^b mā _ _^c rēgūdehā.
 44 učam ḡarre^a hafrāt^b-essibāja^c bēšōlah, ḡazājine^d toḡdā muḡrišātin^e gēhūdčhā.
 45 zalā pītre^a šibbānin nēšāmā lačinnēhum pūsude šara-lgābāte bādin^b hērūdčhā.

28 ^a Mscr. *čaffin*. — ^b Der Text von S scheint *hamīdin* zu verlangen; dann wäre auch das Metrum gewahrt. — ^c Mscr. urspr. *hallā*; wahrscheinlich liegt eine Verkürzung der IV. Form vor.

29 ^a *čidā* (Erkl. *čidā*) *majatte*, *balwa* OGI. — ^b Mscr. *gāšsāt*.

30 ^a *tārīč* (so der Erkl.) *elgāna šairin laṇnūs tārīčīn začh jīgūn* OGI. Unsicher. Vgl. طارق *Fakihāt elḡulafā* ed. Freytag 1877, Z. 5. — ^b Mscr. *muğdīm hab*; *habbās* ein Stamm der *ḡalid* OGI.

31 ^a Sing. *mezī ḡazīf* OGI. — ^b Unverständlich; die Erklärungen sind bodenlos.

32 ^a Mscr. *wulābis*.

33 ^a so der Erkl.; Mscr. ohne Artikel.

34 ^a Mscr. *ufarzetin*. Nach S ist wohl an ein Wort *فرسة* im Sinn von Cuचे's *فراسة* bravoure zu denken OÜ. Tapferkeit. — ^b Erkl. *miğwād*; Mscr. *miğdād*.

35 ^a Mscr. *šābrin zanāzāni*. — ^b *nēgūd* wohl zum Behuf des Reimes gebildeter Plural von *ناقِد*; *niğād zaijeb* OGI.

36 ^a Mscr. *ḡōl*. — ^b Erkl. *šamsat*, metrisch möglich. — ^c *gērūd* Pl. zu *ḡarrūd* Neider OGI.

37 ^a Erkl. *ḡāf*. — ^b *irmātin* Mscr. *irmātin* (Erkl. von *رَمِي*), also Text unerklärt.

38 ^a Mscr. *wāf*.

41 ^a so der Erkl.; Mscr. *eḡḡazāja*. Der Erkl. bezog *razāja* auf Schafe, was doch wohl zu verwerfen ist. Zu *humr* und *sūd* vgl. ausser den Lexicographen Durrat el-ḡawwās p. 168; *Kitābo-l-Adhdad* ed. Houtsma p. 223.

42 ^a Mscr. *wurūd*. — ^b Mscr. *jērū*.

43 ^a so der Erkl.; Mscr. *zāli*. — ^b Mscr. *uahlḡhā*. — ^c Mscr. *teḡtinī*; vielleicht nach S *tahannā*.

44 ^a *ḡarr* er hat geraubt OGI. — ^b Mscr. *ḡaf'irāt*, jedoch mit Erkl. als ob *ḡaf* dastände. — ^c *sibāja* Pl. von *sčbījeh* Herde von fünfzig Pferden OGI. Vgl. V. 53. Der Erkl. wollte *āsibāja* lesen. Hier nicht annehmbar. — ^d Mscr. *ḡazājil*. — ^e *laḡān sājir muḡrišīn maz ḡassūḡ* S. hat mich eilends die Strasse hinuntergehend getroffen; *aḡrašat aḡḡēlūl mišat zaijil*; *iḡriš ḡahdek* laufe mit aller Anstrengung OGI.

45 ^a Erkl. *iṭar*; Mscr. *atār*. — ^b Mscr. *iššarr ḡābāt bādīr*. Der Erkl. wollte *bādī ḡrū* lesen, ohne Sinn. OÜ.: aus bösen Schlupfwinkeln.

- 63 bēʾaufā^a ǧimīlin mim-mazānī ǧēmīleh waʾaṣḥā^b jēmīnin bilzaṭā min mēdūdēhā.
 64 fējā min zala fōg-elzōlā kille ṭājil, uzāde *bēbinjanin rifāzin^a bēnūdēhā^b.
 65 farāḍte linā farḍan čēdīmin wusaṃtēhā^a behaṭṭi jaḍin - ennidā^b min šēhūdēhā.
 66 uḍā-lzāme jā čassāb-alamfāle ǧādinā ilēhā ʾamūrīn mūǧʿzātīn bēdūdēhā^a.
 67 uḍā-lzāme ja čassāb-alamfāle hāmis walā ǧāke minnā ṭalēbin fī nēšūdēhā.
 68 wēʾaǧḍā^a-rriǧā beh miṭle rāzī wudāzah, wuṭīčin zalēhā ʾāmēnin min ǧēhūdēhā.
 69 fēǧid ǧēre māmūrīn bēṭaṅǧize hāleh^a, ubaččīr bēhā wiǧzal ǧōwābī šēfūdēhā^b.
 70 ٢٠٠^a ṭanāl-elzafwē^b min faḍle ǧādir^c, ilā huḍḍirat^d maṣ kille nefsin šēhūdēhā.
 71 umubǧiḍke^a bilmehfāte wuddille walzanā, uǧēḍin maṣ-alzōdwāne jimlā kēbūdēhā.
 72 walāǧḍāre fī mā šite ṭaǧrī zala-rroḍā, bēhukmaṭe ḥallāǧ-albarajā jēǧūdēhā.

71

هذا راعى الير دبرته يقال لها الجوف وكل سنة يسوى له قصيدة ويوفدها على سعدون المحمد
 حاكم نجد من بنى خالد واذا وفد عليه اعطاه قدر خمس مائة ريال وعشر قبالين واعطى كساوله
 وكساول محمداه واهله وعبيده وتم عنه قدر خمس سنين ما وفد عليه وسوى عليه ها الشيدة قال
 راعى الير فى سعدون المحمد

- 1 S مراقى العلا صعب شديد سنودها مكاد على عزم الدنيا صودها
 2 فمن رامها بالهون ما نال وصلها ولا رد عيلات الملا فى اكودها
 3 سراها بغالى الروح والمال والشقا وصبر على مر الليالى وكودها
 4 فلولا غلاها سامها كل مفلس ولولا عناها كان كل يرودها
 5 بلاكنها بالعزم والحزم والشقا مخاطر بحالات خفى سدودها
 6 وبذل العطا فيماجب الحمد والثنا وخضب الهنادى بالدماء من غمودها
 7 وغض نضير العين عن ذنب صاحب تجى من صديق زلة ما يعودها
 8 يجيب الى نادا المنادى لمطلب سريع مطيع سالم من حقودها
 9 وبالحلم عن زلات الاصحاب طوله ولم العصا ما يقطع الشر عودها
 10 فلا طير الا بالمجنحين طائر ولا كف الا بالقوا من زنودها
 11 فمن لا يرد الغيظ بالحلم زينت له النفس حالات خبيث ورودها

63 ^a Mscr. *bayfwa*. — ^b Mscr. *washa*.

64 ^a so der Erkl.; Mscr. *bējimmin rāfʿzātīn*. — ^b *bind hamām* Zinne. Unannehmbar.

65 ^a so der Erkl.; Mscr. *usamtha*. — ^b Mscr. *ḥaṭṭīn juwarrat linnedū*; Erkl. *ḥaṭṭ*
īd wirrit (= *ǧubal jidkar*) *bannedā*. Unsicher.

66 ^a *bēdūd* Stämme, Familien OGI. Unannehmbar. Vielleicht von *lā budd*.

68 ^a Mscr. *gaḍa*.

69 ^a so Mscr.; Erkl. *leha*. — ^b Mscr. *šēzūdha*.

70 ^a Mscr. *wuǧīt*; Erkl. *wuǧad balāḥireh*. Unsicher. — ^b Mscr. *elzafū*. — ^c Erkl.
ca. — ^d Mscr. *ḥēḍarēt*; Erkl. *wuǧidat* (sic).

71 ^a Mscr. *umubǧēḍik*.

- 12 ومن عنها بالصبر حتى بردها يشوف مطالع الهدى في ورودها
 13 فلا فابت من صالح في هواده ولا طایل في قطع كف زودها
 14 ولا خير في عين حديد نظرها قريب وبعا شوفها عن حسودها
 15 فمن هاب خاب وعاش بالذل واشرفت عليه الاعادى طالين حقودها
 16 ومن اشرع الخطى ضحى الكون واتضى نهار الوغا بيض الضبا من غمودها
 17 تحاما حمه الضد من نازح المدا وذلت له ارقاب العدى في سجودها
 18 فلا تورد الحاجات الا لجاهد اياديه ما برجا الجدا من امدودها
 19 فمد الرجا واقصد جناب تعودت يمينه مد من غوالى فيودها
 20 فمن عودك من فيض يناه عاده عليه لزوم بالصخا ان يعودها
 21 ومن فك عن زنديك بالعسر يسره وهى كان ملوى عليها زودها
 22 عطايا نجى من بارع الجود تذخر ويقفى العطايا عقب هذا وعودها
 23 ترا ان كنت غاليت الثنا في مديحه اجل عنك ما خاب الرجا في حصودها
 24 فما غير سعدون ملاذا الى غدت علينا الليالى صايلات جنودها
 25 مدحته على ما كان مقدار فعله فلا عاش كتام الحساني جعودها
 26 فهو لى على الشدات ذخر ومقصد ويا نعم مقصود لنا من ضهودها
 27 بوجه طليق بالبشاشات مشرف وعين عن العانى قليل صدودها
 28 بكف جميدى كريم بنانه وكم ذا خلا فقر المقلين جودها
 29 حريب الردا مسقى العدا شربة الكدا من الغيظ غصات البلا فى كبودها
 30 حليف الثنا موضى السنا طارق الغنا مقدم هباس وبانى عمودها
 31 حوى من جميلات المعانى سمانها وعاف المعايا للردايا تعودها
 32 ولا بس ثياب الحمد بيض جدايد وللغير ابقا ما رما من اجرودها
 33 وجدد افعال الزين فى كل مطلب يضيع مع الحساب وافى عدودها
 34 بسجود وحلم واحتمال وهمة وفرسة مقدار تراها شهودها
 35 وصبر على الجانى وعفو وشيمه ونفس حماها عن مزارى نفودها
 36 وقول الوفا ما ياكل الليل علمه الى سمعت انزال الملا من قرودها
 37 مدى العمر ما جا زلة يذكرونها ولا خان من قوم رماث عهودها
 38 ثقيل مرار الحلم رحب جنابه وفى الذرا للعتجى عن ظهورها
 39 فلا طائش يوم الى نال نابل ولا جازع من صرف دنيا وكودها
 40 يزيد على عسر الليالى ساحه الى زادت الشدات يزداد جودها
 41 وللضيف عد رآكدات جفانه تعادا بها حمر الرعايا وسودها

- 42 تظل بها الضيفان والحجار كنه ورود الظمايا ما لها من يذودها
 43 وكم ذا وطا دار المعادى بغاره صباح واهلها ما تهنى رقودها
 44 وكم جر خفرات السبايا بصوله ضعابن تحدا مقرشات جهودها
 45 على اثر شبان نشاما لكنهم اسود شرا الغابات باد حرودها
 46 وهجن طوايا ناحلات لكنها من الضمر قيسان برا السير قودها
 47 تسامى بشبان وخوط من الفنا يتالن قناص العوادى صيودها
 48 يتالن ملك طال ما صبح العدا على حومة الجبان ما هيب سودها
 49 ونحى عن البيض العذارا رجالها واناخ يقرى ما لها فى شرودها
 50 واضفى الحسانى عن بقايا قطيعه تلقاه عن سوّ الليالى سعودها
 51 فهو فارس الهيجا وهو بارع السخا وهو كاسب من كل النوى حمودها
 52 مقدم خيل والفنا فى نخورها ومعطى حوايذها وحامى قعودها
 53 جواده عرجا والسبايا بطايح وكفه ريان من الدم عودها
 54 الى ركضت يوم على الضد خليه فمركوب ممدوح السبايا عمودها
 55 حتى من ربا هجر الى ضاحى اللوى الى الشام من دار ال عمر حدودها
 56 الى خشم رمان الى النير مجنب الى الشعرا وقمانها من نجودها
 57 الى العرض والوادى الخنيفة مشرق وما عن جنوب كل هذا يسودها
 58 الى طاب منها مرتع جادة الحيا رعاها على رغم العدا ما يشودها
 59 الى وجهة بدرية البيض صوبه لكن قراطيس الطلاحى خدودها
 60 تناحت بسكان الحمى عن طريقه كوصف وعول قاصدات حيودها
 61 اذا لم يوافقهم من الشيخ جيره غدت رملاشتى قليل ركودها
 62 فما حملت جرد السبايا متوج ولا حضنت بيض النسا فى مهودها
 63 باوفى جميل من معانى جميله واصحنى يمين بالعطا من مدودها
 64 فيا من على فوق العلاكل طايل وزاد ببنيان رفاع بنودها
 65 فرضت لنا فرض قديم وسسته بخط يد ورث النداء من شهودها
 66 وذا العام يا كساب الانفال قادنا اليها امور موجعات بدودها
 67 وذا العام يا كساب الانفال خامس ولا جاك منا طالب فى نشودها
 68 غدا الرجا به مثل راعى وداعه وثيق عليها آمن من جمودها
 69 فجد غير مامور بتجنيز حاله وبكر بها وجعل جوابى صفودها
 70 وغد تنال العفو من فضل قادر الى حضرت مع كل نفس شهودها
 71 ومبغضك بالمهفات والذل والعنا وغبض مع العدوان يلا كبودها

72 والافدار فيما شئت تجرى على الرضا بحكمة خلاق البرايا بقودها
 73 وازكى ملاة الله ما ذر شارق واوفا سلام كاملات عدودها
 74 على المصطفى ما هب ربح وما شدا حمام يغنى مطربات غرودها

72

gāl alḥalāwī^a:

- 1 jēgul-alḥalāwīj-alledī mā jēkūdeh, gēdīd-albinā min gālijāt-algaṣaid.
 2 ulī min cēdim-elumre naṣfin azizeh, azōdde zalā ʔosjānēhā bannēwāgīd^a.
 3 ʕīd-anzamṭēhā^a mā kāde *ḥōfin ilā bēdā^b zalajji men-ajjām-arrēdā lā tēʔawīd^c.
 4 gīlṭe^a laḥuwwāde min hāšēl^b-alḥalā, ilā gau jēdizzūn^c-almaṭāja-*talājīd^d.

72

^a Das Gedicht stammt aus Cod. S, S. 16 ff. Ein Paralleltext dazu findet sich in Cod. Huber III, fol. 29^r; in letzterer Form ist es in arabischen Buchstaben abgedruckt. Die beiden Recensionen S und H stehen sich sehr fern, namentlich auch, was die Reihenfolge der Verse betrifft. Hier mag eine Übersicht der Verse von H Platz finden:

H	S	H	S	H	S	H	S
1	1	21	9	39	26	55	48
2	—	22—23	—	40	27	56	14
3	2	24	36	41	31	57	7
4	3	25	—	42	32	58	16
5—6	—	26	42	43	33	59	—
7	11	27—28	—	44	—	60	17
8—12	—	29	12	45	30	61—62	—
13	54	30	18	47—48	—	63	50
14	55	31	19	49	35	64	51
15	53	32—33	—	50	—	65—66	—
16—18	—	34	22	51	37	67	43
17b	8	35	24	52	44	68	40
19	5	36	25	53	46	69	41
20	15	37—38	—	54	45	70	s. S. 185, N. 55.

Der Rawi behauptete, das Gedicht stamme von einem *slubi*; dies Urteil beruht vielleicht jedoch nur darauf, dass in V. 45 ff. von der Jagd auf Gazellen die Rede ist. Eher rührt die Schwierigkeit, welche das Verständnis der Kaside bietet, davon her, dass sie stark hocharabisch gefärbt und in Folge davon auch ausserordentlich corrumpiert ist. Daher auch die zahlreichen Lücken der Übersetzung.

1 = H, V. 1.

2 = H, V. 3. — ^a *nawāgīd* Seitenschneidezähne, neben den *tanājā* OGL.

3 vgl. H, V. 4. — ^a Mscr. *anzāmēnah*; aber *ahantah* OGL.; sonst verstand der Erkl. den Vers nicht; er fasste das folgende *mā* als Negation: nicht war je stark meine Furcht, dass sie anfangen könnte, Böses zu thun und dann dazu zurückkehre OÜ. — ^b Mscr. *ḥōf albēda*. — ^c S *تعاوود*.

4 Fehlt bei H. — ^a S *فقلت*, Mscr. *fgilt*; lies vielleicht *فقد قلت*. — ^b *hāšalna ḥittār ḥaywal* (oder *lifā*) *zalēna*. — ^c *dazz* vorwärts stossen; rasch treiben, um das Quartier zu erreichen OGL. — ^d S *التلايد*; Mscr. *talājīd* (ohne Art.); wir sagen *talājīf* oder *mēgaššerāt* OGL. Unsicher.

5 jā zīde^a jā zauwāde^a in šāmalat^b bukuḥ kubār-ḡhawādī^c nāhēlāt-almēcāwid^d.
 6 ʿāfir-ḡlḡētā sūd^a-ḡlḡelābibe^a sāḡēhā sumūmin mēn-ḡlḡōzā ʿahām-ḡlwuḡājīd,
 7 ilā manhelin zādijeteh^a ḡāhēljeh^b, ufāḡ^c-ḡššibā^d zan ʿōcābim-māhe^e bārid.
 8 ilā ḡīte jā zauwāde zannā manāzil, ḡalā rubzahā min ḡajjinā jābne fajīd,
 9 fēzūḡ^a-lī bahā lā zāḡek-allāhe sāzeh, fēḡabl-ḡbalājā lalbarājā ḡalājīd.
 10 fēḡil jā lajālīna-lcēdām^a-alletī modat, balūḡbāle^b ḡal-lī fi lēḡākinne^c zājīd^d.
 11 uḡate^a ḡēdīcīn^b mā wuḡā fike zalleh, wezānike baḡḡīnjā wzānihe wāḡīd.
 12 waḡant-ennīḡā^a zandī mēn-ḡlḡīn wmaḡeh^b, walā ḡalfe zūlmin jintēḡā minhe wāḡīd.
 13 waḡante ḡalīl-annāḡījāte^a zilā-ḡtufat, mazālimēhā wannābijāt^b-ḡfarājīd.
 14 waḡtēt-eddeḡjāmīn^a-ḡlḡēdī midlēhimmeh, waḡajarte baḡḡalmah ḡēḡāha-ḡlawābīd.
 15 zalā zēdeḡjīn^a-ḡu zalā zēdeḡjījeh ḡadākumu^b mā^c bēn-enneḡīrēne^d cāzīd.
 16 bēteḡḡān^a jēsīl-ḡlḡēde fihā sījufeh zāl-ḡlḡēre^b zill-ḡlḡāzījāt-ḡrawāḡīd^c.
 17 jēzīde *redīj-ḡlhāle^a fihā ḡalādeh^b, *utarāḡḡad^c *fihā-nnāīmāt^d-ḡlḡālāzīd.
 18 jābn^a-annīdā wāḡḡālīj-ḡlḡamme in ^b zalā zādamin^c baḡḡ-ḡlḡēlāzīde sājīd^d.
 19 bezarḡḡān^a ḡahāha^b mā ḡahāha wsāḡahā maz^c-ḡlḡukme^d nāḡḡīn min baḡnānīn wsāzīd.

5 = H, V. 19. — ^a zīd und zauwād Eigennamen OGI. Letzteres etwa schon in V. 4? — ^b šāmal nordwärts gehen OGI. — ^c ḡawādī, Sg. ḡūdāt Kochstein; bei den ḡlūbīs = ḡuff Sohle des Kamels OGI. Unsicher. — ^d S مغاد; mīḡwad rēḡubeh Hals OGI. Unsicher. Man sagt el zḡmanījeh rēḡubtah mitl-ḡlḡēt die omanische Kamelin hat einen Hals, der einem Faden gleicht; das ist ein Lob; eine solche Kamelin gilt 200–300 rīḡāl OGI.

6 fehlt in H. — ^a S صفر. — ^b ḡalābīb Kehlen OGI. Unsicher. Bei Pterocles Alchata ist nach Brehm, Thierleben², Zweite Abteilung, Vögel, Dritter Band. Leipzig 1886, S. 11 die Gurgelgegend rötlich fahlgelb; vgl. N. a.

7 = H, V. 57. — ^a S عاديتة; Zugang OGI. Unsicher. — ^b ḡāhēljeh maḡḡūl OGI. Unsicher. — ^c S وفجر; fāḡ, jefūḡ wegnehmen, wegräumen, z. B. ein Gericht vom Tische, um ein anderes hinzusetzen OGI. Unsicher. — ^d šībā Entenflott OGI. — ^e S ماء Mscr. mā.

8 = H, V. 17 b. — ^a S حيينا.

9 = H, V. 21. — ^a So urspr.; später fēzūḡ.

10 fehlt H. — ^a Mscr. ʿīnā ḡlḡē. — ^b S بالقبال. — ^c Mscr. ʿkīn. — ^d Mscr. urspr. zājīdeh.

11 = H, V. 7. — ^a S وصات. — ^b S wie H صدیق; Mscr. ʿdīcī.

12 = H, V. 29. — ^a S وانبث النقا. — ^b māḡeh sagt man in kuwēt und zubēr; wir sagen mich OGI.

13 fehlt H. — ^a nāḡījeh, wir sagen ḡēlūl OGI. — ^b S والنابيات; Mscr. wanā; = rēḡūm OGI.

14 = H, V. 56. — ^a S الدياميم wie H; Mscr. eddījān.

15 = H, V. 20. — ^a zēdeḡjījeh sēbīcēh OGI. Kaum annehmbar. — Mscr. ʿkum. — ^c S ما; die Lesart von H ist wohl vorzuziehen. — ^d nēḡīr Plur. nēḡāir = ḡazāl OGI. Vgl. unten, V. 50; Excurs A 72.

16 = H, V. 58. — ^a S بتيهاء. — ^b S الحى wie H; darnach die Übersetzung. — ^c S الرواعد Schreibfehler. rawāḡīd die im Überfluss sitzen; Perf. arḡad OGI.

17 = H, V. 60. — ^a S نجييب الخال vgl. H. Die ursprüngliche Lesart lässt sich nicht ermitteln. — ^b flān tēḡallad = tēḡallab keine Ruhe haben OGI. Unsicher. — ^c S وتزداد. — ^d Mscr. fīha annā; S اللامات wie H. Unerklärt.

18 = H, V. 30. — ^a S فيا بن. — ^b S ضوا; Mscr. urspr. neḡay, später neḡay. — ^c S عدم, Mscr. zadām. — ^d ḡājīd Jäger OÜ. Kaum annehmbar.

19 = H, V. 31. — ^a S بزرقا. — ^b taḡa ḡlḡahm = tēbūḡu ḡēl stark kochen OGI. — urspr. men. — ^d ḡukum was von jemand verlangt wird OGI. Unsicher.

- 20 ilā mā lifētū baḷmoṭāma^a tēgajjid^b *sigāh-elḥajā sēl-errēzūn^c-eššawāhid.
 21 šēmālijē^a zaṭṭāf-annigā^b min tēgajjid, ilā *ma-ltegā^c rājatēhā walḥadājid^d.
 22 fēgil lēminizīn^a ċasib-ālḥamde waṭṭanā, ilā mā ٧ wallat^b zalēh-ālmaṭārid^c.
 23 fēmin mūgibat eššēbe fi limmet^a-alfētā zalā^b mā legā mer-ramzat^c-aššū^cē zājid.
 24 falā bidde hī mer-ramzatin jabne salim, lahā ḥadarat^a ḡalbi hēmūmin tešāzād.
 25 lifānī bahā lā sāzād-allāhe rakbuh^a ilā^b sāzād-errīkbāne maḥ min jisāzid.
 26 zalā šāne *sultānī zaċilin^a kēlēhumā, zimān-ālċisa^a jišēi^b ḡarāh^c-ālwalājid.
 27 sērīz-ālċarā ٧٧٧٧ bū^b mēḥammad uzīd-āllegāwi^c sajjid-annāse wāhid.
 28 ٧٧٧٧^a karāmeteh ٧٧ ḥadde ḡōzeh, tazādā^b bahā simr-āl٧٧٧٧٧٧٧٧^c.
 29 falawā ḥēlīh^a-ālledi jostējaneni, wezuḡb-ālzaṭā maḍḍa^b-rrēḡā baḷwasājid.
 30 tarān-ċāne ċid māṭay fējā ṭule mā malaṭ marāḡilēha-lḡara-ḡḡijūf ٧٧٧٧٧^a.
 31 ٧٧^a min ilābb-ādḡefe fi midlēhimmeh mēn-ālḡele wal٧٧٧٧٧٧٧٧^b ḡāhid.
 32 menā^a ḥaṭer-ādḡalmā walēdi liċannahā, zaḡaban^b men-ātar-aššijūf-ālḥadājid.

20 fehlt H. — ^a *moṭāma* Oase der *šluba* bei den *wudjan dūn-ālḡōf* OGI. Unsicher; trotz S *المطاما* ist vielleicht einfach *بالمطايا* zu lesen. — ^b *tēgajjid ism ċētib* OGI. — ^c so nach S; Mscr. *sigāḥel sēl errēzūd*.

21 fehlt H. — Mscr. *šēmāli*. — ^b *zaṭṭāf annigā* Ortsname OGI. Unsicher. — ^c S *ما التقا*; Mscr. *maṭṭigā*. Erklärung ganz mangelhaft. — ^d Mscr. *°dājib*.

22 = H, V. 34. — ^a Mscr. bloss *miniz* (ohne *lē* und Nunation); Name seines Freundes OGI. Kaum annehmbar (vgl. V. 35). — ^b S *القنا لولت*; Mscr. *legānā lawallet*. — ^c *maṭārid* unerklärt.

23 fehlt H. — ^a S *لمة*; Mscr. *millet*. — ^b S *الا*. — ^c S *رفعت السو* *rumaz albārūd tar*; *ilā širnā baḷlēl namši bilbarrījeh ušēbat ċiddāmīnā nār wulṭīfat zanna nējūl rumzat ċiddāmīnā nār* OGI. Also = plötzlich aufblitzen.

24 = H, V. 35. — ^a S *خادرت*; Mscr. später *ḥadarat* = *gumītetan alhumūm*; *flan ḡemūtan saḍḍ ċnfisi* einem den Atem nehmen OGI.

25 = H, V. 36. — ^a Ob *rakb* wirklich Subject zu *lifāni* ist, erscheint zweifelhaft. — ^b S *الا*; die Lesart bei H wäre wohl vorzuziehen.

26 = H, V. 39. — ^a S *سلطاني عقيل*, wie auch *kēlēhumā*. — ^b S *يشقى*. — ^c S *قراه*; Mscr. später *ċerāh* sein Rücken OGI. Übersetzung unsicher, vgl. H.

27 = H, V. 40. — ^a S *سرحانها*; Mscr. *marḥānēhā*. — ^b S *جو*. — ^c S *وعيد القوي*; *uzīd* und ein Fest OÜ.

28 fehlt H. — ^a S *او* am Anfang der Zeile ist sicher; *صبي* nicht; Mscr. *ōṣī* ohne Erkl. — ^b *itazādōn zala-laċēl* sie wechseln mit Essen ab; wenn einer aufsteht, setzt sich ein anderer daran OGI. — ^c S *القيان المعاهد*, möglicher Weise auch *المعاهد*; Mscr. *abajān*.

29 fehlt H. — ^a S *واخليلي*; lies wohl *ḥalīleij*-; auch der Erklärer erkannte den Dual im folgenden Verbum nicht. — ^b Im Texte von S wäre wohl *مدا* als Dual zu setzen.

30 vgl. H, V. 45. Nach dem Erkl. ist der Vers in folgender Form sprichwörtlich:

tarān ċāne hī māḷat fējā ṭule mā malaṭ bēṭūn-ālḡitāmā baššēnīn-āššidājid.

Man könne meinen, die Welt hat sich gewendet; denn wie lange Zeit hindurch haben sie den Weisen in Hungerjahren den Bauch gefüllt! — ^a S *مراجلتها القرا الضيوف الواحد*; Mscr. *ššijūf attawāhid* unerklärt.

31 = H, V. 41. — ^a S *ذوي*; Mscr. *dawā*. Wahrscheinlich Dual; = *hādā* OGI. — ^b S *والحافي مغانيه*; Mscr. *walḥāfi māzānīh*. Unverständlich. Auch in H steht vielleicht *الحا*, nicht *الما*.

32 = H, V. 42. — ^a S *منى*, Erkl. *menā*; Mscr. *mitā*. — ^b Mscr. *zaḡban: iduh zaḡba* unbeweglich OGI.

- 33 jēgūmūne wallēl-elhēdārīje murgid^a, bēdābhe^b sēmināt^c*allēgāh-ālgēlājīd^d.
 34 jēhallūne baḍḍef almēnāšī^a ilā lifā, ilā^b-lāḍdre gā dūn-allawāja^c-zzahājīd.
 35 gēl-allāhe ēid rēt-annēhīj^a-ābne^b sālim mēnizen wmin-ḥāš-attānā walfawājīd^c.
 36 tētāwāḥneh^a-al^b-ajjāme lēn-ōdazāneh jīšīdde zālā tilbin gīšīf-albidājīd.
 37 wuhū ēāne fi mā ēid moḍā min zēmāneh, *gēmīl-attānā min hāmēdātīn whāmid^a.
 38 fēmin^a zāše baḍḍinjā jarāj^b-ābne sālim, ēčrih-allajālī wal^c-omūr-aššīdājīd.
 39 umīn sāzafāt^a lajjāme admaḡne^b ḥableh ujaḡīdne^c fi ḥabl-alledī mā tēsāzīd^d.
 40 fēgūlō lēbēt-alfāḡre lā jāmaḡn-alḡenā, ubēt-alḡena^a lā jāmaḡn-alfāḡre aājīd.
 41 walā jāmaḡn-almadhūde gōmīn tēzozzeh^a, walā jāmaḡn-albēt-ābazīz-adḍahājīd.
 42 faḡante zācīd^a-arrakbe lōlāke mā ḡazau, walā farrašō bakwārehinn-ālgāwāzīd^b.
 43 ēifa-llāhehāk-alwaḡhe ḥorre^aḡēḥaḡnaḡmīn^b bēḥaḡḡ-almēšallā waddazā^c balmēsāḡīd.
 44 ḡadā ḥorretīn māmūnētīn zāmērījeh^a simāwījētīn^b ḡarr^c-ddērāzēne šājīd.
 45 ilā ḍarabāt^a mā taḍrīb-illā mētūnehā^b ujeḡsīre ḍarb-ālgāzījāt-azzahājīd.
 46 sawā zāndahā * _ _ _ _ _ ^a umā jetenāzāz baḡḥērūm-albasājīd.
 47 walēse _ _ _ ^a baḡ^b-ajādīne^b šēdah, walō zāḍḍēnā dahrin bēnābīn^c wnāḡīd.
 48 fajā mimarin^a *jā ḡale mā šabbēh-elḡodā^b, ḥanājā uḡēlīn *nāfēdātīn bedājīd^c.

33 = H, V. 43. — ^a S ebenfalls مرعد; vom Erkl. nicht verstanden; derselbe wollte *modlim* lesen. — ^b S بذبيع, Mscr. يذبيع vgl. H. — ^c S السميبات. — ^d *l'égîheh* Kamelin, die trüchtig ist; *ḡēlūd* eine, die früher Milch hatte, nun aber, weil sie trüchtig ist, keine mehr giebt; *ḥalfeh* Milchkamelin, die ein Junges hat OGI.; vgl. Stumme, Beduinlieder S. 139.

34 fehlt H. — ^a S المناصى; Mscr. *annāšī* der mit Absicht kommt OGI. — ^b S لا; Mscr. *illa*. — ^c S الوايا; Mscr. *alwubā*. *alwoijeh*, Plur. *alwui* Überbleibsel. *ihfēdu ḥalwoijeh ḥalwoūdān* hebt die Speisereste für die kleinen Kinder auf OGI.

35 = H, V. 49. — ^a *nehī* dem man die *nhāweh* machte, dann tapfer OGI. — ^b S يا ابن سالم. — ^c *fawājīd mēḥāšīl* OGI.

36 = H, V. 24. — ^a Mscr. *ēḡāwāḡanḡh*. Der Erkl. wollte die II. Form lesen. *ēḡ* wohl für *قد*; S *نطاوحنه*.

37 = H, V. 51. — ^a d. h. *ēān jēḡamḍūnuh alḡarīm warrīḡāl*.

38 fehlt H. — ^a S فمن, Mscr. *min*. — ^b Mscr. *jaraj*; S *يرى يا بن*.

39 fehlt H. — ^a Man vermisst das Objectssuffix; auch S *ساعفت ليام*. — ^b S ادمجن; Mscr. *dēmīḡan*. — ^c S *وينقضن*; Mscr. *janḡīd* (Sing.). — ^d Mscr. *tēsāzīdeh*.

40 = H, V. 68.

41 = H, V. 69. — ^a So S قوم تعزه.

42 = H, V. 26. — ^a S عقيد; Mscr. *zādīd*, schon vom Erkl. verbessert. — ^b Sg. *ḡāzīd* vgl. 7, 16. N. c.

43 = H, V. 67. — ^a Mscr. *ḥorr* Hitze OGI. — ^b S *جهنم*; Mscr. *ḡam*. — ^c Sic; der Erkl. sagte, so ausgesprochen sei das Wort *nabat*, *duzā* aber *zarabījeh*.

44 = H, V. 52. — ^a *zāmērījeh* unerklärt. — ^b *simāwījeh ḡadrū tōn-essīma* OGI. — ^c S *غر*.

45 = H, V. 54. — ^a Mscr. *ḍrubāt* sie schlägt OGI. Unannehmbar. — ^b S *متونه*.

46 = H, V. 53. — ^a S *رائع او مديره*; darnach Mscr. *rātēzin au mdāireh*; sie holt auf der Jagd alle Gazellen ein, ob sie nah^a oder fern sind OGI. Kaum annehmbar.

47 fehlt H. — ^a Mscr. *jīḡdā* es nimmt ein Ende OGI. Viell. ist gemäss dem Metrum *بِقَضَى* zu lesen. — ^b S *بالايدين*; *baḡ^b-ajādīn*, wir sagen *baḡlīdīn* OGI. Es dürfte etwas anderes darin stecken; Mscr. urspr. *im*. — ^c S *بناب*; Mscr. *nābīn* ohne *bē*.

48 = H, V. 55. — ^a S *مبمرجا طال*; *mīmar emīr elḡōm* OGI. Unsicher. — ^b Vgl. 71, V. 48. — ^c *nāfēdātīn bedājīd* Gegenstände, die herumliegen; *elfardah nāfēdeh ḡāihīn ellībah* OGI. Unsicher.

- 49 itālinne^a ʿalḡaṇnāše jōmin ḡarā leh humūmin ujōmir-rāhe farḥin wšajid.
 50 liḡannehe^a min^b bēn-ennēḡirēne la-ʾtēdā zala-dḡidde min baʾd^c-alḡēḡāḡ-ḡbaʾājid,
 51 ḡitāmije^a ḡannāšin rumā nāše nōšeh^b, jelihḡ^c-ḡhawāḡ baḡmurhafat-ḡlḡēdājid.
 52 tarann-aššānā^a jābā kēlēbin zala-lḡētā mekādan ʿimā baḡbēne šōk-ḡlēidājid^b.
 53 fēmin zauwid-ḡlḡōm-ḡlmanāšire maḡmaḡ, taḡlōhe baḡlunḡā walḡijād-ḡbaḡdājid.
 54 umin^a zauwid^b-aššibjāne ʾaḡlin bēbētuh^b atō-luh zala ʾosr-assinin-aššidājid.
 55 umin zauwēd-aššibjāne ḡarrat ʿanātuh^a ḡēlāf-ḡlmḡhalla^b ʿile jābā-bawājid^c.

72

H وقال الخلاوى راشد

- 1 يقول الخلاوى والخلاوى راشد وهو قاعد بينى جديد النصاب
 2 مثايل لا بد الروى تستفيدها المسا غريم الروح للروح صايد
 3 اقول ولى بالعمر نفس رقيقه عض على عضياتها بالنواجذ
 4 مشيمها ورد على حوض جلعد ما خافة ايام الردان التعاود
 5 نعد الليالى اوليالى تعدنا واعمر يفنا والليالى
 6 اوله بيك يا ولدى اوصات نضمها الا عاد مالى من مدا لعمر زايد
 7 وصيت صديق يطا فيك زله عانك بالدنيا وعانيه واحد
 8 لا تاخذ الهزلا على شان ما لهم ولا تقتبس من نارهم بالوقايد
 9 يا طول ما وسدك راسى نكاده من خوفتى يعتاد لين الوسايد
 10 ولا تبج المضموم ون جاك عافى ونا نذكر يا ولدى بمطل الوعايد
 11 ولا تنقى فى خصلة ما بها ذرا ولا تنزل الا عند راع الوكايد
 12 من عود العين المنام تعودت ومن عود العنس المغازى تعاود
 13 ومن عود الصبيان اكل بيته نصوه على عسر السنين الشدايد

49 fehlt H. — ^a Vgl. 71, V. 47; S ينال, Erkl. *itālūn*. Wer Subject zu dem Fem. Plur. ist, lässt sich auch hier nicht ausmachen; auch fehlt das Object; ist etwa das Suff. der 3. Pers. Sing. zu ergänzen?

50 = H, V. 63. — ^a Mscr. *ʾnih*. — ^b *min* fehlt, ist jedoch für das Metrum. S hat es, notwendig. — ^c S بعض.

51 = H, V. 64. — ^a *ḡitāmi rumā ḡorr taḡ zala šēdeh* OGL. — ^b *nōšeh* als Nomen der Einmaligkeit erklärt. — ^c *ḡlḡāb ḡēlḡhḡhḡ ḡlḡawā* der Wind schlägt an das Thor OGL. Passt nicht ganz.

52 fehlt H. — ^a so der Erkl.; Mscr. *attana; šēbābeh* OGL. — ^b Sg. *ēidāde* (Mscr. *ēt*) kleiner Strauch mit Dornen OGL.

53 = H, V. 15.

54 = H, V. 13. — ^a Sp. *ʾwad*, so auch V. 53. — ^b Mscr. *ēbbētuh*.

55 = H, V. 14. — ^a *ʿanāt dabbus* OGL. — ^b *mḡhalla* ein auf dem Kampfplatz Zurückgelassener OGL. — ^c In S folgt noch der Vers (vgl. H 70)

وصلوا على خير البرايا محمد عدد ما تلاعا الورق فوق الجرايد

- 14 ومن عود الصبيان جرقناته نخوه نهار الكون يا بالعوايد
 15 ومن عود القوم المناغير مطمع نلوه بالنظا وحيجاد العدايد
 16 ومن سبع العينين نوم ولم يكن يجيا ولا يدنا اللين الوسايد
 17 يفكر يا ما موت في ربيع دمنه خلا ربعها من سكنها يا بن فايد
 18 دار لکن محي ما وقفو بها ولا شيو^a فيها جحيم الوقايد
 19 يا عيد يا عواد ون شملت بكم كيار الهوامي ناحلات المقاوود
 20 على عيدهى او على عيدهيه حديكم من بيض النجيرين قاعد
 21 ففجع لى بها لا عاقتك الله سالم محيل المنايا للبرايا قلايد
 22 بعينيك ما شفة النخى ابن سالم منع ومن حاش الثنا والفوايد
 23 فلا يا عشيرى الذى لعطياننى خلاف العطا مد الرجا بالوعايد
 24 تطاوحنه اليام لين اودعنه يشد^b على صلب قصيف البدايد
 25 يشد^c على هرش وهو كان قبل ذا على ظهر المجدعا يدور الفوايد
 26 وهو عقيد الركب لولاه ما غزو ولا فرشو بكوارهن الجواعد
 27 وهو دليل الركب فى مداهمه على منقع الما من ثنين وفارد
 28 وهو المنادا فى ضحا الكون تتقى به القوم حزاة المور الشدايد
 29 وهو انفا عندى من لف وربما الف من لف يلتقا منه واحد
 30 بلد^d المنا ويحلى الهم ان ضوى الالرح فى بعض الجلاحي^e صايد
 31 بزرقا مطاها من طهاها وناتها مع الحكم تفضا من بنان وساعد
 32 الا ما حيلة المطايا امعو^d لد منعة الدامى سهام الحدايد
 33 وعابنة سرح المال من غربة الفلا شلايل ومن مال المعادى طرايد
 34 فقل لمنيع فارس الخيل با اللقا الا ما القنا نلوا عليه المطارد
 35 لك الله لى من عبرت يا بن سالم لها حادر قلبى اهوم وصاعد
 36 لفانى بها لا ساعد الله ركبها فلا ساعد الركبان فيمن يساعد
 37 لفانى بها يا بن غرير قلايص عفايا وقطع للغروم لبعابيد
 38 بيان الحشا يلوى لكن احتمهيره يا وى^e على شوك لكداد الحدايد
 39 على شان سلطان عقيل كريمهم زمان القسا تاوى اليه الولايدي
 40 سريع القرى سرحان ابن محمد وعيد المقاوى سيد الناس ماجد
 41 دوم ايلبى الضيف فى مدلهمه من الليل ولما فى مغانيه جامد
 42 من طارق الظلما بليد لكنه غضب مشرلا لسيوف الحدايد

^a Unsicher.^b Unsicher.^c Unsicher.^d Unsicher.^e يلوى

- 43 يلبون والليل المخدار مرغد يذبح سمينات اللقاح الجلايد
 44 بما هولت للناد في كل كربه الا لعذر جادون اللجام الجلايد
 45 فن كان هي مالت فيا طول ما ملا من حيهيا ضياف لوفود العوامد
 47 رجا فضل ايدى غير منانة الصخا كود مراميهيا على من تكاود
 48 وما جا من البارى فلا فيه مجزع وللين يا عواد حادٍ وقايد
 49 الا ما ريت النخى ابن سالم منيع ومن حاش الثنا ولفوايد
 50 جفتهيا اللبالي كد بقا في محله مد العمر هو للمروات قاعد
 51 وهو كان في ما مضا من زمانه جميل الثنا له من حميد وحامد
 52 غذا حرت عامريه مثل ما غدت منانيت نمر^f الذرا عين صايد
 53 سوى عندها مرتع مذير ومذير وما كد نزا فوق الخروم البعايد
 54 ال ضربة ما تضرب الا متونها ويقصر ضرب المجازيات الزهايد
 55 فجا يمر ياطا الا ما صبح العدا على الخيل تقفاه المطايا البلايد
 56 واجاز دياميم الذى مدلهمه وطير بالظا قطاه اللوابد
 57 الى عيلم علانية جاهليه يفتح الشبا عن كولب ماه بارد
 58 بتيهيا يسل الفيض فيها سيوفه على الحى الا مجازيات الرواغد
 59 بها تقسم القوم النطاق على الصفا ولا بقى بالصمالات الا الزهايد
 60 يزناد صيل الخيل فيها جلاده وتكسب فيها اللايمات الجلاعد
 61 بيديك بالغالى عن شق نفسه خليل من ايام لصبا عنك ناشد
 62 فتى عن سرح المال يازى من الغلا ولا تزال طياح وزبو طلاه واعد
 63 لكنه فى طموا النجية الأمر ما به المحزم من بعض الفجوج البعايد
 64 قطامى يا طال ما صاد صايد يلج الهوى بالمرهفات الحدايد
 65 شجيه وما جين من ساحة لعدى حفايا وخيل مايجات الفلايد
 66 يدفعن بسيفان هزن وكد بدت ضفا الحى ما يلوى بهن الفلايد
 67 كفا الله ذارع الوجه حرجهن بحق المصلا وما دعى بالمساجد
 68 فقودولبيت لفقرا لا يامن الغنا وبيت الغنا لا يامن الفقر عايد
 69 ولا يامن المضهود جمع بعزه ولا يامن لسلف العزيز الظهايد
 70 وصلوا على خير البرايا محمد الا حيث يمسى قاسى الصخر بايد

^f Unsicher.

73

gašidet mēḥammed elʿabdallah^a:

- 1 ila-bšarte baddinjā tōkaddar lij-aššāfi, taʿaddar^a zimānī mā ḥaṣal šāḥibin šāfi.
 2 afajjed ʿalēh-asrāre ma-ltaǧǧe baḥḥašā, ukille^a šēzībin^b lih mēfiḍin wmutṭāfi^c.
 3 umin ʿāše jazra^a baṭtimāni rijādeh jeḥašd-ālhawā wubwāfij^b-ālgabne^c jistāfi.
 4 tēḥajjar men-aǧnāsek rēfiḍin tēwuddeh wutiḍin ǧamiḥ-elfihme laḥḥulme^a zarrāfi.
 5 *jaḥmil lēzellātik^a wjubširke^b mā ḥafā, lēǧalbīke^c dirbilin laḥḥabāde^d keššāfi.
 6 urāǧim^a *ʿala-lḥill-clēdime^b walō sahā, wašrim ʿilā^c bān-ālgifa^d lik walaǧnāfi^e.
 7 tarā^a ḍahāb-aḍḍilme ʿošratke^b ʿaḥmaǧ, jēǧūre ṭaǧā ǧaḥluh ʿalā ḥilmek-ālwāfi.
 8 tarā ʿadle mil-lājerzawī^a-lek ǧaḥāleh, *ʿimā wašfe^b*mi-ǧanfuḥ^c bēḥirin^d wuhū ṭāfi.
 9 wumen ʿiǧtanā^a baṛjāhe ʿan šore^b nāših tanāddam wjiksāf^c-leh ʿilā šāfe mā ʿāfi.
 10 umin ḥāteb-ālgābil tēhū mitle min kešaf waǧheb wǧābal šoʿfe^a *ʿašūf^b-ālašjāfi^c.
 11 umil-libse^a tāǧ-ālkubremā šāne ʿorḍeh walay^b mumṭerinǧūdeh ʿala-lḥalǧe^c hattāfi^d.

73

^a Das Gedicht wurde zuerst in Suḫ von Mušfir aus dem Gedächtnis dictiert (M), später von Muhammed el-Efendi; die letztere Version ist bei der Herausgabe zu Grunde gelegt. Der Rawi dictierte die Kaside nach einer von ihm selbst geschriebenen Vorlage (R), die in meinem Besitz ist, vgl. die Einleitung § 10 a. Ausserdem findet sich das Gedicht in Cod. S, S. 10 (S) und in Cod. Huber I, fol. 33^r (H). Nach Mušfir führt die Kaside den Titel *ennašīha*, nach Muhammed *elfukḥr*. — Der Text in arabischen Buchstaben stammt nicht aus den Handschriften, da es schwierig war, einen der Texte als relativ besten auszuwählen. Die folgende Tabelle bietet eine Übersicht über das Verhältnis von S und H zu den dictierten Texten:

H	S	R	M	H	S	R	M
1	1	1	1	25	25	23	—
2	2	2	2	26	26	24	—
3	3	—	—	27	27	25	—
4	4	4	3	28	28	26	—
5	5	5	4	29	29	27	—
6	6	6	5	30	30	3	—
7	7	7	6	31	31	28	13
8(b)	8	8	10	32	32	29	14
9	9	9	—	33	33	32	—
10	10	10	7	34	34	33	—
11	11	11	—	35	35	34	—
12	12	12	9	36	36	35	—
13	13	13	8	37	37	36	—
14	14	14	—	38	38	37	—
15	15	15	—	39	39	38	—
16	16	16	—	40	40	39	—
17	17	17	12	41	41	40	—
18	18	18	15	42	42	41	—
19	19	19	—	43	43	42	—
20	20	20	—	45	44	45	—
21	21	21	—	44	45	44	—
22	23	30	—	46	46	45	—
23	22	31	11	47	47	46	—
24	24	22	—	48	48	—	—

1 ^a Mscr. *uta*^c.

73

قصيدة محمد العبد الله

- 1 اذا ابصرت بالدنيا تكدر لي الصافي تعذر زمانى ما حصل صاحب صافى
2 ابيض عليه اسرار ما التجّ بالحشا وكلّ شعيب له مفيض ومطافى
3 ومن عاش بزرع بالتّمانى رياضه يحصد الهوى وبوافى الغبن يستوفى
4 تخير من اجناسك رفيقا تودّه وثيقا عميق الفهم للعلم عرّافى
5 يحمل لزلّاتك ويبصرك ما خفى لقلبك دربيل للابعاد كشافى
6 وراغم على الخلل القديم ولو سها واصرم اذا بان الجفاء لك والاجنافى
7 ترى ذهاب الدهن عشرتك احق يجور طغنا جهله على حلك الوافى
8 ترى عدل من لا برعوى لك جهالة كما وصف من ينخ بكير وهو طافى
9 ومن اغتنى باربائه عن شور ناصح تندّم ويكشف له اذا شاف ما عافى
10 ومن خاطب الجاهل فهو مثل من كشف وجهه وقابل شعف عاصوف الاصافى
11 ومن ليس تاج الكبر ما صان عرضه ولو مطر جوده على الخلق هتافى

2 ^a S او كل او; او steht durch das ganze Gedicht hindurch für و. — ^b *šezīb*, Pl. *šozbān* Thalrinne mittlerer Grösse OGI. M. — ^c *muttāfī*; *fād* vom Wasser in die Breite überströmen, *tāf* in der Höhe über etwas hinwegströmen OGI. M.

3 fehlt in M; S und H haben den Vers als V. 30; dagegen hier

او من عاش ما له في زمانه منادم تتجرهم عما رايه على اجراف ميهافى
جراف in H ist nicht deutlich; statt اجراف hat S جرف. Nach dem wenigen, was von dem Vers verständlich ist, passt er hier in den Zusammenhang besser, als der von R. — ^a R بزغ. — ^b H يوفى. — ^c *gabn*. Der Erkl. führte hier folgendes Sprichwort an: *jā šārī addūn bēdūn tēhāsbik gābin want mēgabūn* o du, der du Schlechtes kaufst um geringen Preis, du hältst dich für prellend und bist selbst geprellt!

4 ^a M urspr. *elzōlm*.

5 ^a Mscr. *jītēhammāl zallātik*; H und S ايتكمل لزلّاتك. — ^b so M; Mscr. *ujebš*°; H eher *ويصبرك*. — ^c Mscr. *elgalbik*; M *lilgalb*; S *للقلب*; H *قلبك*. — ^d Mscr. *lalīb*°; H *للإبعاد*; S *للإبعاد*.

6 ^a *flān rāḡam salā flān lāzām zaleh ilā cān šedīcīl-luh mā jēdāššeruh* = einen nicht loslassen OGI. Nicht gesichert. — ^b H على المناصيح. — ^c M *lau*. — ^d H الخفا. — ^e *flān aḡnaf zann* er hat mich auf der Seite liegen lassen, sich von mir abgewendet. An einer andern Stelle *aḡnāf zadāwe* OGI.

7 ^a sic; *tarā* (gegen Vers 8) als Spondaeus gebraucht; H لو تر; S او ترا. — ^b Mscr. *zišraqk*, R *حشرك*; H *عشرتك الحقق*. Die Emendation ist unsicher.

8 = M, V. 10; in H fehlt die erste Vershälfte. — ^a M *jarzawīk*; zum Sinn vgl. 67, 39, N. a. — ^b H كوصف. — ^c M *min jin*°. — ^d *ēv*, M *mōjed* OGI.

9 fehlt in M. — ^a R *وعتبا*; S *يغتنى*. — ^b H *غشو*. — ^c S *وينكشف*.

10 = M, V. 7. — ^a M *boššāḡf*; H *شفق*. *šāḡf* = *elzawwal* OGI. M *mahabb* (wohl bloss geraten) OGI. — ^b Mscr. urspr. *zašūf*, jedoch gegen das Metrum; Codd. *عاصوف*. Die grossen Wirbelwinde kommen nur im Sommer vor OGI. — ^c H *الصافى*.

11 fehlt in M. — ^a Mscr. *libis*. — ^b H *اولو*. — ^c H *لنامى*. — ^d *tehattif eddinja tamṭur*, d. h. immer fort, wenn auch nur in geringer Quantität OGI.

- 12 umin šāle ħiml-ezzūme^a kād-imtehāneh, walā ħammal-allāh zāgizin ħumal-elisrāfi^b.
 13 umin *ṭawal-aṭwal^a minhe ma-starre sāzeh, iğāhid *ğcñūdin jinčisim^b rājah-anšāfi.
 14 tēkillifke^a bamrin mā zanāke ġēhāleh, tēbirrike^b zammā cāne jalzānke lih cāfi^c.
 15 *ubāšir hal-ālmazrūfe^a minki-btawādoz^b, hal^c-aššarre bāširhum bešarrin^d wtistāfi.
 16 tarā-unnā^a-lla-īm-in lāne lih minke ġānib^b wuṭāk^c-ū-iwarrā iñneh-iḥife wiḥāfi.
 17 *tara-lzōšizeh^a lō-hī zala-īmlema-tmarat^b, bewardin wejağwa^c-ššoke walğuşne girjāfi^d.
 18 uçam ġāhilin şauwal^a zala ġereh-ālgēda, ujiğram^b befozleh^c mislēmīn ġāfēlin ġāfi.
 19 uçam min^a baḥilīn farraš^b alḥalge māleh, wuhū minhe maḥrūmin zālā nefsih-itlāfi.
 20 kawaşf-iḥbrētīn zarjānētīn dūbbe^a dahrah^b, wuhī tačsij-ālmahlūge min ġimş-ālaşnāfi.
 21 fałmāle^a lih hağgin ḥalātih^b maş-alfitā, *jedurru-beh^c-almiğrim *wjifriḥ beh-aşşāfi^d.
 22 *tarā ṭabze^a dīlin mā jēzūlewālō nēzał^b mēn^c-ālmanzil-ālmarrīhe *ma-ftarre^d boşşāfi.
 23 ġēlūsik maş-ahl-ālfilmemimma jēfidek, maş^a-albuḥmejiṭbaş rāne^b ġalbek zaman ḥāfi.
 24 walā tibdij-aşrarak^a lēmīl-lā jēwuddik^b, *tar-aktare^c neşşāḥik jēridūn-ālišrāfi.
 25 walā tūrij-errićeh^a il-ōzānke^b himmel, targif^c beh-aşşāfi utifriḥ beh-ālgāfi.
 26 wilā riinte amrin^a fiktīm^b-aşsirre wiltēzim ġuwij-ālazā^c walazame walḥazme^d lik rāfi.
 27 refiċ^a-ālazā walazāge ma-drak marāneh^b, jēfūteh wuhū jaḍra^c zālā rāseh^d-aşşāfi.
 28 dēmār-elzāmāre-bdāre dillin^b meğāmek^c, walō turbet-arḍah^d timbēt *ellūluw-aşşāfi^e.
 29 walbozze^a lō fi rāse^b ḥazmin tērumeh^c, liçannike^d fi ġannātahā^e murğēdin ġāfi^f.

12 = M, V. 9. — ^a S الزم; M ezzōm alkibr. M: flān buh zīm oder flān mzaḡwum = *elli buh kubēr mā jēḥāci elḥalg*, d. h. er isoliert sich aus Stolz und redet mit niemand. Von M rührt auch noch die Glosse nāšir zām zala-dđofir N. zog gegen die D. — ^b Mscr. elišrā^o; şaraf und israf bezeichnen nach der richtigen Erklärung von M, dass jemand mehr ausgiebt u. s. w., als für ihn passt.

13 = M, V. 8. — ^a R طول طوال. — ^b M iğnūdeh jinğisum (R und S ينكسوم).

14 fehlt in M. — ^a Mscr. utek^o, so auch R. H: وتكلفك من لا عنا لك عدله; S وتكلفك من لا عنا لك عدله; او تكلفك ما لك عدله; aber statt عدله urspr. جهاله. — ^b Mscr. uteb^o; so auch RSH. — ^c R وفافي, H فافي, S جافي; Erkl.: „gnügend“, also کافی; jedoch ist lih nicht recht verständlich. Unsicher.

15 fehlt in M. — ^a H باشرهل المعروف; S او باشر. — ^b S بتوضع. — ^c Mscr. uhal; R und H وهل; S اوهل. — ^d fehlt in H.

16 fehlt in M. — ^a H ترا, R وترن; S اوتر; Mscr. utarān. — ^b H بجانب. — ^c H توطاك; S die zweite Vershälfte: وتوطفك وبجانب.

17 = M, V. 12. — ^a M wulzōš; H und S فلعوشزة. Nach R wird der zōšaz (sic) besonders an und auf Mauern gepflanzt, um das Hinübersteigen zu verhindern; man sagt nilyizz alğidār und ḥazāz el-zōšaz. — ^b H مشراقي. — ^c H وينقو لا. — ^d girjāf M sich im Winde bewegend; R biegsam OGI.

18 = M, V. 15. — ^a H صور; M sawwal; in S fehlt das Wort. — ^b M erum. Sollte vielleicht das Passivum zu lesen sein? — ^c R يفعل.

19 fehlt in M. — ^a fehlt in H und S. — ^b farraş ohne Glosse; die Bedeutung ist nicht sicher; wahrscheinlich = zerstreuen. — ^c H اترافي.

20 fehlt in M. — ^a dūbb eddinja so lange die Welt dauert OGI. — ^b R دهرة.

21 ^a S في المال. — ^b ḥalāt, Erkl.: Zustände; aber ḥāl^o wäre gegen das Metrum. Unsicher. — ^c H und S يضرب به. — ^d H يبذله لصافي; S على نفسه اتلافى.

22 = H und S, V. 24. — ^a Mscr. utara ṭabze u. s. w.; später ist das erste ṭ gestrichen. R und S وترا الطبع طلع, H او ترا لطبع عظو. Die Erklärung ist unsicher; „die Natur einer Bergkette“ OGI. — ^b H اطرافي. — ^c H نرحل (زحل?); S undeutlich, wohl زحل. — ^d H مفر oder مفر.

- 12 ومن شال حمل الزوم كاد امتحانه ولا حمل الله عاجزا حمل الاسرافى
 13 ومن طاول اطول منه ما استر ساعته يجاهد جنودا ينقسم رأيه انصافى
 14 تكلفك بامر ما عناك جهالة تبرتلك عما كان يلزمك له كافى
 15 وباشر اهل المعروف منك بتواضع اهل الشر باشرهم بشر وتستوفى
 16 ترن اللثيم ان لان له منك جانب وطاك ويورى أنه يخيف ويخافى
 17 ترى العويجة لو هي على النيل ما اثرت بورد ويقوى الشوك والغصن غريافى
 18 وكم جاهل صول على غيره الفضا ويغرم بفعله مسلم غافل غافى
 19 وكم من يخيل فرش الخلق ماله وهو منه محروم على نفسه اتلافى
 20 كوصف ابرة عريانة دب دهرها وهى تكسى المخلوق من قمش الاصنافى
 21 فالمال له حق حالته مع الفنا يضر به المجرم ويفرح به الصافى
 22 ترى طبع ضلع ما يزول ولو نزل من المنزل المربخ ما افتتر باعسافى
 23 جلوسك مع اهل النهم مما يفيدك مع البهم يطبع اران قلبك عى خافى
 24 ولا تبد اسرارك لمن لا يودك ترى اكثر نصاحك يريدون الاشرافى
 25 ولا تور الرقة اذا اوزمك همة ترجف بها الصافى وتفرح به الجافى
 26 واذا رمت امرا فاکتم السر والتزم قوى العزا والعزم والحزم لك رافى
 27 رفيق العيا والعجز ما ادرك مرامه يفوته وهو يذرى على راسه السافى
 28 دمار العمار بدار ذل مقامك ولو تربة ارضه تنبت اللؤلؤ الصافى
 29 والعز لو فى راس حزم ترومه لكأنتك فى جناته مرغد غافى

23 fehlt M; = H und S, V. 25. — ^a Mscr. *umas*; R وما, H اومع. — ^b *rān*; der Erkl. verwies auf den Koran OGI. = *liḥḥētīn sōdā zala-ljālb*. Wahrscheinlich ist dies mit *ران* „Schmutz, Rost“ Kremer, Beiträge (I, 248 bez. 70) zusammenzubringen. Dies passt 86, 3; dann wird die Verweisung auf den Koran sich auf die bekannte, an Sure 94, 1 sich anlehnende alte Legende beziehen, wonach die Engel aus Muhammeds Innerem den „schwarzen Punkt“ herausnehmen. Diese Bedeutung von *rān* passt hier nicht; vielleicht ist es hier aus *إران* (vgl. Wetzstein in ZDMG 22, 171), etwa = Behälter, verkürzt.

24 fehlt M; = H und S, V. 26. — ^a H اسرار. — ^b S يسرك. — ^c R, H und S ترا
 تر. oder اكثر.

25 fehlt in M; = H und S, V. 27. — ^a S الرجح. — ^b R وزك; H اوزفك; S اوزتمك
 (sic). — ^c H ترخو; in R nicht ganz deutlich.

26 fehlt M; = H und S, V. 28. — ^a H حلا, S همة. — ^b Mscr. *jikitēm*. — ^c R und
 H الغرا; *guwīj-ǧāzā* u. s. w, bezog der Erkl. auf Gott. — ^d H ولجز.

27 fehlt M; = H und S, V. 29. — ^a H und S صحيب. — ^b H مداله. — ^c R بذر,
 H أمسه; es ist wohl *ǧadrī* zu lesen. — ^d H أمسه.

28 = M, V. 13; H und S, V. 31. — ^a M *du*; H ودمار; S ودمار عمار الراى ذل.
^b R دن; H ذ (sic). — ^c M *muǧāmah*. — ^d H اضه. — ^e Mscr. *lūl waṣ*.

29 = M, V. 14; H und S, V. 32. — ^a H وبالعز. — ^b R رس. — ^c S unlesbar متورة?
^d Mscr. *nik*; M *lācīnnēk*. — ^e S جناتها; R جناتها; H جناتها; M *ǧannātīh*; Mscr.
^f عافى; worauf sich das fem. Suffix bezieht, ist unklar. — ^f H und S عافى.

- 30 mašjī^a zalā ḥadd-essērāte^b meḥassar^c, *lamāgāf^d beḡḡorin fi liḍā mā leh-atrāfi,
 31 walā-ḡṣud la-ḥimin ḫālēbin minhe ḥāgeh, lō hi beḥāffuh ḫāle dūnah ḡibāl kāfi.
 32 umjīn šāfe ḥaddinjā ḡubūlin ėimat^a-leh, beḫēlin maḡawirin whiḡnin laḫa-rdāfi.
 33 umjīn rāmahā zoṣḡāne^a wuḡri beḫubbah, fēsōfe jarā minhā *tanāċire wajjāfi^b.
 34 walā tiċtirib lamrin tēḫassib^a hēmūmeh, tarā šaḥb-alašjā maḫtarad^b liḫ baḫašdāfi.
 35 *filā-štādde^a ḫabl^b-ūsāre^c sūwin^d tarā-lfaraḡ ċēribin *...^e dēlilin wuhū kāfi.
 36 bēn^a-iftērār-^aēṣṣubḫe wallēle^b ċam ḥadaṭ jīsirin baḫad^c zoṣrin walajjāme zillāfi^d.
 37 waḫbrim^a dawālibik baḫasbābe^b rubbamā tēwāfiċe miftāhin laḫaḡfāle wikāfi.
 38 fēmīn rāze^a šaḥbāt-almēšāhī^b fērubbamā^c *jenūle beh-ašjā^d mā jēnūlah baḫasjāfi.
 39 beḫazmin fērāz^a-aḫazme ċam faḫke miškil^b, maḡḡim^c falā *taḫdr-aššahar^d jāfiḡ-ay ḫāfiċe.
 40 teḫammāl^a zoḡūl-ahl-attēḡāribe wiḡtinib baḫarjā zamā rājin^b maḥ-alḫōfe raḡḡāfi^c.
 41 wanā zam-mazāni kille mā ḡilte zāḡiz, sērāḡin^a lēḡēri^b muḫriċin naḫsij-aṣṣāfi.
 42 rekkante^a naḫsī laḫhawā *jōme li bih^b marāmin wšāffī^c fiḫe majjās^d-alaḫtāfi.
 43 ḥadaṣit^a-aḡḡalam waṭṭirse laššōḡe^b mušhir^c, be-ḡoṣāfe^d šarfāt-aḫawāfi zaḫāḡāfi.
 44 sēnmin tēḡāfat jōme li baḫhawā hawā, ḫarabt^a-aḫkarā ma-ḡkir beḫā^b sāzatin ḡāfi.
 45 šedarte^a walā jiḡn^b-aḡfētā diċere mā moḡā, ilā šāre zan ṭard-aḫhawā moṣṭiin ċāfiċe.
 46 *tara-lbaḫdre^a jetḡi^b fi beḫrūgeh ḫila-ntehā, uḡaksif^c wjašḫī^d šāfiin jōm-aḫaṣṣāfi.

30 In M folgt nichts mehr. 30 = H, V. 22; S, V. 23. — ^a R ومشى, H في قمشى. — ^b R اصراط ohne Artikel; S اصراط. Nach der Erkl. soll die Todesbrücke gemeint sein. — ^c H الحسر; S undeutlich. — ^d R لماقف, H الماقتا; Mscr. *lūmā*; aber *lū* passt nicht ins Metrum; S فمكاعة كعر; jedenfalls ist der Text nicht gesichert, die Übersetzung fraglich.

31 = H, V. 23; S, V. 22.

32 = H und S, V. 33. — ^a H كت; *ċimat* = *ḫattet luh ċimī* OGI. Also كما im Sinne von كمن.

33 = H und S, V. 34. — ^a H عشقنى. — ^b Mscr. *ċir wajjāfi*.

34 = H und S, V. 35. — ^a R undeutlich; H und S تقدم. — ^b H scheinbar مقرض, wahrsch. aber معترض wie R; S اعترض ما.

35 = H und S, V. 36. — ^a H فلى شتد; später ist من dazwischen gesetzt. — ^b R حيل. — ^c fehlt H. — ^d sp. *sūwin*; H لسو. — ^e Mscr. *balamēnašrah*; R بلم نشرح. vielleicht steht ḫ statt ḏ; S بالم نشرح; H فلم نشرح, oder نشد. Unsicher; vielleicht ist فلا نشرح zu lesen; darnach Übersetzung.

36 = H und S, V. 37. — ^a H und S فيمين gut. — ^b H الليل والصبح. — ^c Mscr. *baḫd*; nach بعد hat H sekundär لا. — ^d *zilifan qrrēcūb* = *fātet waḫēdeh wara waḫēdeh* OGI.

37 = H und S, V. 38. — ^a H وبر. — ^b R سرار; so auch Mscr. urspr. *baḫsarār*. Erkl.: *tēšabbāb* = suche *riḡ*; *abwāb errizj muḡfēleh* die Zugänge dazu sind verriegelt.

38 = H und S, V. 39. — ^a H und S راسى. — ^b *mašḫū* Geschäft; man fragt *wuṣ mašḫāk jā flān?* Antwort: *sāzi, tāḡir*. Vgl. 67, 4, N. a. H المئاكل; S المشاكل, aber undeutlich. — ^c H und S جرایه, gute Lesart; darnach übersetzt. — ^d H ادرك به شيا; S ادرك به اشيا.

39 H und S, V. 40. — ^a H برای. — ^b H مشکل. — ^c so Mscr.; H und S او نجم. — ^d H تدرى هو الشهر. — ^e *hafā* vom Monat, der nur 29 Tage hat, kurz sein; *hefā flān ilā inkesar, rah ḫalāluh, māṭ* zu Grunde gehen OGI.

40 H und S, V. 41. — ^a R او ترميل, S وتزمل; OGI. *irċib*; *zammaltek dēlūti* ich liess dich mein Kamel besteigen OGI. — ^b H und S رايها; R رايين. — ^c *raḡḡāf* der zittern macht OGI. Kaum annehmbar.

41 = H und S, V. 42. — ^a Mscr. *srāḡ*; H سراجا, S اسراج. — ^b R لغير, S الغير.

- 30 مشى على حد الصراط محسرا لموقف بقعر فى لظا ما له اطرافى
 31 ولا اقصد لثيما طالبا منه حاجة لوهى بكفته حال دونه جبل قافى
 32 ومن شاف بالدنيا قبولا كمت له بخيل مغاوير وهجن لها اردافى
 33 ومن رامها عشقان واغرى بحبها فسوف يرى منها تناكير وعيافى
 34 ولا تكترب لامر تحسب هومه ترى صعب الاشياء معترض لك بالاصدافى
 35 فاذا اشتد حل وسار سوء ترى الفرج قريبا فلم تشرح دليلا وهو كافى
 36 فيين اقرار الصبح والليل كم حدث يسر بعد عسر والايام زلافى
 37 وايرم دوايبك بالاسباب ربما توافق مفتاحا للاقفال ويكافى
 38 فمن راز صعبات المشاحى براهه ينال به اشياء ما ينالها بالاسيافى
 39 بعزم فراعى العزم كم فك مشكل ونجم فلا تدرى الشهر ينى او هافى
 40 ترمل عقول اهل التجاريب واجتنب بالارياء اعمى رايا مع الخوف رجافى
 41 وانا عن معانى كل ما قلت عاجز سراج لغيرى معرق نفسى انصافى
 42 ركنت نفسى للهوى يوم له به مرام وشفى فيه مياس الاعطافى
 43 خدمت القلم والطرس للشوق مستخرا باعساف شرفات القوافى على قافى
 44 سنين نقافت يوم لى بالهوى هوى حربت الكراما اذكر بها ساعة غافى
 45 صدرت ولا يغنى التتى ذكر ما مضى اذا صار عن طرد الهوى معطيا قافى
 46 ترى البدر يطفى فى بوجه الى اتهى ويكسف ويصحنى صافيا يوم الانصافى
 47 صلاتى وتسليسى على سيد الوراء ...^b الملك القدوس^c كشافى

42 = H und S, V. 43. — ^a Mscr. *rekant*; viell. wäre IV besser. — ^b H undeutlich
 به; über ى steht لى. S. يوم ليئه. — ^c H شفى. — ^d H ماسى; *flin jētēmajas*
jētēsattaf er geht schwankend wie ein Betrunkener OGI. Unsicher.

43 = H, V. 45; S, V. 44. — ^a *hadamt* unerklärt. — ^b H شوق. — ^c R, H und S
 مصخر. Man sagt *flin mushirin balkitābeh — jaktib zēn umajtehid mā jēbattil* OGI.
 Unsicher. — ^d Mscr. *bezōsāf*; „zu üben“ OGI. Viell. = zwingen; vgl. V. 22.

44 = S, V. 45; H, V. 44; die erste Vershälfte in H lautet:

وقطفة ازهار الهوى يوم لقافى

wobei لقافى über يوم und über dem ى von الهوى ein لى steht. — ^a Mscr. *hārabt*; R
 und S به. — ^b H und S حربت.

45 H und S, V. 46. — ^a H und S او صدرت. — ^b H يغنى (oder يغنى), auch S
 undeutlich; R يغبنا oder يغبنا. — ^c S عن طلب الهوا معطى جافى. — H wie R,
 jedoch الى عاد.

46 H und S, V. 47. — ^a H كالبدر, S كذ البدر. — ^b Die Mscr. haben alle eher
 يطفى. — ^c H und S او يكسف; R undeutlich; Mscr. *ujakšif*. — ^d R undeutlich; H
 او يصحى; S او يصحى; wahrsch. ist *jašhā* zu lesen.

47 ^a H شافع, S اشرف. — ^b R دعى, H وع, S دعا. — ^c H البروكشافى, R
 ولروس كشافى, S^d والروس, das letzte Wort undeutlich.

74

gāl moḥsin alḥazzāni^a:

- 1 danne kattābin wəʿarrib-li dawāt, wānte ʾaḡlin jā nedībī^a tumme^b hāt
 2 li sēgillin wubrē-lī^a rās-ʾal-irāz, bāgiin min *ḡable mā^b taḍr-ʾalwušāt.
 3 aktib^a abjātin *taḷalā lōnahā^b, lam taḷal minni tēfādāh^c-erruwāt.
 4 ʿallawālu^a wazzumarrad waḷbuḡūd^b, ḡarrubān^c mā bēnēhinn^d-ʾannādēmāt.
 5 waḍniḡā^a-lī ʿaḷḥanāja-lūḡe ʾūš^b, au ʾarāḡin^c-ʾannēḡil^d-elminḡijāt^e.
 6 šezariḡatin^a marādī kille dau, sālēmātin^b dārēbātin hārēbāt.
 7 šaḡḡēmijātin^a haḡāḡiḡin hiḡān, laḷbēʾidi mn^b-ʾalfijāfi midniḡjāt^c.
 8 baṭṭaḡāri wattēmāri^a walḡarim^b, ḡabēḡatin^c midniḡjātin^d mibzōḡāt.
 9 moʾʾfejātin^a ʿid^b lihinn-arbaʾ sēnin bēne ḡamḡin^c waḡniḡjūfi^d rāʾijāt^e.
 10 min ʾaḡāwī^a mā tēzāḡraf baḷfiḡāḡ, bmā^b taḡaḡḡal min ʾaḡāb-ʾarraiḡāt^c.
 11 ʿinnēhinn-ilā^a tēḡāḡibnā^b-lḡērūm, baṭṭaḡāri min boʾidin miʿfiḡjāt^c.
 12 ḡole^a ribdin jiḡtēfiḡ^b baʾd^c-iḡtēwāl^d, ḡāfēlātin baḡḡabāḡile šāifāt.
 13 au ḡēḡāin *min ʾaḡā^a laḡḡ-ʾassumūm, min haḡir^b-ilā^c ḡadirin wārēḡāt.
 14 ejuha-rrakb-ʾallēdi šaḡḡo ḡēlaš, ʿannaʾajim fi sarāḡin^a taḡfēḡāt^b,

74

^a Das Gedicht stammt aus Cod. S, S. 141 ff., stimmt jedoch nicht wörtlich zu dieser Überlieferung. Der Erkl. behauptete, er habe die Kaside früher einmal gehört. Ausserdem findet es sich in Cod. Huber III, fol. 35^r (H). Der Text in arabischen Buchstaben ist von mir hergestellt. Metrum Ramal, vgl. § 34a. Das Verhältnis von H zu S ist folgendes:

S	H	S	H	S	H	S	H
1—8	1—8	14	16	20—40	19—39	46	47
9	12	15	17	41	40	47	48
10	13	16	18	42	44	48	vgl. 45
11	9	17	—	43	43	49—52	49—52
12	10	18	14	44	41	53	—
13	11	19	15	45	—	—	—

1 ^a S ياديبى. — ^b H هم.

2 ^a fehlt H. — ^b S حيث ما, H حيث لا; vielleicht besser als Mscr.

3 ^a S نكتب. — ^b H تكتب. — ^c S تفاداه, H تفاداه. *tēfādēt ḡadīt mēn-ʾalboḡāri* ich habe mir aus B. einen Traditionspruch gemerkt, notiert OGL.

4 ^a sic; dann wäre *lū* zu lesen; H كاللولو; S كاللالى. Der Erkl. behauptete, man sage auch *lū* neben *lūlū*. — ^b H بالعقود nicht übel; darnach übersetzt. — ^c H قربت. — ^d H ديبين.

5 ^a S وادنيا, H ولدنيا, Mscr. urspr. *wāddinjā*, sp. mit einem d. *jā* wurde als Anrede erklärt. — ^b *ʾūš* S عرض; *ʾōšū* vom *ḡlūl* = mager OGL. Unsicher. — ^c S عراجين, H عرجين; Mscr. urspr. *zarāḡit*; sp. *zarāḡid*. Vgl. Excurs N. 15a. Man thut wohl besser, bei der Lesart von S (und H) zu bleiben. — ^d H العباد, wozu die Lesart des Mscr. allerdings wohl nur erklärend ist. S الصياد. — ^e Mscr. *elminḡijāt*, H المنكيات, S المنكيات, OGL. *anḡat ʾannēḡaleḡ*; Part. *minḡi* sich biegen. *elmaḡnḡjāt* würde nur passen, wenn *i* als Kürze gebraucht werden dürfte.

6 ^a S صعربات; *šezariḡeḡ ḡawīḡeḡ* OGL. — ^b S يعملات; H هاديات داربات.

7 ^a Mscr. *šezariḡatin*; die Transcription *šāḡ*^c stammt von mir nach S und H. — ^b Mscr. *laḷbēʾid mēn*. — ^c M *midinjāt*.

8 ^a *ʾannās jētēḡārōn* oder *jētēmārōn barriḡāb* oder *baḡḡarīm* wenn ein jeder die Vorzüge seiner eigenen rühmte OGL. Die Erklärung passt hier nicht recht; V. 11 passt wetteifern. — ^b *ḡarīn* unerklärt; Mscr. *uḡalmēsir*. — ^c *ḡabḡ* ist ein kurzer Laut, den das

74

قال محسن الهزاني

- 1 دن كُتِّبَا وقرب لى دواة وانت عجبل يا نديسى ثم هات
 2 لى سجلا وابرا لى راس اليراع باغ من قبل ما ندرى الوشاة
 3 اكتب ابينا تاللا لونها لم ترل منى تفاداه الرواة
 4 كاللاى والزمرد والعقود قرين ما بينهن الناظرات
 5 وادنيا لى كالحنايا العوج عوص او عراجين النخيل المنخيات
 6 صيعريات مرادى كل دوو سالمات داربات هاربات
 7 شدقميات ههاهيج هجان للبعيد من الفيافى مدنيات
 8 بالتغارى والتارى والقرين ضابحات مدنيات مبعدرات
 9 معفيات ذا لهن اربع سنين بين دمع والنيوفى راعيات
 10 من عداوى ما تزخرف بالفياض ما تهلبل من عقاب الراجحات
 11 كآهنن اذا تجاذبن الخروم بالتغارى من بعيد مفيات
 12 جول ربد يختفق بعد اجتوال جافلات بالحبايل شاتقات
 13 اوقطا من اذ لفع السموم من هجير الى غددير واردات
 14 ايها الركب الذى شدوا قلاص كالنعيم فى سراب طافحات

Kamel ausstösst, wenn man es schlägt; *regā* ist ein länger anhaltendes Stöhnen OGL. —

^d wie 7 Anm. c.

9 = H, V. 12. — ^a Mscr. *mēzaffajātin*; S ومعفيات, H معفيات; wahrscheinlich ist Part. Pass. IV zu lesen; *flān zaḥfa dēlūleh* er hat sein Kamel auf die Weide geschickt, damit es fett wird; er reitet es nicht OGL. — ^b S جد, II ذا. — ^c *damḥ moī jum̄m elšāred* dort weiden eine Tagereise westlich von *zāred* die Kamele von *zāred*. *ibn sesūd* hat allein 600–700 Reitkamele OGL. — ^d *annijūfī* ohne Erkl.; H ولجنوبى. — ^e H رانعات.

10 = H, V. 13. — ^a S غداوى. *zādī* vom Boden *mā wuṭī-buḥ umā rēzī* unbetreten und unabgeweidet OGL. — ^b S او ما. — ^c S رايحات; die ganze Vershälfte bei H من تدفق ما عياز الراجحات.

11 = H, V. 9. — ^a Mscr. *ḥin ilā*. — ^b Mscr. *tēgādibān* nahe ziehen OGL. — ^c Mscr. *mēcifjāt*; H مدنيات.

12 = H, V. 10. — ^a H زول. — ^b H ترتيشى; S يتختفج; *jiltfīc*, d. h. die einen laufen hierhin, die andern dorthin, werden aufgejagt OGL. — ^c H عقب. — ^d *ḡāl* I und VIII von einer Herde: ruhig spielend weiden OGL. — ^e so nach H; Mscr. und S *baḥabājib*; dies wurde als Ortsname erklärt und zu *šāifat* das Wort *zōl* ergänzt. Kaum annehmbar.

13 = H, V. 11. — ^a sic; jedoch ist die Lesart unsicher; S قطاع من اذ لفع; H لقع قطاع من لقع; „geschreckt“. — ^b *haḡīr alḡāz allī mā buḥ moī* OGL. Kaum annehmbar. — ^c Mscr. *ilā*.

14 = H, V. 16, doch lautet der zweite Halbvers in H: من شديد الامديد مفيات. — ^a so Mscr.; S und H سراهن; darnach die Übers., obwohl die andre Lesart auch richtig sein könnte. — ^b *tāfeh* = sich hin und her bewegend. Auch *haššei tāfḥīn buḥ almai* oder *alḥawā* das Wasser, der Wind schlägt, treibt es hin und her OGL.

- 15 irēbūhin min rēbā dār-ḡḥarié, wuhgērūhin li bērus-annāgijāt^a.
 16 širbe ūngālin^a jigikum li cētāb, bih salāmin ʔodde m-ibtism-annēbat.
 17 fariéin^a baššamme ʔan riḥ-ʔzzibād, walmēdūgeh^b nāfēlin ʔasm-annibāt.
 18 janšerinn^a-ašsubḥe min *ḡarʔā nazām^b, waḷʔošere-mnaččēbatin mizʔolāt^c.
 19 waḷʔatim-ḡlčabeleh^a min ḡere sū^b, jašrubinne-brūsēhin min *ma-šsarāt^c.
 20 birtēhābin^a ʔodde mā fōg-ḡlǧijūb, *halle damzin min ʔojūnin dārefāt^b.
 21 min ḥašā rūḥi^a lēsīm-ūzēn-udāl^b, min nišā mā ḡā ʔerīg^c-ḡlʔaibāt.
 22 *min bēḡalbeh li^a wudādin^b miṭle mā^c bmuhgēti^d liḥ min^e cēdīm-ḡlḥubbe fāt^f.
 23 min tēbagḡā leh ʔalā ʔul-ezzēmān, fi *dēmiri-rjāde ḥubbeh^a nāsimāt.
 24 nāzēmātin^a min maṭar siḥb-ḡlwudūd, baṭṭēmīnī waṭṭewuddid^b mūrīcāt.
 25 jā nēhā ʔuddi umālfā mā ʔaḡul, mil-lēsēni^a ḡirrētīn ʔul-ḡlḥajāt.
 26 ašṭēci-lik min hawā tilʔ-arrēcāb, jūsēfjāt-ḡlbēhā^a ḥumr-aššēfat.
 27 *sālibātin laḥmālā^a niḡl-ḡlʔojūn, ḥurrēdatin baḡḡešsure^b-mḥaffarāt.
 28 ḡāšērāt-ḡṭṭarfe ʔanhinn-ḡlbēdūr, *lō tanahḥan ḡinḥe lēlin ḡāšērāt^a.
 29 ʔambērijāt^a-ḡrēwāih baḥkimāl^b, fi^c ḡēmālin *ḡāzēdatin ḡāimāt^d.
 30 *mičbilātin mičfjātin^a lō ra-ēṭ, *baḥmaḥāsin waḥmawāḍi^b mūdijāt.
 31 baḥnawādir waḥmēfāliḡ^a-ḡlʔodāb, *meḡzēlātin meḡdējātin^b ḡaḥēcāt.
 32 waḡlǧidājil^a waḷʔawāriḡ^b waḷḥēdūd ḡāfjātin^c wāḡdēḥātin nāzēmāt.
 33 waḡlǧidājil^a waḥnawāhid waḷḥēḡul sābēḥātin cāzedātin ḥāirāt.

15 = H, V. 17. — ^a *nāgijāt* unerklärt; beide Mscr. schreiben das Wort mit ج; wahrscheinlich Reimform für دغا.

16 = H, V. 18. — ^a Er meint *tarajjadū-li swa finǧāl* wartet mir so lange bis eine Tasse K. gemacht ist.

17 fehlt in H. — ^a S فايح, was vielleicht vorzuziehen ist. — ^b Der Erklärer war nicht davon abzubringen, dass *medūgeh* hier für das gewöhnliche *medūg* stehe. Ich vermute *ay medūgeh*.

18 = H, V. 14. V. 18 und 19 passen hier nicht in den Zusammenhang. — ^a S ناشرات. — ^b urspr. *ḡarʔanna* gegen S und H جرجا نعام. Nach dem Erkl. = *ḡāz* zwischen *ḥōteh* und *ḥarié*. — ^c *mizʔolāt tulul bēn elḥarié waḥḥasa* drei Tagereisen von dem ersteren entfernt OGI.

19 = H, V. 15. — ^a *ellēleh* heute Nacht; *elmičibleh* die nächste, dann *ḡlčabeleh*, dann *ellābēleh*. OGI. Unsicher. — ^b S und H ابن unerklärt. — ^c S und H من الصرات; an den bekannten Eigennamen الصرأة (vgl. Jacut) darf man doch wohl kaum denken. *šarāt* wurde erklärt als stehen gebliebenes Wasser aus einem Bach oder Strom; vgl. 35, 5, N. c. Wenn صرأة Eigenname ist, ist der Bach(?) wohl in Arabien zu suchen.

20 = H, V. 19. — ^a H وارنكاب. — ^b H: ادھما وبل السحاب المرزمات; S غيون غيون. Das Bild ist nicht gerade schön, die Texteslesart kaum die ursprüngliche.

21 = H, V. 20. — ^a Mscr. *rūḥin*; S und H روحی; was vorzuziehen ist, ist fraglich. — ^b so H; Mscr. *dāl*; S ثم دال; لسین عین ثم دال; sein Freund hiess *sazd*. — ^c so H und S; Mscr. *ṭerūḡ*.

22 = H, V. 21. — ^a S بغلبی له; Mscr. *ḡil bēḡalbi leh*; H من یقلبه لی. — ^b Mscr. *udā*. — ^c Mscr. *mā beh*; S ما به. — ^d so H; Mscr. *mih*, S مهجنی. — ^e Mscr. *baḥ*. — ^f H und S هات, unverständlich; doch ist die Übereinstimmung der Handschriften auffällig.

23 = H, V. 22. — ^a S und H الضمیر ارباض شوق; S hat شوق doppelt. Mscr. *rijād*.

24 = H, V. 23. — ^a H نابتات, was gut passt. — ^b H بالتھنی والتوجد; eher besser als bei S.

25 = H, V. 24. — ^a Mscr. *umil*; S ومن العینی.

- 15 أركوهن من ربا دار الحريق واهجروهن لى برؤس الناقيات
 16 شرب فنجال بيجكم لى كتاب به سلام عدّ ما ابتم النبات
 17 فارق بالشّم عن ربيع الزباد او مذوقه نافل طعم النبات
 18 ينشرن الصبح من جرعا نعام والعصير منكبات مزعلات
 19 والعنيم القابلة من غير سوء يشربن برؤسهن من ماء الصراة
 20 بارتحاب عدّ ما فوق الجيوب هلّ دمع من عيون ذارفات
 21 من حشا روجى لسين وعين ودال من نشأ ما جاء طريق العائبات
 22 من بقلبه لى وداد مثل ما بهجتى له من قديم الحبّ فات
 23 من تبقي له على طول الزمان فى ضميرى رياض حبه ناعمات
 24 ناعمات من مطر سحب الودود بالتمنى والتودد مورقات
 25 يا نها سدى وملفى ما اقول من لعيني قرّة طول الحياة
 26 اشتكى لك من هوى نلع الرقاب يوسفيات البهاء حمر الشفات
 27 سالبات للهلا نجل العيون خردات بالفصور مخفّرات
 28 قاصرات الطرف عنهنّ البدور لو تنهنّ جنح ليل قاصرات
 29 عنبريات الروابع بالكمال فى جمال قاعدات قايمات
 30 مقبلات مقفيات لو رأيت بالمحاسن والمواضى موضيات
 31 بالنواظر والمفالىح العذاب مغزلات مغضيات ضاحكات
 32 والمجدابيل والعوارض والخدود ضافيات واضحات ناعمات
 33 والمجدابيل والنواهد والمجول سابعات قاعدات حايرات

26 = H, V. 25. — ^a so H; Mscr. *almaha*, S لها.

27 = H, V. 26. — ^a S und H للملا; Mscr. *sābijāt zaḡūlāna*, was nicht so gut ins Metrum passt, dem Sinn nach aber besser wäre. — ^b H بالبيوت.

28 = H, V. 27. — ^a so Mscr.; S لو تهبها جنح الليل قاصرات; H لو تهبهن جنح; لىل كائفات; vielleicht ist كاسفات gemeint, was einen Sinn gäbe. OGl. „*tanahha aljumar* er erreicht die Vollheit“. Was die ursprüngliche Lesart ist, lässt sich nicht ausmachen.

29 = H, V. 28. — ^a H عنبريات. — ^b S من كمال. — ^c H من. — ^d H قايمات وقاعدات.

30 = H, V. 29. — ^a Mscr. *mičibl*°, *mičifj*°. — ^b H بالمحاسن والمواضى.

31 = H, V. 30. — ^a H والمباهشى. — ^b Mscr. *məḡizl*° *məḡədj*°.

32 = H, V. 31. — ^a H والمجدابيل, S والجدايل. Es scheint, als ob wirklich ein Unterschied vorhanden wäre, vgl. V. 33. — ^b *zawārid* Kinnbacken OGl. Unannehmbar. — ^c *dāfjāt*; man sagt *hattōb dāfi ilā cān jāsal alard*; H und S صافيات. Die drei Partic. müssen der Reihenfolge nach auf die drei Nomina des ersten Halbverses bezogen werden; so auch im Folgenden.

33 = H, V. 32. — ^a S und H والجدايل; wahrscheinlich stand hier oder im vorigen Vers an erster Stelle ein anderes Wort.

- 34 warrēdajif walhawāšir walbētūn nābijātin nāḥlātin^a dāmērāt.
 35 *balmuwāšal walmawāzid-ālēdāb ēādēbātin baḥlātin mišērāt.
 36 sāšēdanna^a jōme gaḍḍāt^b-aššēbāb balmuwāšal waḍḍēlūl-elbahērāt.
 37 wankaranna^a jōme lah bij^b-almēšib, lā gīza-llah baḡgēmīl-āḡāwījāt.
 38 mā bašād sanwanne fi ḥillīn gēmīl, *baḡmawāzid walēdāb-almūhijāt.
 39 āhe zašrin jā zaširi tumme ṗāh mim-maḥabbāt kille zaḡgā ēalmēhāt^a.
 40 zaddēbanna^a binzuwāḡin^b woštēdāl, wubtēsāmin ēalbērūg annaidāt^c.
 41 wuḡtērābin wubtēsādin^a wiḡtēmāz, wuhtēzāze-ḡḡūlḥinn-almāisāt.
 42 *wunšērāfin wunḡrāfin^a wuḡtērāf, *wirtēšāfi-mašsalātin^b šāfijāt.
 43 wiḡtēmāzin *wiltēmāzin wumtēnāz^a, wistēmāzin laḥačāja^b-lmuḥribāt.
 44 wuhtēsāmin^a wiltēmāmin wuḡtērām, wuštēmām ḡštūrḥinn^b-alfaiḥāt.
 45 mā baḡan minn-āḡadārā ruḥt-āḡīb, wum-baḡēte-mn^a-āḡadārā ēile hāt.
 46 *wum-baḡēt-āḡinse^a ḡālan ḡinḥe lēl, wum-baḡēt-āḡlēle ḡālan baḡadāt^b.
 47 wum-baḡēt āḡz^a-āḡadārā baššēdūd, ḡāwubanni^b jā zaširi baššēkāt.
 48 fin tanāsā ḥātēri baḡin ṗašūf, bādaramna^a baḍḍumūz-āḡdārēfāt.
 49 rubbēmā-lī ṗō zašā-lī ṗō ēimin^a, jaḡḡēzann^b-oḡšūrḥinn^c-almāḡijāt.
 50 *bašde hādā^a jā šigā zēn-āḡḥarīb, jā *baḡā-lḡānī^b wsitr-almoḡšanāt,
 51 *taḥsib-innī^a zam-mawāddathum^b salēt, lā wēzammā^c waḡḡūḡā^d walmursalāt^e.
 52 innēhin^a fi ḥātēri jaḡḡin^b wuēm^c, lō maḡnāzilhin^d bēzādin nāzḥāt^e.
 53 taḥsib^a-innī sālijil-lonī^b bēzid, lā whallāḡ-āḡībāl-arrāsijāt^c.

34 = H, V. 33. — ^a H هاضمات.

35 = H, V. 34. — ^a so Mscr. Die übereinstimmende Lesart von H und S (siehe den arab. Text) ist vorzuziehen und bei der Übersetzung zu Grunde gelegt.

36 = H, V. 35. — ^a S ساعدنى. — ^b H عجات, S غضات, Mscr. gaḍāt; die Doppelung des ض ist aus metrischen Gründen erforderlich; gaḍḍāt ist aber kaum fem. Plural. Die Übersetzung nach OÜ.; ich dachte an meinen 'aḡkama 1, 9 u. 10.

37 = H, V. 36. — ^a S وانكرنى. — ^b so H; Mscr. laḥibi; S بى حل gut.

38 = H, V. 37. — ^a H بالوعايد والكذوب لمهيات; Mscr. almuḥimāt; ḡlān zanduh mēnāḡanām wāḥijeh (in Bagd. huwāijeh, was man oft hört) = viel OGI.

39 = H, V. 38. — ^a so S, nur مكتبه; Mscr. mim-maḥabbāt min ēmā zing almeḥāt; H من مكتبة كل عذرا كالجداة.

40 = H, V. 39. — ^a Mscr. zaddēbatnī; H عذبني, S عذبني. — ^b so Mscr., jedoch VII kaum richtig; H بعنواج; S باعواج; wahrscheinlich ist Inf. IX zu lesen. — ^c so nach S und H; Mscr. annāwāt.

41 H, V. 40: ورتكاب وقتراب ويتعاد ولتجاح ورتياح ولتغاف. — ^a Mscr. wuḡit^a, wubit^a. H, V. 42: وهتزاز اقدودهن المايزات وغمماز وافتزاز وحترزاز.

42 = H, V. 44. — ^a H ونعراى ونصار. — ^b H وكتشاف مسلات; S وكتشاف امع.

43 = H, V. 43. — ^a H ومتناع ولتجاع. — ^b H بالحكايا.

44 = S, V. 41. — ^a H واجتثام. — ^b Mscr. ḡatū; aber S und H اعطورهن; viell. ist zu lesen māme-ḡtū.

45 H hat hier folgende Verse:

45 كلما حدثتھن من الغنوں جاوبنن بالدموع الذرافات

46 ما بغن البيض منى رحة اجيبه فن بغيت العذار الغاويات

^a Mscr. baḡēt mēn.

46 = H, V. 47. — ^a H فى نهار الانس; Mscr. aššubḥ statt al-ins; aber auch S hat الانس. — ^b H الغدات.

47 = H, V. 48. — ^a H اجزى; S اجرى. — ^b H عاتبنن.

- 34 والرديف والخواصر والبطون نابيات نأحلات ضامرات
 35 بالمواعد والمواصل والكذاب ماطلات بأخلات ميسرات
 36 ساعدننى يوم غضّات الشباب بالمواصل والدلول الباهرات
 37 وأنكرتنى يوم لاح بى المشيب لاجزا الله بالجميل الغاويات
 38 ما بعد سوّين فى خلّ جميل بالمواهد والكذاب الموهيات
 39 آه عشر يا عشيرى ثمّ آه من محبة كلّ عنقاء كالمهاة
 40 عدّبننى باعوجاج واعتدال واتسام كالبروق النائصات
 41 واقتراب وابتعاد واغتماز واهتزاز قذولهنّ المايسات
 42 وانصراف وانعراف واغتراف وارتناف معسلات صافيات
 43 واجتماع والتماع وامتناع واستماع للحكايا المطربات
 44 واحتشام والتمام واغترام واشتمام عطورهنّ الفائحات
 45 ما بغن منى العذارى رحت اجيب وان بغيت من العذارى قيل هات
 46 وان بغيت الانس قالن جنج ليل وان بغيت الليل قالن بالغداة
 47 وان بغيت اجزى العذارى بالصدود جاوبننى يا عشيرى بالسكات
 48 فان تناسى خاطرى باغ اشوف بادرننى بالدموع الذارفات
 49 ربّما لى او عسى لى او قمين يرجعن عصورهنّ الماضيات
 50 بعد هذا يا شقى عين الحريب يا حجّاً المجانى وستر المحصنات
 51 تحسب ائى عن مودّتهن سليت لا وعمّا والضحى والمرسلات
 52 آتهنّ فى خاطرى يقظا ونايما لو منازلهن بعماد نارحات
 53 تحسب ائى سال لو ائى بعيد لا وخلاق المجال المرسيات

48 Vgl. zu b H, V. 45 oben in der Note zu 45. — ^a S بادرنى.

49 = H, V. 49. — ^a H قمين, S جمين; man sagt *čēmīn ērūh ellīt bācīr = jīmkin* OGI. — ^b Mscr. *tarǧūzī*, S bloss وترجع, H يرجعن; letzteres passt allein ins Metrum. — ^c Mscr. *zošūrčhin*; S und H عصورهنّ. Vgl. jedoch V. 44, Note b.

50 = H, V. 50. — ^a S فبعد ذا. — ^b H جا الاجى gut. *ǧāni = meǧanna = meǧarradin* *zan dīretuh* OGI.

51 = H, V. 51. — ^a H تحسنى; S تزعم ائى. — ^b S متحبتكم; -*hin* wäre vorzuziehen. — ^c vgl. Sure 78, 1. — ^d Sure 93. — ^e Sure 77.

52 = H, V. 52. — ^a S الكم. — ^b H وقض, S يقص. — ^c Man sagt *antē nēmīn-ō jaǧdān* schläfst du oder wachst du? — ^d S منازلكم. — ^e Der Halbvers bei H *لو تبغى المنازل* واضحات.

53 fehlt bei H. — ^a S او تحزب. — ^b S لو ائى. — ^c in H folgen noch zwei Verse:

53 وخف عن كل الملا ما انت فيه لا بارك الله بسوّ الحادثات
 54 وبتهى نضمى مضطوفى^a على سيد الكونين نتختم بالصلات

^a Unsicher.

75

1 berekāt eššerif jom zoḥil zalā zammuh, gā laḥwēzeh, fat zalā mčcān bāšet
 aḥwēzeh uḡazed zalā-lmaṣnaḍ, ujom gā aḥabd čiddām aḥbāšeh wila zilimeh
 čāzedin zalā-lmaṣnaḍ. 2 urādd-aḥabd zalā-lbāšeh uḡāl leḥ aḥmaṣnaḍ čāzedin
 -buh bēdūwi ḡarīb uḡāl aḥbāšeh laḥabd inkis laḥmuh uḡibluḥ hālmetaḥ ušyfuḥ
 šu jēriḍd zalēk. nikaṣ laḥmuh aḥabd uḡāl-luh^a:

1 ilā ḡit fi bēlād ḡōmin ḡarīb, fuḡzid maḡzad arḡaḡil aḡadallī,
 2 in ḥšumōk fuhu ḥaḡḡin zalēhum, fin ḥčdālōk fēḡil hāda mēḥalli,
 rāddē luḥ berekāt eššerif miḥaḥal:

3 ilā ḡit fi bēlād ḡōmin ḡarīb, fuḡzid maḡzad arḡaḡel aḡaḡalli.
 4 in ḥšumōk fohu ḥaḡḡin zalēhum win ḥčdālōk fruḥ zanhum uwaḥli.
 5 aḥḥurr elḡčtāmi lhu oḡtbār, mā jirdā baḥwuḥa zuḡb-aḡtḡēzilli.

3 rādd aḥabd uzallem elbāšeh bēḥalmiḥal; gā aḥbāšeh uḡazad hū wijaḥ
 zalā-lmaṣnaḍ ḡimāz. ubazd hāda ḥaḡḡuh tuḥaḡčibāš^b ujaḡšī baḡlēl baḡdīreh
 zan aḥḥaramijeh. uḡāl-luh aḥbāšeh aḡli taḡuḍbuh baḡlēl zuḡb-aḡsāzeh bettalāt
 idbēluḥ. uḡāl laḥbāšeh saḡzin waḡāzeh^c. uḡalla jaḡšī baḡlēl umin ḡaḡab
 idbēluḥ. 4 ḡalaz aḥbāšeh lēleh jaḡšī bēḡabdil mēzuh aḡčēḥweh waḡnēn mēn
 -awādimuh, ḡčdūbuh berekāt baḡlēl, ḡāl-luh anaḡ-lbāšeh uhāda aḡčēḥweh
 uhāḡōla awādimī. uḡāl-luh wālō aḡt aḥbāšeh lēš taḡšī baḡlēl, aḡt amēraḥ
 aḡli aḡeḡbuh baḡlēl aḡdbēluḥ wudebiḥuh hū waḡli mēzuh urāḥ laṣsarāja
 baḡlēl uhū šār bāščtin baḡḥwēzeh.

76

ḡāl obin ḡebāreh^a.

1 law-aḡdri bčjom-errišde nauwaḡte nāḡčti, usājalte zan ḥubt-aḡlajāḥ wuḡibēhā.
 2 uḡilte limāmūnin mēn-aḡnāse māḡid, unāfs-aḡlitā jaḡdri bēdāhā šēḥibahā,
 3 alā jā nēšihī dūne dānī ḡarābēti, uzan ḡērek-aḡemā zollēti māḡčdī^a-behā.
 4 ilā ḥannaḡ-aḡsaḡrā ḡēlušī tēdāharat, zalejje ḥēmūmin ḡarre ḥāli lēḥibahā.
 5 ilā dekarat bḡadd^a-eḡḡrāzēne^b maḡbrič^c, uḡifin ḡadā fi rāse maḡflā^d zazibahā.
 6 ilā - - -^a aḡḥanīne tēwarrazat^b zejūmī bēḡār-aḡḡamze mimma jēšibahā.
 7 tēḥinne fēlō-lā ḡiḡle zazmī uhēbeti mēn-aḡnāse čint anā - - -^a aḡibahā.

75

^a Das Metrum ist schwierig zu bestimmen. — ^b Wenn Nachts Lärm entsteht,
 kommt die Sache vor den *tēḥaḡčibāš*; wenn derselbe sie nicht entscheiden kann, vor
 den *čēḥweh*. — ^c Mscr. *waḡḡā*.

76

^a Das Gedicht stammt aus Cod. Socin, S. 57 ff., der Text in arabischen Buchstaben
 ist unverändert aus dem Cod. abgedruckt.

3 ^a sic, für *mā aḡdī*.

5 ^a Mscr. *bēḡadd*; auffällige Consonantenhäufung. — ^b *eḡḡrāzēn ḡāz bēn elḡōf
 wāḡḡibāḡ; nēḡfūd* OGI. — ^c Mscr. auch *brak*. — ^d *maḡflā marza; itḡaḡaḡ* (sic) *aḡbil šāret
 terza* OGI.

75

1 بركات الشريف يوم زعل على عمه جاء الى المحويزة فات على مكان باشا المحويزة وقعد على المسند ويوم جاء العبد قدام الباشا واذا زلة قاعد على المسند 2 فرد العبد على الباشا وقال له المسند قاعد به بدوى غريب فقال الباشا للعبد انكس الى يمه وقل له هالمثل وشفه اى شى هو برد عليك نكس الى يمه العبد وقال له

1 اذا جئت فى بلاد قوم غريب فاقعد مقعد الرجل الاذلى

2 ان حشموك فهو حق عليهم وان خذلوك فقل هذا محلى

رد له بركات الشريف مثل

3 اذا جئت فى بلاد قوم غريب فاقعد مقعد الرجل الاجلى

4 ان حشموك فهو حق عليهم وان خذلوك فرح عنهم وولى

5 الحر النظامى له اعتبار ما يرضى بالوطا عقب التعللى

3 رد العبد وعلم الباشا بهالمثل جاء الباشا وقعد هو واياه على المسند جميعا وبعد هذا حطه نفكى باش فيمشى بالليل بالديرة عن الحرامية فقال له الباشا الى تقبضه بالليل عقب الساعة بالثلاث اذبحه وقال للباشا سمعا وطاعة 4 وظل يمشى بالليل ومن قبض ذبحه طلع الباشا ليله يمشى بتبديل معه الكحيا واتنين من اوادمه قبضه بركات بالليل قال له انا الباشا وهذا الكحيا وهذولاء اوادمى وقال له ولو انت الباشا لائى شى ءتمشى بالليل انت امرنى الى اقبضه بالليل اذبحه وذبحه هو والى معه وراح الى السرايا بالليل وهو صار باشا بالمحويزة

76

S قال بن جباره

1 لو ادرى بيوم الرشد نوقت ناقتى وساليت عن خبت الليالى وطيبها

2 وقلت لما مون من الناس ماجد ونفس الفتى يدري بداها صحيبها

3 الا يا نصيحي دون داني قرابنى وعن غيرك اكى علتى ما فضى بها

4 الى حنت الصفرا قلوصى تظاهرت على هموم ضر حالى لهيبها

5 الى ذكرت بجد الذراعين مبرك وطفل غدا فى راس مفلا عزيزها

6 لا جرعت جرس الحنين توارعت عيونى بجارى الدمع مما يصيبها

7 نحن فلولا ثقل عزمى وهيتى من الناس كنت انا العنيسى اجيبها

6 ^a Mscr. *garrat geris* (urspr. *geris*) sie zieht die Glöckchen des Seufzens OÜ. Lies wohl nach S *قَرَعَتْ جَرَس* I oder II. — ^b so Mscr. (vgl. S); dem Erkl. unverständlich. Die Übersetzung ist unsicher.

7 ^a Mscr. *bḥanīni*, was zwar, wenn *bḥ*° (vgl. V. 5, N. a) gelesen würde, im Metrum passte, vgl. jedoch S, wo die Lesart *العنيسى* freilich nicht sicher ist (vgl. 109).

8 feġilte lahā walēne tizdāde zabreh, unafsi mēn-*alwaġlā*^a dēzifin šēlibahā,
 9 ajā^a nāge dūgī mitle mā diġte wołēmī lēzūmin tēfarić kille zēnin ḥabībahā.
 10 *falā *ḥanti*^a bauwāl *ḥormēsin*^b ċid taraktah bēdāwījetin jizr-*almaṭāja* tezībahā.
 11 ḥalāwījet-*al-aynāse*^a mābījit^b-*alḥēmā*, tēšib-*annawāšī* ḡable mētā^c mēšibāhā.
 12 šarābī bahā *ċattin*^a wzādī mēšāfić^b, ilā waġbetin^c min waġbetin *ḡaṭze* bāhā.
 13 ućam lēlētīn šitwījētīn *u-ḥ-ḥ-ḥ*^a bēhā *tišbih-*al*ġōzā* tēbārī rēćibahā,
 14 jētiḥe tarāhā^a min zīšāhā^b mēbaććir^c, mēn-*albarde* mā jašrī walō ḡāze dībahā.
 15 tēbate bēhā ḥīrš-*albarāćibe* ġittam, mēn-*albarde* *u-*^a wuldahā min ḥalībahā.
 16 *ġēmīd attara baha lićan šarābeh ḥašim eddamm ċin ḡārī šēzībahā.
 17 mēriḥ^a *dam-*al*ġizlane* bałgāz tāgeh^b ḥalāwī šaḥ^c eṭṭal mā joṭēni-bahā.
 18 wahāġiratin^a jā nāge **lāġēte* ḥurrah^b, mēn-*alġōde* ċinn-*annāre* ḥamī lehībahā.
 19 tēdūr-attara-*lġajjube* fi mistēćirrah^a, utibis mēn-*al-*u*šāle*^b mā fi ḥaḍībahā^c.
 20 tēġeššamtahā wuġtāle^a šabrī hawāġis ilā ḥāleḥ^b-*albiḍ-*al*ḥadārā* rēbībahā^c.
 21 uġabbaltāhā šadrī lazalle ḡanīmeḥ ješāḥḥilēḥā rabb-*albarājū* ḡaġībahā.
 22 ulī ḥillētīn^a jaḡḡūnēni fi maġāibi, wałāġwāde^b jirġā ġeijēhā^c min mēġībahā.
 23 mēzauwedčhum^a ḥaġġin^b ilā ġite sālim, ukille jaḍin mā tāḥed-illā nēšībahā.
 24 falā ḥēre fi naḥsin tēmaṇnā šikāleh^a midā^b-*ddahre* jaġšur nēlahā zan ċerībahā^c.
 25 *fējā nāge *u-ḥ-ḥ-ḥ-ḥ-ḥ-ḥ*^a zala zailamin šaḥlā wuṭićin^b ċēlībahā.

8 ^a *waġlā hamm* OGL. Kaum treffend.

9 ^a Mscr. *jā*.

10 ^a Mscr. *falanti*. — ^b *zirmis* (sic) altes Kamel, altes Weib OGL.

11 ^a Vgl. S. — ^b *mābījeḥ*; wir sagen *waḥšeh* OGL. Unsicher. — ^c *mētā*; wir sagen *mātā*. In S steht übrigens *مينا* (sic).

12 ^a Mscr. *ċat*; wir sagen *ġleijil* OGL. — ^b *mēšāfić* Appetit machend OGL. Unsicher, etwa: Dinge, mit denen man Mitleid haben muss? — ^c *waġbeh* eine Mahlzeit pro Tag (vgl. 14, 26, N. a). Man braucht es auch von der Hauptmahlzeit im Gegensatz zum *ġada*, dem ersten Frühstück und dem *rijūj* (lunch) Mittag OGL.

13 ^a Mscr. *hizirbićjeḥ* OGL. *hizirb* = *albard alćājīd* die strenge Kälte. Nicht sicher. Übrigens fehlt der Nachsatz.

14 ^a *darā* (sic), v. l. *tara*, wurde zunächst als „Schutzwehr“ erklärt; dann „Reif“ (also wohl *tarā*); und dazu bemerkt, Reif falle im Winter bald nach Sonnenuntergang. In Bagdad heisst er *ġeḥil*, im Neġd *ḥalit annēġūm* OGL. Vielleicht ist an starke Nebel, Niederschläge zu denken. — ^b *ziša* bei den *bedū* = *mēġarrib*, bei den *ḥadar* später als Sonnenuntergang OGL. — ^c *māććir* früh opp. *mšaijif* OGL.

15 ^a Mscr. *taġda*; *jīġdā* wurde als Passiv erklärt; besser wäre wohl das Activum zu lesen.

16 Der Vers ist im Mscr. als ganz unverständlich bezeichnet; er mag daher nach Mscr. und S unverändert abgedruckt werden. Viell. steht in S *حشيمة*.

17 Auch dieser Vers ist unverständlich. — ^a Mscr. *merīb* hier = er (wer?) macht das Blut gerinnen = tötet sie. Man sagt *rāb alḥalīb* = *ḥaṭar* in Bagdad; sie wird *rowīb*, in *sūk eššijūḥ*: *rōba*. Der Rahm heisst *ġemar* (sic), in Damascus *ġišweh*. — ^b so Mscr.; sp. *taġġeḥ* von *taġġ eddam*. — ^c so Mscr. unerklärt; *šaḥ* (sic) *baššūġl* = *zaġal* OGL.

18 ^a Mscr. *wahāġart*, unverstanden. — ^b Mscr. *liġet ḥurrah*; man spricht von *ḥurr eššams* der Hitze der Sonne.

19 ^a Das Suffix muss sich auf die Erde beziehen. — ^b *wušal* Überbleibsel des Wassers in der *ćirbeh*. *waššil elćirbeh* giesse den Schlauch ganz aus OGL. — ^c *ḥaḍīb* auströpfelndes Wasser, besonders auch Wasser in einem Loche, das man auf der Thalsohle gräbt; *ḥēdūbat attemileḥ*; *nēġarriḥ elḥaḍīb* wir schöpfen das wenige auströpfelnde Wasser (in den Schlauch) OGL.

- 8 فقلت لها والعين تزناد عبره ونفسى من الوجلا ضعيف صليها
 9 ايا ناق ذوقى مثل ما ذقت واعلى لزوم تفارق كل عين حبيها
 10 فلا انت اول عرمس قد تركتها بداوية بزرى المطايا تعيها
 11 خلاوية الغبطان مابية الحما تشين النواصى قبل ميتا مشيها
 12 شرابى بها قت وزادى مشافى الى وجبة من وجبة اجترى بها
 13 وكم ليلة شتوية هزبرية بها تصبح الجوزا تبارى رقيها
 14 يطبخ ذراها من عشاها مبكر من البرد ما يسرى ولو جاع ذبيها
 15 نبات بها حرش العراقيب جثم من البرد تغذى ولدها من حليها
 16 جميد لشاربها لكن شرابه حشيمة دم كن جارى شريها
 17 مريب دم الغزلان فى القاع ثجه خلاوى شلخ طال ما يعنى بها
 18 وهاجرة يا ناق لاقيت حرها من القيص كن النار حامى لهيها
 19 تدور الثرى الغيوب فى مستقره وتيبس من الوشال حامى هضبيها
 20 تجشمتها واغتال صبرى هواجس الى حالف البيض العذارا ربيها
 21 وقيلتها صدرى لعل غنيه يسهلها رب البرايا اجيها
 22 ولى خلة بروجونى فى مغايى ولبواد برجى فيها من مغيبها
 23 معودهم حق الاجيت سالم وكل يد ما تاخذ الا نصيبها
 24 فلا خير فى نفس تمنى شكاله مدا الدهر يقصر نيلها عن قريها
 25 فيا ناق جز وانقضت الجزى عطنه على عيلم شهلا عيط قلبها

20 ^a Mscr. *wuǧtall*. Der Erkl. verstand den Ausdruck in S nicht und wollte schliesslich lesen *wuǧtall šabri min hawāgis* (dann mit Auslassung von *min*) = wurde aufgelöst. Man wird wohl bei der Lesart von S bleiben dürfen. — ^b *ḥāḷaf zāḥid* OGL. — ^c *rēbib šāḥib* OGL.

22 ^a *ḥilleh* Sg. *ḥatīl* OGL. — ^b so der Erkl.; vgl. S; Mscr. *walǧūd*. — ^c so der Erkl.; vgl. S; Mscr. *fīha*; das *hā* auf *aǧwād* zu beziehen ist freilich hart; man erwartet *hum*; vielleicht wegen des Reimes bei *mēǧībahā*.

23 ^a Mscr. *wedhum*. — ^b Mscr. *ḥāǧǧ*.

24 ^a *šikāleh* Grösse; man sagt *arrēǧāl elmišcāl = šajjif, ʿebīrētīn bājetuh* angesehen, von hoher Stellung OGL. — ^b Mscr. *middā*. — ^c *ʿērib* hier Verwandte OGL. Kaum annehmbar.

25 ^a Mscr. *fī anaǧ ʿasweh naǧdet elǧizi zatneh*; später *iczaj* von *ʿiza* im Sinne von *tašaddā* (vgl. 7, 13 N. a.); *iczihum fūtehūm*. Hierauf *inǧadāt*; im Frühjahr, wenn die Kamele viel grünes Futter fressen, saufen sie drei bis vier Monate hindurch kein Wasser; *inǧadāt* nun ist dies vorüber. Dann lagert man sich beständig zum Wasser = *zattano*, wo die Kamele dann täglich saufen. Der Dichter will sagen: gehe an dieser Niederlassung am Wasser vorüber; ich habe Eile OGL. Damit ist freilich der Vers nicht ganz erklärt. — ^b so Mscr.; später schlug der Erklärer vor *mašha-ḥatīn*: der Wunsch des am Wasser Wohnenden. *عبيط* bei S ist wohl richtig; darnach übersetzt.

26 tazaddē bij-annesrēne^a wassirre^b wigzali čera^c-lwašme biljinnā wudīc-igtēzi-bāhā.
 27 walabṭāfe^a wałgildēne^b warramle^c wušburi zala-nnijāt-alli jādān-allāhe li bahā.
 28 mēn-annīre^a waššōzrā^b ilā ḥable^c mišrif^d, ilā aijām ^e
 29 ilā ḥable golin^a wałgibēleh^b uwāsiṭ^c marātoze^d min^e zīn^f-aļgawāzi wdībahā.
 30 *unihin u-abgārin weleglāde waššarā^a ilā šōzbe wānin^b jadfig-almā šēzibahā.
 31 ḥēlaf-*irtēzāš-annabte^a*tiszīne lēleh^b, bēnağdin tēdubbīn^c-aļzofā^d men zōšibahā.
 32 lazalli pazūr-aļjōme jā nāge^a ḥajjir, čerimin zala zisr-aļlajālī wṭibahā.
 33 rēhibin ḥabibin bāšišin^a gōre čāleh, *walağwāde aḥlāhā^b mitāzin^c lēbībahā^d.
 34 čimā tağaz-aļḥazlā ^a, lazall-aļḥaja fihā^b wuēdin mešibahā.
 35 ḥēsēn-ibne mansūr-ibne rahḥālin-aļlēdi riğā min dērūb-aļgūde pazlā tēzibahā.
 36 idā dāmēni dahri lēgēte ligurbēh, bēfēdate^a gūdīn min ḥēsēn-ağteni behā.
 37 waļo činte mā ağwā ağāzi gēmīleh, uḥusnāhe finn-allāhe rabbī jētībahā.
 38 ağāreh-ilāh-abzarše zan kille seijeh, fēhū fātēh-abwāb-ađdażāwī meğībahā^a.

77^a

1 jēgūle girījin^a fi darā^b rāse margāb ṭawīl-ađderā laṛriḥe fihe zēhil^c.
 2 ṭawīl-ađderā talīf^a-aļḥawāwime^b dūneh, uļalḥorr-aļāšğar fi darāhe mečōl.
 3 uļarriḥe safgin baļzōlā mīr-rēğūmeh^a, udāğ^b-ašşufā zan gānēbēhe jēmīc.
 4 čed-absarte wānā fi darāhe dażāin^a gētaḥna-rrigā^b mil-lāme kille ḥalil.
 5 ^a-nnajā^b fi ṭule lēli uhiğreti, wala-llele li fi mā mođā bēṭuwil^c.

26 ^a *annesrēn* kannte der Erkl. nicht. — ^b *assirr čarjeh fī ḥadd elwošm menaļğasīm* OGI. — ^c *čera*, wir sagen *ğarājā* OGI.

27 ^a Sic; unbekannt. — ^b Unbekannt. — ^c *erraml = raml zāliğ* zwischen *zāređ* und *zomān* OGI. Dies passt nicht zum Folgenden.

28 ^a *annīr* Berg zwischen *ğasīm* und *zāređ* OGI. — ^b *eššōzra* oder *eššēzara*. — ^c *ḥabl* unerklärt; nach Huber, J. p. 563 ff. colline de sable. — ^d Unbekannt. — ^e Mscr. *asman*; unbekannt. — ^f Mscr. *mōztār ṭibaha*; ganz unverständlich; die Lesart steht nicht fest, vgl. S.

29 ^a *gōl* unbekannt. — ^b *elğibēleh* (sic) sehr alte Stadt in Trümmern zwischen *el-ḥasa* und *zāređ*; voriges Jahr (1869) waren *frēnğ* dort und holtten Inschriften OGI. — ^c *wāsiṭ* ist ein *šēzīb* bei den *nēfūd* von *elḥasa*, östlich von *zāređ* OGI. — ^d Mscr. *toz*. — ^e *min* passt nicht recht zum Sinn. — ^f *zīn* verstand der Erkl. nicht; er verwechselte es mit *zīneh*; man sagt: *ḥud ḥalēctīb išruh* nimm dieses Buch, kaufe es! Antwort *ḥādū zandī min zīnetuh čēfir* ich habe viele von dieser Art OGI.

30 ^a Mscr. *unīḥ wubgār wałgīlād* u. s. w. Nach dem Erkl. alles Dörfer. Die Richtigkeit der Vocalisation dieser Namen muss dahingestellt bleiben.

31 ^a urspr. *riğāš annēbit* ohne Erkl.; *irtēzāš* Zittern OGI. Vgl. N. d. — ^b Mscr. *tiszīllēleh*. — ^c *flān jēdubb elzōšb* er schneidet die Spitzen des Grases, der jungen Saat als Futter ab OGI. — ^d *zafā* ist nach dem Erkl. das unbenutzte Waidekraut, das neunzig Tage nutzlos im Winde gezittert hat und darum gross geworden ist.

33 ^a Mscr. *bāššim* gegen das Metrum. — ^b so nach d. Erkl.; Mscr. *walğūd ḥallāha*. — ^c Mscr. urspr. *mitāz*; *tażām* OGI. Unsicher. — ^d *lēbīb zēn* oder *lağjin elḥači* OGI.

34 ^a Mscr. *aļḥatēr melīfeh* unerklärt. Der Vers scheint nicht in den Zusammenhang zu passen. — ^b *fihā*; *hā* muss sich auf das Land beziehen.

36 ^a Mscr. *mfcādāt*.

38 ^a Mscr. *igī*.

- 26 تعدى بي النسرين والسر واجعلى قرى الوشم بليمننا وذيك اقطعى بها
 27 والحخاف والمجدلين والرمل وصبرى على النية اللى ياذن الله لى بها
 28 من النير والشعرا الى جبل مشرف الى اسمنا ايام معتاً رطيبها
 29 الى جبل غول والمجبل وواسط مراتع من عين الجوازي وذيبها
 30 ونبخ وابغار ومجلاد والشرا الى شعب وان يندق الما شعبيها
 31 خلاف ارتعاش النبات تسعين ليلة بنجد تدين العفا من عشبيها
 32 لعلى ازور اليوم يا ناق خير كرم على عسر الليالى وطيبها
 33 رحيب حبيب باش غير كالح ومجواد احلاها متاع لببيها
 34 كما تفجع الهزلا لمخطر مخيفه لعل الحيا فيها وكيد مصبيها
 35 حسين بن منصور ابن رحال الذى رقا من دروب الجود اعلا تعبيها
 36 اذا ضامنى دهري لمجيت لقربه بفيضات جود من حسين اغتنى بها
 37 فلو كنت ما اقوى اجازى جميله فحسناه فان الله ربي يثيبها
 38 اجاره اله العرش عن كل سيه فهو فاتح ابواب الدعاوى مجبيها
 39 وصلو على خير البرايا محمد نبي الهدى سيد قریش حبيها

77

- S 1 يقول جرى فى ذرا راس مرقب طويل الدر للريح فيه زليل
 2 طويل الدرا تهفا الحواويم دونه وللحر الاشقر فى ذراه مقيل
 3 وللريح صفق بالعلا من رجومه ودج الصفا عن جانيه يميل
 4 قد ابصرت وانا فى ذراه ضعيف قطعنا الرجا من لام كل خليل
 5 النيا فى طول ليلى وهجرتى ولا الليل فيما مضا بطويل

77

^a Das Gedicht soll aus der Gegend gegen das *hiğüz* hin stammen; der Rawi behauptete, die Kaside früher gehört zu haben; nun dictierte er sie aus Cod. Socin, S. 127. Der Text in arabischen Buchstaben ist unverändert aus dem Codex abgedruckt.

1 ^a Mscr. *ğiri*. — ^b *derā* Schutz OGI.; man wird es nicht überall (V. 1a und b) als in gleicher Bedeutung stehend zu fassen haben. Auch kommt das Wort im Folgenden allzuhäufig wieder; der Text ist kaum in Ordnung. — ^c *zülil* dem Erkl. unverständlich.

2 ^a Mscr. *tēhaff*; *rešāset flān hafat* (sic) *mā wāšlet ennešān* nicht ans Ziel gelangen OGI. Kaum annehmbar. — ^b Sg. *haywām* OGI.

3 ^a Mscr. *merğūmeh*. — ^b *dūğ* unerklärt; ebenso die Lesart bei S. Viell. *دق* klein. — ^c *almēleh zand elbedu ettēheh* das Fallen OGI.

4 ^a Mscr. *qēsīn* nach S. — ^b Mscr. *uğtasānnarriğa*; vielleicht ist 3. Pers. fem. Plural zu lesen.

5 ^a Mscr. *tēzibna*; undeutlich in S; vielleicht *شعبنا*; aber wahrscheinlich steht *تعبنا* statt *أَنْعَبْنَا*. — ^b so der Erkl.; Mscr. *ilēna*, wie man auch in S lesen könnte. — ^c Mscr. *tuwīl* ohne *be*.

- 6 وناظر شوقى حط بانات دونه وبطن الرشا من يرتجيه هبيل
 7 انا هاظنى يوم الفراقا نجيبتى تحن واقول البعير هبيل
 8 واثار هبيل القلب من لا يهيمه فراق الاحلا والزمان طويل
 9 وكم ساعت تدنى الى حد ضيجه وكم ضيجه ما ترمها بطويل
 10 وكم ساعة ما من هبوب وساعه هواها المبني الرواق يشيل
 11 وكم درهه بى فاطرى من عشيه الى مرقب عال ذراه طويل
 12 غنى بصوات دقاق لعلنى اسلى بها قلب عزاه قليل
 13 عبرة وناعى الين ينعا بخلتى وصبر التتى بعض المرار قليل
 14 لى ما مضى سن فايث فارض دونه فما العوض يفايت بقليل
 15 فيا عاذلين ان كان تبغون سلوتى ويبر الذى بى من هوا وغليل
 16 فطيرة عنى من عصير حمامى لهن جملة من فوق راس عويل
 17 .. نهن ورقا اشرفت عود خروع رجيج ومن نسيم الرياح يميل
 18 ... غنى وتثنى راسها صوب ريدها بلحن على ما فى النواد دليل
 19 سقا الله واد الحياز من حبا ابو سلم داج الغصون ضليل
 20 ابو اسلم داج ومن تحت ضله زروع ويقضا با الجرا ونخيل
 21 وبلماح له جباريت عامريه تضل الزينات العيون مقيل
 22 تضلل بنات البدواو يلعبن حولها يهزن الاغصان وتميل
 23 يضل ابها جعد الداويات نامم حم الاشافي فى وجناه نيل
 24 كحيل الاماقي وان غمزلى بعينه لو صبر قلبى ما عزاه قليل
 25 فيا لايى بالحب لقبث مثله لعلك فى طرق السفاه تعيل

fünf Tagereisen nordöstlich von Mekka zu denken, woselbst die *zaneze* Dattelpflanzungen besässen, die sie von Sklaven beaufsichtigen liessen; es sei ein ungesunder Platz. Vgl. Doughty II, 276 ff. — ^b *selim*; der Erkl. sprach *salam*, nom. unit. *slimeh*. — ^c *dāj* unerklärt.

20 ^a Mscr. *dāj*. — ^b Mscr. *umoijifaggar* etwa *umojin jefaggar*, obwohl der Erkl. *fiḡar* als in der I. Form gebraucht angab. Darnach übersetzt; vgl. jedoch S.

21 ^a Mscr. *ubēnāhitah*. — ^b *ḡebbāreh* von der Dattelpalme, gross, hoch, opp. *fēṣileh* OGI. — ^c Mscr. *zāmerṭjeh*, wir sagen *mēzamāreh* gut aussehend OGI. Kaum annehmbar.

22 ^a Mscr. *ḡdu*. — ^b Mscr. *ḡbin*. — ^c Mscr. *ḡzezin*. *flān ḡazzaṣ rās eddelūl ilā mā ṭāluḡ* er hat den Kopf des Kamels, da er nicht so hoch hinaufklagen konnte, gebeugt, um ihm den Zügel anzulegen. So hier die Zweige OGI. — ^d Mscr. *ḡaṣā*.

23 ^a sic; es passt freilich nicht zum Sinn (denn man wird kaum einen Unterschied zwischen *aṣāfi* und *ṣifāt* herausbringen), wohl aber ins Metrum; *waḡnātuh*, wie der Erkl. secundär lesen wollte, passt nicht.

24 ^a Mscr. *ḡlsajān*; die Lesart von S ist vorzuziehen. — ^b In S nicht deutlich; vielleicht *لو*.

25 ^a Mscr. *ḡmin*. — ^b *ṣāl ḡsāzi ṣan ḡddarb* den rechten Weg verfehlen OGI.

- 26 utalḡā gazālin miṭle mā-na lēgēteh utišbiḥ wtimsī fi hawāhe zalil.
 27 fējā rāzīj^a-alḥadd-alledī fihe šareh, talāṭi lōzasin^b naḡšehinne ḡēmīl.
 28 hal-ante ٧...^a min tanājake šarbeh, aw-ante ٧ fi mā cid nawēte^b bēḥil.
 29 tēmānī wēlā tḡṭī walā taḡṭaz-arregā, walā fi jedī min mā tēgūle ḡawīl^a.
 30 urēte ilā mā zudt-anā fikē mūlazin, rēḥīnin wēḡallatt-annēšide dēlil.
 31 anā-ḡike ٧ay mā-ḡike wēše tēgūlēlī, aw-ante zalā hawā mā-ḡike beḥil.
 32 falā lāminī baḡḥubbe ٧illā halōbeg^a, ličannehč^b min bēn-ḡīmāzeti^c fil.
 33 cētīr-alḥacājā lōdēzījin bēmaḡlis, ḡīmīlin^a walā zanḥ-annibā biḡēmīl.
 34 ilā zāde mā larrāḡle^a rājin idilleh, fējāḡed men-ḡamtāl-ḡarrigāle delil.
 35 daḡ-annāse fi mā lā zanāke walā tōkin zala-annāse fi mā lā zanāke wuṭil.
 36 ilā zāde mizānek zala-annāse mājil, lā bidde mizānhum zalēke jēmīl.
 37 ḥijār-ḡalmazānī laḡfitā tarke ḡāḡeh, dēḥilin bēhā ay lā jēkūne dēlil.

78^a

- 1 moḡsin šēḥ-ilḡarié leh oḡū akbar minh, oḡūh esmah mēšārī. obūhum
 zoṭmān kāl-lehu^b mulk nahal, čnḡilin kēṭire, ječūnha zalā-imaṭar, zala-ssēl.
 2 jōm ḡā lēlah min zard ellijāl wil-ḡassima miltibēsīn bilḡēm, jōm ḡall-issahāb
 usalāt ilwudjān ḡāl zoṭmān jā moḡsin rūḡ aḡḡ-innēḡil billēl. rāḡ moḡsin
 jaḡ-isī-činnēḡil. 3 uḡā bijidhar^c mēn-ḡaddireh wilēnē ḡāk elbint wācifētīn
 zand bāb ahāḡhā. ḡalāt laḡḡ wēr-rāiḡ jā moḡsin bēhallēl? ḡāl ab-arūḡ aḡī
 -nnaḡil. ḡalāt oḡḡod wajjāi nestānis wijāk ellēle ḡādī, uḡazēd moḡsin zandēhā
 ilā-lfaḡēr. 4 jōm ḡā-lfaḡēr tuwādaḡ wijāha, rāḡ zand oḡūh, ḡāl-leh lēš
 ma-sḡēt annēḡil? ḡāl wāllah anā nimīt fi mēkān uḡalab zalāij-annōm. ḡām
 oḡūhū taḡḡeh, moḡsin ḡām jašēi loḡūh zēd^d, ḡāl aššīzr:
 1 lēlet jēḡin-assēle jā zēde wāfēt šaf-ḡattanājā^a sīde taḡzāt-ḡalaznāḡ.
 2 fahaḡte zoṅḡalḡ baḡḡidājil wmaḡzēt mēdāḡḡēcin^a mā ḡerij-ḡḡdin lihin dāḡ.
 3 šaḡmmēte riḡi-mḡeddelāteh wḡabbēt wārdin zalā ḡaddah čimā šafḡ-ḡalaurāḡ.
 4 uḡazadt^a-anā wijāhe fi rabzat^b-ḡalbēt, šaffi-ntēsāḡā^c bēnēnā ḡamr-ḡalarjāḡ.

27^a Mscr. *rāzīj*. — ^b *lozsch* = Tätowierpunkt, Indigofleck auf der Wange OGI.

28^a Mscr. *tēmānīnī*; S *تمنى* von *من* wäre in den Text gesetzt, wenn die Aussprache ganz feststände. — ^b Auch die Lesart von S passt nicht ins Metrum; wenn *هو* VIII richtig ist, könnte man vielleicht lesen *aw-anti bēmā cid nahtawīhe*... Dar- nach die Übersetzung.

29^a *ḡāl* eingehen, z. B. von einer Schuld, in den Besitz jds. kommen; auch *ḡīmāz* OGI.

30 und 31 lauten im Mscr. folgendermassen:

arētek ilā mā ḡīt ḡaddai ḡāḡeh uḡybt uḡallat annēšid dēlil.

ana ḡik ay ma ḡik aywiš tēḡūllī ay antē zalā mā cid nawēt bēḡil.

Der Text von S giebt nach meiner Transcription, für deren Einzelheiten natürlich keine Gewähr geleistet werden kann, doch einigermassen einen Sinn; darnach die Übersetzung.

32^a Mscr. *halōbeg* einer der schöne Kleider an hat, hinter dem jedoch nichts steckt OGI. — ^b Mscr. *nuh*. — ^c Mscr. *māzch*.

33^a Mscr. *mīl*.

34^a Mscr. *raḡīl*.

78

^a Das Gedicht wurde in seiner vollständigeren Form aus Cod. S, S. 149 ff. dictiert; der Text in arabischer Schrift ist genau nach dem Codex abgedruckt. Aus dem Gedächtnis wurde es mir bruchstückweise in *sūk eš-šijūḡ* von *muḡfir* (M) dictiert; zu letzterer Überlieferung gehört auch die prosaische Einleitung. — ^b Mscr. *lehum*. — ^c sp. *ḡābi jidḡar*. — ^d Dagegen der Erkl. zu M *zēd zlimtil-luh, ḡaddāmhu*.

- 26 وتلقا غزال مثل مانا لقيته وتصبح وتمسى فى هواه عليل
 27 فىا راعى الخد الذى فيه شاره ثلاث لعاس من نقشهن جميل
 28 هل انت تمنى من ثناياك شربه او انت فيما نهتويه بخيل
 29 ناعد ولا نافي ولا تقطع الرجا ولا فى يدى ما تقول ضويل
 30 اريت الى ما عدة انا فيك مولع رهين وقلطة النشيد دليل
 31 انا اجيك او ما جيك ويش تقول لى او انت على هوا ما اجيك بخيل
 32 فلا لامنى با الحب الا هلويج لكنه من بين الجماعه فيل
 33 كثير الحكايا لودعى بمجلس جميل ولا عنه النبا بجميل
 34 الى عاد ما للرجل راى يدله فياخذ من اشوار الرجال دليل
 35 دع الناس فيما لا عناك ولا تكن على الناس فيما لا عناك وكيل
 36 الى عاد ميزانك على الناس مايل لا بد ميزانك عليك يميل
 37 خيار المعانى للفتا ترك حاجه دليل بها ولا يكون دليل
 38 وصلوا على خير البرايا محمد نبى الهدى للعالمين دليل

78

- 1 محسن شيخ الحريق له اخ اكبر منه اخوه اسمه مشارى ابوه عثمان كان له ملك نخيل نخيل كثيره
 يسقونها على المطر على السيل 2 يوم جاء ليلة من عرض الليالى واذا السما ملتبس بالغيم يوم هلّ
 السحاب وسالت الوديان قال عثمان يا محسن قم اسق النخيل بالليل راح محسن يبي يسقى النخيل
 3 وجاء يبي يظهر من الديرة واذا ان هاك البنت واقفة عند باب اهلها قالت له وبن رايح يا محسن
 بهالليل قال ابى اروح اسقى النخيل قالت اقعد واياى نستانس واياك الليلة هذه فقعد محسن عندها
 الى النجر يوم جاء الفجر توادع واياها راح عند اخوه قال له لاي شىء ما سقيت النخيل قال والله انا
 نمت فى مكان وغلب على النوم قام اخوه طقه محسن قام يشكى لاخوه زيد قال الشعر
 S 1 ليلة يجينا السيل يا زيد وافيت صاف الثنايا يا سيد ناعات الاعناق
 2 فهفة عنقه بالمجد ايل ومزيت مضاحك ما غيرى احد لهن ذاق
 3 سميت ربح مجد لانه وحييت ورد على خده كما صفح الاوراق
 4 وقعدت انا وياه فى ربة البيت صف تسافا بيننا خمر الارياق

1 = M 1. — ^a M *šifitta*°.2 fehlt in M. — ^a *mčdāhič*, Sing. *dāhič* sic OGI.; vgl. Stumme, Märchen und Ged. aus Tripolis, S. 269 sub *خنب*

3 fehlt in M.

4 = M, V. 2. — ^a M ohne *u*, besser; vielleicht *uğzatt*. — ^b *rabsah* Männerabteilung des Zeltes OGI. M hat *robzat* und erklärt es mit „Winkel“; dies passt wohl besser. —^c M *šāğwintšāja*; er fasste *tšāja* passivisch, was wohl kaum angeht; *سقو* wäre dann absolutes Object; doch hat auch das Mscr. *šaffin tesāja*.

Abhandl. d. K. S. Gesellsch. d. Wissensch., phil.-hist. Cl. XIX.

- 5 wasgāne min hamrum-mēšaffā wḍallēt saḡrin^a wana-sgēteh ḥalibin^b wtirjāg.
 6 *jōm-irgahaḥ ḥēbejjebi wirgēḥannēt^a, waḥkille minnā zoḡbe ḥamr-ḥawā fāg.
 7 rufaṣte^a rāsi laḷcuwācīb wrāzēt *wilēne nūr^b-aṣṣubḥe bādin baḷafāg.
 8 bēgēt-agūm-ūšādde ridni wšāddēt, cārnih^a waḥabbēteh ṭimānin zālā sāg.
 9 ḥalaḷf zalejj-in ḡimte^a min dā wšattēt, illā-nte moṣṭini zoḥūdin wmitāg.
 10 innēk tēwāšilnā^a ilā minke aḡḡfēt, ānā^b wala-lḡēri mēn-ḥalbīde tištāg.
 11 waḥlaḷfte^a liḥ bājāte zammā wbaḷbēt, waḥmiddazā^b walli baḥnā saḡb-alaṭbāg,
 12 min ṭalzati mā fi hawā ḡērēk-ašfēt, illā walā baḷbēne ḡōrik ḥadin lāg.
 13 jā zēd anā cīd li zimānēne^a mā rēt ḥilli wasāḡil zanhe waḡgalbe mištāg.
 14 wistālahat^a rūḥi lišōfeh wmarrēt bābeh fēwāḡat marrētī ḥiue mā-wāḡ^b.
 15 aumēte liḥ baḷḥamse jā zēde waḡḡfēt^a, ḡilt-aṣsalām urādde mitliḥ^b walā sāg.
 16 ḡāl-allah-allah ruḥte *mā cīnnēk-ōḥēt^a, zoḡb-aṣṣufa-lḡāli wtaršif-alarjāg.
 17 -^a ante ṭalibni ṭabi šin wzaḡjēt, jā min hawāḥ lēmihtawā ḡāmeri lāg.
 18 liḥ ḡilte jōm-abṭēte zanni tawāzēt, ušaret nawāzīm-ḡḥašā minke ḥorrāg.
 19 ana-lledī min ṭule fargāke ḡallēt aḥūme cāḷbihlūle fi zard^a-ḡlaswāg.
 20 bāḡin^a ilā rāḡ^b-ḡlbēca^c wistēmaḡddēt^c binnaḡrišāt^d-ḡriše zēnāt-ḡḷaṭwāg.
 21 ṭabēci mēn-ḡḷfargā ḡēmizin^a *wajālēt^b mil-lā lēfargā sīde ḥumm-aššēfā dāg.
 22 jā mōte mā-ḡaḡt^a-arbēzinin wḥallēt ḥilli fala zoḡbeh lēzēni ḡadil-lāg.
 23 in cāne rūḥ-ḡḥaḡje --^a ila-lmēt, fana-lledī^b maḡ rihe rēḥān^c-ḡlašwāg.
 24 jā mā sarat rūḥi maḡ-arriḥe luḡwēt^a, baḡkā salāmin zamme baṭṭib-ḡḷāfāg.
 25 mā^a sāḡatin fi ḥindes-ḡḷḷe šallēt, illā ṭalabt-allāhe cēssām-ḡlarzāg,
 26 jaḡni lēḥilli fi ḡinān-ḡḷḷā bēt, wumu-aḡzahaḡ jaḡṭif ṭumar kille mā lāg.

5 = M, V. 3 *asḡāni elzaṣ-elmošaffa wanasḡēt zōḡā wazallēteh ḥalibin bētirjāg*. —
^a Mscr. °*cīr*. — ^b Mscr. °*lib*.

6 = M, V. 4. — ^a *flūn irgahaḥ mēn-ḡḷḥōf* er hat sich von dem Schrecken erholt
 OGL. M *jōm isfahaḷ šwēḥēbi wisfahallēt; ḥāter flūn muṣfēḥil eljōm -- muṣṭānis*. Was
 richtig ist, lässt sich nicht ausmachen.

7 = M, V. 5. — ^a M *raf*°. — ^b Mscr. *wilannūr*; M *ulūda zamūd*.

8 = M, V. 6. — ^a M *zorfaḥ*.

9 = M, V. 7. — ^a M *ruḥt*.

10 fehlt M. — ^a Das Suffix der ersten Sing. bei S ist vielleicht vorzuziehen. —
^b Mscr. *āna*.

11 = M, V. 8. — ^a Mscr. *uḥāḷaft liḥ*; M *ḥaḷḷaftileḥ*. — ^b *middazā* Platz, an dem
 Abraham betete OGL. Unsicher.

12 = M, V. 9, der letzte Vers in M, der jedoch folgendermassen lautet:

innik ḥawāi ulā lēḡērak tēmannēt, zēḡā walā ḡerik mēn-ḡḷbūd ab-aštāg.

13 ^a *zimān* Jahr OGL. Zu der Einleitung passt diese Angabe freilich nicht.

14 ^a Gewöhnlich *wulih*, Impf. *jālah* OGL. — ^b *awaḡt*, Impf. *awīc* nom. unit. *wēcēh*
 hinausschauen aus dem Fenster OGL. Vgl. 33, Einl., N. c.

15 ^a Mscr. *waḡḡfet* = ich sehnte mich d. h. nach der Antwort. — ^b sp. °*li*.

16 ^a *mā cīnnēk ḡḥēt* es ist, als ob du nicht hörtest OGL. Unsicher.

17 ^a Mscr. *ḡilt*, kaum passend; der Erkl. verstand den Vers nicht; derselbe wird durch
 die Lesart von S kaum etwas klarer; die Übersetzung ist unsicher.

19 ^a Mscr. *ard*.

20 ^a Mscr. *biḡa*; so gewöhnlich; z. B. *azṭētun ḥaṭṭ tēḡūl-li ulā-bēḡā jēruḥ ḡassāzi azṭhu*
ijāḥ; aḡūl-liḥ biḡa ilā ruḥt ḡabl jēruḥ essāzi wuṣ esḡūwi buḥ. Gesetzt, du giebst mir ein
 Schreiben und sagst mir: wenn der Courier abreisen will, so übergieb es ihm. Dann sage
 ich dir: Wenn ich nun aber reise, bevor der Courier abreist, was soll ich dann damit

- 5 واسفانيه خمر مصفا وضليت سكر ونا سقيته حليب وترياق
 6 يوم ارجهن جيبي وارجهنيت والكل منا عقب خمر الهوا فاق
 7 رفعت راسي الكواكب وراعت والى ان نور الصبح باد بالافاق
 8 غديت اقوم وشد ردى وشدت عنقه وحينه ثمان على ساق
 9 حلف على ان قمت من ذا وشتيت الا انت معطينى عهد وميثاق
 10 انك توصلنى الى منك اقفيت انا ولا لغيرى من البيض تشناق
 11 وحلفت له با ايات عم وبا البيت والمدعا والى بنا سبع الاطباق
 12 من طلعتى ما فى هوا غيرك اشفيت الا ولا فى العين عقبك حد لاق
 13 يا زيد انا جد لى زمانين ما ريت خلى وسال عنه والقلب مشتاق
 14 واستالهه روحى لشوفه ومريت بابه فوافت مرى حين ما واق
 15 اوميت له با الخمس يا زيد وقفيت قلت السلام ورد مثله ولا عاق
 16 قال الله الله رحمت ما كلك اوحيت عقب الصفا لغالى وترشيف الارياق
 17 قط انت طالبنى نبى شى وعميت يا من هواه المهتوا ظامرى لاق
 18 له قلت يوم ابطيت عنى تحيت وصارة نواعيم الحشا منك حراق
 19 انا الذى من طول فرقال ضليت اهوم كالبهلول فى عرض الاسواق
 20 باق الى راق البكا واستمدت بمنقرشات الريش زينات الاطواق
 21 تبكى من الفرقا جميع ويلات من لا لفرقا سيد حم الشفا ذاق
 22 يا موت فاخذت اربعين وخليت خلى فلا عقبه لعينى حد لاق
 23 ان كان روح الحى الى الميت فنا الذى مع ريج ريحان الاشواق
 24 يا ما سرت روحى مع الريح لتويت بازكا سلام عم بطيب الافاق
 25 ما ساعة فى حندس الليل صليت الا طلبت الله قسام الارزاق
 26 بينى لمخلى فى جنان العلابيت ومن الزهر يقطف ثم كل ما لاق

thun? — ^b *rāj* = *batṭal* OGL. — ^c Mscr. *wistāgarret* = *istaralt*. Die Lesart von S verdient den Vorzug. — ^d *mnaḡraš* bunt getüpfelt mit *daḡḡ*; hier ist von Tauben die Rede, die einen *tōḡ* d. h. einen schwarzen Streifen am Hals haben OGL.

21 ^a Mscr. *‘māz*. — ^b Mscr. *ubā‘éet* später *ubā‘éet*; jedoch ist der Text von S mit *salawwa* erklärt.

22 ^a Mscr. *māhālt*; S undeutlich. *mā* = warum nicht? OGL.

23 ^a Mscr. *tīdfaz*; in S undeutlich, jedenfalls steht dies nicht da, sondern *سبع* mit zwei Punkten darüber. — ^b So soll meine Seele in ihr (Grab) gehen und sie erwecken OGL. Wie dieser Sinn heraus kommt, ist nicht klar. — ^c *reḥān*, in Bagdad *hūdīra* ein von Mekka eingeführtes Cosmeticum, das die Weiber des Wohlgeruches wegen ins Haar thun; es ist jedoch giftig; wenn ein Verwundeter oder ein Kamel es riecht, wirkt es todbringend. Es wird daher confisciert OGL.

24 ^a *ḡwēt* nach dem Erkl. Name der Geliebten.

25 ^a In S abgeschnitten; Mscr. *jā*.

79

- 1 zaddēni nāb-azzimāne^a-fgilte āh, nābēni wānā meḡirrin min baḷāh.
 2 nābēni nābeh wnābētīh^a wanā, ḡājīfin min ḡadre mā jarmī ḡēḡāh.
 3 wallajāli lō baḡat taṣfi zimān, kaḡḡaraṭ baḷḡodre maṭṭūmah^a wnāh.
 4 mitle ʔajjām-almēḡīd ūṭibahā, tiētēfiḡā^a maṣ tiēādīr-ḡilāh,
 5 ʔišet-ajjām aṣṣētā baḡdin wḡūz, warrēbb-ūṭibet^a-ajjāmīh ḡufāh.
 6 miṭle dā^a niḡḡī^b zalā ḡubtin wṭīb, kille ḡājīn dāiḡīn ṭibah waḡāh^c.
 7 ejjuha-lḡādī zalā baḡriṭ ṣabūr^a, jaṭwiḡ-ḡalbēdā bētaṭwiḡeh ḡēṭāh.
 8 aḡlēbiḡīn^a daḡlēbi^b nab-ḡlḡufā^c, fi ʔomānin maṣ benī jaṣin ḡēḡāh^d.
 9 ـــــــــــــــــ^a marzūbin hamīm, ḡimme^b jenḡaṣ fi ʔarāḡibeh ـــــــــــــــــ^c
 10 fi neḡīreh^a ʔaṣwaḡer^b-rāzi ḡarīḡ^c, mā jēmīllūn-ʔassērā rabīn ḡēḡāh.
 11 ḡādīḡīn fi baḡḡe toliḡ-ḡannēšīd, ṣāineḡ illā lēmān ḡū ḡīh ṣarāh^a.
 12 ḡune mā tilḡūne li jā ḡānimā^a, bēne dolāk-ḡṣṣenādīd-ḡluwāh^b,
 13 finṣērū ḡālī fēmā-li min ṣēdiē, aṣṭeḡī mā ṣāre min ḡālī ʔilāh^a.
 14 ʔḡḡbe ʔarṣar ʔay sēnādī zāmil, ʔay sērāḡ-ḡaddāre sirdāḡīn bahāh.
 15 tumme ʔaḡlād-ibne ḡazzānin sēnād, maṣzilī^b maṣzilīn maḡḡān ḡānah^a.
 16 ḡamret-ḡlḡarḡ^a-ḡlmanāja-lbārēzīm, ḡaznet-ḡlmoṣsir ʔilā ḡā^b mā ʔanāh.
 17 nādēḡum fi nādēḡum^a baḡzkā ṣalām, miṭn ḡubālī tumme baḡlīḡḡum wuṣāh^b.
 18 winḡ-ēḡū moḡsin wḡil ṣāzīrke ṣub, *sū^ce ḡaddīn^a fi ṣarāk^b sū^cer-ḡumāh^c.
 19 wēne *mīm-ūšīm-urā^a jā ʔajjīdī, wēne ṣandīd-ḡlḡarḡ miṣēi ʔodāh^b.

79

^a Das Gedicht stammt aus Cod. Socin, S. 81 ff.; der Text in arabischen Buchstaben ist darnach abgedruckt. Der Dichter *abu sawḡa* war ein Beduine. Metrum Ramal § 34.

2 ^a *nābētīh ḡācētīh* OGI.

3 ^a Mscr. urspr. bloss *ʔūm*.

4 ^a Mscr. *miē*; vgl. S.

5 ^a Nach S *ṭibē*, was wohl vorzuziehen ist.

6 ^a Mscr. *mā*. — ^b Man sagt *aḡḡa zan-ēḡḡater* oder *dallās zanmīh* er hat auf die Seite geblickt, als der Gast kam. Auch *dallās zan-ēḡḡār* er hat auf die Seite geblickt, als ein Armer etwas von seinem Korn nahm, d. h. nichts gesagt. Ganz anders ist *ṭambas* den Kopf senken aus Scham OGI. — ^c Mscr. *wīḡāh*.

7 ^a Mscr. *ṣu*.

8 ^a *aḡlēbi* unerklärt. — ^b *daḡlēbi* unerklärt; *diḡlūb* ist ein kleines schnell schwimmendes Thierchen, das sich im stehenden Wasser bildet (sic) OGI. — ^c *ḡufū*, die Emendation gegenüber S scheint richtig; *ḡufū* ist nach dem Erklärer Gegensatz zum Vordertheil, dem *wāḡh*, was Kopf, Hals, Brust und Vorderbeine umfasst. — ^d Mscr. *īcādīh* seines Gleichen OGI.

9 ^a Mscr. *fēḡammal mā jōzjīb* passt nicht ins Metrum. — ^b Mscr. *ēin*. — ^c *dārā*, nach dem Erkl. = *dārī* Löwe. Unglaublich. Eher wäre viell. an eine Reimform zu *dār* Ameisen zu denken.

10 ^a *neḡīreh* unerklärt; vielleicht ist 72, 15, N. d zu vergleichen. — ^b Mscr. *awāḡ*, vielleicht Name OGI. — ^c Mscr. *ḡarāīd*.

11 ^a Erkl. *neṣāh*, = der das Lobgedicht bloss für den aufhebt, zu dem er es bringt OGI. Unsicher.

12 ^a *ḡān ṭīḡjetīn* (sic) *ḡānēmeḡ* = *maṣṭūr*. Unsicher. — ^b *ḡān jēḡāwī zala ḡīmetūh* er hält trotz Hindernissen das gegebene Wort OGI. Kaum passend.

79

- S قال مهنا بو عنفا يسند على محسن الهزاني
- 1 عصنى ناب الزمان فقلت آه نابنى وانا مغرم من بلاه
 - 2 نابنى نابه ونابيته وانا خايف من عذر ما برى قضاء
 - 3 واللىالى لو بغت تصفى زمان كدرت بالعذر مطعوى وماء
 - 4 مثل ايام المقيظ او طيبها تفتفيها مع تقادير الاله
 - 5 عيشت ايام الشتا برد وجوع والربيع وطيب ايامه قفاه
 - 6 مثل ذا اغضى على خبيث وطيب كل حى ذابق طيبه وذا
 - 7 ايها الغادى على بكر صبور بطوى اليدا بتطويحه خطاه
 - 8 اغلبى دغلبى نابى القفار فى عمان مع بنى ياس غذاه
 - 9 يحمل ما يعجب مرعوب هيم كن ينهش فى عراقبيه ذراه
 - 10 فى نجير اعوج راعى قريض ما يلون السرايرع حذاه
 - 11 حاذق فى بدع توليف نشر صابته الالمن هو له شراه
 - 12 حين ما تلفون لى يا غانين بين ذالك الصناديد اللواه
 - 13 فانشروا حالى فما لى من صديق اشتكى ما صار من حالى الاله
 - 14 عقب عرعر واسنادى زامل او سراج الدار سرداح بهاه
 - 15 ثم اولاد ابن هزان اسناد منزل لى منزل ملجا غناه
 - 16 حجرة الحرب المنايا البارعين خزنة المعسر الا جا ما عناه
 - 17 نادم فى نادم بازكا سلام من قبالى ثم ابغهم وصاه
 - 18 وانخ اخو محسن وقل شاعرك صيب سو حظه فى شرك سو رماه
 - 19 وين ميم وشين را يا سيدى ومن صنديد الكماة شقا عداه

13 ^a *ilāh* beduinisch statt *ilāh* OGL. Vielleicht Reimform; eher noch ist anzunehmen dass es für *illāh* steht.

15 ^a sic; Aussprache und Sinn unsicher.

16 ^a *ḡamret-elharb*, die andern sind Asche; wir sagen eher *sōket alharb* OGL. Vgl. V. 27. — ^b Der Erkl. wollte *ḡāh* lesen.

17 ^a *nādḥum dārḥum* OGL. — ^b Mscr. *uṣāh*.

18 ^a Mscr. *sū ḥaddēh*. — ^b Der *ṣarāk* die Schlinge, die zum Vogelfang dient, wird am Eingang eines Loches in einer Mauer befestigt, in welches man Datteln *rtab* (Excurs N. 23) legt, *nūdīs* = wir legen hinein. — ^c *rami* brauchen wir nur vom schliessen = *ḍarab*; für werfen brauchen wir *flān ḡidas šei* OGL.

19 ^a Mscr. *rā*. Es handelt sich um die noch im Neḡd gebliebenen *ṣanmar*, deren *šēh ober-reṣīd sabdallah* ist. — ^b so Mscr.; das Metrum ist nicht herzustellen. Statt *ومن* lies vielleicht *وين*, statt *شقا* lies *أسقى* bei S.

- 20^a وين من لاخذ غير الطائلات وين خو محسن مهدي من عشاء
 21^a وين سور الدار وين اخزامها وين ريف الضيف من جوع حداه
 22^a وين عمه تركي ذرب اليمين وين من للضد يبحث عن كداه
 23^a وين خو محسن محمد هو وزيد وين شارين المكارم منتهاه
 24^a كهم لي كهم باسم جميع فان طفل الجود هم امه وباه
 25^a كهم ما قط فيهم ناقصين يطعنون القرم من كل الجهاه
 26^a ما لهم بالوقت هذا من نطيع غير بالماضي عنتر وعزاه
 27^a جمرة تنهاب ما فيها رماد من غضا يا الجمر ما كل يطاه
 28^a كم بروس احراهم ذاق الملمات من شجاع فارس تنثر كلاه
 29^a يعتفر بالفاع مرعى مصاب رافع في الخد يرثع في دماه
 30^a غير ذا يا كاسب نواجميل يا حما الحجارات يا سترة ذراه
 31^a يا منا من خف مذهب زاده بالشتا ما تقضب اصباغه عصاه
 32^a منكف او حادر حاديه جوع في مسيره يمكم اتم حجاه
 33^a جاتكم لي فاطر يا غانمين عيرة ما رقع الشاطر حفاه
 34^a جاتكم لي برى مع ضب مكون اطلبه منكم وذاك انا دواه
 35^a نوخير من صخاكم لي قلاط فان نواخير اتم منتهاه
 36^a مثل من ورده على شط وذاك مثل حفار النقا يبحث ثراه
 37^a ذا وصلى الله على سيد قريش ما حدى الحادى وما رجع غناه

80

S فاضاه محسن

- 1 مرحبا ما غرق براق بهاء او تردد صوت رعد في جهاه
 2 او بكت عيون مزن جنح ليل وابتم نوار نبت من بكاه

35^a *gälät!* Vocalisation und Bedeutung unsicher; wohl = werde mir zu teil!

36^a Mscr. urspr. *wardin*. — ^b Als analoge Redensart führte der Erkl. das Sprichwort an *mahbül jā tābeh alfās tabq-almaraḥ min ḥadideh* O du Thörichter, der du das Beil kochst und kräftige Brühe von seinem Eisen gewinnen willst.

80

^a Das Gedicht stammt aus Cod. S, S. 84 ff.; der Text in arabischen Buchstaben ist nach der Handschrift hier abgedruckt.

1^a Mscr. *girič barrājin*, dagegen V. 44 *girič barrājin*. — ^b *mū* das Wasser der Wolke OGI. — ^c Mscr. *riḡah*.

2^a Mscr. *sajāz*, Pl. von *sez*; die Lesart von S passt ebenfalls zunächst nicht ins Metrum.

- 3 au dufā dēgūre gilbāb-aḏḏolām, au bidā fērize šubūin min gufah.
 4 au zadād mā ḥanne mištāgin dēnif, fārēgeh min bazde maḥbūbeh zazāh.
 5 au zadād mā ḏagǧe fi ʿarn^a-alḥaǧǧ, au nufar min bazde mā ḥaǧǧeh giḏah.
 6 au sara-ḥirrite baḳwār-al-ḥigān, au tēbarat jazmēlijatin^a warāh.
 7 biččtabin ʿid lifānī min šedič, naḏme darrin nūn bēḥar fakreh ḡanāh.
 8 min mēḥibbin mir-refičēin min zašir, šadičēin farḏin zalā mitli ḡeḏāh.
 9 bazde mandūmī^a ʿččtabī wassalām lalledī mimmā ḡarā-lih ḡāle āh,
 10 ejuha-lḡādī zalā ḥorin ḡaḡin, dārēbin ʿalḡose maḥnūin ḡarāh,
 11 salēmin min sōge moḡwaǧǧ^a-aḏḏolāf, ʿinne ḥumrat nādēreh ḡamrat ḡadah,
 12 ḥamlēzīn^a nājif-almačdam nēḡib, mā jēšiddeh rācebeh lōla barāh^b.
 13 šidḡemūin^a azjaṭin^b min našle zīt^b, naḡzā ḥuffeh min ḥadū ḡarjeh ḡaṭah.
 14 nābij-alwaṛcēne ʿimneh *jāte zičb^a, ibne waḥdeh^b min ḡenūneh jōme ḡah.
 15 dārēbil-lā farge bēneh walzaḡāḡ, ašfarin ʿinnih ilā ašḥam^a ḡečāh.
 16 fi ʿaṭar ʿidri^a ḡiṭan mitzahhedāt^b maḥhelin jaḡl-aššida _ _ _ .
 17 fi ḏaḥā jomin mēn-aššōrā mēnif^a, laḥhe bāriḥ ʿafēh^b-aššōrā šawāh.
 18 baḥbērā li ziḡǧ^a naḏwuk li ʿččfit min zimānik šarre mā taḥša aḏah.
 19 ḡadre širb-alzaḡle fiḡālin wdūn, baḡiin jā ḥēhe taḡil-li wuḡāh.
 20 jamn-obū zaḡā wḡil-lih lēše jōm ḏazze naḏmeh mā tēfaṭṭan fi ʿefah.
 21 mā *ḥaḡarna-bašre^a min raḏd-ašsalam, jome ḡit-alḡarḡe^b _ _ min naṭḡe fah.
 22 fāḡe^a baḥaḡe fi ʿilih wana kille naḏmil-lāiēin^b zaḡdi ḡeḏah.
 23 bazde ḏa zin ʿāne li zaḡdik ʿimā zaḡdinā min ḏate _ _ _^a wḡah,
 24 fiṭtehim naḏmi wsallim li zalā maṭteḡ-aṭṭolāte muḡni min aṭah.

5 ^a ʿarn äussere Ecke eines Hauses(?); wir sagen *zajir* OGL. Hier nicht annehmbar.

6 ^a *jazmēlijat*; wir sagen *zamljāt* von alten Kamelen OGL.

9 ^a *mandūm* als Inf. erklärt.

11 ^a Mscr. *waǧ*.

12 ^a *ḥamlēzi*, wir sagen *ḥamūm* OGL. — ^b *bara* ist der Zaum der Leute von *šdēr*; der omanische Zaum ist wieder anders und heisst *ḥannāgeh* OGL.

13 ^a Mscr. *šiduḡm*. — ^b *azjaṭ*, *zīt* unerklärt. Der Erkl. behauptete *zētā* sei auch eine grosse Dattelpalme. Die Kinder machen den Witz zu sagen *walzētā taṭiṭeh wannāgeh bērašeh taṛḡi* die *zētā* ist hoch und die Kamelin brüllt auf ihrer Spitze. Demjenigen, der sich wundert, dass die Kamelin sich auf der Palme oben befinden soll, wird erklärt, *bērašeh* sei = mit ihrem Kopfe.

14 ^a *jāt* der kleine *zaḡāb*, Pl. *zičb* OGL. — ^b Mscr. *waḥ*; *waḥdeh* unerklärt; viell. Trab. Der ganze Halbvers ist unklar.

15 ^a *ašḥam aṭṭēr* vom Vogel, sich schief herunterlassen, herunterstürzen = *jabi jāḡas* er will fallen OGL.

16 ^a *ʿidri* nach dem Erkl. stehender Beinamen. In einem Verse (Ṭawīl?) eines Mannes Namens *ḡelān*, der auf einem Kamel reitend die Enden der Welt suchte, heisst es: *aḥasb alḡiṭa-lkidri mašji* (sic) *šeḏah*, *waṭr-alḡiṭa-lkidri mašjuhē lāš*: ich dachte dass der KK so schnell als *šeḏah* (meine Kamelin) sei; und nachher sah ich, dass die Schnelligkeit des KK nichts sei (im Vergleich zu der meiner Kamelin) OGL. — ^b Mscr. *istashadāt*; *istashad neḡā* OGL. Die Lesart von S ist vorzuziehen. — ^c Mscr. *našleh rumāh*, unverständlich; ebenso S.

17 ^a *mēnif* = die anderen Tage überbietend OGL. Unsicher; in S steht übrigens eher *منيق*. — ^b *ʿafēh*; der Erklärer schwankte zwischen der Aussprache des Wortes mit *ḥ* und *ḥ*; er sagte *kufah alhawa* sei = es hat sich Wind erhoben (*aywal habbetuh*); aber auch *alhawā kufah albab*. Unsicher. — ^c *šawa* Imperat. *išu*. Der Erklärer be-

- 3 او ضفا ديجور جلاب الظلام او بدا فيروز صبح من قفاه
 4 او عدد ما حن مشتاق دنيف فارقه من بعد محبوبه عزاه
 5 او عدد ما ضبح في قرن الحجيج او نفر من بعد ما حجه قضاة
 6 او سرى الخريت باكوار الهجان او تبارت يعميليات وراه
 7 ابكتاب قد لفانى من صديق نظم در من بحر فكره نقاه
 8 من محب من رفيق من عشير صادق فرض على مثلى قضاة
 9 بعد منظوى كتابى والسلام للذى ما جرى له قال آه
 10 ابها الغادى على حرهجين دارب كالقوس محنى قراه
 11 سالم من سوج معوج الضلاف كن حمرة ناظره حمرة غضاه
 12 هلمى نايف المقدم نجيب ما يشده راكبه لولا براه
 13 شدقى اعيط من نسل عيط تقع خفه من حدو جريه غطاه
 14 نابى الوركين كه باط عقب ابن وخته من جنونه يوم جاه
 15 دارب لا فرق بينه والحجاج اصفر كنه الا اسهم قطاه
 16 فى اثر كدرى قضا متعهدات منهل بجلى الصدا سله الرماة
 17 فى ضحى يوم من الشعرا منيف لنع بارح كافع الشعرا شواه
 18 بالبرالى عجم نضوك لى كنهيت من زمانك شر ما تخشى اذاه
 19 قدر شرب العجل فبجال ودون باعى يا هيه تنقل لى وصاه
 20 يم بو عنقا وقل له ليش يوم دز نظمه ما تظنن فى قفاه
 21 ما حقر يا العشر من رد السلام يوم جيت الخوج يا من نطق فاه
 22 فاق بالافاق فى قبيله ونا كل نظم رابق عندى قضاة
 23 بعد ذا ان كان لى عندك كما عندنا من ذات توقير وجاه
 24 فافهم نظى وسلم لى على متبع الطولات مغنى من اتاه

richtete, man spreche von der *hafjāt* (sic) *attērejā*, die sie *ellatreh* nannten. Die *treija* gehen sieben Tage hindurch nicht auf, sondern sind im Süden verschwunden; dann erscheinen sie wieder; dieser Intervall heisst *hafjah* oder *hatreh*; während dieser Zeit herrscht grosse Windstille, so dass man nicht werfeln kann. Vom Standpunkte der Astronomie kann nach den Mitteilungen meines Collegen Prof. Bruns nicht ausgemacht werden, was darunter gemeint ist.

18 ^a Mscr. *zīg*.

19 ^a Mscr. *uṣāh*.

21 ^a Mscr. *ḥaḡarna-bašir* der Freund hat uns nicht verschmäht OGI. Lesart und Sinn sind unsicher, vgl. S. — ^b *alḥarǧ* in Jemāma OGI. — ^c Mscr. *ǧā*, unsicher, vgl. S.

22 ^a *faǧ tebaǧun dīeruh* OGI. — ^b Die Lesart von S ist wohl vorzuziehen.

23 ^a Mscr. *tāfirik*, urspr. *rin*. Kaum richtig; nach S *tōērīn*, oder *rik*; nach einer Glosse zu *fiftehīm* V. 24 ist der Bote angeredet.

- 25 mime hā smīn wnūnin ēinne fi wastā zēneh jōme fāragkum ēidāh.
 26 *zarzarīn sulṭāne ḥabbāsīn^a wmin hātēlāt-almizne jahdā^b min zaṭāh.
 27 min zaṭājāh-āl-aṣājil^a waḡǧijād, mitle zarzar fi zēmānih mā narāh.
 28 mudfij-ālḥisnā wbaddāz-ālgēmīl, firze šaṭraṅ-ālwaḡā baḥr-ālḡanāh.
 29 ḡorwet-ālḡoljā šigā zēn-ālḥarīb, faḥet-aṣṣāḥīb sibab zozzeh ḡēnāh^a.
 30 tiltǧī-beh ḥalmēlāḡāt-ālgǧijād, warrazājā amēnātin fi ḥēmāh.
 31 ḥadre tāmmīn fi simā^a almaḡde ḥil zamme mašriḥā^a wmaḡribhā sūnāh.
 32 mīm-bahāhe-ḡūme zenneḥs-āfelāt wassezūde-mḡārebātin fi sēmāh.
 33 ṭauwaḡ-argāb-ālpadānī waḡbabīd, ḥalḥasānī ṭauwal-ālbārī byḡāh.
 34 wum-baḡānī fi mēdīḥi liḥ bazad, jezdērīnī ḡāḥilīn mā ḡilte ṭāh.
 35 finne li jā sāmēzīm-ālēile fiḥ *min maṭarīb^a mā lēmūsā fi zaṣāh.
 36 lazimān^a aḡzāhe lauwb-innī bozīd, baṭṭanā willā fēmīn raḡbī ḡizāh.
 37 bazde ḥāda-lēile jā maḡduḥe^a ḡāk fi sigīllīn min maḡzīm^b-erruwāh^c,
 38 ḥačjēhum^a lik mitle ṭalīn fi *ḡahā- dīhe^b ḡawwīn ḥīne ma-lzaṭšāne ḡāh,
 39 lam jaḡīd ṭillā ḡādirīn min ḥaḡīr šamse ḡēḡīn zan ruwāh^a-ūzan ḡahāh.
 40 ḥuzbīk-ālī ṭante liḥ ṭūl-āzzīmān *min ḡidākum tazref-āljimmā ḡidāh^a,
 41 adḥalōki-bḥidnetīn ḥīsbat šīnm, bāḡīmen taḡrībāk ḥād^a-āḥḡēāh.
 42 mā zahīdnā ṭinne ṭasād^a-aṣṣērā ḡāble dīerīk ḥādanat ḡabb-ālēidāh.
 43 wante ḥāšā ṭinke tiswā mitle min ēid ṭawā zan māīḥ-ālgēmmeḥ rēšāh.
 44 ḥatme ḥāda-lēile walmaktūbe ḡilt maḥabā mā ḡirce ḥarṭāḡīm ḥēmāh.

S1

fard waḥīdīn ḡā ḥammē ḥajīṭ^a ulegā-buḥ waḥēdīn mīdeḥlīl-luḥ ḥrēmētīn
 saḡhā^b ḥalḥedar^c unāīeāḥ umozṭīḥ rubzē^d utēšīḥ ṭāḡbī mēmūḥ azwad mēm
 -arrubzē wūḥū mēzājī, ušāflum ezzīlīmeh uḡāb buḥum ḥalḡaṣīdeḥ sēbābeḥ^e:

26 ^a *zarzar* Sch der *ḥabbas* in *zoman*; der Dichter war von *ibn sēzūd* nach *zoman* geschickt, um dort *zekat* zu erheben OGl. Ob der Vers (neben V. 27) in den Zusammenhang passt, ist fraglich. — ^b Mscr. *jahda* sie (die Wolken) gehen ihm um Beuteteil an. Wenn Glieder eines Stammes mit Beute zurückkehren, rufen die Zurückgebliebenen: *elḥadījeh* (vgl. N. b zu 35, 1); *aḥdan jā fēlan*; *elcasīb jīḥdī allī mā ēcasīb* OGl. Vielleicht ist im Verse *jēḥdī* zu lesen; aber ein gesicherter Sinn ist dennoch nicht herauszubringen.

27 ^a *al-aṣājil* u. s. w. bezog der Erkl. auf Pferde.

29 ^a *ḡēnāh* um seines Reichtums OGl. Die Lesart ist wegen V. 28 zweifelhaft; wahrscheinlich ist eher zu übersetzen: sein Reichtum ist die Quelle für dessen Wohlergehen.

31 ^a *hā* wird sich auf *ḡunjā* beziehen.

35 ^a Mscr. *mēn-ālmāṭarīb*. Der Halbvers wird bedeuten: ich thue es wie auf göttlichen Befehl hin.

36 ^a Mscr. *lāzimni*. — ^b Mscr. *lau*.

37 ^a S *الممدوح* vielleicht besser. — ^b Mscr. *malā zēn*. — ^c *ruwa ḥačī* OGl. Kaum annehmbar. Ob *ālēil* Gerede oder Gedicht und ob es wirklich Subject zu *ḡāk* ist, lässt sich nicht ausmachen.

38 ^a Mscr. *ēiḥum*. — ^b *ḡahḡah* oder *ḡahḡah sarāb* OGl. Unsicher.

39 ^a *ruwāh* unerklärt.

40 ^a Unklar; besonders da nicht bekannt ist, worauf der Dichter anspielt.

41 ^a urspr. *ḥādī*.

42 ^a Mscr. *in asād*.

- 25 ميم حاسين ونون كن في وسط عينه يوم فارقم قذاه
 26 عرعر سلطان هباس ومن هاطلات المزن يجذا من عطاءه
 27 من عطاياه الاصابيل والحجاد مثل عرعر في زمانه ما نراه
 28 ماضي الحسنى وبداع الجهيل فرز شطرنج الوغا بجر الغناه
 29 ذروة العليا شفا عين الحريب فرحة الصاحب سبب عزه غناه
 30 تلجى به بالملاقات الحجاد والرعايا امنات في حماء
 31 بدر تم في سما المجد خيل عم مشرقها ومغربها سناه
 32 من بهاه النجوم الخمس آفلات والسعود مقاربات في سياه
 33 طوق ارقاب الادنانى والعبيد بالتحسانى طول البارى بقاءه
 34 وان بغانى في مديحى له بعد يزدربنى جاهل ما قلت آه
 35 فان لى يا سامعين القيل فيه من المأرب ما لموسى فى عصاه
 36 لازمنى اجزاه لوانى بعيد بالثنا ولا فمن ربي جزاه
 37 بعد هذا القيل يا الممدوح جاك فى سجيل من ملاعين الرواه
 38 حكيم لك مثل آل فى ضحا ضحّ دوّ حين ما العطشان جاه
 39 لم يججد الا غدبر من هجير شمس قبض عن رواه وعن ضحاه
 40 حزبك اللى انت له طول الزمان من جداكم تعرف اليمنا جداه
 41 ادخلوك بهدنة حسبة سنين باغيين تجربك هاذ الحكاه
 42 ما عهدنا ان اساد الشرى قبل ذكرك هادنت ضب الكداه
 43 ونت حاشا انك تسوى مثل من قد طوى عن ما ليح الجمه رشاه
 44 ختم هذا القيل والمكتوب قلت مرحبا ما غرق براق بهاه
 45 ثم صلى الله على خير الانام ما حدى الحادى وما رجع غناه

81

فرد واحد جاء الى يمّ حايط ولقى به واحدا مدخلا له حرمة صفهاء بالحضار ونائكها ومعطيها
 ربع ونصيح نبي منه ازود من الربع وهو معي وشافهم الزلّة وجاب بهم ها الفصيذة سبابة

81

^a Zu *hājīt* vgl. Excurs N. — ^b *ṣaḡha*, Mscr. *aṣḡah* taub, schwerhörig OGl. — ^c *ḥḍār* eine kleine Hütte von Palmzweigen in den Palmgärten, kleiner als *ṣoṣṣeh*; es wird Sand *sihle* darin ausgestreut und viel Wasser gesprengt zur Kühlung. Man schläft in der Hütte OGl. — ^d *rubēs* eine alte Münze; vgl. Excurs M 6. — ^e *sēbābeh* Schmähhied; ein Spottlied heisst auch *zarzeneh* oder *ḡardefeh*; man sagt *ḡān ḡarḡaf ḡān* OGl. — Das Gedicht stammt von dem Rawi selber. Metrum Ramal.

- 1 *almösägîf*^a *zögbe tamšîb*^b-*alfegâr*^c *hadqub*^d-*alziššeh wdallâ jistêdr*.
 2 *mâ *legâh bassûge*^a *nâcuh lō hēmār, min*^b *tēgartaṃ*^c *ḍanneti zumroh haṭir*.
 3 *waššed*^a-*assaḡhā taḥat sās-ālgīdār, fi*^b *hašāh-ālgā óimā sāg-ālbēzir*.
 4 *nāčēhā-bēr-adḡahā min-ṣannahār balḡijāleh*^a *mūwara-ššōr-elēčbir*.
 5 *hū *jehaḡr-ālhisse*^a *zar-rāz-ālhedār, wassēḡēhal*^b *fi ṭalab ḡiṣrah tēzir*.
 6 *alḡhab*^a-*alḡajīb*^b *bēfaḡḡah tiḡle nār, wuḡlifāt lādubbe rūḡi lī bēbir*.
 7 *an jīḡib-allāhe lī rāzi hēmār, jirēibaṃ wārūḡe*^a *waššēi laḡ-emīr*^b.
 8 *tāhe rāi ēēf-āḡi ḡarb-ālḡaṭār, wāḡēd-arrubze-ṣmn-obū*^a *zubbīn ēčbir*.

82

1 *hādā wāḡid jēḡulūl-luh nāšer ašḡagabī bēbrēdeh aḡḡas, šār ma zānduš utahajjal-luh bētāḡir uḡal aštālli*^a *mijet rijāl ab-ahōṭ lī zarzē, waḡad mēn aṭtāḡir miet rijāl uḡaṭ-luh zarzīn baḡwuṭāt*^b. 2 *ušār baḡlēl jedigg eṭṭēbūl ujeḡanni sāmērī*^c *hū wija rabzuh šidēḡanuh waḡli luhum mēn-āḡḡarīm šidēḡan jesajjirin zalēh. uḡōm šār bassēf uṭajjeb*^d *ezzarzē farrēḡuh zala-lḡēḡāb uḡalla-ttāḡir mā aštah šejjin mēn-āḡbēs*^e. 3 *ṭalaz laṃmuh aṭtāḡir baḡwuṭāt waštah-āḡḡēšajjir*^f, *ḡāl ma zāndi illā hadōli, mēr*^g *istaḡḡaf-allah ḡalālik wuḡbir uḡāb buh šēdičil-luh bēzanēzeh šāzir ḡalḡēšēdeh*^h:

- 1 *salāmin ḡisse*^a *buh maššēai nāšir, fitan zar-ribzatuh mā-hū bēḡašir*.
 2 *maḡa-llah zarzatiṃ kišfāt*^b *zōjubuh, aḡinnuh zūḡbēhā mā-hū bēzābir*^c.
 3 *beḡā darr-āssēbaz*^a *uḡaṭṭe zarzē*^b, *awejja*^c *ḡuletin mā *leh mēnādir*^d.
 4 *ḡiḡā-lāzāte*^a *fi luṭṭin wēlm, utāli waḡzātuh*^b *ḡalla ṣitajjir*^c.
 5 *zāṭa-ddajjane maḡlūbuh bēšāz, uḡḡḡaḡbāte ḡašjin baḡmēḡadir*^a.

1 ^a *almösägîf* Name des Mannes OGL. — ^b *ḡin maššāz mēn-āḡḡaham* er hat vom Braten, vom Fleisch etwas abgerissen und gegessen OGL. — ^c *fēḡār laḡm ḡēhar ālbēzir* OGL. — ^d *ḡin hadqub āḡḡahweh* er stand nahe beim Kaffeehaus; *āḡḡanezech hadqubō beḡdād* OGL.

2 ^a Mscr. *lega bašūḡē* was er auf d. M. antrifft ... OÜ. — ^b Mscr. *umin*. — ^c *tēḡartaṃ* auf etwas fallen, bes. im Dunkeln OGL.

3 ^a *waššed nāc* OGL. — ^b Mscr. *ufi*.

4 ^a *ḡijāleh* ist der Teil des *ḡajit*, in welchem keine Palmen stehen; der offene, besäte Boden OGL.

5 ^a *jēḡaḡir elḡiss* od. *jaḡḡar bēḡissuh* er spricht leise OGL. Unannehmbar. — ^b Mscr. *wasḡēha*.

6 ^a Vielleicht wäre das Passiv zu lesen. — ^b *ḡajīb* schlechter Kerl OGL. Man sagt von jemandem *ḡin fēd elḡērān, eḡḡijaneh*, wenn er sich besonders damit beschäftigt; auch *fēd elḡēḡāb*.

7 ^a Mscr. *warūḡ*. — ^b *emīr* ist der *šēḡ* von *brēdeh*.

8 ^a Mscr. *mēnubū*.

82

^a *aštālli* gieb mir. Das Gegenteil „nimm“ wird ausgedrückt durch *dūk*, fem. *duč* OGL. — ^b *ḡlwuṭāt* liegt acht Stunden nordöstlich von *brēde*; dort wohnten früher die *beni ḡilāl*; man sieht noch ihre Gräber mit Inschriften in unbekannter Schrift. Von *sūk eš-šijūḡ* aus kann man in sieben Tagen dorthin gelangen. Dort ist ein Berg *āḡḡawēṭir*, aus dessen *ḡašm* Wasser auströpfelt OGL. — ^c *sāmērī* Wechselgesang, bei welchem immer je zehn Personen auf jeder Seite singen OGL. — ^d *ṭajjāb* ganz einernten OGL. Unsicher. — ^e *zēs* Korn OGL. — ^f *ḡašjir*, Sing. *ḡēšāreḡ* Korn mit Spreu und Unreinigkeiten

- 1 المساجف عقب تمشيع الففار حَضَب العِشَّة ودلَّى يستدير
- 2 ما لقاء بالسوق ناكه لوجمار من تجرثم ظنتى عمره خطير
- 3 وشط الصقهاء نحت اساس الجدار فى حشاها أُنْجَأ كما ساق البعير
- 4 ناكها العير الضحا من النهار بالحيلة من وراء الصور الكبير
- 5 هو يهجر الحسَّ عن راعى الحضار والصقهاء فى طلب حكرها تزيير
- 6 الهب الخائب بفرجها نقل نار وحلفت لأذب روحى لى بيير
- 7 او يجيب الله لى راعى حمار بُركبني واروح واشكى الى الامير
- 8 تاه رأتى كيف اجىء درب الاخطار واخذ الربيع من ابو زبَّ كبير

82

1 هذا واحد يقولون له ناصر الصقبي بريدة افلس صار ما عنده شيء وتخيّل له بتاجر وقال اعط لي مائة ريال ابى احطّ لي زرعاً واخذ من التاجر مائة ريال وحطّ له زرعاً بالوطاة ² وصار بالليل يدقّ الطبول ويغنى سامرى هو واياً ربعه صدقانه واللى لهم من الحرم صدقان يسيرن عليه ويوم صار بالصيف وطيب الزرع وفرقه على الفقاب وختّى التاجر ما اعطاه شيئاً من العيش ³ طلع الى يمه التاجر بالوطاة فاعطاه الخشائر قال ما عندى الا هذولاء مير استخلف الله حلالك واصبر فجاب به صديق له بعنيزة شاعر هالقصيدة

- 1 سلام اخصّ به مشكاي ناصر فتا عن ربعته ما هو بقاصر
- 2 بحا الله زرعة كشفت عيوبه اظنه عقبها ما هو بعابر
- 3 بغى درّ السباع وحطّ زرعاً اوياً حيلة ما لها مناظر
- 4 قضى العازات فى لطف ولين وتالى وقعته دلّى يتاير
- 5 اعطى الديان مطلوبه بصاع وللجبات حشياً بالمحادر

vermisch, das nach dem Worfeln übrig bleibt OGL. — * *mēr*; man sagt: *ana-bērūh lassūj aǧǧī-li šuǧel, mēr itnan bēhāda lām-āǧi* ich will nach S. gehen, um eine Sache zu betreiben; warte mir aber nur hier, bis ich wieder komme OGL. — ^b Metrum Hezeg, vgl. § 36.

1 ^a Mscr. *hišš* wohl Schreibfehler; ohne Erkl. Vielleicht ist سلام أَخَصَّ zu lesen. Darnach übersetzt.

2 ^a Man sagt *allah jamhūk* (sic) *jā flān = tēmūt mā jēšir lik diér* OGL. — ^b Mscr. *kšifat*. — ^c *zābir* (urspr. *zādir*); man braucht es vom Geld, das Curs hat OGL. Hier übertragen.

3 ^a *darr-āssēbāz* Löwenmilch = Geld, wegen der Seltenheit OGL. Nicht sicher. — ^b sic; lies wohl *zāzin*. — ^c *ayweija dēlūl* was für ein gutes, schönes Reitkamel! OGL. — ^d Mscr. *lēhamnā°*.

4 ^a Mscr. *bazāt* gegen das Metrum; mit „Kummer“ erklärt. — ^b *waǧǧdeh šereh* was geschieht OGL. — ^c *flān tājar zalā šadiūh = kāwanūh bēhišs elzālī* einen mit lauter Stimme anschreien und mit ihm streiten OGL. Unsicher.

5 ^a *mihdereh* ist ein aus *hiš* geflochtener Korb, feiner als der *zambil*, für Mehl u. a. OGL.

- 6 zaṭāhin ḡalletin jabḡī radāhin, zadim-arrāi wofā baḥṣājir.
 7 uḡawwam^a ṣabʔetil-Jezjūne šireh^b, mēn-attērāne^c mā ḥāb-ḡḥasājir.
 8 jēwāzid fi bajād-ḡljōme killeh, ulēleh^a zabbereh nēcin wsāmīr^b.
 9 uḡāli-ltāḡēruh ḡim lumme zēšik, tazāl^a-ūḡammezuh min kille zāhir.
 10 aw-išbir wistahālf-allah ḥalālik, lazalla-llāhe jaḡzā kille šābir.
 11 tarā ḥādī mēn-afzāluh šēḡireh, ḥadīdin jōme mā ḡatk^a-ḡalkubājir.
 12 walākin jitteci zēbuh bēfōzluh^a, ilā šālō^b zalā ḡubb-ḡḥawāfir,
 13 urāzī mīnsafin dōmin mēcim, lajāl-ḡbzre mansā kille ḥāfir.
 14 lazalluh dāimin jalḡā^a uḡargā, utisḡā dīretuh min kille māfir.
 15 uḡūḡā šēḡḥā zan kille sū^a, mēwarrid sarḥahā ḡaww-ḡḥmēḥāfir.

83

wāḥidin ḡēšedó-buh rabāḡ-luh usābboh uḡāḡay imulu-mfāḡiūn^a ḡēšarāḡ^b
 usimāz ḥācihum uḡāb buhum ḥalḡašideh^c:

- 1 ḡāle mil-clindēwan^a-ḡḡurmeh^b barāk, ḥāmēlin mā ḡāhe lafkāreh mēdir,
 2 laḥḥamājim miṭle *ḥabbāl-essimāk^a, mā lefaḡ bsif^b-ḡḥbahar mā luh moṭir^c.
 3 mā jēfik-ḡljōme zōdri^a-mn-iḥtarāk^b, lō jēbaddil barrēḡā zḡḡb-ḡḥhadir.
 4 jabnē rōḡ^a-indāre dālūb-ḡḥfalāk, wē-lēzēnek min ēawāfi mā jēšir.
 5 zōḡbe fōzlik kille sākin iḥtarāk, toḥte jā meskīne min ḥafirin bēbir^a.
 6 tāihin — — — rūḥik laḥḥalāk, min sibāb ḡōlik mēfāḡāk-ḡḡēšir.
 7 in šaraḥt-ḡurek wfōzlek laḥḥalāk^a, šift-anā wijāke wuš ḥinnā nēšir.
 8 kille min šāfāke larbābek^a rumāk^b, ēam ḥacā fōzlek mēšāfik-ḡḥmēšir.
 9 ēam ḡalab rāsik bēḥafirin wāzlifek^a, ettēḥilliš min ḥalābišeh^b zasir.

7 ^a *ḡawwam mā jēbatṭil* nicht aufhören lassen OGI. — ^b *šireh* Name einer seiner Geliebten OGI. — ^c Sing. *ṭār* OGI.

8 ^a neben *ullēleh*. — ^b *sāmīr* kann als Partic. (dann als *ḥāl*) erklärt werden, so vielleicht auch *nēcin* vgl. § 87 h. Aber es ist bei letzterem doch wohl eher an einen Inf. zu denken (vgl. § 191 a); dann würde *sāmīr* für *asāmīr* (Plur.) eig. „Gesänge“ stehen, wenn nicht in der Einl. Zeile 4 sich *sāmērī* fände.

9 ^a Man hört im Neḡd auch *it* komme OGI.; vgl. 84, 12.

11 ^a Mscr. urspr. *ḡakk*; das Suffix soll sich auf den *tāḡir* beziehen, was nicht sicher ist; es könnte auch allgemeine Anrede sein.

12 ^a urspr. *ufōzluh*. — ^b sp. *šāḡay*.

14 ^a *jalḡā* = möge es [Gutes] antreffen OGI. Kaum annehmbar; viell. ist das Passivum zu lesen. Darnach die Übers.

83

^a *ḡan fāḡā ḡirānuh* er hat seine Nachbarn geschädigt OGI. Vgl. V. 6 (wo Part. act. von diesem *فجأ* III) und § 111 a. — ^b *jēšir ḡār* OGI. — ^c Das Gedicht ist zum Teil unverständlich; besonders gegen den Schluss hin. Metrum Ramal.

1 ^a *ḡan dēwan ḡḡum* oder *šal zalā bēzīruh mdēwan* er hat dem Kamel eine übermäßige Last aufgeladen OGI. — ^b *ḡurmeh* Unrecht OÜ. Vgl. V. 12.

2 ^a *ḥabbāl essimāk* der die Fische mit der Angelruthe fängt OGI. — ^b *b* vor *šif* scheint secundär zugefügt; wir sagen *ḡorf* OGI. — ^c *ḡān baḥḥab, mā luh moṭir* er kann nicht entfliehen OGI. Vgl. V. 11.

3 ^a Mscr. *zōdrim*. — ^b *mēn iḥtarāk* der sich in Bewegung setzt gegen mich OGI. Der Reim kehrt V. 5 wieder; es hat wohl hier oder dort ein anderes Wort gestanden

- 6 اعطاهن غلته يبغى رضاهن عدم الرأى واوفى بالخشابر
7 وقوم سبعة لعبون شبرة من الطيران ما هاب الخسائر
8 يواعد فى بياض اليوم كله وليله عبره نيكا وسامر
9 وقال لتاجرهم قم لم عيشك تعال وجمعه من كل عاهر
10 او اصبر واستخلف الله حلالك لعل الله يجزى كل صابر
11 ترى هذه من افعاله صغيرة حظيظا يوم ما جانك الكباير
12 ولكن يتقى عيبه بفعله اذا شالوا على قب الحوافر
13 وراعى منسف دوما مقيم ليالى العسر منصى كل خاطر
14 لعله دائما يلقي ويرقى وتُسقى دبرته من كل ماطر
15 ويوقى شينها عن كل سوء مورد سرحها جو المخاطر

83

واحد قصدوا به ربع له وسبوه وقالوا انه مفاجىء قصراءه فسمع حكيمهم وجاب بهم ها الفصيدة

- 1 قال من لمديون الجرمه برك حامل ما جاءه لافكاره مدير
2 للحمائم مثل حبال السمك ما لفظ بسيف البحر ما له مطير
3 ما يفك اليوم عذر من احترك لو بيدل بالرغاء عقب الهدير
4 يا ابن روق اندار دالوب الفلك وى لعينك من قوافى ما بصير
5 عقب فعلك كل ساكن احترك طحت يا مسكين من حفر بيير
6 تائها ضربت روحك للهلك من سبب قولك مفاجاك القصير
7 ان شرحت امرك وفعلك للهلك شفت انا واياك وش حنا نصير
8 كل من صافاك لاربابك رمك كم حكى فعلك مصافيك المشير
9 كم اقلب راسك بحجر وارلفك التخلص من خلايصه عسير

4 ^a *obu rōj* (sic) hiess einer der „Gefährten“ des Dichters OGL. Mscr. jedoch *jūberrōj* vgl. 84, 1, wo urspr. *eberrōj*, sp. *eberōjin*; hier würde *ibn* im Metrum gut passen; dagegen kommt 84, V. 8 *umm rōj* vor; diese wird wohl die Frau des *obu rōj* sein.

5 ^a Mscr. *ibbir*; OGL.: es geht dir nun um so schlimmer.

6 ^a Mscr. *darabt*; aus metrischen Gründen unsicher.

7 ^a *malak* nennt man den *emir eddīreh* nur in der Dichtersprache OGL.

8 ^a Die *arbab* eines Mannes sind u. a. die Stieftöchter, die ihm seine Frau aus einer früheren Ehe ins Haus bringt OGL. — ^b *rumak* ein Beduinenwort; man sagt *elḥayr rumak eššehan* der Edelfalke hat sein Weibchen betreten OGL.

9 ^a *waḏlifek* (sic) er hat dich in eine Grube (*beḥafrin*) hinuntergleiten lassen OGL. — ^b *tchalbaš*, *rššāuh*, *gazluh*, *suḡluh* = verknötet sein OGL.

- 10 walħaġ-alfajit bēġereh wuštarak^a šäre baľfozl-almēšir hūw-ahčšir^b.
 11 ġake ħurriin baľmahālib lik šibak^a, zanhē lā taġdar tēnir-ūlā tētir.
 12 laħččkum min ġurmet-ālbisseh^a darak^b, mozdērmin mā tēdanūn-ešščfir.
 13 jōme talaštah tubašt^a-alli taħak^b aľbaraġ šābak ččfijuh^c luħ ħarir^d.
 14 ađdarāhim kille šāmilhin^a haľak, bēne širč^b-ūbēne zariġat^c ġčfir^d.

84^a

- 1 bāz-ober^a-rōgin naľhalhum^b winfētaġ^c baľkaram walġūdē woľlaf^d-elzalič^e,
 2 lā šarā ġal-allaħam ġal-inzelaġ^a, bājesūh ħallā lēnā ħaġġ-aťťerič,
 3 ġal rēľišin lo timānā baľmarāġ^a, mēre^b baiġazuh lēšarrājuh ščđič.
 4 lā timatna^a-llēle walħiss-insaraġ, ġabaw-aľčidr-elmčraġġaz wađđččič.
 5 nāščrin ġab-čelmčđaġġeh waľmčđaġ^a, waľzaličē-bħāġeteh jeľtaš ušič.
 6 lā tēġaľħam^a fōľe čidruh windčfaġ, *zāġe zaġluh^a tiġle ġādil-luħ ščfīč.
 7 wađđčzuh^a bāč-ađdarāhim baťťubaġ^b, ġāle waľlah mā linā zoġbuk rēfīč.
 8 bāze naľlin^a mā salāt biħ^b-aľbaraġ, winsidaľ zand-umme roġin tiġle ħīč.
 9 mā ħadāh^a-eddēne bāġaľhin^b fišaġ^c, waľfišaġ lā buđde raġġaľuh jeľfīč.
 10 jā wulj-aľzarše taġtaš đa-lzamaġ^a, ħadde moġađhum jeđaľħin mā juwīč^b.

10^a *ištaraq*. Der Erklärer war geneigt, dem Wort eine obscene Deutung zu geben; man sage *ašrakun emiswān ettēlāt* = ich habe drei Weiber. Vgl. Note b zu V. 14. —
^b *ħašir*; *taħušarna bēħalbazirīn* wir haben diese Kamele zusammengekauft OGL.

11^a *aťťir šibak ašščdeh* der Vogel zog die Beute rasch an sich, um sie fortzutragen OGL.

12^a *bisseh*, in *zāred* sagt man *ġaľū* OGL. Im Hauran sagt man von der Katze *bsūs*, auf ihrem Maule sei das Siegel Salomos; ferner *jġzil* sie spinnt oder *jōzto bišahrik* ihr Zäpfchen schnurrt. Wenn die Katze sich wäscht (*jġsil*), kommen Gäste. Geil werden heisst *šarbat*. Notizen aus dem Hauran. — ^b *flān đērūġ* (sic) *mā jedān ašščfir* Der ist feig; er wagt nicht (nähert sich nicht OGL.) zu pfeifen OGL. Die Erklärung passt kaum; daneben findet sich eine andere: *flān laħčuh darak mčn aľħōf*, *mčn-aľzataš* = grosse Gefahr; *flān midrič* = *ġabi ġemūt*.

13^a *flān tubašt ħudūmuh*, *aľħōš* verunreinigen OGL. — ^b *taħak taťťak* OGL. — ^c *aľččfi* der Unrat OGL. Die Construction des Satzes ist nicht klar. — ^d *aľmitšab jčħur* (in Bagdad *aľmizām* [sic] *jčšubb*) die Dachrinne trāuft OGL.

14^a *flān šamal flūs*; *zanduh šaľmat flūs* Summe baaren Geldes OGL. — ^b *širč* Fleischgericht; *bāčir abahudli širč*, *aľbašrak*, Perf. *širič* ich will mir morgen ein Gericht Fleisch kaufen OGL. Unsicher; vielleicht missverstanden und mit *ištaraq* V. 10 zusammenzubringen; dann handelt es sich um Weiber. — ^c Mscr. *zariġat*. — ^d *ġčfir* = vulva OGL.

84

^a Das Gedicht ist von *muħammed elefendi* aus *brēde* verfasst; er bekam dafür ein Kamel vom Schech von Brede. Es kommen übrigens in dem Gedichte Anspielungen vor, die der Dichter nicht klar legen wollte oder konnte. Das Gedicht ist augenscheinlich eine Satyre, die er gedichtet hat, damit der Schech daran Spass habe und ihn dafür belohne. Metrum Ramal.

1^a S. Note a zu 83, 4. — ^b *naľhalhum* die Palmen seiner Familie OGL. — ^c *ħazzčlimēħ infčtaġ baľħaci*, *ħalbčzir infčtaġ barrčġā* = *šār jčħaci*, *šār jargi ččtir* OGL. — ^d *oľlaf*: *jġzčfuh laħām*, *uťťamčr* OGL. — ^e *zalič* Name seines Freundes OGL. Vgl. V. 5 und 13, N. a.

2^a *ħalġūš zalaġ* der Boden ist schlüpfrig. *flān inzalaġ čbbčzet čđđčlul* er hat sich verleiten lassen, indem er das Kamel um den halben Wert verkaufte OGL.

- 10 والحق الفائم بغيره واشترك صار بالفعل المشير هو الخبير
 11 جاءك حرّ بالمخالب لك شبك عنه لا تقدر تنير ولا تطير
 12 محفكم من جرمة البسة درك معذرين لا تدانون الصغير
 13 يوم طالعه طبعته التي تحك العرق اصابتك قفيّه له خبير
 14 الدراهم كلّ صاملهن ملك بين وبين عاربه جفير

84

- 1 باع ابن روق نخلم وانفتق بالكرم والحجود واعلاف العليق
 2 اذا شرى غالى اللحم قال انزلق بايعه خلى لنا حق الطريق
 3 قال رخيص لو نمنا بالمرق مير يباعه لشراءه صديق
 4 اذا تثنى الليل والمحسّ انسرق جابوا القدر المرقع والدقيق
 5 ناصر جاب المدقة والمدقّ والعليق بحاجته يطلع وشيق
 6 اذا تقم فوح قدره واندفق زاع عقله تنقل غايد له شفيق
 7 ودعه باقى الدراهم بالطبق قال والله ما لنا عقبك رفيق
 8 باع نخلا ما سلت بهن العرق وانسرح عند ام روق نقل خيق
 9 ما حداه الدين بيعهن فسق والفسق لا بده رجاله يفيق
 10 يا وليّ العرش تقطع ذا العمق حدّ موقدهم يدخن ما يويق

3 ^a *marāḡ* nom. unit. *māḡḡeh* OGl. — ^b Mscr. *mir*.

4 ^a *tēmḡna allēl idā saijafnā batteḡlilleh* (sic) die Nacht ist weit vorgerückt (sagt man), wenn wir bis spät uns unterhalten. Das ist die *sahreh* in Damascus. Man sagt *ta'allḡna zand f'ētān* = wir haben den Abend bei N. unter Gesprächen zugebracht.

5 ^a *mēdaḡḡeh* ein grosser Stein, auf welchem das Fleisch gestossen, geklopft wird; *mēdaḡḡ* der Stein (?), mit welchem dies geschieht, vgl. Excurs V. — Der Holzmörser, in welchem man Reis aushülst, heisst bes. in Bagdad *ḡāwen*; er ist sehr gross. Im Neḡd sagt man *ḡāneh tēharris attimman baḡmīhrās*, in Bagdad *tēhabbīš*.

6 ^a *tēḡaḡḡam* vgl. 3, 3, N. b. — ^b *zāḡ zaḡluh* ausser sich kommen OGl.

7 ^a *waddezuḡ* d. h. *nāsīr* an *salīc*. — ^b *ḡubūḡ* Zinnschachtel OGl. Unsicher.

8 ^a Mscr. *naḡal*; vielleicht in *naḡluḡ* zu emendieren. — ^b Mscr. *bīhin*. Sinn: er hat seine Dattelpalmen lieber verkauft, als sich um ihrer willen den Schweiss abzuwischen, d. h. als zu arbeiten OGl. — ^c *ḡīc* Kamel, das krank und schwach ist, nicht arbeitet, sondern nur frisst OGl.

9 ^a Mscr. *ḡadā*, urspr. *ḡadah*. — ^b Mscr. urspr. *baḡḡashīnē*, sp. *bāzēḡum*. Ich habe die III. Form gesetzt, vgl. Reinhardt, S. 217 (§ 350). — ^c *ḡisāḡ. fasḡān* = *baḡḡān* (in Bagdad) aus Übermut. *ḡān mīfscītuh ḡawwazmeh* der Reichtum hat N. übermütig gemacht OGl.

10 ^a *ḡalbḡḡareh mīn zamaḡḡ* wenn sie von (guter) Race ist OGl. Unsicher. — ^b *ḡḡwīḡāḡ waḡḡf'ētān baḡbab au baḡfirḡeh* w. ist stehen (und ausschaun) zur Thüre oder zum Fenster hinaus OGl. Während dieser Zeit ladet er niemand ein OGl.

- 11 jañtir-almansab^a jēhāfu-mn-assaraḡ, bissitim-baḡša-lḡatab šofah ḡarīc^b.
 12 ḡāle nāšir ʔite lah baļmutṡaraḡ^a, wāhed-almiršāḡ^b-anā ḡeṡi sēbić.
 13 ḡām-obū naḡmin^a jihurre-mn-aļbaraḡ, mizmeļuh^b ʔaffah wuhū ḡilduh rēćić.
 14 dā uhādā mitle *ṡaijar-aššifaḡ^a, maškinuh bēn-eššamiteh^b waššećić^c.
 15 jaļ-emir-aḡbirke baļḡāš-iḡtaraḡ, mā linā ḡerik šećić-ūlā rēfić.
 16 baḡiil-li nāḡetin min da-ssaraḡ^a, *asnijah lēn-inne^b mirḡāzi^c tēfić.

85

- 1 butt-aļbāriḡ ḡafni ʔāzi, adir arjai ébmā ḡāzi^a,
 ʔodih baļfajit wāzāna^b, uḡonnā naḡi aļjōm enwāzi.
 2 naḡi noṡloḡ dīdd aļfajit, wingāzi mā ḡāļ aļḡajit^a,
 lā šiftuh jaḡši baļmaḡlis^b, jaḡrā^c lašas tiḡil ḡāzi.
 3 muḡzin ʔodeh kiṡer oḡjūbeh^a, mā zāļ-tḡauwefli-ḡnūbeh.
 jaḡši lašserḡeh wulḡerah, māļam-muḡbāteh^b negḡāzi^c.
 4 loḡdād^a ʔoḡjūbeh mā jiḡšā, lā ḡaunibh-annāsi waššā^b,
 fin ʔāne-ḡtāḡ wāļā wāfaḡ, laļbāmil lazimn-iwāzi.
 5 ḡāllāk obūk mā tiḡ-ḡddār, *wubēzudreh lō faḡal mā šār^a,
 jā ʔodeh šif mićdim tōbek, min kiṡer ʔmdāḡamk^b immāzi^c.
 6 ḡaḡḡabt ʔḡlūḡ aļmišṡaḡleh, lā ḡābum miḡn ʔammek luḡmeh,
 akaltah wul-ḡante men-aļbām, ʔaļā-lma walḡirwoḡ ḡāzi.

11 ^a mansab Herd OGl. — ^b ḡarīc durchbohrend OGl. Nicht ganz sicher; etwa *la*^c? Darnach übersetzt.

12 ^a mutṡaraḡ Ort des Weges OGl. Sehr unsicher; ist es nicht etwa bloss Reimform statt *metraḡ* Stab, Knüppel? Vgl. Note b. — ^b miršāḡ ist wie der *ʔanūt* Knüppel; doch ist sein Stock dünner und sein Kopf länger und spitzer, während der Kopf des *ʔanūt* rund ist OGl.

13 ^a obu naḡm = *ʔalić* OGl. — ^b Mscr. *mizimluḡ*; *flān zimil* er hat Angst gehabt; Adj. *ʔamēl* OGl.

14 ^a ṡaijar aššifaḡ *šḡāt* OGl. — ^b *šamiteh* kleine Stützmauer an einer Wand, die einfallen will OGl. — ^c *šećić* Palmenzweige, welche man auf das Holz der Zimmerdecke legt; nachher wird noch Lehm darauf gebracht OGl.

16 ^a *saraḡ* es war damals gerade eine Abteilung Leute von einem *ḡazu* gegen die *ʔaneze* mit Kamelen zurückgekommen OGl. — ^b Mscr. *assinjah lēnine*. — ^c Zu *mirḡāzi* vgl. Excurs K 1. Man sagt *nēʔassif ʔannāḡeh* = *nēʔallemah essawāni*; *ʔasif* zugeritten, von Pferd und Kamel OGl.

85

Das Gedicht ist von Muhammed el-Efendi aus Brede verfasst und ist ein Schmähdied auf seinen Feind *ʔodeh*. Zum Metrum § 38 c: wegen der Unbestimmbarkeit des Metrums ist der Text des Gedichtes unverändert abgedruckt.

1 ^a *ḡāzi jēḡūz-li* OGl. Unannehmbar. — ^b Zu *wāzā* vgl. 18, 9, N. b; *flān wāzān baļḡāci* er liegt mir in den Ohren und ist mir lästig OGl.

2 ^a *ḡajit* ist einer, der kein Haus hat, *tēḡit eļḡurmeh* wenn sie allein steht in der Welt. Man gebraucht es auch von einem Stück Vieh, das herrenlos ist. Von einem solchen Menschen will niemand etwas wissen. Ein solcher *jēdōdi baḡḡawārīn*, *baḡswićeḡ* er treibt sich in den Gesellschaften, auf den Strassen beschäftigungslos herum OGl. — ^b *aļmaḡlis* in der Mitte der Ortschaft ist ein freier Platz, der etwa den Raum von drei

- 11 ينظر المنصب يخاف من السرقة بسّة باقصى الحطب شوفها خريق
 12 قال ناصرايت لها بالمطرق واخذ المرشاق انا حيثى سيق
 13 قام ابو نعيم بجزّ من العرق مزمله كفّها وهو جلده رقيق
 14 ذا وهذا مثل طيار الشفق مسكته بين الصميتة والشقيق
 15 يا الامير اخبرك بالبحاش احترق ما لنا غيرك صديق ولا رفيق
 16 باغ لي ناقة من ذا السرقة اسنيها الى ان ان مرجاعي تفيق

85

- 1 بيتّ البارح جفنى فازى اديرارياى بما جازى
 عوده بالفائت وازانا وحننا نبغى اليوم نوازي
 2 نبغى نطلع ضدّ الفائت ونجازى ما قال الهائت
 اذا شفته يمشى بالمجلس يبرأ الاساس نقل خازى
 3 مخز عوده كثر عيوبه ما زال تخوفه ذنوبه
 يمشى الى السرقة والى غيرها مالئاً مخباته نقازى
 4 لعداد عيوبه ما يحصى اذا جنبه الناسى وصى
 فان كان احتاج ولا وافق للعامل لازما يوازي
 5 جلاك ابوك لا تجيء الدار وبعذره اذا فعل ما صار
 يا عودة شف مقدم ثوبك من كثر مداحك انمازي
 6 قبضت حلوق المشتغلة اذا جاءهم من عمك لقمته
 اكلتها ولا انت من العام على الماء والمخروع جازى

bis vier Häusern einnimmt, um den Platz herum läuft ein *hūbs* (Pl. *hūbūs*) eine Art Diwan aus Lehm; dort sitzen die Männer am *ḡuḡa* und nach dem *zaṣṣēr* OGI. Palgrave I, 302 spricht von einer auf dem Markt von Bereideln befindlichen offenen Gallerie, wo die Bürger in Gruppen sitzen und discutieren. — ^c *jābra lūddūlūl* er geht an der Seite des Kamels OGI.

3 ^a urspr. *ḡḡjū*, jedoch ausdrücklich corrigiert. — ^b *muhbāt ḡēb* in Bagdad OGI. — ^c *nuḡḡāzeh* (sic) eine Art Passepartout, Dietrich; *flān nuḡḡāz alḡūb* die Hausthüren sprengen OGI.

4 ^a *lūddūd* sic; der Rawi war von der Lesart nicht abzubringen; natürlich kann *l* nicht Artikel sein. — ^b *waṣṣa* er ist ungeduldig OGI. Kaum glaublich. Die Strophe soll sich auf geschlechtliche Dinge beziehen.

5 ^a OU.: und er ist entschuldigt für das, was er gethan hat. Unsicher. — ^b *emḡāhamk*; *elbazīr dāham alḡājīt* das Kamel stieß an die Mauer. Hier nach dem Erkl. obscön. Unsicher. — ^c *immāz* Risse bekommen. *elcētāb mētēmūjiz idā ṣār mētēgattāzin kūḡāduh* also = in Fetzen gehen OGI.

86^a

- 1 gāle mil-lā dašše fi buhreh mēcis^a, gābla wāzah^b māšiin maṣṣā-zzimān.
 2 hajjaḍan zōdeh wanā gableh mēnis^a, gāizin wumtarrićin gādf-allisān.
 3 bāhēsina^a bamreh uboꝓjūbeh^b mēsis^c, an tēwaṭṭēteh^d gēṭi galbeh bēran^e.
 4 ḥābērīnin^a mā garā-luh baḡgaris, jōme jaṭṭul^b laḍḍarab^c *hadba-lhēšan^d.
 5 tunme jitboꝓhā^a ṭimaṇ rubzin ḥamīs^b, rāhinim-luh min gīrīraṭhum^c ḥērān^d.
 6 wāćifin mā jāged-alfils-alfasis, rāihin zan bētēhum mā luh mećān.
 7 baḡgubāheh warredā mā luh gīnis, gāšērīn zan gīrret^a-agḍāduh gīban.
 8 alḥasise-mlābesin galbuh bēlis^a, jāhēḍah fazzāte zan ḥiss-al-ādān^b.
 9 gīte li^a ćalbin zalā rimmet faṭis, mšaijimin^b naṣsi *zanuh lā mā^c wuṭān^d.
 10 in tawattētuh gādā miṭl-almēris^a, jāšal-algāzeh walā jaḍhur zimān.
 11 ḥārēb-almāḍḥab umil-luh min gīlis, aḥēḍin kill-algubāheh baḍḍumān.
 12 ante lassijāse^a ja-lḥajib tēsīs, hum sibōke-lšāne wānte-bgēre šān.

87

gīt ana wāḥid jōm ušēdićil-li ṭalēzin min brēdeh unāḥērīn aššābah^a
 ulaḡāna wāḥid min hal ašbah ismuh nāšēr-innaššār uzazūmna zala-lḡhaweh
 uḡaṭ lina ṭamēr usauwā-lina gēhaweh uḡōm ṭalazna min zaḍduh ḍalla jesibbinā
 uḡibnā-luh halgašideh^b:

- 1 zaḡumnā nāšēr-innaššāre marreh, uḡallaṭ baššāhan ḥamsa-rtubāt.
 2 uḡarrāḡ gīfletin^a waḍzāhe murreh, uzand-annāse zallaḡnā-ššanāt.
 3 alā jā lēte ḥēreh kaffe šarreh, ćimaṇnih bā-irin mā buh šifāt.
 4 akal zumruh whū mā dīcre^a marreh, ḥiḍal^b maṣrūfe birḡ-almoḡṣanāt^c.
 5 gīm jā maṣnedī ḍann-almēkarreh^a, umūsin šaṭērīn^b zaḍl-aššibat.

86

^a Das Gedicht ist ebenfalls von Muḥammed el-Efendi verfasst. Metrum Ramal.

1 ^a *mēcis muḡandis* OGI. — ^b Mscr. *wāza*; OÜ. bevor er (*zōdeh*) mir wehe that . . . Unsicher.

2 ^a *anās alḡhawa* der Wind legte sich; *anāsāt alḡzēlīm zannaḡd* es giebt keine Nachrichten von Unruhen im N. OGI.

3 ^a *flān bāḡsīn baḡbēsīr* wenn er beim Handeln weiss, ob das Thier gut oder schlecht ist OGI. — ^b Mscr. *bēzojū*. — ^c *mēsīs ćājīd*; z. B. *ḍarb aššām mēsīs baḡḡēd* der Weg nach D. ist im Sommer beschwerlich. Kaum annehmbar; vgl. die Übers. — ^d *flān tawatta* flān auf einen treten, einen verfolgen OGI. Vgl. V. 10. — ^e *gēṭi bēran* OGI. er kann nicht mehr reden; vgl. zu *rān* 73, 23, N. b.

4 ^a *ḥābērīnin* nicht genügend erklärt; vgl. die Übers. — ^b *jaṭṭul* er stahl OGI. Vgl. N. c zur Einl. zu 43. — ^c *ḍarab* Abtheilung der Diebsbande, die sich in den Hinterhalt legt, um den Verfolgern der Diebe in den Rücken zu fallen OGI. — ^d *hadba* ist eine Art der *maktūmi*-Palme (s. Excurs N. 33) mit gelben Datteln OGI.

5 ^a *flān atbaḡ alḡḥubz libān* er hat neben Brot Milch aufgetischt OGI. — ^b *ḥamīs* gedörrtes Fleischstück OGI. — ^c *gīrīreh* allgemein = Utensilien zum Bebauen der Felder und Palmgärten OGI. — ^d Zu *ḥrān* vgl. Excurs W.

7 ^a *gīreh itar* OGI.

8 ^a Mscr. *ebīs*. — ^b Mscr. *alādān*.

9 ^a *li* Dativus ethicus; er schmäht *zōdeh*, der sich mit einer Hure abgab OGI. Vgl. über Huren Excurs X. — ^b *mšai* ist metrisch hart. — ^c Mscr. *zanuh lamā*. — ^d *wuṭān saḡbān* OGI.

86

- 1 قال من لا دش في بحره مقيس قبل وازى ماشيا ممشى الزمان
- 2 هيضنى عودة وانا قبله منيس جائزا ومتركا قذف اللسان
- 3 باخسا بامرہ وبعيوبه مسيس ان توطأت غطى قلبه بران
- 4 خابرين ما جرى له بالغريس يوم ينطل للضرب هدبا الحصان
- 5 ثم يتبعها ثمن ريع حميس راهنا به من جريرتهم حران
- 6 واقفا ما يبجد الفلّس المحسيس رائحا عن بيتهم ما له مكان
- 7 بالقباحة والردا ما له جنيس قاصرا عن جزّة اجداده جبان
- 8 المحسيس ملايس قلبه ابليس ياخذہ فزّات عن حسّ الاذان
- 9 جئت لى كلبا على رمة فطيس مشيما نفسى عنه الى ما وطأن
- 10 ان توطأته اغدى مثل المريس يصل القاعة ولا يظهر زمان
- 11 خارب المذهب ومن له من جليس آخذ كل القباحة بالضمآن
- 12 انت للسياس يا الخائب نسيس هم سوك لشأن وانت بغيرشان

87

جئت انا واحد يوم وصدىق لى طالعين من بريدة وناحرين الصبح ولقينا واحد من اهل الصبح
اسمه ناصر النصار وعزمنا على القهوة وحط لنا تمر وسوى لنا قهوة ويوم طلعتنا من عندنا يسبنا
وجبنا به ها القصيدة

- 1 عزمنا ناصر النصار مرّة وقلط بالصحن خمس رطبات
- 2 وحرّق جفلة ودعاه مرّة وعند الناس علقنا الشنات
- 3 الا ياليت خيره كف شره كما انه بائر ما به شفات
- 4 آكل عمره وهو ما ذكو مرّة ببذل معروف برج الحصنات
- 5 قم يا مسندى دن المكرّة وموسى شاطرا عدل الشياة

10 ^a Vgl. Excurs V.

12 ^a *sijās jawawīd* OGI.

87

^a *aṣṣēbah* Ortschaft bei *brēdh*; dort befinden sich die Dattelpalmen OGI. — ^b Metrum Hezeg, § 36.

2 ^a *halgēhawch maḡfūleh* wenn noch viele *ḡifal* darin sind, d. h. Bohnen, die noch in ihrer Hülse stecken OGI.

4 ^a Mscr. *diḡīr*. — ^b *bidal* als schenkend OGI. Unsicher; viell. für *bīdāl* § 187 g. —

^c Mscr. *sanāt. birḡ almahsanēt* in Bagdad = *mēdā* Abtritt OGI.

5 ^a *mākarreh. flān karr albēzīr* = *karūd* d. h. dem Kamel mit einem Eisen die Krätze (*ḡarab*) abschaben, bis eine blutende Wunde entsteht; dann wird das Kamel die Krätze los OGI. — ^b *ṣatīr* gut schneidend OGI.

- 6 nakrid nāšerin hētīh mēgarreh^a, mēgarril-lalgarab hū wal-afāt.
7 bēzarñihīn wēibrītin nēdorreh, ٧^a aššāme hū mibr-alhawāt.

88

gam šēdić iber-rōg albalīć udaijan assemāni^a mī-tēn riĵal uhaṭṭ bēhin
zarzin baṭrafū-brēdeh uĵōm-inne-zzarēz nisaf^b gāhū-maṭarin cētīr waġrūguh
uġāb buh nāšer errōg halgēšideh:

- 1 bāt-^aibne rōgin^a sāherin ^awagzad-^aalgāf^b, umīm-mā garā leh šarraf-^aalcīle tašraf.
2 ^ajēgūl anā šāmil ḥalālī baṭaṭraf, wā zazzetā-lī zande nāsīm-majāhif^a.
3 gān-albalīć-ūhišsetuh^a tiple muḡḡāf^b, jēgūle wallim rōšānin^c garrab-aššēf.
4 aḥlaf bēdānnuh mirhiš-^aalmizne raṭraf, aḥad sēbūzēnin^a siḥa-zzarze mā šif.
5 jōm-inn-ebū^a šumzāne lamr-^aalwulī šāf, aḡfā wēirzānuhē^b cād-^calmalawī^d.
6 jēgūle zabbirwā-^aalmawāzīne buḡfāf^b, anā-balīće-mrāwezīn^c wašlat-^aarrīf^d.
7 gāl-^aobne rōgin^a ḥalbalīć-^aaddahar šāf^b, aṣṭān ḥalālī mā nebi-lek mēšarīf^c.
8 gāl-infēhić^a winḥotte bażzarze ġirraf^b, ākūdinā^c noṭloz refīz-^aalwawārif^d.
9 gāl-obne rōgin-anfēhić zanke laḡḡāf^a, haṭṭēte zordī fōge rūs-^aalmešarīf.
10 fazalte jā fañnūse^a bi foṣl-^aalīsrāf, cēf-ante tākil mīn ḥalālī wanā dif^b.

89

waḥid šār luh ḡaḡ^a zala šadićil-luh urāduh jēhoṭṭūh-luh wēzaija ubāzat
li ḡabar jištećī zalei ubazatt luh halgāšideh^b:

- 1 ḡaije da-lmaktūbe walmīrsālī, zūdde mā balḡīme^a naḥ-^aalwargī,

6 ^a *mēgarr* Ort OGI. Nicht ganz sicher.

7 ^a Mscr. *uġatrān* gegen das Metrum. Vielleicht ist *uġatr* in demselben Sinn zu lesen.

88

^a Mscr. *aššēc*; aber wahrscheinlich verhört. Also Assemani. Der Mann war von *aššēbah* OGI. — ^b *nisaf azzarēz sambal* ausgebildete Ähren bekommen OGI.

1 ^a Mscr. *iberrōgin*. — ^b *aḡzad algaf*, Imperf. *jićzūd* den Reim in einem Gedicht durchführen OGI.

2 ^a *majāhif*; *mīḡāfeh* (in Bagd. *meġrubās* sic) Abgrund OGI. Unsicher.

3 ^a *ḡiššēh itūm* von Mensch und Thier; *flān afnās* = *ḡiššētuh dahīleh* sein Mund ist zurückstehend OGI. — ^b *muḡḡāf ġaḡḡāfūn buh arrumād*. Man sagt auch *īḡḡāfi attannūr* kehre den Backofen d. h. reinige ihn von der Asche. Die Schippe sieht aus wie eine Hand; sie besteht aus Holz oder Thon OGI. — ^c *rōšān* Oberzimmer (vgl. Gedicht 6, Note c der Einleit.) opp. *šuffeh*, Pl. *šcfāf* Parterrezimmer OGI. Unsicher.

4 ^a Mscr. *isbūc*.

5 ^a Mscr. *ebuh*. — ^b Mscr. *nuh*. — ^c *cādi mitl* OGI. — ^d *flān lāf* (med. *waw*) *attēr balmilwāf* er warf nach dem Vogel mit dem kurzen krummen Stock, um ihn zu tödten OGI. Der Dichter will hier sagen: seine Beine wurden dünn und krumm d. h. seine Kraft schwand (*ḡwōletuh redeiġeh*).

6 ^a so im Mscr. — ^b *ġuffeh* ein Korb aus *ḡūš* mit engem Hals (*ḡalġah doġiġē*), unten weit OGI. — ^c *flān rāwaz jērūh alnāġd* er hat sich vorgenommen, nach dem N. zu gehen OGI. Vielleicht ist *zīn* zu lesen. — ^d *arrīf* d. h. *buġdād* OGI.

7 ^a Mscr. *oberrōc*, so auch V. 9. — ^b *šāf* spät werden OGI. — ^c *mašraf* (sic) *maksab*; man sagt *ana bozt bēzīr bēšarfāt riġal* ich habe ein Kamel mit einem Thaler Profit verkauft OGI.

8 ^a *ana faḡāġt flān šāḡer* ich habe N. auf einen Monat vertröstet (mit der Zahlung); *infahāġ zann alġōm* = *nikās zann* er liess sich heute vertrösten und liess von mir ab OGI.

- 6 نكرد ناصرا حيثه مفرّه مفرّ للجرب هو والآفات
7 بزرنیخ وكبریت نذرّه وقطر الشام هو مبرى الهواة

88

- قام صديق ابن روق العليق ودين السمعاني مائتين ريال وحطّ بهن زرعاً باطراف بريدة ويوم
انّ الزرع نسف جاءه مطر كثير وغرقه وجاب به ناصر الروق ها القصيدة
- 1 بات ابن روق ساهرا واقعد القاف ومما جرى له صرف القيل نصريف
 - 2 يقول انا صامل حلالى بالاطراف وا عزّتا لى عند ناس مياهيف
 - 3 جاءنى العليق وحشّته تفل متخاف بقول ولم روشنا قرب الصيف
 - 4 اخلف بظنّه مرهش المزن رفراف اخذ سبوعين شفا الزرع ما شيف
 - 5 يوم انّ ابو سمعان لامر الوليّ شاف اقفي وكرعانه قادى الملاويف
 - 6 يقول عبّروا المواعين بقفاف انا والعليق مراوزين وصلة الريف
 - 7 قال ابن روق للعليق الدهر صاف اعطني حلالى ونبي لك مصاريف
 - 8 قال انفهق ونحطّ بالزرع عُراف اكودنا نطلع رفيع العواريف
 - 9 قال ابن روق انفهق عنك لقاف حطّيت عرضى فوق روس المشاريف
 - 10 فعلت يا فتوس بى فعل الاسراف كيف انت تاكل من حلالى وانا ضيف

89

واحد صار له حقّ على صديق له واراده يحطّه له وعى وبعث لى خبر يشتكى علىّ وبعثت له
ها القصيدة

- 1 حتىّ ذا المكتوب والمرسالى عدّ ما بالغين ناح الورقى

Das Wort passt V. 9 kaum. Urspr. wurde 9 und 10 vor 8 dictiert. — ^b *gīrrāf* Leute, die das Wasser von der Saat wegschöpfen OGI. — ^c *akūdina* (so Mscr.) *baḷēi* OGI. — ^d *zārūf* allgemeiner Name für die *sawāēi* und *ēqlālī*; nach anderer Erklärung ist der *zārūf* (sic) höher als der *hōd* OGI.

9 ^a *laḡḡāf*; *flān jalḡuf balḡaēi* er fällt in die Rede, nimmt die Rede auf; so z. B. *flān gal amhilli, āna aḡul amhillēk wuḡaz* (oder *wuḡaz zalēk*), d. h. wenn jemand sagt: „gieb mir eine Frist“, so sage ich: „ich soll dir Frist geben! Die Pest über dich!“ Man sagt aber auch *allah jalḡuf ēabdik = jazḡik alleḡḡaf* (sic) *alli jalḡuf ēabdik* d. h. er gebe dir Unverdaulichkeit, die dir Schwere bereitet OGI.

10 ^a *fannūs afaḡs* (vgl. N. a zu V. 3); hier Schimpfwort; auch *azraḡ* oder *azraḡeh* (sic) braucht man als Schimpfwort OGI. — ^b Vielleicht ist zu lesen وانا اضيف.

89

^a *haḡḡ* hier geradezu Forderung in Folge einer verlorenen Wette; die Verpflichtung besteht in der Regel aus einem Schmause OGI. Vgl. V. 4, wo dieselbe Bedeutung anzunehmen ist. — ^b Metrum Ramal vgl. § 34 b.

1 ^a *ḡīn* schattiger Palmenwald OGI.

- 2 bałledī ješcī załēna-lhālī, bih salāmin ʔudde najed bargī.
 3 gāle gāfin šeraf-ālʔamtālī, ʔande gēreh fi gawābeh fargī.
 4 mitle zēn-erramle mā jinhālī^a, hajjedeh wāwin gādā bałhaggi.
 5 ja-lkēhēli jōme gālay^a tāli, naǧzal-ālhagg-elēcbire-bhiggī^b.
 6 ma-nsimaht-ūgibte lałijālī, gadre ʔaz-ūgilte dā lałhargī^a.
 7 mēre ʔarfik bik ǧazire-hbālī, mitle dāk-ālī ʔamāreh daǧǧī^a.
 8 ja-lkēhēli ʔare bi wulwālī, ʔ-ʔ^a attōbe lā jinšaggī.
 9 *ʔānēc^a-almuǧwād wkuff-attālī, hoṭte bałzārūke^b ʔamši dałǧī.
 10 gāble mā jabdī bēhālīk hālī^a, humme^b naḍnī *misǧajāt-ādḍałǧī.
 11 hašēminek laǧle hām-attālī^a, bādēlin gūdeh lēkill-ālhālǧī.
 12 hałlīm jābū hałile-bfālī^a, lałʔodā ʔ-ʔ^b ʔaamir ʔurǧī.
 13 la tewaǧǧah^a buh suwā fiǧālī, lēn-aṭallǧ min dumāǧuh^b haǧǧī.

90^a

*wāhid ʔašǧg-luh ḥormeh urādēhā ʔaħharām uʔǧiz ʔannah ubaʔat ʔaħjah
 ʔaǧūz utēhajjalat bah ālaǧūz uǧābetah uʔǧiz jenīcaħ, ʔarbal^b ʔannah wuṭlāzet
 min ʔanduh uǧalat lałʔaǧūz rēfićić mā-buh ribh āllī ruħti-bi laμμuh.
 uallemituh ālaǧūz bēħaćī ālħurmeh uzizil ʔala-lħormeh uǧāb bah halǧašideħ:

- 1 ʔašētij-allah jā ʔērēfeh^a, mēzāće^b min zubbij ʔērēfeh.
 2 in mā daħal walħuʔwētēn, ġilti-lēraħih ānte ʔēfeh.

4^a Man sagt *inhāl ǧrraml* der Sand rutscht (lawinenartig) hinunter; wenn unten an der Sandwelle etwas weggenommen wird, rutscht von oben mehr Sand nach, als vorher da war. Auch VI. z. B. *tahǧal ālǧarād ʔala-ddireh* die Heuschrecken warfen sich scharenweise auf das Land. Aus der Zeit der Kriege Mohammed Ali's stammt der Vers *jabū ʔublijeh māileħ, wuħ tik barramle-ṭhāileħ* O du mit der Soldatenmütze (= *fīneh*), die krumm auf dem Kopf sitzt, warum machst du den Sandberg rutschen? d. h. wenn du hundert umbringst, kommen vierhundert gegen dich OGI. Diese Erklärung mag ihre Berechtigung haben; ob sie aber für die vorliegende Stelle passt, ist sehr fraglich. Man kann sogar erwägen, ob etwa nicht *jinhālī* (mit *h*) zu lesen sein dürfte. Der Erklärer bezog das Suffix von *hajjedeh* auf die Verse (die Poesie), von denen die Rede war; ein Schakal (wenn dies richtig ist) etc. hat dieses Dichten, das quellendem Sande gleicht, gegen den sich nichts thun lässt, hervorgerufen. Unsicher.

5^a *ǧalay* d. h. die Abgesandten dessen, der die Wette gewonnen hatte OGI. — ^b Vgl. Excurs Z.

6^a *flān lałharǧeh* N. möge zum Teufel gehen OGI. Vielleicht verhört für *ħar?

7^a *ʔamāreh daǧǧī* obscön; dessen Hauptvergnügen ist coire; man sagt *ālkiss ǧēzām-mirħu ennēc* und von einer Frau sprichwörtlich *elħurmeh ʔaǧlah bēkissah* OGI. Was den Stamm *ħ* betrifft, so ist auf *ʔamara* penis in H. Stumme's Neuen Tunisischen Sammlungen (Z. f. afr. und ocean. Sprachen. Bd. II, 1896) S. 107 zu verweisen; ob die daselbst im Glossar S. 143 gegebene Erklärung des Wortes richtig ist, erscheint nach den hier und in unserem Glossar angeführten Bedeutungen von *ħ* freilich zweifelhaft.

8^a Mscr. nicht ganz deutlich, am ehesten *wrfatǧ*. OGI.: *infitaǧ attōb* wenn eine Naht an demselben aufgegangen ist. Er sagt ihm: nähe die Naht zusammen, damit kein Riss entsteht, d. h. gieb ihm im Kleinen nach! Nicht recht verständlich.

9^a *elħēsān attajīb ǧēzānić elmuǧwād* das gute Pferd lässt sich am Halfter führen; opp. *ǧitil*; *erzēlimeh ǧētalteluh = ǧēsāħēbuh = ǧēǧarǧeruh*, der Mann zerrt es nach sich, wenn es sich nicht leicht am Halfter führen lässt OGI. — ^b *zārūk* der Satz enthält eine Anspielung auf eine bekannte Erzählung; vgl. Excurs AA. — ^c *flān ǧamši dałǧ* N. geht aufgerichtet einher, z. B. wenn er keine Schulden hat OGI.

- 2 بالذى يشكى علينا المحالى به سلام عد نائض برقى
 3 قال قافا صيرف الامثالى عند غيره فى جوابه فرقى
 4 مثل عين الرمل ما ينهالى هيّضه واوى غدا بالحقى
 5 با الكحيلى يوم قالوا نالى نجعل الحق الكبير بحقى
 6 ما انسحت وجبت للعبالى قدر صاع وقلت ذا للخرقى
 7 مير عارفك بك غزير هبالى مثل ذاك الى عماره دقى
 8 يا الكحيلى صار بى ولوالى الثوب لا ينشقى
 9 عاتق المقود وكفّ التالى حطّ بالعاروك تمشى دلقي
 10 قبل ما بيدى بحالك حالى هم ندى مسقيات الذلقى
 11 حاشينك لاجل حامى التالى باذل جوده لاكل الخلقى
 12 خلنى يا ابو الخليل بفالى للعدا عمر طرقى
 13 لا توجه به سوى فجالى الى ان اطّلع من دماغه حقى

90

- واحد عشق له حرمة وارادها بالحرام وعجز عنها وبعث عليها عجوز وتحملت به العجوز وجابتها
 وعجز بينكها طربل عنها وطلعت من عنده وقالت للعجوز رفيقك ما به ربح الى رحمت بى الى
 به فعلته العجوز بحكى الحرمة فزعل على الحرمة فجاب فيها ها القصيدة
 1 عصيت الله يا طريفة ما ايزاك من زبّ طريفة
 2 ان ما دخل بالمخصيتين قلت لراعيه انت عيفة

10 ^a *ḥali* = Schlimmeres OGL. Also ist kein Suffix anzunehmen. — ^b Mscr. *hum* = *basden* (Dam.). Ob die Erklärung ganz richtig ist, steht dahin. Folgende Phrasen wurden notiert: *jēḥādīr almarkab laḥbasreh hum arcāb-buh* wenn das Schiff nach B. hinabfährt, fahre ich dann darauf. *bācīr jigīni fēlūs hum ašrī lī zēbūn* morgen bekomme ich Geld, dann kaufe ich mir einen Rock OGL. In der OÜ. ist *hum* mit „sonst“ wiedergegeben.

11 ^a Mit dem „Beschützer des Nächsten“ ist der Bruder des Angeredeten *ibrāhīm abu ḥalīl* gemeint OGL.

12 ^a *ḥallaḥn bcfālī* = *bwaḡḡhī, bdarbī; timmi-bfalīk iktīb, igēr* vollende deine Arbeit im Schreiben und Lesen OGL. — ^b Mscr. *zalēhā*. Der Sinn ist nicht ganz klar; der Erkl. fasste *zammīr* als Imperat.; vielleicht ist *أعمر عليه* vorzuziehen; darnach die Übersetzung. Der eigentliche *ful* ist im Neḡd verboten OGL.

13 ^a *tawaḡḡah* intervenieren OGL. — ^b *dumāḡuh*: bis ich aus seinem Hirn durch meine Kaside mein *ḥaḡḡ* geholt habe OGL. Man wird *dumāḡ* nicht pressen und in *ḥaḡḡi* wohl auch kein Suffix anzunehmen haben.

90

^a Der Dichter heisst *alḥēnēnī ṣālīḥ alḥēmūd min zanēzeh*. Es giebt eine *zašīreh* Namens *ḥnīneh* OGL. — ^b *ṭarbal* impotens fuit; Adj. *ṭīrbīl* OGL. — ^c Metrum Reḡez, vgl. § 37 f.

1 ^a *ṭīrēfeh* Name der Frau OGL. — ^b *ezān alačēl* das Essen genügte mir OGL.

- 3 min sāzet-in-fihā pulidti, *walbarge mā šifnā rēfifeh^a.
 4 baḡēt agūl aḡufrat^a-aṅti, mēr-innaha ʔandīc naḡifeh.
 5 wuḡihatīn^a mā taḡšilin, ʔuḡb-aṅṅilā^b ʔinnīc šērifēh.
 6 lō gāze min zubbuh ʔebir, mā ḡāge buh bāb aḡšērifeh^a.
 7 mā jifḡidin kill-aḡḡēhāb, aṅṅi lēmejithin ḡalifeh.
 8 teḡaṅṅaṅat *ḡāfāt sīti^a, ḡuṅṅi ʔan-aḡmāsiḡ^b sēfifeh.

91

aḡḡēnēni bāʔat luh ʔalā ḡurmeh iridah baḡḡaram uwaʔēdituh innah tiḡih,
 uʔaija ʔaljah. šēḡībil-lah ḡēruh šāsir wālā rāḡat laḡmuh uḡāb-beh ḡalḡaʔideh^a:

- 1 baḡletin jā ʔāiḡeh fi maḡlubī, *bi^c sawādin^a ʔodde mā ʔile-ḡrubi.
 2 baḡḡan-aḡlī ḡaram-allah nēceti, lā ḡaṅā ḡalbi^c ʔawāb-aḡmuḡrebi^a.
 3 ʔāne dā ḡēt-inne^a li ḡaḡḡin ʔalēc, faḡḡēṅi^b ḡaḡḡi uʔiddin-aḡnebi.
 4 nēcetin^a fi ḡāhe min jasri ʔalēc, fi ḡalām-aḡlēle wallah waṅṅēbi.
 5 ḡalāt-innek šāʔirin mā fike ḡēr, wuḡ tegūle-bṅabbeti min marḡubi^a.
 6 ja-ʔḡēḡīb aḡlī ʔalā šānik bēlit, mā tefuḡkaṅ jōme ḡaṅṅaṅi-dṅubi^a.

92^a

- 1 — ʔ aḡmilḡe lāmā nāḡed-ebkāreh, waṅṅanāwi^a nēḡalḡihā lēbāḡihā.
 2 ḡime mā *tār tēšūfe^a-ldāḡēneh dāreh, min malāḡad^b fēraḡin ribḡe^c šariha.
 3 šēḡanā mattaʔ-allah bik tara-ʔšāreh, kille mi-jāḡḡil-aḡbārūde jermihā.
 4 naḡfel^a-aḡlī bērabzeh jāṅṅaḡ-aḡḡāreh, lēne mā jārḡaʔ-auwaḡhā lētāliḡhā.
 5 kille bēḡan tēmaḡḡaḡ^a tiḡle ḡummāreh^b, ḡāserin min jēḡoṅṅu-bḡaʔatuh fiḡhā.
 6 miṅle bindaḡ ṅūwēriš^a mā taḡ-aḡšāreh, mā taṅōmaʔ^b nēḡār-aḡkōne rāʔihā.

3 ^a Seit du auf der Welt bist, herrscht Hungersnoth; so schlecht bist du! OGI.

4 ^a *ḡufrāh* Mistgrube OGI.

5 ^a Mscr. *wuḡi*. — ^b *flān ṅalā flān ʔabbuh bēḡaʔideh* OGI.

6 ^a *šērifeh* Rohrhütte, hier in obscönem Sinn OGI.

8 ^a Mscr. *ḡawāif isti^c* gegen das Metrum. Die Emendation ist nicht sicher *ist = kiss* OGI. — ^b Man sagt *jāmsaḡ aḡḡarb bēḡāl aḡēlīb* der grosse (lederne) Eimer stösst an die Wand (pl. *ḡilān*) der Cisterne. Hier obscön OGI.

91

^a Metrum Ramel.

1 ^a *bi^c sawādin* = *allah jēḡawwid waḡḡi^c*.

2 ^a *muḡrebi* Art Gewehr; die vordere Hälfte ist rund, die hintere gerippt (*mēḡallas*) OGI. Die besten Gewehre sind die *ḡuḡl aḡbint* genannten alten OGI.

3 ^a Mscr. *in*. — ^b Mscr. *faḡḡēṅi*; *flān aḡḡat ḡaḡḡeh* = *ḡāz minnuh* OGI.

4 ^a *nēcetin* d. h. zu einem *nēc* OGI.; der Zusammenhang dieses Verses mit dem vorhergehenden ist nicht ganz klar.

5 ^a *marḡub* damit ist der frühere Geliebte gemeint OGI.

6 ^a *dṅubi* podicem meum OGI.

92

^a Vgl. zum Metrum § 38 b.

1 ^a Mscr. *nēḡaḡfi* gegen das Metrum; es wird *naḡfi* (IV) resp. *naḡfiḡ* zu lesen sein. Die Bestandteile des Pulvers werden mit Wasser angemacht, gekocht und in Teller geschüttet (*jēḡaḡḡunnuh*); darauf wird es fest (*jāḡmid*); aus einer *ḡiḡḡeh* (vgl. N. e zu Excurs N)

- 3 من ساعة ان فيها وُلِدْتُ فالبرق ما شفنا رفيقه
4 بغيت اقول الحجرة انت ميراتها عندك نظيفة
5 وفيجة لا نفساين عقب الطلا كأنك شريفة
6 لوجاز من زبه كبير ما ضاق به باب الصريفة
7 ما يفقدن كلّ الغاب انت لميتهن خليفة
8 نقطعت حافات استك حطيه عن الماسح سفيفة

91

الحنيني بعث له على حرمة يريد بها بالحرام ووعدته أنها تجبه وعى عليها صحيب لها غيره شاعر ولا
راحت الى يمه وجاب به ها القصيدة

- 1 بخلة يا عائشة في مطلبي بك سواد عدّ ما قيل اقربى
2 بس الى حرّم الله نيكتي لا اخطأ قلبك صواب المغربي
3 كان ذا حيث أنه لي حقّ عليك فاسقطي حقّي وعدّيني اجنبي
4 نيكة في جاه من بسرى عليك في ظلام الليل والله والنبي
5 قالت أنك شاعر ما فيك خير وش تقول بطبّي من مرقبي
6 يا الصحيب الى على شانك بليت ما تفكّني يوم قطعت ذنبي

92

- 1 نصفى الملح الى ما ناخذ بكاره والشناوى نخليها لباعياها
2 حين ما تار تشوف لداخه دارة من ملافظ فرنجي ربح شارياها
3 شيعنا معّ الله بك ترى الشارة كل من ينقل البارود يرميها
4 نقل الى برعه ينطح الغاره الى ان ما يرجع اولها الى ناليها
5 كلّ بيضاء تملق نقل جمارة خاسر من يحط بضاعته فيها
6 مثل بندق طويرش ما تبي الشارة ما تنومس نهار الكون راعيها

erhält man etwa eine halbe *biér*, d. h. grosse Pulvercrystalle, die man zerstösst. Der Rest ist *tanweh* (die Schreibung schwankt zwischen *t* und *d*) = schlechtes Pulver; Pl. *tanāwī* (vgl. 1 b) OGI.

2 ^a Mscr. *tāratšuf*. — ^b *maľfuđ* Mündung des Flintenrohres OGI. — ^c Mscr. *ribeḥ*.

4 ^a *naffel* als 3. Perf. erklärt; Imperativ *neffil* wäre wohl vorzuziehen; darnach die Übers.

5 ^a *temaľhaġ* = flammen (vgl. jedoch klassisch لهق). Die Flinte darf nicht aus weissem Eisen sein OGI. — ^b *ġummāreh* Kohlengluth OGI.

6 ^a Mscr. *attūwēriš*, Name eines Mannes OGI. — ^b *zūnezeḥ taṇōmasu zala šammar* = triumphieren. *numās*, opp. *fašleh* OGI.

93^a

1 wallahe mā nasmez mēširin^a mēn-ašwāreh, illa sēlāl^b-almuḡrebi win ʔolié nareh^c.
 2 mā naḡgel-illa-rrūme^a laḡbaḡme^b kašsāreh, wumtōmaḡnātin^c ʔuḡb-aḡaḡdāde maḡḡhūreh.
 3 naʔm-aḡbašā laḡḡere win ḡame baḡḡālī, loʔjūne min zaḡbaḡd mešācihe^a wuḡrūneh.
 4 wuld-aḡredi win ḡalle ʔandī lēkum kāreh, jaḡʔod maʔ-alḡifraḡ wīcaḡḡhel ʔoʔjūneh.
 5 ʕam wāḡhidin min foʔlinā zaḡ-aḡaḡbāreh. ḡādā ḡerīḡ-udāke raḡzeh jēšilūneh.

94^a

1 ja mīrina ja-llēte ja ḡamij-aḡḡālī, ja miʕʔod-aḡʔjāle^a ja šāfiḡ-annijeh.
 2 aḡjome li jōmēne min ḡešētik^a ḡālī, mā ḡiḡte mā bah ja ʔadū kille našmijeh.
 3 ʔargēte suḡ^a-aḡbiḡze baḡmaḡḡub-aḡʔālī, waḡbinte mā ḡašri maḡnāmah bēmašrieh^b.
 4 aḡʔulhib^a-aḡḡalim^b tarā mā laḡā tāli^c, la ḡaḡbalah lō-hi ʔala-ddarbe maḡmijeh.
 5 ištāf mēn-aḡbiḡ-aḡʔamāḡḡe muḡsālī^a, aḡli ḡašāḡā miḡle ʔaḡʔ-ḡeḡrešijeh^b.
 6 ila šāre ʔamḡaḡ niḡdēḡā tiḡle fiḡḡālī, uḡḡdeḡā šāḡin^a ʔalā waḡde ḡurijeh^b.

95^a

1 jaḡne ḡašsāre dauwer laḡemir ʔolḡebīn barrēḡā ḡētik mēʔarriḡ^a,
 2 luḡ laḡālin maḡannā baḡḡadir, jaḡḡal^a-awad^b ʔila šāre-mḡētarriḡ^c.
 3 in ḡaḡaḡb tāzētin sinnuḡ ḡēḡir, au ḡaḡaḡb šāibīn ʔōdin mēḡarriḡ^a.
 4 mā jēʔarf aššēḡire mn-aḡlēḡbir, min ḡaḡa^a-unēce ʔanduh mā jēšarriḡ^b.

93

^a Das kleine Gedicht ist, wie die Reime zeigen, schlecht überliefert; es dürfte aus zwei Liedern zusammengeworfen sein; zum Metrum vgl. § 30 ff.

1 ^a Mscr. *našmezamšī*. — ^b *sēlāle*, Pl. *salāḡil* = *ettuḡaḡ ʕḡḡawīleh*; man nennt sie auch *simḡih*. Auch eine grosse Frau heisst *sēlāleh* OGl. — ^c Ist etwa wegen des Reimes *nūreh* zu lesen?

2 ^a *arriḡm* Art guter Flinten OGl. — ^b Mscr. *laḡbaḡum*. — ^c *mḡōman* von *tūmān* = *tārīḡ fraḡḡi*, ein fränkischer Stempel (?), der oben auf der Flinte steht OGl. Unsicher; vielleicht vom Kaliber.

3 ^a *mašḡa* Scheitel des Haares OGl.

94

^a Das Gedicht ist vom Rawi verfasst; er sagte, es sei darin Lob und Tadel enthalten; der *emīr* ist der *šēḡ* der *ʔaḡēl* in Bagdad. Metrum *ḡawīl*.

1 ^a *ʔijāl* Plural von *ʔājīl*; *ʔāḡaḡi šammar ʔala ʔaḡzeḡ* die S. sind gegen die 'A. gezogen. Er macht „sie sitzen“ = er macht, dass sie nichts ausrichten können OGl.

2 ^a *ḡešeh*, Pl. *ḡijaš* (vgl. Dozy, S.) ist der grosse Proviant sack; das Kamel trägt deren zwei, unter dem *ḡurḡ* OGl.

3 ^a *arḡēt suḡ* d. h. den Preis steigern. Man sagt *ettuḡḡan naḡ! baḡfaḡaḡḡ, šaḡad luḡnēḡḡum* wenn er sehr hoch im Preise steht OGl. — ^b urspr. *mmaš*.

4 ^a *ʔulhib* sehr alt von einem Kamel, einer Kuh OGl. — ^b *ḡān ḡālim* einer, dem die Zähne ausgefallen sind OGl. — ^c Man sagt *ḡalbēḡḡireḡ laḡ tāli idā ʕān(!) šābbek tāḡad lēbanah sineḡ sinēḡēn utēbīzah bēḡmaḡnah*. Man sagt dies von der Kuh, wenn sie jung ist und du sie ein bis zwei Jahre melkst und nachher wieder zu demselben Preise verkaufst OGl. Unsicher.

5 ^a *muḡsāl* die vor Nichtsthun und Schwere kaum aufstehen kann OGl. — ^b *ḡeḡrešijeh* die *ḡalleh* (vgl. Excurs Q 8), welche in *eḡḡasa* fabriciert wird; in der Mitte ist sie sehr schmal OGl. Viell. Eigennamen.

93

- 1 والله ما نسمع مشيرا من اشواره الآ سلال المغربى وان علق نارہ
 2 ما نقل الآ الروم للعظم كسارة ومثومات عقب الاجداد مذخورة
 3 نرمى العشا للطير وان حام بالتالى لعيون من زبد مشاقه وقرونه
 4 ولد الردى وان ذل عندى لكم كاره يقعد مع الخفرات ويكحل عيونہ
 5 كم واحد من فعلنا زار الاقبارہ هذا طريح وذاك ربه يشيلونه

94

- 1 يا اميرنا يا الليث يا حامى التالى يا مقعد العيال يا صافى النية
 2 اليوم لى يومين من خيشتك خالى ما ذقت ما بها يا عدوكل نشيمة
 3 ارقيت سوق العجز بالمقرب العالى والبت ما تشرى مناها بمصرية
 4 العلهب الثالم نرى ما لها تالى لا تقبلها لو هى على الدرب مرمية
 5 اشتف من البيض العاهج مكسالى اللى حشاها مثل صنع القرشية
 6 اذا صار زمت نهدها نقل فنجالى وخذودها شاخ على ورد جورية

95

- 1 يا ابن جسر دور للامير عليها بالرها حيثك معرف
 2 له ليال محنتنا بالهدير يزغل اسود اذا صار متطرف
 3 ان قبض نازة سنه صغير او قبض شائبا عودا معرف
 4 ما يعرف الصغير من الكبير من غلا النيك عنده ما بصرف

6 ^a Zu *šāḥ* vgl. 12, 9 N. a; 22, 22, N. c. — ^b *gūrī* vgl. Dozy S. Dazu wurde folgender Belegvers gegeben:

ḥalšahše ḥams ūḥams zašar maža ḥams reijāne rawjān-attumar gūrij-ammīl.

Dieses Mädchen ist fünf und fünf, fünfzehn(?) Jahre alt, schön, eine „deren Blüten (Früchte?) wohl getränkt“ sind, eine rote Rose am Nil.

95

^a Das Schmähdgedicht ist von Mohammed el-Efendi verfasst und zwar auf einer Reise nach Aleppo in Orfa. Zum Metrum vgl. § 38 b.

1 ^a der *mē-arrif* spielt besonders beim *ḥaǧǧ* eine Rolle; er kauft und entleiht Reittiere und vermietet sie dann wieder OGI.

2 ^a *alǧimal jazǧal annāǧeh* das Kamel stürzt sich auf die Kamelin, um sie zu schädigen, zu beißen u. s. w. OGI. — ^b *aswad* Name eines schlechten Kerls OGI. — ^c *mtētarrif* auf der Seite, allein OGI.

3 ^a *mḥarrif* einer, der kindische Streiche macht; hier obscön OGI.

4 ^a urspr. *ǧālb*, sp. *ǧall*-, OGI.: wer sich lieb gemacht hat; die Doppelung des *l* ist gegen das Metrum, die Emendation allerdings unsicher. — ^c *mā jēšarrif alḥāci* er weiss nicht, was er redet: *elbēz waššera* er weiss beim Handeln nicht mehr das Gute vom Schlechten zu unterscheiden; er kann's nicht mehr bewältigen.

96

dōretin ġit alašci^a allī jetbuḥ-lina baḍḍarḥ ulegētuh baḷḷēl mēḥanḥanin^b
bwudaḥ wakalt moḥuh wazallamt aḷemīr aṣṣubḥ bēhalḡešideh^d:

1 jā mīrinā jaḷḷī tēzarf^a-eššāreh, atr-alḥēnēnī baḷwudaḥ mā sār.

2 lā sāre bīdē wāḥidin hū kāreh, jidāiḥe miṭl-aḡzibde rāz-aḷkār.

3 jaḡraḥ ilā ḡā^a lēlētīn maṭṭāreh, tuḍḷim aḷēh-alzēne bēt-aḡnar^b.

4 ilā^a mala-tṭāweh^b wfāḥe-ktāreh^c, *ūlā wuṭī^d zaḡdah fuhū miškār^e.

5 al-ašēci lā māte mā luḥ ḥāreh^a, baḷ-aḷjireh^b jiḥšar maḥ-alkuffār.

97

1 wāḥid min hal-aḷḡēnāḥ, ḡēnāḥ zanēzeh^a, tāḡir urāzi bēsātīn winḥīlin
ēctīreh uḡā ulīduḥ lēbuḡdād wūhū rāzi moḡif^b wilā ḡāḥū diḡuf jēnādī kill
ḡimāzātuh aḷa-zaša. 2 utāli waḡtuh ḡozif urēḥiṣ zaḡd ḡimāzātuh udallay
ilā ḡāḥum ḥiṭṭār mā jinādūnuḥ ubaḥat lulīduḥ halḡēšideh ēbbeḡdād maḥ
bēdūwi. 3 uḡōm ṭabb aḷbēdūwi aḷa ulīduḥ ēbbeḡdād ḥaṭṭ ḥamsmījet nēreh^c
ēbbaṭēn ḥubzeh waṣṭāḥa-lbedūwwi uḡāl laḷbēdūwwi: ḡil lobūi waḷak^d mā
zaḡduḥ flūs, 4 ēāzēdi^e-jākīl ḥubzin baḷzorāḡ miṭl halḥubzit^f-aḷl-aḡa baḥatt-luḥ.
in-ēān jērīd ḥubzēz fiḡī jākīl zaḡdi wullā flūs mā zaḡdi. uḥādī ḡēšidet obūḥs:
1 ḡār-aḡzīmāne bēṭaḡriḥ-aḷmēḥibbinā, jā lēte šōri beha-l-aḡjāme timbinā^a.
2 lēt^a-aḷlijālī tēḥabbirni aḷawāilhā^b, zaḡmā jigīnā bēṭaliḥa wtimbinā.
3 ēāfin ēifāḥā ilā zaḡḡat bēnāḡidḥa, min šidde ḡēḡaḥ tē-amminnā^a wtišcīnā.
4 ilā šuḡat kaḡḡaraṭ mašrūbe sāḥibḥā, lō ēāne fōḡ-aṭṭēḥūt meḥ-aṣṣalāṭimā.
5 tēḥiṭte nāsin mēn-aḷaḷjā wtaḡaḷḥum fi maḡzil-aḡḡille lō ēānau zaḡzīmā.
6 min zaše fiḥā falā jāmin daḡāilhā^a, lāzim jēfāḡiḥe^b minhā mā ifāḡinā.
7 itzaījanaṭ^a wammaḡnā fi _____^b utḡajjarat mā ḥazēnā fōzīḥā finā.
8 ēīd ḡiṭṭazaṭ^a min ṭimar^b ḡalbwī nišāibeh^c, hēḥāte hēḥāte jā dinḡaḡa ḡatartīnā.
9 āṭār^a tēziḡinē jā ḡarraḥ^b-lḡēbīn linā, ḥaddāzātīn ḡōzleḥ-allah mā tezinā.

96

^a *āšci*; auch in Bagdad ist das türkische *āšci* das gewöhnliche Wort für „Koch“. —
^b *flān ḥanḡan* = er hat *ḥēnēnī* (s. Excurs N 36) bereitet OGL. — ^c Metrum Reḡez,
vgl. § 96 d.

1 ^a Mscr. *taṣref* vgl. § 95, 4.

3 ^a *ḡā*, nach OÜ. ist *lētīn* Subject. Unsicher. — ^b *bēt-aḡnar* ist *dēsāt*: der du
brennen mögest! OGL. Etwa für *bēbēt aḡnar*?

4 ^a Mscr. *ilā*. — ^b *ṭāweh* Pfännchen, in welchem das Fett flüssig gemacht wird
OGL. — ^c *kettar aḷḡaḡam*, *aḡḡiḥēn* es verbreitet Geruch (*ktār*) duftet OGL. — ^d Mscr.
walawī. — ^e *miškār* einer, dem etwas genügt OGL. Wohl kaum zutreffend.

5 ^a *ḥāret-elbēt* alle Geräte OGL. Unsicher. — ^b Mscr. *uḡal*.

97

^a *aḷḡēnāḥ* liegt ganz nahe bei *zanēzeh* OGL. — ^b *moḡif mēḡāfeh* OGL. — ^c *nēreh*
gew. *nērī* Goldstück OGL. Vgl. Excurs M 10. — ^d *walak* dein Sohn OGL. — ^e neben
ēāzēdīn, — ^f urspr. *zēh*. — ^g Metrum Basīṭ; vgl. § 35 a.

1 ^a *timbinā* vgl. V. 2; wahrscheinlich stand ein anderes Wort an einer der beiden
Stellen, V. 2 passt das Wort besser.

2 ^a Mscr. *ulēt*. — ^b Mscr. *awāilhā*.

96

دورةً جئت الأشجى إلى يطبخ لنا بالدرب ولقينه بالليل مخمنا بودك وأكلت معه وعلمت الامير
الصبح بها القصيدة

- 1 يا اميرنا يا اللى تعرف الشارة اثار الحنينى بالودك ما صار
- 2 لو صار بيدى واحد هو كاره يدعيه مثل الزبد راى الكار
- 3 يفرح اذا جاء ليلة مطارة نظم عليه العين بيت النار
- 4 اذا ملاً الطاوه وفاح كتاره ولا وُطئ عنده فهو مشكار
- 5 الأشجى اذا مات ما له حارة بالآخرة يحشر مع الكفار

97

1 واحد من اهل الجناح جناح عنيزة تاجر راى بساتين ونخيل كثيرة وجاء ولده الى بغداد وهو
راى مضيف واذا جاءه ضيوف ينادى كل جماعته على العشا 2 وتالى وقته ضعف ورخص عند
جماعته ودلوا اذا جاءهم خطار ما ينادونه وبعث لولده ها القصيدة مع بدوى 3 ويوم طب
البدوى على ولده ببغداد حط خمسمائة نيرة بطن خبزة واعطاها البدوى وقال للبدوى قل لايى
ولدىك ما عنده فلوس 4 قاعد يا كل خبزا بالعراق مثل ها الخبزة اللى انا بعثت له ان كان يريد
خبز فيجىء ياكل عندى والا فلوس ما عندى وهذه قصيدة ابوه

- 1 جار الزمان بتفريق المحيىنا يا ليت شعرى به والايام تُنبئنا
- 2 ليت اللبالي تخبرنى اوائلها عما يحينا بتاليها وتنبئنا
- 3 كافٍ كفاها اذا عضت بناجدها من شد غيظها تؤمنا وتشقينا
- 4 اذا صفت كدرت مشروب صاحبها لو كان فوق الخنوت مع السلاطينا
- 5 تحط ناسا من العليا وتجعلهم فى منزل الذل لو كانوا عزيزينا
- 6 من عاش فيها فلا يأمن دغائلها لازم يفاجئه منها ما يفاجئنا
- 7 تزينت وامنتنا فى ترايينها وتغيرت ما حزيننا فعلها فينا
- 8 قد قطعت من ثمر قلبى نشائبا هيهات هيهات يا دنيا غترينا
- 9 اثار تزيتك يا غراء الحيين لنا خداعة جعلك الله ما تزيننا

3 ^a Mscr. *timminnā*.

6 ^a Mscr. *dağūlah*. Man sagt vom Weizen *elhiṭa bēha dağal* wenn Unreinigkeiten darin sind OGI. — ^b Mscr. *īfā°*.

7 ^a Mscr. *tezzai°*. — ^b Mscr. *tēzīnah* (= ذزيينها? vgl. V. 9); vielleicht wäre im Metrum *tezāinahā* zu lesen.

8 ^a Mscr. *igtazāt*. — ^b *tīmar* wurde stets mit „Blüten“ erklärt. Ob das Wort hier ursprünglich ist, ist zweifelhaft. — ^c So Mscr.; vgl. Excurs K 5.

9 ^a urspr. *atūr*, sp. *ater*. — ^b sp. *gīr°*.

- 10 wā-zīne^a ʾaṣṣurūn muḏā ḡabl-alfērāḡ linā, ʾaijāme ʾaṣṣ-ossēbā zahruh mēḡaṭṭinā.
 11 waddāre ḡāmēʾatin walʾēne hāḡēzeh^a, walwarge sāḡēʾatin^b beṭrab^c wtaḡfinā.
 12 wamā ḡalā^a hāk-ḡalajām lō tedūm linā, jā lētabā fī tawāl-ḡlumre taṭnīnā.
 13 *ḡāfin^a lēlin^b fihī lāzimin – mā^c tebaḡcīnā.
 14 –^a fuwādī šēdūʾin mā tēlāimat^b, allāhe jābrid ʾazāī *wlā jēfāḡinā^c.
 15 ḡḡere ḡarḡeh tēdāwih^a – – – –^b, *ḡarḡī ʾanā^c mā tēdāwih-ḡmēdāwīnā.
 16 ūkubre^a kōn^b-ḡlēdī ḡallā mēʾazzetih^c, taḡt-ḡṭtarā fī ḡamīc-ḡallibne waṭṭinā.
 17 wallāhe mā-bīḡehum^a baḡhinde ʾan ḡīmaḡ, wumm-ḡlcerā walḡasā ḡuḡr-ḡbēsātīnā.
 18 waṣṣāme warrūme waddinjā ḡēmīzahā, ūhum bēlāḡ-ḡḡaṣā ʾatḡal mawāzīnā.
 19 dārat ʾalēhum raḡa^a-ddinjā nawāḡideh waḡdēte^b ḡaṭṭere maksūr-ḡḡanāḡhēnā.
 20 ḡīmāʾatī kille mā ḡā ʾandēhum nāibeh^a, – nādaw^b-ḡbaḡjinīn walā ʾinādīnā.
 21 walā jēḡūl ḡadde^a minhūm^b – bēḡaḡraṭhum, nādū fēlānin fējā mā-hū ʾinādīnā.
 22 *wīn ḡīt anā ḡadde minhūm^a – abī ḡaraḡ, ʾaijā ʾalejjā^b fēʾazzī ḡalmēcīllīnā.
 23 hādā fēḡol^a kille min ḡallat fawāiduh, jarḡiṣ ʾala-nnāse mā ḡinnā bēḡazzīnā.
 24 fan-ḡmīd-allah ʾalā taḡḡile nōzmetuh, ḡamḡin ḡēṭīrin tiḡirr bēḡīcruh-ḡḡēnā.
 25 lō ḡāne ʾālīcīne^a dēn ḡēṭīr fēlī naḡal, baḡḡuh ʾan-ḡddēne lō bōznā jēkaffīnā.
 26 lācīnne^a wuddī baḡā naḡṣīn ʾalej walā ʾēbin ʾala-lḡorḡe mā *niḡfi rawāsīnā^b.
 27 nēṣājil^a-ḡlumre jā wulid^b nēṣilḡ bihin, naḡbī ʾan-aṣḡabena-ḡḡāfine tiḡnīnā.
 28 wā-zīne muḡjādēhinnā ilā *riḡīb ḡḡīrīd^b, utḡaḡroḡ-ḡṭṭamre bah wōḡdūḡahe-ḡnīnā.
 29 wānāme baḡḡlālehin walwarge sāḡīzeh, taḡḡalaf-ḡḡānaha-bdāwāib-ḡḡīnā.
 30 lā^a ḡabbat-arriḡe wuḡtazzat ʾodūḡahā, ṣḡabāu tēḡaṭḡa-lḡitāmā waḡmēsākīnā.
 31 allāh itammim ʾalēnā faḡḡle nōzmetuh, walā jēḡajjir ʾalēnā-lwaḡte wīḡnīnā^a.
 32 walā^a ʾan-eḡṭilaf-ḡḡēlūb ḡabān wtaḡbjīnā.

10 ^a *wā-zīn* und *wā-šīn hazzebūn* wie schön, wie hässlich ist dieser Rock! OGI.

11 ^a *hāḡīzeh* = *nēmeh* OGI. — ^b *siḡaz ida bitaḡ jēḡanni* wenn er fortdauernd singt OGI. — ^c Mscr. *bēṭarab*.

12 ^a Mscr. *waḡilū*.

13 ^a Mscr. *ḡāfin ḡīḡ-ḡḡinja walay zāḡat lina*. Das Metrum lässt sich nicht herstellen. — ^b Mscr. *lajālin*. — ^c Vor *mā* fehlt eine Silbe. Man sagt *lāzim mā atḡa ḡnnaḡḡ inšallah* ich muss notwendig ins N. OGI.

14 ^a Mscr. *šēḡāṣat* sie hat gespalten. Wahrscheinlich ist *صَدَع* zu lesen, obwohl *fūwād* nachher als fem. behandelt ist. — ^b *tēlāimat* – – – ? — ^c Mscr. *wālū ifū*.

15 ^a Mscr. *eddāwih*. — ^b Mscr. *atṭebuba* sic für *الأطباء*; ist etwa *ḡl-ṭibbāʾū* zu lesen? — ^c Mscr. *wāna ḡarḡī*.

16 ^a Mscr. *wakubr*. — ^b *kōn ʾalej* ein Unglück, das über mich kommt OGI. — ^c *mēʾazzeh* = *ʾozz, ḡṣṭēbār* OGI. Kaum annehmbar; vgl. jedoch V. 44; nach dem Zusammenhang hier eher collectiv.

17 ^a *ḡum*; das Suffix soll sich auf seine Kinder beziehen; vgl. N. c zu V. 16. Vielleicht fehlt vor 17 ein Vers.

19 ^a Zu *raḡa* vgl. Excurs BB. — ^b Mscr. *uḡadēt*.

20 ^a *nāibeh ḡēbiḡeh* OGI. — ^b Mscr. *nādau*; lies vielleicht Imperf. *inādaw*.

21 ^a Mscr. urspr. *ḡaddim*, später *ḡadīm*; ebenso V. 22 a. — ^b Sollte hier und V. 22 a im Metrum *minḡumū* zu lesen sein?

22 ^a Mscr. urspr. *wīḡīt ḡaddim-min*. — ^b Mscr. *ʾalej*; vgl. V. 26.

23 ^a Mscr. *fōṣḡl*.

25 ^a Mscr. *ʾālīcīn*.

- 10 وا زين عصر مضى قبل الفراق لنا ايام عصر الصبا زهره مغطينا
 11 والدار جامعة والعين هاجعة والورق ساجعة بطرب وفتينا
 12 وما احلى هاك الايام لو تدوم لنا يا ليتها فى نوالى العمر تشينا
 13 كاف كفانا الدنيا ولو زانت لنا ليلا فهى لازم ما تبكينا
 14 صدع فوادى صدوعا ما تلايت الله يبرد عزاي ولا يفاجننا
 15 الغير جرحه تداويه الاطباء جرحى انا ما تداويه المداوينا
 16 وكبر كون الذى خلى معزته تحت الثراء فى عميق اللين والطينا
 17 والله ما ايهمم بالهند عن كل وام القرى والحسا خضر البساتينا
 18 والشام والروم والدنيا جميعها وهم بلاجى المحشا ائقل موازينا
 19 دارت عليهم رحا الدنيا نواجدها واغديت كالطير مكسور الجناحينا
 20 جماعتى كل ما جاء عندهم نائبة ينادوا البيتين ولا ينادينا
 21 ولا يقول حد منهم بحضرتهم نادوا فلانا فيا ما هو ينادينا
 22 وان جئت انا حد منهم ابى غرضا عيا على فعزى للهقلينا
 23 هذا فعل كل من قلت فوائده يرخص على الناس ما حنا بجزعينا
 24 فانا احمد الله على تفضيل نعمته حمدا كثيرا تقر بذكره العينا
 25 لو كان عالفتى دين كثير فى نخل بعضه عن الدين لو بعنا يكفينا
 26 لكن ودى بلا نقص على ولا عيب على العرض ما نهفى رواسينا
 27 نصائل العمر يا ولى نشح بهن نبغى عن اصحابنا الجافين تغينا
 28 وا زين مقياظهم الى ركب الجريد وتزخرف النمر بها وعدوقه حنينا
 29 وانام بظلالهن والورق ساجعة تخالف الحانها بذوائب الغينا
 30 اذا هبت الريح واهتزت غدوقها شعبوا تحتها اليتامى والمساكين
 31 الله يتعم علينا فضل نعمته ولا يغير علينا الوقت ويغينا
 32 ولا يغير الجيران ان صفوا عن اختلاف القلوب غبا وتبيننا

26 ^a Mscr. *lācin*. — ^b *nihfī rawāsīna*, das letztere Wort unerklärt. Man sagt *flān ahfa frusuh = bāzah b̄nuṣṣ ġimetuh* er hat es um den halben Preis verkauft OGL.

27 ^a *nēṣīleh nēṣībeh* OGL. Unsicher; vgl. 36, 4, N. b. — ^b Mscr. *ulidi*.

28 ^a *muġġād*, gewöhnlich *mġġād* = die drei Monate dauernde Zeit, in welcher man vor der Dattelernte *rutab* abschneidet; man sagt *nġġajjīd*, wir schneiden *r.* ab OGL. — ^b Subject von *riġib* ist der *ċenū* der Kolben der Dattelfrüchte OGL. Unsicher. — ^c Mscr. *wazḡdū*; zu *ḡdēc* vgl. Excurs N 15 c.

30 ^a Mscr. *ilā*.

31 ^a Mscr. *ijig*.

32 ^a Mscr. *jġġajjir alġjūrān in ṣufay*. Das Metrum ist schwer herstellbar; zum Sinn vgl. die Übers.

- 33 aulāde muṭṭom^a ilā šān-aẓzimān fuhum *^b
 34 ǧlafwe^a lallāhe mā ʔakbar mawaddaṭhum, fi ḍamērī wā-šigā ǧalb-ǧlmḥibbinā.
 35 ǧbci zalā ḥillētīn mā ḍal-lehum zawaḍ, farragħum-ǧlbēne wašmat minni zādīnā.
 36 walaṭ bičēt^a ušfaǧte^b baḷcaḍ-falā ḥādā bēmīšmā.
 37 aṭlub zasa-llāhe jaǧmaznā bēraḥmetuh, wiḅarriḍ-ǧlǧalbe zan hammin meššācīmā.
 38 wīǧibe maḥbūbi^a min ʔaǧša-lmešīr-linā, aššāhib-ǧlli ʔ šof šaḥseh jedāwinā.
 39 taẓhī^a-beh-aḍḍāre mā timḥil ǧawānibal, tuḍlim^b wtimḥil mitā mā ǧābe ǧālinā.
 40 maz ḍā wūjā rācībin min fōǧe nāǧich^a, ʕazāziǧ-ǧlmōǧe tašbuǧ *ʕārēḥ-ǧlženā^b.
 41 *naḥr-ǧlgulūš *.^a ǧamm-aššimāle wsir baḷjōme jōmērā.
 42 wilā lafēt ǧāble ^a tēfārič-išḍādahā, jīǧike nāsin bēruḍḍa-lḅulme mišmā.
 43 indib bešōtike jā min šāfi-lī ḥasaṭ, innī rešūlil-lobūh wuhū mewaššīnā.
 44 jābū meḥammad wjā wulid^a-ujā snidī^b, umzazzetī maz sēlahī laḥmēḍāmīnā.
 45 wallāhe min ḥammukum mā zāde ǧanfāmī zēšī walaṭ nimte fānā^a sāher-ǧlženā.
 46 ʕāfin ʕifāhā^a ilā zaddat bēnāǧidhā^b, zand-errēfāǧeḥ fēzazzi laḥmōcīllīnā,
 47^a hal-ǧbaṭā wasseḥā whum-ǧlčērīmīnā.
 48 *allāhe jīḥfaḍe^a min ḥinnā bǧānebuḥ, nāḥid wnūfi wzan-ʔoḍwāne^b ḥāmīnā.
 49 saḥl-ǧlǧamābe-lēmin jaḷǧī^a bǧānebuḥ, whū ǧuššet-ǧlmōte fi ʕabd-ǧlmaẓādīnā.
 50 šēḥ-ǧlǧešīm ūwaḷad^a šēḥ-ǧlǧešīm ʔ ʔ, wuhū *sazaḍnā lēʔawwālnā^b wtālīnā.
 51 wuǧḍūre maǧdehe mišḅōṭtin wzāideḥ ḥaḍḍēfe waḷǧāre waḷzāni mecīmīnā^b.

98

aṭnēnin šēḥāba bēbrēdeḥ ušār ʕlwaḥidim-minhum šēḥībeḥ waḥad ḥū wijāḥ
 tēlatē sinīn wūhī bint uǧī šēḥūbuḥ ǧammah jērīdi-mnah wuṭṭārīdeḥ^a uǧǧīz
 jēḥaššil mēnah šī uǧā šēḥīb-ǧlḥormeh bēbeǧḍād utēǧauwazaṭ ǧlḥormeh ʔoǧbuḥ.
 uǧōm zaǧǧīzaṭ saḥabah rēfīcūḥ ǧlli bēnāǧḍ ubazaṭ lišēḥūbuḥ ḥaṭṭ bubeǧḍād
 jezallimuh in šēḥībaḳ aṭāzataṭ ubazaṭ luḥ ǧlli bbeǧḍād ḥaḷǧēšīdeḥ:
 1 šīfāti bēḍārīn jōme ʔolmī linā bah, zanūḍīn zalā lāmāhe zānāḍte^a ʔoḍḍālī.

33 ^a Über *muṭṭom* war keine Auskunft zu erhalten. Der Rawi behauptete, der Vers gehe auf *ḥǧǧēlān šēḥ* von *ǧašīm*. — ^b Die zweite Vershälfte fehlt.

34 ^a Mscr. *ǧlafu*.

36 ^a Mscr. *watawwaḥt ǧlḥanīn* gegen das Metrum. *flān jetawwiḥ ǧlǧīnū* er singt laut OGL. — ^b *šfaǧt*; gewöhnlich II *jēšaffīc*; wenn man mir eine schlimme Nachricht bringt, z. B. über den Tod meines Bruders, so schlage ich die rechte Hand in die linke und rufe *lū lū* = es wird doch nicht sein! OGL.

38 ^a Mscr. *ḥabibi*; die Emendation ist unsicher.

39 ^a Mscr. *uṭuṣ*. — ^b Mscr. *uṭuḍ*.

40 ^a Der Rawi verstand das Wort nicht. — ^b *ʕārēḥa-lženū* das ausgewachsene Pferd OGL. Unsicher. Vielleicht Antilope; vgl. Dozy.

41 ^a Mscr. *naḥher ǧlǧulūš ilma taḥwa uǧammah*; wie der Halbyers metrisch zu emendieren ist, ist unsicher.

42 ^a An die Stelle der fehlenden Länge ist wohl *mā* einzusetzen.

44 ^a Mscr. *ulidi*. — ^b Lies wohl *šanaḍī*. — ^c *zanezeḥ meḍāmīnīn šammar = šāirīn bēnḥum ḍaḅḥ uḍmīm*, also Brutrache ausüben.

45 ^a Mscr. *fana*.

46 Vgl. V. 3 a, 13 a, 19 a und 22 b. Hier herrscht grosse Verwirrung; der Vers passt nicht hinein. — ^a *ḥū = ḍīnja* OGL.

47 ^a Hier fehlt im Mscr. ein Halbvers.

- 33 اولاد مطعم اذا شان الزمان فهم
- 34 العفولة ما أكبر موتهم في ضامرى واشقى قلب المحيينا
- 35 أبكى على اخلة ما ظل لهم عوض فرقم البين وشمّت متى عادينا
- 36 ولو بكيت وطوّحت الحنين وصفقت بالكف فلا هذا بمسلينا
- 37 اطلب عسى الله يجمعنا برحمته ويبرد القلب عن همّ مشاقينا
- 38 ويحبب محبوبى من اقصى المسير لنا الصاحب الى شوف شخصه يداوينا
- 39 تزهى به الدار ما نحل جوانبه نظلم ونحل متى ما غاب غالينا
- 40 مع ذا ويا راكبا من فوق ناجية كرايح الموج تسبق كارج العينا
- 41 نخر القلوص الى ما تهوى ويمها يمّ الشمال وسربا ليوم يومينا
- 42 واذا لفيت قبل ما تفارق شدادها يجيك ناس برد العلم مشفينا
- 43 اندب بصوتك يا من شاف لى حسنا انى رسول لابوه وهو موصينا
- 44 يا بو محمد ويا ولدى ويا سدى ومعزتى مع سلاحى للدامينا
- 45 والله من همك ما عاد ينفعنى عيشى ولو نمت فانا ساهر العينا
- 46 كاف كفاهها اذا عضت بناجدها عند الرفاقة فعزى للمقلينا
- 47 اهل العطاء والسخا وهم الكريينا
- 48 الله يحفظ من حنا بجانبه ناخذ ونوفى وعن العدوان حامينا
- 49 سهل الحجاب لمن يلقى بجانبه وهو غصّة الموت فى كبد المعادينا
- 50 شيخ الفصيم وولد شيخ الفصيم وهو سعدنا لأولنا وتالينا
- 51 وقدور مجده مشبعة وزائدة للضيف والحجار والعالي مقيمينا

98

اثنين صباء ببيده وصار لواحد منهم صحبة واخذ هو وآباهما ثلاث سنين وهى بنت ويحىء صحبه يمها يريد منها وتطارده وعجز يحصل منها شى وجاء صحيب الحرمة ببغداد وتزوجت الحرمة عقبه ويوم عجزت صاحبها رفيقه الى بنجد وبعث لصحبه خط ببغداد يعلمه ان صحيبك اطاعتنى وبعث له الى ببغدادها الفصيذة

1 شفانى بدار يوم على لنا بها عنود على لأماها عاندت عدالى

48 ^a Mscr. *allah jēhaffūd*. — ^b Mscr. *abūd*; der Text ist kaum in Ordnung; daher die Übersetzung unsicher.

49 ^a Mscr. *jalqī*.

50 ^a Mscr. *walūd*. — ^b Mscr. *sāūd lay*.

51 ^a *me'īmīn* geht nach dem Erkl. auf *gdūr* zurück. Zum *gīdr* vgl. Excurs CC.

98

^a so Mscr.; viell. verhört statt der III. Form.

1 ^a Mscr. *zan*.

2 in laḥset-alḥejjeh zan-eššōke walḥafā^a nēzālin fan-aṣlī zan hawā ḥillij-aḡḡālī,
 3 gīzā^a mā ḡarā bēnī wbēnah^b bēmā moḏā, aijāme sargāh ma-ʔtalā fihe ḥejjālī.
 4 fēlakinne^a cān-innah ṣaḥat^b-lik bēzordāh, *zalā rāse maʕbirhā^c waḡāzake baṭṭālī,
 5 fēhī ḡirbelat ḡirbāle ḡannūne wincišaf zordāh waḡunni-mn-aḡzaḡal^a rāsēhā ḥālī.
 6 tēzarriḡ bēhā mil-lā jēzarfah waṣṣarah, uḥittē zordāh ja-tṭufar^a bīde ḡallālī.
 7 tēbejjin zaḡeribhā^a lēḡerik waḡzalah ḡēḥabtīn wuhī min ḡable maṣtūret-aḡḡālī.

99^a

aṭnēn-ašhāba baṣṣebāh^b uwāḥidin zaḡduḥ ḥādīm ubazaṭ ṣṣēdiḥ ḥaṭṭ uḡāl
 -luḥ ḥādīmna moṣṭāz jabī-luḥ ḥormeh uḡām ṣṣēdiḥ ubazaṭ-luḥ ḥmarētīn
 zaḡduḥ uḡāl-luḥ immā ḡazāt^c-lik tēḡauwizeh ḥādīmḡ fēruddah zaḡēna ubazaṭ
 -luḥ halḡēšideh:

1 ḡann-aḡwitāreh^a jā mešārī^b wēmīngāz^c, *uṣmīle ḡēḡīn^d lā tēdanā bēmašrah^e.
 2 uḡarrib zaḡa-llī zēne maṣṣāhe nūtāz^a, uḡadr-aḡwitāreh cāṭter-eṣṣōne^b wūḡāh^c.
 3 winšor zaḡēhā ḡazzet^a-aṣṣubhe jimmāz^b, walbaṣre waṣte-mkejjifin zaḡde maḡfāh.
 4 sāzat tēnauwuh zaḡde najjāc-aḡlatjāz, ḡil-luḥ jēḥoṭṭ-aḡḡāḡe lajjanij^a-aṭlāh.
 5 ḡil ḥoṭṭe lī taṣrin bēṣamnin wmā ḡāz, aḡlī bēbaṭnī tāhe min šīne maṣṣāh.
 6 ḡān-aḡḡabar mink-inne ḥādīmke moṣṭāz, walā tēzaḡḡarnāke mēṣūrīn -^a.
 7 fin cāne ḡarb-aḡmarḡeleh fike mā baz^a, fērudd-aḡḡemāreh lā tēdanā bēmašrah^b.
 8 jā mā ḡaḡat zaḡḡī ḡaraḡ kille moṣṭāz, uḡaṭw-aṣṣēḡirt^a-ila-šṭaha-unnēce jaṣṣāh.

100^a

wāḥidin zigirti ḡāl aḡḡār aḡlī behē ḡaḡḡemāreh umuṭṭāḡ aḡḡār zaḡduḥ
 uḡōm ḡāl aḡḡār liḡa-ḡḡemāret maḡjūzeh walā liḡa ḡaḡḡār illa-lwitāreh uḡāb
 baḡḡemāret halḡēšideh^a ješcī zaḡa ṣṣēdiḥ-luḥ^b:

2^a *ḡaḡṭ aḡḡēlūl* = *imbīḡar ḡuffah* seine Sohle bekam Risse (*baḡḡer* Riss, auch V *tēbaḡḡar tōbī*); auch *halḡāz ḡafa ida ṣār buḡ ḡīḡār ušōk* OGI.

3^a *ḡīzā* = zur Vergeltung von OGI. Dies passt nicht in den Zusammenhang; wahrscheinlich ist vor V. 3 eine Lücke. — ^b urspr. *bēneh*.

4^a Mscr. *kin*. — ^b *ḡān ṣaḡā-lī behalētūb* er hat mir dieses Buch zugestanden, eingewilligt, es mir zu schenken OGI. — ^c *ḡān zaḡa rās maḡcūbrah = aḡcūlīn zumruḡ* dem Tode nahe OGI.

5^a Mscr. *zāḡel*.

6^a *ṭufar* ist Schimpfwort; eig. Strick, der unter dem Schwanz des Esels hindurchgeht OGI.

7^a *zaḡrūb zēb*; auch Fehler, Krankheit, z. B. wenn ein Kamel eine *ḡebūteh* (Pl. *ḡubat*) ein Geschwür an den Vorderbeinen oder eine *ḡēbūreh* eine Wunde auf dem Rücken hat OGI.

99

^a Das Ganze ist ein Scherz; kaum übersetzbar. — ^b *ḡāz* anstehen, gefallen; vgl. V. 5 sich geziemen.

1^a *witāreh* Eselssattel, der der Länge nach den ganzen Rücken des Esels bedeckt (= *ḡelūl* in Dam., *baḡḡezeh* in Bagdad) OGI. — ^b *mēšārī* der Bote des Dichters OGI. — ^c *mīngāz* von *naḡaz* mit einem spitzen (*maḡḡrah*) Instrument antreiben OGI. — ^d *ṣmīl ḡēḡ*; der Schlauch *ṣmīl* (vgl. Note d zu 24, Einl.) muss im Sommer besonders sorgfältig auf seine Tauglichkeit hin geprüft werden. — ^e Mscr. *mmāšrah*, OGI. mach's nicht billig, ihn zu kaufen.

2^a *nūtāz*; *helḡemār jēnōtiz* (in Bagdad *jēḡaḡḡīl*) = er stösst im Gehen OGI. — ^b *ṣōn* Mist des Esels, der auf die *dumar* gelegt wird OGI. Nicht sicher; viell. bloss = Schutz. — ^c *wūḡāh* sic; eig. *wuḡāt* = Lappen (zum Schutz) OGI. Unsicher.

- 2 ان لبست الحية عن الشوك والحفا نعالا فانا اسلى عن هوى خلى الغالى
3 جزاء ما جرى بيني وبينها بما مضى ايام سرجها ما اعتلى فيه خيالى
4 فلاكن كان انها صحت لك بعرضها على راس مكبرها واطاعك بالتالى
5 فهى غربلت غربال ذى النون وانكشف عرضها واطن من العقل راسها خالى
6 تعرف بها من لا يعرفها وتُشهرها ونحطّ عرضها يا الثفر بيد دلالى
7 تبين عذاربها لغيرك وتجعلها تحبة وهى من قبل مستورة الحالى

99

انين صبحاء بصباح وواحد عنده خادم وبعث لصديقه خطّ وقال له خادمنا معتاز بيى له حرمة
وقام صديقه وبعث له حمارة عنده وقال له ان ما جازت لك تزوجها خادمك فردّها علينا وبعث
له ها القصيدة

- 1 دنّ الوثارة يا مشارى ومنغاز وصميل قيظ لا تدانى بمشراه
2 وكرب على الى زين ممشاه نوتاز وحدر الوثارة كثر الصون وقاه
3 وانشر عليها حرّة الصبح بنغاز والعصر وانت مكيف عند ملفاه
4 ساعة تنوخ عند نياك الاطياز قل له بحطّ الحق لا يانى اطلاه
5 قل حطّ لى تمرا بسمن وما جاز الى ببطنى طاح من شين ممشاه
6 جاءنى الخبر منك أنّ خادمك معتاز ولا تعذرناك ميسورا هاجاه
7 فان كان درب المرجله فيك ما باز فردّ الحمارة لا تدانى بمشراه
8 يا ما قضت عندى غرض كلّ معتاز وخطو الزقرتى اذا اشتهى التيك ينصاه

100

واحد زقرتى جال الدار الى به ها الحمارة ومفتاح الدار عنده ويوم جال الدار لقي الحمارة مبيوعة
ولا لقي بالدار الا الوثارة وجاب بالحمارة ها القصيدة يشكى على صديق له

3 ^a *ḥazzeh wajt. šiftuh ambāreḥ halḥazzeh* ich habe ihn gestern um diese Tageszeit gesehen. Man spricht auch von *ḥazzet adḍuhēr* = die Mittagszeit OGl. — ^b *immāz aššubḥ* der Morgen trennt sich von der Nacht, auch *immāz attōb* einen Riss bekommen OGl.

4 ^a *lajjāk tēruḥ min bnūcān ilā māgī* dass du nicht etwa von hier weggehst, bis ich komme; aber auch *lajjāni atnāk walā tēgī* dass ich nicht auf dich warte und du nicht kommst! OGl. Also wohl *إتيا* mit vorgesetztem *ل*.

6 ^a Ms. *ajāh* das zu ihm gekommen ist OGl. Das Metrum verlangt jedoch --; ob *ājāh* gelesen werden darf, ist zweifelhaft; vielleicht *ها جاءه*.

7 ^a *flān jēbīz buḥ almasrūf = jēbaijin buḥ* sich zeigen OGl. Nicht ganz sicher. — ^b wie Note e zu V. 1; der Schluss des Verses passt nicht.

8 ^a *zēgīrti* unverheiratet, von einem Mann; auch wenn er Wittwer ist OGl.

100

^a *gōzān* (vgl. V. 1) hiess der Dichter; nach anderer Angabe ist das Gedicht von *muḥammed clefendi*. — ^b Metrum Hezef, vgl. § 36.

- 1 bidā gōzāne fi baḍ-*albijūt*, ušibbe-bḍāmer-*almeskīne* nāreh.
 2 wazēneh ḥārebat ḥilw-*arrēgūd*, uḥall-*aḍḍamze^a* min farg-*alḥēmāreh*.
 3 alā jā laimī bālik tēlum, šif ḥāli wtakfik-*al-ašāreh*.
 4 wuḡafte-*msaḡḡimin^a* ḥimī zalil, zal-*alli* zaḍdinā muftāḥe dāreh.
 5 law-*im-aššōre* zaḍdī mā tēbāz, la^a šakk-*alabde* mā hū buḥtijāreh.
 6 jōm-*imī* dčkartah ruḥte laḡmah, walā laḡēt-*anā* ḡēr-*alwuṭāreh*.
 7 naḥēti-*hdērēsina^a* bāḡil-*laḥalleh* jēzāwinnī ḥimānnih^b bih šētāreh.
 8 alā ja ḥdēres-*aḥšir-li* bēḥāli, anā min aḡbēḥā dīḡt-*alazāreh^a*.
 9 uḡismī nāḥēlin warrāse šejjab, uḡalbi ḥinne^a bih maḥḥāle^b kāreh^c.
 10 mēzejjinhinn^a-*obū-bin* nuwēsir, ḥimānnuh šāṭerin baḡm-*enniḡāreh*.

101^a

- 1 ḡāle ḡōzānin^a mēn-*attāfnm*, aḡḡbe nēce-*ḥmārētīn* tilwā^b.
 2 jōme biḡat mā ḥaḡal-*li* šin, mā ḡawēt-*aḡbir* zala-*lbālwā*.
 3 mā dirit-*inna-ttīman* čaršēn^a, *čāne šāriḥā^b bēma^c tiswā.
 4 waštēri-*lah* min ḥamaḍ ḥōḍēn, waḡrimah^a lēn-*innahā* taḡwā.
 5 lā lēḡēte-*hdērēsīn* nāšim, nāfēḍin^a zubbuh maḡ-*alḥaḡwā^b*.
 6 ḡāle li mā tilširan^a jā šēn, wašbizah jōmin mēn-*alḥaḡwā^b*.
 7 ḡilte foḡlik dāke mā jaḡḍin, čēf-*aḥabr-ḡḡišše* bik waḡwā.

102

zēḡirt šarḡēḡo^a min ḥalaḡ utalaḡḡōḡum zaḡēl ḡmḡarrebim jīḡi sittat ḥamāl^b
 ukill ḥaml-*ilāēiḥum* jēzazmēḥum baḡnēḥār ḥnēnī uballēl dibāih utimman^c.
 uḡōm ḡō zaḡḍ tičrit talaḡḡāḡum ḥaml-*ibin* *nāšir wubēn zabdān waḍḍalōz
 walmēzēbi^d wala zazimōḡum. uḡōm šār baḡlēl ḡāmau ḡḥamēl jēḍiḡḡūn aṭṭābēl
 urāḡau zalēḡum ezzēḡirt ušaḡḡo ṭāblēḡum uḍaḡḡōḡum uḡāb buḡum šāzirim
 maḡ-*azzēḡirt* ḥāḡēšideh^e:

2^a Mscr. *zeh*, Schreibfehler.

4^a *flān jēsaḡḡim* = *jēḥōḡis bāḡlbuḥ wulēsānuḥ mā jitečallam wāla jaḡḥak* = ganz in sich versunken sein OGI.

5^a *lā* kurz?

7^a *hdēres* hiess der Freund des Dichters OGI. — ^b *ḥimānnih ḥētinnuh* OGI.

8^a *zazāreh, zazzar bī* = *zāddebān* OGI.

9^a Mscr. *čim*. — ^b Mscr. *maḥāl*; vgl. 45, 7, N. a. — ^c *kāreh* sein Geschäft OGI. Unsicher.

10^a Worauf das Suffix *hinn* (sic) geht, ist nicht klar; ebenso weiss man nicht, worauf sich der ganze Vers bezieht.

101

^a Zum Metrum vgl. § 34 c.

1^a Mscr. *ḡōzān*. — ^b *tilwā* ist *dēzāt*, wahrsch. = möge es mit dir aus sein! OGI.

3^a Zu *čarš* vgl. Excurs M. — ^b *lō ana šāifin ḥadḍēlūl čōn šārijah* wenn ich dieses Kamel gesehen hätte, so hätte ich es gekauft OGI. — ^c Mscr. *nma*.

4^a Mscr. *waḡčirmah* von *akram* = reichlich füttern.

5^a Mscr. *nafēḍin*; doch undeutlich. Er steckt seinen *zubb* unter den *ḥaḡū*, ne videatur libido ejus. — ^b Zu *ḥaḡū* vgl. Excurs. DD. 15. 16.

- 1 بدى قوزان فى بدع البيوت وشب بضامر المسكين نارة
- 2 وعينه حاربت حلو الرقود وهلّ الدمع من فرق الحماره
- 3 الا يا لائى بالت تلوم شف حالى وتكفيك الإشارة
- 4 وقفت مسجما كأتى عليل على اللى عندنا مفتاح داره
- 5 لو انّ الشور عندى ما تباع لا شكّ العبد ما هو باختياره
- 6 يوم اتى ذكرتها رحمت الى يمها ولا لقيت انا غير الوثارة
- 7 نخيت هديرس باغ لعله يعاوننى كما انه به شطارة
- 8 الا يا هديرس ابصر لى بجالى انا من عقبها ذقت العزارة
- 9 وجسى ناخلى والراس شيب وقلبي كأت به محال كارة
- 10 مزينهن ابوى ابن نوبصر كما انه شاطر بامر النجارة

101

- 1 قال قوزان من التفتين عقب نيك حمارة تلوى
- 2 يوم بيعت ما حصل لى شىء ما قويت اصبر على البلوى
- 3 ما دريت انّ الثمن قرشين كان شاربيها بما تسوى
- 4 واشترى لها من احمد حوضين واكرهها الى ان اتها تقوى
- 5 اذا لقيت هديرسا ناصينى نافذ زبه مع الحقوا
- 6 قال لى ما تحشرنى يا شين واشبعها يوما من الفقوا
- 7 قلت فعلك ذاك ما برضىنى كيف اخبر الغش بك واقوى

102

زقرت شرّقوا من حلب وتلقّوهم عقيل مغربين يجىء سنّة حمال وكلّ حمل يلاقهم يعزمهم بالنهار
حنينى وبالليل ذبايح وتمن ويوم جاؤا عند تكريت تلقّاهم حمل ابن ناصر وابن عبدان والظالع
والمعيدى ولا عزموهم ويوم صار بالليل قاموا المحمل يدقّون الطبل وراحوا عليهم الزقرت وشقّوا
طلبهم ودقّوهم وجاب بهم شاعر مع الزقرت ها القصيدة

6 ^a Mscr. *tilyšran*; *flān āḥšar* (sic) *flūn* = *šērākeh* machen; refl. VI OGI. — ^b *fuḡū* ist der junge, etwa eine Spanne hohe Klee. Die Lucerne heisst noch *ḡatt* OGI.

102

^a Mscr. *ḡoh* Schreibfehler. — ^b Sing. *ḡamēl* Karawane; Anzahl Kamele, die ein Kameltreiber unter sich hat, syn. *sāḡeh* OGI. — ^c *timmān* in Bagdad das gewöhnliche Wort für Reis, man hat auch *tēmēmene*. — ^d Alle diese Leute gehören zu den *zajēl*; zu *mēzēbi* vgl. V. 6, N. b *mēzēdi*. — ^e Metrum Regez § 37 d.

- 1 jā bin zēhēr^a-indāre^b ʔozz ʔagēl, ʔalkurre šāre bōtjet^c-ʔalḥorġān^d.
 2 min šāret-ʔassāzeh tēlūz-ʔattēl^a, ḥukm^b-ʔalḥarīm ūṭabl-ibin ḥadbān.
 3 mā jiltigā^a lā tāre ʔagġ-ʔalḥēl, mā hū bēmaḥsūbin mēn-ʔalġuṣmān^b.
 4 *ḥamlin ṣadiūh mā janām-ʔallēl, ġiliṭuh^a-ʔalḥaġġi wubin ʔabdān.
 5 tāliṭhum^a-ʔalli ʔāše ʔattarzi^b, ʔamruh wnahjuh bidej-ʔanniswān.
 6 ʔallī *bēšōb-ʔarrūme^a rās-ʔogēl^b, jēšire ʔand-elmūzimeh^c ʔirzān^d.
 7 wuddik^a tēḍilli^b-nsu-ʔnnisāji^c ḥil, ʔaġṭaʔ ʔana-llī zōdēhum niġṣān.
 8 ʔassūġe wāḥidhum ġarīb-ʔalġīl, jamši dalaʔbūšin^a tiġil ʔakrān.
 9 wilā mišo maʔ *mičʔodm-elmēl^a, ʔāʔaʔ marāġilhum ġadō ṭiljān^b.
 10 aulād ʔalji^a-ʔalḥmēšāḥib sēl, jihja-ʔalḥašim ūjimbet-ʔarrīḍān.
 11 win ḥārebō šaḥšin ṭuwāb-ʔalwēl, lā mā ihallūnuh ʔala-ddirān.

103

rabʔon tazallālu lēhum beġhaweh ʔallēl ušarō-lēhum tēsin šēġir widbaḥōh
 wuṭbaḥōh ʔalġēhaweh wakalōh, ʔalli luh ḥurmētīn sara-ḥurmētuh ʔallī mā
 luh ḥurmētīn nām ʔalġhaweh, ʔalli nāmau ʔalġhaweh ġāmau ʔala-lḥmāreh
 unāʔōah ubaʔdēn tēḥawašau ʔandah killin jāḅiah-lūh uġāb buhum ʔššāzir
 halġēšideh:

- 1 ʔalbāreḥeh ʔallēl akalnā-linā būz^a, ʔalkille minnā ġāme jizwā^b ʔarāreh^c.
 2 ʔala-lḥarīm sārāu^a wḥallō^b bēhin tōze, ubāc-ʔalġimāzeh najjičō ʔalḥēmāreh.
 3^a ḥallāu warā dēl-ʔalḥēmāreh karāreh^b.
 4 ašbaḥ bēṭizah ʔuḅb-ūb-ʔalġōze markūz, widduh jēġūm ūmidhešith-ʔassikāreh.

1 ^a bin zēhēr gehörte zu den *zejirt* OGI. — ^b indār sich drehen, wenden OGI. —
^c ġjeh marbet *alḥšān* OGI. — ^d ḥorġān, Pl. *ḥorġ* Name einer edeln Pferderasse OGI.

2 ^a tēl ist das bekannte türkische Wort; Telegraph wurde in *tēl* abgekürzt. — ^b Mscr. *uḥukm*.

3 ^a Subjekt ist *ibn ḥadbān* OGI. Also wohl einer aus der Gesellschaft, welche die Junggesellen nicht bewirtete. — ^b Sing. *ġešimī* OGI.

4 ^a *ġallat bēḥalġimāzah jēšalli-buhum; ġēlīt*, Pl. *ġēlītā* Anführer OGI

5 ^a Mscr. *uṭāl*; gemeint ist *edḍaloz* OGI. — ^b *tarzil* (sic) *rezāleh; jakel ḥabī mēn-ʔannās* er muss das, was die Leute über ihn sagen, herunterschlucken OGI.

6 ^a *šōb ʔrrūm* die Seite der Türken ist das rechte Ufer des Tigris, wo die *ʔagēl* wohnen, vgl. die Einleitung § 2. — ^b Mscr. *rāsʔzġēl*; so ist vielleicht auch V. 1 zu lesen. Der Dichter spielt hier auf einen *mēzādī* (vom Stamm *mōzdān*, vgl. Tweedie, *The Arabian Horse*, p. 84) Namens *buktāš* an, der sich damit brüstete, Schech der *ʔagēl* zu sein OGI. — ^c *mūzimeh maṭzemeḥ* OGI. — ^d *ʔirzān*, Sing. *krās* steht hier im Gegensatz zu *rās*. *ilā indībāḥūt eddebūheḥ ʔaṭal ʔlġaššāb rāsah umʔzlūjah (ʔlġalb warrīje walʔabdeh) walʔaršeh walʔirzān* wenn geschlachtet wird, so legt der Schlächter den Kopf des Thieres, die inneren Teile (Herz, Lunge, Leber), Eingeweide und Füße besonders (und verkauft sie besonders); alles zusammen heisst *ġēšābeh*, in Bagdad *bāčeh* (?) OGI.

7 ^a Angeredet ist der Junggeselle *ibn zēhēr* OGI. Eher allgemeine Anrede. — ^b neben *ʔedol*. — ^c *nisāji* von *nēsāfeh* einer, der nichts taugt. Man sagt von der Frau *tēnāssif ʔsōš* das Korn schütteln und von der *nēsāfeh* mit der *mīnsifeh* reinigen; ferner *flān nāssaḥ ʔan dirzūmuh waḥḥar ḥēdūmuh ilā baġa jīstegil waġġad ḥēdūmuh* wenn jemand arbeiten will, macht er sich die Arme (durch Zurückstreifen des Hemdes) frei und streift den Rock zurück; er macht einen Knoten daraus OGI.

8 ^a Mscr. *dalzabūšin* (gegen das Metrum). *jētēmārgāh, jētēḥantal*; ein gewisser schwankender Gang ist ein Zeichen von Würde OGI.

- 1 يا ابن زهير اندار عزّ عقيل الكرّ صار بغية المحرقان
 2 من شارة الساعة طلوع التيل حكم المحرم وطبل ابن هديان
 3 ما يأتى اذا نار عجم الخيل ما هو بحسوب من القصمان
 4 حمل صديقه ما ينام الليل فليطه الحجي وابن عبدان
 5 ثالثهم الى عاش بالترذيل امره ونهيه بيدي النسوان
 6 والى بصوب الروم راس عقيل يصير عند الموزمة كرعان
 7 ودك تظلل النساء النسايه حيل تنقطع ضناً الى زودهم نقصان
 8 بالسوق واحدهم غريب الحيل يمشى دلعبوشا نقل سكران
 9 واذا مشوا مع مقعدين الميل ضاعت مراجلهم اغدوا طليان
 10 اولاد على للمصاحب سيل يجي الهشيم وينبت الريضان
 11 وان حاربوا شخصاً طواه الويل الى ما يخلونه على الدبران

103

ربع تعللوا لهم بقهوة بالليل وشروا لهم تيساً صغيراً وذبحوه وطبخوه بالقهوة وأكلوه التي له حرمة
 سرى الى حرمة والى ما له حرمة نام بالقهوة التي ناموا بالقهوة قاموا على الحجارة وناكوها وبعدين
 تهاوشوا عندها كل بيها له وجاب بهم الشاعرها الفصيذة

- 1 البارحة بالليل اكلنا لنا بوز والكل منا قام بزوى عراره
 2 على المحرم ساروا وخلوا بهن توز وباقي الجماعة نيكوا بالحجارة
 3 مشارى وابو مغيص وابو القوز خلوا وراء ذيل الحجارة كرامة
 4 اصبح بطيزها زب ابو القوز مركز وده يقوم ومدهشته السكاراة

9 ^a *ic̣ẓod ṃel elhaml* bringe das, was von der Ladung aus der Lage gekommen ist, wieder an seine Stelle; also hier *mịc̣ẓoḍin eḷṃel = ġaṃiṃil* OGI. — ^b Zu *ṭili* vgl. Excurs EE, 2.

10 ^a Mscr. *zaljil*.

103

^a Der Rāwī gab an, dass solche Gedichte bloss zum Scherz, um die Scheche zu erheitern, gemacht wurden.

1 ^a *būz* kleines Bückchen von drei bis vier Monaten OGI. — ^b *zarwēt alḥabēl* ich zog das Seil stramm an; auch von einer Vogelschlinge, die man im Neġd *ḥuġġeh*, in Bagdad *ġuzweh* nennt OGI. — ^c *zarār* locus corporis inter podicem et penem OGI. Vgl. jedoch V. 9.

2 ^a Mscr. *sarau*. — ^b so urspr.; sp. *uḥallō* oder *bidō*. — ^c *flān taz flāneh doloroso coitu feminam futuit* OGI. Unsicher.

3 Mscr. *mišārī wubum meġeṣ* (sic) *wubalġōz* (letzteres für *°ġōzān* OGI). Wie das Metrum herzustellen ist, ist unsicher. — ^b *karār* Staub, der in der Luft ist. *eddinja zaljah karār* es ist Staub in der Luft (ohne Wind) OGI. Hier ist der Staub durch den Streit verursacht.

- 5 wumn-ǰbazāreh^a jaṭlēbūn-allah-ǰfōz, ǰllī jēsahhīrhā^b bēlejjā^c ḥasāreh.
 6 wā waṇnetī waṇnaṭ mēn-ǰlgōše^a maṇḥūz^b, mitkassēfin^c ja-lzašre^d fi wašte dāreh.
 7 zaḷa-lḥēmāreh jaṭlub-ǰrrahze^a wattōz, wilā mišari laḡeṭah min nahāreh.
 8 ḡāl *_ _ _ li^a mā *zalēkum mēnah^b zōz, ab-ahīd-ǰgr-ǰllī dūmaruh zamāreh^c.
 9 waḥlaṭ^a jimmin zanh-ab-ǰlgōze mā-ḡūz, ākūde^b ʔērī nāsēzīn^c min zarārah.
 10 lā-mā tēzīf ūtozīj-ǰlgōze baḷḡōz^a, utḡūle ja ḡōzāne nēcik zazāreh.
 11 wābū meḡḡešin^a fātēhu-ttīze maṭrūz^b, sāḡuh baḷauh ūsalfēṭuh^c baḷwutāreh.

104

- ǰarraḇnā min beḡdād ǰḥalāḇ umaznā wāḥid ismuh ǰbowēši wujōm ḡīnā
 ḥāk ǰbarab šērēnā dēbiḥeh udalla jaṭūbhāh ǰlāšēi urūḥnā ntelāḡḡa bazārinnā.
 uḡā ǰbowēši lāllaham ubaḡuh uḥaṭṭuh bēḥēšetuh utahāšar hū wijā zabdīn
 maznā ismuh sēzīd bēḡēšeh^a wālā ḥāllah ǰzabd jēdūḡ ǰḡēšeh, ilā beḡā
 jēnūšeh ǰzabd daḡḡuh ǰbowēši uḡāb buhum ḥawijil-luhum ḥāḡḡešideh:
 1 šāre jā mīrēnā biḡlubēnā ḥilleh^a, laḥmawāḥīre mā ḥannā bēḥassābeh.
 2 zandīnā wāḥēdin min ḥisbet-attelleh^a, kilte jōmin jēḥuṭṭ-ǰzabd butlābeh^b,
 3 jōme ḡībnā zanuh^a šāl-ǰllaham killeh, mā jēḥasb-innēnā laḥḡḡe ṭallābeh.
 4 ḡēšet-ǰzabd min beḡdāde ḥaḡḡil-leh, lo jēnūšah sēzīdin baḷzašā ḡābeh^a.
 5 markez-errufde baḥmašḥad wbaḥḥilleh, markez^a-eddīne fi naḡdīn wbarbābeh.

105^a

- 1 siḡā šōb-ǰḥajā siḥbin tehāmā, zaḷā ḡabrijim-bētalzāt-ǰḥīḡāzī.
 2 jēzōṭṭī^a-bh-ǰbahatī walḥczāmā, utartaḡ fihe^b tiḡlāt-ǰḡawāzī.
 3 uḡannaṭ rāzēbījāt^a-ǰḥamāmā, zaḷā ḡīc-ǰmēšārīf-ǰnnēwāzī^b.
 4 šalāt^a-allāhe minnī waṣsalāmā, zaḷā min fihe baḷḡufrāne fāzī.

5^a Die *zazāreh* (vgl. 100, 8 N. a) ist dadurch veranlasst, dass ihnen Weiber fehlen OGI. — ^b Mscr. *jimsahhīrha*; dagegen OGI.: *allah jēsahhīr-lik elḡēlūb alēašījeh* (Mscr. ^csi) *walzabīd elzāšījeh* Gott unterwerfe dir die harten Herzen und die widerspenstigen Sklaven! — ^c Man sagt *allah ḡābuh-li bēlejjā tazab* Gott hat es mir ohne Mühe geschenkt OGI.

6^a *ḡōš* beduinisch = kleine Kinder OGI. — ^b *maṇḥūz*; man spricht von *anḥāz alḡahḥeh* Hustenreiz auf der Brust OGI. — ^c *tēkassaf* opp. *tēkaḡaf* OGI. — ^d Mscr. *bašīr*.

7^a *rahz zoḡīlet annē* OGI.

8^a Mscr. *abiāḥā lī* = ich will sie mir OGI. Wie dem Metrum gemäss zu lesen ist, ist unsicher. — ^b Mscr. *zalēkumānah*, OÜ.: du brauchst sie nicht. — ^c scil. pro coitu; das Suffix soll auf *kiss* gehen.

9^a Mscr. *uḥalaḡf*. — ^b Mscr. *akūd*. — ^c *nīsaz* herausfallen, z. B. von einem Stück Holz aus einem Bündel OGI.

10^a Man sagt *sakk baḷḡōz* mit beiden (Füssen) ausschlagen; auch bildlich, z. B. wenn sich jemand hartnäckig weigert zu bezahlen, was er schuldet OGI.

11^a Mscr. *wubumḡešin*. — ^b *maṭrūz* (urspr. *trūs*) angefüllt. *ترز* hineinstecken, verstecken OGI. — ^c *flān šalḡaf ḥudūmuh baḥḥōš* N. N. hat seine Kleider in den Sack gesteckt.

104

^a *ḡešeh* Datteln in einem Sack OGI.

1^a *ḥilleh ḥīffeh* OGI.

2^a *attelleh* in Damascus Platz zwischen *šāḥūr* (sic; gew. *eš-šāḡūr*) und *meidān* beim Grab des *jezīd*; dort halten sich viele Huren auf OGI. — ^b *jēḥuṭṭu butlābeh jētēṭālebūn* OGI.

- 5 ومن العزارة يطلبون الله الفوز الّى يسخرها بليا خسارة
6 وا أنتى أنتة من الغوش مخوز متكسفا يا العشر فى وسط داره
7 على المحارة بطلب الرهز والتوز واذا مشارى لاقطها من نهاره
8 قال ابغيها لى ما عليكم منها عوز ابى آخذ اجر الّى دماره عماره
9 وحلف يمينا عنها ابو الفوز ما اجوز اكود ابى ناسع من عراره
10 الى ما تعيف وتعطى الجوز بالمجوز وتقول يا قوزان نيكك عزارة
11 وابو مغيص فاته الطيز متروز ساقه بلاه وسلفطه بالوثارة

104

غرّبنا من بغداد الى حلب ومعنا واحد اسمه العوبى وبوم جئنا هاك العرب شربنا ذبيجة ودلى
يطبخها الاشجى ورحنا تلقى بعاربنا وجاء العوبى الى اللحم وياقه وحطه بجيشته ونخاشر هو وايا
عبد معنا اسمه سعيد بقيشة ولا خلاه العبد يذوق القيشة اذا بغى ينوشه العبد دقه العوبى وجاب
بهم خوتى لهم ها القصيدة

- 1 صار يا اميرنا بقلوبنا خلة للمواخير ما حنا بحسابة
2 عندنا واحد من حسبة التلة كل يوم يحط العبد بطلابه
3 يوم غبنا عنه شال اللحم كله ما يحسب اتنا للحق طلابه
4 قيشة العبد من بغداد حق له لو ينوشه سعيد بالعصا جابه
5 مركز الرفض بالمشهد وبالحة ومركز الدين فى نجد وبارباه

105

- S 1 سقا صوب الحيا سحب نهاما علا قبر بتلععات الجوازي
2 يعط بها البخترى والخزما وترتع فيه طفلات الجوازي
3 وغنا راعبيات الحماما علا ذيك المشاريف النوازي
4 وصلوت الله منى والسلاما على من فيه بالغفران فازى

3 ^a Mscr. *zanhu*.4 ^a *baḷsaṣa ḡābek drubuh* OGL.5 ^a Mscr. *umar*.

105

^a Das Gedicht steht in Cod. S, S. 6 ff.; der Text in arabischen Buchstaben ist nach der Handschrift abgedruckt. Der Rawi behauptete, das Gedicht früher gehört zu haben; daher die Abweichungen im Texte. Metrum Hezeg.

2 ^a *zattat riḥ azzābād fāḥat* OGL. — ^b In S ist wohl به zu lesen.3 ^a Mscr. *raz*. — ^b *nāzi* was sich über den Boden erhebt, hoch OGL.4 ^a Mscr. *uṣa*.

- 5 عفيف المحيب ما داس الملاما ولا وقف على طرق المخازى
 6 عنود لى مقامه ما يراما ثقيل من ثقيات المرازى
 7 ابو زرق على اخده حلاما تخلها كما نقش بنازى
 8 عليه قلوب عشاق تراما تكسر مثل تكسير الدرزى
 9 الا يا ويل من جفته علاما له عن الذيد نوم النوم جازى
 10 تكدر ما صفا ياما وياما سقى الى من تدينه المجازى
 11 ومن قلبه الا هب النعاما يجرونه علا امثل المخزازى
 12 بلى مشروبى صفو المداما وثوب النى منقوش الطرازى
 13 مضى بوصالها خمسة عواما وعشر كنها حزات حازى
 14 بفقدى له ووجد والغراما تعلمت النياحة والتعازى
 15 وحررت بوحشه من ريم راما ومن فرقاء مثل المخازازى
 16 عنولى فى هواها بالمللاما يعزوني ونا ماني بعازى
 17 وكل البيض عقبه لو تساما فلا والله تسوى اليوم غازى
 18 سلينا لا حلال ولا حراما حذاة الشوق منبوز العيازى
 19 على البيض من عقبها حراما عليها بالطلاق وبل المجوازى
 20 حيات الشوق فيها والهياما وقد منه بهتزا هتزازى
 21 وخذ نم به بدر تماما وجعده فوق منبوز العيازى
 22 علانى فيه لا زاد ولاما وجزت من الهوا والنغى جازى
 23 وخضت بجور ليعات نظاما خلاف ما ادرى وبين ابازى
 24 فكيف الهم فى قلبى تراما وجيش الين بالعزوان عازى
 25 ارده وانكسر كسر السلاما بسيف جرده ما هوب هازى

20 ^a OÜ.: als die Geliebte lebte, war in ihr Liebeskummer sowohl, als . . . Der Text ist corrupt. — ^b Mscr. *uridjin*, S wohl richtiger; darnach übersetzt.

21 ^a Mscr. *°mī*. — ^b *ǧard*, Pl. *ǧūd* = *zokrūš* OGL.

22 ^a so Mscr. *ēāzi* es nicht wollend OGL. Die Erklärung ist wohl unrichtig; vielleicht hat S die richtige Lesart; *ǧāz* für *جائر* mit Reim-ī.

23 ^a *abāzī* (sic) viell. *ab-āzī*. *flān wuzā balǧurf* er kam ans Ufer OGL. Unsicher. Der Text des ganzen Verses steht nicht fest.

24 ^a Mscr. *izāmā* unerklärt, vgl. S. Die Übersetzung der folgenden Verse ist nur als Versuch zu betrachten. — ^b *zuzwān zuzweh* OGL. Unsicher. Der Rawi verstand den Vers nicht. — ^c Vielleicht ist *gāzī* zu lesen. Darnach die Übersetzung.

25 ^a *ēriddeh*; der Rawi bezog das Suffixum auf *bēn*. — ^b *wunkasār* Subject die Frau OGL. Wenn man wüsste, was in *zuzwān* V. 24 steckte, würde man vielleicht zur Klarheit kommen, welche Person als Subject zu betrachten ist. — ^b *sēlāmā* eine Ader, die vom Daumen der linken Hand zur grossen Zehe des rechten Fusses geht, bei den Weibern umgekehrt; eine Verletzung dieser Ader führt den Tod herbei OGL. Unsicher.

- 26 *ṣalā baḥt-ḡaddahar^a lētiḥ tazāmā, uḥallāhā ulētiḥ mā juwāzī.*
 27 *ulēti mā ḥacēte-bhā wanā-mā humūmi fihe^a tinḥāz-inḥijāzī.*
 28 *aṣḥḥim-liḥ walā ruḡḡ^a-ḥṣṣēlāmā, ṣazizīn min ṣazizātin ṣozūzī.*
 29 *ṣalāt^a-allāhe minni wassalāmā ṣalā ḡabrim-ḡētalṣāt-ḡḥḡḡāzī.*

106 A^a

- 1 *ḡim jā nēdībi fōḡe ḥurrin ḥēḡinā, māṣāhe jōmin laḥḡḡāḡiḡe ṣaṣrīn.*
 2 *tilfi-bne ḥazzāḡan ḥaḡḡ-lmiltēḡinā, ḥasan wmi-ḡantah wuḡūh^a-ḡlmāḡāḡdin.*
 3 *ḡil-leh jisāl-ahl-ḡḥawā-lṣārēfinā, walli bazad fi tirḡet-ḡḡeḡje nāṣm.*
 4 *ṣan ḥāle mil-leh baḥhawā tiḡlētēnā, ḥarāidin^a *tiḡlif beḡūz^b-ḡlmēṣallīn.*
 5 *ḡmaḡze^a jā sidi ḡadā ēismētēnā, māsim-ḡēcīmīnīn wḡāsim-ḡēcāffīn.*
 6 *walḡalbe mā jaṣlā ṣan-edḡāḡenīnā, jōmin walā jaḡḡdar fērāḡ-ḡlmeēimīn.*
 7 *lauw-inne rūḡi tinēisim, ēismētēnā, ēisante ḡal-ḡrrūḡe bēn-ḡlmēḡhibbīn.*
 8 *jā naḡse ḡūzej dūne ṣalmā wazēnā, willā fēnūḡai nōḡē wāḡḡ-ḡlbēsātin.*
 9 *biḡjūnēc-ḡḡli mitle ḡamr-ḡḡḡḡnā, mā liē ṣoder jā ṣēne lō ḡole ḡḡbēin.*
 10 *allah laḡad bēn-ḡḡḡḡḡḡ ḡadēnā, uṣirnā bēṣadbat-ḡḡtanāḡā najāṣm.*
 11 *jā mā ḡalabt-allāhe fi kille ḡinā, ḡahl-ḡḡhawā ḡamṣam-ḡmezī ḡūlaw-ḡmīn^a.*
 12 *jablā^a linā min baḥhawā mibtīlinā, uḡūcif ṣejār^b-ḡḡḡḡḡe bēn-ḡlmēḡhibbīn.*
 13 *jā ḡasne^a mā baḥḡale rub-ḡḡḡimīnā, walḡalbe jā sidi ḡada-ljōme ēismēn.*
 14 *watḡarfe sahrin jā ḡulūḡ-ḡḡḡimīnā^a, walbāle fi wulwāle^b ja-bn^c-ḡlmēḡḡimīn.*
 15 *mā fiēretik fi mān jiṣull^a-ḡḡwānīnā, jaḡṣi bēḡḡḡāsin^b walā-ḡnāse dārin.*
 16 *adime nōḡi walṣarab ḡāḡēzīnā, *wirṣate ḡōmeh^a bāḡḡḡimīn^b mēriḡm.*
 17 *jā ḡasne wuṣṣi fiēretik baḥḡadīnā^a, fi mim-ḡēcāḡḡli jā neḡa-ṣṣadde miḡḡin.*
 18 *fin ēāne biḡ li faḡzat ḡḡḡḡḡimīnā^a, ḡum - -^b li zādek-allāhe ḡamēin.*
 19 *wiṣlam walā jablake mā muḡḡḡimīnā, uṣallau ṣalā min ḡābe ḡḡḡā wjāsin^a.*

27 ^a Mscr. *fī*.28 ^a sic; viell. für *جبر*; vgl. jedoch S.29 ^a Mscr. *uṣa^c*.

106 A

^a Das Gedicht stammt aus Cod. Socin, S. 100; der Text in arabischen Buchstaben ist nach der Handschrift abgedruckt. Metrum Ṭawīl.

2 ^a Mscr. *uḡīh*.

4 ^a Die Lesart von S ist vorzuziehen. — ^b *tiḡlif beḡūz* die umändern den religiösen Gehorsam OÜ. Unsicher.

5 ^a Die Lesart des Rawi ist vorzuziehen.

11 ^a Man sagt *ilā minni ḡalabt allah fēḡūlay amīn* wenn ich zu Gott bitte, so sagt Amen OGI.

12 ^a *jablā* wurde vom Rawi als transitiv erklärt; vgl. V. 19. — ^b *ṣejār* Gewichtstein; *ḡuffān* Kornwage; *ēḡfāf* kleine Wage für Esswaren OGI.

13 ^a Mscr. *ḡasan*; ebenso V. 17.

14 ^a *flān ḡalcētīn ḡēmīnūh* freigebig sein OGI. — ^b Die Lesart von S ist wohl vorzuziehen. — ^c Der Rawi wollte *يا بنى* lesen.

15 ^a *jēṣull* unsicher; vgl. S; dessen Lesart vielleicht die beste ist. — ^b *ḡūḡās* Gedanken, die man sich macht OGI.

- 26 على بخت الردا ليته تعاما وخلاها وليته ما يوازي
 27 وليتي ما حكيتي ابها ونا ما هموي فيه تخاز انجيزي
 28 اسلم له ولا رد السلاما عزيز من عزيزات عزازي
 29 وصلات الله مني وسلاما علا قبر بتلعات انجيزي

106

S قال الهزاني محسن

- 1 قم يا نديبي فوق حر هيجينا منشاها يوم للهجاهيغ عشرين
 2 تلفي ابن هزاع حجا المتجينا حسن ومن ينطح وجوه المعادين
 3 قل له يسال اهل الهوى العارفينا والى بعد في طرقة الغي ناشين
 4 عن حال من له بالهوى طفلتينا خراعب تخلف بطوع المصاين
 5 الحال يا سيدى غدا قسمتينا ناس مقيمين وناس مقفين
 6 والقلب ما يسلا عن الضاعنينا يوم ولا يقوى فراق المقيمين
 7 لوان روحي تنقسم قسمتينا قسمت غالى الروح بين المحبين
 8 يا نفس جوزى دون سلما وعينا والافنوحى نوح ورق البساتين
 9 بعيونك اللى لون جمر الغضينا ما لك عذر يا عين لو حول تبكين
 10 الله لحد بين الليالى غدينا او صرنا لعذبات الثنايا نياشين
 11 يا ما طلبت الله فى كل حين بهل الهوى جمعا معى قولوا آمين
 12 يبلا لنا من بالهوى مبتلينا ويوقف عيار الحق بين المحبين
 13 يا حسن ما بالحال ربع الثمينا والقلب يا سيدى غدا اليوم قسمين
 14 والطرف سهر يا طلوق اليمينا والبال فى بلبال يا بن الميامين
 15 ما فكرتك فيمن صلاة الوئينا يمشى بهوجاس ولا الناس دارين
 16 ادم نوحى والعرب هاجعينا وارعات حوضا باهجين مريجين
 17 يا حسن ما من فكرة فى الحزينا فيمن لقتلى يا نها السد مفتين
 18 فن كان بك لى فزعة يا لدهينا قم وافترع لى زادك الله تمكين
 19 واسلم ولا يبلاك ما مبتلينا او صلوا على من جا بطه وياسين

16 ^a *rsāt* Herde OGL. Kaum annehmbar. Der Text ist unsicher. — ^b Mscr. °*gīn*.

17 ^a *hadīn sāhib* OGL.

18 ^a Mscr. *addāhēbinū* = die welche Gott verschwinden mache! OGL. Kaum annehmbar. — ^b Mscr. *ufēzas*; vielleicht ist *ufēzas* zu lesen; vgl. jedoch S.

19 ^a *jāsīn* Sure 36.

106 B

hāda wāḥedin jēgāl-leh mēḥammed ibin fid rāzi elkuwēt, rāzi dinjin čētire tāḡirbāša. lah ēbin zammil-leh, mā zandah fūlūs čētireh ukull mā aštāhē bēdāza fūlūs āhraḡha zala rūḡah uakāllin, ḡāl mā aštik. tamm mā zandah fūlūs walā bēz wālā mišterā. dāḡ ṣadrah utēdauwā^a uāṣṣad zaleḡ ḡašideh. ḡāl jūsiḡ ibin fid fi ēbin fid mḡammaḡ ibēn zammeh:

- 1 raz-állah zēnēnin mēn-āllḡamm sāḡiret, tērāzi ēngūmīn fi diḡā-llēl sāḡireh.
- 2 falā-lūm ḡulū tib ānnōm lō ḡāreb ālmūḡ, mīnšiu ēbēḡāši ḡarraḡ ālḡalb sāzreh.
- 3 bēḡāḡwa zazīdī li zala ḡēr zelleh, āšmaṡ bi ālazēdā wāfraḡṡ ḡajjātereh.
- 4 bēteḡliṡ ḡērī fi maḡalli izūrānī, ḡāḡib marār ālbēn li hu ḡādēreh.
- 5 faḡūl čēḡē tib-ennōm lilmūḡ jālif, ilā zād ḡannaḡbni zazīdī awāmireh.
- 6 falā tāb zādāt miṡlek ēlmiṡli, ḡarīban bēn ālāḡnāb ḡāḡereh.
- 7 lakin ḡādī waḡēḡfat našibin unirteḡī, čerim-ilzāṡāḡa ilā aštā aḡna meḡāḡireh.
- 8 feḡōm jā marzūḡ^a dēnni-li sāḡin ukāḡād, uzūdin jeḡirrā zōḡūd ḡāli ḡowahireh.
- 9 min ḡāš moḡrimin bilḡill tājiš, naḡīmin jeṡāḡfi ḡāli elḡūš šāṡereh.
- 10 šalām aḡlā min šīda^a fāiḡ ālmisč, waḡann waḡwaḡ min simājim zanābireh.
- 11 walṡaf min-eddiḡdār wabhā min-eddarr^a, waḡlā mēn-ālmereḡān fi čāḡṡ tāḡireh.
- 12 jihdā lēnimrin fiḡ lilmāḡid šārah, ḡēdin sāzād bilzōzz zāli muwācīreh.
- 13 šīḡmūm zanh-ellōm abzād mēn-āḡḡēdī, wulilḡūd āḡrab ēḡḡāḡin ennādereh^a.

107

1 jēḡūlūn arbāzāt āzlām ṡērīšau min naḡd wamraḡó-luhum bēzōr ṡarfa^a ballēl wuhum wāḡidīn naḡḡār uwāḡidīn ḡajjāṡ uwāḡidīn šāḡiḡ uwāḡidīn mulla^a. 2 aṡṡarfa^a ālli āmriḡó-bah bah sābzč, uḡālay nābi nanṡur āllēle lā jakilna^a āssābzč; kil-wāḡid jaṡṡor ṡalāt sāzāt. 3 šār nāṡūr auwāl āllēl ānneḡḡār uhādōlak nāmau, uliḡa loh kisrāt ḡšībeh uhū jaṡṡor uḡāl abj-atawānnaš zala ḡalḡšibe asāuwījah šūrāt bint. 4 waḡad čāddūmuh unīḡār^a ālḡšibe usāuwah šūret bint. waḡzād ālḡajjāṡ jaṡṡor unām ānnaḡḡār. 5 ušāḡ ālḡajjāṡ ḡāḡšībeh mēsauwātin šūrāt bint uḡāl āb-elfaššil-lah ṡijāb atawānnaš ila ma jaḡḡi mīnṡiri. usauwā-lah ṡijābin min ṡin. waḡzād āssāḡiḡ unām ālḡajjāṡ. 6 ušāḡ āssāḡiḡ āssūre uḡāl āb-asauwī-lah šōḡ^b ila ma jaḡḡi manṡiri usauwā-lah šōḡin mīn ḡēḡār. waḡzād ālmulla^a unām āssāḡiḡ. 7 ušāḡ ālmulla^a āssūre, ānnaḡḡār nāḡireh min ḡašab walḡajjāṡ mēḡajjāṡil-lah ḡēdūmin mīn ṡin waššāḡiḡ šāḡiḡil-lah šōḡin mīn ḡēḡār walmulla^a mā bīduḡ šanze. 8 ḡām ālmulla utawaḡḡa^a ušalla^a windazā^c rabbuh inni mazref-āḡer wālazārif-āḡajjāṡ

106 B

Zu diesem Gedicht vgl. Einl. § 4 Ende.

^a sp. *utezasal*.

⁸ ^a *marzūḡ zabdī-leh* OGI.

¹⁰ ^a *šīda* neben *šīza*.

¹¹ ^a *eddarr* sp. *edderr*.

¹³ ^a Statt *ennādereh* ist vermutlich *lināzireh* zu lesen.

- 14 saħtin reħin hātem^a alčaff faḍil, muħfi ennida ilā sida^a ʔanb ḍowāhireh.
 15 tekijin nekijin šādčč-ǰlǰöl wāfi, ilā gāl nāl uṭāl bilǰūd šabēreh.
 16 ʔafifen naḍifen zāǰi elʔard miħliš, bēdinen uṭaḳwa ʔan ḍowāhireh.
 17 ḥarīb ʔrreda^a mā hū bēʔidīn ʔan-elʔoda, ḥalif^a ʔnnoḍa mindi čida min jeʔāšireh.
 18 jāsās šūr ʔlmaǰd jā tīrset-issuḥa, lak jisteči^a ʔumrin tar-ʔlwaǰtā-ʔāsireh.
 19 lak jisteči ḥālen ḥafijen ʔan-elmaḷa^a, ʔalēk mā jilfa^a waḍak^a ʔntē ḥābireh.
 20 toḷlam uṭadri-bī ʔarīben ēbhajjiǰ, metiddan ʔajjim bek ʔan šuwāhī suwāǰireh.
 21 falā jā soḷēk minni suwā ʔntā gūde-li, našiben ufarriǰ-li wotiḍhar ḍowāhireh.
 22 akser ʔojūn elwaš baḷʔāl gūdek, waḍreh šediči want jimnāk čādireh.
 23 ilā šār filǰwād muḷǰsil jerībillohum^a, ḥaṭṭōh boḷlāmeḷaḥireh.
 24 tanāl fi ḥādā mēn-allah mā taša^a, faḍlin uḥsānin uwašlīn woḍāhireh.
 25 ʔntē ʔozzi woḷtezāzi wohaiḷeti, uǰilli uaǰlāli wanōšli bēnašireh.
 26 lū lāk mā razzēt bētin ēšajjed, umārḥabt libāri uṭajjābt ḥaṭēreh.
 27 killeh mīn-aḥsānek ufaḍči gūdek, uṭib ḥalībek sāčim min ʔanāšireh.
 28 fēent soḷdi wustaʔadi uḥsnedī, uḥorzi wuḥṭarāzi ukanzi edḍāḥereh.
 29 aʔidek befaḍēl-ʔnūr waṭṭūr wuḥšūr, wilkirsī ʔalā-aʔdāḥ tāṭereh.
 30 lā ḍilt^a be-ʔobǰāǰ ʔozzin unōzmeh, wuḥfaḥ usāmeḥ jābēn ʔammi ubādereh.

107

1 يقولون اربعة ازلام طرشوا من نجد وامرحوا لهم بزور طرفاء بالليل وهم واحد نجار وواحد
 خياط وواحد صانع وواحد ملا 2 الطرفاء التي امرحوا بها بها سبع وقالوا نبي نطر الليلة لا ياكننا
 السبع كل واحد ينظر ثلاث ساعات 3 صار ناطور اول الليل النجار وهذولاك ناموا ولقي له كسرة
 خشبة وهو ينظر فقال ابي انا نس على ها الخشبة اسويها صورة بنت 4 واخذ قدومه ونجر الخشبة
 وسواها صورة بنت فاقعد الخياط ينظر ونام النجار 5 فشاف الخياط ها الخشبة مسواة صورة بنت
 وقال ابي افضل لها ثياب انا نس الى ما يقضى منطري وسوى لها ثيابا من طين فاقعد الصانع ونام
 الخياط 6 وشاف الصانع الصورة وقال ابي اسوى لها صوغ الى ما يقضى منطري فسوى لها صوغا
 من حجار فاقعد الملا ونام الصانع 7 وشاف الملا الصورة النجار ناجرها من خشب والخياط يحيط لها
 هدوما من طين والصانع صانع لها صوغا من حجار والملا ما بيده صنعة 8 قام الملا وتوضأ وصلى

14 ^a Statt *hātem* lies vielleicht *hā*.

17 ^a Statt *ḥalif* stand urspr. *ḥalīf* im Mscr.

18 ^a *jisteči* sic; etwa hier und 19a verschrieben für *jīšt*?

19 ^a *wadāk* vielleicht Fehler für *wadāk*.

23 ^a Statt *jerībillohum* hat urspr. wohl bloss *jerībillo* (mit Accent auf *ī*) gestanden; die folgenden Buchstaben, sowie ein Accent auf *ī* scheinen erst später hinzugefügt worden zu sein; was davon zum folgenden Halbvers gehört, ist nicht auszumachen.

30 ^a *ḍilt* wohl Fehler für *zilt*.

107

^a *nigār* hier ausdrücklich; II. Form steht S. 258, Z. 8; für I spricht das Partic. I unten. — ^b *šōǰ* Schmuck OGI. — ^c *indaza* anrufen OGI. Vgl. unten 10. Kaum als Abhandl. d. K. S. Gesellsch. d. Wissensch., phil.-hist. Cl. XIX.

wála-zārif ašūg, innik jā rabbi tēsawī-li haššūrat bint. 9 šāret eššūreh bint uḡamaṭ tēhāci^d ašbaḥ ašsubḥ waḡzad eḥwajāuh ušāfau ḷbint ḷhēšibe šāirētin bint uhēdūm aṭṭin šāiratin ēbrīsam ušōg ḷhēḡār šāirin dāḥab. 10 utēhāwēšau zōndah, aššājiḡ jīgūl āna šaḡit-lah hā-lḥīḡār ušār dāḥab, walḥajjāṭ jēḡūl āna ḥajjāṭ-lah hā-tṭin ušār ībrīsam, wānnaḡḡār, jēḡūl āna sawwētah šūreh, wēhi ḡabl ḥēšibeh, walḡmolla ḡāl āna inda:ēt allah usawwāhē bint. 11 urāḥau bah ma:hum jītētālēbūn zaljāh zōnd aššar:ā uḡāl-lehum aššar:ā aṭt ja-nnaḡḡār^c naḡḡart ḥšibeh want ja-lḥajjāṭ ḥajjāṭ ṭin want ja-ššājiḡ^f šīḡit ḥīḡār, walḡmulla: indaza rabbuh isawwijāh-luh bint ušar:at bint min-sibab ḷlmulla:, ḷbint ḷlmulla: wa:antum mā-lēkūmš.

108

1 taḥārabu beni ḥālid ubeni ḡaššam^a, ennōb beni ḡaššam jāḥudūn min beni ḥālid elzōšēr. jōmin mn-ḷejjām iḡtāmāzāt ummārum kullum; mā naṣṭ -elzōšēr waḡāmu-ḡtāmazu zala šulbin wāḥid warsalu ḥabar mā naṣṭi elzōšēr. 2 walamma wošil elḥabar eḡtādū ḡejden šēdīd wāmar elamir biḍarb eṭṭobūl wošaddu zala-lḥijūl walamma šāru kubāl bazdēhum bazd faḡāru zala-labwāš^b. faṭalazat beni ḥālid ubeni ḡaššam walā tēšūf beinātēhum illā sejfīn meslūl udammīn jēfūr ila talātatu ejjām. 3 wačṭālo^c beni ḡaššam ḷlamīr ḥalid wonāhabo ḷlābjūt uzandēhum eššijāḥ wānnijāḥ ḥata ḷtlefau elfursān uššēḡzān woṭṭufāl eššēḡār. hādā mā kān minhum fabāda-lzōbādi min beni ḡaššam jēḡūl^d:

- 1 ^a zālā mā šāre ḥajjāḍni dēḥli, bijūtīn --^b mā tēḡannā,
- 2 neḡal *sawwār-ibin ḡaššam^a ḡubājīl, bihin dirāte naḡden dajjaḡanne.
- 3 baṇi ḥālid wtitbašhum ḡubājīl, zālā sirdin^a šalāḥin^b zāiminna^c.
- 4 wa:āmer^a birraḥil-ūšarē nāṭeh, *ḍarāḡ ilhum^b šēbūrīn^c jokedīnna^d.
- 5 ušāfohum wḡō --^a rehāḡe^b, uḡāḷau jā maḷik^c naḡḡi baḥannā.
- 6 uḡāl ilhum jā dī-lḥarrāne midliḡ^a, ḥarīmkum lo kesirtum joḥedīnna.
- 7 ḡāl-ilhinne :āminin^a wrīzān^b, bezazm-allāh-uzazmī tāmaṇinna.

VII. Form zu fassen. — ^d Statt *tēhāci* wäre vielleicht besser *tēḥaci* I. Form zu lesen. — ^c Mscr. *ja naḡḡār*. — ^f Mscr. *jā šājiḡ*.

108^a

In Betreff der Herkunft der folgenden Textstücke vgl. die Einleitung § 6.

^a Die *beni ḡaššam*, die auf *wā:il* zurückgehen, sind ein Stamm von 4—5000 Zelten, die von *šimil* bei Aleppo bis nach *zirāḥ* ziehen, wo die *beni ḥālid* wohnen; letztere gehen auf *ḥimjar* zurück OGL. — ^b *abwāš*, Sing. *bōš* Milchkamel OGL. — ^c urspr. *waḡṭālo*. — ^d Metrum Regez.

1 ^a Die Verse sind sehr verderbt. Im Mscr. sind die beiden Vershälften von Vers 1 umgestellt. — ^b Mscr. *ašdaḡ*.

2 ^a *šawwār i. j.* der Grossvater OGL.

3 ^a *sird* Plur. von *asrad* = *refīz*, nur vom Pferd OGL. — ^b *šalū* einmal als „Mutterleib“, dann als „Staub“ erklärt. Unsicher. — ^c Unerklärt.

واندعى ربه اتى ما اعرف انجر ولا اعرف اخيط ولا اعرف اصوغ انك يا ربى تسوى لى ها الصورة بنت 9 صارت الصورة بنت وقامت تحكى اصبح الصبح فاقعد خويه وشافوا البنت الخشبة صائرة بنت وهدوم الطين صائرات ابريسم وصوغ الحجار صائرا ذهب 10 وتهاوشوا عندها الصائغ يقول انا صيغت لها ها الحجار وصار ذهب والخياط يقول انا خيطة لها ها الطين وصار ابريسم والحجار يقول انا سويتها صورة وهى قبل خشبة والملا قال انا اندعيت الله وسواها بنت 11 فراحوا بها معهم يتطالبون عليها عند الشرع وقال لهم الشرع انت يا الحجار نجرت خشبة وانت يا الخياط خيطة طين وانت يا الصائغ صغت حجار والملا اندعى ربه يسويها له بنت وصارت بنت من سبب الملا البنت للملا واتم ما لكم شىء

108

1 خاربوا بنى خالد وبنى قشعم النوبة بنى قشعم ياخذون من بنى خالد العشر يوما من الايام اجتمعت امراءهم كلهم ما نعطي العشر وقاموا اجتمعوا على صلب واحد وارسلوا خبر ما نعطي العشر 2 ولما وصل الخبر اغتاظوا غيظا شديدا وامر الامير بضرب الطبول وشدوا على الحبول ولما صاروا قبال بعضهم بعض فاغاروا على الابواش فطلعت بنى خالد وبنى قشعم ولا تشوف بيناتهم الا سيفا مسلول ودما يفور الى ثلاثة ايام 3 وقتلوا بنى قشعم الامير خالد ونهبوا البيوت وعندهم الصباح والنياح حتى اتلفوا الفرسان والشجعان والطفول الصغار هذا ما كان منهم فبدأ العبادى من بنى قشعم يقول

- 1 على ما صار هبضى دليلى بيوت اصدق ما تُغنى
- 2 نقل شوراً بن قشعم قبائل بهن دبرات نجد ضيقن
- 3 بنى خالد وتبعهم قبائل على سرد سلاهن عائمن
- 4 وامر بالرحيل وصار ناطح ضرب لهم صبوراً يوكدن
- 5 وشافوهم وجاؤا رهاجا وقالوا يا ملك نجح باهلنا
- 6 وقال لهم يا ذا الحمران مدحج حريمكم لو كسرتم بوخذن
- 7 وقال لهن آمينين وريعن بعزم الله وعزى تأمنن

4 ^a Subject ist der Schech der B. Chalid OGI. — ^b urspr. *uḏarrabnu maz.* — ^c *šēbūr*, Sing. *šabr* Späher OGI. — ^d urspr. *jōk*; OGI. *wakkadūhum* von *tākīd* (sic). Ganz unsicher.

5 ^a Etwa *wēgā-ūhum?* — ^b *rehāje murtehiḡ* OGI. — ^c Mscr. *malik*.

6 ^a *midliḡ* hiessen die Beduinen OGI. Ob das Wort mit ج oder ق zu schreiben ist, ist nicht sicher.

7 ^a Mscr. *gātilhin āminin*. — ^b *riḡan isterēhū* OGI.

- 8 haḍōl-elḥabba ʔaktar min ʔadadhūm, anā ʔandī rehijin jeḥhaninnā.
 9 ʔ--^a ilmuwālī čamme ġarmin, hawāhum čalġerūbī dāfeġinnā.
 10 *sābaʔ-ġēmūʔ^a jitbaʔhum tēmānin^b, ġēmūʔin čalġarād-*ilhum mahinna^c.
 11 walummin^a ʔilteġau dōlā wdōlā, haḍōlā^b bihum midliġin^c tičannā^d.
 12 uḍannō-lū mešakkaltin ʔ--^a ʔ--^b ḥamrā lēġerū mā tedannā.
 13 ḥamrin tezāzi^a baʔrehūt ʔ--^b ʔarūs-ālḥēle lō rāḥann^c-uġannā.
 14 lēḥā ʔednēn čimā ʔaġlāme raʔzin^a, lēḥā-nnāsijet^b-elʔadrā tēmānnā.
 15 wuʔʔ^a ʔadrin ʔūfedāte^b maḥḥir, uḍahrin ġāʔšerin šābh-almēsannā.
 16 ḥawāfirhā čč-āġdāḥin^a tēčaffan,^b inḥadinna^c.
 17 urāḥ-ālġāʔamī minnak hazime, meġaḥḥaʔ rāsu^a minnak jā feḥanna.

109

1 hādi ġuʔset elʔanēsi fāḍil wamā ġerā-lu maʔ baḥni baḍrān^a. jōmin mēn
 ʔlejām tamarraḍ ʔalamir rašid waġamaʔ wēlādu učāl-lū weledēn wāḥid
 ismahu^b ḥēmāda wattāni ismō elʔanēsi fāḍil, faġāl-lohum jā wēlādi awaʔšikum
 wuʔāja, ida ʔār ʔalejji baʔḍ ʔalahwāl lā tēšir bēnātēkum munāzaʔa, lāčīn
 ʔlahsan kulla wāḥid jaḥakkim bilʔarab šahr wišallim ēmūr alʔarab ila āḥuḥ^c,
 wahādi waʔšijeti lokum, watamarraḍ wamāt, raḥmaḥ allah ʔalēh. 2 faḥakam
 ḥēmāda bilʔarab šahr wašallim ʔalamir loḥūh^d ʔʔanēsi fāḍil. faḥakam bilʔarab
 šahr wačān waḥt errabiʔ walʔarab jilʔabūn baḥkūra, walʔanēsin fāḍil wāčif
 ʔala ʔarīf ubīdū bākūra^e mēn-ālḥēzerān, in ġat elkūra jedrūba waʔraḥaḥ mā
 jelḥaġ. fanōba mn-annōbāt ġet ʔlkūra faḍarab ʔlkūra baḥbākūra fawaġaʔaḥ
 birās waḥad aġraʔ faḥalaʔ ʔḍam. 3 farāḥ ʔlwaḥad ila ʔand ummu jibči,
 faġālet eš bik jā wulēdi. faġāl ʔarābni ʔʔanēsi fāḍil baḥkūra, faġālat jā ulēdi
 mā ašhi^f ʔḍi ʔalēh^g lainnahu amirna wibn amir, lāčīn allāḥ jibliḥ bēḥušen
 zēnet elmowāšif. 4 wačān ʔʔanēsi fāḍil jismaʔ, faġāl-lah jā ʔaġūz, min-ḥi
 zēnet elmowāšif. faġālat biḥt ʔalamir mešammar amir baḥni baḍrān. faġāl-ilha
 eš boʔēd bilādēhum ʔan bilādēna. faġālat tissil-lēle waʔala-l-ʔoʔšārīje tisʔa
 lajāli. farāḥ min ʔand elʔaġūz ila-lbēt wa-ʔarsaḥ baʔḍ elʔabīd ila-lboš ġib nāġat
 elfulānīje. 5 faġābah waḥaḥ ʔalēḥa-lkōr faḥaḥ ʔalēḥa zehāb waġūd ma waġūdd
 ʔmēsir eijām walajāli, nōba jebāt ḥala wanōba jebāt ʔand ʔarab, ḥatā ʔšraf
 ʔala dijār baḥni baḍrān.

9 ^a Mscr. *haġāġ* wieviel OGl. Unsicher. Metrum?

10 ^a Mscr. *ʔmūʔin*. — ^b Mscr. *ʔmān*. — ^c Mscr. *ilhumahenna*; wie die Worte abzu-
 teilen sind, ist unsicher.

11 ^a Mscr. *lummin*. — ^b *haḍōlā* ʔ--; ebenso V. 8. — ^c Mscr. *ʔliġ*. — ^d *iktanētu*
iftahartu OGl. Natürlich hier V.

12 ^a Mscr. *uġaʔētnīje* Art Pferd OGl. Gegen das Metrum. — ^b Lücke.

13 ^a *tezāzi* sie glänzt OGl. Unwahrscheinlich; nach Reinhardt, S. 403, Z. 1 über-
 setzt. — ^b Die Lücke ist vielleicht an einer andern Stelle des metrisch nicht herstell-
 baren Halbverses. — ^c Mscr. *rāḥan*; er meint hier die *zeffe* OGl.

14 ^a *ġlām raḍnīn* = fein; besondere Art OGl. Unsicher. — ^b Mscr. *ʔsīt*.

15 ^a So im Mscr. Der Vers ist metrisch corrupt. — ^b *fedāt maḥḥir* mit hervor-
 stehender Nase OGl.

16 ^a Mscr. *čāġčdāḥin*, später mit *č* statt *ġ*. — ^b Mscr. *wiḥlaḥin baḥḥalġamī ʔn* und sie

- 8 هذول الحب أكثر من عددهم انا عندى رحتى يطحنن
 9 الموالى كم قرم هواهم كالغروبي دافنن
 10 سبع جموع يتبعهم ثمان جموع كالجراد لهم
 11 ولما ان التقوا ذولا وذولا هذولا فيهم مدحج نكني
 12 ودنوا له مشكلة حمراء لغيره ما تدني
 13 حمراء ترازى بالرخوت عروس الخيل لو رحن وجز
 14 لها اذنين كما افلام رزن لها الناسبة العذراء تني
 15 وسبع صدر وفضاة مخجر وظهر قاصر شبه المسني
 16 حوافرها كأقداح تكفن الخدن
 17 وراح الفشعى منك هزيمة مقطع راسه منك يا فحلنا

109

1 هذه قصة العنيسى فاضل وما جرى له مع بنى بدران يوما من الأيام تمرض الامير راشد وجمع اولاده وكان له وادبن واحد اسمه حمادة والثانى اسمه العنيسى فاضل فقال لهم يا اولادى اوصيكم وصاة اذا صار على بعض الاحوال لا نصر بينكم منازعة لآكن الاحسن كل واحد منكم بحكم بالعرب شهرا ويسلم امور العرب الى اخيه وهذه وصاتي لكم وتمرض ومات رحمة الله عليه 2 فحكم حمادة بالعرب شهرا وسلم الامر لآخيه العنيسى فاضل فحكم بالعرب شهرا وكان وقت الربيع والعرب يلعون بالكرة والعنيسى فاضل واقف على طرف وببده باكورة من الخيزران ان جاءت الكرة بضربها وراحت ما يلحق فنوبة من النوبات جاءت الكرة فضرب الكرة بالباكورة فوقعت براس ولد افرع فطلع الدم 3 فراح الولد الى عند امه بيكى فقالت ايش بك يا وليدى فقال ضربني العنيسى فاضل بالكرة فقالت يا وليدى ما اصحى ادعو عليه لآنه اميرنا وابن امير لكن الله يبليه بحسن زينة المواصف 4 وكان العنيسى فاضل يسمع فقال يا عجوز من هي زينة المواصف فقالت بنت الامير معمر امير بنى بدران فقال لها ايش بعد بلادهم عن بلادنا فقالت تسعين ليلة وعلى العشارية تسع ليال فراح من عند العجوز الى البيت وارسل بعض العبيد الى البوش جيب ناقة الفلانية فجابها 5 وحط عليها الكور فحط عليها زهاب وجود ماء وجد المسير أيام وليالى نوبة يبات خلاء ونوبة يبات عند عرب حتى اشرف على ديار بنى بدران

sind würdig des *algam* auserlesenen Silbers OGL. Kaum annehmbar. Wie das Metrum herzustellen ist, ist unsicher. — ^c sp. *inhazinna*. OÜ.: wenn sie beschlagen werden.

17 ^a Die Kürze von *u* ist auffällig.

109

^a *banī badran* im *neǧd* in der *arḍ ennehud* (sic) OGL. — ^b urspr. *ismau*. — ^c urspr. *aḥil*. — ^d Mscr. *lohū*. — ^e *bākūra* Hakenstock zum Ballspiel OGL. — ^f *aṣḥī* unsicher; viell. ist *aṣḥī* zu lesen. — ^g Mscr. *zalē*.

- 6 wašāf banat alzarab muḡtamēzāt zala zēn jēridun ubēnathum zaḡuz, faḡalāt libanāt itlēzū mēn-ālzēn ta jisči elḡulam nāgetu. fatalazu elbenāt mēn-ālzēn waḡader annāge zāzēn waḡalaz mēn-ālzēn waḡazēd jētēḡadda.
- 7 waḡāt ila zandu zaḡūz^b waḡalāt ja ḡulam min eije-lbilad, foḡāl-elha min bilād neḡd wasābir sebil walāčin ja zaḡūz *hādelbijūt nāzelin ridfi wahādīč elhēme muteḡanneba. faḡalāt-lū lādī hēmet zēnet almwāšif waḡabuha halla zala bāb alhēme esūd wasābidin sud jahrisūnah billēl waḡnēhar. faḡal ja zaḡūz asširrah lahu zāndīč mēččan. faḡalāt zāndīč hmūl esrār. faḡal elzanēsi:
- 1 jēḡul-ālzanēsi walzanēsi^a fādīl, wabi palamen zajente minnu-lmatālif.
- 2 haḡijjin zala min lā jēzarf^a lūzet-ālhawā, ḡabirin bimān čan ـــــــــــــــــ^b zarif.
- 3 anā min bēlādin ja zaḡūze basīd^a, jētih-ālḡiḡa biha walay čane ḡajif.
- 4 tēḡarrābte min pahli *waḡōmj-ūrēfaḡēti^a, zala ḡahre hiḡnin min banāt-ellaḡajif.
- 5 zalejji dazat bazd-ālzaḡāiz waḡad rumāt. bēḡalbi lēhib-annāre waddemze dārif.
- 6 wallah hadām biče ja ḡājet-almunā, arīdič ـــــــــــــــــ^a walḡalbe ḡajif.
- 7 četil-ālhawā zinni tarāni bēḡiretič, faḡantī bēḡal-omure^a paḡbar wēzārif^b.
- 8 šičētiče^a ja zaḡūze mā bi^a mēn-ālhawā, ukulle fetā ješči limān^c — jēwalif.
- 9 hanijjan lirāḡlin zāše mā dāge ـــــــــــــــــ^a, walā jōme ـــــــــــــــــ^b albiče šaḡif.
- 10 jēḡaddi zemanū bilmēsarrati^a walḡanā, waješbeh ḡalij-ālbale waddamze našif.
- 11 hādī mēḡalāt-*ālzanēsi^{jē} fādīl^a, ja rabbe sāzafni faḡant-elmēsāzif.

waḡawabaḡu alzaḡūz wašārat^k tēḡul:

- 12 tēḡul-ālzaḡūz-*ālḡēr ـــــــــــــــــ^a umme wāsel^a, wamin muḡleti ḡirni dēmūzin^b darājif.
- 13 walaywazte ḡalbi min umūrin dekarta^a, walak medmazin zālḡaddi^b ja šabbe dārif.
- 14 waḡit ـــــــــــــــــ^a min ḡōmek wasājir zašāirāk, waḡit ḡāsidin tēšufe zēn-ālmowāšif.
- 15 ـــــــــــــــــ ـــــــــــــــــ^a ḡulmetin jihresūnehā, ješūnūnehā bilmāḡijāt-errēḡajif.
- 16 aḡunnek ḡawij-essaзде ja ḡājet-almunā, tēlāḡēt-ana wijake lelbarre šajif^a.
- 17 anā sāzija-bḡalāk ـــــــــــــــــ ـــــــــــــــــ^a laḡannek zalejj-essirre ḡad širte čāšif.
- 18 wamā ḡidār-errahmāne ـــــــــــــــــ^a čimā ješā^a, ččirimin wsattārin lēmin čane ḡajif.

8 faḡal alzanēsi fādīl tarāni dāḡil ebḡirētič waḡiret elzarab, eddillimi zala -ššājib^l. faḡalet ja wāḡadi rūḡ ilā šezūb elḡebel wašbur ḡatā tiḡlaz annēḡum wāḡhadir zala-lzarab wabūk-ḡak šāt wadḡāḡah waḡzālah čismetējin fērūḡ ila

^b Man erwartet *alzaḡūz*. — ⁱ Nach OÜ. übersetzt. Unsicher.

1 ^a Mscr. *zanēsi*; vgl. oben Abs. 2.

2 ^a Mscr. *zarif*; vielleicht besser *mā zaraf*. — ^b Mscr. *larreḡāl* gegen das Metrum. Auch der Plural *larreḡāḡil*, der ins Metrum passen würde, gäbe keinen rechten Sinn.

4 ^a *mī warfā*.

6 ^a Mscr. *taḡbērini bilḡāl*; ins Metrum passt *taḡabbirini* ohne *bilḡāl*.

7 ^a Mscr. *bihādālomūr*. — ^b Die msc. Formen sind auffällig.

8 ^a urspr. *tiš*. — ^b Mscr. *bija*. — ^c Vielleicht ist *kū* zu ergänzen.

9 ^a *lūzet-ālhawā*; viell. ist *lūzetin* zu lesen. — ^b Mscr. *bihawa*; etwa *bimahabbat*.

10 ^a Mscr. *šarra*.

11 ^a Mscr. *ālzanēsi wāzanēsi fādīl*.

^k *wašārat* und sie begann OGI.

12 ^a urspr. *ālḡērīn*. Vielleicht ist zu lesen *ummēmowāšif*: *wašif* Weibersname OGI. — ^b Mscr. *dēmūz zēni*.

13 ^a Mscr. *medmaz zalalḡaddi*.

14 ^a Vielleicht ist *antē* zu ergänzen oder *وقد جئت* zu lesen.

15 ^a Mscr. *wazēne laha*.

6 وشاف بنات العرب مجتمعات على عين بردن وبينهن عجوز فقالت للبنات اطعن من العين
يسقى الغلام ناقته فطلعن البنات من العين واحدر الناقة على العين وطلع من العين وقعد يتغدى
7 وجاءت الى عنده العجوز وقالت يا غلام من اى بلاد فقال لها من بلاد نجد وعابر سبيل ولكن
يا عجوز هذه البيوت نازلين ردف وهديك الخيمة متجبة فقالت له هذه خيمة زينة المواصف وابوها
خلى على باب الخيمة اسودا وعيدا سودا بجرسونها بالليل والنهار فقال يا عجوز السر له عندك
مكان فقالت عندك حمل اسرار فقال العنيسى

- 1 يقول العنيسى والعنيسى فاضل وبى الم عاينت منه المتالف
- 2 خفى على من لا عرف لوعة الهوى خير بن كان للرجال عارف
- 3 انا من بلاد يا عجوز بعيدة يتبه القطا بها ولو كان طائف
- 4 نغربت من اهلى وقوى ورفاقتى على ظهر هجين من بنات اللطائف
- 5 على دعت بعض العجايز وقد رمت بقلبي لهيب النار والدمع دارف
- 6 والله هدانى بيك يا غاية المنى اريدك تخبرنى بالمحال والقلب خائف
- 7 قنيل الهوى انى ترانى بيجيرتك فانى بها الامور اخبر وعارف
- 8 شكيتك يا عجوز ما بى من الهوى وكل فتى يشكى لمن هو يوالف
- 9 هنيا لرجل عاش ما ذاق ولا يوم البيض شاغف
- 10 يقضى زمانه بالمسرة والهنا ويصبح خلى البال والدمع ناشف
- 11 هذه مقالات العنيسى فاضل يا رب ساعفنى فانى المساعف

وجاوبته العجوز اشارت تقول

- 12 تقول العجوز الخير ... ام واصل ومن مقلتى تجرى دموع ذرائف
 - 13 ولو عت قلبى من امور ذكرتها ولك مدمع على الحدا يا شاب دارف
 - 14 وقد جئت من قومك وسائر عشائك وجئت قاصدا تشوف زين المواصف
 - 15 لها غلطة بجرسونها يصونونها بالماضيات الرهائف
 - 16 اظنك قوى السعد يا غاية المنا تلاقيت انا واياك للبر شائف
 - 17 انا ساعية بجالك لانك على السر قد صرت كاشف
 - 18 وما قدر الرحمان كما يشاء كريم وستار لمن صار خائف
- 8 فقال العنيسى فاضل ترانى داخل بيجيرتك وجيرة العرب تدلنى على الصائب فقالت يا ولدى
رج الى شعوب الجبل واصبر حتى تطلع النجوم وانحدر على العرب وبق لك شاة واذبحها واجعلها

16 ^a *telbarr šajif* uns sehend OGI. Unverständlich.

17 ^a Mscr. *ja garib*.

18 ^a Es ist hier ein Verbum zu ergänzen, *jifzal? šurë?*

¹ Mscr. *šajib = šawab* OGI.

قسمتين فرح الى خيمة زينة المواصف وأتى كل وسلة للاسود وقت الى الخيمة ونشوف ايش يفعل
الله بك 9 فركب ناقته فراح الى شعوب الجبل وعقل الناقة وانحدر الى العرب وابق له شاة
وذبحها وجعلها قسمتين وتخطر الاسود وفات الى الخيمة

10 وجاءت العجوز الى عند زينة المواصف وقالت اليوم تركتيني فريدة وحيدة فقالت يا بنتي
حصلني بعض الاشغال والهاني عنك وقامت وفرشت فراش زينة المواصف ونامت فشافت منام
قائلا يقول العنيسي فاضل اليك واصل 11 فانتبهت مرعوبة وقالت يا داية رأيت منام العنيسي
فاضل اليّ واصل فقالت يا بنتي العنيسي فاضل من بلاد بعيدة نعوذى من الشيطان ونامى فنامت
وشافت المنام مرة ثانية فقعدت دايتها وقالت يا بنتي تأمرين له بالدخول فقالت نعم فرفعت ذيال
الخيمة ودخل العنيسي فاضل 12 فتنهضت زينة المواصف بوجهه فقالت من اين اتيت يا منية
القلوب قال لها وُصف لى حسنك وجمالك فرغبت بواصلت فلا تخرميني رويك فقامت وفرشت
له فراش وقالت حلّ السيف فحلّ سيفه وحطّه ما بينه وبينها فقالت ليش فعلت هذه الافعال فقال
ما جئت افعل شيء بالحرام وبقي عندها ثلاثة ايام والعجوز تاتي بالشراب والطعام الى ثلاثة ايام

13 وسرحوا الرعيان الى شعوب الجبل وشافوا الناقة معقولة وعليها شيء عجيب وركابها ذهب
وجابوها للامير معمر وقال لهم ايش تكون هذه الناقة فقالوا لقيناها بشعوب الجبل فقال هذه ناقة
جاسوس او صبر قوم 14 فوكّل عليها عشرة عبيد مجرسونها بالليل والنهار فاخذت الخيرام
مواصف فجاءت الى عند العنيسي فاضل وقالت الناقة صار عليها الحال كذا وكذا وعاد الناقة
تحنّ حيننا زائدا فسمع العنيسي فاضل حين الناقة وقال لبيك لبيك يا بنت الكرام اصبري علىّ
الى وقت الظلام وحتى محصى عدد الليالي والايام لاجعلك بهذه الليلة مطلوقة العقال 15 فقالت
زينة المواصف تريد تروح وتليني بهواك ان كان تروح خذني معك وقعدت تبكي فاشار العنيسي
فاضل يقول

19 يقول العنيسي والعنيسي فاضل ونيران قلبي قد كواني شرارها

20 ايا زينة نار الهوى بضوامري توقد علىّ ثمّ بكثرت جمارها

21 ولي مقلة يا زينة فلقاء سحجة تهلّ سواقى دمعها من جوارها

22 تركت بنى عمى واهلى ورفاقتى شيوخ بنى فاضل ونحنا كبارها

23 وقد غشني هواك عقب هبة الضبا تلوح ربح الطيب جوا خمارها

24 وقد قمت من وجدى ودتيت ناقتى وزتيت نفسى فوق على كوارها

25 ولا زلت اجد السير فاخوض الدجا بالبرّ اقطع قفارها

23 ^a Mscr. °šani. — ^b Mscr. *telihī*, sp. *tēlōlah* (also im Metrum noch mit *ē* *و-و-و*) = flattert OGI. Unsicher.

24 ^a Mscr. *wağimtā*; Emendation vgl. arab. Text.

25 ^a Mscr. *bizālūlmeha* = in der grossen Mittagshitze OGI. Unsicher..

- 26 ٠٠٠^a lefēt wadi-lzagīge^b maz-aḍḍohā, legēt-ḡladāra začefu^c binčarah^d.
 27 ٠٠٠ ٠٠٠٠٠^a ummū mowasif ٠٠٠ ٠٠٠^c waḡbaratni ḡbārah.
 28 fēgilt jā^a zaḡuz-elḡere kūni^b sezifa ḡžzāči^c zalarrehmāne ʔafdal ḡuwarah.
 29 waḡalāt lij-imriḡ wuḡli ʔau *٠٠٠٠٠^a, ilā ḡme *jati-llēle^b waḡt^c-ḡʔtikarāh.
 30 taḡabbēte baḡbēdā ḡumin^a mā ʔata-ddigā, wanaḡsi mēn-ḡlahwale zad-iftikarah^b.
 31 waḡaššēte baḡḡemā^a wḡālis^b ḡubalēhā, waʔaḡante^c ʔann-ḡssaḍ liḡaḡsi ٠٠٠^d.
 32 waballēte šog-ḡgalbe min ḡaḡet-ḡmunā, fetatin tēḡāč-ḡššamse ʔand-eḡtēdarāh.
 33 fetatin mēn-ḡbiḍ-ḡmēlāḡe ḡarira, wašammēte riḡ-annaḍde ḡūwa ḡēmarah.
 34 talātā liḡali ٠٠٠ ٠ bigāmbēhā^a, amnaḡ liḡaḡsi waḡḡani min tēmarah^b.
 35 waʔin^a ʔawān-ḡraḡmāne ʔaḡi bilādēkum, waʔaḡi bigāḡ-ḡmale wiḡa-fteḡarāh.
 36 waḡḍa bimān ٠٠٠^a waḡnāre tintafi, waḡiltamme ٠٠٠ ٠٠٠ ٠٠٠^b
 37 haḍi mēḡalāt-ḡḡanēsiju faḍil^a, idā šufāt-ḡḡijame ʔeḡnā kēdarah.

16 falumma farraḡ ḡḡanēsi min haḍ-ḡlabjat ḡalāt ḡarḡaz. ḡal inšallah ʔan-čerb. fašabar ḡḡanēsi faḍil ḡata šār ḡllēl waʔaḡad ʔalāmaḡā ḡarbahū warah ilā ʔand ḡnnāḡe. fašāfōḡ ḡḡabid faḡalō ēš tekun jā šaḡi. faḡal āni mn-ḡḡarab waʔēš tekun haḍ-ennāḡe. 17 faḡalō elḡal ʔalēha kēda waḡēda. faḡal lā jekun ʔaḡālha reḡu faḍḡarḡa ʔala-nnāḡe waḡall ḡḡaḡal min riḡēlha waḡatt ruḡahu bēḡāḡerha waḡērābaha biššatim^c, waraḡat tēsābig ḡriḡāḡ lam ḡilḡaḡ ilha ātar walā ḡubār, wašār ḡalib ḡlah.

18 haḍa mā čān mēn-ḡḡanēsi faḍil wanarḡaz bilčalam ila ʔand ḡḡabid. ḡummin ašbaḡ ḡšsubāḡ warāḡu ḡḡabid ila ʔand ḡlamir mēzammār waḡalāu jā amir ḡnnāḡet člwakkālētnā ʔalēha ḡorr ʔalēha ḡēr mn-ḡssima ušalah. 19 faḡal ḡlamir mēzammir jā sud-eluḡuḡ kedibtu ēš-jēkun haḍa-tḡēr elḡarr ʔala-nnāḡe. faḡalāu ḡḡuḡā māškanha bilād ḡḡabaš waḡu ʔala arbaḡ ḡowāḡim. faḡal ḡulu^c ḡššahḡ ḡaḡēl mā teruḡ ḡnnāḡe. faḡal waḡid minhū jā sejḡidi ḡnnāḡe ḡḡal ʔalēha kēda waḡēda. 20 faʔamar biričb-ḡḡeḡil wašarāu ḡalibin ḡnnāḡe ila-dduḡēr waḡam ješūfun lā ins walā ḡins. faḡarḡdu ilā ʔand ḡlamir muzammār waḡalāu mā-šifna-ši. haḍa lšār hēn, nirḡaz baḡčalam ila ʔand ḡḡanēsi faḍil. 21 lamma wuḡil ḡḡēt nām ḡalātatu aḡjam waḡaḡoḡu min ḡnnōm waḡačā-lēhum baḡlēdi šār. faḡal ḡḡanēsi faḍil lēḡalu erid čḡaḡḡebul-li zēnaḡ ḡmowāšif. faḡāmo aḡalu warāḡau iḡaḡḡēbūn zēnaḡ ḡmowāšif uwaḍḍo amwalin četire wanḡoha hilemir muzammār waḡabō zēnaḡ ḡmowāšif waḡau-wezōha liḡanēsi faḍil ʔala ʔaḍat ḡarijaḡ ḡḡarab. haḍa mā šār min ḡuḡset ḡḡanēsi faḍil.

26 ^a Lücke, viell. ist *falamma* zu ergänzen. — ^b *wadi-lzagīj* unbekannt. — ^c *začefu multemmat* OGI. — ^d sic; unerkärt. Der Text ist wohl corrupt.

27 ^a Mscr. *ḡad danit ila ʔandi*. — ^c Lücke im Mscr.

28 ^a Mscr. *ēlha* statt *jā*; Emend. unsicher. — ^b Mscr. addit *li*. — ^c Mscr. *jezač*.

29 ^a Mscr. *ḡaharha*; vielleicht ist zu lesen *ḡahre naḡetak*. — ^b Mscr. *jati ḡllēl*. — ^c vielleicht *ēlēl wawaḡt* zu lesen.

30 ^a Mscr. *ḡummin*. — ^b sp. *ḡkāra*.

31 ^a Mscr. *ḡma*. — ^b Mscr. *ḡālis*. — ^c Mscr. *aḡḡannit*, OGI.: erkannte. — ^d urspr. *ḡaddāra*, sp. *ḡazzāra* für *ḡad z*; was jedoch auch nicht ins Metrum paßt.

34 ^a *talāt liḡali ḡallēt biḡanibēha*; mögliche Emend. vgl. arab. Text. — ^b Mscr. *ḡḡma*.

35 ^a Mscr. *wan*; ebenso in der 2. Vershälfte und 36 a *wa*.

- 26 فلما لفيت وادى العقيق مع الضحا لفيت العذارى عاكفات بنهارها
- 27 ام مواصف واخبرتني اخبارها
- 28 فقلت يا عجوز الخير كوني سعيقة جزاءك على الرحمان افضل جورها
- 29 وقالت لي امرح واخل عن ظهر الى حين تانى الليل وقت اعتكارها
- 30 تحبآت بالبيداء الى ما ان ما اتى الدجا ونفسى من الاحوال زاد افتكارها
- 31 وخشيت بالخيمة وجالس قبالي وايقت عن السعد لنفسى
- 32 وبلت شوق القلب من غاية المنا فتاة تحاكي الشمس وقت احتدارها
- 33 فتاة من البيض الملاح غريرة وشيت ربح الندجوا خمارها
- 34 ثلاثة ليالى قد قد اقامت بجنبها امع لنفسى واجنتى من ثارها
- 35 وان عاون الرحمان اجى بلادكم واجى بغالى المال وايا افتخارها
- 36 واحظى بمن اريد والنار تنطفى ويلتم شلنا
- 37 وهذه مقالات العيسى فاضل اذا صفت الايام احنا كدارها
- 16 فلما فرغ العيسى من هذه الابيات قالت ترجع قال ان شاء الله عن قريب فصبر العيسى فاضل حتى صار الليل واخذ علامة حربيه وراح الى عند الناقة فشافوه العبيد فقالوا ايش تكون يا صبي فقال انا من العرب وايش تكون هذه الناقة 17 فقالوا الحال عليها كذا وكذا فقال لا يكون عقالي رخوا فدنقر على الناقة وحل العقال من رجليها وزت روحه بظهرها وضربها بالشطيم وراحت تسابق الرياح لم يلحق لها آثار ولا غبار وصار طالب اهله
- 18 هذا ما صار من العيسى فاضل ونرجع بالكلام الى عند العبيد لما ان اصبح الصباح وراحوا العبيد الى عند الامير معمر وقالوا يا امير الناقة الى وكلتنا عليها خر عليها طير من السماء وشالها
- 19 فقال الامير معمر يا سود الوجوه كذبتم ايش يكون هذا الطير الى خر على الناقة فقالوا العناء مسكنها بلاد الحبش وهى على اربع قوائم فقال قولوا الصحيح قبل ما تروح الناقة فقال واحد منهم يا سيدى الناقة الحال عليها كذا وكذا 20 فأمر بركب الخيل وصاروا طالبين الناقة الى الظهر ولم يشوفون لا انس ولا جنس فردو الى عند الامير معمر وقالوا يا امير ما شفنا شىء هذا الى صار هنا ونرجع بالكلام الى عند العيسى فاضل 21 لما وصل البيت نام ثلاثة ايام وقعدوه من النوم وحكى لهم بالذى صار فقال العيسى فاضل لاهله اريد تخطبون لى زينة المواصف فقاموا اهله وراحوا يخطبون زينة المواصف وودوا اموالا كثيرة واعطوها للامير معمر وجابوا زينة المواصف وزوجوها للعيسى فاضل على عادة جارية العرب هذا ما صار من قصة العيسى فاضل

36 ^a Mscr. arid. — ^b Mscr. šamminna (statt ilna) bilhabib udara.

37 ^a Mscr. meğalät alzanəsi walzanəsiju fadil; vgl. jedoch V. I.

¹ danger od. dançar sich bücken OGI. — ^r şatım züd OGI. — ^s Mscr. gül.

110

1 guṣṣet snān ibn jasir. jōm mn-aliḡām ġa lēzandu ṣāḡēbū nimēr waġal-lu ja aḡūi eridek ēdġauwizni uḡtek. faġāl lu ḡubbaḡ waḡkaramaḡ, nērūḡ ana waḡte lasseid war-reġaḡna mn-aṣseid eġauwezak uḡti. farāḡū ila-sseid waġam jasir abū sēnan waġauwaz aḡbint liwaḡid baḡzarab. 2 lummē radd ēsnan ṣaf obūḡ meġauwez uḡtu fazzāl zaṣalin ṣedid uġāl ja abūi lēš ġauwazt uḡti wana ēḡḡētha liḡamir nimēr. faġāl wallahi ja ulēdi mā li zilēm faḡzil elamir ēsnān zaṣalin ṣedid waṣuber ḡata ṣār aḡlāl waġāb dēlūlu waṣaḡdd zaḡēḡ-aḡkōr waġud mā wazēḡāb uḡalaḡ mn-aḡzarab wannās nāimīn, subḡān maḡ-lā jaḡnām. 3 waġedd aḡmēsir telātt-ijām faḡalaḡ ēāfēle bezurd aḡdarb fallḡiġ-aġāfēla fa-idaḡhum elḡiġġāt farāfāḡhum ila maḡke faḡāġġ umīn baṣd mā ḡāġġ liḡa ila bilad neġd ilā zand aḡlamir birġās^a waṣallām. raddō zaḡēḡ aṣsalām, waġāl -lu ja ġēlām eiš eddauwir. faġāl-lu edauwir-li zaḡā rēziġe^b. ġāl-lu tirza ġima-lana. ġāl-lu āna rāzi ibēr-rāzi. 4 faġazed jirza bōš birġās waḡāl-lū bint dātā ḡusēn waġamāl ismēḡa-bazba. waġazed ēsnān jirza bōš birġās midde mēn-aḡzemān, jōm mēn-aḡlejām ēnšādū ēš ismek. ġāl ismī ēġlāl abu-lmawāġid. ḡāda ṣār zand ēsnān, fanirġaḡ ila zand elamir birġās.

5 ġimaḡ aḡzarab liġazū wamin baṣd mā rāḡo middet ijām ġaraḡ zaḡēḡum ḡejl wa-āḡadaḡ abwāš aḡzarab. waġō erraḡjān zaḡa-lbijūt^c jēšihūn uġēmḡūn, wama ēān baḡlēbjūt ġēr erroḡjān wa-uḡt aḡlamir berġās umm-ġehlān. 6 *fa-fazzaṣaḡt erroḡjān^d mā-ḡad-aġāba ġēr ġēlāl aba-lmawāġid: ġibi-li ġuwādin uzadda, faġābāt-lu ġuwādin uzadda, faṣaḡdd aṣsarġ zaḡa-lġuwād warakiba bilmaġlūb waḡalaḡ min aḡzarab, waminiswān jedḡakūn zaḡēḡ, ḡata bezād zan aḡzarab wanīzil zan aḡlūwād waṣaḡddā zaḡēḡi^e ṣaḡddīn metin waḡāġaunaḡdā^f bissēf wattiġalaḡ^g birrunḡ wa-aḡḡbaġ^h zaḡā dahr-elġuwād warāḡ miḡl-erriḡ elbaṣif. 7 falḡafatā čēbir aḡġōm waḡān ismō rāšid waġāl-lahum warākum ḡalaḡ, jīġūn ḡamsemīḡ ḡaijal walġubar zāġid. finčāṣaḡf aḡḡubar fa-ida ḡūwa farisin wāḡid, faġār-rāšid ēn-čān baḡddinja āsnān ḡāda ēsnānⁱ falamma ḡiḡḡum ġāl-ēḡhum anġū bērēwāḡkum uḡallū ēlabwāš, āna-lamir snān. 8 ġālaḡ dūnaḡ aḡlabwāš fa-āḡad elabwāš snān kullah waṣād jitefaġġat^k elabwāš waḡānaḡ nāġa libaġūz umm ġiḡilān^l burġubitha zaġāl, mā-šafu. ḡalla-labwāš warādd warāḡum ġājir faġālō-lū zaḡamek ja amir ēsnān, čēfana -ḡlah ṣararak. faġāl ismaḡu minni ḡād-elabjāt^m:

1 en-čān *tēriḡu-lḡarbē maḡn jēḡarib^a, wun-čān *tēriḡu-ṣṣullḡe^b mā li zāġe.

2 taḡti ġuwadil-lāḡḡērūb meġarḡab, bēn aḡzarab mā jilḡaġuh^a sabbāġe.

3 enni mečid^a-aḡḡēle bijōm^b aḡwaġā, waḡkōne *miḡl-aḡḡarbet-aḡbarrāġe.

110

^a Mscr. *birčās* neben *birġās* und *mirġās*; Schech der *beni zāmīr* OGI. Schreibart unsicher. — ^b Mscr. *raḡ*, *rēziġe* ist doppelsinnig; eigentlich meint er Unterthanen. — ^c Mscr. *bijūt* ohne Art. — ^d Dass *roḡjān* wirklich Subject zu *fazzaṣaḡt* ist, ist nicht ganz sicher, da die Bedeutung von *فزع* II (wenn nicht I zu lesen ist) nicht feststeht. — ^e sp. *zaleji*. — ^f sic; wahrscheinlich verballhornt aus dem Ausdruck, der in den arab. Text aufgenommen ist. — ^g sic; irgend ein hocharabischer Ausdruck liegt zu Grunde; = er

110

قصة سنان بن ياسر

1 يوم من الايام جاء الى عنده صاحبه نمر وقال له يا اخي اريدك تزوجني اختك فقال له حبا وكرامة نروح انا وانت الى الصيد وان رجعتا من الصيد ازوجك اختي فراحوا الى الصيد وقام ياسر ابو سنان وزوج البنت لواحد بالعرب 2 لما رد سنان شاف اباه مزوج اخته فزعل زعلا شديدا وقال يا ابي لاني شيء تزوجت اختي وانا اعطيتهما للامير نمر فقال والله يا وليدي ما لي علم فزعل الامير سنان زعلا شديدا وصبر حتى صار الليل وجاب ذلوله وشد عليه الكور وجود ماء وزهاب وطلع من العرب والناس نائمين سبعان من لا بنام 3 فجدد المسير ثلاثة ايام فطلع قافلة بعرض الدرب ففتح القافلة فاذا هم المحججات فراقهم الى مكة فحجج ومن بعد ما حجج لقي الى بلاد نجد الى عند الامير برجاس وسلم ردوا عليه السلام وقال له يا غلام ايش تدور فقال ادور لي على رعيه قال له ترعي جمالنا قال له انا راعي ابن راعي 4 فقعد برعي بوش برقاس وكان له بنت ذات حسن وجمال اسمها العزبة وقعد سنان يرعي بوش برجاس مدة من الزمان يوم من الايام نشده ايش اسمك قال اسى جلال ابوالمواقد هذا صار عند سنان فنرجع الى عند الامير برجاس 5 جمع العرب للغزو ومن بعد ما راحوا مدة ايام اغارت عليهم خيل واخذت ابواش العرب وجاؤوا الرعيان على البيوت يصيحون وينيحون وما كان بالبيوت غير الرعيان واخت الامير برجاس ام جهلان 6 ففرغت الرعيان ما احد جاب غير جلال ابوالمواقد جيبى لى جوادا وعدة فجابت له جوادا وعدة فشدد السرج على الجواد وركب بالمقلوب وطلع من العرب والنسوان بضحك عليه حتى بعد عن العرب ونزل عن الجواد وشد عليه شدا متينا وتقلد بالسيف بالريح واطبق على ظهر الجواد وراح مثل الريح العاصف 7 فالتفت كبير القوم وكان اسمه راشد وقال لهم وراءكم طلب يحجون خمسمائة خيال والغبار عاقد فانكشف الغبار فاذا هو فارس واحد فقال راشد ان كان بالدنيا سنان هذا سنان ابو الراشد فلما لحقهم قال لهم انجوا بارواحكم واخلوا الابواش انا الامير سنان 8 قالوا دونك الابواش فاخذ الابواش سنان كلها وعاد يتفقط الابواش وكانت ناقة للعجوز ام جهلان برقبته عقال ما شافه خلى الابواش ورد وراءهم غائر فقالوا له على ما انت يا امير سنان كفانا الله شرك فقال اسمعوا منى هذه الايات

1 ان كان تريدون الحرب من بحارب وان كان تريدون الصلح ما لي عاقبة

2 تحتى جواد للحروب مجرب بين العرب ما يلحقه سبابة

3 اتى مكيد الخيل بيوم الوغا والكون مثل الحربة البراقة

nahm sie auf die Schulter OGL. — ^h *aṭṭāy rāḥ gāra* OGL. — ⁱ Mscr. *oberrāšid*, passt nicht. — ^k Viell. verhört für *jitēfaḡḡad*. — ^l Viell. *čehlān* كهلان. — ^m Metrum Regez.

1 ^a Mscr. *tēridūn aṭṭarb ena-ljeh*. — ^b Mscr. *tēridūn aṣṣullū*.

2 ^a Mscr. *ḡu*.

3 ^a urspr. *mēḡū*. — ^b Mscr. *bijōm*.

- 4 bħajāte rāsī lēse ʔargāz zankum, illā tēgībū^a lī zaḡāl-annāge.
 5 mēḡālāt-^aalfitā sēnān^a-aljasir, hātū^b zaḡāl-annāge jā^c sauwāge.
 9 fadauwarū zalēh legōh ʔand ʔabdin ismēhu maʔsūd mēsauwihē ʔēmātil^a
 ʔlēlfaras, faḡālaw dūnek zaḡālek, ʔefāna-llah ʔarraḡ waʔsar rāšid iḡūl:
 6 tirḡaz laʔagle hēt ʔ ʔ ʔ ʔ^a jiswā ʔalāṭa flūse hī moṭlāga.
 7 amma-lmarāḡil hī^a lobūk waḡiddak, ʔam boʔe raddēt^b jā ʔamir-usāge.
 8^a amma-lkawāniḡ^b naʔlēhā merrāge.
 9 ʔiḡa-ssebāz ulādēhā mētālah, amma-lʔarāuib labēdā baṭṭāge.
 10 fatanaddazu maʔ āsnān waʔsarū ʔalibin ahālhūm wusnān ʔār ʔalib ahālu
 haṭā wuʔil bwādī dūn alʔarab waḡad ʔaḡlāt elḡēmāl wazaḡāl nāḡet umm
 -ḡehlān waḡalla-labwāʔ baḡwādī waʔad assarḡ baḡmaḡlūb waʔar naḡw-alʔarab.
 11 fataḡaḡḡōhu ʔanneswān faḡālaw jā ḡēlāl wēn^o mā fakkēt alboʔ. ḡāl lummin
 elhiēt alḡōm warraddau ʔaleija mitl-annār, lō mā ʔalabt errāi^p laʔān-ičṭalōni.
 faḡāmet umm ḡehlān ʔala bēhamejha waʔfuḡātū bidēha waʔaret tēḡūl^q:
 10 tēḡūl eftāt-alḡajje umme ḡamdā, †bijūtin baḡhaʔā iʔibb-ilha ʔuḡūdi.
 11 †jā ēḡlāl mā teḡallā mēhimmetek, †walā lek ʔazēm ʔante kūdi^a.
 12 fērōḡnā bike ḡinna^a-lḡamme waḡlā, waʔān ḡāna-ssērūr mēz-asseḡūdi.
 13 lhiēt alḡōme tumma ḡite ḡajib, walā raddēt alḡeij^a maʔ-alḡēḡūdi.
 14 ʔalā waḡhak fērāḡ alboʔe kullu, warāḡ almale minnā wassēḡūdi.
 aʔār ēḡlāl jegūl:
 15 †jēḡūl ēḡlāl min waʔṭ alḡaʔa, jā ʔumme ḡamda baʔsič hī ʔanūdi^c.
 16 anā ēḡlāle *sōf tarēna^a foʔli, uli rājāte biḡin ḡere sūdi.
 17 anā rāzi rāzi-alboʔe ʔuḡlu, walā-na fārisin ʔabḡā ḡēnūdi.
 18 †ʔaleija aʔburī haṭā jiḡī amirēkum, †waṭlūb daʔtūr warūḡ ila ahli wamā
 aʔūdi erḡaz aʔūdi.

12 waʔida bilʔabēd meʔsūd ibaʔššir bičēdūm birḡās annahu ʔeseb amwālin
 lā tenʔād walā tenḡaʔa. faḡālat umm ḡehlān ʔantum ʔesebtum māl ʔannās
 wannās ičsibau mālkum. faḡāl elʔabēd ē-ʔōb tawaḡḡihō alḡom. faḡālat ila
 -ššemāl. 13 faṭallaḡa rās ʔenānu bi-ʔātār alḡōm. faḡā daʔbū ʔala-lwādī elladi
 biḡ alboʔ, fasāḡ-alboʔ haṭa aʔraf ʔala-lʔarab. fataḡaḡḡātuh umm ḡehlān
 wabaḡāt alʔarab wakerē alfarah wassērūr wazzeḡārit waḡarḡ aṭṭobūl haṭā

4 ^a Mscr. *djīb*.

5 ^a Mscr. *alfita-lmisma snān*. Vielleicht ist jedoch statt *mēḡālāt*: *ḡōl* zu lesen und anders zu emendieren. — ^b Mscr. *hātūli*. — ^c Mscr. *sērīza jā*.

^a *ʔēmātil* Art Band hinter dem *ḡurḡ*, an welches man die *ʔabāje* bindet; also eine Art Plaidriemen OGI.

6 ^a Mscr. *mēnaḡwubar*.

7 ^a Mscr. *hijā*. — ^b Mscr. *oḡetū*; dem Sinne nach gut.

8 ^a Mscr. *laanna ulād eʔṣuḡūr teḡī ʔuḡūra*. Vielleicht ist *teḡī* zu streichen und *ʔulūd* zu lesen; *laanne* ist wohl = لَانِي. — ^b *kōnūḡ* Fledermaus OGI. Unwahrscheinlich. Der Text ist wohl corrupt.

^o *wēn* wo? OGI. Kaum passend. — ^p *rāi* Pardon, auch im Kurdischen. — ^q In den folgenden Versen lässt sich das Metrum Reḡez nicht überall herstellen; die Verse, in denen dies gar nicht versucht wurde, sind mit einem † bezeichnet.

11 ^a *kūdi abadan* OGI. Unsicher.

4 بحياة راسى ليس ارجع عنكم الأتحييون لى عقال الناقة
 5 مقالات الفتى سنان الياسر هاتوا عقال الناقة يا سواقه
 9 فدوروا عليه لقوه عند عبد اسمه مسعود مسويه صباطا للفرس فقالوا دونك عقالك كفانا الله
 شرك فاشار راشد يقول

6 ترجع لاجل خيط يسوى ثلاثة فلوس هي مطلقه
 7 اما المراجل هي لايوك وجدك كم بوش رديت يا امير وساقه
 8 اما الكوانج نسلها مرافه
 9 كذا السباع اولادها مثالها اما الارانب لابده بالطاقه
 10 فتودعوا مع سنان وصاروا طالين اهلم وسنان صار طالب اهله حتى وصل بوادى دون
 العرب واخذ شمالات الجمال وعقال ناقة ام جهلان وخلي الابواش بالوادى وشد السرج
 بالمقلوب وصار نحو العرب 11 فتلقوه النسوان فقالوا يا جلال وين ما فكيت البوش قال لما ان
 لحقت القوم ردوا على مثل النار لو ما طلبت الرأى لكان قتلوني فقامت ام جهلان على بهامياها
 وصفته يديها وشارت تقول

10 تقول فتاة الحى ام حمدة بيونا بالحشا يشب لها وقودى
 11 يا جلال ما تجلى مهمتك ولا لك عزم انت كودى
 12 فرحنا بك قلنا الهم ولى وكأن جاءنا السرور مع السعودى
 13 لحقت القوم ثم جئت خائب ولا رديت الحيل مع القعودى
 14 على وجهك فراح البوش كله وراح الممال منا والسعودى

اشار جلال يقول

15 يقول جلال من وسط الحشا يا ام حمدة بسك لى تنودى
 16 انا جلال سوف ترين فعلى ولى رايات بيض غير سودى
 17 انا راعى رعية البوش شغله ولا انا فارس ابغى جنودى
 18 على اصبرى حتى يبغى اميركم واطلب دستور واروح الى اهلى وما اعود ارجع اعودى
 12 واذا بالعبد مسعود يبشر بقدم برقاس انه كسب اموالا لا تنعاد ولا تنحصى فقالت ام جهلان
 انتم كسيتم مال الناس والناس كسبوا مالكم فقال العبد اى صوب توجهوا القوم فقالت الى الشمال
 13 فطلق راس عنانه بأثار القوم فجاء دربه على الوادى الذى به البوش فساق البوش حتى اشرف
 على العرب فتلقت ام جهلان وبنات العرب وكثر الفرح والسرور وضرب الطبول حتى جاء الامير

12 ^a sp. *gīlṇa*.

13 ^a Mscr. *alḥejūl*.

15 ^a *tayūdi tēdummi* OGI.

16 ^a Mscr. *sōfa terēin*.

gā alamir birgās. 14 farāḥat ila zandū^r umm ḡehlān faḥaččūt-lu bilḡuṣṣa min
 āwwalha lē-tāliha, fa·arsal zalā kēbār aḷzarab waḡemaṣlum zandū waḡāl-ēlhum
 ēš ḡēzāt meszūd. faḡālay ḡēzātu bintak aḷzazbe. ḡāl istahālha. farsal zalā
 meszūd jāti lazandi. 15 faḡāl-lu in-čāl-lū šuḡēl huwe jāti lazandi. faḡāl
 aḷamir birgās iḡāb-lena errūh ila zandū. faḡām aḷamir birgās warbābē dōletu
 farāḥu ila zandē meszūd, fasallēmū zalēh farādd zalēhum aṣselām faḡālas
 aḷamir birgās waašār jīgūl:

19 ḡāl^a aḷfeta birgās aḷli^b zādātū, jint-aḷzātajā lēsā jindam bihā.

20 raddēte bōši jā dezi^a wmalī, min ·ide dīddī čāne jislič bihā.

21 † dūnek ḡēzāha binti, lēzagle fožlek jā zābed nunṭiha.

22 nunṭike miētēne^a ḡamrā čareḡ, tibḡā bikulle — —^b teḡmiḡā^c.

23 watkūne ḡāčim baḷbabid uḡērhum, učilmetek mā jōme terḡaz bihā.

16 faḡāmay wunṭay aḷzazba limeszūd zalā zādāt ḡāriet aḷzarab waḡabbēh
 aḷaḡnām wazaḡḡer elḡimāl waṭṭabbāḡin taṭbuḡ wannās fi ·amrin zaḡim
 ubarrazu libazbe birāz^s umā zād illā-dduḡūl. waḡāmet aḷzazbe warāḡat ila
 zand eḡlāl aba-lmowāḡid, leḡōtu tuwaṣṣad edrāz annāḡe fanadaṣātu bēriḡlah
 waḡāl zalameč^t jā zēnt elzēnēn. ḡālet ismaz minni ḡād-elabjāt waašāret teḡul^u:

24 teḡūlē^a fetāt-aḷḡaije zazba-lledī šičet, ḡūm jā ḡēlāl-aḡnār — —^b eszāli.

25 maṣzūde ḡāzad waḷ·amāra ḡolū, jēḡūle ḡibt-albōše waḷ·amwālī.

26 † faḡām obūja lō ēntāni, † waḡabbāḡ ḡanām zaḡḡar eḡmālī.

27 jērīde jāḡudni-ddezi ḡalīla, jāḡdā bēwaṣli ·aḡbaḡ-aṣsūdāni.

28 in-čāne ḡibt-albōše ḡūm teččaddam, wundur serīzan jā ·amir lēḡālī.

29 wun-čāne mā ḡibtū ḡul-li me·akkad, *ḡattā ·ahime^a fōḡ rūs-eḡḡēbālī,

30 *uḡṭul lēnaḡsi mā-riḡū^a ḡalīla. † dāzī min fōḡ ḡaddī sārī.

31 † jā amir eḡburni wiḡbur ḡāṭeri, waḡjāte rāsek jā ·amir eḡlālī.

ašār ḡelāl jegūl:

32 † jēḡūl eḡlāl min waṣṭ elḡašā, † jā sittā zazba ṭibi šahraki wulijālī.

33 lāzim ·ana^a oḡṭul laḡdezi^b bēsēfi, wirūḡe min taḡt-elwuṭā wurmālī.

34 † ana-lledī ḡibt-aḷbōš^a mālkum, waḡzēt-aḡōme fōḡ rūs-eḡḡēbālī.

35 jā sittā zazba ičtemī lēsirri, lā buḡde-mā-ḡudki bēdarb-aḡlālī.

17 faraddat aḷzazba farḡāna waddinja mā tēsazha^v mēn-aḷfaraḡ wassērūr.
 faḡām aḷamir čsnān warāḡ ilā zand aḷamir birgās, laḡā zandeh meszūd wa-
 meszūd čāzid zala wasāid aḷḡarir. fasallām zalēhum čsnān faraddū zalēh

^r Mscr. zandē.

19 ^a Mscr. jēḡūl. — ^b Mscr. alleḡi.

20 ^a dezi zād mamlūk OGI. Wohl Missverständnis; vgl. V. 27.

22 ^a Mscr. miētēn; es soll sich auf die Pferde beziehen. Unsicher. — ^b Mscr. waḡṭin. —

^c Das Suffix bezieht sich auf die bint. Der Halbvers steht kaum am richtigen Platze.

^s birāz augenscheinlich = ^šبِرَّ. — ^t Mscr. zallā^o. — ^u Bei dem folgenden Gedicht ist auffällig, dass der erste Vers das Metrum Ṭawil aufweist, die folgenden Reḡez.

24 ^a Mscr. eḡūlā. — ^b Mscr. biḡalbi dzīd; viell. bi zādēt.

29 ^a Mscr. ḡata aktullanaḡsi waḡim.

30 ^a Mscr. oḡṭullanaḡsi mā erīd eddezi.

33 ^a an fehlt im Mscr. Nicht sicher. — ^b so urspr.; sp. addezi.

34 ^a Viell. aḷbēwāš.

^v Mscr. tēsazā.

برجاس 14 فراحت الى عنده امّ جهلان وحكت له بالقصّة من اولها الى نالها فارسل على كبار العرب وجمعهم عنده وقال لهم ايش جزاء مسعود فقالوا جزاءه بتك العزبة قال استاهلها فارسل على مسعود يأتي الى عندي فقال له ان كان له شغل هو يأتي الى عندي فقال الامير برجاس يجب لنا نروح الى عنده فقام الامير برجاس وارباب دولته فراخوا الى عند مسعود فسأموه عليه فردّ عليهم السلام فجلس الامير برجاس واثار يقول

19 قال الفتى برجاس الى عاداته يعطى العطايا ليس يندم بها

20 ردّيت بوشى يا دعى ومالى من يد ضدى كان يسلك بها

21 دونك جزاءها بنتى لاجل فعلك يا عبد نعطيها

22 نعطيك مائتين حمراء قارح تبقى بكل وقت تحميها

23 وتكون حاكم بالعيد وغيرهم وكلمتك ما يوم ترجع بها

16 فقاموا واعطوا العزبة لمسعود على عادة جارية العرب وذبح الاغنام وعقر الجمال والظباخين تطبخ والناس في امر عظيم وبرزوا للعزبة براز وما عاد الا الدخول فقامت العزبة وراحت الى عند جلال ابي المواقد لقيته توسّد ذراع الناقة فندسته برجلها وقال على ما انت يا زينة العينين قالت اسمع منى هذه الايات واثارت تقول

24 تقول فتاة الحجة عزبة الذي شككت قم يا جلال النار تزيد اشعالي

25 مسعود قاعد والامراء حوله يقول جبت البوش والاموالى

26 فقام ابي له اعطاني وذبح غنم وعقر جمالي

27 يريد ياخذني الدعى حليّة يحظى بوصلى اقبح السودانى

28 ان كان جبت البوش قم تقدّم وانظر سريعا يا امير الى حالى

29 وان كان ما جبتة قل لى مؤكّد حتى اهيم فوق روس الجبالى

30 واقتل نفسى ما اريده حليلا دمعى من فوق خدى سالى

31 يا امير اجبرنى واجبر خاطرى وحياة راسك يا امير جلالى

اشار جلال يقول

32 يقول جلال من وسط الحشا يا ستّ عزبه طيبى شهرك والليالى

33 لازم ان اقتل للدعوى بسيفى ويروح من تحت الوطا والرمالى

34 انا الذى جبت الابواش مالكم ودعبت القوم فوق روس الجبالى

35 يا ستّ عزبة اكنى لسرى لا بدّما آخذك بدرج حلالى

17 فردّت العزبة فرحانة والدنيا ما تسعها من الفرح والسرور فقام الامير سنان وراح الى عند الامير برجاس فلقى عنده مسعود ومسعود قاعد على وسائد الحرير فسلم عليهم سنان فردّوا عليه

assalām illā maṣṣūd lā saḷlām walā tečallām walā teħarraq walā temalmaq^w. faḡāl ʔsnān lilamīr berḡās minṣaħḷ tērid tīnti ʔlazba lēmesūd. ḡāl nazam. 18 ḡāl-lū hataktā ʔard ʔzarab. ḡāl^x li-ʔejjē ḡāl jā ʔglāl. *ḡāl-lū ʔēf takūn amir aṣil watanīha libabēd šmāṭahu raṣījet aḡgemāl, ʔarḡūl jinbāz winšera^y. faḡāl istahelha laʔannahu fakk-ʔlbōš. faḡāl jiḡsa^z, in-čān fakk ʔlbōš ʔn ʔaḡān-nāḡet umm ḡehlān waʔēn šemlāt elḡemāl. faṣār ʔand ʔlamīr birḡās heṣāb womūrīn šāzāb waaṣār ʔglāl^{aa} jēḡūl:

- 36 † jēḡūl ʔglāl min waṣṭ ʔḷḷašā, ismaṣ čalāmī jā maḷek birḡāsī.
 37 lā-hū ʔamīrīn bilmaḡāfil jeḡḡal, † walā-lū ʔazmin walā-lū miḡbāsī^a.
 38 mesūde maḡlūbin *jubāz ujušrā^a, walāzabde min taḡt ʔlwota jindāsī.
 39 † waḡ-ḡitū ḡemīz-ʔalkum ʔlōndu, † waḡumtum lū^a baḷḡozze waḷbāsī.
 40 † ičdīb ʔalēkum jēḡūl ḡibt ʔlbōšū mālkum^a, † ḡōl ʔlabd falā jinbā ʔalēh asāsī.
 41 † anaḷledī ḡibt ʔlbōšū mālkum, waḡjāte rāsek jā ʔamīr wrāsī.
 42 † innī ʔamīr waʔibnā ʔamīrīn, ismī sēnānīn mā ʔanā faddāsī^a.
 43 † waabūja ismū jāsir, min āle ʔamīr min kebar-ʔnnāsī.
 44 waṣār lēnā ḡēdīn *waḡit lezandkum^a, waṣirt-anā rāzī wanā ḡaddāsī.
 45 † wana-ljōm ʔsnān mā bīa ḡaba, li ʔazmin-anaḡā min ḡadīd-ʔḡāsī.
 46 ʔl-mā jeṣaddičīn ʔ- ḡubālī, jinḡal ʔila-lmīdāne jā ferrāsī.
 47 † in-čān mesūd jeḡmed rūḷu jinzil, † iḡābīnnī^a baḷā ḡaba winšūf minn^b jīḡdi
 čima-ʔsasāsī^c.

19 waḡām maṣṣūd warakibā ḡuwādu waṣnān ʔiḡa rakiba ḡuwādu walā taṣūf bejnātahum illā seḡfin maslūl. ʔḡtāḡ ʔlamīr snān ḡeīḡīn šēdīd watamaṭṭa baḷḡēnāb waʔaṭa bēnaḡsu aṣādd ʔbitāb^{ab} waḡarāb^{ac} ʔlabd birrumḷ^{ad} biḡḡāru ṭala ʔlaṣnān jelmaṣ min saḡru, fawaḡaṣ baḷḡāz. fanezel ʔalēh asraṣ mnaṭṭer waḡā-rabaḷ baṣṣēf, teḡjar rāsu uḡammad īnfāsu unzāl obūh ʔala bu-ḡnāsu^{ae}. 20 waḡāl uḡajāt rāsī mā jēḡāll aḡad minkum bēḡadā-lmēčān. faḡāmō waṣičēbō ḡelhum waraḡau ilā-lwādi ʔlledī biḡ^{af} ʔaḡāl nāḡet umm ḡehlān waṣamlāt ʔḡemāl waṭallaḡhon mer-ḡiḡmin mēn-ʔḷḡaḡer. waṣār ʔandēhum maṣlūm innā snān fakk ʔlabwāš waḡābōhin. waḡau ʔala-lzarab jimšūn waṣār ʔandēhum ʔḷḡaraḡ waṭṭubūl waḷḡijūl tilzab wannās fi ʔomrīn ʔazīm ṭaḷḷatt-ijām. 21 wamin baṣd ettelatt-ijām ʔntō ʔlazba lilamīr ʔsnān ʔalā ʔādet ḡārījet ʔzarab, walāzba libiṣat aḷḡar tiḡabah wabarrazū^{af} lehā berāz wadaḡḡalō-lamīr ʔsnān ʔalēha watalāḡā-lḡubb^{ah} ʔmaḡbūb waṭṭalib ʔmaṭlūb waṣār *ṭaḡn-ʔasukkar^{ai} laṣṣubḷ. utēzišūn *uteslamūn^{ak} ja ḡadērin.

^w *temalmaq* sich nach oben bewegen, z. B. wenn jemand sich zur Hälfte erhebt, um einen Ankommenden zu begrüßen OGI. — ^x fehlt im Mscr. — ^y Mscr. *wēnšerā*. — ^z *jiḡsa* = er liegt; *taḡassa* V id. OGI. Kaum annehmbar. — ^{aa} Mscr. *ʔglālī*.

37 ^a sp. *mičb*.

38 ^a Mscr. *jinbāz uḡiṣara* (sic).

39 ^a Mscr. *lēhum* unpassend.

42 ^a *faddāsī neḡel* OGI.

44 ^a Mscr. *waḡīnā lēzandukum*.

47 ^a sp. *ʔbilnī*. — ^b so Mscr. — ^c *ʔsasās* Hund OGI.

^{ab} viell. *ʔlitzab*? Unsicher. — ^{ac} Mscr. *wadarrāb*. — ^{ad} Mscr. *birumḷ*. — ^{ae} so

السلام الأوسع لا سلم ولا تكلم ولا تحرك ولا تملل فقال سنان للامير برجاس من صحّ تريد تعطى
العزبة لمسعود قال نعم 18 قال له هتكت عرض العرب قال لاىّ حال يا جلال قال له كيف
تكون امير اصيل وتعطيها لعبد شيمته رعيّة الجمال زربول بنياع وينشري فقال استاهلها لآنه فكّ
البوش فقال يخسى ان كان فكّ البوش ابن عقال ناقد امّ جهلان وابن شمالات الجمال فصار عند
الامير برجاس حساب وامور صعب و اشار جلال يقول

36 يقول جلال من وسط الحشا اسع كلامى يا ملك برجاسى

37 لا هو امير بالمخافل يحفل ولا له عزم ولا له مقباسى

38 مسعود مجلوب يباع ويشرى والعبد من تحت الوطاء بنداسى

39 وان جئتم جميع لكم الى عنده وان قتم له بالعزّ و.....

40 يكذب عليكم يقول جبت البوش مالكم قول العبد فلا بينى عليه اساسى

41 انا الذى جبت الابواش مالكم وحياة راسك يا امير وراسى

42 انى امير وابن امير اسعى سنان ما انا فداسى

43 واسبى اسمه ياسر من آل عامر من كبار الناسى

44 وصار لنا غيظ وجئت الى عندكم وصرت انا راعى وانا حداسى

45 وانا اليوم سنان ما بىّ خبا لى عزم امضى من حديد الفاسى

46 الى ما يصدقنى ينزل قبالى ينزل الى الميدان يا فراسى

47 ان كان مسعود بمحمد روحه ينزل يقابلنى بلا خبا ونشوف منا يغدى كما العساسى

19 وقام مسعود وركب جواده وسنان ايضا ركب جواده ولا تشوف بيناتهم الا سيفا مسلولا
واغتاظ الامير سنان غيظا شديدا وتمطى بالجناح واعطى بنفسى اشد الاتعاب وضرب العبد بالرمح
بظهره طلع السنان يلمع من صدره فوق بالناقع فنزل عليه اسرع من الطير وضربه بالسيف طير راسه
وخمد انفاسه ونعل ابوه على بو جناسه 20 وقال وحياة راسى ما يظل احد منكم بهذا المكان
فقاموا وركبوا خيلهم وراحوا الى الوادى الذى به عقال امّ جهلان وشمالات الجمال وطلّعت من
رجم من الحجر وصار عندهم معلوم أنّ سنان فكّ الابواش وجابوهنّ وجاؤا على العرب يمشون وصار
عندهم الفرخ والطبول والمخبول ناعب والناس فى امر عظيم ثلاثة ايام 21 ومن بعد الثلاثة ايام
اعطوا العزبة للامير سنان على عادة جارية العرب والعزبة لبست افخر ثيابها وبرزوا لها براز
ودخلوا الامير سنان عليها وتلاقى الحابّ المحبوب والطالب المطلوب وصار طعن السكر الى الصبح
وتعشون وتسلمون يا حاضرين

Mscr., wohl verderbt; urspr. *wuǧnāsu*. — ^{a1} Mscr. *bī*, urspr. Spuren eines *h*. — ^{a2} Mscr. *wabarazu*. — ^b *ḥubb* „der Liebende?“ so Mscr. — ⁱ *ṭaḥn ʿassukkar nēk* OGI. — ^k Mscr. *uteslamūni*.

111

- nāšēr eššāzīr gāl lēsejh ʔaj^a:
- 1 jā raḥbe jā muḥlif ġēmīz-annēbātī, jā ḥālēčī ja-mšauwer-almulke tešwīr,
 - 2 ḥabbēte^a ʔabdek tiġzalō baḡḡanātī, elḥēre minnak walġadab wattazātīr.
 - 3 ġēmīz-annowājib kullēhin mičmēnātī, min ḥurwet^a-elġārā^b lēfanni dazātīr^c.
 - 4 min *sāmeč-ǧabḡbrā^a lišatt-alfērātī jā mā ġadā bēn-ʔassaḡaf wulmoḡāhīr.
 - 5 lēlet ʔafar ġašra^a-mēn-almūḥšātī, min *^b
 - 6 †ulō semoḡt ġolet-ēflān māti, walġalbe^a tōġis mitle ʔas-ʔazanābir.
 - 7 lā-hī ġēmūzōn warrumek ʔailātī,^a ʔuwābir^b.
 - 8 rēfāz-almehāzīm^a merḥešin-ǧḥajātī, min ḥēbet-almāzbūde ʔār-eddēzātīr^b.
 - 9 ḥumr-almānāčib baḡḡalā dāihātī^a, tismaz ḥanīn-annūġe mitl-annuwāzīr.
 - 10 errīḥ-ǧašfar ḥarrab-ǧkāinātī, ʔaffā-ʔarāġ ūġaffar^a-ǧbaġme taġfir.
 - 11 ʔarḥāne niḡr-arba; mēn-almuḡroḡātī, minhin mēġāhim^a ūbihinne^b meġātīr^c.
 - 12 --^a walāʔī wmiġwel ʔefātī, ʔabd-ǧkerīm-elli ʔazel ʔeḡḡowābir.
 - 13 atēte ʔalā bēt mitle naġz-ʔassufātī, rīf-almegāwā^a bissēnīn^b-almāzātīr.
 - 14 rāzihe ʔarḥān-ǧlamīr ʔzčnātī^a, --^b mā kaḡdaġannū kaḡnādīġ^c.
 - 15 abūke^a ǧablak jintīj-almuḡreġātī, †udērūz dāūd meḡtabbaġātīn mēzaskarāt^b ǧbēsāmīr.
 - 16 ʔarēte-hī ʔaġrā mēn-ʔssaḡfēnātī^a, ḥasābtēhā^b men ġāmezāt ǧḥawāwīr.
 - 17 --^a ʔassarā mā tēwātī, tiġḥad walā tilḥaġ ġēḥūš-ǧzaḡātīr.
 - 18 --^a āḡānēhā^a ḥāzēlātī, ḥazlet siġüre-*māddelīm-ǧttanāġīr^b.
 - 19 barr-ʔassenād ʔesūġēhā baḡzaḡātī, †tismaz-ʔande ḥašmah mitēl wēḥīf^b ǧḥanāzīr.
 - 20 estāġēzāt^a maḡḡūrčtī^b ḥēnā ʔātī^c, ḥallētēhā barrudde^d ḥurwet ḥenēzīr.

111

^a Das Gedicht wurde i. J. 1861 oder 1862 gedichtet; damals wütete die Cholera (Pest?) in der Gegend von Mardin und Mosul. Sie kam von Norden und griff dann unter den Beduinen um sich. Der Dichter *nāšīr* aus dem Stamme *ʔaj* floh so eilig, dass unterwegs sein Pferd crepierte und er zu Fuss, mit seiner Keule bewaffnet (V. 22) beim Scheich der Schāmmar ankam. Metrum *Ṭawīl*.

2 ^a Mscr. *en ḥabbēt*. Darnach ist übersetzt; *en* ist gegen das Metrum.

3 ^a Mscr. *ḥurūt*; *min ḥurwe* (sic) = *min jemm* OGI. Unsicher; etwa *خربة* oder *قربة*? Vgl. V. 20, wo urspr. *hur*^a, sp. *hur*^c. — ^b *ġāra* bei Nisibin OGI. — ^c *daztūra baḡwa* (vgl. V. 8), dort traf ihn die Cholera OGI. Vielleicht ist *ʔlefanni-ddazātīr* zu lesen. Wohl identisch mit *tazātīr* V. 2. Vgl. N. b zu V. 8.

4 ^a *sāmič elzōbre* (sic) = die breite Furth (OÜ.) ist der Tigrisübergang bei Mosul OGI.

5 ^a *ġašra* (sic) *baḡwa* OGI. — ^b Mscr. *waḥsīn* (= *wiswās*, *fukēr* OGI.) *jēḡer alzaġēl taḡīr*.

7 ^a Mscr. *tēḡzestīr ġalba utiġmaz lak* du brüstest dich mit Sieg u. s. w. Nicht annehmbar. — ^b *ʔawābir*, Pl. von *ʔabr* Abteilung von 20—30 Mann OGI.

8 ^a *rēfā-ǧlme* = *šammar* OGI. Unsicher, auch dem Ausdruck nach; viell. = die halb Verhungerten. — ^b *flān tēdaztār* = sich vor Schmerz wälzen OGI. Unsicher. Vielleicht ist *ʔared-dazātīr* zu lesen.

9 ^a *dāihāt* irrend OGI. Unannehmbar; viell. ist *dāihāt* oder geradezu *tāihātī* zu lesen.

10 ^a *ġaffar* ausrauben; = *farraġ* OGI. Also wohl transponiert.

11 ^a *miġhīme* schwarz OGI. Unsicher; viell. *مقاحيم*. — ^b Mscr. *ubihin*. — ^c *miġtera* weiss OGI.

12 ^a Mscr. *elġār allah*; es werden hier die Namen der Söhne Ferḥāns genannt; er hatte auch noch einen Sohn *zād*; *miġwel* war der älteste, „geliebteste“ (*ʔēfātī*).

13 ^a *mēġāwā*, Sing. *moġwi* = *ġūzān* OGI. — ^b Mscr. *bēsīnīn*; viell. ist *bīsēnīn* zu lesen.

14 ^a *ʔzčnātī* von den *benī ḥilāl* OGI. Vgl. Lane, *Manners and Customs* II, 105, jetzt besonders W. Ahlwardt, *Verzeichnis der arabischen Handschriften* (zu Berlin). Achter

111

ناصر الشاعر قال لشيخ طيء

- 1 يا ربّ يا مخلق جميع النباتي يا خالقي يا مصوّر الملك تصوير
 2 حبّيت عبدك تجعله بالغناتي الحير منك والغضب والتعائير
 3 جمع النوائب كلّهنّ مكمنات من خروة الفارة لفتى دعائير
 4 من سامك العبرة الى شطّ الفراتي يا ما غدا بين السلف والمظاهر
 5 ليلة عفر قشر من الموحشاتي من
 6 ولو سمعت قولة فلان مانى فالقلب نوجس مثل لسع الزنابير
 7 لاهى جموع والرمك صائلات صوابير
 8 رفاع الحازم مرخصين الحياتي من هيبة المعبود صارت دعائير
 9 حمر المناكب بالفلا تسمع حنين النوق مثل النواعير
 10 الريح الاصفر خرّب الكائنات صفى العراق وغفر العجم تغفير
 11 فرحان نذر اربع من المطرفات منهن مقاحيم وبهنّ مغائير
 12 والعاصى ومجول شفاتي عبد الكرم الى عزل الطوابير
 13 اتيت على بيت مثل نفع الصفاتي ريف المفاوى بالسنين المعائير
 14 راعيه فرحان الامير الزناتي ما قندغنه قنادير
 15 ابوك قبلك يعطى المسرجات ودروع داود مطبقات معسكرات البسامير
 16 شريت لى شقراء من الصافناتي حسبتها من قامزات الخواوير
 17 السرى ما تواطى تجهد ولا تلحق جموحش العطاير
 18 آذانها هازلاني هذلة سيور معدلين
 19 برّ السند اسوقها بالعصاتي نسمع عند خشمها مثل وحيف الخنازير
 20 استوجعت مضمورتي حين اتى خليتها بالردّ خروة خنيزير

Band. Berlin 1896, S. 379. Der ديوان الزناتي ist Beirut 1866 gedruckt. — ^b Mscr. *ubazaşru*. — ^c *kindag* Windel OGI. Unsicher. Urspr. stand im Mscr. °*dīr*, *g* und *r* werden bekanntlich in Mosul verwechselt.

15 ^a Mscr. *abū*. — ^b *mēzaskarāt mēlawajāt* OGI. Unsicher.

16 ^a *şāfēnāt* Sure 38, 30. Absichtlich frei übersetzt. — ^b Mscr. *ḥasābētah*.

17 ^a Mscr. *atārīha ḥalībīn* sie war nie gemolken; gegen Sinn und Metrum.

18 ^a Mscr. *hēnākīnneḏāna* dort (scil. als wir etwas gegangen waren) wurden ihre Ohren schlapp (?). Unsicher. — ^b *mzaddelīn attanāḡīr*, die die *tanḡara* = *dumbak* schlagen. Ist viell. *tanābīr* zu lesen?

19 ^a *barr* viell. für *bebarr*. — ^b *wēḥāf* Laut (Grunzen?) OGI. Ist etwa der Vers zu emendieren *tismaş bēḥašmah mītle waḥf* ... ?

20 ^a *estāzḡzat murḡdet* OGI. — ^b *indaferat umätet* von einem Thier, das einige Zeit hat dursten müssen und dann plötzlich viel trinkt: es zerplatzt. *maḏfūre* = *mabzūge* als Imprecation OGI. — ^c Mscr. *hēnāti*. — ^d *arudd* ist ein Thal 3 Stunden östlich von Nisibin in der Nähe der *hēnēzīr*-Quelle OGI.

- 21 azīmetil-ḥaddāḥe waḥwūwijāti, wamiṭe nisrin wuččefō^a – nowāḍir.
 22 atētek zala-lbēda^a alūfe^b-bḡanātī^c, zalēke ja farḥat bēzīd-almēsājir.

112^a

- 1^a ḍamzin ḡarā fōḡ-elḥudūd wazām.
 2 ʔeir-annijā la jesser allah zamrek, tēḡul ḍarībni bēras aḥḥam.
 3 mētāzi miḡar-aṣṣabr waṛiḥ ḥandāl, allah min humūm aṣṣana walzām.
 4 āna^a šābni mā šāb jūsiḥ ḥbaṣru, walā ʔarḡam^b wāla eḍan baḍēr annazām.
 5 walā li min moḡimin an jerfaḥ eḍḍēm zanni, ḥēlāf alilāḥ aḥwāḥed aḥḡollām.
 6 ḥelēfēt šaddēt imja mn-ahigīn, fēlā jingūṣ ḥēsābḥin temām.
 7 zalḥin fēḥul eḡḡuwāzi tēmajelān, ḥēmālī sēfin baḥmēsīr ehām.
 8 nāḥan zala-^amḡagūl obengūr^a lēlā, wulkullē minhum ḥālebḥūr hawām.
 9 mēḥammaḍ abzagūb mā šufēt miṭlu, rif aḥmēsanna fōḡ kull-uhām.
 10 jamḡamēṭhen tēḡarrib ḡāmin jēzūmin zala šēḥ jidkar rifin ḥiddām.
 11 aḡḡḥabi^a aḡli mā ḍanā baṣṣarḡ miṭlu, ḥulfet ḥasan^b ḥallēt ḥaḍḍurḡām.
 12 ḥam farēsīn baḥkōn raḥat mēriḡa^a, min jaḍd-aḥū zamšār^b ddūs errēmām^c.
 13 ḥallaf linā slēmāna^a nazm-elḥalifa, baṣṣeḥa ḥatim ay ḥebāḥrin ṭam.
 14 baḥmuṣṭafā mā šejjeḥō ʔaijē miṭlek, zamennik^a zaḥifin mā-ddāni ḥarām.
 15 ja ḡidwet aḥḥassāf^a jā ḥazint aḍḍoḥa, jā rif hizlin mā lēḥin ṣanām.
 16 ani aḥḥāk walā aḥḥā mn-annās ḡerek, ḥēt-innek tēfukk aḥmiṣkelat ešmām.
 17 ḥajāt zammek jā šifa abzālemīna baḡgabēr, aḡli wuṭa ḥiṣm-aḥḥaḍēr wurrēwām.
 18 ḥam nōbetin atōḥ urāḍḍay, bukmīn walā raḍḍay zalēḥ ḥāḡlām.
 19 ḡerīṣ raḡṭā sāḡet essimmē baḥḥaša, mazāliḡ ḡalbi ḡāḍijāt eḥrām^a.
 20 atētek eḡidd aṣṣēr waddamzā jidrif, aṣṣkūk zomri mā ḍarōḥ eslām.
 21 erid li minnak jā šēḥ miṭ ḡāzi uḡāzi, wulla ḥṣānin joḡḡib aṣṣuwām.
 22 wahāda ḡōl nāšir min ḍamīru, ḥāḡlāmīn ḥāmmal mā jēzūzu kul-ḥāḡlām.

21 ^a Mscr. *zalcha*; lies viell. *lah*.

22 ^a *albeda* Wüste OGL. Unsicher. Hat etwa der Rawi (vgl. die Einleitungsnote) dabei an kurd. *pīa*, was aus *pījādeh* entstanden ist „d. h. zu Fuss“, gedacht? — ^b *laf* schwingen OGL. — ^c *ḡana* = *ḍabbūs* OGL.

112

^a Das Gedicht stammt von demselben Dichter, wie No. 111 und ist an den Oberschech der *ṭai* gerichtet. Die Form, in der es überliefert ist, ist so corrupt, dass sich kein Metrum herstellen lässt, einige Verse weisen auf ein ursprüngliches Ṭawīl; andere sprechen mehr für Reḡez. Natürlich ist die Übersetzung ganz unsicher.

1 ^a Die Zeile fehlt im Mscr.

4 ^a urspr. *elā*. — ^b *ʔarḡam ḡidd bāni ʔai*, er wurde durch die Frenḡi's von seiner Frau *bedr annazām* getrennt OGL.

8 ^a *mḡagūl* Bruder des *zabḍ elkērīm*, *obengūr* (sic) Vetter desselben OGL.

11 ^a *aḡḡḥabi*, die *zašire* der Scheche der *ṭai* OGL. — ^b *ḥasan* berühmter Schech der *ṭai*; er starb „vor 12 Jahren“ OGL.

12 ^a *mēriḡa* oder *māriḡ* leer; vom Pferd, dessen Reiter heruntergefallen oder -geworfen worden ist OGL. Unsicher; dann wäre doch wohl *farasin* statt *farēsīn* zu lesen. — ^b *zamšār* Schwester des *ḥasan* OGL. — ^c *rēmām pūš* (trockenes Unkraut) OGL. Unsicher.

13 ^a *slēmān ibn ḥasan* OGL.

21 عزيمة للضيع والواويات ومائة نسر وقفوا عليها نواظير
22 انيتك على البيداء الوف بقتاني عليك يا فرحة بعيد المسابير

112

- 1 دمع جرى فوق الخدود وعام
- 2 طير النيا لا يسر الله عمرك نقول ضاربنى براس الهام
- 3 متاعى مجار الصبر وربقى حنظل الله من هوم السنة والعام
- 4 انا اصابنى ما اصاب يوسف بعصره ولا ترجم ولا ابضا بدر النعام
- 5 ولا لى من معين ان يرفع الضيم عنى خلاف الاله الواحد العالم
- 6 حلفت شديت مائة من الهجن فلا ينقص حسابهن تمام
- 7 عليهن فحول الجوازي تمايلن حمالى صيف بالمسير هام
- 8 نخن على معقول ابن جور ليلة والكل منهم كالبحور هوام
- 9 محمد العنوب ما شفت مثله ريف المعنى فوق كل وهام
- 10 يسمتهن تغرب قمن يزمن على شيخ يذكر ريف قدام
- 11 الغيهي الى ما دنا بالسرچ مثله خلفه حسن الليث ها الضرعام
- 12 كم فرس بالكون راحت مريقا من يد اخو عشر ندوس الرمام
- 13 خلف لنا سليمان نعم الخليفة بالسخاء حاتم او كبحر طام
- 14 بالمصطفى ما شتغوا طيء مثلك اما اناك عفيف ما تدانى حرام
- 15 يا قدوة العساف يا خزنة الضحى يا ريف هزل ما لهون سنام
- 16 انا انخاك ولا انخى من الناس غيرك حيث اناك تفك المشكلات اشام
- 17 حياة عمك يا شفا العالمين بالقبر الى وطا خشم الخضر والاروام
- 18 كم نوبة اتوه وردوا بكما ولا ردوا عليه كلام
- 19 قريص الرقطاء ساقى السم بالحشا معاليق قلبى غاديات اخرام
- 20 انيتك اجد السير والدمع يذرف اشكيك عمري ما دروه اسلام
- 21 اريد لى منك يا شيخ مائة غازى وغازى والا حصانا يعجب السوام
- 22 وهذا قول ناصر من ضميره كلاما كامل ما يعوزه كل كلام

14 ^a Mscr. *zammennik* (mit halber Schärfung des m) = wie bist du so ... OGl.

15 ^a *albasāf* berühmte *zašire* der *ʿaj* OGl.

19 ^a *hurm* Holzring oben am Zelt, woran die Stricke befestigt und angezogen werden OGl.

Anhang.

Die Gedichte Wallins.

1^a

- 1 jā dārē wallah lā radōč māni^a ʔantīk, ākūdē mārīd nāzīlin lelgezīreh.
 2 min jaum-anā gājījah wanā rabiān bik, wuljaumē mā-ħallīk walā šūrē đireh.
 3 juħram ʔalāi gādđ-elʔadū min mebānik, mā tūlē ʔaffī taħtarīf biddahīreh^a.
 4 wulǧalbē mā jargah beraglin^a muzādīk, wumwaddateč jā dārē ʔendī ʔēčīreh.
 5 jā dārē mā laum^a-elʔadū lā ħakā fik, laumeč ʔalāi in tuštē^b ħačj-ilmašīreh.
 6 wurbaʔateč jaum-elmulāgā^a teħāzīk^b, watsīre gidraneč sawāt assaķīreh^c.
 7 win sāzaf-elbārī wahabbat lahāħīk, in ħarrabū tibdī lehum kullā ħireh.
 8 buzjūmīnā rabb-essamāwātē mazħīk, wsattārē maṭlab^a-elmaʔānīz ħehīreh.
 9 ja-bišrē^a ʔan ʔard alħabīb ʔadarrīk, wjā šīnē^b ʔendak lā teđīz-alġemīleh.
 10 darrejt abūk waman baġā min dawānīk, waħatt-anta biġā wāħīdīl-ħak ħalīleh.
 11 wašduġ bēnā wuṣṣīdēč ʔendī ʔinaggīk, wallāhē lā ħaṭṭ albaḷāwī jazīlah^a.
 12 wamm-anta mā ʔadrak ħada-lmaṭte ġāšīk, maṭtak walā gādđī belajjā delīleh.

2^a

- 1 jā rāčībin min ʔendānā fōġē ʔermās, jašdā đalīmīn^a ṭalaz^b-ezzolē zālī.
 2 mitl-almahālah jaumē tarħā bilamrās, waʔlaħīč man jaddī ʔulum aṣṣamāil^a.

1

^a Aus ZDMG, Bd. 5, S. 2. Metrum Ṭawīl; auffällig ist in V. 1 a, dass die erste Silbe von *rādōč* als Kürze gebraucht ist. Was den Reim der zweiten Vershälfte betrifft, so wäre, da sich das Suffix der 2. Pers. meist auf *dār* bezieht, überall statt des *k* nach § 147 d die entsprechende Affricata zu erwarten. Andererseits freilich würde die zweite Hälfte (V. 9—12) dann einen anderen Reim (mit dem Versschlusslaut) aufweisen. Wie diese Schwierigkeit zu lösen ist, kann schwer entschieden werden; wahrscheinlich ist, dass in der That die Affricata in der Poesie — ich nehme lieber an: nur im Reime — vernachlässigt wird.

1^a Nach Wetzstein (W).

3^a Nach W bedeutet jedoch *dahīre* die Zündpfanne (mit Deckel). Vgl. ZDMG 22, 155 Note.

4^a In der Vorlage *lirigālin*; das Metrum erfordert ʔ —, etwa *leraglin*.

5^a Vielleicht besser *ما أَلوم* ich tadle nicht. — ^b Wetzstein *tīst*.

6^a so Wetzstein. — ^b Vgl. Wetzstein in ZDMG 22, 176, Note 2; vielleicht *حاذى* von *حذاء*, oder *حزى*, das im Dialekt von *zomān* im II. Stamme „abhalten“ bedeutet; vgl. Reinhardt 230 (u. 105). — ^c *saķīre* = Feuerreihe (Wallin) scheint nicht gesichert.

8^a Das Metrum erfordert *مَطَلَب*; aber vielleicht ist *مَا طَلَب* *ma-ṭlab* zu lesen.

9^a so nach Wetzstein. — ^b *šīn* mit *ī* nach Wetzstein.

11^a *يذيلها* spricht dafür, in allen Reimen der zweiten Vershälfte *h* am Ende zu setzen.

2

^a Aus ZDMG, Bd. 5, S. 12. Metrum ebenfalls Ṭawīl.

1^a *đalīm* wird dem Deminutivum bei Wallin vorzuziehen sein. — ^b Es wird wohl am besten Perf. III oder II (für VIII) gelesen. Wetzstein bemerkte, *طلع* I komme in der Bedeutung „sehen“ nicht vor. Möglicherweise hat aber Wallin S. 15 doch Recht; dann ist wohl *ṭālesīn zāl* (eventuell *iz-z^o*) zu lesen.

2^a *ṣamāil* Bedeutung unsicher; Wetzstein kannte bloss *الحافية الصميلة* der feste Huf eines Pferdes.

- 3 jelfi musāzād sufratan ħin-aladmās, ^aalčejfē ṭab ūzānē bidz-almatāil.
 4 fan čānē lek san laddat-annaumī ħurrās, gat manwatek šufnā zalejhim^a nehāil^b.
 5 tarā diret-albāiē ħaratnāha-lissās^a, bīzafre šejhin mađijil-lah fašāil.
 6 wamnāzilin^a dukkat wala bihin-aunās^b, wağarsin gadau bah čāsibin-ennafāil^c.
 7 min fiḥl-aḥū nūrah čimā wašfe ġirnās^a, ħurrin tadallā min šafā^b gālī^c ħāil.
 8 ħabbat bičaffeh wargaf-algaufē jā nās, wašhar zalā dārah rafiz-alḥamāil.
 9 * _ _ _ ^a min wāḥidin čāsij-errās, wabisseifē ṭazat lah šufuf-alčabāil.
 10 wun gāttabū^a _^b alḥawāfir bilalbās, wričbū zalā gubb^c-almehār-albašāil,
 11 jetu guwādah jammē arjāğē jubbās^a, jađrib biḥadd-asseifē mā hū mesāil.
 12 wun gāllaṭū bejn-alčebileinē^a mitrās^b, wuddammē min bejn-alčebileinē sāil,
 13 jaḥud zalā ḥejl-alčebileinē mirwās^a, wulja-čtanā baḥtah teğauṭer dabāil^b.
 14 jā mā gataz rās, bilagwatin rāsē māil^a.
 15 nazh-aššawārib mā ʔigi darb-aladnās, ṭazat lah-al-ḥuđraūč wauladē wāil^a.
 16 wuzbeidin-illi mitlē madmūg-alamrās, illi lisejfah bilmuzādī fašāil.

3 ^a *ḡul* des Textes wird im Metrum nicht gezählt.

4 ^a *zalejhim* nach Wallin; gew. *ḥum*. — ^b Nach Wetzstein ist die letzte Erklärung bei Wallin S. 17 die richtige.

5 ^a so Wetzstein; = *الى الساس*.

6 ^a *مناهل* ist jedenfalls zu verwerfen. — ^b Wetzstein wollte *ūmās* dichterisch für *انامس* lesen; vgl. jedoch 76, 11 gegen Wallin ZDMG 5, 18. — ^c *nafāil* wohl wegen des Reimes statt cl. *انغال* od. *نوافل*. Entweder muss des Metrums wegen der Artikel zugesetzt oder *čāsibin* *nafāil* gelesen werden.

7 ^a Nach Wetzstein ist *قرناس* 1) die Zeit, wo der Falke sich mausert; 2) einer, der erfrorene Füße hat; 3) = der Falke, so benannt wegen seiner Klauen oder wegen seines krummen Schnabels; *مقرنيس* ist einer, der lange Fingernägel hat. — ^b *šafā* ist nach Wetzstein die Höhe vor jeder Tiefe. — ^c *ḡal* ist nach Wallin S. 19 übersetzt; vgl. jedoch ZDMG 22, 77, Z. 12 und S. 134.

9 ^a Wallin *wakam taḡwa* gegen das Metrum.

10 ^a *قطب* II nach Wallin zum Kampfe ausziehen; nach Wetzstein zusammenziehen, nähern; die grossen Panzerhemden werden vor der Schlacht unter den Pferden zusammengezogen. — ^b *ḡubb* ist wohl hier nach dem folgenden Halbvers statt eines anderen Wortes geschrieben, wohl statt *ḡumm* als Plural von *ašamm*.

11 ^a *arjāğē jubbās* wohl anstatt *jubbās el-arjağ*; der Bedeutung, die Wallin S. 20 dem Ausdruck beilegt, bin ich absichtlich nicht gefolgt. Vgl. Note a zu Wallin 3, 10 Übersetzung.

12 ^a Der Text ist entstellt; in den folgenden beiden Halbversen kommt dieser Ausdruck noch zweimal wieder; wenn man auch mit Wetzstein einmal das vielgebrauchte *ferič* einsetzen wollte, würde der Text nicht wesentlich gebessert; namentlich anstössig ist, dass er nach V. 13 a die Reiter der beiden Stämme angreift. — ^b *mitrās* ist nach W nicht Fussgänger (Wallin S. 21), sondern zunächst der Graben, in den sich die Schützen legen (vgl. Reiseb., S. 144); dann allerdings auch die Schützen selbst. Vgl. Dozy S.

13 ^a *mirwās* nach Wetzstein *miḡdām*; auch der Mann, welcher das vorderste der beiden Maultiere an einer Pilgersänfte (für Weiber) führt, heisst so. — ^b *dabāil* Wetzstein dachte an *دل* treiben, wie der Wind die Blätter. Unsicher. Auch *teğauṭer* (II und Singular) ist zweifelhaft.

14 ^a Der ganze Vers ist nicht mit Sicherheit metrisch zu emendieren; *taḡwa* wird von Wallin S. 22 richtig erkannt, nur wird der Singular zu setzen sein.

15 ^a Vgl. ZDMG 22, 166, Anm. I.

17 aḥwānē nūreh mutāibin kullē miḥmās, waḥdūwēhum lāzim jegihum bilḥāil^a.
 18 ṣallū ʔala-ssejjid ʔadad raml-claṭʔās, willā ʔadad mā zālē bilʔajne zāil.

3

1 jā ḥāliči begāhe tiszin waʔišrīn, ḥarfin wamā bihin nuṭič min luḡāti.
 2 wabilmuṣṭafa-lmuḥṭāre jā rabbi taṣṭīn, ṣabrin ʔalā balwa-zzurāt^a-eššimāti.
 3 jā rabbi ʔin *ʔala-lbalāwi^a masāčīn, ʔinnī ʔalā balwāi bimōḥifāti^b.
 4 jā rabbi tegzi ḥejrā man ḡālē āmin, waman ḡālēhā^a nuṣḥan^b ʔasā leh tebāti.
 5 ja-ʔḡābē ḡalbī ḡādā min ḡarat-elbain, wabči wadīdi-lʔāmā^a ja-ʔḡābē māti.
 6 ḡablah ḡadā min himmāti sitta-waḥwain, bihim jezūl-elfaḡrē wargā ḡanāti.
 7 mā ṣumtē ʔau zādī walā sahrat-elʔain, walā ṣārē širbī min ḥamim-ūḥamāti.
 8 lačinnī ṣawibē bindičīn^a ramjēteh zēn, bimugrabī^b sitāti.
 9 garḥah ʔamičīn^a ḥādē min bejnē ḡalʔēn, minnah nehed ḡalbī tašahhad wamāti.
 10 mā leiḷ jemsī li walā ṣubḥē jātīn, illā lisānī mā ʔiḥāṭī^a luḥāti.
 11 wanḥuf waṣiḥ^a wānūḥ . . wannīn^b, waṣkub dumūzin dōmē ḥādī sawāti^c.
 12 ja-ʔḡābē ḡajʔaṣ-elmaʔarfah binimrīn, waḥjeite mitlē gweif-agarger ʔabāti.
 13 ja-ʔḡābē wallah ʔādilinī megānīn, waʔḡūlēhum ṭamḥāti^a wamherfalāti.
 14 tarā lāiminī^a walʔawādil sawātēn, waʔḡūlēhum ja-ʔḡābā mutwāzināti.
 15 bihim melāzinīn wabihim šajātīn, waminhum mabāḡiḡin^a waminhum ʔadāti.
 16 *wallah ʔalai wāḡullē^a dinīn baṭar dīn, mā jefhemūn bidīnē muḥji-nnebāti.
 17 ja-ʔḡābē lanni muttū win^a ḡāret-elʔain, in čānē tebḡī . . .^b ḥajāti,
 18 iftaḥ lanā ḡabr-elḥebejjib weḥallin, ḥādā munā ʔainī weḥādā šefāti.

17 ^a Nach Wetzstein: zu den Brüdern (zwei? nach Wallin; *aḥwān* Nom. Dual?) der Nure kommen stets ihre Freunde in grosser Zahl zu Gaste; aber auch die Feinde u. s. w.

3

^a Aus ZDMG, Bd. 6, S. 190. In der Überschrift des Gedichts ist *زوجتها* statt *زوجته* zu lesen W.

2 ^a Vgl. ZDMG 22, 118.

3 ^a sic; nach Wetzstein. — ^b *mōḥif* Lagerstätte; nach Wetzstein.

4 ^a Vgl. S. 196 bei Wallin. — ^b *nuṣḥan* nach Wetzstein.

5 ^a *wadīdi* könnte auch Subject sein (Wallin); nach Wetzstein ist *elʔām* = *elʔām elmāḡī*.

8 ^a Vgl. ZDMG 22, 126. Bei *بُنْدُق* ist jedoch wohl an die alte Bedeutung zu denken, die das Wort hat; vgl. zu Freytag, Ousāma 176, 9. — ^b An die Erklärungen von *مخروب* S. 198 ist nicht recht zu glauben; das Metrum ist nicht herzustellen.

10 ^a *مخاطاة* = *تفارق* W.

11 ^a Wetzstein gab an *ساخ* (sic) bedeute a) schmelzen (*ساح*?), b) ausser sich geraten. —

^b Nach Wetzstein liegt eine Form *فَعِيل* vor; *وتبين* von *وتن* für *اتن*; *وتبينين* passt nicht ins Metrum. Auch *حتا* ist auffällig. — ^c *sawāt* wahrscheinlich = Thun. Unsicher.

13 ^a Nach Wetzstein ist *ṭamḥ* in Damascus ein Schimpfwort: einer der Eselshirn gegessen hat. Wenn eine Frau Eselshirn unter Hersagen von gewissen Sprüchen kocht und ihrem Manne zu essen giebt, wird er wahnsinnig, und die Frau kann ihren Liebhaber ins Haus kommen lassen, ohne dass es der Mann merkt; man sagt auch *طَرْمَخ*.

14 ^a *llāiminā* bei Wallin passt nicht ins Metrum.

15 ^a *mabāḡiḡ* nach Wetzstein, Pl. von *مبغوض*.

16 ^a so Wetzstein. *عَلَّ* = aneinanderfügen nach Wetzstein. Der Vocal des Imperf. ist im Mscr. jedoch nicht bemerkt. Das doppelte *wallah* scheint freilich zu dem verdoppelten Schwur zu passen.

17 ^a Emendiert nach Wallin S. 200. *حبيب* passt nicht recht; viell. *حبيب*.

4

- 1 jā ḥmūde ʔirčāb jaḡmē ḥāc elčabilah, ḡul lah rebīzu-blādenā mitle mā čān.
 2 jā ḥmūde farḡahum tālātne leilalah, zindī wazan tissīne zāmin bemizān.
 3 elbaine ḡallet dōme tādḡuḡ hamilah, tādḡuḡ bilūlū marra tādḡuḡ bimurgān^a.
 4 tabčī salā waḡḥā zanūd^a elḡemilah, ḥaḡma-ssuwālif besse ridfin wezimjān^b.
 5 tasčima jā dār elḡubejib maḡilah, min miznatin hammālatin^a
 6 tasčī min-essāmak le-ʔarḡ eddelilah, min mādebā likahf ilā ḥaddē zammān.
 7 wamin zuḡbēhin jā ḥmūdē temsī maḡilah, illā walā ḡāḥā min-elwasmē^a hammāl.

5

- 1 billahē rajjīḡ jā ٤٠٠^a ewaḡḡik, čān ʔntē tebḡi jaḡmē ḥaḡma tērūḡi,
 2 unḡul wuḡāti waḡḡilah jaḡmē ḡālik, elḡarm abū zabid ḡabij-elmadūḡi.
 3 ḡilw-ennebā lā ḡētē ḡūzān iḡarrik, tarāḡē liman ḡā-ddārē miḡl-elmasūḡi.
 4 anā ḡasibt ann-elwigāḡātē terḡik, waḡarrikē min jaḡm-elḡebajjib ḡaḡūḡi.
 5 ḡū čēfē lā ḡaḡḡētē bizzēn eḡāḡik, jābū zuḡejja^a čēfē tibrā ḡurūḡi.
 6 zammāl an-ashar waḡntē ma-ssahrē mūdīk, ashar lewagh-eḡḡubḡē zammāl-anūḡi.
 7 lāwēnē^a sāret ḡōḡerau bah dewānik^b, waddemz tēḡalḡal min zujūnī sufūḡi^c.
 8 watebḡi suwejjir zan ḡata-lbalē tebrīk, wutridē jā selmānē tekḡā ḡabūḡi.
 9 mar-ʔnt-elčebīr bikullē ḡejjin nebaddīk, wannefḡē zan ḡejjin tewaddah^a nazūḡi^b.
 10 tarāḡē zājifūi lek-allāḡ ubaḡīk, wājiste min lāmāḡē^a čān ʔntē tūḡi^b.

4^a

^a Aus ZDMG, Bd. 6, S. 201.

3 ^a nach S. 203 Anm. vgl. ZDMG 22, 144 Anm.; wahrscheinlich ist bei den Korallen an blutige Thränen zu denken.

4 ^a *zanūd* nach Wetzstein emendiert. — ^b Wetzstein liest هضماء; Bauch und Brust sind schwächlich. Die zweite Hälfte des Verses ist unklar, besonders *zimjān*.

5 ^a *tirzīm irzām* würde bedeuten: sie macht lauter Geräusch; aber die Lesart ist wohl unrichtig, da *ām* schwerlich auf *im* reimen kann (Wetzstein gegen ZDMG 6, 203).

7 ^a Es scheint besser, auch die Worte dieses Verses als Wunsch zu fassen. Nach Wetzstein ist *وسم الشتاء* der erste Winterregen, *وسم الربيع* der erste Frühlingsregen. Wetzstein nimmt wohl mit Recht auch an dem Reim *āl* neben *ān* Anstoss.

5

^a Aus ZDMG, Bd. 6, S. 206.

1 ^a Vielleicht hat hier geradezu der Eigennamen *rijāšīn* gestanden. ربش العين ZDMG 6, 210 passt nicht ins Metrum.

5 ^a Wetzstein زهيا.

7 ^a *lāwēn* nach Wetzstein. — ^b *dewāni* übersetzt Wallin mit: ein Verwandter; nach Wetzstein kann das gleichbedeutende *ḡarāib* in sing. Bedeutung gebraucht werden. Vgl. Landberg, Prov. 426.

9 ^a *tewaddah*; ob der Imperfectvocal *a* richtig ist, ist zweifelhaft. — ^b Wallin *ḡaziḡi*; nach Wetzstein نزوح oder تزوح.

10 ^a *lū māḡē* das Suffix bezieht sich auf das Mädchen; die Übersetzung Wallins ist unrichtig. — ^b Wetzstein: „Sieht ein Beduine den andern aufgeregt, so sagt er توحى يا سيدى fasse dich! lass dir sagen, höre! verlass dich auf das, was ich sage!“ W. Vgl. jedoch das Glossar.

- 11 darāhemī barān^a waʿiblat mašārik, wajaǧdik^b jā firz-elwaǧā bikē nōhī.
 12 mā jašfuṭ-elḥālātē ġejr ant-atarik, —^c elḥālāt falā hū našūhī.
 13 jā ma-bḥatak^a lā min tenājāhā tasčik, aḥlā min-elzambar nesāmah jefūhī.
 14 hī tebni-elḥigrah^a weḥennā nesarrik^b, wubgennat-eddinjā tešanṭah suṭūhī^c.

- 15 jā rāciḥin ḥurrin ila-lmaddē baččer, jā rāciḥin ḥud li ḥafif-errisalah.
 16 šarwā ḍalmin min četibin^a teḥaddar, heččin gafal šaf eḍḍuḥā-lli ḥebā lah^b.
 17 adirah bemešjin jā fatā lā tezattar, wasājil lenā sekrānē hū čefē ḥalah.
 18 abū turejif^a elli čima-lḥurrē lašgar, šōǧ eṭṭamūh^b elli zahat bidelalah.
 19 zaṭakē li jābū turejifin^a zaṭa šar, erraglē mā janṭi ḥedā min ḥelalah.
 20 walla-lzaṭā ḥada zaṭū-in muzattar^a, bargin baʿidin dūbi ʿarzā ḥijalah.
 21 bilzaunē^a min sekrānē ḡalbi tenakkar, hū lēššē jā rāzi-sseḥā walgelalah.
 22 ašūfē galbak —^a ṭairin ilā far^b, antētēni wantētē mā bah gemalah.
 23 waǧāhā ʿaǧābin min ḥaḍābin teḥaddar, waḍallēt-anā wajjakē ḍamjin beḥalah.

11 ^a *bār* vgl. die Übers. Im Ḥauran bezeichnet *bōra* den Umstand, dass jemand bei der Verteilung der Beute oder von anderem nichts bekommt. — ^b *jaǧdik*; die Erklärung und Übersetzung Wallins ist nicht annehmbar. Wetzstein: es wird dir morgen widerfahren.

12 ^a Mit *وصفاط خالاته* ist metrisch nichts zu machen. Der Sinn des Verses ist unklar; zu *صفاط* vgl. Wallin und 64, 10, N. e.

13 ^a *jā mabḥatak* gegen Wallin nach Wetzstein ZDMG 22, 175.

14 ^a Die *ḥigra* ist gleich der *برزة* ZDMG 22, 105, oder dem ḥauranischen *خربوش* W. — ^b *سرى* einem den Hochzeits-Aufzug veranstalten. Vgl. die Anm. zur Übers. — ^c *suṭūh* von Wallin S. 216 unrichtig erklärt, ist Inf. vgl. Dozy S. unter *سطح*; nach Wetzstein ist es ein sich Niederlegen, bei dem man alle viere von sich streckt. Auch Landberg, Prov. p. 104 hat *نام سَطَح*.

16 ^a Die Emendation nach Wetzstein: *كتيب* vgl. ZDMG 22, 164 Anm. 2. — ^b Wetzstein schlug vor:

heččin gafal lā šafē zōlan ḥabā lah.

18 ^a Nach Wetzstein ist damit der Bote angeredet. Man giebt auch Junggesellen eine Kunja, z. B. *abu-lfawāris*. *طُرَيْف*, *مَطْرَف*, *طَرْفان*, *طَرَّاف*, *مِطْرَف*, *مِطْرَاف*, *مِطْرَف* ist ein Beduine, der sein Zelt etwa eine Viertelstunde von seiner *حَمُولَة* (ZDMG 5, 20; ZDPV 3, 112) entfernt aufschlägt, um sie vor Überfällen zu beschützen, oder auch um Gäste in erster Linie aufzunehmen. — ^b Zu *ṭamūh* sei nach Wetzstein noch bemerkt: „*طموح* ist die Frau eines Mannes, der sich etwas hat zu Schulden kommen lassen, was ihn schändet; z. B. der Gäste nicht aufgenommen hat oder in der Schlacht geflohen ist. Die Frau, die ihren Mann aus einem derartigen Grunde hasst, wartet, bis sie einen andern Mann findet, den sie für edler hält; dann verlässt sie ihren Mann und heiratet den andern. *ṭamūh* (pl. *ṭamāih*) ist also ein ehrenhafter Beiname einer Frau; meist sind es auch schöne Frauen, die so handeln.“

19 Wallin *tureifat*; vgl. ZDMG 6, 216.

20 ^a Wetzstein gab das Sprichwort *المعتر ان غسل ثوبه تخطر الدنيا* wenn der Pechvogel sein Kleid wäscht, regnet es.

21 ^a *bilzaun* = *الله بعون* W.

22 ^a Wallin *kannah* gegen das Metrum; vielleicht *čanhē*. — ^b Nach Wetzstein hat man an einen schlecht abgerichteten Falken zu denken.

6

- 1 jā mā ḥalā waššemsē jibdī šaḥāghā, teḥdirat-ezzerḡā ilā nuḡrat-elḡōf.
 2 jusḡā bihā ḡeiṭin ḍalilin waraḡhā, juḍḥar^a nemāhā lilmesāčimē waḍḡūf^b.
 3 win ḡay hal-elzīratē tūmī zalaḡhā, mutbeššermin bilḡadā ḡaḡḡat-eššōf^a.
 4 *čem ḡāilin liḡḡeifē jurmā šanaḡhā^a, jākul ḡataṭ^b mā hū zala-zzādē merḡūf^b.
 5 aḡēr min-elbelḡā wašāfi maraḡhā^a, ellī laḡamḡum bessē ḡirzānē waktūf.

7^a

- 1 jā šamzat-eššubjānē zammir lena-lbūz, wamleh bitūtunin ḡuweirin wanāsah^a.
 2 aḡēre zindī min ḡubbin kulle membūz^a, zaḡmin tuwāl-elleile jīṭrid nezāsah.
 3 maḡ delletin jāḡḡī^a leha-lḡēle walḡōz, zīšrine zūdin^b zārifimin kiḡāsah.
 4 wamaḡ kebše mišlāḡin ḡ liḡatīl-elmarkūz, mutwallefen biḡabbe-ḡeimi-ltibāsah^a.
 5 jašluḡ liḡākfin-eššawārib hal-irrauz, fekkakat-elmaḡḡūre jaḡm-iḡtiwāsah.
 6 man šāwar-enniswāne mā li bihim zaḡuz, *tarā muḡāzidḡin jeḡib laḡ neḡāsah^a.

6

^a Aus ZDMG, Bd. 6, S. 369. Wetzstein will in der Überschrift الراعى الجوفی lesen, da راعى الجوف (sic) nicht den Mann aus dem *ḡōf* bezeichnen könne (vgl. 24 Einl.); ebenso ist nach dem Inhalt des Gedichtes vielleicht zu lesen وهو راحل من الشام.

2 ^a An *juḍḥar* ist, was Form und Bedeutung betrifft, Anstoss zu nehmen. — ^b *waḍḡūf* ist hart, vgl. ausser Wallin S. 371 auch Wetzstein in ZDMG 22, 187.

3 ^a Zu *ḡaḡḡat eššōf* vgl. Wetzstein in ZDMG 22, 174 Anm.

4 ^a *šanaḡ* wahrscheinlich = Seite; sie werden hingeworfen auf die Seite, um sie zu schlachten. — ^b Was *ḡataṭ* bedeutet, ist auch nach S. 372 nicht sicher. Mit dem *merḡūf* wird wohl gemeint sein, dass keiner ostensibel auf ihn wartet, um die Reste zu essen.

5 ^a Vgl. Wetzstein l. l.; ich möchte *wa* vor *šāfi* (*šāfin*?) streichen und vielleicht *belḡā* lesen.

7

Aus ZDMG, Bd. 6, S. 373; vgl. zu dem Gedichte ZDMG 22, 132 ff. — ^a Zu *nāsah* bemerkt Wetzstein: „Die *نسوة* ist ein kleines Schlückchen, was der Ḥaḡari *جُرْمَة* nennt. Der Pfeifenstopfer raucht die Pfeife an, wischt sie ab und reicht sie dem Herrn mit der Rechten, während er die Linke aufs Herz legt; *ناسى* bedeutet anrauchen, eine *نسوة* zu sich nehmen. Einem hübschen Mädchen, das einem Wasser reicht, sagt man *أمزجى* „mische es“; sie soll davon trinken und durch ihren Atem das Getränk würzen.“

2 ^a In der Übersetzung des Wortes *منبوز* V. 2 bin ich absichtlich von Wetzsteins Angabe ZDMG 22, 133 abgewichen; vgl. das Glossar.

3 ^a Da die Erklärung Wallins S. 377 kaum einleuchtet, ist hier Activum eingesetzt. — ^b *zūd* oder *mismār* Gewürznelke.

4 ^a Die Emendation und Übersetzung nach Wetzstein: „man sagt auch *وَضَب* das Essen anrichten und den Gästen vorsetzen.“

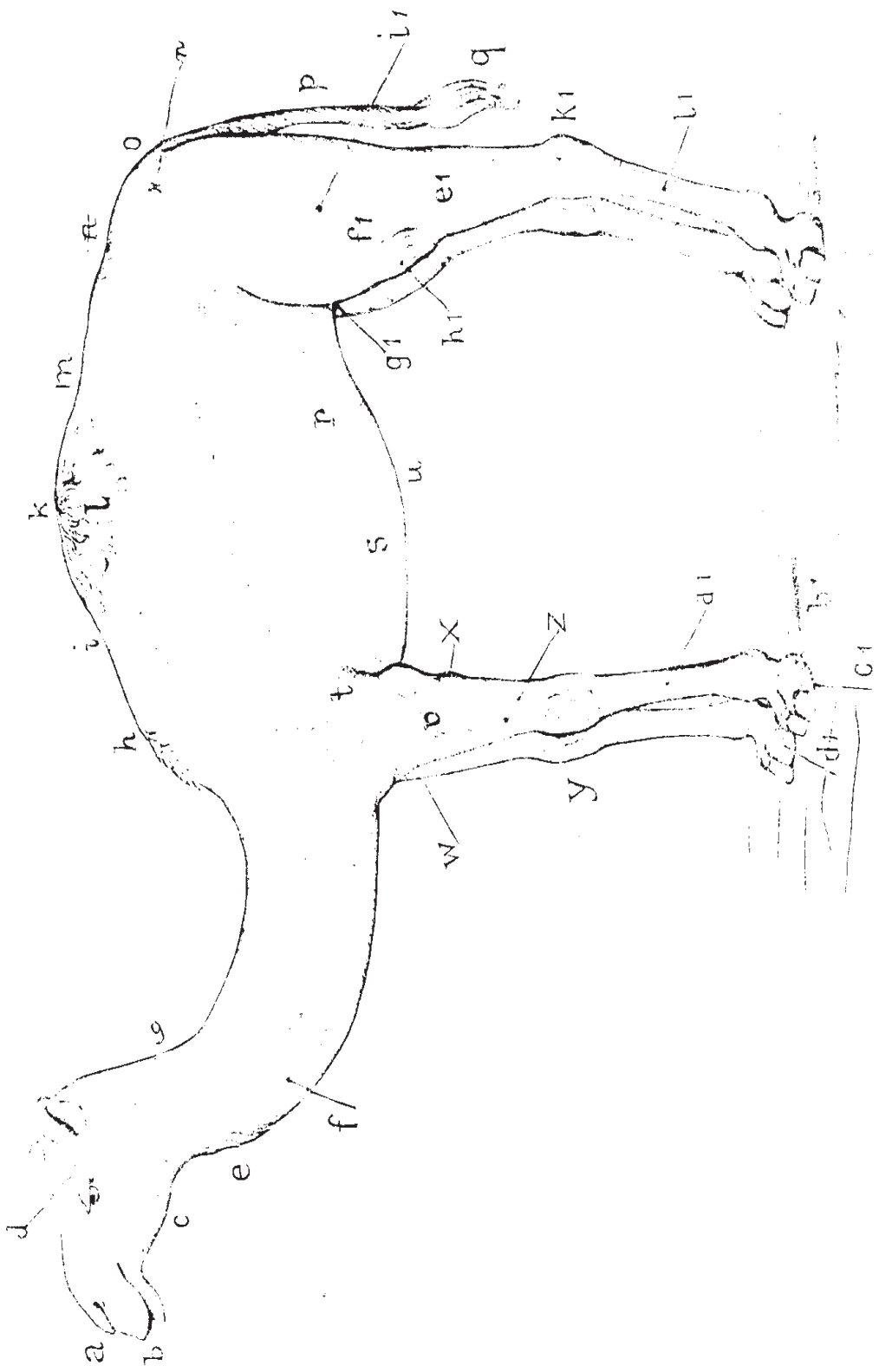
6 ^a Emendation nach Wetzstein.

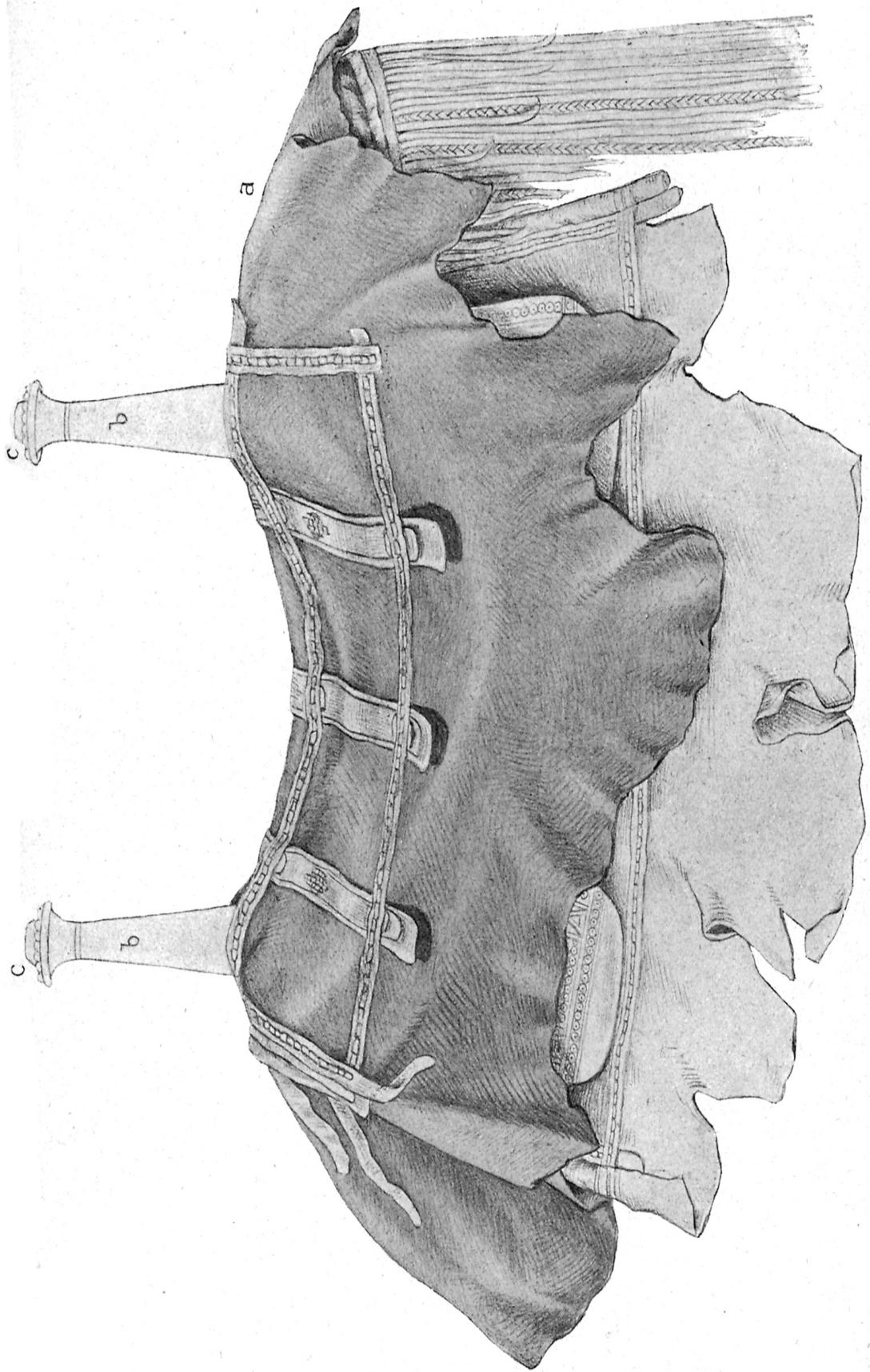
EXCURSE.

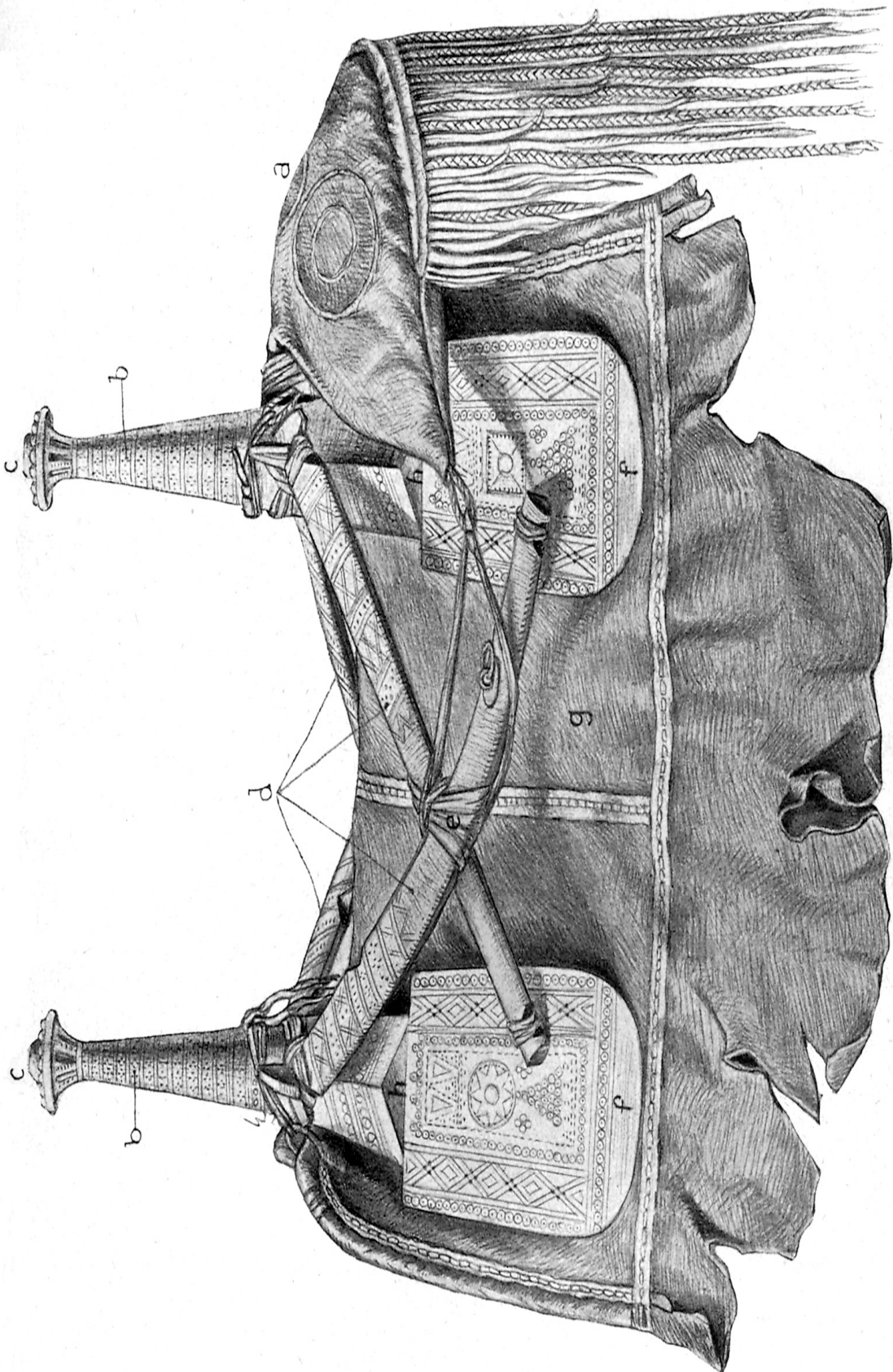
A. Kamel und Sattel.

1 *gīmel*, Pl. *gīmāl* männliches Kamel; 2 *nāga*, Pl. *nijāj* Kamelin. 3 *ḥwār*, auch *ḥwār* (so Not. aus dem Ḥaurān) Kamelfüllen, das noch gesäugt wird; Muṣfir kannte dafür auch den Namen 4 *ḍāna*. 5 *mafrūt* entwöhnt (nach Muṣfir auch *mafrūd*); von einem Jahre an 6 *ḥāṣī*. Muṣfir nannte ein zweijähriges Kamel 7 *mḥalāl*, ein dreijähriges 8 *ḥuḥ*; im Ḥaurān hört man *ḥūjḥ* (vgl. حَقَّق in Dozy S, und dazu Delphin; T. p. 76 ff.). Ein vierjähriges Kamel nannte Muṣfir 9 *liḥī* (sic), ein fünfjähriges 10 *ḥammās* oder 11 *ḡeṣūd*. Muḥammed el-Efendi behauptete, *ḡeṣūd* heisse es schon von zwei Jahren an. Später wird es 12 *basīr*, Pl. *abāsīr* und *basārīn*. Muḥammed behauptete, man nenne eine Herde, in der männliche und weibliche Kamele gemischt seien 13 *bāzer* (aus اِبَاعَر), eine Herde von bloss männlichen Kamelen 14^a *zūmil*. Nach Muḥammed darf man im Sommer männliche und weibliche Kamele gemeinsam weiden lassen, dagegen im Winter nicht, *elfahl jērīd* 14^b *jēḍarrībah* = 15 *jeḡzud zaljah*. 16 *ḍūje* Plur. *duwī* = eine Anzahl beladener Lasttiere, die ein Kameltreiber oder ein Eigentümer treibt; man sagt 17 *iltammet* oder *limmet aḍḍāje* die Kamele wurden zusammengetrieben; 18 *sinḥat* (trans. *ana sannāht*) = sie wurden in Ordnung und Reihe gestellt. Den Kamelen werden auf der Reise von den *saḡl* täglich vier bis fünf Kugeln 19 *ḍerbīje* (einmal wurde *ḍerbīje* mit *d* gehört; man sagt *ḍezast* [Impf. i] *aḍḍerbīje bitm-ḡalbēzīr* ihm sie ins Maul stopfen) gereicht; diese bestehen aus Gerstenmehl und 20 *ḥīrsinne* Linsen mit Wasser gemischt. Übrigens bezeichnet *ḍurbīje* [sic] auch eine Handvoll *burgul*, die man zum Munde führt (21 *ḍarbā*, *ḍarbēt*). Man sagt vom Kamel 22 *itējarrar* = es kaut wieder = *jākul min zubbuh*.

Die Teile des Kamels sind folgende: 23 *ḥašm* Nase^a. 24 *burḡum* Schnauze^b. 25 *ḥanawāt* die grossen Vorderzähne, neben denselben die 26 *rēbasijāt*, Sing. *rēbāzī* (vgl. رِبَاعِيَّة), dann die 27 *ḡsdās* Sing. *sidas* (سَدَسَمِي). 28 *ḥanaḥ* Kieferknochen (حَنَك)^c. 29 *ḡornūn* Nasenbein. 30 *ḥasse*, Coll. *ḥas* die tiefen Löcher über den Augen^d. 31 *ḥidīb* nom. unit. *ḥidībe* Augenwimper. 32 *ḥāme* Schädel von den Augen bis oben an die Ohren. 33 *ḥihje* Haarzotte unten an der *rēḡābe* dem Hals^e. 34 *mēzadḍera* Stelle hinter den Ohren (vgl. 8, 9, N. b)^f. 35 *ḡrān* Gurgel unter dem Hals^g. 36 *nesnūs* stark behaarter Teil, bei welchem der Rücken anfängt^h. 37 *ḡārēba* kleine Einsenkungⁱ zwischen dem *nesnūs* und dem 38 *ḡanām* Höcker^k. 39 *ḍirwe* das lange Haar des Höckers^l. 40 *maḡḍif* Einsattelung unmittelbar hinter dem *ḡanām*^m. 40a *mzabbār* Podexⁿ. 41 *ḡōnās* hervorstehender Wirbelknochen^o unmittelbar oberhalb des 42 *ḍīl* Schwanzes^p. 43 *ḥilb* das lange, straffe Haar des Schwanzendes^q. 44 *ḡācīle* Stelle des uterus der Kamelin^r. 45 *ḡāmb*, Pl. *ḡanūb* Weiche. 46 *ḍarāḥ* Euter. 47 *ḡaḥr*, Pl. *ḡuḥūr* Zitzen des Euters. 48 *ḡarra* Nabel und die Gegend desselben^u. 49 *ḡaḥf*, Pl. *ḡeḥūf* Schulter^t. 50 *zōr* die grosse Schwiele^w zwischen den *īden* den Vorderfüssen^v (*īd*). Vgl. N. b zu 15, 10 und 16, 10. 51 *maḡfaḡ*, Pl. *maḡāfiḥ* kleines Schwielchen(?) hinten am Vorderbein^x. 52 *ḡaḍḍ*, Pl. *ḡaḍḍūd* = Oberschenkel der Vorderbeine^z. 53 *ḡand*, Pl. *ḡnūd* Unterschenkel des Vorderbeins^{a1}. 54 *ruḥbe*, Pl. *ḡkab*

Knie ⁷. 55 *firsin*, Pl. *farāsin* Fuss ^{b1}. 56 *mansim* Huf ^{d1}. 57 *huff*, Pl. *hufūf* Sohle ^{e1}. 58 *riḡl* Hinterbein ^{e1}; der Oberschenkel 59 *sāḡ*, Pl. *siḡān* ⁱ¹; der Unterschenkel 60 *krā*, Pl. *kirzān* ⁱ¹; 61 *fuḡid*, Pl. *fuḡūd* Wade ^{f1}. 62 *rufḡa* ^{g1} Stelle, wo der *fuḡid* mit dem Bauch einen scharfen Winkel bildet. 63 *tafne* ^{h1}, Pl. *tfān* Schwiele am *fuḡid*. 64 *zargūb*, Pl. *zarāciḡb* der hervorstehende Knochen des Unterschenkels, Sprunggelenk ^{k1}.

Der Reitsattel des Kamels heisst 65 *šidād*, *šedād*, Pl. *ššidde* oder *šidād*; mehr beduinisch 66 *kūr*; 67 *naḡzā* (vgl. die Zeichnung, die nach einem dem D. Palästina-Verein von Dr. R. Brünnow geschenkten Sattel gemacht ist) das mit Baumwolle, bisweilen auch bloss mit Häksel gefüllte Hauptsitzpolster; in der Mitte ist dasselbe etwas eingesenkt; vgl. N. c zu 7, 16. 68 *mūsīde*, Pl. *mawāsīd* das auf der *ḡārba* (No. 37) und dem *nesnūs* (No. 36) liegende kürzere Vorderkissen, auf das der Reitende ein Bein legt, um die vordere *ḡazāle* (No. 77) herum. Der *naḡzā* und die *mūsīde* sind auf ein Stück Leder (auf der Zeichnung b ohne die beiden Polster) aufgenäht, das oft noch einen hervorstehenden Rand um sie bildet; in diesem Leder sind zwei Löcher, in die die beiden *ḡazāle* hineinpassen (auf der Zeichnung fehlt *naḡzā* und *mūsīde*). Die Lederzotteln um die Polster (auf der Zeichnung am Leder) heissen 69 *rubād* (Sg. *rubde*, *rubēdi* [sic] oder 70 *hadab*.

Die Hölzer des Sattels bestehen aus sehr festem Holz, das durchweg mit kleinen weissen Nägeln (71 *ḡumar*, Pl. *ḡumūr*) beschlagen ist. 72 *ḡazālāt*, Sing. *ḡazāle* ^b sind die zwei runden, etwa 25 Cent. hohen Sattelknöpfe; dieselben haben eine kleine Krone, Namens 73 *ḡērābe* ^c. An dem unteren Teile der *ḡazāle* sind auf jeder Seite vier Hölzer befestigt; die beiden kleineren dünneren, welche die Haut des Kamels nicht berühren, heissen 74 *zaṣṣān* (Stäbe), Sing. *zaṣṣa* ^d; dieselben sind gegen ihr unteres Ende hin durch einen Knoten (75 *wusēr*, Pl. *usār* ^h) verbunden. Die grossen Sattelhölzer heissen 76 *zēlāf* (Sing. *zālfe* ^f s. *ظلفة*); sie ruhen, damit sie das Kamel nicht drücken, auf Lederpolstern 77 *bid*, Pl. *budūd* (s. *بداد*). Unten an jeder *ḡazāle* ist ein Holz (78 *dēḡāš*, Pl. *dihīš* ^h) transversal durchgesteckt; daran werden verschiedene den Sattel zusammenhaltende Riemen befestigt.

Der vordere Satteltgurt 79 *bēṡān*, Pl. *butēn*, der oft bloss aus einem dicken Strick besteht, wird an dem vorderen 74 *zaṣṣa* befestigt und unmittelbar hinter der Stelle, wo die Vorderbeine des Kamels beginnen, herumgeschlungen; man sagt 80 *karabt alḡbēṡān*, Impf. *akreb* vom Anziehen dieses Gurtes, opp. 81 *fakkēt*. Der hintere Satteltgurt ist am hinteren 74 *zaṣṣa* befestigt und wird bei der 62 *rufḡa* durchgeschlungen; er heisst 82 *haḡāb*, Pl. *huḡbān*. Um den Hals hat das Kamel oft noch einen gewöhnlichen kleinen Strick (83 *ṡōḡ* oder 84 *ḡlāde*). 85 *ḡenzīr* ist eine Art Kinnkette (Haurān). 86 *šīrṣebbe*, Pl. *šērāšīb* oder 87 *lawālīḡ* sind troddelartige Zierraten von Wollfäden, die man dem Kamel zu beiden Seiten des Kopfes anhängt (Not. a. d. Haurān). Dem Kamel, welches die Tochter des Schechs trägt, werden auch kleine Glöckchen an die Backe gehängt; ein solches Glöckchen heist 88 *naḡle* (Haurān).

Der 89 *ḡīrḡ*, Pl. *ḡurūḡ* die Packtasche wird an die *ḡazālāt* durch Einschnitte in sein Zeug aufgehängt; die Fransen des *ḡīrḡ* heissen 90 *rēbād*. Der 91 *moṣlūḡ* ist ein grosser Strick, den man im *neḡd* an die hintere *ḡazāle* bloss zum Schmuck (*zīne*) anhängt. Die Halfter heisst 92 *raṣṣān*, Pl. *arsān*; man sagt: *raṣṣānt edlūl* = *laḡastha-rraṣṣān*; der Theil der Halfter, den man an die vordere *ḡazāle* hängt, heisst 93 *zaṣṣa-rraṣṣān*. Der Zaum am Hinterkopf 94 *zaḡār* vgl. 49, 1, N. c.

Man sagt vom Kamel, wenn es aufsteht 95 *jaṡūr*; *ṡawwart aḡdlūl*: es zum Aufstehen antreiben; dagegen 96 *ṡarrēt*, Impf. *aṡārr* das Kamel vorwärts treiben; 97 *auḡaft* anhalten.

Ein Sack aus Schafwolle heisst 98 *sidēl*, Plur. *rudūl*; ein Sack aus Ziegenhaaren 99 *sidēl ḡarāse*, Pl. *ḡarās*.

100 *ēṡāḡ* ist eine Art Sattel, der auf dem *ḡārīb* des Kamels liegt; am *ēṡāḡ* sind die Seile befestigt, an denen der Eimer hinaufgezogen wird. Ähnlich wurde *ḡeteb* auch im Haurān als Holz auf jeder Seite des Sattels erklärt; alio loco: *ēṡāḡ* Sattelgerüst des Packsattels. Der Packsattel heisst 101 sonst *ḡadāḡe*, Pl. *ḡadāḡīḡ*; auf ihn wird das Zelt,

Getreide u. a. geladen; es wird aber auch darauf geritten (Not. aus d. Ḥaurān). Als Name des Sattels, wie er für die Tochter des Schechs passt, wurde im Ḥaurān 102 *bāṣūr*, Pl. *bowāṣūr* genannt.

B. Pferd und Sattel.

1 *trāḥ* heisst das Pferdefüllen, wenn es eben geboren ist; 2 *ḥōli* einjähriges Füllen; 3 *filu* ein- bis zweijährig; 4 *ḡidez* zwei- bis dreijährig; mit drei Jahren wirft es seine *ṭanawūt*-Zähne ab (5 *tēšallaṣ*) und heisst 6 *ṭinīje*; dann 7 *rubāz*, wenn es seine *rubazījāt*-Zähne abwirft, dann kommen die 8 *ḥammās*- (sic; lies wohl *ḥamās*), dann die 9 *asḏās-ḡirrah*). Man vergleiche das Kitāb al-cheil von Al-Aṣma'ī, herausgegeben von A. Haffner, Wien 1895, S. 7.

11 *serḡ* ist der Pferdesattel, im Ḥaurān *ṣūdde*, Pl. *ṣūdad*. 12 *miršaha* Pferdeschabrake aus Filz. 13 *baḥr* der Teil des Sattels, auf dem man sitzt. 14 *ṭob esserḡ* der Überzug aus Leder oder Tuch. — Nicht ganz klar sind folgende Angaben: 15 *duṣḡin* und *liḡām* Zügel; 16 *rāsmi* das Eisen, welches das Pferd unter der Kinnlade hat; 17 *dimliḡ* das Eisen, das ausserhalb des Mundes am Zügel ist, wie ein Ring (*ḥalaḡa*).

C. Schiesswaffen.

Die im *neḡd* gebräuchliche Luntenflinte heisst 1 *tifaḡ*. 2 *mukhele*, Pl. *mēcāḡil* sind eigentlich die Patronen, welche in eisernen Röhren (2b *tatrifeh*?) im Gürtel (*ḥēzām*) stecken; der kleine Deckel aus Leder oder Zeug oben an diesen Röhren heisst 3 *ṣmāme*. 4 *mūdhār* ist ein Bandelier mit Patronen, das über der rechten Achsel getragen wird; 5 *mūhraṣ* ein solches über der linken Achsel. Auch ein 6 *ḥisḥil* Säckchen für Blei hängt am Bandelier.

Eine Pistole heisst im *Neḡd* 6 *fard*; aus dem Ḥaurān wurde 7 *ridnije* notiert; 8a *ḡift* ist eine doppelläufige Pistole. Der Flintenkolben heisst 8b *zacīb*, *zacēb* (auch von der Pistole), *zacēbije* oder 9 *nazal*; wenn er gross ist 10 *durme*; seine Seitenflächen 11 *ḥḏūd*. Der Schaft der Flinte heisst 12 *ḥšibe*; der Pistole 12 *ḥaṣab* (Ḥaurān); der Lauf der Pistole im Ḥaurān 13 *naṣle*, im *Neḡd* 14 *ḥadide*; ist derselbe gerippt, so sagt man, er habe 15 *qlūz*. Der Lauf der Flinte ist mit dem Schaft durch zwei dünne Blechringe 16 *ḡabbe*, Pl. *ḡēbab* verbunden. Der Hauraner nennt einen eisernen Ring um die Pistole 7 *suwāra*. Am Flintenschaft sind noch kleinere runde Blechverzierungen 18 *ḡirṣ* (Pl. *ḡurūs*) oder *ḡumar* mit Nägeln befestigt. Auf dem Laufe ist ein Strich 19 *furz*, welcher bezeichnet, wie weit die Ladung gehen darf. Das Korn heisst 20 *birḡ*, 21 *mišaf*, oder auch 22 *nādūr* (Ḥaurān); nach andern auch 23 *šibāja*, eig. zwei Körner vorn am Flintenlauf; zielen 24 *ḡaddar*, Impf. *jeḥḡaddir*. Der Absatz der Flinte, auf dem der Lauf sitzt, heisst 25 *rummāne*.

26 *ḥāl* (*ḥilt*, Impf. *aḥil*) = laden. Man sagt auch 27 *raṣṣaṣ* das Blei in den Lauf thun, oder 28 *ḥadēt ḡrreṣāse baḡmēdaḡcē ilā-mū raḡēbat zaḡlmūḡ* ich stiess das Blei mit dem Ladestock hinunter, bis es auf dem Pulver sass; gewöhnlich 29 (Ḥaur.) *dakkēt* 30 *elbārūde* 31 *biššiš* ich lud die Flinte mit dem Ladestock; letzterer steckt gewöhnlich im 32 *bēt elmīdāc* (Neḡd). Das Magazin, der Teil des Flintenlaufes, in welchem sich die Ladung befindet, heisst 33 *ḥazne*; 34 *zēnād* ist das ganze Zündschloss(?); 35 *buḡḡi* die Schraube, mittelst deren es befestigt ist; 36 *dīk* oder *zaḡrab* der Hahn der Pistole; man sagt 37 *fahaḡt eddīk* ich habe den Hahn gespannt; 38 *faḡast erridnije* ich habe die Pistole abgeschossen. Der Drücker heisst im *Neḡd* 39 *mišḡāṣ*, wofür im Ḥaurān 40 *mušḡaṣ* (?) notiert wurde. 41 *mušt* ist das Piston, auf welches das Zündhütchen 42 *ḡabsūn* aufgesetzt wird.

Bei der Luntenflinte wird Zündpulver aufgeschüttet 42 *dahḡar* 43 *alḡhōd*; die aus *ḥinnāb* (Hanffasern) bestehende Lunte 44 *fḡtīle* wird gegen eine kleine Öffnung am Zünd-

bassin *hōd* des Gewehres gedrückt 45 *kesar alfētīle*; vor dieser Öffnung ist ein verschiebbarer Deckel 46 *ṭabāge*, den man auf die Seite dreht 47 *fetteš elhōd*, opp. 47 *ṭabaḡtu* ich habe den Deckel darauf gethan.

D. Kunja.

Es giebt im Negd stehende Beinamen (vgl. Beaussier p. 3); dazu gehören folgende: 1 *obu šīkar* ist stehender Beiname (*kinje*) zu *hmūd*. Solche stehende Kunjas sind zahlreich; so ist 2 *obu dāwūd* K. zu *slēmān*; 3 *obu mhēdi* K. zu *šālīh*; 4 *obu naḡīm* K. zu *abdāllah* (vgl. Doughty 2, 389); 5 *obu snēd* K. zu *rāšid*; 6 *obu šhāb* K. zu *hamed*; 7 *obu cāsīm* K. zu *muḥammad*; 8 *obu ʔolēwi* K. zu *nāšir*; 9 *obu ʔhsēn* K. zu *salī*; 10 *obu sēzūd* K. zu *abdālʔaziz*; 11 *obu jās* K. zu *hīdr*; 12 *obu ḥalīl* K. zu *ibrāhīm*. Diese Kunjas werden gebraucht, auch wenn der Betreffende keinen Sohn hat, oder wenn man den Namen des Sohnes nicht kennt.

E. Buchstabenspiel.

Häufig wird im Negd ein Wortspiel angewendet, welches *rejhāni* heisst. Für jeden Buchstaben des Alphabets giebt es nämlich ein bestimmtes, mit dem betreffenden Laute anlautendes Appellativum; man wählt dann, um den Buchstaben anzudeuten, einen Gegenstand oder einen Eigennamen aus dem Bereiche jenes Appellativums. *ida ṭabḡī tēḡūl muḥammad tēḡūl beḡdād usēf waššām ufaras* wenn man M. sagen will, sagt man b. s. u. s. w., also nennt man für *m* den Namen einer Stadt (*medīne*), für *h* den Namen eines eisernen Gegenstandes (*hadīd*), für *d* den Namen eines Reitthiers (*dābbe*). Die Gattungswörter, welche zu diesem Buchstabenspiele benutzt werden, sind nach der Reihenfolge des Alphabets folgende: *awādīm* Menschen; *bēḡōlāt* Gartengewächse; *ṭamēr* Datteln; *ṭijāb* Kleider; *ḡēlūd* Pelze; *hadīd* Eisen; *ḥašab* Holz; *dahab* Gold; *rejhān* Blumen; *zīḡāḡ* Glas; *simec*, Pl. bis 10 *semekāt*, über 10 *smīce* Fisch; *ašhur* Monate; *šufir* oder *šcfir* Messing; *dufidzē*, Pl. *ḡafādīs* verschiedene Thiere, Frösche, aber auch der Hase wird darunter verstanden. *ح* steht auch für *ط*; *ṭijūr* Vögel; *ṣaṭr* Wohlgerüche; *ḡanam* Kleinvieh; *fācihe*, Pl. *fawācih* Frucht; *cerje*, Pl. *ḡarāja* Dorf; *ktāb*, Pl. *kitub* Buch; *libān* Milch; *mēdīne*, Pl. *midīn* Stadt; *neḡēm*, Pl. *nēḡūm* Stern; *wuhūs* wilde Thiere; *hämme*, Pl. *hawāmm* gefährliches Ding wie Kamel, Schlange, Sklave; *jāḡūt* Edelstein.

Zum *rejhāni* gehört folgender Rätselvers (*gaṭū, geṭāweh*):

šift-ḡlḡumar wassabzē bašsūḡē maḡlūb, jā rabzanā cēf-ḡlḡumar jaḡlēbūmūh.

Ich habe gesehen, wie der Mond und der Löwe auf den Markt gebracht wurden; o Freunde, wie kann man den Mond auf den Markt bringen? Die Lösung besteht darin, dass *šift* auch einen eisernen Feuerhaken bezeichnet, also = *h*; *ḡumar* sind Knöpfe von *šufir* an der Flinte oder an der *ḡazāle* des Sattels, also = *š*; *šabzē* ist *hāmmeh*, also = *h*; *ḡisseh* ist ein Weibersname: ich habe *ḡisseh* auf dem Markt gesehen.

F. Körperteile des Menschen.

Im Ḥaurān und bei den *dēlēm* (bes. bezeichnet am Euftrat südlich von *hīt* wurden folgende Notizen über die Namen von Körperteilen niedergeschrieben: 1 *burtme* was zwischen Lippe und Nase ist; auch beim Menschen; sonst Schnauze. 2 *dikke* Zahnfleisch. 3 *ḡarḡūše* Ohrloch. Unsicher. 4 *šahmet el-idn* Ohrläppchen. 5 *rēḡūbe* Hals. 6 *ḡōze* Adamsapfel. Bei den *Delēm* soll er *zerdūm* heissen. 7 *ḡurš errās* Schädel. 8 *zanḡūr* die Grube hinten am Oberhals, bei den *Delem* 9 *ʔolbe* (unannehmbar; dies bezeichnet den Halsmuskel) oder 10 *musfaza*. 11 *ʔajn nāšēḥa* ein scharfes Auge. 12 *ḡēbīn meḡarwid* eine Stirn, von Alter oder Zorn gerunzelt; opp. 13 *ʔadēl* oder 14 *nāṭit* (?) glatt. Bei den *Delēm* heisst die Stirne 15 *ḡuṣsa* (?); die Schläfe 16 *sābīr*. 17 *nūne* Stelle zwischen den

Augenbrauen; 18 *zagēdat nūnto* seine N. hat Knoten bekommen, hat sich zusammengezogen = er ist zornig geworden. 19 *ǧašibe* Haarlocke (Delēm); oder 20 *ǧarn*.

21 *ǧabz-elsain* Augenlid; man unterscheidet *fōgāni* und *tahtāni* oberes und unteres. 22 *rumš*, Pl. *rēmūš* Wimper. 23 *mūj*, Pl. *muwāj* Augenwinkel. 24 *zahret elhašme* Nasenspitze. 25 *ḥannēt* ich habe geschneuzt; *ḥnāne* Nasenschleim.

26 *zījāna* Glatze, welche sich die Hauraner vorn auf dem Kopf scheren lassen. 27 *ubut* Achselhöhle. Pl. *ubāt* Delēm. 28 *ahēja* Grube unter dem Hals. Kaum annehmbar. 29 *mafākk elʿīd* Handgelenk; bei den Delēm 30 *mufšil*. 31 *ḥušir* Armgelenk (unsicher). 32 *chansšir* kleiner Finger. 33 *tāni elchansšir* Goldfinger. 34 *bazzāša* Mittelfinger; bei den Delēm 35 *wustāni*. 36 *dūšije* Zeigfinger; bei den Delēm 37 *šāhid*; 38 *bāhim* Daumen; bei den Delēm *bhām*. 39 *iʿfir*, Pl. *aʿāfir* Nagel, bei den Delēm *uʿfir*. 40 *raḥrāhe* das Innere der Handfläche. Negd.

41 *sfaš* „etwas rotes im Leibe unter dem Herzen.“ Unsicher. 42 *sēfāra* Eichel. 43 *zur* Schenkelknochen. 44 *zagōla* Kniehöhle bei den Delēm. 45 Bei den Delēm heisst die weibliche Brust *tedi*, Pl. *tēdājā*.

G. Sandberge.

1 *nifd*, Pl. *nufūd* grosser langer Sandberg; 2 *ǧurmūl*, Pl. *ǧarāmīl* kleiner Sandberg; kleinere Sandwelle; 3 *ḥabb*, Pl. *ḥēbūb* oder *ḥēbībeh* Vertiefung zwischen zwei Sandwellen. 4 *ḥās*, Pl. *ḥūs* runder einzeln stehender Sandhügel (*mukawcam*). 5 *nāzieh*, Pl. *nawāzī* Kuppe, Sanderhöhung auf einem *nifd*.

H. Beduinenzelt.

Zu Burckhardt, Bemerkungen über die Beduinen und Wahaby S. 26 ff. wurde im Haurān Folgendes notiert: Eine 1 *fende* ist eine Stammesabteilung von 50—100 Zelten; eine 2 *zašire* von 400—500 Zelten. Man sagt 3 *šālet elǧabīle* (Impf. *tēšil*) wenn der Stamm auf der Wanderung begriffen ist. Dann liest der Schech einen Platz aus, wo sie sich niederlassen 4 *jitēnaǧǧā mērāh*. Dann werden die Zeltpföcke (5 *wut*, Pl. *utād*) eingeschlagen und die Zelte aufgestellt 6 *banā*. Die Zelte der *zaneze* sind stets schwarz; die Zelte der *ahl elǧebel* beim *ḥlīb* sind 7 *mādīs* d. h. weiss und schwarz gestreift, aus Schafwolle und Ziegenhaaren. Wie Burckhardt richtig bemerkt, ist die Abteilung der Weiber im Zelte rechts, die der Männer links (vgl. Doughty II, 297; Layard, Discoveries p. 261) 8 *elḥarīm biljinnā wurrabʿē biljisra*. Wenn ein Gast von der rechten Seite kommt, geht er nicht an der Vorderseite des Zelttes vorbei, sondern hinten herum.

9 *wasīt*, Pl. *wasūt* ist der mittlere Zeltpfahl; 10 *čāsir*, Pl. *čuwāsir* sind Seile(?), mit denen die vordersten 11 *tārīf* (Seitenpfähle) befestigt sind; die der anderen *ḥowārīf* heissen *ḥārīfe*. 12 *ḥārfe* heisst auch ein dünner Pfahl, der neben den hintersten und vordersten der *ḥowārīf* innen im Zelte aufgestellt wird, aber nur um den Regen, wenn er auf das Zelt fällt, abzuleiten. 13 *reḥfīde* heisst ein gekrümmtes kleines Stück Holz, das an dem mittleren *wasīt* oben befestigt ist, damit dieser den Stoff der Zeltdecke nicht durchbreche. Auch 14 *sēḥīfe* kannte mein Gewährsmann (wie auch *matrek*) in dem bei Burckhardt S. 30 angegebenen Sinne; dieselbe ist ein auf jeder Seite vier Finger breites Stück Zeug, das an die Zeltdecke angenäht wird über den *wasūt*; bei den *zaneze* 15 *kērābije*. Ein eiserner Haken heisst 16 *ḥlāl*, Pl. *āḥille*. Die einzelnen Stücke, aus denen der Zeltstoff zusammengesetzt ist, heissen 17 *šijǧa*, Pl. auch *šijāj*. 18 *fiǧǧe* ist der Eingang in der Front des Zelttes; auch 19 *darīje*.

I. Jahreszeiten.

Der Rawi gab die Jahreseinteilung etwas anders an, als der Gewährsmann Hubers (p. 112); er sagte *ǧštā tiszil-līle* die Winterzeit besteht aus 90 Tagen: 1) *elmuwbanīje* 50; 2) *ǧššubt* 26; 3) *ǧbaǧrab* 14; wenn bei Huber N. 1 auf 40 Tage angesetzt ist, so ist seine

Angabe wohl schon wegen des Zusammenhangs mit dem Zahlwort für vier richtiger. Den *rēbīs* bestimmte mein Gewährsmann als 50 Tage; für den *ṣēf* fehlt die Angabe; der *ḡēd*, sagte er, dauere 60 Tage; *aṣṣīri* 50 Tage. Die Liste meines Gewährsmannes ist nicht vollständig; *el ḥamīm* (8, 3) heissen speciell 13 Tage in der Ernte. Die Monatsnamen sind in Brēde folgende: 1) *ramadān*; 2, 3) *aṣṣār* (1 heisst *fuṭēr*); 4) *ḍahīje*; 5) *al-zamar*; 6) *ṣīfar*; 7, 8) *rabīzawēn*; 9, 10) *ḡumādawēn*; 11) *riḡāb*; 12) *ṣāzbān*.

K. Wasserrad, Eimer, Schlauch.

1 *merḡās*, Pl. *marāḡīs* Kamelin, welche (*tarāḡōz* = *taṣni*) Wasser aus einem Brunnen oder (im Zweistromland, denn die Maschine ist dieselbe, wie schon Wallin im Journal of the R. Geogr. Soc. 20, 332 bemerkt) aus einem Flusse oder Kanale schöpft. Der Eimer der Schöpfmaschine, der sich mit Wasser füllt und hinaufgezogen wird, heisst 2 *ḡarb*. Der *ḡarb* ist sehr gross; aus einer Kamelhaut können bloss zwei verfertigt werden. Die Hölzer, welche kreuzweise über dem *ḡarb* befestigt sind, heissen 3 *zarāci*, Sing. *zarḡāt*; 4 *elmūrīdeh* ist ein dickes Seil daran, die 5 *neṣābek* ein dünneres Seil, das an der *mūrīdeh* befestigt ist; man sagt *enneṣṣīb al-mūrīdeh baḷzarāci* wir knüpfen die *m°* an die *zar°* mittelst Knoten, die ebenfalls *neṣāib* oder 6 *wuḍam* heissen. Das Seil, an welchem der Eimer hinaufgezogen wird, heisst 7 *ṣadr*. Alle diese Seile zusammen heissen 8 *riṣa*. Ein anderer Ausdruck für den unteren Strick ist 9 *ṣērīḥ*. 10 *ḍarrāje* ist das kleine Rad, der Strick steht mit der 11 *maḥāle* dem Querholz in Verbindung. 12 *leza* ist das Kanälchen, in welches sich das Wasser ergiesst. Man sagt vom Kamel 13 *ṣaddar alḡarb* den Eimer hinaufziehen opp. 14 *awraḍ*. Ein kleiner Junge 15 *zāmil* treibt die wasserschöpfenden Kamele. Man sagt 16 *jesnūn zala-nmūg* man schöpft mit Kamelen Wasser aus dem gegrabenen Sodbrunnen 17 *elīb*, Pl. *ḡālbān*.

Der gewöhnliche Eimer 18 *ḍalu*, Pl. im Hauran *edlāu* (Burckhardt, Bed. S. 36) ist aus Ziegenleder; das Holzkreuz oben daran heisst 19 *ḥaṣab*, in den Städten 20 *ṣalīb*. Als Brunnenseil nehmen (nach Mitth. aus dem Hauran) die Beduinen einen aus Schafwolle und Ziegenhaaren gedrehten Strick 21 *ḥabl mēdīs*; die Hauraner nennen den Strick 22 *maras* (Burckhardt *mahas*?), einen dünneren 23 *medār*, Pl. *mudur*. Den ledernen 24 *ḥōḍ* zum Tränken der Kamele kennen die Bauern nicht; sie brauchen dafür ein Holzgefäss 25 *mīḥmar*.

Ein Wasserschlauch aus der gegerbten Haut eines jungen Kamels heisst 26 *rāwīje* oder *rāwi*, Pl. *rawāja* oder *arwi*; die Öffnung 27 *bāb*. Der Schlauch sieht aus wie ein grosses Pompiergefäss, doch mit engem Hals. Der gewöhnliche, aus einem Ziegenfell bestehende Wasserschlauch heisst 28 *cirbe*, Pl. *ḡrab* (Hauran *ḡirbe*, Pl. *iḡrab*). Man unterscheidet daran die Hinterfüsse 29 *riḡlaiha* und die Vorderfüsse 30 *īḍaiha*. Um den einen *īd* ist ein Band gewickelt, das man öffnet, um Wasser aus dem Schlauche zu trinken; es heisst 35 *ucā* (وكاء). 32 *ḡūd*, Pl. *ḡuwād* ein kleiner Schlauch, den z. B. der Schafhirt den Tag über in seiner Tasche (*ḥurḡ*) aufbewahrt, oder den man an den Sattel hängt. 33 *ṣikwa*, Pl. *iṣka* Schlauch für Kamelmilch, 34 *zikra*, Pl. *izkar* im Hauran ist ein kleiner Schlauch aus Ziegenfell für die Butter (*zibde*); man nennt ihn auch 35 *ṣokka*, Pl. *ṣokak*. 36 *ṣērās* ist ein Schlauch für frische Milch.

L. Himmelsrichtungen.

Die Angaben, welche der Rawi in Bezug auf die Himmelsrichtungen machte, waren durchaus nicht immer kompassmässig. Ausser den Benennungen 1 *ḡarbi* = westlich; 2 *ībīli* = südlich; 3 *ṣēmāl* Norden brauchte er auch 4 *ḥēfi* = Richtung, in der der *shēl* aufgeht; 5 *naṣri* Richtung, in der der *ḡedi* aufgeht; 6 *ḡēnūb* = Richtung zwischen *ṣarḡ* und *ḥēfi*. In *sūk eṣṣijūḥ* wurde angegeben: 7 *jāḥūm* Wind von NW; 8 *jedi* von NO; 9 *naṣṣi* von SO.

M. Geld.

Der alte *čarš*, Pl. *ğarūš* (Priester) des Neğd, den man früher in Bagdad 2 *sčlmi* nannte, ist ein Stück Geld, von dem drei auf einen 3 *rijāl* Thaler gehen; zwei Piaster sind = drei 4 *bešlik*; im Neğd = *sabzat arbas* 5 *utiftisijeh* = $7\frac{1}{2}$ 6 *rubzč*. Nach Notizen aus *sūč*; *eššijuh* ist *tiftisijeh* so viel als sonst *ğameri* (Cuhe). Der alte *rubzč* ist = vier *ğirš rājič* = ein *ğirš šāğ*; 25 gehen auf einen *rijāl*; der Rand des *rubzč* hat Striche (7 *ħāfčtuh muwaššereh*). *rijāl* ist, wie Doughty II 650 richtig angiebt, jedenfalls ein Thaler europäischen Gepräges; vgl. auch Berggren unter *piastre*; nach Moritz Z. S. 36 ist ein Maria Theresienthaler identisch mit قرش. Nach einigen aber wird auch der türkische 8 *mčğidi rijāl* genannt, vgl. Euting, Reise, S. 5. Über den vielgenannten 9 *ğāzī* (vgl. Moritz, Z. S. 65 und JRAS. 21, 852) erfährt man das Sicherste aus Snouck-Hurgronje's Mekka II, 166; der *ğāzī*-Thaler wird aber auch mit dem *rijāl* und *mčğidi* identifiziert, vgl. Doughty I, 556. Auch in Jerusalem kannte man ihn früher, vgl. Tobler, Denksblätter aus Jerusalem, Constanz 1856, S. 277. Muhammed el-Effendi behauptete einmal, 10 *ennēri walbašli* (sic für *bašlik*) *waššāmi* (10 Piaster werth) seien 11 *salm essultān*, d. h. trügen das Gepräge des Sultans; *arrijāl* 12 *walfrānsāwije* 13 *wassijinku* 14 *walmalat salm alfrānsāwi*. N. 10 *nēri*, Pl. *nērāt* ist ein türkisches Goldstück (wohl aus *lira* entstanden); No. 12 ein französisches Goldstück; 13 wie ein *mčğidi*; 14 gilt 17 Piaster.

Kleingeld heisst 15 *dič*; speciell im Neğd kommt die Münze 16 *mčħallağ* oder *mčħallağe*, Pl. *maħalič* vor; es ist dies eine dünne Kupfermünze der Wahhebten; zehn, nach anderer Angabe zwölf, sind gleich einem *čarš*. Die 17 *ğdide* gilt zwei *čarš* (vgl. Palgrave II, 178). Besonders in *elħasa* coursierte früher die 18 *tawile*, ein mit Stempel versehenes längliches Stückchen Kupfer von folgender Form und Grösse ; sechzig Stück gehen auf einen *rijāl* (vgl. Palgrave II, 179).

N. Palme und Dattel.

Das allgemeine 1 *ħājīt* = Garten bezeichnet sehr oft eine Anpflanzung von Palmen. Man sagt von der Palme: *zərč annčħalch mā ġāğaf dān almoj* die Wurzel der Palme dringt bis zum (Grund)wasser hinab. 2 *farh*, Pl. *fērūh* sind die kleinen Schosse, welche unten an der jungen strauchartigen Pflanze hervorkommen und als Setzlinge gebraucht werden. Mit Setzlingen erzielt man stets die Sorte des Baumes, von dem sie genommen sind, also entweder männliche oder weibliche Bäume; wenn man dagegen Dattelkerne steckt, kann sich die Sorte des Baumes verändern. 3 *šor*, Pl. *širān* sind die Stecklinge, die um eine Palme herumstehen. Der Stamm einer grossen Palme heisst im Neğd 4 *naβzeh*, in Bagdad 5 *ğidaz*; die Krone der Palme heisst 6 *essummeħ* (sic); darin sitzt die 7 *ğummārah*. Die 7a *rčqibe* ist der blattlose dickere Teil des Palmastes; die 7b *duwābe* der Teil, an welchem die 7c *ħūš* die eigentlichen langgestreiften Blätter, aus welchen Körbe geflochten werden, sitzen. Ein Palmzweig heisst auch 8 *zasīb* (bisweilen als *zasīb* gehört), Pl. *zōsbān* mit der 9 *karab*, Nom. unit. *kčrubeh* „Blattblase“; am *zasīb* sitzt ein 10 *šōk* Dorn. Der Blütenstengel 11 *čana*, Pl. *činjān* (Dozy II, 414) sitzt bekanntlich in einer Hülse 12 *ħāfūr*, welche platzt; man nennt dies 13 *farrāğ alčana*. Der untere Teil des *čana* (bisweilen auch der ganze) bis zu dem Punkte, an dem sich die Blütenstengel 14 *šimrāl* abzweigen, heisst 15a *zorgid*. Im Juni muss der *zorgid* seiner Schwere wegen gekrümmt und auf die darunter befindlichen Palmzweige aufgestützt werden, damit er nicht vor Schwere bricht; man sagt 15b *flān jerāččib annaħal* (vgl. 97, 28). 15c *zādēč*, Pl. *zādūğ* (vgl. *ibid.*) ist der Teil des Blütenstengels, an welchem die *šimrāl* sitzen.

An den *šimrāl* wachsen je zu vieren die Blütenbeeren 16 *sīs*. Nach der künstlichen Befruchtung 17 *taljīħ* fallen je drei derselben ab; man nennt dies 18 *čitāl*, Imperf.

jettil; eine bleibt; man sagt von ihr 19 *šār hatāt* es ist ein Dattelknöspchen daraus geworden. Dieses wird zur 20 *bisreh*; *jěšir bisēr*. Dann wird daraus eine 21 *lōneh*; man sagt *alwaṅ annahl*; dann eine 22 *mēnağğēteh*, dann eine 23 *rēṭubeh*, Pl. *rṭab*, in Bagdad *halāleh*. Wenn unter ungefähr fünfhundert Datteln eine reif wird (im August), sagt man 24 *tāḥaṭ buh alzīne*. Dann 25 *atmar annaḥēl* die Palmen haben reife Datteln *ṭamreh*, coll. *ṭamēr* bekommen. Das Abschneiden der Datteln heisst 26 *ğidād, nigid annaḥēl* wir schneiden die Datteln von den Palmen ab; auch 27 *něšamriḥ* wir rupfen die Datteln von den *šēmārīḥ*.

Die Datteln, welche man eintrocknen lässt, werden zu 28 *jēbis* oder 29 *kaṣb*; sie nehmen eine helle Farbe an. Andere Datteln werden in einen Lehmbehälter 30 *šūbe* gebracht; dann läuft von selbst ein köstlicher *dibs* heraus. Die Datteln werden dann als *ṭamr-aṣṣūbe* verkauft. Die Datteln, welche die Leute aufbewahren, um sie selbst zu essen, kommen in einen *kuwār*, Namens 31 *ğeṣṣeh*. d. h. einen Behälter aus Stein, in welchem bis zu viertausend Ḥoḵḵen stambūli Platz haben. Die zum Essen für die Familie bestimmten Datteln heissen 32 *suğmeh*. Andere Datteln nennt man 33 a *zabit: elzabit ṭamēr* 33 b *maktūmi^a jitlaṣ* 35 c *nawāuh* 34 *wizaḍḍ^b* 35 *uḵṣbat jēḥalla biššams jīgī zašert-ajām usuğb jēḥaṭ-luḥ bēğiṣṣeh^c au biğēdūr uḵjēḥalla lašta. jēḥaṭ ḥubzin ḥārr umin ḥālsabit uḵjēḥaṭ mezuh saṃaṅ uḵjifrak alḥubēz walzabit sawajēḥaṭ zala-nmār ūla mā jēḥāma uḵūkaḷ, jēsammūnuḥ alḥēnēni*. Abit sind Maktumi-Datteln; ihr Kern wird herausgenommen und fortgeworfen; dann werden sie geknetet (wohl zerquetscht) und auf die Dauer von ungefähr zehn Tagen in die Sonne gelegt; dann werden sie in den Behälter oder in Töpfe gethan und für den Winter aufbewahrt. Man nimmt Brot, das noch warm ist, Abit und thut Butter dazu; das Brot wird mit den Abit zerrieben und das Ganze ans Feuer gethan, bis es heiss ist; dann wird es gegessen; man nennt das Gericht 35 *ḥenēni*.

Eine Palme trägt sechzig bis siebzig 36 *wazne^d* Datteln.

ila *ṭawağğaṣ bēnağd azzilime išahhid barbazmijet wazne* 37 *nēḥāje^d* (*waznaṭ nağd ḥiğğah-unuṣf*) *uḵjēḥuṭ arbazmijet alwazne* 38 *ušaṣ zala nēḥaluh killi-nḥāle waznētēn*.

Wenn im Neğd Jemand erkrankt, so vermacht er vierhundert Wasne-Nihaje (im Neğd ist die Wasne = 1½ Hogga) und verlegt die vierhundert Wasne verteilt auf seine Palmen, auf jede Palme zwei Wasne. — Nach dem Rawi handelt es sich um ein Vermächtnis an Arme und Pilger.

O. Säbel.

Der Griff des Säbels heisst 1 *ğadba* oder 2 *nšāb*; derselbe ist oben etwas umgebogen und dicker; das 3 *ḥašēm*, 4 *baršak*, im Hauran auch *barčaq*, ist eigentlich das transversale Stück, die Parierstange. 5 *lğām*, Pl. *liğim* ist eine Kette oder eine Schnur, mit welcher der *baršak* an die 6 *ḥamīle*, Pl. *ḥamāil*, die beiden kleinen Ringe (sic, unsicher) am Schwertgehänge befestigt ist, damit der Säbel nicht aus der Scheide fällt *jağğudub*

^a *maktūmi* ist eine Art sehr grosser Datteln OGL.

^b Neben *zadd* werfen hört man auch *zatt*.

^c Die *ğeṣṣe* für den *zabit* ist kleiner als die für die *ṭamēr*.

^d Die *wazne* (vgl. Dozy S.) wird in Rousseau's Description du Pachalik de Bagdad, Paris 1809 p. 116 und 117 zu vierundzwanzig Okken berechnet; in den Selections of the Records of the Bombay Government No. XLIII. New Series (Jones) Bombay 1857 p. 351 ff. finden sich zahlreiche interessante Einzelangaben über die Gewichte jener Gegend; darnach ist eine *ḥoğga* = 4 *wakkije*; zu der Angabe in ZDMG 37, S. 206, wonach eine *ḥoğga* = 400 *dirhem* ist, ist zu bemerken, dass ihr Gewicht an anderen Orten = 600, im Neğd = 800 *dirhem* angegeben wird. Im Neğd soll die *wazne* (*nihāje*) also = 1½ *ḥoğga* sein s. oben Z. 26.

essēf lā 7 *jadlik*. Bevor einer den Säbel zieht 8 *sall essēf*, muss er diesen *lgām* lösen 9 *arḥa*. Das Schwert in die Scheide stecken heisst 10 *aḡfar* von *ḡcfir*; im Norden heisst die Scheide 11 *ḡrāb*, im Hauran 12 *igwa*. An der Scheide unten findet sich ein kleines hervorstehendes Eisen 13 *nasāl*. Der Gegensatz zum scharfen Teil des Schwertes *ḥadd* ist 14 *ḡafa*. — Im Hauran spricht man auch von einer 15 *mšūḡja*, einem breiten säbelartigen Messer.

P. Lanze.

Der Beduine lässt seine Lanze vor der Männerabteilung des Zelttes, 1 *jirči errumḥ sal-čāsir elbēt* er lehnt(?) die Lanze an den Vorderstrick des Zelttes; *errumḥ* 2 *maḡzūz bilwata* die Lanze ist in die Erde gesteckt; 3 *jijḡab errumḥ* er nimmt die Lanze zur Hand. Das obere Ende der Lanze, am Ende des Schaftes heisst 4 *ḡunṭar*, die Spitze auch 5 *dubbijet errumḥ*. Man sagt 6 *ṭalaḡ errumḥ* er hat die Lanze eingelegt(?). — Die Straussenfedern, welche die Verzierung der Lanze bilden, heissen 7 *galab* (vgl. 19, 11); man spricht von einer Lanze, die *mḡgallab* (Pl. *mḡḡalīb* 39. 14) oder 8 *mḡrajaš* ist; im Hauran wurde auch 9 *mḡhāiš*(?) gehört. Wetzstein (mündliche Mitth.) beschränkte den *galab* auf weisse Straussenfedern, gegenüber 10 *debdūb* einem Bündel schwarzer Straussenfedern. Nach dem Rawi Muhammed wäre *dibdūb* ein Stück schwarzes Schaffell, das an der Lanze hinter dem Eisen aufgehängt wird; eine so verzierte Lanze heisse *mḡdabbab*.

Q. Kaffee.

Über die Bereitung des Kaffees (im Negd *ḡhawe*) vgl. unter Anderem: Ausland 1873, No. 12, p. 121 ff.; Palgrave I, 52.

Der Kaffee wird in einer Röstpfanne 1 *mihmāš* (im Hauran *mihmase* genannt) frisch geröstet, bis er braun ist 2 *šāret elḡahwe* = er ist braun geworden. Der hölzerne Kaffeemörser heisst in Syrien 3 *nāḡr*, an anderen Orten, z. B. in der syr. Wüste 3a *ḡurn*. Im Hauran heisst nach Notizen der Kaffeemörser 4 *mihbāš*; bei Nedschdiern hört man sonst 4a *mehbāč* (unsicher). Man sagt 5 *jčdiḡḡ* er stösst den Kaffee, aber auch 6 *jčnāḡḡir el-ḡurn* = er lässt den Kaffeemörser ertönen; dies ist das eigentümliche Anschlagen des Mörsers beim Kaffeestampfen, wodurch die Leute zum Genuss des Getränkes herbeigelockt werden (vgl. Doughty II, 358 ff.); beim Beduinen auch 7 *jčnāḡris elmihbāḡ*. Die *saḡel* nannten den Stämpfel 8 *mehwān* (unsicher), was Huber J. p. 125 seinerseits als „mortier“ anführt. Das Wort ist jedenfalls von *هاون* (Dozy S. II, 744a, dazu Fleischer, Kl. Schriften 3, 77; ZDPV VI, 87) abgeleitet.

Der allgemeine Ausdruck für Kaffeekännchen ist bekanntlich 9 *delle*. 10 *luḡma* ist eine Portion Kaffeepulver, die in die *dalle* geschüttet wird (*saḡel*). Die *saḡel* hatten zwei Arten von *delle*, nämlich die 11 *metbāḡa* und die 12 *mušfāt*; eine kleine Läuterkanne nannten sie übrigens 13 *mizel*. Im Hauran war neben der *delle* ein 14 *ibrīḡ* vorhanden; darin wurde der Kaffee gekocht. Der Schnabel der *delle* heisst 15 *mčšabb*; der Deckel 16 *ṭēbāḡe*, der Knopf darauf 17 *ḡird*, der Henkel 18 *jad*. Den Kaffeersatz nannten die *saḡel* 19 *tāl*, die Hauraner 20 *ḡutl*. Die Tässchen, gewöhnlich 21 *finḡāl* genannt, werden in einer Schachtel 22 *sülle* aufbewahrt und mit einem Lappen 23 *bēz* ausgewischt. Derjenige, welcher den Kaffee gebraut hat, reicht ihn herum 24 *jčdir elḡhawe*.

R. Stock, Knüttel.

Der dünne Stock, mit welchem die Kamele angetrieben werden, den die Leute aber auch oft als Spielzeug in der Hand tragen, heisst 1 *matrek* oder *mutrak* (29 B, H 21 مطرق). Der gewöhnliche, oben etwas gebogene Stock zum Antreiben der Kamele heisst 2 *mehḡāne* oder 3 *bākūra* Hakenstock; letzterer Ausdruck ist weit verbreitet. 4 *medrūb*

ist in Syrien ein dicker, kurzer Prügel, mit welchem man dreinschlägt; 5 *ḍabbūs* eine gewöhnliche Keule von Eisen, mit hölzernem Griff; 6 *ḍabāse* eine Keule, die ganz aus Holz ist; eine solche heisst im Nedschd 7 *ḡanwa*; 9 *šqbbūb* dünner Rohrstock, sonst *ḥezerān* genannt.

S. Zauberstock.

naḅḅē saḥḥār ist der Stock, auf welchem die Zauberinnen reiten. *niswānin bēzomān saḥḥārāt jarāḥibin zala naḅḅē ujetājirinnuh bassihēr, ujašēlin aššām walhind bēleleh jigībin min bēsātīn aššām walhind ujetēfarragīn ujanḱēsīn lēzomān bēlēḥin. azzleme bezomān mā jaṭlaḥ min bētuh illa hū mtarājiē willa jēšūfin mūwara ḥamūh ujašarinnuh*: Die Zauberweiber in Oman setzen sich auf einen Stock und machen ihn durch Zauberkunst fliegen; so gelangen sie in einer Nacht nach Syrien oder Indien, um aus den Baumgärten von Syrien oder Indien (etwas) zu holen und ihre Lust daran zu sehen; dann kehren sie in derselben Nacht nach Oman zurück. Niemand darf in Oman das Haus verlassen, ohne gefrühstückt zu haben; sonst verzaubern sie ihn, wenn sie ihm durch das Fleisch hindurch ins Innere blicken. — Zum Zauber in 'Omān vgl. Palgrave II, 267.

T. Thüre und Riegel.

1 *sakk*, Impf. *i* die Thür mit dem *ḡufēl* abschliessen. Die Stifte des Schlüssels 2 *miftāḥ* (vgl. Lane, Manners and Customs⁵ 1, 24) heissen 3 *sinn*, Pl. *snūn*; es sind ihrer zehn bis fünfzehn. Die herunterfallenden Nägel (Figur 2 ebds.) heissen 4 *ḡilḡile*, Pl. *ḡalācīl*. Das festgemachte, horizontale Holz heisst 5 *ḡumḡume*. Man sagt 6 *aḡrēt alḅāb*, wenn man den Schlüssel in das Schloss steckt, ohne die Nägel aufzuheben. 7 *haḡḡēt alḅāb* ich habe den einen Thorflügel geöffnet, opp. 8 *ṭarraft* den einen Thorflügel geschlossen.

U. Farben der Pferde.

Von den 61 Einl. Abs. 6 genannten Farben kommen *ḥadrā* und *nabṭā* in der Liste von W. Tweedie, The Arabian Horse (Edinburgh and London 1894) p. 262 und 263 nicht vor; 1 *aḥmar* wird dort mit „bay“, 2 *adham* mit „equally coal black and dark brown“ erklärt. 3 *aḥḍar* erklärte Wetzstein mit „von gemischter Farbe“ (zu Dozy vergleiche auch Stumme, Tripolitanisch-Tunisische Beduinenlieder, S. 138 und, worauf Seybold durch ein Citat aufmerksam macht, *اخضر* marzzello (sic) in C. Böhners Romanischen Studien I, 1875, p. 230); *nabṭa* = gefleckt, scheckig OGI. Wetzstein gab folgende Liste 5 *اشقح* (im Mscr. *أشعش* wohl Schreibfehler) isabellenfarbig; 6 *ازرق* Grauschimmel; 7 *ابيض* hellgrau; 8 *اوضح* weiss; 9 *اسود* schwarzbraun; 2 *ادهم* schwarz; 1 *احمر* dunkelbraun; 10 *اشقر* roth.

V. Opferfest.

Mit dem Fleisch, das auf der *mēdaḡḡeh* zerklopft wird, verhält es sich folgendermassen: *idā šār jōm ʾid aḍḍaḥijeh^a nēḍaḥḥi laḥmōtā, ʾalli luh walaḍ jēḍaḥḥī-luh wuliduh, walli luh uḥū jēḍaḥḥī-luh uḥūh walli luh bint jēḍaḥḥī-luh bintuh, walli mā-luh aḥad jēḥōt-luh wukil jēḍaḥḥī-luh^b, kil-senetin ilā ḡā-ʾid eḍḍaḥijeh jēḍaḥḥūn ʾilmōtāḥum, tiltē laḥām aḍḍaḥaja jēfarriḱūnuh zala-ssījal waṭṭawāwif^c*

^a Vgl. Doughty I, 136. *ḍēḥijeh* wird eigentlich zum Andenken an das Opfer Abrahams geschlachtet OGI.

^b d. h. er verfügt testamentarisch, dass N. vom Ertrage gewisser Palmen für ihn das Opfer bringen soll OGI.

^c *ṭawwāf* Wegfahrer OGI.

utilt jəfərricūnuh ələ-łgīrān wəłgəšārā utilt ləhāl-əlbət. jəgūmūn ələ-llaḥam wisauwūnuh wušíc ugufər^d wiḥuttūnuh ələ əwāred ujəbaš, jāhed ḥamst -əšhur usitt-əšhur. kil-jōm jāḥədūn əlli jəziḥum^e ujəduggūnuh bəlmədəggeh ujəṭubḥūnuh mə-ələša wəglūd eqdaḥāja jəsauwūnehin gərab ujəzabbūnehin moi balgəd ujəhoṭṭūnehin bašwúceḥ sibil ješrebūn miḥin ənnās wəgrəḥil-ələmōtā.

Wenn der Tag des Dahije-Festes kommt, opfern wir den Gestorbenen; wer einen Sohn hat, für den opfert sein Sohn; wer einen Bruder hat, für den opfert sein Bruder; wer eine Tochter hat, für den opfert seine Tochter; wer jedoch niemand hat, der bestimmt für sich einen Stellvertreter, um für ihn zu opfern. So opfert man jedes Jahr, wenn das D.-Fest herankommt, den Gestorbenen. Den dritten Teil des Fleisches der D.-Opfer verteilt man an die Bettler und Wegfahrer; ein anderes Drittel verteilt man an die Nächsten und Nachbarn und das letzte Drittel behält man für die Hausbewohner. Man nimmt das Fleisch und macht daraus grosse flache Tranchen und lange dünne Fleischriemen und legt es auf die Querbalken der Zimmer; dort trocknet es; es bleibt dann fünf bis sechs Monate; jeden Tag nimmt man davon, was genügt, klopft es mit dem Klöppel und kocht es zur Abendmahlzeit. Aus den Häuten der Opferthiere aber macht man Schläuche; diese füllt man zur Sommerzeit mit Wasser und bringt sie auf die Gassen zur öffentlichen Spende; dann trinken die Leute daraus und der Lohn (Dank?) dafür ist für die Toten.

W. Ackerbau.

Im Nedschd (vgl. Palgrave I, 462) kennt man den Pflug (1 *karāb*), den man in der Gegend von Bagdad gebraucht, nicht, sondern schaufelt das Land mit den 2 *mesāḥi* (Sg. *mishāt*) um. Diese Schaufel besteht aus einem Holz (3 *nəšāb*), an welchem sich ein 4 *ḥrān* d. h. ein eisernes Band befindet; an dieser ist mit Nägeln das eigentliche Schaufeleisen 5 *wurīgeh* befestigt. *ida* 6 *taššēna*^a *əlbazər* 7 *ḥatamnāuh*^b *ḥitta jindefin* 8 *u nəfašsel əzzarəḥ*, *nəḥot-ḥuh* 9 *sawāci*^c *u* 10 *əqālāli*^d 11 *uḥijād*^e *uuzgīn* 12 *ndamtuḥ*^f *bəlmidmīteh* 13 *unaḥgīr ələḥ-əlmə widāllī errājis* 14 *jērūs*^g, *ilā* 15 *intala*^h-*ḥōd ədaḥ-əlmə balḥōd ələḥer*. Wenn wir die Saatkörner ausgestreut haben, schaufeln wir sie um, damit sie tief (in den Boden) hinabsinken. Dann teilen wir die Felder in kleine Stücke und machen für sie grössere und kleinere Wassergräben. Hernach ebnen wir den Boden mittels eines Rechens und leiten das Wasser darauf. Der Oberaufseher öffnet beständig die Schleusen; wenn ein Feld genug Wasser bekommen hat, leitet er es auf ein anderes.

Als Anhang zu diesen Anmerkungen mögen einige Notizen aus der von Christen bewohnten Ortschaft *ḥaraba* im Hauran folgen, obwohl Wetzstein dahin Einschlägiges bei Delitzsch Jesaia¹ 655 (2 391) zum Teil behandelt hat: Zum Pflügen werden Hosen *sirwāl* angezogen. Ein Mann, der beim Pflügen hilft, erhält wegen der schweren Arbeit acht bis zehn Piaster für den Tag. Gepflügt wird vom November bis in den Januar. Zuerst pflügt man nach der einen Richtung; das ist die eigentliche 16 *flāḥa*, dann nach der anderen (?) 17 *ṭinā, jīṭnū*. Die *ḥinta* giebt in einem guten Jahr zehnfältigen Ertrag; durch Bewässern (18 *məntīf* [sic] *əzzarəḥ*) kann der Ertrag bis auf einen 40—50fältigen

^d *gufər* sind dünne Fleischriemen; man nennt sie auch *širih*.

^e *jəziḥum* = *يَجْزِيهِمْ* es genügt ihnen OGI. Vgl. ZDMG 22, 78, 9; 136; Reinhardt, S. 222, 244; Socin, Ar. Sprichw. No. 244; Stumme, Tunis. Grammatik S. 183.

^a *tašš* ausstreuen OGI. — ^b Imperf. *ḥatim*; Mscr. *ḥattim*. — ^c Sg. *sāci* (sic) grosser Wassergraben OGI. — ^d Sg. *əqālāli* kleiner Wassergraben OGI. — ^e *ḥōd* ein Stück Land zwischen den *əqālāli* OGI. — ^f Neben *ndammətuḥ*. — ^g *rās* braucht man bloss von diesem Geschäft des Öffnens der Leitungen OGI. — ^h *intala* (= *أنتال* VIII) voll sein oft im Zweistromland.

gesteigert werden; dann ermüdet aber der Boden. — Die Ernte 19 *ḥašide* beginnt etwa am 20. Mai und dauert vierzig Tage. Während der Ernte fasten die zu Hause Bleibenden, d. h. sie essen *burgul* mit Öl; die Schnitter dagegen auch Eier und Milch. — Die Sichel heisst 20 *mingāl*, der Griff 21 *nšāb*; 22 *mukhār* (sic, viell. mit *k*) ist ein Holz, das man beim Schneiden in die linke Hand nimmt und mit welchem man die Halme unten zusammenfasst; 23 *galmūš* ein eisernes Instrument zu demselben Zweck. Die Halme 24 *ḡašš*, die man abschneidet, heissen 25 *šēmāli*. — Für die Ernte werden wollene Kleider angezogen, da andere Kleider leicht zerrissen werden; auch ein dunkles Hemde, das vorn an den Pulsen zusammengeknöpft ist. Man mietet Tagelöhner zur Ernte; ein solcher heisst 26 *murābis*. 27 *šajjal* aufladen. Ein Beduine 28 *rāḡūd* führt das Getreide auf seinem Kamel ein zur Tenne; man sagt von ihm 29 *jēḡim*. 30 *mugammir* Ährenleser. Im Hauran fangen die Knaben mit vierzehn Jahren an wie Männer auf dem Felde zu arbeiten; gewöhnlich dauert es dann zehn Jahre, bis einer heiratet. Zum Viehhüten werden die Jungen im Hauran nicht angehalten; man giebt das Vieh den Beduinen zu hüten.

X. Bestrafung der Unzucht.

almar'e allī tēšir ḡehābe jaḍbēhūnah ilā darjō-bāh, wazzelime jēḡibuh alemir (šēh eddīre) jēhott zalēh arbeze jartēbūnuh^a ujidḥal bašsuffe^b ujitēlzūnuh tāni jōm aḍduḥēr ujidēhlūnuh ujetēlzūnuh tālit jōm uḡartēbūnuh uḡōḡb aḡḡalāt-aijām jastūnuh ahluk bēn jomūt ubēn jēḥaija (zala-ddarak). Eine Frau, welche sich als Hure erweist, bringt man um, wenn man davon erfährt; einen Mann aber führt man zum Schech, und dieser bestimmt vier Leute, die ihn mit Palmruten schlagen sollen; dann wird er in ein Zimmer gebracht. Am folgenden Tage um Mittag führt man ihn wieder hinaus und bringt ihn dann wieder ins Gefängnis; am dritten Tage führt man ihn wieder hinaus und schlägt ihn mit Ruten und giebt ihn so nach Ablauf von drei Tagen seinen Angehörigen zurück, indem er zwischen Sterben und Leben (auf der Mittelstufe) ist.

Y. Milch.

mērīs zerquetscht; die Datteln werden zerquetscht; dann wird Wasser zugeschüttet. Vor allem aber sagt man *namris albaḡēl baḡma*; *baḡēl* ist bei den Beduinen *leben*, der bis zum Dickwerden gekocht ist; dann wird er in Stücken an der Sonne gedörst und in Säcken (*frād*) aufbewahrt. Dies wird dann in Wasser aufgelöst OGl. (Vgl. über „mereesy“ in diesem Sinn besonders Doughty I, 262 und Index.) Ähnlich ist wohl *kitti*: halb getrockneter *leben* (Sauermilch), den man für den Winter aufbewahrt und dann mit Weizen kocht; im Hauran *čirtī*.

Z. Besondere Palme.

alḡiḡḡijeh (Pl. ḡiḡḡi) nēḡhaleh tōn ḡamrah ḡāmar wassikiriḡeh tōn ḡamrah asfar, ilā atmarān uḡaddōhin faḡašō^a ḡamrēhin usawōh mitl-ḡlḡirsān jēḡulūn-luh ḡādā mḡarras wiḡottūnuh baššāms jīḡi nušš šahār usūḡbi-jidiḡlūnuh bibjūtehūm jēḡuḡtūnuh laḡḡāter alḡašim ilā ḡāhum, ilā dalla jūkal jēmūs baḡlitum mitl-ḡassikar wuhū azjam^b min ḡazām ḡassikar. Die H. ist eine Palme, deren Datteln eine rote Farbe, die S. eine, deren Datteln eine gelbe Farbe haben; wenn die Früchte reif sind und sie sie abgepflückt haben, so zerquetschen sie sie und machen sie zu Fladen (diese nennt man *Mgarras*) und legen sie für ungefähr einen halben Monat in die Sonne; hernach bringen sie sie ins Haus und setzen dieses Gericht einem zu ihnen kommenden Gaste, den sie besonders ehren wollen, vor; wenn es gegessen wird, zergeht es im Munde wie Zucker, und es hat einen besseren Geschmack als Zucker.

^a *ratabt*, Impf. *artīb* mit dem *raqīb* schlagen OGl. — ^b *suffe ḡabs* OGl.

^a Mscr. °*šōh*. — ^b Statt *azjan*.

AA. Zum Wort 3ārūk.

1 bēdūwiin dajjāz-luh gēzūd uṭabb alḡēzūd ʔala šanaḡ alʔarab uḡēdūbuh wāhidin min alʔarab wiḏbiḥuh wiṭbaḥōh. walli idbāḥau alḡēzūd ʔandēhum ʔabd jarʔa baʔarīnūhum. 2 ujom rauwah alʔabd almeḡarrib ḥaṭṭō-luh ʔašāuh baʔarūk^a uḥaṭṭō fōḡ ʔašāuh ʔadūm mēn-alḡēzūd uḡālē-lʔammetuh ḥoṭṭi li lēḥameh uḡālēt mā faḏḏ ʔandīnāš. 3 ujom dalleitaʔašša alʔabd ḡā rāz-alḡēzūd alli mdejesuh jaṣīd ʔalēh bʔalāt mēḥammaḏ ušāḥ-ilḥa-lʔabd, ḡāl jā rāz-alḡēzūd taʔal ēʔallimk bēḡēzūdīk. 4 ḡāḷaṭ ʔammetuh lā tēʔāllimuh jeḥassīrnā. ḡāl alʔabd ḥuṭṭi baʔarūk min ṭajjib allaḥam. jōm ḡā rāz-alḡēzūd laʔabd uḡāl wēn šift gēzūdī jā ʔabd, ḡāl alʔabd šift ḡazālin ḡifaḷ baʔbarrieh, maḏri hū šāifin gēzūdīk au mā šāfuh.

1 Ein Beduine verlor sein Reitkamel und dasselbe lief in der Richtung, wo andere Beduinen waren; da ergriff es einer derselben und schlachtete es; dann kochte man es. Die Leute aber, welche das Kamel geschlachtet hatten, besaßen einen Sklaven, der ihre Kamele auf die Weide führte. 2 Als nun der Sklave Abends heimkehrte, setzten sie ihm sein Abendessen in einem Gefäss und legten auf sein Essen einen Knochen von dem Kamel. Er aber bat seine Herrin: „Lege mir doch Fleisch vor!“ Sie erwiderte: „Wir haben keines mehr übrig.“ 3 Während nun der Sklave sein Essen verzehrte, kam der Besitzer des Kamels, welcher sein Thier verloren hatte, um darnach inständigst zu fragen. Da rief ihm der Sklave zu: „O Besitzer des Kamels! Komm, ich will dir über dein Kamel Auskunft geben!“ 4 Die Herrin aber sagte: „Gieb ihm keine Auskunft, sonst bringt er uns in Schaden!“ Der Sklave erwiderte: „Lege mir in mein Gefäss ein Stück gutes Fleisch!“ Als nun der Besitzer des Kamels zum Sklaven kam und ihn fragte: „Wo hast du mein Kamel gesehen?“ antwortete der Sklave: „Ich habe gesehen, wie eine Gazelle in der Steppe rasch davonlief; ich weiss nicht, ob diese dein Kamel gesehen hat oder nicht.“

BB. Mühle.

Im Hauran wurde Folgendes notiert: 1 *rāḥa*, Pl. *raḥajāt* heisst gewöhnlich die Handmühle; im Hauran sagt man 2 *ṭāḥūne*; die *ahl eš-šemāl* sagen 3 *ḡarūše*. Der Mühlstein heisst 4 *fōde*; man unterscheidet den oberen und unteren *elfōdet elfōḡānīje* und *ettaḥtānīje*. Man sagt *elḥurme tēdir eḡḡarūše walfōdētēn jīshanin alḡamḥ* die Frau dreht die Mühle, und die Mühlsteine zerreiben das Getreide. Die Handhabe heisst 5 *īd*; das Loch in der Mitte des Mühlsteins 6 *ḥalḡūm*; das untergelegte Tuch(?) 7 *frāš*.

Von *ibn sēzūd alaywal* wird überliefert, dass er gedichtet habe (Metrum?):

in ṭēḥānaṭ reḥānā fōḡe ḡōmin^a dāzēnāhum rumād aṣṣābēdīna.

win ṭēḥānaṭ reḥā ḡōmin ʔalēna, ṣubarnā jā mēzīn-aṣṣābērīna.

Wenn unsere Mühle die Feinde mahlt, machen wir sie zu Asche, wie die Aschenkehrer sie ausfegen; wenn aber die Mühle der Feinde uns mahlt, so halten wir es aus, o Gott, der du denen hilfst, die aushalten!

CC. Kochutensilien.

Der Kochtopf heisst auch im Hauran 1 *ḡidr*, Pl. *ḡēdūr* (vgl. Burckhardt, *Bed.* S. 36); man kocht auch in einem etwas grösseren Topfe, der 2 *ṭāse*. Der *ḡidr* hat auf jeder Seite einen Henkel 3 *ḥalaḡa*; der Deckel heisst 4 *ḡaṭāwa*. Ein grösseres Gefäss, in welchem 5 *lebenīje* und *marāḡa* im *furn* (Ofen) gekocht werden, heisst 6 *ṭabbāḥa*; dasselbe ist etwa 1½ Fuss breit und 2 Fuss hoch. Die 7 *ḡallāje* ist ein kleines Pfännchen.

^a *ʔarūk* besonderes Gefäss aus Holz, seltener aus Leder.

^a Mscr. *ḡōm*.

Die Steine, auf welche der Kochtopf gesetzt wird, heissen 8 *hawādi* (vgl. N. c zu 72, 5). Zur Feuerung wird Kamelmist 9 *ǧelle* zusammengesucht; man unterscheidet *elǧelle* 10 *elḥadrā* oder 11 *erritba* die noch feuchte und die 12 *ǧidba* die trockene. 13 *habza* heisst der Rauch des Feuers.

DD. Kleider u. a.

Das lange Hemde, welches die Beduinen tragen, heisst 1 *tōb*; man sagt *libist ettāub*, opp. 2 *rumēt* = ablegen. Den 3 *ǧumbāz* (so ist bei Burckhardt, Bed. S. 37 statt kombar zu lesen) tragen bloss reiche Leute. Der Mantel, die 4 *zabāje* heisst im Negd *zabāt*, Pl. *zūbi*. Es giebt davon sehr verschiedene Arten. Ein 5 *māzwi buǧdādi* ist eine dunkelfarbige Abaje; eine 6 *zrāǧīje* ist eine Abaje mit blauen Streifen; eine 7 *dūffāt* eine Abaje mit schwarzen und weissen Streifen, die man in Damascus 8 *sasdūnīje* nennt; eine 9 *ḥsāwīje* von al-ḥasa am pers. Golf (vgl. Niebuhr, Reise II, 339) ist eine ganz schwarze, mit Seide verbrämte Abaje, bes. auf der Schulter verziert, daher sie auch 10 *mkettef* heisst; es ist dies die teuerste Abaje; eine 11 *hafafīji* ist eine ganz weisse Abaje. 12 *mašleḥ* ist eine sehr grosse Abaje.

Zur Kopfbedeckung (bei Burckhardt, Beduinen) ist zu bemerken, dass Knaben unter zehn Jahren gewöhnlich keine tragen. Die Fransen der *keffīje* heissen 13 *hadāb*. Die 14 *šatfe* oder *šetfe* ist eine Art kleiner *mandil*, bisweilen aus roter Seide; sie wird auch den Bräuten um den Kopf gewunden (Hauran). Der Gürtel (Burckhardt S. 39) heisst 15 *ḥaǧū* oder 16 *berīm*; derselbe ist aus Schafleder und wird auf der blossen Haut getragen (?). Zu Hause trägt man ihn garnicht. Man sagt 17 *jimši rēfāli* er geht ungegürtet einher. 18 *šuweihīje* für Gürtel, hört man auch im Hauran. Bei den *dēlēm* heisst der Gürtel 19 *hemjān*.

Den Pelz, der bis zur Hüfte reicht, hört man im Hauran 20 *ferwa betīje* nennen, gegenüber dem längeren Pelz *ǧēbīre*.

Neben den grösseren Nasenringen *ḥizām* giebt es auch kleinere von Silber oder Gold, die 21 *zmōǧīm* heissen. 22 *ḥiṣr*, Pl. *ḥṣūr* sind Armspangen von Glas; eine Halskette heisst 23 *ergūn*; 24 *mihnaǧa* ist ein Halsband, das oft bloss aus Gewürznägeln (*min šīǧ elǧrunful*) besteht.

Stiefeln oder Schuhe wendet der Beduine nicht an. Die Hauraner tragen *ǧazma*, grosse schwere Stiefeln von Ziegenhaut, die Sohle *naṣl* derselben heisst bei ihnen 25 *ṭrāǧ*; hinten sind die Sohlen mit einem Eisen beschlagen; dasselbe heisst 26 *hadwa*. 27 *bašdīk* (بشتیک sic) ist das Vorderoberleder; 28 *kaṣb* der Hinterteil des Stiefels; der Schaft 29 *sāǧ*; 30 *betāne* ist ein dünnes Ziegenleder, mit dem der ganze Schuh gefüttert ist; 31 *farza* sind zwei Henkel, mit deren Hilfe man die Stiefel anzieht. Grössere Stiefeln heissen 32 *ḥaǧǧātīje* „Reiterstiefeln“; noch eine grössere schöne Art heisst 33 *ǧazme millīje* (bei *ḥamā* getragen).

Die gewöhnliche Pfeife, welche von den Beduinen geraucht wird, ist der 36 *sēbil*, Pl. *siblān*, eigentlich bloss ein thönerner Pfeifenkopf. Euting in seinem Tagebuch hat kaum Recht, wenn er glaubt, die Leute, welche den *sēbil* rauchen, vermissten das Rohr. Dieser Pfeifenkopf wurde zu meiner Zeit im Euphrat- und Tigrisland (vgl. Ausland 1873, S. 703) mit besonderer Liebhaberei von Leuten aller Stände, selbst von Europäern geraucht; ja in Kerkuk wurden sehr kunstreiche schwarze *sēbil* hergestellt; vgl. Kautzsch und Socin, Die Ächtheit der moabitischen Altertümer, Strassburg 1876, S. 176. Das blecherne Deckelchen, das auf der Pfeife sitzt, nannten die *zaǧel* 35 *ǧubsije*; das Stück, das man an den Mund führt, 36 *mašrab*. Bei den *dēlēm* wurde das Holzrohr der *ǧōze*-Pfeife (Landberg, Prov. S. 69) 37 *baḥḥār* (was man sonst *ǧṣube* nennt) genannt, der Aufsatz 38 *šǧūf*. In *sūk eššijūḥ* nennt man das Mundstück des *ǧibbūk* 38 *imāme*, das darin befindliche Holzröhrchen 40 *zebāne*.

EE. Schaf.

Die Schafherde heisst im Negd 1 *dibaš*, welches Wort auch im Lega als *dabaš* notiert wurde. Das neugeborene Lamm heisst 2 *tīli*, Pl. *tīljān*. Man hört auch 3 *tīli* mit *t*; im Lega *teli* (Not.). Von Nedschdiern wurde notiert, das drei Monate alte *tīli* werde 4 *ḥarfi* (sic) genannt; vielleicht liegt ein Fehler vor (vgl. Reinhardt S. 59 *ḥurfe* weibliches junges Schaf) und ist ein Wort gemeint, das dem gewöhnlichen 5 *ḥarūf* entspricht. So heisst das Schaf in seinem ersten Jahr (vgl. Landberg, Prov. S. 365); bei Burckhardt, Bed. S. 163 ist statt *خاروق* natürlich *خاروف*, statt *قرقري* 6 *ḡarḡūr* zu lesen. Im Nedschd heisst das einjährige Schaf 7 *ḡidaš*, wenn es die 7 *sēnūn alliban* die Milchzähne hat; das zweijährige 9 *tīnī*, wenn es die zwei vordersten Milchzähne abwirft (10 *ješlaš tintēn*); wenn es noch zwei abwirft, im dritten Lebensjahr 11 *rubās*; im vierten Lebensjahr, wenn es die sechs (?) hinteren Zähne abwirft 12 *sidas* (?); 13 *cāriḥ*, wenn es mit sechs Jahren alle Milchzähne abgeworfen hat. — Die Milchstrasse heisst 14 *miḡarr alḡabš*, weil auf derselben der *ḡabš* herunterfuhr (*ḡirr*), als Ibrahim seinen Sohn opfern wollte. — 15 *šāt* Schaf, Pl. *šijā*. Die grössere Glocke, die man dem 16 *mirjās*, dem Leitschaf anhängt, heisst *geras*.

Vom Hirten, der die Herde austreibt, sagt man 17 *jēnaššīr*; opp. 18 *jērauwih*; wenn er das Vieh zusammenruft: 19 *jitēkällām sal bahēm*. Das Thier weidet: 20 *jestāfli baļmuḡla*.

In jedem Zelte ist ein Weib dazu bestimmt, welches das Melken zu besorgen hat; eine solche Person heisst 21 *azab* oder *azābe* (sic). Sie kauert dazu nieder *hija* 22 *mḡārmēze* und 23 *timsaḥ šīr ennazje* streicht das Euter des Schafes; dann fährt die Milch in einem Strahl hinaus 24 *jīšḡab*. 24 *sumḡ* ist die erste Milch, die eine Ziege giebt, nachdem sie geworfen hat. Man fügt noch andere Milch hinzu und kocht daraus eine Art 25 *leben* (Käse), der sehr geschätzt ist und im Hauran 26 *šemandōra* (شمندرا in den Notizen arabisch geschrieben) heisst. Ein neumelkiges Thier heisst 27 *rēḡūt*. Das Holzgefäss, in welches gemolken wird, heisst 28 *mihmar*; es ist niedrig und hat etwa anderthalb Fuss Durchmesser.

Von der Ziege, welche wirft, sagt man 29 *tuwāllid*; vom Bock 30 *etteis jēhannī elmizā* er bespringt sie; dies geschieht Anfang September; das Junge wird im *šēbāt* (Februar) geworfen. Wirft sie zwei (*tōm*), so sagt man 31 *itwamāt*. Der Foetus heisst 32 *tārḡ*; das neugeborene 33 *rēḡīz*.

Die Schafschur (34 *ḡšāš*) fällt in den Mai; die frisch abgeschnittene Wolle heisst 35 *ḡizze*.

FF. Schiff.

Das Fahrzeug, welches für den unteren Euphrat und Tigris charakteristisch ist, heisst 1 *mešḡūf*; dasselbe ist lang, aber ganz schmal, d. h. kaum über einen Meter breit. Der Schnabel 2 *dōse* reicht hoch hinauf; auf demselben steht einer der Ruderer, der andere auf dem Hinterteil 3 *eḡīr*. Das Ruder 4 *ḡurāf* wird freilich nur selten angewendet, sondern die Barke wird mit Stangen 5 *merdi nidfās-bih* dem Ufer entlang vorwärts gestossen. Flussabwärts wird, wenn irgend möglich, das Segel benutzt. Über das Bot läuft nämlich ein Rohrgerüst 6 *zarše*, das mit einem Tuch 7 *bārije* überspannt ist; auf diese Weise ruht der Passagier im Schatten. Vor der *zarše* sind zwei Hölzer, ein grösseres 8 *gesed* und ein kleineres transversal gelegtes 9 *ḡūde*, angebracht; an diesen Hölzern ist der Mastbaum 10 *dāman* mittelst eines Seiles 11 *siḡāi eš-šaiḡāl* befestigt. Vom Maste läuft ein Strick 12 *bīwar* bis an das Hinterteil, und ebenso ein solcher 13 *ḡanze* an das Vorderteil des *mešḡūf*. Auch sonst sind noch einige Seile am Mast; die Schifflente haben viel zu thun, um das Segel *šērās* aufzuspannen 14 *ḡaijam* oder fallen zu machen 15 *ḡaijah*; hauptsächlich aber geschieht es mittelst einer Schnur 16 *jūš*, die der eine Fährmann in der Hand hält. Das Holz, an welchem das dreieckige Segel befestigt ist, heisst 17 *farmal*.